חסידות · ספרי חסידות נוספים

קהלת משה

רבי משה אליקים בריעה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

קהלת משה

רבי משה אליקים בריעה

מקור הטקסט: דיקטה · רישיון: CC BY-SA 4.0

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/קהלת-משה/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

ספר בראשית 5
פרשת בראשית 5
פרשת נח 5
פרשת וירא 7
פרשת תולדות 7
פרשת ויצא 13
פרשת וישלח 19
פרשת וישב 20
פרשת מקץ 24
דרושים לחנוכה 29
פרשת ויגש 33
פרשת ויחי 40
ספר שמות 51
פרשת שמות 51
פרשת וארא 61
פרשת בא 63
פרשת בשלח 67
פרשת יתרו 74
פרשת משפטים 77
פרשת תרומה 85
סדר תצוה ופרשת זכור 94
לפורים 101
פרשת כי תשא 103
פרשת פרה 109
פרשת ויקהל 111
פרשת פקודי 114
פרשת החדש 119
ספר ויקרא 123
פרשת ויקרא 123
פרשת צו 126
דרוש לשבת הגדול 132
לחג הפסח 135
לספירת העומר 137
פרשת שמיני 140
פרשת תזריע 144
פרשת מצורע 148
פרשת אחרי 150
פרשת קדושים 153
פרשת אמור 158
פרשת בהר 163
פרשת בחקותי 167
ספר במדבר 174
פרשת במדבר 174
לחג השבועות 178
פרשת נשא 182
פרשת בהעלותך 186
פרשת שלח לך 192
לראש חדש תמוז 195
פרשת קרח 196
פרשת חקת 199
פרשת בלק 200
פרשת פינחס 202
פרשת מטות 205
פרשת מסעי 207
ספר דברים 208
פרשת דברים 208
פרשת ואתחנן 211
להפטורת שבת נחמו 218
לחמשה עשר באב 218
פרשת עקב 219
פרשת ראה 222
לראש חדש אלול 224

פרשת שופטים 225
פרשת תצא 232
פרשת תבא 237
פרשת נצבים 244
פרשת וילך 249
דרושים לער"ה 249
פרשת האזינו 250
לעשרת ימי תשובה 254
פרשת ברכה 255
סוכות 255
ליקוטים 259
זמירות של שבת 262
איזו ליקוטי תורה מהרב המגיד
זצוקללה"ה 266
פרשת מקץ 267
פרשת ויגש 267
פרשת שמות 267
פרשת תשא 268
שני גרגרים מגליון הילקוט שלו 269

ספר בראשית

פרשת בראשית

בראשית ברא וגו'. איתא בתיקונים בראשית בי"ת רא"ש ונראה לפרש עפ"י הכתוב אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה דהנה איתא בספר יצירה דהאותיות נקראים אבנים והתיבות נקראים בתים וצריך האדם בגשתו לתורה לתפלה לבנות בית המה צירופי התיבות במילוי הארה ושלימות לעשות משכן שישכון הש"י באותן תיבות התפלה וזהו פי' אבן מאסו הבונים דהיינו האותיות שהבונים המה הבני אדם העומדים בתפלה ומזלזלים בהם היתה לראש פנה האותיות הללו היו בראשית הבריאה לפני הבורא ית"ש וברא בהן שמים וארץ וכל צבאם וזהו לראש פינה ר"ל ראשית בריאת העולם בעת שפנה הש"י ב"ה לזה העולם לבראותו והעיקר למדריגה זו הוא ע"י התדבקו עצמו בעולמות העליונים ובזה כחו יפה להוציא דיבור לפני אלהים בשלימות ומילוי הארה. וזהו כוונת התיקונים בצירוף תיבת בראשית בי"ת רא"ש ר"ל לעשות בית להראש הוא הבוב"ה שישרה בהתיבות ודיבורי תורתו ותפלתו לזה גמר אומר ברא אלהים את השמים כינוי לעולמות העליונים ור"ל לדבק עצמו בעולמות העליונים ואז ואת הארץ יוכל להמשיך כל השפעות טובות לזה העולם המכונה בשם ארץ כידוע והבן:

פרשת נח

אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים הי' בדורותיו את האלהים התהלך נח. ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת. ידוע כ"מ שנאמר אלה פסל את הראשונים דנודע כי זה כל פרי מעשה האדם לילך בכל יום ממדריגה למדריגה ולקדש עצמו כל אבריו אודנין עיינין וכל פרטי אבריו אחת לאחת ובכל מה שמוסיף והולך פוסל עבודתו הראשונה שעדיין לא עבד כלום וכעת הוא מתחיל בעבודה. וזהו ואלה תולדות נח שהתולדות של נח הוא הצדיק להיות בבחי' אלה לפסול הראשונים שכל מה שעבד עד עתה לא יחשב בעיניו לכלום אלא כי מעתה רוצה להתחיל בעבודה. נח איש צדיק וגו' ולכאורה תיבת איש כמיותר אמנם נודע כי אי"ש עם האותיות גי' שד"י רומז על הצמצום כי הנה אחדות הבוב"ה הוא א"ס ומי יוכל לסבול אור קדושתו כמאמר הה"ק הבעש"ט זצלה"ה כי עם האמת ילך האדם מסוף העולם לסופו כוונתו שלא יוכל למצוא מי שיוכל לקבל האמת שהאמת הוא ראש תוך סוף הגם שדומה לו שכבר הוא בסופו ידע נאמנה כי עדיין הוא בראשיתו א הצדיק היה בבחינת איש גי' שד"י כנ"ל רצה לעשות צמצום כביכול שיוכל כל העולם לקבל אחדותו ית' אולם לא עלתה בידו כי לא היה בני דורו

זכאין וכמובא אצלינו כמה פעמים פי' הכתוב טוב מעט לצדיק מהמון רשעים רבים בשם הה"ק אאמו"ר זצ"ל מה שהטוב הוא בבחי' מעט אצל הצדיק הוא מחמת המון רשעים רבים וזהו אי"ש כנ"ל. צדיק תמים היה בדורותיו ר"ל שרצה זה להמשיך זה לכל דורותיו אבל לא עלתה בידו כ"א את האלהים התהלך נח לבד לא כאברהם שגייר הכל והכניסן תחת כנפי השכינה שהיו בני דורו מטין אוזן לשמוע בלמודים. אבל מ"מ נח אחז דרכו ויולד נח שלשה בנים הם שלשה בנינים אשר העולם עומד עליהם תורה ועבודה וג"ח. שם רומז על עבודת השם הגדול הגבור והנורא. תם רומז על התורה שנקנית במ"ח דברים. ויפת רומז על גמ"ח שמייפה הבריות שנראות יפות זו לזו ועי"ז היה דבוק בחכמה עליונה וכמש"ה לא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם הכוונה שלא ראיתי צדיק שהוא נעזב ר"ל מחובר ודבוק למעלה נעזב מלשון מעזיבה וזרעו ר"ל זריעתו שהוא זורע ויהי' נצרך להיותו מבקש לחם. לחם גי' מזלא שיצטרך לבקש שישרה עליו מזלא קדישא עלאה כי מאליו חופף עליו ואין מזל לישראל כי אי"ן העליון הוא מזל לישראל ע"י תשוקתו לשורשם לחכמה עילאה וזהו יודוך ד' כל מעשיך יודוך מלי' יו"ד שרומז לחכמה. כל לשון תאוה כמו כלתה נפשי וכמש"ה מה רבו מעשיך ד' כלם בחכמה עשית שניתן רבות במעשיך לבוא לבחי' מה גי' אדם לדיוקן אדם העליון ע"י כי כלם בחכמה. כלם לשון תאוה כנ"ל ולשון כליון שע"י שמייחד האדם עצמו בחכמה בכלות הנפש וע"י היחוד כלים ונכלים כל הסט"א וכ"ז בחכמה בכ"ח מ"ה וזהו יודוך ד' שיכולים לבוא ליוד מהוי"ה הוא החכמה ע"י כל מעשיך ע"י שמעשי' כלתה נפשם ומתאוים להתדבק בשורשם והבן:

ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה. כי הנה החן הניתן בכל דבר מאכל הוא מהוד הניתן עליו מלמעלה כי כל מין תבואה וזרע ודשא יש לו כוכב מלמעלה הנותן בו חיות שיגדל כמאז"ל והאדם האוכל המאכל בקדושה וטהרה מעלה החיות לשורשו וזה קול ד' בהדר קול הוא הפנימית של כל דבר בהדר בהידור הניתן עליו מלמעלה בהידור הזה ממש יחזירהו לשורשו. בהדר הוא ג"כ לשון החזרה כנודע כמו אהדרינהו ניהלי בדחז"ל ולזה נקרא מאכל שמאכיל לאחרים וכדאי' בספר קדושת לוי וזהו ואתה אתה אותיות אש"ר תנ"ה הוד"ך שיתן הודך והדרך בחזרה אל השמים שאתה נח בבחי' אתה כנ"ל. קח לך אין קיחה אלא בכסף מלשון כיסופין ותאוות. קח אותיות קני"ן חד"ש וקיחה אקרי קנין תחזיר הכל בקנין חדש לד'. מכל מאכל התאוות תחזירם לשורשם ועי"ז אשר יאכל יאכל ויכלה כל הסט"א ע"י היחודים ובזה ואספתו אליך כי כל הדברים מצפים להתאסף אל הצדיק להעלותם והואיל ואתה

בבחי' זו תוכל לפעול ואספתו אליך הכל להעלותם ובזה תגרום כי והיה לך ולהם לאכלה שתשפיע כל השפעות עליך ועל כל העולם והבן:

פרשת וירא

ויאמר בי נשבעתי וגו' יען אשה עשית את הדבר הזה ולא חשכת וגו' לכאורה יש לדקדק על וי"ו שלולא חשכת דמורה על דבר אחר דה"ל למימר אשר לא חשכת כי הוי"ו של ולא מחלקת לשני דברים ועיין בס' נועם אלימלך שעומד ג"כ בזה. ונראה לפרש ג"כ דהנה הה"ק באמו"ר זלה"ה כתב דעיקר כוונת הרשעים הקדמונים היה שלא רצו שתרד השפע ויהי' ההנהגה ע"י עם קודש ישראל ככל אשר יאמרו הם. אמנם רצו שתרד ההשפעה ע"י הכוכבים ומזלות ואמרו מה שדי כי נעבדנו וכי אין משגיח בעולם השפל אלא שנמסר הכל ליד השרים והם מנהיגים את העולם ועיין בצוף אמריו בהגהותיו לספר גבורת ד' ממהר"ל מפראג ותמצא מרגוע לנפשך. אמנם אנו עם קודש ישראל מאמינים בני מאמינים לא כאלה חלק יעקב. כי חלק ד' עמו שחלק מן ההוויות נתן בעמו להיות גוזרים אומר ויקם שע"י לימוד התורה ממשיכין השפע מהבוב"ה לכל אשר יחפוצו נמצא כי ישראל מגלים אלהותו ית' בעולם שהוא המשגיח והכל נעשה על פיו ומורם כי זה אלי ואנוהו ר"ל שההנהגה הוא ע"י זה אלי ואנו מייפים אותו במצות ומעש"ט וזהו כוונת הכתוב יען אשר עשית את הדבר הזה להורות באמת כי תרתי מילי נינהו כי האחד הי' אברהם הוא הראשון אשר פירסם מלכות שמים בעולם ונגלה לכל שההנהגה הוא ע"י הבוב"ה בעצמו וזהו יען אשר עשית את הדבר הוא לשון הנהגה כמו דבר אחד לדור ר"ל יען אשר אתה הראת לכל באי העולם שההנהגה הוא ע"י זה אלי ועוד שנית ולא חשכת כפשוטו וזהו שסיים כי ברך אברכך והרבה ארבה את זרעך בעד שני הדברים שעשה והבן:

פרשת תולדות

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק. ידוע מאמחז"ל עיקר תולדותיהם של צדיקים מעשיהם הטובים ועיקר שמחת הצדיקים בתולדות האלו היינו במעשיהם הטובים. ואמר הכ' ואלה תולדות יצחק אלה הם התולדות שראוי לצחוק ולשמוח בהם. בן אברהם כשבונה אותם באברהם בחסד עליון לאמר כי לא כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה כ"א מחסד אלקי השופע עליו ונותן לו כח לעשות המע"ט וכדאי' במדרש על פסוק מי הקדימני ואשלם מי עשה לי מזוזה עד שלא נתתי לו בית כו' ע"ש אז ראוי לשמות באלה המעשים טובים ואמר ואלה מוסיף על הראשונים ואדסמיך ליה קאי דסיים לעיל בתולדות ישמעאל הלא המה כתובים בסוף הפרשה זו ג"כ מחלת בת

ישמעאל בן אברהם. דידוע מספרים קדושים כי לא זו הדרך שיסמוך האדם עצמו על אבותיו הקדושים לאמר בן גדולים אני ואבי ואבי אבי היו צדיקים ומעתה אינני צריך לטרוח עצמי בעבודה לא זה דרך ישכון אור כ"א יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך וישמעאל היה במדה זו וזהו מחלת בת ישמעאל מחלת ר"ל שהחלה והחליש עצמו להיות בת ישמעאל בת פי' לי' כלי שהוא כלי ישמע אל שישמע ויקבץ בקרבו החסד אל על כי הוא בן אברהם ולעומת זה לנגד ישמעאל שהוא בחי' עולם החרובין יש עולם התיקון מדת יצחק שתיקן כ"ז ואמר ואלה מוסיף על הראשונים לתקן את הראשונים והוא תולדות יצחק מעשים הטובים הגורמים צחוק וחדוה בעולם העליון בן אברהם שבנה הכל באברהם בחסד עליון כנ"ל וכי לא מעשיו וזכות אבותיו עמדו לו כ"א ד' העוזר לו לעשות מצות ומע"ט לגרום חדוה בעולם העליון ויודע בנפשו נאמנה כי אברהם הוליד את יצחק שהחסד עליון הוליד חדוה וצחוק זה והבן:

א"י ואלה תולדות וגו'. עדש"ה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר אלא בתוכם כי הנה האדם הוא מקדש להש"י כי המקדש אשר לא הי' כ"א ד' דפנות וקורות עליהם שרתה בהם שכינת עוזו ומכש"כ האדם אשר בו רמ"ח אברים ושס"ה גידים כמנין תרי"ג מצות עאכ"ו כשישמור האדם אותם כי יהי' מקדש ומעון לד' ולזה אמר בתוכם לא בתוכו כי תי"ו ידוע אות תחי"ה ויש תי"ו בהיפוך וע"י מעשה הטוב מהפך אותיות מ"ת להכניס בקרבו כ"ו מנין השם הק' ואז הוא אותיות תוכ"ם דהיינו בהכניס אות מ' לפנימיות נהפך אות ת' לסימן תחיה נגד ד' אותיות של שמות אהי' הוי' אדני והבן. וזהו ואלה תולדות יצחק שאלה הפעולות שר גורמים תולדות המה המעש"ט של יצחק הוא הצדיק שלזה נקרא שמו יצחק ע"ש צחוק עשה לי אלהים אלהים גי' הטבע שגם בעולם הטבע גורם שמחה וחדוה להמשיך חיי בני ומזוני ע"י שהוא בן אברהם כנ"ל ועי"ז אברהם הוליד החסד מוליד את יצחק גם בעוה"ז רב חדוה ושמתה והבן:

ויעתר יצחק לד' לנוכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו ד' ותהר רבקה אשתו. דידוע כי יצחק הי' לו נשמת נוקבא ובשעת העקדה זכה לנשמת דכורא וזהו ויעתר יצחק לד' לנוכח אשתו כי הלא זכיתי להיות נוכח והתנגדות לאשתי שהיא תהי' בחי' נוקבא ואני אהי' בחי' דכורא המשפיע ומוליד ולכן תן לי בנים ויעתר לו ד' ותהר רבקה אשתו:

ויגדל האיש וילך הלוך וגדול עד כי גדל מאוד. יבואר בהקדם לפרש ברכת יצחק אבינו ליעקב ויתן לך האלהים מטל השמים ואי' במד"ר ויתן לך את הברכות ויתן לך כיבושיהון ויתן לך את שלך ושל אביך ושל אחיך ר' אחא אמר ויתן לך אלהותו. ויובן כי הנה כתיב הנותן בים דרך י"ם הוא המלכות נותן בו דרך כבושה וסלולה לבל יתעו בו כי אורח הוא

דרך אשר הולכים בו באקראי ומתפרדים ממנו נתיבות לצדדים ויוכלו לטעות בו משא"כ הדרך הוא הכבוש שדרכו בו רבים א"א לטעות בו. וכן נתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכינו קדשנו במצותיו וצונו לא נטה ימין ושמאל ומקרא מלא דיבר הכתוב ראה נתתי פניך את החיים ואת הטוב וגו' ובחרת בחיים כי טוב לשון הארה ע"י שמאיר האדם עצמו ודורש יחודו יוכל להשיג טוב העליון כמש"ה ודורשי ד' לא יחסרו כל טוב שתמיד טוב ד' בקרבם. וזהו מאמר המד"ר ויתן לך הברכות כו' שתזכה להיות דבוק' בבריכה עליונה מורכב ונברך בהויות עליון ויתן לך כיבושיהון שיהי' הדרך כבוש לפניך לבל תתע ממנו והעיקר לזה הכנת האדם מלמטה כפי מעשהו מלמטה ככה נתקן בעולם העליון וכמש"ה ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה, אמר לפניכם לפי הפנים שלכם שתתקנו וכמאה"כ פנים בפנים דיבר ד' עמכם ר"ל פנים בפנים לפי הפניה שתקנתם לפניו בפנים כזה נגלה עליכם ודבר עמכם ארכנו בביאורו במ"א וכמש"ה ויחן שם ישראל נגד ההר ויחן לשון חן שהעלו חן מלמטה עד שחנן מלמעלה אותם וזה נעשה ע"י שהאדם שב בתשובה שלימה ושומר עצמו לעצום עיניו מראות ברע וידיו לא תשלחנה להרע ואז לא תשוטט מחשבתו בהבלי העוה"ז אנה ואנה כ"א תנוח מחשבתו בהשקט ובמנוחה אל דרך ד' ואז יעלה חן וזה פי' הכתוב ונח מצא חן וגו' ונח ע"י שהיה נייחא במחשבתו לבל היות רצוא ושוב כ"א עיקר מנוחתו בדביקות הבורא ית"ש אז מצא חן בסוד אור ישר נח ואור חוזר חן וזהו שויתי ד' לנגדי תמיד ששויתי ד' לנגדי נגד לשון הכאה ולשון זריחה כי אין נגד אלא למזרח ור"ל טוב לי שיזריח הוי' בקרבי תמיד ולא להיות בבחי' הכאה להיות לנגדי בהיפוך ממני וזהו ויתן לך את שלך ר"ל הפנים שלך שאתה מתקן בעצמך גם ויתן לך של אביך הוא יצחק ע"ש צחוק עשה לי אלהים שגם באלהים גי' הטבע יובא צחוק וחדוה ע"י שמתקן כל אבריו וגידיו שהם טבע יגרום שמחה וזהו כל השומע יצחק לי כל השומע לשון קיבוץ שמי שמקבץ בכל אבריו לי גי' מ' המלכות יצחק יובא בו חדוה ושמחה וזה ויתן לך של אביך ויתן לך של א אחיך הוא עשו הסט"א שגם השטן כשהאדם אין שומע לו יש לו שמחה כדאיתא בזוה"ק משל בן מלך עם הזונה ע"ש. ר' אחא. אחא לשון חיבור שמו מורה על מעשיו על התדבקותו בו ית' הוא אמר ויתן לך אלהותו שהש"י נתן ביד הצדיקים שהם יוכלו לגלות אלהותו ית' בעולם ולהביא אהבתו ויראתו בלב כל האדם ולכן ויתן לך האלהים שיתן לך בחי' זו ע"י שתהי' דבוק בו ית' תוכל לגלות אלהותו בלב כל באי עולם כדרך הצדיקים ע"י גודל התדבקותם בהבוב"ה עי"ז מביאים אהבה ויראה בלבות בני אדם אשר מהם יראו וכן יעשו והשם ישם בלבנו אהבתו ויראתו תמיד אמן. והבן היטב. וזהו ויגדל האיש וילך הלוך וגדול עד כי גדל

מאוד ידוע אי"ש עם האותיות גי' שד"י וזהו ויגדל האיש הגם שגדל עד שבא לבחי' שדי מ"מ לא הי' די בעיניו כ"א וילך הלוך וגדול בכל פעם עד כי גדל מאד אותיות אדם גי' מ"ה לבוא לבחי' הוי' במילוי אלפי"ן גי' מ"ה בדמות דיוקן אדם העליון והבן:

ויעתק מעם ויחפור באר אחרת ולא רבו עליה ויקרא שמה רחובות ויאמר כי עתה הרחיב ד' לנו ופרינו בארץ. יבואר כי הנה חפירת המים רומז אל התגלות החכמה עליונה שחפר תמיד אברהם אבינו ע"ה להכניס החכמה בלב כל באי עולם ובמותו נסתמו כל המקורות שפתח בחייו שהוא הי' מגייר אנשים כו' ולכן וישב יצחק ויחפור לעורר מה שפתח אביו והי' לו תחילה קטרוגים וערעורים עד כי חפר הבאר הזאת ולא רבו עליה ויקרא שמה רחובות הוא עפ"י שיסדו לנו בשיר אל מסתתר רחובות הנהר נחלי אמונה הנהר מורה על נהירו דחכמתא עילאה והתפשטותה היא נחלי אמונה נוחל אותה מי שמאמין כי אין זולתו ית' וכל החכמות בטלים כ"א חכמתו לבדו וכמאמר אליהו ז"ל אנת חכי ולא בחכמה ר"ל אתה הוא החכם האמיתי אבל ולא בחכמה שכל החכמות הידועות לנו המה כלא וכאין. ועי"ז איש אמונות רב ברכות אי"ש רומז על הש"י איש מלחמה וע"י שמאמינים באיש והמאמין הזה הוא ג"כ בבחי' אי"ש אהי' הוי' שד"י שמשדד כל המערכות להיות הויתו עמנו ובזה פועל רב ברכות משמי שמי קדם. ולכן כאשר חפר יצחק באר הזאת כנ"ל ולא רבו עליה קרא שמה רחובות כנ"ל ויאמר כי עתה הרחיב ד' לנו לנו גי' הטבע שגם בטבע ישפיע עלינו אלהותו ועי"ז ופרינו בארץ נעשה פירות כנ"ל והבן:

ויעל משם באר שבע דהנה בארבע הבארות אשר חפר מרומז ד' עולמות אבי"ע אשר בהגיע אדם מעולם אל עולם הוא כמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו באר מים חיים. והנה הפלשתים המה המתנגדים להצדיק בכל דור ודור אומרים לנו המים לכן מיד באר ראשונה קרא שמה עשק היינו בעולם העשי' ששם הסט"א עומדים לחטוף השפע קרא שמה עשק כמו אם אסק שמים שם אתה שמים כמו שא מים הנושא ומגביה הכל אל השמים שם אתה תוכל ליהנות ולבאר השנית היינו בעליתו ליצירה אשר הוא ע"י תיקון האברים והגידים שהמה שס"ה לא כן הגוים אין בהם שס"ה מל"ת לכן קרא שמה שטנה גי' שס"ד כידוע והבן ולבאר הג' היינו כשעולה לעולם הבריאה בהגיע לרחובות הנהר אשר משם נהר יוצא מעדן להשקות את הגן היינו נהירו עילאה מעדן העליון המשקה את הגן אשר נטע ד' כרם ד' צבאות בית ישראל ומשם בא ההתרחבות בכל טוב קרא שמה רחובות כי עתה הרחיב ד' לנו שבא התרחבות מהוי' לנו ופרינו בארץ במלכותא קדישא. ויעל משם באר שבע כי משם נקל לו לעלות לעולם האצילות כי אצילות לשון

אצלה והפרשה ולשון אצלו ושניהם כאחד צדקו יחדיו כי הן אמת שהבוב"ה נאצל ונבדל בלתי מושג א"ס ובלי גבול מ"מ כ"א כפי שיעורין דילי' יוכל להשיג לפי ערך בחינתו ולכן כתיב להלן ויקרא אותה שבעה כי תחלה צריך לתקן כל שבע מדותיו וכל אחת כלול מעשרה כידוע וזה ויקרא אותה שבעה כנ"ל. על כן כ"ן גימ' ע' ר"ל ע"י סוד העליון ובשבילו סו"ד גי' ע' ולזה שם העיר שם התעוררות הזה באר שבע כנ"ל. עד היום הזה להביא זה ביומין תתאין להיות הימים שבעים בכל טוב ושפע עליון אמן והבן:

ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ. ואיתא במדרש יתן לך הברכות ויתן לך כיבושיהון יתן לך של אביך ויתן לך של אחיך רא"א יתן לך אלהותו. ובטרם נבוא אל הביאור נפרש הכ' והם בזרוע עדיך באו ויתבאר עפ"י פי' הכתוב אעשה לו עזר כנגדו ר"ל שאעשה עזר שהאדם כביכול יהי' עזר וסעד להכין מקום להשראת שכינתו ית' זרוע אותיות עוז"ר עדיך לשון עדי עדיים ע"י שהאדם מקשט עצמו בכל המדות באהבה ויראה כו' כאשה המתקשטת לפני בעלה בכסף ובזהב שהם רמז על אהבה ויראה אזי הם עזר וסעד להיות מקום להשראת קדושתו ית' כי הבוב"ה בוודאי רצונו הטוב להטיב ולהשרות שכינתו עלינו, אמנם צריך להיות אתערותא דלתתא וכמאה"כ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם שהם הכנה והזמנה ומקום להשראתי ואז ושכנתי בתוכם וזהו והם הצדיקים בזרוע עדיך באו. בזרוע בבחי' עוז"ר כנ"ל ע"י עדיך ע"י העדי עדיים שמקשטים עצמם באו אליך שיחול קדושתך עליהם. וידוע כי באברהם נתקן נפש דאדה"ר וביצחק הרוח וביעקב הנשמה וג' בחינות נר"נ הם נגד מחשבה דיבור מעשה אשר אגודים אלה באלה והאבות הם סימן לבנים שכאשר יתקן האדם מחשבתו יוכל להוציא דיבורים קדושים לפני ד' ולעשות מעשהו באהבה ויראה קדושה וטהרה והכל תלוי במחשבה שבמוח כמרומז בזוה"ק על מ"ח טיפין דנטיף בכל יומא והם לטהר כל המוחין המתקדשים והמטהרים וזהו כל עצמותי תאמרנה ד' וגו' כי עיקר החיות שבעצמות ג"כ מהמוח שבהם כאשר אינם עצמות היבשות וכל עיקר החיות והן לחם לאכול ובגד ללבוש הגם שהם גשמיות מ"מ כל כוונת הצדיק בהחיות הוא עבור הפנימיות והרוחניות למען יוכל לעבוד ד' ובגדים שהם לתפארת ור"ל שיובא התפארות בעולמות העליונים ע"י ישראל אשר בך אתפאר במאי ברא אתינא לגבך ולכ"א כל עצמותי מן כל אשר בעצמותי תאמרנה ר"ל יובא התפארות למעלה והוא מהמוח שהוא הפנימות שנקרא כל. וזהו ג"כ זאת מנוחתי עדי עד. מנוחה הוא החנייי' בעוה"ז מנוח"ה יש בו תיבת מו"ח ור"ל ע"י הפנימות כנ"ל אביא זאת ואעלה אותה עדי ע"י העדיים והקישוטין כנ"ל עד העולמות העליונים הנקראים עד. כי ע"י שכל מעשיהם אפילו הגשמיים הכל לכבוש

אותם לצורך גבוה וזה שהביא המדרש הפסוק וטל ילין בקצירי וטל הוא השפעה ילין בקצירי הוא לן אצל הצדיקים שהם הקוצרים מחצדי חקלא של החקל תפוחין קדישין לוקטי השפע משדה העליונה וזהו בקצירי. וז"ש המדרש יתן לך הברכות ר"ל שיברך אותך בכל טוב וגם יתן לך כיבושיהון שתהי' בבחי' איש שדרכו לכבוש ותכבוש הכל לצורך גבוה לעלות הכל לשרשו ואמר עוד יתן לך של אביך כו' עדש"ה הלא הוא אביך קנך ר"ל כי הוא הש"י אביך קנך הוא קן שלך שתדור אצלו תמיד וז"א יתן לך של אביך שתהי' דבוק אצל אב הראשון הוא הש"י. ויתן לך של אחיך כדאי' בזוה"ק על השבת דכל דינין מתעברין מיניה ולית שולטנא אחרא בכולהו עלמין, כמו"כ כאן יתן לך של אחיך להכניעו תחת ידיך ולהמתיקו. או יתן לך של אחיך עפ"י מאמרינו כי אח הראשון שביק חיות שיוכלו שאר האחים להוולד ולכן נקרא אח שמאוחה ומחובר עם שאר הבנים. וכן הצדיקים נקראים אחים שמחברים ומיחדים כל העולמות מעולם התחתון עולם העשי' עד אצילות דאצילות וז"א ויתן לך של אחיך שתוכל לאחות ולחבר כל העולמות עד עולם העליון וכ"ז הוא ע"י שמייחד נר"נ שלו כנ"ל בבירור המחשבה ובצירוף הדיבור ובליבון המעשה כנ"ל ואותיות נר"נ גימ' ש' רומז על שלש האבות שעי"ז מייחד העולמות וכנ"ל ולכן יצחק אותיות ק"ץ ח"י רומז שהגם שהבוב"ה חי החיים א"ס מ"מ כביכול מצמצם עצמו אל הקץ לעוה"ז שהוא קץ וגבול ולזה פתח דבריו יאיר בברכתו ויתן לך האלהים גי' הטבע שגם בטבע תוכל להמשיך האלהות וזה שסיים המדרש יתן לך אלהותו שתהי' נקרא בשם אל וכמאח"ל הקב"ה קראו ליעקב אל כן תהי' אתה בבחי' אל ותגזר אומר ויקם ותוכל להשפיע גם בעולמות העליונים וזהו ויתן לך מטל השמים שתוכל להשפיע הטל היינו ההשפעות בשמים להביא הארה ע"י מעשיך בעולמות העליונים ובזה ומשמני הארץ תוכל להביא משמנונית העליון כל מיני שפע אל הארץ לעוה"ז בכל טוב אמן:

א"י ויתן לך האלהים וגו'. ופירש"י ז"ל והוא מהמדרש יתן ויחזור ויתן. ונראה לבאר כי הנה אורו ית' הוא אור א"ס בלי מדה וגבול ואיך יוכלו הכל ליהנות מאור צח כזה וצריך לזה אמצעי הוא הצדיק הדבוק תמיד בו ית' הוא יוכל לחלק מכבודו לבשר ודם וזהו קול ד' בהדר. קול הוא הפנימית מהוי' הוא בהדר שגורם הידור ויופי וגם בהדר לשון חזרה שמחזיר ההדר הנ"ל להבוב"ה וכ"ז ע"י חלק האלהי הנשמה אשר נפח בקרבו המסייעתו לזה וזהו ויתן לך יופי והידור ויחזור ויתן להדר ולהחזיר העטרה לבעלי' כנ"ל וכ"ז ע"י ויתן לך האלהים היינו הנשמה חלק אלהי ממעל אשר נפח בקרבך ל"ך אותיות כ"ל הרומז על הצדיק שנקרא כל וכמדובר שהצדיק הוא בבחי' זו ועי"ז תזכה כי יתן

לך מטל השמים כמו הטל שאינו נעצר כן לא יהי' נעצר בשום פעם ממך הדביקות בו ית'. ומשמני הארץ. כי אי אפשר לקבל עול מלכותו ית' כ"א בחכמה כי בלי החכמה כאין נחשב וכאז"ל כל ת"ח שאין בו דעה כו' ולזה ברכו במשמני הארץ משמני המ"ם שמושית ר"ל מן השמן רמז להחכמה כמאז"ל כ"מ ששמן מצוי חכמה מצוי. והארץ רמז על המלכות כידוע. ורוב דגן. דגן רמז על הכח כמש"ה דגן בחורים כחם ור"ל שירבה בך הכח בכל עת לא תעיף ולא תיגע כמאה"כ וקווי ד' יחליפו כח. ותירוש הוא היין סוד העליון, ונראה לבאר דרך צחות למה נקרא שמו תירוש כי היין הוא המשמח וכ"ז כששותה כדרך כל הארץ אבל ריבוי השתיה כל שוגה בו לא יחכם ועושה אותו רש ועני בדעת ובממון לכן יתנהו בידך לבל תשגה בו והבן:

א"י ויתן לך וגו'. ויתן ויחזור ויתן שהתורה נצחית ותזהיר לצדיק הדור ויתן כשיחננך ד' בחכמה בינה דעה והשכל אהבה ויראה קדושה וטהרה ויחזור ויתן תראה לחזור וליתן ולהשפיע לכל העולם מזיו זוהר חכמתך. והנה יש שני מיני צדיקים יש צדיקים שעמלם תמיד במעשה המצות ובמילי דשמיא כל היום. ויש אשר גם במאכלם ובמשתם וצרכיהם הגשמיים משם מעלים את הכל ומלקטים הטוב והני"ק להעלותם לטוב העליון. וזהו שברכו שיתן לך מטל השמים שיצאו ממך צדיקים שתמיד יהיו דבוקים במילי דשמיא כטל שאינו נעצר. וגם ומשמני הארץ אותם המלקטים ומבררים הכל ומעלים את כל טוב ומשמן הארץ דגניז בגווי' לטוב העליון. וזה שתרגום אונקלוס על ומשמני הארץ ומטובא דארעא ועי"ז ורוב דגן דגן מורה על כח כנ"ל שיתנו וירבו כח כביכול בפמליא של מעלה ובישראל למטה ויורישו אותם טוב העליון לנחלה אמן והבן:

פרשת ויצא

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. עיין בנו"א על פי' הפסוק ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב. והנראה לערכינו עפ"י מה שפירשנו הכתוב בתהלים רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם. ר"ל עיקר חרבם של ישראל לנצח האויבים הוא פיהם שמרבים בתפלה לפני הש"י ובזה הם נוצחים להם וזהו ג"כ פי' ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב ר"ל בחרב פיו ובתפלותיו הי' מחלישו. והנה כשח"ו עת צרה הוא לישראל הצדיק שבדור כשהוא דבוק בהבוב"ה אינו מרגיש בצער ההוא ואינו נוגע לו אך מוכרח לירד קצת ממדריגתו ולהפסיק קצת מדביקותו בכדי שירגיש גם הוא באותו צער של ישראל ולבקש עליהם רחמים. וזהו ויצא יעקב מבאר שבע רמז להצדיק שיוצא מבאר שבע ר"ל שמפסיק מדביקותו שדבק בעולמות העליונים. וילך חרנה שהולך לקראת החרון אף והדינים לתקנם ולהמתיקם מישראל:

א"י ויצא יעקב וגו'. דהנה כשהצדיק דבוק בהבוב"ה בשלימות גמור אז בוודאי אין שום שליטה להס"א והדינים אך כשהוא נפסק מעט מדבקותו ח"ו יוכלו הדינים חלילה להיות להם איזה שליטה וממשלה לז"א ויצא יעקב מבאר שבע ר"ל אעפ"י שהצדיק יוצא קצת מהדביקות כנ"ל עכ"ז וילך חרנה שאעפי"כ מוכרח החרון אף לילך ולהסתלק ממנו שעכ"ז הוא מתחזק נגד הס"א והדינים לסלקם ולגרשם מישראל והבן:

א"י ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה ע"ד שבארנו פי' הכ' ימינך ד' נאדרי בכת ימינך ד' תרעץ אויב. כי ישראל הם מסטרא דימינא הרומז על החסד והאומות אינם יכולים לגשת אל הקודש לסבול צד הקדושה הנקרא ימין. ועי"ז הם ממילא מוכים ורפים ונגפים בבוא החסד על ישראל וכענין נגוף ורפוא האמור במצרים שמבואר אצלינו כ"פ וזהו שפירש"י אותה ימין הנאדרת בכח היא בעצמה רועצת ומשברת את האויב וכנ"ל כי חס"ד גי' ע"ב ופירושו גם לשון עב הענן כי לישראל יהי' חסד ולסט"א יהי' החסד ענן ועשן לבל יוכלו קרוב אלינו וזהו ויצא יעקב וגו' ויצא רמז על היחוד באותיות צ"א מן ויצ"א ור"ל ע"י היחודים שהצדיק מייחד מבאר שבע באר הוא המלכות מדה השביעית ה' תתאה והוא עושה המשכה דמות ו' לחברה בה' עלאה כי בי"ה ד' צור עולמים עי"ז וילך חרנה הולך ממילא חרון אף ד' ועל ראש רשעים יחול הרוצים לעכב ולמנוע היחוד וזה בעצמו מכה אותם, אבל לישראל וילך חרנה לשון חירות מוליך להם חירות מעולם העליון עלמא דחירו והבן:

א"י ויצא יעקב וגו'. כי הנה יעקב עמודא דאמצעיתא ת"ת ישראל הכולל שניהם ובוודאי רבים קמים עליו מי אתה להיות בחי' ת"ת הלא אבי אביך אחז צדיק דרכו בצד אחד מדת החסד ויצחק במדת הגבורה לבד ומי שמך לאיש להיות אוחז החבל בתרין ראשין להיות כוללות שניהם כי בכל דור ודור יש תמיד מתנגדים להצדיק למנוע מעבודתו וכמו עתה כן אז הגרים שנשארו מאברהם ויצחק גדלה קנאתם בזה וכמו שנחלק קרח על אהרן וניתן סימן במקלות אשר מטהו יפרח הוא הנבחר. כמו ויצא יעקב ויצא מלשון הוצאת ציץ ופרח הבאים ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל לזה זכה מבאר שבע נתבאר ונתפרש זאת בעיני כל ע"י שבע היא ה' תתאה ר"ל מדת המלכות שקיבל ע"ע ובזה וילך חרנה הלך חרון אף המתקנאים הדוברים על צדיק עתק ושלום על ישראל:

א"י ויצא יעקב מבאר שבע וגו'. ידוע באר רומז על התורה ונקרא שבע על כי שבעים פנים לתורה ולהבין הענין נראה ענין הע' פנים עש"ה עין ד' אל יראיו כי מחמת עי"ן הוא פנימיות העליון הניתן אל יראיו שרואים הפנימיות של התורה כי עיקר לימוד התורה הן תנ"ך וגמרא ופוסקים העיקר הוא באומרו תיבות ואותיות התורה ישכיל

ויבין על הפנימיות המלובש בהתורה וכמש"ה האותי לא תיראו אם מפני לא תחילו ר"ל האותי הן אותיות התורה לא תיראו וכי לא יעלה מורא עליכם בהוציאכם אותיות התורה וכי מפנ"י הוא הפנימות של האותיות אשר שמי בקרבם לא תחילו. ובודאי אם האדם הי' לומד כראוי בדחילו ורחימו והי' משים לנגד עיניו פנימות האותיות הכלב בהם בוודאי הי' מתמלא יראה ופחד מפני אור קדושתו ית' אשר נלבש בהתורה. וזה גורם אריכות הגלות כי לומדים למען ידעו להבין ולהורות וחכמה כזו מה זה עושה ולדעת זה נקרא כופר בעיקר כי לאו דוקא אם כופר וממיר דתו נקרא כופר בעיקר אלא כי גם זה כופר בעיקר של התורה היא הפנימות שהיא עיקר התורה ולזה האותי לא תיראו אינכם מתיראין מפני האותיות על כי מפני לא תחילו על שאינכם חלים מפנימות שלי המלובש בהאותיות ובפיהם הם אומרים ויראת ד' שכוח מלוח לבם ובודאי אם הי' לומדים בדחילו וברחימו לייחד שם ד' והי' ד' אחד ושמו אחד הי' מקרבים קץ הגאולה ואיך תעלה תורתם ותפלתם לעילא הואיל ואין מוציאים האותיות בדו"ר וז"א האותי לא תיראו שהאותיות אינם נראים ואינכם גורמים שיתראו לפני האותיות לעילא על כי מפני לא תחילו על שאינכם חלים ויראים מפני כנ"ל ללמוד בדו"ר וזהו ויצא יעקב מבאר שבע שהצדיק יוציא פרח ויציץ ציץ מבאר שבע ע"י התורה שנק' באר שבע כנ"ל ועי"ז וילך חרנה הולך ומתבטל החרון והדינים. ויפגע במקום וגו' ויפגע לשון תפלה כשהצדיק צריך להתפלל על הדינים שלא יהיו ולא יבואו צריך לפגוע ולבקש במקום בשביל הש"י שהוא מקומו של העולם כי בכל צרתם לו צר כביכול ועיקר כוונת הצדיק בתפלתו להסיר צער השכינה. וילן שם הוא ע"ד שפירשנו פי' הכתוב לך יום אף לך לילה לך יום ר"ל כי עמך החסד תמיד הנקרא יום עש"ה יומם יצוה ד' חסדו אף כשיש ח"ו איזה אף ודין בעולם אזי לך לילה להיות לינת הצדק ובת דינא בטל דינא וכמש"ה ליני פה הלילה שתלין פה הדין עד עבור הלילה. ומיד והי' בבקר אם יגאלך טוב יגאל וגו' וגאלתיך אנכי וזה וילן שם כשיש ח"ו איזה דין עושה בו לינה ומיד מבטלו עד כי בא השמש היינו הרחמים והחסדים כמש"ה כי שמש ומגן ד' צבאות ויקח מאבני המקום האותיות נקראים אבנים כידוע ור"ל שהגם שהאותיות בעצמם הם אורות גדולים וצחים מ"מ עיקר העלאתם והרמתם ע"י לימוד האדם בקדושה וטהרה בזה נכסף הש"י וזהו ויקח אין קיחה אלא בכסף לשון כיסופין ותאוה והוא לשון קידושין שהקב"ה חפץ ומתאוה ומתייחד ע"י האותיות שלומד האדם בדו"ר דפרחין לעילא וזהו ויקח מאבני המקום ר"ת מ"ה גי' אדם היינו מפעלות אדם בדבר שפתיו בקדושה וטהרה עי"ז לוקח הש"י דיבורי התפלה והתורה ההוא לבית גנזו. וישם מראשותיו כי בראשית בשביל התורה וישראל שנקרא

ראשית וע"י לימוד כנ"ל מעלה הכל אל הראשית כמו ראשית המחשבה בבריאה גם וישם מראשותיו שנהי' אנחנו עי"ז הראשית וכמש"ה ולתתך עליון וגו' וכל השפע תבוא אלינו והם יזונו מהתמצית. ובזה נוכל לפרש ג"כ פי' הכתוב ויאמר לבן טוב תתי אותה לך מתתי אותה לאיש אחר לבן רמז על הבוב"ה ליבון העליון שהגם שלבן אמר דברים האלה מ"מ לא ענה מלבו כי אם מד' יצא הדבר והוכרח לבן לאמר כדברים האלה וכמו שמצינו בבלעם שלא רצה לברך את ישראל ועקם הש"י את פיו ובירך בע"כ שלא מרצונו דידוע כי לאה נגד עלמא דאתכסיא ולא נאוה שינתן לאה שהיא נגד עלמא דאתכסיא לאיש חיצון מסט"א ולכן טוב תתי אותה לך כי אותה ראוי לך דוקא כי אתה בבחי' ל"ך אותיות כ"ל הרומז על הצדיק דאחיד שמיא וארעא שמתורגם על כי כל קהלת משה] בשמים ובארץ אותה אותיות או"ת ה' הרומזת על היראה ואהבה כי י' במילואה הוא יו"ד ה' דלי"ת הוית' וכשנכנס בהו' אתמליא ונעשית ה' והוא שם י"ה המורה על דחילו ורחימו כי בי"ה ד' צור עולמים ולכן טוב תתי אותה לך דייקא מתתי אותה לאיש אחר דלא מסטרא דקדושה:

ויחלום והנה סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. איתא במדרש סל"ם בגי' סינ"י, להבין הענין נראה כי הנה זה סיני בחר אלהים לתת עליו התורה על היותו נמוך מכל ההרים כי כל ההרים רצו ובאו שתנתן התורה עליהם ולא בהם בחר יה כמאמחז"ל הרים גבנונים כולכם בעלי מומין אצל הר סיני וכענין האותיות שבאו להבראות בהם העולם ומהראוי הי' ג"כ שיברא העולם באלף אלא להיותה עתידה להנתן בראש עשרת הדברות אנכי לכן נברא באות ב' הסמוך לה וכענין שאמר הה"ק אאמו"ר זצללה"ה המשפילי לראות שכל עוד שמשפיל האדם עצמו יותר זוכה יותר להתגלות הוי' וזה לראות. ונוסיף נופך משלנו כי הנה המגביה עצמו סופו ירידה אבל המגביה לשבת שזה שמגביה אותו הש"י הוא לשבת להיות לו ישיבה וקיום לעד ובאופן המשפיל לראות וכנ"ל וזהו והנה סל"ם גי' סינ"י ע"י ההכנעה זוכה לבחי' והנה להתגלות הוי' המרומז במילת והנ"ה כי ה' פעמים י' גי' נ' מן והנה ועי"ז והנה נעשה מזה שמחה גדולה חיבור השם ופועל שהגם שהוא מוצב ארצה בעוה"ז מ"מ פועל מן הכל וראשו הראשיית יגיע השמימה המורה על רחמים להמתיק הכל לרחמים וחסדים עלינו ועל כל ישראל להמתיק את הראש והבן:

א"י והנה סלם וגו'. סל"ם בגי' סינ"י דידוע סיני שבו ירדה שנאה לאוה"ע וז"א והנה סלם שעי"ז יבוא שנאה לאוה"ע על כי וראשו מגיע השמימה ר"ל ע"י שמגיע אהבה וחסד על ישראל בזה בא השנאה על אוה"ע וע"ז מורה ג"כ והנה שיגיד על שמחה והבן:

ושבתי בשלום אל בית אבי והי' ה' לי לאלהים. יתפרש עדשה"כ ה' יברך את עמו בשלום. בשלו"ם אותיות מלבו"ש שיתן לבושי קודש בקדושה ושה וטהרה כי שלום הוא שמא דקוב"ה וילבוש אותנו בהויתו וקדושתו ושמותיו הקדושים וטהורים בשלו"ם גי' שע"ח ש' רמז על תלת אבהן ע"ח גי' ג' הויות ויש ש' בת ד' ראשין גם לרבות דוד סמכא רביעאה אבל יעקב חילה פני הש"י שאז הי' ג' ואמר ושבתי בשלום להיות אני שלימו דאבהן צירוף בשלום והנם כי נתון תתן לי בחי' זו מכ"מ אדע נאמנה כי לא כחי ועוצם ידי עשה הכבוד הזה כ"א אל בית אבי זכות אבותי אברהם ויצחק גרם לי זאת ועי"ז והי' ד' לי לאלהים ובשבילי והי' לאלהים להכות ולכלות כל הרשעים

וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קד יבואר דהנה יש בחינת עיינין וידין ורגלין וכן יש באנשים בחינת רגלין וגבוהים מהם בבחי' ידין וגבוהים מעליהם בבחי' עיינין והצדיק מעלה גם אותם שהם בבחי' רגלין למעלה וזהו וישא יעקב רגליו שהצדיק נושא ומעלה גם אותם שהם בבחי' רגלין. וילך ארצה כי יש ארץ עליונה וארץ תחתונה והצדיק הולך גם עם כל הארציות בני קדם כי ע"י שמקדש ומטהר עצמו ממשיך חיות לארץ התחתונה והחיות הוא מלמעלה ועי"ז עולה בני קדם למעלה על כי הכל בא מלמעלה חוזר הכל לשורשו והבן:

וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עלי' וגו'. כבר כתבנו בזה בחיבורינו הקודמים ועוד י"ל ע"פ מה שכתב האוה"ח על פסוק ויצא יעקב מבאר שבע יעקב הוא הנשמה יוצא מבאר הוא עולם ומקור העליון יעיי"ש בדבריו הקדושים ולזה נתכוון ג"כ הה"ק אאמו"ר זצלה"ה והוסיף עוד שלזה אומרים בק"ש בידך אפקיד רוחי ר"ת בא"ר שצריך בכל לילה להחזיר הנשמה זכה ונקיה וטהורה תעלה למקורה כראשיתה כאשר בתחילת צאתה לעוה"ז עיי"ש בכתביו ועתה הדור אתם ראו איך צריך להזהיר ולזכך ולטהר עצמו לשוב בכל לילה למקור חוצבתו כבראשית הבריאה ותהא יציאה כביאה וגם יעקב בחיר האבות אמר הייתי ביום אכלני חורב וקרח בלילה הייתי ביום כשהייתי בבהירות גדול שנקרא יום אכלני חורב נתלהבתי באשין קדישין מפחד הבורא ית"ש וקרח בלילה מורה ג"כ על היראה עילאה הקרח הנורא והוא מדת לילה. והנה שלשה עדרי צאן. איתא במדרש רומזים לג' האבות אברהם יצחק ויעקב כי ג' האבות מורים על ג' מדות חג"ת אשר בהם יושלם האדם או שהם מורים על ג' ראשונות חב"ד כי חכמה נגד אברהם. בינה עולם התשובה נגד יצחק שמסר נפשו ע"ג המזבח ועשה הכנה לדורות לכל אשר יחפוץ להטות לבבו לשוב בתשובה מיד יקבלו. יעקב בחי' הדעת כנודע. וכשישיג שלשת המדות האלו יזכה להמשיך הבאר ומקור העליון אל

השדה לעוה"ז וז"ש בנו"א כי השדה רומז על החקל תפוחין קדישין וכולה חד כי עי"ז יזכה להמשיך החקל תפוחין קדישין לעוה"ז ע"י היותו כשדה שהיא מוכנת ומזומנת לחרוש בה החורש ולזרוע בה הזורע ככה יהא תמיד מוכן ומזומן לעבודתו יתברך. ורק כי לאו כל אדם זוכה לבחי' זו להמשיך מקור העליון באר מים חיים לעוה"ז לז"א כי מן הבאר ההוא ישקו העדרים ר"ל כי מן הבאר ההוא שממשיכין הצדיקים לעוה"ז ישקו העדרים הם הצדיקים גם את שארית ישראל כי הצדיקים הם נקראים רועים וכמ"ש דהע"ה ד' רועי לא אחסר שמה שאני רועה ישראל הוא מד' שהבאני עד הלום. ולכן בקשתי כי לא אחסר לישראל כל טוב ואוכל למלאות כל משאלותיהם אמן:

הלא נכריות נחשבנו לו כי מכרנו ויאכל גם אכול את כספינו כי כל העושר וגו'. אליך עשה. כי הנה האמהות נביאות היו ולא נעלם מהן דבר כי כל עבודת יעקב הי' בעולם העליון. וכאשר יעיד החוש ע"ז כי האיך יעלה על הדעת שיעקב בחיר האבות ישק לרחל יפת תואר והנשיקה תהא נשיקה גשמיית אלא לגרום נשיקין ותיקונין בעולמות העליונים. וכן באמרו הבה את אשתי ופירש"י והלא קל שבקלים אינו אומר כן אלא להוליד תולדות ג"כ אינו כפשוטו שגם להוליד תולדות לא הי' אומר כן אלא כי ידע שי"ב בניו יהיו מרכבה לי"ב צירופי הוי"ה והי' מחכה מתי אזכה להשלים המרכבה והאמהות ידעו היטב הדבר שכוונתו לשמים, אמנם לבן הי' כוונתו כדי להעבידו עבודת פרך ואמרו כי הלא מכרנו להנאתו ולא עוד אלא כי גם ויאכל גם אכול את כספינו ר"ל כוספינו תאוותינו שנכספה נפשינו להשיג חן ד' מהויות השורה על מעשה ידינו כי עינינו הרואות כי כל העושר אשר הציל וגו' כי האדם אינו יכול להעשיר לחבירו אבל הש"י אשר העושר והכבוד מלפניו הוא נותן עושר של קיום נצחי לעד ולא בטבע. וז"א כי כל העושר אשר הציל אלהי"ם גי' הטב"ע ר"ל שהפרישו אל הטבע הוא מאבינו אב העליון כי הוא היכול להעשיר והוא דבר קיום ד לנו ולבנינו ועתה כל אשר אמר אלהים אליך עשה. כלומר שהש"י עשה מה שעליו ועתה נעשה מה שעלינו כל אשר אמר אלהים אליך בקיום המצות ושמירת דבריו עשה וקיים גם כל אשר אמר אלהים וגו' אמר לשון התפארות כמו האמרת והאמירך ור"ל שכל התפארות של אלהים הוא אליך עשה שנמסר אליך אל עוה"ז לעשות תיקונים ויחודים בכל העולמות והבן:

ורחל לקחה את התרפים ותשימם בכר הגמל ותשב עליהם וימשש לבן את כל האוהל ולא מצא. ידוע כי רחל נגד עלמא דאתגליא לעומת עולמות החיצונים דסט"א המונעת אותם מגשת אל הקודש ליהנות ח"ו משפע העליון אשר זה היה התרפים שמה שנרפה ונופל מהקדושה ח"ו חטפו המה. ורחל לקחה את בחי' התרפים כנ"ל ותשימם בכר

הגמל הגמל לשון גומל חסד לאיש כמפעלו להיות נגמל כ"א כמפעלו לשלם לאיש כמעשהו. שאנחנו נלך בשם ה' אלהים חיים ומלך עולם ועלינו תבוא כל השפעות בכל טוב והסט"א יזונו מן התמצית כאשר נתן להם. ותשב עליהם. עליהם אותיות עלי"ה מ' אות מלכות כי ארשב"י ראיתי בני עלי' והמה מועטים והיא עשתה ישיבה והכנה לדורי דורות להיות בני עלי' מתרבים בקבלת עול מלכותו ית' והרשעה כלה כעשן תכלה. ולזה וימשש לבן את כל האהל שהרגיש ממשות הקדושה בכל האהל כתיב האהל בה' שבכ"מ ה' עילאה שורה ולכן ולא מצא מהסט"א אחיזה כלל והבן:

פרשת וישלח

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום. דהנה להלן נאמר כי ראיתי אלהים פנים אל פנים ושורש הענין הוא כי כתיב ויותר יעקב לבדו כי העביר את כולם את מעבר יבק והוא לבדו נשאר כי אפילו המלאכים היו לעבר השני ומסתמא יעקב ידע בכל אלה כי ישאר לבדו ועשה הכנה על זה, והנה המלאכים תחלה לא רצו לזוז ממנו על כי היו יונקים תמיד מזיו זוהר פניו והי' קשה פרידתו עליהם כמו יונקי שדים אשר קשה עליהם לגמול אותם מחלב אמם על כי הורגלו עמהם תמיד כן הי' קשה עליהם להפרד ממנו ולכן וישלח לשון לוי' שעשה להם לוי' לפניו. שהגם שלא יהיו עמו והיו לפניו יונקים אור קדושת פניו. וזהו כי ראיתי אלהים פנים אל פנים. ר"ל שבראתי להם את הפנים שלי ועי"ז עלו למעלה וראו כי שוה לפנים דלעילא כדמות דיוקן אדם העליון ועי"ז ותנצל נפשי. ובזה פעל אל עשו אחיו וגו' שיהי' לו כאח. ועוד זאת פעל ארצה שעיר שהשערות הארציות הם הדינין והגבורות העלה אותם שדה אדום. אל שדה העליונה חקל תפוחין קדישין להיות בדמות אדם העליון להמשיך קדושת אדם העליון גם למטה וזהו אות ו' מן אדום מורה על המשכה יעקב חבל נחלתו והבן:

כי יפגשך עשו אחי ושאלך לאמר למי אתה וגו' ואמרת לעבדך ליעקב מנחה הוא שלוחה וגו' כ"כ בזה בחיבורינו הקודמים ועוד נוכל לומר ושאלך קאי על יראה כמאה"כ מה ה' שואל וגו' כי אם ליראה וגם שאלה הוא היראה הדרה בעינא לשון דירה ולשון הלוך כמו כי הדרי להתם ור"ל שזה דר ומהודר לפי הילוך העינים שכאשר שמור את עיניו מראות ברע והבט אל עמל לא יוכל אז תוכר היראה ואז ושאלך ד לאמר כנ"ל להתפאר עמך כי לאמר הוא לשון התפארות ואף אם ח"ו פנים קלקל על כולם יש תשובה ויירא ויפחד מאימת אדון כל מלהסתכל במקום שאין צריך ויתהפך לו צירוף ירא"ה לאותיות ראי"ה שיראה הויות עליון. וזהו שאלה הוא היראה הדרה בעינא הדרה לשון דירה ע"ד שה"כ תשב אנוש עד דכא ופירשנו דכ"א אותיות "דירה "כלים "אשה וכמאחז"ל דירה

נאה אשה נאה כלים נאים מרחיבין דעתו של אדם וכמו שבארנו במ"א באריכות ותשב אנוש עד שיהיה דכא כנ"ל שיהא דירה נאה ביראה כנ"ל כלים נאים הם המדות אשה נאה היא הנשמה. וכי יפגשך עשו אחי עש"ו הוא הבוב"ה גי' שלו"ם והוא ג"כ אחי שמאחה ומחבר כל העולמות כאחד. וכי יפגשך הוא הדירה שיוכל לדור בתוכם וזהו דורונא דמלכא מתנת חנם שנותן כח לעשות חיל כזה. וזהו שהתקין יעקב עצמו לג' דברים לדורון ולתפלה ולמלחמה כמו שפירש"י ולכאורה הי' צ"ל בהיפך תחלה תפלה אמנם זה הוא דורון שדר כביכול אצל האדם וניתן במתנת נם לתפלה שיוכל להתפלל לפני אדון כל, ועי"ז למלחמה יוכל להלחם מלחמות ה' ואז ושאלך לאמר כנ"ל להתפאר עמך ויאמר לך למי אתה ע"י התשובה כנ"ל תוכל לומר ברוך אתה כתיקונה ע"י שתשוב קודם כל תורה ותפלה תוכל לומר הברכה לפני אדון כל כראוי. ואנה תלך ואנ"ה על ידי שתהא דבוק באי"ן העליון עי"ז תלך יהא לך מהלכים בין העומדים האלה ר"ל המלאכים ולמי אלה לפניך כי ע"י התשובה העבירות נהפכין לזכיות וע"י מה לז"א אלה פוסל את הראשונים ברישא חשוכא דהיינו להמתיק כל הדינים לפניך נמסר הכל לפניך ובידך שתביא הכל לבחי' פנים ורחמים כי הדינים נקראים אחוריים וע"י תשובה מאהבה יהי' נמתק לרחמים וזכיות ואז ואמרת לעבדך ליעקב, בזה תתן התפארות לפני הבורא לעבדך ליעקב הגם שתהי' עובד ה' ומ"מ תהי' בבחי' ליעקב בענוה עי"ז יוכל הבוב"ה להתפאר עמך ועי"ז מנחה הוא וגו' תהי' מונח בין דרועין דמלכא להיות שלוחה ותוכל להמשיך י"ג מכילין דרחמי המרומזים בשל"ח משלוח"ה גי' י"ג הויות להעלות הכל לאדוני לאדון עולם מלך שהשלום שלו כי עש"ו גי' שלו"ם וכנ"ל וה' יברך את עמו בשלום ויורנו דרך זו נלך באהבתו יראתו קדושתו טהרתו אמן והבן מאוד:

ויאמר הילדים אשר חנן אלהים את עבדך. ע"ד שאמר יעקב בחרבי ובקשתי ות"א וכן פירש"י בצלותי ובבעותי כי הנה עשו נתגאה בחרב שהורישו אביו ועל חרבך תחיה מול זה רמז לו יעקב בקול שהורישו אביו הקול קול יעקב בתורה ותפלה כי איזה עבודה שבלב זו תפלה. ועל ידי התפלה עושים לידה בכל טוב להוליד כל השפעות טובות בני חיי ומזוני וז"א הילדים ר"ל כל מין לידה אשר חנן אותי אלהים ע"י עבדך ע"י העבודה היא התפלה ואז אין הידים ידי עשו שולטות כ"א טוב לנו תמיד אמן:

פרשת וישב

וישב יעקב בארין מגורי אביו בארץ כנען. דהנה לעיל התפלל יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק וגו' דידוע דצריך להיות עיקר העבדות במדת היראה שאלמלא מוראו איש את רעהו חיים בלעו והי' יכול להתבטל במציאות בכלות הנפש מגודל אהבה

ודביקות לזה הועמד מדת היראה וכאשר הארכנו מזה במ"א ולגודל זכות האדם זוכה ג"כ למדת אהבה וזהו תפלת יעקב אלהי אבי אברהם שזכיתי לאהבה על ידי זכות אבי אברהם מצורף אל העבדות מבחי' אבי יצחק הוא היראה. וזהו וישב יעקב בארץ שעשה ישיבה בהארץ משניהם מן אהבה ויראה להיות לו מגורי אביו הדירות אשר גרו בם אבותיו אברהם ויצחק וכנ"ל והבן:

א"י עפ"י פי' הכתוב אגורה באהלך עולמים דהנה כתיב שמך יעקב וגו' כ"א ישראל יהי' שמך. כי ידוע שיעקב דמות דיוקנו חקוקה בכסא הכבוד והוצרך אל שני השמות שם יעקב בעולם העשי' ושם ישראל באצילות קדשו וידוע עיקר הבריאה עולם חסד יבנה בהבראם בזכות אברהם היתה ראשית המחשבה בבריאת העולם ונמצא יעקב בעשי' יצחק ביצירה אברהם בבריאה בהבראם באברהם ישראל באצילות נמצא הוא הכולל כולם וזהו אגורה באהלך וגו' אגורה לשון אסיפה שאאסוף ואקבץ באהלך ר"ל בעוה"ז שהיא בחי' אהל לשון הארה שמעוה"ז נותנים הצדיקים הארה בעולמות העליונים. ועי"ז עולמים. אני כולל שתי העולמות עוה"ז ועולם העליון. וזהו וישב יעקב בארץ שעשה ישיבה בהמלכות על ידי מגורי אביו שאגר ואסף שני המגורות מאבותם בארץ כנען בארץ על ידי המלכות הלזו כנען הכניע את כל הסט"א לבל יוכלו להרע לנו וכ"ט עלינו אמן והבן:

אלה תולדות יעקב יוסף בן וגו' הי' רועה את אחיו בצאן והוא נער אז בני בלהה וגו' כתונת פסים. נ"ל באומרו אלה פסל את הראשונים שלא יעלה בדעתם שיעקב אבינו ע"ה הוליד תולדות כמצות אנשים מלומדה בגשמיות כרוב ההמון לכן אמר אלה לפסול כל התולדות חוץ מאלו כי כל אלה התולדות שהוליד יעקב הוא יוסף הי' ליחד בצי"ע שנק' יוסף וצדיק כזה הי' רועה את אחיו היינו כלל ישראל רועה אותם בכל מיני השפעות בצאן ע"י יחוד השמות הקדושים המרומזים במלת בצא"ן צ"א הוא יחוד הוי"ה אדנ"י ב"ן הוא הוי"ה במילוי ההי"ן להיות דבוקים בו ית' ועל ידו לא יחסרו כל בה וכמ"ש דוד המלך ע"ה ה' רועי לא אחסר שלא אחסר בשום פעם מה' רועי לשון התחברות להיות תמיד דבוק בהוי"ה ב"ה ועי"ז והוא נער את בני בלהה הוא מנער ומהפך את הבונים ורוצים לבלוע אותנו בלה"ה כמו בלע"ה בחילוף אותיות אחה"ע ימתיק הכל לטובה והבן:

א"י אלה תולדות יעקב וגו'. יעק"ב אותיות "יחוד "קדושה "ברכה ואות ע' רומז על עינא פקיחא עין ה' אל יראיו החופף עלינו תמיד בכל עת וזהו פי' תולדות יעקב תמיד כנ"ל להעלות הכל אל יוסף לצי"ע. בן שבע עשרה שנה. שבע עשרה שבע פעמים עשרה הוא

רומז על עי"ן רבתי דיחודא שהצדיק מייחד תמיד והיא רבתי להורות לכל מאן דבעי למיעל יעול בהא. הי' רועה וגו' כנ"ל. וישראל אהב את יוסף מכל בניו על היותו כוללת בניו כי בן זקונים הוא לו ות"א ארי בר חכים שהי' בחכמה עליונה כח מה ולזה ועשה לו כתונת פסים ועיין בדברי הה"ק אאמו"ר זצללה"ה. ונראה לבאר עוד כתונת הוא לבוש ור"ל שנתן לו כח ולבוש פסי"ם אותיות פ"ס י"ם כי יש ים החכמ' ים הבינה ים הדעת והי' בכחו להשיג את כולם והבן מאוד:

וילכו אחיו לרעות את צאן אביהם בשכם. ופירש"י נקוד על את שלא הלכו אלא לרעות את עצמן. וחלילה לחשוב כזאת כפשוטו על בני אל חי מטה שלימה כזו והנראה בהקדם לבאר הכתוב בשיר השירים מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי וכבר כתבנו כ"פ כי אח הוא לשון התחברות וז"א מי יתנך כאח לי שתהי' מחובר לי עד שתהא יונק שדי אמי ואז לא יוכלו להרע לך כי אימא רביעא על בנין תמיד ומרחפת עליהם לבל קרוב אליהם משום דבר לא טוב כדרך האם שאוחזת ברצועה ומכסה בסתר את בנה לבל יכוהו בשבט. או מי יתנך כאח לי וגו' כי כשיעלה האדם על דעתו שכל חיותו הוא מהבורא כל ובכל עת ובכל שעה יונק שפעו ממנו ית' ואין לו חיות חוץ ממנו בוודאי לא יחטא וז"א מי יתנך כאח לי שתהי' מחובר כ"כ לי עד שתשגיח תמיד כי בכל עת אתה יונק שדי אמי ועי"ז תוכל להמשיך הרחמים הרמוזים בשדי אמי כמ"ש התוס' ביבמות שרחמי שדי מרובים. או מי יתנך כאח לי כי כתיב אתה אחד וכו' ומי כעמך ישראל גוי אחד וזהו והוא באחד ומי ישיבנו והוא הבוב"ה שנקרא הוא הנסתר מכל רעיון. באחד. כשהוא מתנהג באחדות של ישראל אזי ומי ישיבנו להשיב ולשאול לו מדוע אתה נותן כל טוב לישראל כי מי ישיב וימנע את האב מלהטיב לבנו יחידו והוא האח הראשון שעלה בדעתו הפשוט מרצונו הטוב להתייחד עם ישראל, וזהו מי יתנך כאח לי וגו' שתהא מחובר בי כמוני כמו שאני אוהב אתכם. ואז תהי' יונק שדי אמי כי בהעדר המקבלים תחסר ההשפעה ח"ו כמובא אצלינו כ"פ פי' הכתוב גמולי מחלב עתיקי משדים שע"י שנגמלים מחלב שאינם רוצים לינק עי"ז עתיקי משדים נעתק החלב מהשדים כן פי' הה"ק מהר"ש זצללה"ה מנלקשבורג אבל כשתהי' כאח לי כנ"ל אזי תהי' יונק תמיד ויתוסף בשדי אמי השפעה תמיד. או מי יתנך וגו' דידוע דעיקר שמחת הנשואין הוא בתיבת לי הרי את מקודשת לי מקודשת ומפורשת ומזומנת לי דאסר לה על כ"ע כהקדש כן צריך אדם לקדש עצמו לו ית' וכמובא אצלינו במ"א בארוכה ולזה מי יתנך כאח לי להיות מחובר תמיד כאח הוא ג"כ לשון שמחה כמו האח חמותי ראיתי אור ותעלה שמחה לפני כמו ל"י גי' מ' אות מלכו"ת שתקבל עליך עול מלכות. או מי יתנך וגו' י"ל החילוק בין מי למה דאף כי הוא

לשום עניוות כמו ונחנו מה מכ"מ הוא ג"כ דבר מה. מה בגי' אדם הרומז על דמות דיוקן האדם אבל מ"י דקיימא לשאלה היא עניוות יותר מי אנכי ומי חיי מ"י בגי' נ' הרומז על נ' שערי בינה עולם התשובה הוא יתנך כאח לי כנ"ל ולא כאח הגדול אשר תבוש אמו לגלות בפניו מסתריה כי אם כמו יונק שדי אמי אשר אין אמו בוכה לפניו ורואה כל מסתרי' כן הצדיק שהוא בבחי' יונק זוכה שמגלה לו אמא עילאה כל סתרי' וגנזי' רזין עילאין כמבואר בדברי הה"ק אאמו"ר זצללה"ה בדרוש הספירה בצירוף אדד"ם ע"ש. ונבאר עוד הכתוב ויתן פני הצאן אל עקוד. כי הנה בעקידה כתיב עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה דקשה וכי תחלה לא ידע והלא אין דבר נעלם ממנו ית' אלא כי הנה אמר הה"ק הרב ר' יחיאל מיכל זצללה"ה פי' הכתוב אנכי עומד בין ה' וביניכם דהכלל הוא שהאדם צריך לעבוד הכל למען שמו ית' לא להנאת עצמו אבל כשח"ו עובד להנאתו הוא לו למסך מבדיל לפניו יתברך ד וזהו אנכי כשתעלה על לבך אנכי ר"ל למענך ור"ל אנכי אזי הוא עומד בין ה' וביניכם הוא מיד פירוד ומסך מבדיל עכ"ל וז"א עתה ידעתי כמו ידעתי בחירק היו"ד ור"ל הודעתי כל צבא מעלה כי ירא ר"ל היראה שלך הוא אלהים אתה הוא בשביל אלהים ואין מבדיל בינך לביני שהגם שידעת כי יצא יעקב ממך וכדאי' במדרש והי' לך לשאול א"כ שאשחוט את יצחק מהיכן יצא יעקב ולא הרהרת. ממוצא דבר נודע כי אתה עושה הכל למען שמי ולא להנאתך וזהו ויתן פני הצאן הם ישראל צאן קדשים נותן פניהם אל עקוד. שיעבדו ג"כ כמו אברהם בשעת העקידה למענו ית' ולא להנאת עצמו. ועתה נבוא לבאר הכ' וילכו אחיו לרעות וגו' דנודע כי המלאכים נקראים עומדים והצדיק נקרא מהלך עש"ה ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה. וזהו וילכו אחיו. שאותם שהם בבחי' אחיו כנ"ל ונקרא ג"כ אחים עש"ה למען אחי ורעי וגו' יש להם בחי' הליכה למעלה, ועוד זאת להם שיכולים לרעות את צאן אביהם ר"ל שירעו את ישראל צאן קדשים צאן אביהם שבשמים. רועים בשכם שיהא להם גם כן חלק בשם כבוד מלכותו ית' בשכ"ם אותיות "ברוך "שם "כבוד "מלכותו וזה שפירש"י נקוד על את שהלכו לרעות את עצמן ר"ל ע"ד קשוט עצמך ואח"כ קשוט אחרים שירעו תחלה ויתקנו עצמם ואח"כ יוכלו לתקן כלל ישראל והבן:

ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדוניו המצרי. הנה הה"ק אאמו"ר זצללה"ה אמר ויה"י גי' א"ל ויהי ה' וגו' רמז על א"ל הוי"ה. ויה"י אי"ש א"ל שד"י ויה"י בבית אדוני"ו א"ל אדנ"י פי' לפירושו כי על ידי שייחד עצמו יוסף באחד דלעילא והוא אחד לתתא ב"פ אח"ד גי' כ"ו, וזהו ויהי ה' א"ל הוי"ה שזה מחסד אל שנתהוה על ידו הוי"ה וכנ"ל. ויהי איש וגו' שיעקב הי' בארץ הקדושה לא הוצרך להעיד עליו שהוא קודש אבל

יוסף הי' אצל המצריים שטופי זמה מלאים טומאה העיד עליו הכתוב ויהי איש שהתגבר עצמו להיות איש וזהו גם כן מחסד אל לשדד ולשבר טומאת מצרים. ויהי בבית אדוניו המצרי שבבית ופנימות אדוניו הפך מטומאה מאדון דסט"א אל אל אדון על כל המעשים וכדמצינו במרדכי דכתיב בו הנה בית המן נתתי לאסתר ותשם אסתר את מרדכי על בית המן ומה זה הי' מתנה למרדכי לשבת בבית המן אמנם מורה על הפנימיות מהמן כי רצה להפך צירוף מלכות אל מספר צור"ר ומרדכי בצדקתו הפך אל צירוף צרור המור לגלות כבוד מלכותו. וזהו בית המן נתתי וגו' ר"ל פנימיות המן נתתי ביד מרדכי וככה יוסף גילה אדנותו ית' בבית אדוניו וברשותו הפך מטומאה לטהרה והבן:

וירא אדוניו כי ה' אתו וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו. ות"א וחזא רבוני' ארי מימרא דה' בסעדי' דידוע כי הצדיקים בתפלתם בוקעים חלוני רקיע ופועלים כל טוב למעלה וממשיכים לעוה"ז. אמנם שצריך להיות באתגליא למען יחזו הכל מעלת הצדיקים וכחם שיכולים לפעול כל טוב. וזהו וירא אדוניו ותרגומו וחזא רבוני' פי' שפתח ה' עיניו וראה כי ה' אבו אתו וכי הוא נגד בחי' היסוד כי הגוים הקדמונים יכלו לראות במשקופי דחכמתא. ופירש"י שם שמים שגור בפיו יבואר עפ"י מה שפי' מחותני הה"ק מו"ה דוב בער זצללה"ה ההופכי הצור אגם מים חלמיש ש למעינו מים. שיש צדיקים ההופכי הצור שהופכים את הדינין לאגם מים לרחמים. ויש חלמיש היינו צדיק חזק כחלמיש למעינו מים אשר למענו בלבד באים המים הרחמים בפי' וזהו שם שמים שם של רחמים המכונים במים שמים שא מים. שגור בפיו שתמיד שגורה תפלתו בפיו שזה סימן שהיא מקובלת וזה וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו והבן:

פרשת מקץ

ויהי מקץ שנתים ימים וגו'. הטעם על ויהי זקף גדול. דידוע ויהי לישנא דצערא. והנה בכל צרתם לו צר. דצריך להתפלל על הצער לא להנאת עצמו כ"א שנוגע הצער לגדלות עליון. וראיתי בספר א' כי זקף גדול הוא תמונת ב' יודי"ן וי"ו כזה: והוא גי' כ"ו כמנין השם הקדוש הוי"ה ב"ה שיתפלל עבור הצער הנוגע להוי"ה כביכול ואז מקץ שנתים ימים זה יעורר ויקיץ שיהי' שנתים שישנה את הימים להיות לטובה ויהי' סוף וקץ לצרותינו תחלה וראש לפדיון נפשינו לשנות משעבוד לגאולה ומדין לרחמים. ואז ופרעה חולם ופרעה הוא לשון התגלות כמו כי פרעה אהרן ר"ל כי התגלות האלהית חולם הוא לשון התחזקות כי יראה כבוד ה' לעין כל גודל חסדו ויכולתו עלינו. והנה עומד על היאור כי הנה כתיב חצבה עמודיה שבעה שעיקר העמוד של העולם הוא התורה שנק' אור כי נר מצוה ותורה אור והוא שבעה המדות אשר כ"א כלול מעשר גי'

עי"ן הם עי"ן פנים לתורה והע' פנים הם כי כל צדיק מראה בה עי"ן שלו כדכתיב עיני ה' אל צדיקים וכתוב א' אומר עין ה' אל יראיו. ובאמת לא סתרי אהדדי כי הצדיקים אשר תמיד דבוקים בעין ה' דלמעלה ונעשה התדבקות עיינין בעיינין ואז עיני ה' אל צדיקים תרין עיינין דלעילא ודלתתא אבל היראים שאין כחם יפה כ"כ להתדבקות עיינין בעיינין אזי עין ה' אל יראיו המשגיח עליהם לבל יפלו מדביקותם. וזהו חצבה עמודיה שבעה הן עמודי העולם שעליהם קיים העולם הוא שבעה ע"י המלכות שנתגדל ע"י ע' פנים של התורה וזהו והנה עומד על היאור שעיקר העמוד של העולם הוא על ידי האור הוא התורה. והנה מן היאור עולות שבע. נתעלה מזה המלכות כנ"ל. פרות. להיות המדות פרות ורבות עי"ז כדכתיב בן פורת יוסף שיהי' בן למקום. פורת יוסף כשיפרה וירבה הכל אל יוסף הוא צי"ע. ותרענה באחו. וכ"ז בא ע"י האחוה והתחברות של ישראל יחד. והנה שבע שבלים. שבלים מורה על שירה כדכתיב ועמקים יעטפו בר יתרועעו אף ישירו וכה"א נתת שמחה בלבי מעת דגנם ותירושם רבו. וזהו והנה ששמחה גדולה כשבא שבע ר"ל כשבא אל המלכות ע"י שבלים היינו השירה והם עולות בקנה אחד נכללים בכלי אחד במלכות ופרעה הבין כ"ז כמו שנפרש בפסוק אחרי הודיע אלהים אותך ע"ש ויוסף בפתרונו הבין שנוכל להשמר משבע אשר לעומת זה והש"י יוליכנו בדרך האמת אמן:

א"י ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם. יבואר בהקדם הפסוק בתהלים ה' שמך לעולם ה' זכרך לדור ודור. דהנה הבוב"ה יתברך ויתעלה זכרו לנצח נצחים לא הי' צריך לברוא כלל העולם למענו כי הוא הי' הוה ויהי' והוא לבדו מלך קודם בריאת העולם כמו עתה אך עיקר ד הבריאה לא הי' כ"א שיתגלה אלוהותו בכל העולמות. ואפילו בעוה"ז שקודם בריאת העולם הי' אלהותו כמוס בעצמותו ואין מלך בלא עם. ע"כ ברא העולם שיתגלה ויתפרסם אלוהותו לכל באי עולם וזה ה' שמך ור"ל מה שצמצם הבוב"ה שכינת כבודו בד' אותיות הוי"ה ב"ה זהו לעולם ר"ל שיתגלה אלוהותו ית' בזה העולם דהיינו שיוכל לברוא העוה"ז שהוא בבחי' סוף וגבול. והבוב"ה הוא א"ס ובלי קץ וגבול לזה צמצם עצמו כביכול בד' אותיות הוי' ב"ה לבוא לבחי' סוף וגבול לברוא העולם שיעבדהו ויתגלה אלוהותו בעולם. וזהו לעולם מלשון העלם. כי קודם בריאת העולם הי' כביכול בבחי' ההעלם אבל עתה כשנברא העולם נתגלה ונתפרסם אלוהותו בכל העולם וזהו ה' שמך לעולם. ה' זכרך ה"ל מה שהבוב"ה הוא בחי' דכר המשפיע. הוא לדור ודור. הוא לשון דירה ר"ל כפי מה שהאדם עושה מדור לשכינת כבודו יתברך בקרבו. כמו כן הוא ית' משפיע לו כל צרכיו. והנה למעלה בפרשה כתיב ולא זכר שר המשקים את יוסף

וישכחהו. דידוע דשר המשקים הוא ג"כ משפיע. אבל עיקר השפע בא מיוסף שהוא מרמז לציו"ע והשר המשקים כפר בזה ולא רצה בזה לקבל השפע מציו"ע וזהו ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו. ע"כ כתיב בתרא ויהי מקץ שנתים ימים. ר"ל שעי"ז הי' ח"ו שינוי בהימים עליונים דהיינו בהירות העליון. כי ימים רמז לבהירות הבוב"ה וזה שנתי"ם לשון שינוי. ומחמת שהי' רצונו ית' שיתעלה אלוהותו בעולם. וידעו הכל שהוא לבדו עיקר המשפיע. ע"כ הי' פרעה חולם לשון הוה דהיינו זה זמן רב הי' חולם בכל לילה וכדאיתא בספר אוה"ח שהי' רוצה להסתיר החלום ולא יכול כי בכל לילה הי' חלם לו זה החלום עד שהוצרך לקרוא ליוסף לפתור אותו כדי שיתפרסם אלוהותו ית' ויכולתו כי הוא לבדו מושל בכל והוא המשפיע לכל באי העולם וזהו "ויהי "מקץ "שנתים ר"ת שמ"ו ותיבת שמו בגי' רצו"ן ובר"ת "מקץ "שנתים "ימים הם אותיות שמ"י ותיבת שמ"י רומז לשמו של יוסף המרום וכדאיתא בזוה"ק שיוסף הוא הצדיק דלעילא ובנימין הוא צדיק דלתתא. וע"י שהשר המשקים כפר בהשפע הבאה מיוסף ציו"ע כנ"ל ולא זכר שר המשקים וגו' ע"כ ויהי מקץ שנתים ימים שהי' ח"ו שינוי בבהירות הבוב"ה וכנ"ל וזה ויהי מקץ שנתים ר"ת שמ"ו בגי' רצו"ן ר"ל שהי' רצונו ית' ופרעה חולם היינו שיתגלה האלוהותו ית' וכנ"ל לזה חלם פרעה בכל בעם עד שהוכרח לגלותו ליוסף לפתור לו וזהו ופרעה חולם פרעה הוא מלשון התגלות ע"ש כי פרעה אהרן ר"ל שהוצרך לגלות החלום והבן:

ויאמר פרעה אל יוסף אחרי הודיע אלהים אותך את כל זאת אין גבון וחכם כמוך. כי הנה הגם כי פרעה הי' ערל בשר מ"מ בא לו החלום ברב ענין כאשר הבאתי כ"פ בשם הה"ק אאמו"ר זצוללה"ה, כי הגוים הקדמונים ובפרט מלכיהם היו יכולים להסתכל במשקופי דחכמתא כמו פרעה ואבימלך והבין בחלומו ובפתרון יוסף כי שבע שני הרעב הם כדי לאסוף ולכנוס לתת לטוב לפני האלהים אלו ישראל שיבררו את כל טוב מצרים. אמנם הונח בטבע שיהי' שבע שני שבע ושני רעב להורות על הנ"ל. ולזה אמר לו פרעה אחרי הודיע אלהים אלהי"ם גי' הטב"ע ר"ל שהודיע לך הדבר גם אשר נלבש בטבע כאמור לזה אין נבון וחכם כמוך והבן:

א"י אחרי הודיע וגו'. כי פרעה אותיות הער"ף בחי' אחוריים ובהודיע אלהים לך את כל זאת שתעל הגם את האחוריים וזהו אחרי להודיע ולחבר את כל זאת לעשות תיקון כ"ל בזא"ת לזה אין נבון וגו' אי"ן הוא הבוב"ה שהוא הנבון והחכם בסוד הבן בחכמה וחכם בבינה הוא. כמוך. כמו שתגזר אומר כן יקום והבן:

אתה תהי' על ביתי ועל פיך ישק כל עמי. הדקדוקים מפסוק זה רבו. (א) מה אתה תהי' הוא לשון עתיד והוא צווי והל"ל אתה היה על ביתי. (ב) ועל פיך ישק כל עמי הוא לגמרי מיותר. שנודע לכל מי שממונה על הבית ניזונים כל בני הבית על פיו. (ג) מהו רק הכסא הי' לו לומר והכסא אגדל ממך. והנראה לישב כ"ז דידוע דיוסף מרמז לציי"ע וכנ"ל ואמרז"ל על עמוד אחד העולם עומד וצדיק שמי' דהנה ששה קצוות הם מזרח מערב דרום צפון מעלה מטה והצדיק כולל כל הו"ק. וזהו כוונת חכז"ל על עמוד אחד ר"ל על הצדיק המייחד כל הו"ק. העולם עומד. וזהו וצדיק שמי' ר"ל והצדיק בצדקתו ממשיך הכל בהשמות. וזהו ג"כ פי' והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע רקי"ע אותיות עיק"ר ור"ל שהמשכילים יזהירו כזוהר העליון מפני שהם העיקר המקיימים את העולם. וזהו ג"כ פי' משכיל על דבר ימצא טוב. דהנה קול הוא פנימית והוא בלי סוף. אך בהתצמצם הקול לבוא בבחי' הדיבור הוא בבחי' סוף וגבול ודבר מושג וזהו משכיל על דבר ר"ל שמשכיל להביא השכל בבחי' הדיבור. ימצא טוב דהיינו כביכול טוב ה' שהבוב"ה צמצם עצמו ג"כ כביכול לבוא במ"ק בגי' טו"ב כידוע. וזהו ג"כ בדבר ה' שמים נעשו ר"ל ע"י שהוי' ב"ה הוא א"ס בא בבחי' הדיבור עי"ז שמים נעשו. ונבאר הכ' אתה תהי' על ביתי דהנה המלכים הקודמים אף שהיו רשעים כ"ז היו יודעים מדריגת הצדיקים באפס מה. הגם שלא היו מסתכלים כראוי ונכון עכ"ז באפס מה היו יודעים. וזהו מאמר פרעה ליוסף אתה ר"ל מחמת שתמיד דביקותך בעולם העליון המכונה בשם את"ה כנודע. תהי' על ביתי שאתה כולל כל הקצוות וכנ"ל. וזהו תהי' על ביתי. ועל פיך ישק כל עמי ע"ד מאחכז"ל על דמשק אליעזר שהי' דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים ולזה גמר אומר רק הכסא אגדל ממך. דהנה אכין ורקין הם מיעוטים. וזהו רק הכסא ר"ל שהודה בפיו שכסא המלכות שלו הוא מעט וקטן נגד כסא הצדיק. וזהו אגדל ממך לשון בתמי' ר"ל וכי ראוי זאת שאגדל ממך בוודאי אינו מהראוי שאתגדל עליך. וכמו כן יתן הש"י בלב המלכות ושריו ויועציו שיפתחו עיניהם ויראו מדרגת ישראל ומעלת צדיקי הדור ויודו הכל כי לה' המלוכה ומושל בגוים אמן כן יהי רצון:

א"י אתה תהי' על ביתי ועל פיך ישק כל עמי רק הכסא אגדל ממך ונקדים לבאר הכ' מהאוכל יצא מאכל. ומהראוי הי' לומר מאוכל יצא. מהו מהאוכל. אמנם ידוע כי לאוכל אכילות שווין וע"י האכילה עושין הצדיקים יחודים גדולים בהעלאת הניצ"ק מהמאכל. וזהו מהאוכל בה' הידועה ר"ל מן האוכל לתכלית כוונת האכיל' כנ"ל מזה יצא מאכל יצא מזה יחוד עליון כמורה ע"ז מלת מאכ"ל גי' צ"א יחוד הוי"ה אדנ"י שע"י האכילה בקדושה ובטהרה נעשה מזה יחודים גדולים בעולמות העליונים ואז ע"י האכילה נתרפא

האדם כמו ששנינו במסכת שבת כל האוכלין אוכל אדם לרפואה כי קדושת שבת גורם הגם שאוכל כפשוטו הוא לו לרפואה וכל מאכלי שבת המה לו לרפואה. כן האוכל תמיד בקדושה כנ"ל גורם רפואה לגופו. וזהו והי' האוכל לפקדון והי' הוא לשון שמחה שע"י השמחה שגורם למעלה ע"י האוכל כנ"ל הוא לו לפקדון לפקדון הוא לשון חסרון כמו ולא נפקד ממנו איש שכל מה שנחסר לאדם ח"ו יהי' לו האוכל למשיבת נפש ולרפואה. ופרעה הבין כ"ז ביוסף שהוא הצדיק ומייחד הכל לכ"א לו אתה תהי' על ביתי מושל בכל אשר לי ועל פיך ישק כל עמי ר"ל מפיך כמו שתאמר בפיך כן ישק ויזון כל עמי כי תגזר אומר ויקם צדיק מושל ביראת אלהים כמו שהי' בסוף שגזר בפתרונו שיהי' רעב הגם שאצרו תבואה הרקיבה לקיים מאמר יוסף. ואמר עוד רק הכסא. רק מלשון ריקות שכסאו יהי' ניעור וריק לנגדך כי אגדל ממך הוא לשון תמי' ור"ל וכי אגדל ממך והלא הכל ממך הוא ומידך ניתן לי וכאמור והבן:

בזאת תבחנו חי פרעה אם תצאו מזה כי אם בבוא אחיכם הקטן הנה. ונקדים לבאר הכ' האותי לא תיראו אם מפני לא תחילו. כי הנה האותיות התורה כולם שמותיו של הקב"ה. וצריך להעלות מורא על לבו בהזכירו אותיות התורה וכמ"ש הנביא כ"א בזאת יתהלל וגו' השכל וידוע אותי וכמבואר אצלינו במ"א וזש"א גם כאן הנביא האותי לא תיראו. הגם כי אינכם במדרגה כזו לירא מאותיות התורה כנ"ל אבל זאת אתמה עליכם אם מפני לא תחילו. שלמה לא תחילו ותזדזעו מפני מהפנימות שיש בהאותיות שמהם חיות האותיות שהאותיות הם בחי' אחוריים נגד הפנימיות וז"א בזאת ע"י המלכותא קדישא תבחנו ר"ל תבינו ותבחנו חי פרעה החיות מן הערף והאחוריים דהיינו האותיות ועי"ז בו תדבקון תמיד. והגם אם תצאו מזה שאם תצאו לפעמים מזה אלי להיפסק מדביקתו והצדיק תמיד מגמתו להיות דבוק בלי הפסק בו ית' ומה שנפסק מהדביקות אינו כ"א בבוא אחיכם הקטן הנה. ומתחלה נבאר מאחז"ל שפירשנו שיעור נ"ח שתדלק עד שתכלה רגל מן השוק שידלק בנ"ח להביא הארה גם בלב פשוטי העם שתכלה ותתאוה בכלות הנפש הרגל הם הפשוטי עם תהי' כלתה נפשם מן השוק ר"ל מן התשובה העליונה שו"ק אותיו' "שועתינו "קבל "ושמע. ועיין בדרושינו לחנוכה בפסוק נר לרגלי דברך. וכענין שפי' הה"ק אאמו"ר זצלה"ה נ"ח מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ ע"ש וזה אם תצאו מזה שאם תצאו לפעמים מזה אלי כנ"ל אינו כ"א בבוא אחיכם הקטן הנה. שיוכל לבוא גם אחיכם הקטן המה הפשוטי עם יבוא על ידכם ג"כ הנה לעולם העליונה הנה לשון שמחה שיעשו שמתה בעולם העליון והבן:

דרושים לחנוכה

בפסוק כי עמך מקור היים כאורך נראה אור. דהנה יסדו לנו לברך על כל מצוה אשר קדשנו במצותיו וצונו שנתן לנו תורת אמת תורה ומצות וחוקים לדבקה בו ית' ע"י המצות. יש מצות נהוגות בכל יום כמו ציצית ותפילין ודומיהן אשר קדשנו בהם על כי בנו בחר אל כמו שיסדו לנו בקידוש כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים קדשת הוא לשון קדושה ולשון הפרשה כי ע"י שנתקדשנו בקדושתו ע"ז אנחנו מובדלים מכל הסט"א וטעוון נוכראין ואנחנו לחלקו כי חלק ה' עמו וכמו שמבדילין בין ישראל לעמים שעי"ז אנחנו מובדלין מן העמים כל אחד למינהו ישכון כי לא כאלה חלק יעקב כי יוצר הכל הוא. וכל זה הוא ע"י המצות מצוה אותיות הוי"ה. מ"צ באותיות אתב"ש י"ה שע"י נתייחד ההוי"ה. וכן במצות נ"ח נר ה' נשמת אדם. נ"ר אותיות "נפש "רוח ור"ל הנפש והרוח שנתן בנו ה' חלק אלהי ממעל מתנהג ע"י נשמת אדם ע"י הנשמה שהיא אצולה מאדם העליון כי יש ב"א שהעברות תבא להם בנקל. ויש אשר צריכים טרחא גדולה בתעניות וסיגופים והכל לפי הנשמה שאם הנשמה גבוה די לה בתורה ותפלה ואם לאו צריך לטרוח בכל נפשו ובכל מאדו. ויש בכלל מה שבפרט כמו שבאדם הפרטי יש בחי' נפש רוח ונשמה. כן בכללות ישראל יש אנשים בחי' נפש ויש בחי' רוח וצדיקי הדור המה בחי' הנשמה וכשבא התנשאות בבחי' הנשמה שבישראל היינו בצדיקי הדור אזי לעומתם מתנשאים גם הנפש והרוח שארית ישראל וזה. ג"כ ענין חנוכה חנו כ"ה כ"ה היא המלכות שמים חונה בחכמה ובתבונה ובדעת לפי הכנת ישראל. וזה שאחז"ל מאי חנוכה כשנכנסו היוונים להיכל טמאו כל השמנים כו' מצאו פך אחד של שמן מונח בחותמו של כ"ג כו' ע"ש כי כ"א מישראל היכל ה' הוא וכשנכנסו היוונים טמאו כל השמנים ר"ל כל החכמות הקדושות (שמן רומז על חכמה) כי זה כל כוונת האומות וכן פרעה הרשע אשר ענה אותנו בסבלותם להשבית העבודה עבודת הקודש לבל יוכלו ישראל לעבוד עבודתם כראוי וכאשר מובא אצלינו כ"פ פיה"כ ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה בשם הה"ק האוה"ח זצללה"ה שעיקר שועת בנ"י הי' מן העבודה שנמנעים מן עבדות ה' ע"ש וכן בכל דור ודור וטמאו היוונים כל החכמות להמשיך ישראל ח"ו לטעוון נוכראין. עד שמצאו פך א' היינו צדיק א' בדור והוא הגביה והעלה הכל לאחדות הפשוט. וזהו פך אחד. פך הוא הצדיק אחד כמו שהי' י"ב שבטי יה ויעקב הכוללם הוא י"ג. כן הצדיק הוא הכולל י"ב שבטי יה ועמו י"ג גי' אח"ד. והש"י הוא אחד. ובהתייחד הצדיק שהוא אחד עם הבוב"ה שהוא אחד ב"פ אחד גי' כ"ו נבנה הוי"ה. וכ"ז הוא ע"י המצות ר"ל אשר קדשנו במצותיו שע"י המצות אנחנו דבוקים באלהים חיים וכמש"ה.

ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים וגו' וזהו כי עמך מקור חיים וגו' כי עמך ע"י המצות שהועמד ושעל ידם נהי' עמך כנ"ל הוא מקור חיים בעשיית המצוה נפתח מקור חיים שנדבקים בחי החיים. כי מצוה בעידנא דעסיק בה מגינה ומצילה ונפתח מקור חיים. חיים גי' אהי"ה הוי"ה אהי"ה כי אהי"ה הוא דזמין אנא לאתגליא ע"י מעשה המצות שעל ידם יתדבקו בהוי"ה. ועי"ז חוזר אהי"ה שבכל עת שיעשו המצות יהא חוזר למציאותו הראשון להיות זמין להתגלות הוי'. אבל באורך הוא התורה כי תורה אור דמגינה ומצלה בין בעידנא דעסיק בה בין בעידנא דלא עסיק בה נראה אור שתהי' מאירה לנו תמיד והבן:

א"י באורך נראה אור וגו'. דידוע בכוונת עשיית המצוה יש יחודים פלאים ובוודאי בני עלי' המכוונים כל דבר כראוי פועלים כ"ט בעשיית המצות אמנם פשוטי העם אשר אין כחם יפה לכוון כזאת מ"מ בעשותם מצות ה' כתיקונה הגם שאינם יודעים מהותה פועלים ג"כ כל טוב. אבל לימוד התורה העיקר צריך להיות לשמה וא"א להשיג אור ורזי התורה אם לא ילמדו התורה לשמה. וזהו כי עמך מקור חיים כי עמך הם המצות שעל ידם נהי' דבוקים עמך נפתח תמיד מקור חיים כנ"ל. אבל באורך הוא התורה כשהוא באורך היינו באור שלך ר"ל לשמה אז נראה או"ר גי' ר"ז אז יוכל להשיג הרזין עילאין והבן.

נתת ליראיך נס להתנוסס מפני קושט סלה. כי הנה הנסים נעשים תמיד למען הכיר על ידם גודל אלהותו וכל מעשה תקפו וגבורתו למען יעידו הכל כי אין בלתו. אבל היראים אין צריכים לנס כי בלא"ה מכירים אלהותו ית' ושמו יראתו על פניהם לבל יחטאו ודייקא כשהם ביראה עילאה. כי יראה תתאה לאו עיקרא אבל היראה עילאה הן מציל והן כו' והם אינם צריכין לנס ועיקר הנס הנעשה הוא עבור הפשוטי העם ושאר העולם אשר יעידון ויגידון כי הוא אלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד וזהו ונתת ליראיך ליראיך דייקא להיראים ביראה עילאה נתת נם לא למענם כ"א להתנוסס שיתנשא וירום כבודו עי"ז כנ"ל. מפני קושט סלה. למען יתקשט עי"ז עולם העליון שנק' סלה שהוא קיים סלה ועד. וכן נס חנוכה הוא בנרות וידוע דהנרות רמז לעולמות העליונים בוצינין עילאין שעי"ז יודלקו בוצינין עילאין ויובא הארה וקישוט בוצינין עילאין והבן:

אתה האל עושה פלא הודעת בעמים עזך. דהנה שמעתי מהה"ק מאמו"ר זצלה"ה שתיבת נ"ס גי' מ"ה אדנ"י והוא היחוד הוי"ה אדנ"י כי הוי"ה במילוי אלפי"ן גי' מ"ה וע"י היחוד העליון מתעטר הבוב"ה בכנס"י ונמשכים החסדים העליונים ועי"ז נעשים למטה נסים שהם חוץ לטבע. כמו שהי' בחנוכה שגברו מלכי בית חשמונאי על היוונים. וכמו שהי' בפורים. וזהו ג"כ פי' הכ' ה' אדונינו מה וגו' מרמז ג"כ על יחוד הוי"ה אדנ"י כי אדונינו רמז לאדנ"י ומה הוא הוי' כנ"ל עי"ז אדיר שמך בכל הארץ. ע"י הנסים שהם חוץ לטבע.

אשר תנה הודך שע"י היחוד שישראל עושין עי"ז הבוב"ה מתעטר ומתפאר בהם ומלכותו ית' נותן ההוד כנ"ל (וזהו את"ה הוא ר"ת "אשר "תנה "הודך וכנ"ל) הא"ל דהנה השם אלהים ידוע מורה על דין. אך הבוב"ה רצונו רק להטיב לעמו ישראל ולהמשיך להם גודל חסדיו המרובים לזה הוא כביכול חולק זה השם לשתים. וזהו הרמז בשם הא"ל מאלהי"ם והוא מורה על חסד אך יש לדעת יתור הה' והול"ל אתה אל עושה פלא אמנם שמרמז על המשכת החסדים מעולמות העליונים וזהו הא"ל בגי' ל"ז עה"כ והוא לשון ז"ל. דהיינו המשכת השפע הקדוש מלשון יזל מים. עושה פלא כפשוטו מרמז על גודל הנסים והנפלאות הנעשים ע"י יחוד השמות הקדושים כנ"ל שע"י יחיד הוי"ה אדנ"י נשפעים ממרום גודל החסדים ונעשי הנסים שהם חוץ לטבע. וגם יש לומר בתיבת פל"א אותיות אל"ף. והא' נכתב יו"י בגימטרי' כ"ו כמספר הוי"ה ברוך הוא ורצה לומר עושה פלא שעושה תיקון ויחוד בהוי' ית'. הודעת בעמים עזך. נקדים לפרש פסוקי פרשה שלפנינו. ויאמר פרעה אל יוסף אחרי הודיע אלהים אותך את כל זאת אין נבון וחכם כמוך אתה תהי' על ביתי וגו'. דהנה אף שיוסף פתר חלום פרעה בנשמיות שמורה על ו' שני שובע וז' שני רעב. עכ"ז הי' מורה ג"כ ברוחניות וכדאיתא בספרים שז' פרות הטובות וז' הרעות והשבלים הטובות והרעות רומזים לז' עולמות בהירים רוחנים ואת זה לעומת זה ז' הפכים כנודע. ואחרי ראות פרעה גודל מדרגת יוסף שפותר לו בגשמיות ומרמז ברוחניות. אמר לו אחרי הודיע אלהים אותך את כל זאת אין נבון וחכם כמוך. כלומר לזה בא כפל הלשון נבון וחכם. כנגד פתרון החלום בגשמיות אמר נבון כי נבון מורה המבין דבר מתוך דבר. וכנגד רמיזתו ברוחניות אמר חכם דהיינו חכם בחכמה העליונה ע"כ אתה תהי' על ביתי ר"ל ע"י היותך במדריגה גדולה כזו שאתה עושה בתחתון ורומז בעליון ע"כ אתה יכול להיות נגיד וממונה על ביתי ועכ"ז תהי' דבוק בדביקותך בעולמו' העליונים ועל פיך ישק כל עמי כמו שפי' למעלה. רק הכסא אגדל כנ"ל כ"מ שנאמר רק הוא לשון מיעוט שהודה בעצמו שכסא המלוכה שלו הוא מיעוט וקטן. ואף אם אגדל באפס מה זהו ממך ומאתך בא לי הגדולה שלי. או י"ל ע"ד שפירשנו לעיל שהוא לשון תמי' אגדל ממך וכי ראוי לי שאגדל ממך. וזהו ג"כ הודעת בעמים עזך שהודעת גם בהאומות עזך וממשלתך שאתה לבדך מלך על כל הארץ וכולם בראותם גודל נסיך הודו בפיהם שלך לבד המלוכה ומושל בגוים וכמו כן יהי רצון מלפניו ית' להראות גודל נפלאותיו בזמנינו ובעתים הללו. שיודו כולם שלו ית' המלוכה והוא לבדו מלך על כל הארץ אכי"ר:

אז יבקע כשחר אורך וארוכתך מהרה תצמח. יתבאר ע"ד אומרם ז"ל על אז ישיר וגו' שר לא נאמר אלא ישיר לעתיד לבוא. לעתיד לבוא אינו כפשוטו דוקא אלא כי גם בכל עת שיצטרך להעשות עמנו נסים נשורר לפניו. א"ז גי' ח' אות חס"ד שבכל עת העתיד לבוא וכשנצטרך אל החסד ישפיע עלינו. אמנם למה נחלק לשנים א' וז' כי א' מורה על אלופו של עולם שמצמצם כביכול א"ע לכנ"י שנק' זי"ן מלשון מזונות כי ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים לפלא העליון. שע"י שאלופו של עולם ממשיך חסדו עלינו בכל טוב גם אנחנו מחזירים באור חוזר הארה בעולמות העליונים. ולכן כתיב אז ישיר כנ"ל שבכל פעם העתיד לבוא יתחדש מציאות הראשון כמו בנ"ח שהוא נגד נסים ונפלאות שעשה עמנו שהם קמו לבלענו להשכיחנו תורתו והשי"ת הפך מחשבותם ומסרם בידינו:

וככה נתחדש בכל שנה בימים ההם ובזמן הזה כי לעשות נס מחדש שלא הי' עדיין אינו בקלות לעשותו. אבל כשכבר הי' לעולמים בקל גם עתה לעוררו. וזהו אז יבקע וגו' אז כנ"ל גם א"ז הוא יחוד הוי"ה אדנ"י מנין אותיותיהם כמספר א"ז כי יחוד הזה מורה על הרחמים גם שם אדנ"י שנמתק בהוי"ה להראות כי הוא אל אדון על כל המעשים ובידו להשפיע עלינו כ"ט. גם מורה על דין לחול על ראש רשעים לבל יוכלו למנוע אותנו מעבודתו ית"ש וזהו אז כנ"ל. יבקע כשחר אורך. כי צאת השמש הוא בגבורתו שהגם כי השמש מורה על הרחמים והחסד מ"מ הוא בגבורתו שיחול על ראש רשעים וכנ"ל. כי החסד שעלינו הוא הדין עליהם שאנחנו מאמינים כי גם השמש אורו אצולה ממנו ית' ולכן הוא לנו שמש מרפא בכנפי' אבל האומות פלחי טעוואן נוכראין עובדי החמה עליהם תחול הגבורה. וז"א א"ז ע"י יחוד הנ"ל יבקע כשחר אורך שיבקע החסד את הדין להודיע עליכם הרחמים והחסד ע"ד שה"כ כי שמש ומגן ה' אלהים כמובא אצלינו במ"א. "וארוכתך "מהרה "תצמח. הר"ת אותיות ומ"ת כי הש"י מקדים רפואה למכה ולכן הקדים אות ו' קודם אות מ"ת לבטל שלא יהי' מ"ת ולכן מהרה תצמח שלא יבוא החולי ר"ל להמשכה לכן מהרה תצמח רפואה שלימה לכל הצריכים רפואה או וארוכתך מהרה תצמח כי הנה עינינו רואות המבקש דבר מה מהשר או מהשלטון ומכ"ש ממלך וקיסר לא בקל יוכל לבוא אל המלך. ולז"א הנביא כי לא כמדת ב"ו מד הקב"ה כ"א קרוב ה' לכל קוראיו וארוכתך הרפואה שאתה צריך להמשיך מאריך אנפין עתיק יומין מהרה תצמח. שהגם כי שור שחקים כי גבהו ממך וראה ראש כוכבים כי רמו מהארץ לשמים מהלך ת"ק שנה ועובי השמים כו' כדאיתא בזוה"ק עי"ש מ"מ טרם תקרא וה' יענה וארוכתך מהרה תצמח מאריך אנפין:

א"י אז יבקע וגו'. כי הנה בעוה"ז יש בחי' בוקר שמורה על מדת הרחמים וערב המורה על מדה אחרת כי עתה יש עייפות ונפילות המוחין והוא בחי' ערב. אבל לעתיד לבוא יום שכולו שבת ומנוחה ואז ילכו ולא ייעפו ירוצו ולא ייגעו והוא כולו שבת דלית שולטנא אחרא בכלהו עלמין יהא כולו יום. וז"א א"ז כשיבוא היחוד כנ"ל יבקע כשחר אורך שיהא אורך תמיד כשחר מאור הולך ואור תמיד בלי עייפות וחשכות ואל תתמה על החפץ מאין יבוא כזאת. לכ"א כי וארוכתך מהרה תצמח. ר"ל שכ"ז בא על ידי גלות וצער השכינה. אבל לעתיד לבוא וארוכתך רפואתך מהרה תצמח שמהרה תצמח השכינה הקדושה ולא יהא עוד שום עייפות וחשכות כ"א אורח צדיקים הולך ואור עד נכון היום אמן:

נר לרגלי דבריך ואור לנתיבתי. יתבאר דהנה נ"ח שיעורה עד שתכלה רגל מן השוק. הרמז בזה כי שו"ק אותיות שק"ו שם של מ"ב שועתינו "קבל "ושמע. והוא כמאמרינו לעיל כי הצדיקים העושים המצוה בכוונות המיוחדות להמצוה ומברכין הברכה על המצוה בכוונות ויחודים ודאי שואפים עליהם אור העליון אבל גם פשוטי העם בעשותם המצוה כתיקונה ומברכים כפשוטו גם עליהם יזרח אור ה' וכבודו עליהם יראה. וזהו שועתינו קבל ושמע שישמע השומע כפי מה שהוא. והנה כל דבר משתוקק לשרשו כי יש ארבע יסודות ארמ"ע כ"א משתוקק ומושך לשורשו. והאדם כלול מכולם כי הוא דומה לאדם העליון הכולל כולם לבד זה שהבוב"ה הוא א"ס והאדם הוא בתכלית וסוף. וצריך האדם להתאחד באחדות הפשוט ממש בכלות הנפש. וזהו עד שתכלה רגל מן השוק. שתכלה לשון תאוה כמו כלתה נפשי. רגל קאי על עולם התחתון שהוא בחי' רגלין נגד עולם העליון הגם שהוא ו"ק מ"מ הכל הוא בחי' רגל מול עולם העליון. וצריך להתלהב בנר חנוכה עד שתכלה שתתאוה בכלות הנפש הרגל הוא עולם התחתון מן השוק ר"ל מגודל השתוקקות. כי ח' ימי חנוכה נגד ח' ימי הסוכות וביום השמיני עצרת שבכל יום נתוסף הארה חדשה בתוספת מרובה. ככה ז' ימי חנוכה וביום השמיני זאת חנוכה להמשיך כל יום הארה חדשה. וזה נק' בחי' מטי ולא מטי כי מטי אל ההארה ולא מטי כי הולך מיד למעלה ממנה לשאוב הארה אחרת. וזה נר לרגלי דבריך נר נק' הכלי שנותנין בו האור שהאדם צריך להיות בעצמו כ"א כמו נר כלי מוכן אל האור והוא לרגלי להעלות עולם התחתון אל דבריך הוא המלכותא קדישא ועי"ז אביא ואור לנתיבתי שגם הנתיבות שאינה דרך כבושה אביא בו האור העליון הגנוז והבן:

פרשת ויגש

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה. הפי' הוא כך כי הנה אחז"ל נמלך הקב"ה בנשמתו של צדיקים וברא

את העולם. והוא ע"ד אוז"ל וירא אלהים את האור כי טוב ופירש"י גנזו לצדיקים לעתיד לבוא שגנז את האור לצדיקים העתידים לעשות מע"ט ויגרמו לבוא האור הגנוז על העולם וכל ישראל לעשות כמעשיהם ע"י שיחזר בתשובה מאהבה. וזהו ועמך כולם צדיקים סע"י התשובה יהי' כולם צדיקים דבוקים בצדיקו של עולם וכמאה"כ ואתם הדבקים בה' אלהיכם אזי חיים כולכם היום תהיו בבחי' חיים כי תהיו דבוקים בחי החיים ונק' בשמי חיים כולכם כמו שבת שהוא שמא דקוב"ה ולכן כל דינין מתעברין מינה ולית שלטנא אחרא בכולהו עלמין. כן בהיותינו דבוקים בחי החיים וחופף עלינו אורו תמיד לא יוכל שום דבר לא טוב לגשת אלינו. וה' הפיר עצת גוים הניא מחשבות עמים לבל יוכלו לבטל אותנו מתורתו ועבודתו. ולזה אהב"ה גי' י"ג כמנין אח"ד כי ע"י אהבתינו ליחיד ומיוחד מי יאמר אליו מה תעשה לבל יטיב לבנו יחידו הנחמד ואהוב לאביו ולית מאן דימחי בידי'. ולז"א גנזו לצדיקים העתידים להביא אור העליון ע"י מעשיהם וזהו לעתיד לבוא. וזהו ויגש אליו יהודה. יהודה הוא הצדיק כאשר נבאר לקמן נגש אליו אל יוסף צי"ע הוא הבוב"ה ויאמר אליו בי אדוני שראוי שתקבל ברחמים וברצון את תפלתינו כי בי אדוני שאתה א"ס וב"ת מלא בריאת עולמך כ"א בי אדוני בי נתגלה אדנותך שבראת עולמך כדי שנקבל אנחנו אדנותך עלינו ולכן תגלה נא כי אתה אל אדון על כל המעשים ותטיב לנו מטובך למען יכירו וידעו הכל כי אין בלתך. ידבר נא עבדך דבר באזני וגו' כי הנה כל האברים של האדם הן מרכבה לשכינה רגלין ידין עיינין אודנין כידוע מס"ק פ"ה מרכבה למלכות שפ"ה גי' שכינ"ה. ונבאר עוד הכ' ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גושנה. יהודה הוא הצדיק כמו שפי' הה"ק אאמו"ר זצלה"ה יהודה לשון הודאה שהצדיק מודה ומשבח תמיד להבוב"ה ע"ש וגם אנן נימא בי' מילתא כי הצדיק בגשתו לפני אדון עולם הגם כי הוא מלא מצות ומע"ט מ"מ נגדו ית' הוא כאין וכאפס דל ורש ולזה מורה שם יהוד"ה שיש בו שם הוי"ה ב"ה ואות ד' מורה על הדלות שהצדיק דל בעיניו נגדו ית'. וזהו ואת יהודה כשהצדיק הולך להדבק את הוי"ה והוא ד"ל בעיניו אזי שלח לפניו את הפנימות שלו לאמר הן אמת כי אני דל ורש בעיני נגדך, מ"מ באמת פנימותי מלא טובות ומצות ומע"ט ואת זה שלח לפניו להורות גושנה שיוכל לגשת אליו ית'. כי ע"י ההכנעה לא הי' יכול לגשת אליו ית' ומתחזק עצמו כנ"ל למען יוכל לגשת אליו:

וזהו ידבר נא עבדך. שהגם שאנחנו צריכים להיות תמיד בבחי' בנים למקום. ודבר נא עבדך וגו' ואל יחר אפך בעבדך על שאני בבחי' עבדך כי באמת ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני היינו בהפנימות וכנ"ל. או ידבר נא וגו' כי הנה באמת השי"ת שומע תפלתינו אמנם לפעמים התפלה אינה פועלת אלא לעתים רחוקים לכ"א ידבר נא וגו' נא פירושו

עתה כידוע ר"ל שתקובל עתה תפלותינו ואוכל לדבר ותהא תפלתי שגורה בפי כי העיקר שידבר נא עבדך הוא דבר באזני אדוני דבר ר"ל שתהא אתה דבר א' לדור. וזהו באזני אדוני שיאזינו הכל כי אתה אדוני ולזה לא אוכל להמתין עוד כי כשל כח הסבל. ואל יחר אפך בעבדך. ר"ל שלא יהא לך שום חרון אף כי אל תפן במעללינו כי אם שור והבט בעבדך בעובדיך שעובדים אותך בכל לבבם ובכל נפשם ולמענם עשה והפר כעסך מעמנו ואל יחר אפך. כי כמוך כפרעה ע"ד דאיתא בזוה"ק אין כמוך באלהים וגו' אבל בישראל יש כמוך הקב"ה מחיה מתים ואליהו כן ע"ש וכו'. וזהו כי כמוך כפרעה אותם המגלים אלהותך הם כמוך ממש לעשות כמעשיך להיות גוזר אומר והש"י מקים דבר עבדו ועצת מלאכיו ישלים אמן:

א"י ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני. ולכאורה יש לדקדק דהול"ל ויגש יהודה אליו. ונ"ל דהנה אחז"ל כ"מ שנאמר מזמור לדוד מורה שמתחילה אמר שירה ואח"כ שרתה עליו השכינה. וכ"מ שנאמר לדוד מזמור שרתה עליו מקודם השכינה ואח"כ אמר שירה. וכאן מרמז גם כן זאת היינו מקודם שרתה השכינה על הצדיק המכונה בשם יהודה כדאיתא בנו"א ע"ש. ואח"כ הי' מתפלל וזהו ויגש אליו מורה על השכינה הק' נגשה מקודם אל הצדיק המכונה בשם יהודה ומצינו הגשה לתפלה ולמלחמה ואח"כ ויאמר בי אדוני הי' מתפלל להש"י ב"ה. ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני ולכאורה תיבת נא כמיותר אמנם דר"ל ידבר נא עתה עבדך דבר באזני אדוני שיכנסו דברי באזני הש"י עתה בזו הרגע שאני מתפלל. וכמו שפי' אדמו"ר הה"ק מו"ה לוי יצחק זצל"ה דק"ק ברדיטשוב פי' הכ' למה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם והבאנו דבריו במקום אחר:

ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו וגו'. ידוע מאחז"ל כל הנוגע בהם כנוגע בבבת עינו ממילא כל הקמים על ישראל להרע להם כקמים עליו ית' כביכול. וידוע דיוסף מרמז לצדיק חי העולמים. וזהו מאה"כ ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו, ר"ל הבוב"ה כביכול לא יכול עוד לסבול לכל הקמים על ישראל להצר להם והרי הם כקמים וכנצבים עליו ממש. ויקרא הוציאו כל איש מעלי. עפ"י משאחז"ל כ"מ שנאמר קריאה הוא לשון חיבה ותיבת איש מורה על גבורה ע"ד הכתוב והאיש גבריאל. וזהו ויקרא ר"ל כשהשי"ת מתייחד עם עמו ישראל בקריאה לשון חיבה. אז הוציאו כל איש דהיינו כל גבורה ודין ח"ו מעלי. ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו. דהנה ידוע דעיקר התענוג של הבוב"ה מבניו ישראל הנעימים הוא מצד שנמצא בחינת הרע בעולם והם מתגברים כנגדו לאחוז בקדושה ואינם נוטים מדרך הטוב ימין או שמאל. וזהו נקרא

עמידה ר"ל שעומד על עמדו ומתגבר נגד חלק הרע והסט"א המסיתו לעבור על רצונו ית' והוא כעמודא תקיף בכולא ואינו שומע לו. אמנם זה הכל בעת הזאת אבל אי"ה כשיבוא משיח צדקינו ב"ב אז יתבער הס"א מן העולם ואת רוח הטומאה יעביר מן הארץ. וכמ"ש אז אהפוך אל העמים שפה ברורה לקרוא כלם בשם ה'. ואעפ"כ יהי' הש"י בהגודל התענוג והשעשועים מבניו הנעימים. וזהו פי' ולא עמד איש אתו. שלא יצטרכו ישראל להיות בבחי' עמידה ולהתגבר נגד חלק הרע והס"א כגבור ואיש מלחמה אימתי יהי' זה אמר הכתוב בהתודע יוסף אל אחיו. ר"ל אי"ה בביאת משיחינו ב"ב כשיתודע הבוב"ה חי העולמים המכונה בשם יוסף כנ"ל. אל אחיו דהיינו ישראל הנקראים אחים ורעים להבוב"ה והבן:

א"י ולא יכול יוסף להתאפק. כשנדקדק עוד על לשון אתו והי' לו לומר ולא עמד איש עמו וגו'. ונ"ל דהנה יוסף הצדיק הי' כל עבודתו במצרים להוציא ניצוצות קדושים ולגייר גרים להכניסן תחת כנפי השכינה ובוודאי עלתה בידו והי' עמו עם רם מהגרים שגייר והיו במדריגה גדולה אנשים צדיקים אבל אחיו לא היו יודעים מזה כלל שהוא יוסף ופעל כזה. לז"א ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו תיבת נצבים מורה על מלאכים ע"ד הכתוב וכל צבא השמים נצבים עליו מימינו ומשמאלו ור"ל שלא יכול להתאפק עוד לכל הני"ק שהוציא מלהודיע לאחיו. ע"כ ויקרא הוציאו כל איש מעלי. וידוע דכ"מ שנאמר איש מורה על מדריגה גדולה אנשים צדיקים ר"ל הוציאו ויתראו כל איש צדיק. מעלי ר"ל מה שפעלתי בעבודתי שהוצאתי הני"ק והרבתי הגרים במקום הזה. ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו. דכן דרך הצדיק השלם לפעמים כשהשעה צריכה לכך הוא בהתרחבות ובא להתפארות הבוב"ה ומראה גודל מדריגתו. אבל כשמתייחד עצמו עם הבוב"ה הוא מפשיט עצמו מכל וכל מהעוה"ז. וזהו ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו אתו רמז לצדיק כי א' מתחלף בע' והרי כאלו נכתב עתו ורמז להצדיק כנ"ל וכנודע והבן:

וישלחני אלהים לפניכם לשום לכם שארית בארין ולהחיות לכם לפלטה גדולה. ועתה לא אתם שלחתם אותי הנה וגו'. הנה ידוע דארץ מצרים היתה ארץ הטמאה בקליפות יותר מכל ארצות העמים. ולא הי' ח"ו לישראל קיום בה אם לא ע"י יוסף הצדיק שעשה לה פנים שיוכלו להתקיים בה במשך ימי הגלות וזהו וישלחני אלהים לפניכם. לעשות לכם פנים של קדושה בארמ"צ. לשום לכם שארית בארץ. דהנה כתיב שארה כסותה ועונתה לא יגרע ופירשנו במ"א דתיבת שארה הוא לשון אור ובהירות. ור"ל שלא יגרע מעמו כנס"י האור והבהירות לעבודתו ית'. וזהו גם כן פי' לשום לכם שארית בארץ

דהיינו להביא לכם גודל הבהירות בארץ. וגם י"ל שתיבת לכם מרמז שאפילו בדברים הגשמיים שמכונים בשם לכם לכל צרכיכם ישרה ג"כ בו האור והבהירות מהבוב"ה. וזהו לשום לכם דהיינו בצרכיכם הגשמיים שארית גודל הארה ובהירות. בארץ דהיינו המלכות כנודע וגם שארית רומז למזוני ר"ל כפשוטו לשום לכם שארית דהיינו מזוני בארץ. גם שארית הוא לשון שיריים ע"ד שאחז"ל אין התורה מתקיימת אלא במי שמשים עצמו כשיריים. וזהו לשום לכם שארית כשיריים בארץ בהמלכות כנ"ל. ולהחיות לכם להביא חיות קדושה בדברים שהם לכם לכל צרכיכם הגשמיים כנ"ל ועי"ז לפליטה גדולה יהי' לכם גודל עשירות כי תיבת לפליטה מרמז לעשירות וק"ל. ועתה לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלהים. דהנה הגם שכל השבטים היו שבטי יה וצדיקים גדולים עכ"ז יוסף הצדיק היה המובחר שבהם בגודל הצדקות. וזהו אומרו אליהם ועתה לא את"ם אותיות אמ"ת. ר"ל שלא במדת האמת שלחתם אותי הנה כי אלהים רק מה' היתה הסיבה שנתגלגל הדבר שבאתי לכאן וישימני לאב לפרעה ששמני לאב לפרעה אותיות הער"ף דהיינו שאני מושל על הסט"א והעורף ולאדון לכל ביתו שאני מנהיג האדנות ומלכותו ית' כרצונו. ומושל בכל ארץ מצרים שאני שליט ומושל בכל המצרים שלא ישלוט שום רע ושום מיצר לישראל ע"ד צדיק מושל ביראת אלהים מי מושל בי צדיק שאני גוזר והצדיק מבטל צדיק גוזר והשי"ת מקיים אכי"ר:

והקול נשמע כבית פרעה לאמר באו אחי יוסף וייטב בעיני פרעה ובעיני עבדיו. ויל"ד על תיבת לאמר שהוא מיותר לגמרי לכאורה. ונראה דהכלל מונח בידינו דתיבת קול מורה על הפנימות. והנה בוודאי הקליפה של מצרים לא הוטב בעיניו ביאת יעקב עם הי"ב שבטי יה והשבעים נפשות למצרים. כי ידעו היטב שאח"כ יפרו וירבו עד שיהיו ס' רבוא. אך את זה לעומת זה עשה אלהים ויש פרע"ה בקליפות שהוא אותיות הער"ף כנגדו עבדו ישראל שיהי' פרעה בקדושה שמרמז להתגלות אלוהותו ית'. כי פרעה הוא לשון התגלות ע"ד כי פרעה אהרן. וזהו והקול נשמע בית פרעה ר"ל דהפנימיות של בית פרעה נשמע לאמר שיבוא לאמירה והתגלות. באו אחי יוסף. וזהו שגמר אומר וייטב בעינ"י פרעה ר"ל בעיונית והפנימיות של פרעה הוטב ובעינ"י עבדיו ר"ל בעיונית ופנימיות עבדיו הוטב הדבר. אבל להקליפה וחיצוניות של פרעה הוא העורף בוודאי שלא הוטב בעיניו וכנ"ל והבן:

ועינכם אל תחוס על כליכם כי טוב כל ארץ מצרים לכם הוא. ועינכם מורה על צדיקי הדור עיני העדה שנק' בחי' עיינין כי עיני ה' אל צדיקים הגם כי כל ישראל הם כלים להשראת שכינתו ית' מ"מ עין ה' העיקר משגיח על הצדיקים ומברכתם יבורך שאר

העם ג"כ והן אמת כי על הצדיק עליו בידים רמיא חיובא להעלות ולנטל ולנשא את כלל ישראל, מ"מ א"צ להשליך נפשו אחרי גוו להשגיח דיקא להעלות שאר העם כי יוכל ליפול ממדרגתו ולא כל הרוצה ליטול את השם יבוא ויטול והצדיק יעזרהו על ככה. וזהו שרומז הכ' ועינכם הם הצדיקים אל תחוס על כליכם הם שארית העם שהם כלים מוכנים להשראת קדושתו ית'. כי טוב כל ארץ מצרים וגו' טוב לשון הארה שהארת הארציות לכם הוא נמסר להעלות וכל מי שירצה שיתעלה גם כן לכם הוא מחויב שיהא כרוך לכם והבן:

אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה. עיין בס' קדושת לוי בקדושת אמריו. וגם אנחנו נבאר כערכינו ומתחלה נבאר מאמר יעקב אבינו ע"ה ליצחק אנכי עשו בכורך והנה התמי' קיימת על יעקב בחיר האבות יוציא אפי' מילין אשר לא כן ורש"י ז"ל הרגיש בזה ע"ש. ונראה עוד כי הנה יעקב הוא תפארת ישראל כנודע והתורה היא גם כן תפארת לעושי' לכן נקראים ישראל עם סגולה על שקבלו תפארת התורה והם סגולה ואוצר נחמד ונעים. וזה הי' ראשית המחשבה בראשית בשביל התורה וישראל שנקראו ראשית. ולכן נקראו ישראל בני בכורי שהם ראשית המחשבה והתורה כולה שמא דקוב"ה והוא שלימו דילי'. וז"א אנכי שאני אקבל התורה הפותחת באנכי עש"ו גי' שלו"ם שהיא שלימו דילי' וכנ"ל. ואני בכורך ולכן לי ראוי לקבל הברכות לא עשו אחי וזה דבר ה' אליו לאמר יפה דברת אנכ"י בזכות האנכי כנ"ל ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך כשאעלה אותך אז ועלה יתעלה גם האנכי:

א"י ואנכי אעלך גם עלה. לאידך גיסא. ואנכי אעלך כשארצה להעלות האנכי ליתן תורה לישראל אזי גם עלה. תתעלה גם אתה כי כתיב בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה. כי ישראל גם במצרים עבדו הש"י וכל צעקתם ה' על מניעת מצרים אותם מהעבדות וכמובא אצלינו כ"פ פי' הכ' ויצעקו בני ישראל מן העבודה בשם האוה"ח. ואמר למשה בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים ממש על ההר הזה. כי הרשעים היצה"ר נדמה להם כחוט השערה ולצדיקים נדמה כהר ואעפ"כ מתגברים עליו. ואמר שתעבדון אותו על ההר הזה ממש שעבדתם עד הנה באור ובבהירות שכבשתם את ההר הזה. וזה אנכי ארד עמך מצרימה שהאנכי ירד עמך מצרימה נ"ל וע"י ואנכי אעלך שאעלה לאנכי ליתן התורה הפותחת באנכי. אזי גם עלה תתעלה גם אתה כי אתן בלבם שישובו הכל כאיש אחד ואז אגאלם במהרה בלי עיכוב והבן:

א"י אנכי ארד עמך וגו'. כי כתיב וירד ה' על הר סיני. שכביכול ירד וצמצם עצמו על הר סיני על לשון עלי' ר"ל כדי להעלות אותם שהם סביבות הר סיני להיותם בבחי' סינ"י גי' סל"ם שיהי' סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה וזהו אנכי ארד עמך מצרימה כדי שאנכי אעלך כנ"ל. גם עלה. כי הנה כל כוונת המצרים שעבדו בישראל בחומר ובלבנים להשבית ולבטל את ישראל מהמוחין אשר יהיו שקועים בהבלי עוה"ז בבנין הערים ולא יפנו אל הבוב"ה וברצות ה' לגאלם הרים קרנם והאיר מוחותיהם למען יוכלו הרים ראש לעבדו ית'. וזהו ג"ם על"ה גי' קמ"ח אותיות קימ"ה מו"ח שנתן קימה בהמוח שלהם להיותם מאירים ובהירים ועי"ז גאלם. ככה כימי צאתינו ממצרים יראנו נפלאות אמן:

ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה. ויל"ד על כפל ב' פעמים לפניו והי' די בפ"א לפניו. והנראה ליישב בהקדם הכתוב בתהלים כי צדיק ה' צדקות אהב. ויש לפרש הכ' כפשוטו דהנה ידוע דהעיקר הוא אתערותא דלתתא. ומאתערותא דלתתא בא אתערותא דלעילא. וזהו כי צדיק ה' אעפ"י שה' הצדיק ועושה צדקה עם כל בריותיו. אעפי"כ צדקות אהב. הוא אוהב שאנחנו נעשה צדקה למטה וע"י מעשה הצדקה שלנו יתעורר מדת הצדקה למעלה. שהש"י ג"כ יעשה אתנו צדקה וחסד (וקצת מזה הבאנו בפירושינו על תהלים). גם יש לפרש הפסוק הנ"ל בהקדם ג"כ פי' הפסוק צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו דהנה תיבת צדיק מורה ח"ו על קצת דין מלשון צדק וצדק מורה על דין כדאיתא בזוה"ק דאמר רשב"י מסתפינא דלא יתוקד עלמא בשלהובא דצדיק'. וזהו מאמר הכתוב צדיק ה' בכל דרכיו שכל דרכיו המה במדת הצדק וקצת דין כאב המאיים על בנו החביב לו אבל אינו רוצה ח"ו לייסרו באמת ולהכותו. רק שיתיירא מפניו וישוב ויכנע ואז יטיב לו בכל הטובות וזהו שמסיים וחסיד בכל מעשיו ר"ל כשבא לעשות מעשה הוא מתנהג עם בניו הנעימים במדת חסד ורחמים. וזהו גם כן פי' הכתוב כי צדיק ה' ר"ל אעפ"י כפי הנראה ממדת הבוב"ה שהוא מתנהג במדת הצדק זהו רק לאיים על בניו הנעימים שישובו אליו אבל באמת צדקות אהב הוא אוהב לעשות עמהם רק צדקה בכל עת. ישר יחזו פנימו דהנה העיקר הוא לעשות כלי להחזיק השפע מהבוב"ה דוודאי הבוב"ה משפיע תמיד כל השפעות טובות. רק העיקר להיות כלי שיחזיק השפע וכמאחז"ל לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום. ושלום הוא שמא דקוב"ה דהיינו להשלים בכל דבר עם הבורא ית' זהו הכלי המחזיק השפע וברכה וזהו ישר ר"ל הצדיק המתמים מעשיו ומשלים בכל דבר עם הבוב"ה גורם שיחזו פנימו. שעושה יחוד ב' הפנים היינו פנים של הבוב"ה לכנסת ישראל שמשגיח עליהם בפנים מאירות ובעינא פקיחא דילי' להטיב להם וגם פנים של כנס"י מאירים

להבוב"ה במעש"ט שלהם. ובזה נבאר מאמר הכ' בפרשה זו שלפנינו. ואת יהודה רמז להצדיק שממשיך הוויתו ית' עליו כי בתיבת יהודה נרמז שם הוי' ב"ה והד' רמז לכנס"י שלח לפניו שולחים ישראל לפנים ר"ל לעשות להם פנים אל יוסף הוא חי העולמים הבוב"ה. ואח"כ להורות לפניו לעשות ג"כ פנים להבורא ית' כביכול להשגיח עליהם בפניו המאירים. וזהו גשנה ר"ל לגשת הבוב"ה לעמו ישראל להטיב להם בכל מיני הטובות ברכות וישועות ונחמות אכי"ר והבן:

והיה בתבואות ונתתם חמישית לפרעה וארבעה הידות יהי' לכם לזרע השדה ולאכלכם ולאשר בבתיכם ולאכול לטפכם. נ"ל כי והי"ה אותיות הוי"ה כי ברדת השפע עלינו מלמעלה למטה הוא הוי"ה ביושר י"ה ואח"כ ו"ה ובאור חוזר מתתא לעילא הוא ו"ה ואח"כ י"ה כי ו"ה הוא לשון שמחה ששמחה גדולה לפניו במרום בהעלות הכל מתתא לעילא. וזהו והי"ה יגיד על שמחה גם אותיות הוי"ה מתתא לעילא כנ"ל. בתבואות כשיובא הכל מתתא לעילא אזי והי"ה יהי' שמחה גדולה. ונתתם חמישית וגו' וארבעה הידות וגו' כי ד' הידות המה ד' אותיות הוי"ה שהם ביד להאחז בהם ועל ידם אליו ית'. והחמישית הוא קוצו של יו"ד והוא מבני עלי' שהמה מועטים עלי"ה אותיות ע"ל י"ה וכמוזכר בדרוש אאמו"ר זצלל"ה לחנוכה יעו"ש. וזהו ונתתם החמישית היינו הקוצו של יו"ד לעילא לפרעה פר"ע ה' לאותם שפורעים ומגלים אלהותו ית' וארבע הידות כנ"ל יהי' לכם כל שארית העם לבל ידח ממנו נדח ומאחיזין את האור ברובם ע"י ד' אותיות השם ב"ה וכנ"ל. ולזרע השדה לזרוע בחקל תפוחין קדישין. או וארבע הידות יהי' לכם וגו' כנ"ל לזרע השדה. כי יש באדם בחי' נפש רוח נשמה וזה שאמר שארבע הידות כנ"ל יהי' לכם לזרע השדה היינו לבחי' נשמה שזורעת בחקל תפוחין קדישין. ולאכלכם הוא בחי' רוח כמו האוכל הגם שהוא אוכל רומז על היחוד מ"מ הוא גשמי כן הרוח הוא כגשמי נגד הנשמה. ולאשר בבתיכם היינו לבחי' הנפש שהוא כבית לנשמה ורוח ואמר בתיכם שני מיני בתים שיש נפש השכליית ונפש הבהמיית. וגם ולאכול לטפכם. היינו להגופניית כל צרכיהם תשיגו מזה והבן:

פרשת ויחי

ויאמר יעקב אל יוסף אל שדי נראה אלי בלוז בארי"ן כנען ויברך אותי. ויאמר אלי הנני מפרך והרביתיך וגו'. לכאורה כל הפסוק הוא כמיותר. דמה לו להודיעו מקום הראותו אליו ובשם שנתגלה אליו. גם מהו ויברך אותי ויאמר אלי וגו' כלום הי' המקרא חסר ויברך אותי הנני מפרך וגו' אבל עתה מורה כי ויברך אותי מורה על ברכה בפ"ע ולא פי' מה הוא ומלת ויאמר הוא אמירה נוספת על הברכה והנראה כי הנה שם שדי יש

בו בדחז"ל ב' פירושים שיש די באלהותו לכל באי עולם ומי שאמר לעולמו די יאמר לצרותינו די והנה ידוע כי יעקב נתיירא לרדת מצרימה עד כי הבטיחו הש"י אנכי ארד עמך וגו' ואנכי אעלך גם עלה כמבואר אצלנו ענין זה בארוכה במ"א שגילה לו הש"י קץ הגלות וכן יעקב גילה הקץ לבנו ידידו לאמר אל תירא בני יוסף על ימי הגלות הממשמשין לבוא הלא הובטח לי מאל שדי שיש די באלהותו והוא המשדד המערכות כולם ויאמר די לצרותינו ויגאלנו במהרה. ושמא תאמר כי נגלה לי בדמיון ולא בא באספקלריא המאירה לדעת בירור הדבר על מתכונתו באמת. לכן תדע כי נראה אלי בלוז בלו"ז גי' אד"ם שראיתי במראה אדם העליון ואז ויברך אותי שלא להשתקע שמה במצרים ח"ו כ"א ישדד כל המערכות ויאמר די לצרותינו ויגאלינו מכף כל אויבינו וידבר עמים תחתינו. ולא זאת לבד כ"א ויאמר אלי עוד אמירה אחרת נוספת על ההבטחה הזו כי הנני מפרך והרביתיך. שגם בהיותינו בארץ אויבינו הנני מפרך והרביתיך אמן:

ויאמר ישראל אל יוסף ראה פניך לא פללתי והנה הראה אותי אלהים גם את זרעך. יתבאר ע"ד שביאר האלשיך הק' בפ' ויגש מה שכתוב ביוסף ויעל לקראת ישראל אביו גושנה וירא אליו. ר"ל שהראה לפני אביו צלם ודמות ותואר פניו כי לא נשתנה מכמות שהיה והכרת פניו ענתה בו יעי"ש. וזהו מאמר יעקב אל יוסף ראה פניך לא פללתי. לא מלאני לבי לראות פניך כי עודך חי בבחי' צי"ע ההוא חי יקרא. והנה הראה אותי אלהים גם את זרעך שהם בתואר ובצלם אלהים:

א"י והנה הראה אותי אלהים גם את זרעך. היינו משיח בן יוסף היוצא מחלציך שיהא זרעך זרע של קיימא הנק' זרעך. ומרומז ג"כ במילת ג"ם הנזכר בספרים אותיות "גואל "משה "גואל "מרדכי "גואל "משיח אשר יצאו ממעיך והיו זרע ברך ה' קשר של קיימא אשר לזאת צריך כל איש לעת מצוא זו תפלה להתפלל שלא ימות משיח בן יוסף אכי"ר:

ויקח יוסף את שניהם את אפרים בימינו משמאל ישראל ואת מנשה בשמאלו מימין ישראל ויגש אליו. עיין בספר נו"א שהקשה על הזכירו הימין ושמאל של יוסף דהוא אך למותר. דהא העיקר הוא ימין ושמאל של יעקב. והול"ל את אפרים משמאל ישראל ואת מנשה מימין ישראל ע"ש בדבריו הקדושים. והנראה לערכינו הכלל הוא דידוע כי יוסף מרומז לצי"ע. ואפרים מרמז למדריגה גדולה כדאי' אפרי"ם נוטריקין "אני "פורע "ראש "יוסף "מלכות. והוא מרמז למדרגת הצדיקים הגדולים שמביאים המלכות שמים להתגלות. ומנשה רמז למדריגה קטנה ואיני כ"כ בדביקות ע"ד הכ' כי נשני אלהים את כל עמלי ואת כל בית אבי. אך עכ"ז הוא עובד תמיד להש"י ומתפלל עבור צרכי ישראל. והנה ימין מרמז לעיקר הכח שעיקר הכח הוא בימין. והשמאל הוא יד כהה. וזהו אמרו

ויקח יוסף הוא הצדיק חי העולמים הבוב"ה. את שניהם את אפרים בימינו ר"ל ששם כל עיקר כחו להביא בניו הנעימים למדריגת אפרים הוא מדריגת הצדיקים הגדולים כנ"ל אבל הוא משמאל ישראל מפני שקשה מאוד לכללות ישראל להגיע למדריגה גדולה כזו. ואת מנשה משמאלו ר"ל ממדריגת מנשה השמאלי הוא יד כהה כנ"ל. אבל הוא מימין ישראל. שבקל יוכל כל אדם מישראל להגיע אליו. אבל עכ"ז וישלח ישראל את ימינו וישת על ראש אפרים וגו' והבן. וגם י"ל שאפרים מרמז להמלכות ע"ד ביום השביעי נשיא לבני אפרים ושביעי רמז למדת מלכות שהיא מדה השביעית ויובן ג"כ פי' הכ' כנ"ל ודו"ק:

המלאך הגואל וגו' יברך את הנערים ויקרא בהם שמי, וגו' והקשו המפרשים מה זה ברכה ויקרא בהם שמי ונ"ל בס"ד דהנה נאמר בסודם אל תבוא נפשי ובקהלם אל תחד כבודי. ואחכז"ל בסודם זה מעשה זמרי וכו' ובקהלם זהו במחלקותו של קרח נאמר בן יצהר בן קהת בן לוי ולא נאמר בן יעקב. והיכן נזכר שמו בהתייחס על הדוכן. נמצא שלא רצה הצדיק יעקב אבינו שיזכור שמו על מעשיהם הטובים אבל לא על שום מעשה רע חלילה. ולזה ברכם כאן ויקרא בהם שמי. שתמיד יקרא שמי עליהם מצד עשותם תמיד מצות ומע"ט וק"ל:

חכלילי עינים מיין ולבן שינים מחלב. כי הנה תענוג תמידי אינו תענוג. ולכן לא טוב לעבוד תמיד בבחי' אחת כ"א תמיד בהתחדשות המוחין בכל פעם בבחי' חדשה ובחיות חדש כידוע מחיות האדם שהדם הולך ושוב בהגידים וכאשר נקרש ונסתם מזה בא חולי רח"ל להאדם. כמו"כ האדם צריך בכל פעם לחדש עבודתו ולהתקשר בסוד העליון בהתקשרות חדש תמיד. וזהו חכלילי" אותיות חי"ך ל"י ל"י כדאי' במדרש כל חיך אומר לי דהיינו שתערב עבודתו להיות חיך לי כנ"ל מגודל המתיקות של עבודתו. עינים הוא העיונית מיין יי"ן גי' סו"ד שיתקשר בסוד העליון. וזה שפירש"י אדום עינים כו' הגם שנכתב אדו"ם בוי"ו הוא כאילו נכתב אדם כי הוי"ו אינו ניכר במבטא ור"ל שכל העיונית שלו יהא שיחדש עצמו להיות תמיד בדמות דיוקן אדם העליון ולבן שנים מחלב שיהא בן כזה בבחי' שנים לשון משנה וכפול כמו שמבואר אצלינו במ"א שנו חכמים בלשון המשנה ר"ל בלשון כפול למעלה ולמטה. וזהו ולבן שנים מחלב שיהא בן כזה שיפעול בשני העולמות בעולם העליון ובעולם התחתון. וכ"ז בא לו מחלב ר"ל מליבון העליון דלבושי' כתלג חיור והבן:

יששכר חמור גרם רובץ בין המשפתים. חמור גרם ע"י שהוא כחמור לעול ולמשא עי"ז יששכר יש שכר לקבל. ונקדים לפרש מאחז"ל משמורה ראשונה חמור נוער. כי ידוע

בחצות לילה אתי קוב"ה להשתעשע עם צדיקייא בגנתא דעדן ואז הם רחמים גמורים. אבל חצי לילה הראשונה אינה כ"כ רחמים ולזאת הועמדו רמ"ח מ"ע להמתיקם כי הנה צריך להבין משאחז"ל צדיק גוזר והקב"ה מקיים הקב"ה גוזר וצדיק מבטל ומאין תמצא כזאת. אבל הוא ע"י שהצדיק מקיים רמ"ח מ"ע וע"י שהוא בקום ועשה לכן מדה במדה מביא כביכול את הבוב"ה לבחי' עשי' לעשות כמו שהצדיק גוזר. ולזה עשי"ה גי' שכינ"ה שימשיך את השכינה כביכול לעשי' כנ"ל. וע"י ששומר א"ע מלעבור על הל"ת פועל מדה במדה שכשמתפלל להש"י אל תעשה דבר זה אז הש"י מקים דבר עבדו. וזהו זאת היתה לי כי פקודיך נצרתי. ר"ל זאת היא השכינה הק' היתה לי בבחי' זאת בחי' נוקבא לעשות ככל אשר אפקוד הוא על כי פקודך נצרתי היינו פקודין דעשה וכנ"ל. ולכן זאת כנ"ל היתה לי ל"י גי' גוא"ל לגאלני מכל הצרות והשעבודים על כי פקודך נצרתי. וזהי משמורה ראשונה חמור נוער. משמורה ראשונה שאינה כ"כ רחמים. חמור נוע"ר ננער ונתעורר אל הרחמים ע"י חמור אותיות רמ"ח ע"י קיום הרמ"ח פקודין וכנ"ל. וזהו ישששכר חמור גרם יש שכר שבא הכ' כמתמי' מאין בא כזאת שיש שמר להאדם וכי הלאל יסכן גבר ואם יצדק רה יתן לו. ובא הכ' כמשיב הלא חמר גרם כ"ז גורם קיום הרמ"ח פקודין כמדובר. ואז הוא רובץ בין המשפתים. שפ"ה גי' שכינ"ה ור"ל שעושה לעצמו רביצה בין המשפתים בשני השפות דהיינו השפה העליונה היא השכינה הק' אל שפה התחתונה לעשי' וכנ"ל ויוכל לגזור אומר ויקם בכל טוב אמן והבן:

וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבול ויהי למס עובד. הנה אי' בספרים דמילתא דאיתא בתנוע' לא נקרא מנוחה כי הוא לצדדים ולאמצע והוא בגבול וסוף ע"ש אבל הבוב"ה ית' הוא דבר בלי סוף ובלי גבול ובלי תכלית ההוא נק' מנוחה וזהו בא שבת בא מנוחה כי שבת שמא דקוב"ה וזהו הנק' מנוחה וזהו וירא מנוחה הש"י שנק' מנוחה כנ"ל ראה כי טוב היינו הצדיק שנק' טוב שמאיר בכל העולמות ובשגם כי הוא א"ס טוב לצמצם עצמו למ"ק טו"ב הוי"ה במ"ק. כי ראשית הבריאה בשביל הצדיקים והם טוב מאוד ואת הארץ כי נעמה. ואת נק' הטפל ר"ל הטפל אל הארץ הוא המלכותא קדישא שאינו יכול לקבל על עצמו עדיין מלכותא קדישא כדבעי וגם הוא נעים כי רצונו באמת לזה. ויט שכמו לסבול שכמ"ו אותיות ש"ך מ"ו כי את הש"ך דינים נוטה אותם הש"י אל מ"ו הוא מילוי ע"ב להמתיק את כל הדינים בשרשם ולהפכם לרחמים כדי לסבול שיוכלו לסבול הגלות כי איך אפשר לסבול גודל הגלות בהיות הדינים בתקפם לזה ממתיקים לבל היות שום דין כ"א כולו רחמים גמורים ופשוטים. גם בגלותינו יפן לרחמינו ולהשפיע עלינו ממקור י"ג מדות הרחמים כל החסדים והטובות עלינו ועכ"י

עד שיבוא משיחנו ב"ב ואז ויהי למס עובד שעשו שגזר עליו שיעבוד צעיר יהי' למס ואנחנו בני חורין אמן:

א"י וירא מנוחה כי טוב וגו'. עפ"י מה דאי' בס' נו"א כי יש צדיקים המונחים בין דרועין דמלכא ע"ש. והענין הוא מנוח"ה אותיות מונח"ה שמניחין ה' תתאה בדרועין דמלכא לייחד קוב"ה ושכינתי' עדשה"כ כי כל בשמים ובארץ ומתרגמינן דאחיד בשמיא וארעא שגורמין יחוד שמים וארץ. וזהו ענין דנשקי שמיא וארעא אהדדי המוזכר בדחז"ל כמו הנשיקין שבין אדם לחבירו שהוא מגודל האהבה. וזהו וירא מנוחה כי טוב שרואה הש"י אותם שהם בבחי' מנוחה כנ"ל כי טוב ובוודאי לא יחסר המזג ותמיד יש צדיקים כאלו. ואת הארץ כי נעמה. נעמ"ה אותיות נע"ם ה' את נק' הטפל כנ"ל כי נעמה שרוצים לחזות בנועם ה' אמנם שאין כחם יפה לזה. ולזה הש"י ברוב רחמיו ויט שכמו לסבול נוטה להם שכם חלק וכח שיוכלו ג"כ לסבול ליתן סבלונות. לסבול מלשון סבלונות שיוכלו ג"כ להעלות ולייחד עלמא תתאה בעלאה ועי"ז ויהי למס עובד כנ"ל:

א"י וירא מנוחה כי טוב וגו'. מנוח"ה אותיות מנ"ח ו"ה כי הצדיקים שהם מונחים בין דרועין דמלכא כנ"ל הם גורמים שמחה מגודל היחודים בעולמות העליונים וזהו מנ"ח ו"ה. ו"ה לשון שמחה ע"י שמייחדים י"ה בו"ה כי טוב מאוד. ועי"ז ואת הארץ את הוא טפל כנ"ל שכל הארצות הוא כטפל בעיניהם ועי"ז אינם צריכין לטרוח בפרנסתם ג"כ שלא יבטל אותם מעבודתם אמנם הש"י שולח ברכה במעשה ידיהם ומלאכתו ארעי עדשה"כ וברכתיך בכל אשר תעשה. ועי"ז ויט שכמו לסבול יוכלו להטות שכם לקבל "שם "כבוד "מלכותו כמרומז במלת שכמ"ו ובזה פועלים ויהי למס עובד וכנ"ל והבן:

לישועתך קויתי ה'. יש לפרשו בשבע אופנים. לישועתך לשון פני' כמו וישע ה' אל הבל. כי הלא הבוב"ה הוא א"ס וב"ת ומאין תמצא כזאת שישע ויפנה עצמו לקבל תענוג מהאדם אשר מעפר הוצק יסודו. לז"א לישועתך קויתי שקויתי שתשע ותפנה אלי למען שמך ה' שצמצמת עצמך לאהבתינו להקרות בשם ה':

א"י לישועתך קויתי ה'. עפ"י מה שפי' הה"ק אאמו"ר זצלה"ה הכ' וישעך תתן לנו. ישעך ר"ל פנייתך שאתה פונה אלינו תתן לנו שנשתוקק תמיד אליך. וזהו לישועתך ר"ל לפנייתך שאתה משתוקק לפנות אלינו קויתי ה' אזי הוי"ה עשה לי קוין באהבה ויראה קדושה וטהרה שאוכל לפנות אליך:

א"י לישועתך קויתי ה'. דהנה כתיב כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות כמו אז שפרעה הרשע כפר בשם ה' כ"א בשם אלהיה. ולכן הכוהו מכות עשרה עד שפיו ענה בו ה' הצדיק. וז"א לישועתך קויתי שיתגלה שם ה' בעולם כי אתה היה הוה ויהיה:

א"י לישועתך קויתי ה'. ר"ת "לישועתך קויתי הוא ק"ל גי' ה"פ הוי"ה וגי' עי"ן כי הנה כתיב עיני ה' אל צדיקים שני העיינין וכתוב א' הוא אומר הנה עין ה' אל יראיו. ותירצנו במ"א דלא סתרי אהדדי ותירוץ הדברים שהצדיקים אשר כחם יפה ממשיכים ב' העיינין אבל היראים אשר אין כחם יפה לזה אזי עין ה' אל יראיו ע"ש באריכות ויונעם לך. וזהו הנה ה' רוכב על עב קל. על עב ר"ל עבור אותם האנשים אשר הם עבים הוא בא עבורם בבחי' ק"ל לחופף עליהם ה' הויו"ת. וזהו לישועתך קויתי כנ"ל שאקוה לך שתחון אותנו עכ"פ בה' הויו"ת גי' ק"ל והבן:

א"י לישועתך קויתי ה'. דידוע שורש הכל הוא המחשבה ובחכווה אתברירנא שא"א להיות נגמר כ"א ע"י המחשבה בא לחכמה. מחשב"ה אותיות חש"ב מ"ה ואז נגמר בטוב העליון. וזה מחשבה טובה מצרפה למעשה. מחשבה כנ"ל. טובה ע"י שהוא בטוב העליון הוא מצרפה למעשה להיות נעשה כל טוב עלינו. וזה רחש לבי דבר טוב. שרחש לבי הוא המחשבה דבר טוב בטוב העליון הגנוז בגווי'. ועי"ז אומר אני מעשי למלך וכנ"ל. וזהו לישועתך קויתי קו הוא המחשבה. ולכן קויתי לישועתך ה' מהוי"ה עצמה והבן מאוד:

א"י לישועתך קויתי ה'. ר"ת קל"י לשון התלהבות כי האדם צריך לעבוד בכלות הנפש ולהיות בוער בו כאש ברשפי להבת שלהבת יה. וכאשר עיני ראו בהה"ק אאמו"ר זצלה"ה שיצאה נפשו בדברו קדושת כתר לולי שעוררוהו וחזר רוחו בקרבו. וזהו לישועתך קויתי ה' ר"ת קל"י ר"ל שאזכה לפנייתך אליך ע"י עבודתי בקלי ובהתלהבות להיות קלוי באש אהבתך. וכ"ז קויתי ה' נעשו הקוין לי מאתך ה':

א"י לישועתך קויתי ה'. כי בכל צרתינו לו צר. וזהו לישועתך שתוושע אתה עמנו קויתי ה' שיהי' השם הוי"ה שלם בשלימות לא תחסר כל בה אמן:

לישועתך קויתי ה' דהנה ידוע כשיחסר ח"ו דבר מה לשום אדם מישראל. מגיע הפגם כביכול בכבודו ית' והוויתו ית' ח"ו אינו בשלימות ומדת הצדיקים השלימים כשמבקשים מהבוב"ה עבור ישועת ישראל. עיקר כוונתם הוא לצער השכינה הק' שע"י ישועות ישראל יהי' ההוי"ה בשלימות לז"א לישועתך קויתי ה'. שכל עיקר צפייתי לישועה הוא לעשות קו ההוי' ית' שיהא בשלימות וכנ"ל:

א"י לישועתך קויתי ה'. דהנה בוודאי כשאדם מצדיק מעשיו ומסגל מצות ומע"ט והוא ממשיך עליו הוויתו ית' בוודאי בל יחסר לו שום דבר. כי במקום שההוויות עליון שורה בוודאי נמשך כל השפעות טובות וברכות ישועות ונחמות. אמנם כשחסר ח"ו דבר מה לשום בר ישראל זהו מחמת שפגם ח"ו בדבר מה ואז לא יוכל לשרות הוויתו ית' ועי"ז

נפשו חסר מכל טובה. והתקנה לזה הוא לתקן מעשיו עצהיו"ט ולשוב בתשובה שלימה לפניו להחזיר הוויתו ית' שתשרה עליו ואם אין ביכולתו לשית עצות בנפשו איך לתקן מעשיו ילך אצל חכם שבדורו והוא יתקנו כל הצריך וזהו פי' הכ' כאן לישועתך קויתי ה' שכל עיקר כוונתי כשאני מצפה לישועתך הוא שאוכל להמשיך עלי ההוויות עליון ואז ממילא לא יחסר לי שום דבר והבן:

א"י לישועתך קויתי ה'. בהקדם מה שכתוב בשם הה"ק אאמו"ר זצלה"ה על פי' הכתוב בתהלים וישעך תתן לנו כי ישעך מלשון פנייי' כמו וישע ה' אל הבל ר"ל שנפנה אנחנו ונשתוקק אליך יעו"ש בדברי קדשו. ובזה ג"כ פירוש לישועתך ר"ל לפנייתך ותשוקתך קויתי ה'. קויתי אני ג"כ שאפנה גם אני אליך בגודל התשוקה כמוך אלינו בכדי שאעשה קו ההוי' ית' להמשיך עלי הוויתך כנ"ל והבן. וזהו ג"כ פי' הכתוב "ישמחו "השמים "ותגל "הארץ ר"ת הוי"ה והיו"ד משם הוי' מורה לאהבה. והה' ראשונה מורה ליראה. והוא"ו הוא בהמשכה שממשיך אדם עליו אהבתו ויראתו. והה' תתאה רומזת להמצות דהיינו קיום מצותיו ית' וזהו שאמרו חכז"ל כל העושה מצוה אחת מטיבין לו וכו' ר"ל שעושה המצוה באחדות הבוב"ה וביחוד שם הוי"ה כנ"ל בדו"ר אזי מטיבין לו וכו' וזהו שאמה"כ ישמחו השמים. דתיבת השמים מורה לאהבה ובמדת אהבה יוכל האדם לבוא לגודל השמחה וזהו ישמחו השמים. ותיבת הארץ מורה ליראה אבל במדת היראה איך יוכל האדם לבוא לגודל השמחה כי כשהאדם מפחד אינו יכול לשמוח לז"א ותגל הארץ שאפילו במדת היראה ישתדל האדם להיות בשמחה ע"ד הכ' וגילו ברעדה והבן:

מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך. יבואר בהקדם לפרש בקשת יעקב אבינו ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש. להבין ענין התפלה. נראה דהנה ידוע כוונת האכילה ובירור הניצוצין ע"י המאכל אשר כזה צריך כל איש המשכיל לשים על לב בעת האוכל ואיש צדיק אוכל לשובע נפשו. אמנם לזה צריך להיות תמים דרכו עובד בתמימות וכמ"ש הרב הק' הבעש"ט זצלה"ה שלכן נכתב תמים בת' דגושה שצריך להיות תמים עם הנקודה כוונתו כי הנקודה היא אות י' רמז אל החכמה עילאה כי מאות י' עושים

א' י' לעילא ו' באמצעיתא י' לתתא. היו"ד דלתתא רמז אל עם קודש ישראל המתאוים תמיד להשיג ולהתדבק בחכמה עילאה וע"י אות ו' נעשה התחברות בינינו לבינו להשיג באפס מה וא"א להיות אדם אלא בחכמה חכמ"ה אותיות כ"ח מ"ה מ"ה גי' אדם ולכן קרא שמו אדם מלשון אדמה לעליון הגם שא"א להתדמות ליוצרו מ"מ צריך לזה הרצון והכוונה וה' הטוב לא ימנע טוב להולכים בתמים. ואז הוא בבחי' א' אל"ף אותיות פל"א רמז על פליאת החכמה שישיג. וזה ונתן לי לחם לח"ם גי' ג' הויות שע"י הלחם אזכה

לאכול לעשות היהודים כי אכילה רמז על יחוד וזווג. ובגד ללבוש ר"ל הגם כי יש בוגדים אשר אין כחם יפה לזה אזכה ללבוש לעשות להם לבושי קודש להיות להם ג"כ כח לזה. וזה מאשר וגו' אש"ר אותיות "אבי "שלמה "ראש. שלמה לשון שלימות שמי שרוצה להגיע אל השלימות המאושר הזה צריך לתקן גופו מראש עד עקב לקיים רמ"ח מ"ע ושס"ה מל"ת לשמור מלעבור על אחת מהנה ובזה נתקנים רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו ונעשה מנין תרי"ג. ת"ר מלשון התעוררות לשון תיר ולא תיר שמעורר בזה י"ג תיקוני דיקנא וי"ג מדות הרחמים. ואז הוא אב על כל גופו וזהו אבי שלמה וראש על כל איבריו. ועי"ז שמנה לחמו. נותן שמינות בהויו"ת ומזלא עילאה. וע"ד שאחכז"ל ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים. והוא יתן מעדני מלך. והוא. רמז על הבוב"ה ע"ד דאי' בזוה"ק ע"פ והוא עבר לפניהם. יתן מעדני מלך מעדן עילאה עדשה"כ ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. כי גן פי' הה"ק אאמו"ר זצלל"ה לשון גנאי וזבל שא"א ליגדל בגן כ"א ע"י שמזבלים אותו כן האדם ע"י שמשפיל ומקטין עצמו זוכה לגדלות. וכמו שפי' הה"ק אאמו"ר זצלל"ה המשפילי לראות שכל מה שמשפיל האדם עצמו יותר זוכה לראות בשמים וארץ. הן אמת כי המגביהי לשבת שצריך להגביה עצמו כדי לשבת אצל הבוב"ה אבל מ"מ צריך להיות קטן ושפל בעיניו ונהירו יוצא מעדן עילאה להשקות את מי שהוא בעינו בבחי' גן כנ"ל. וזהו יתן מעדני מלך. מעדן של מלכו של עולם גם מל"ך אותיות לכ"ם כי כל התענוג והעידון עילאה הוא לכם ועל ידכם. הגם כי יש כמה צבאות מעלה לא יתנו דומי מלקלס מ"מ תערב לפניו שיח דרי מטה. גם מעדני מלך שתהיו בבחי' מלך וכאשר תגזרו אומר כן יקום. גם מעדני לשון אוצרות וקישורים כמו מעדנות כימה שתהי' בנים למקום כברא דמחפש בגנזין דמלכא להשיג כל הסודות והבן:

א"י מאשר שמנה לחמו וגו'. אשר לשון אישור ותפלה רמז אל התפלה שצריך להתחזק עצמו להיות בקדושה וטהרה. וכמו שדחז"ל כרום זלות לבני אדם זו תפלה דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלין בה. ונק' כרום מלשון כרם ותענוג שמגיע להבוב"ה מזה. וידוע כי קודם כל תפלה צריך לשוב בתשובה שלימה. שכאשר יתבונן האדם כי התפלה הוא סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה לעלות מעשיו ליצירה ולבריאה ולאצילות עד אצילות דאצילות ולכן צריך האדם להתחזק עצמו לשוב בתשובה שלימה ואז יאשר כחו ויתחזק לעלות מעלה מעלה וכ"ז נרמז במלת אשר לשון תפלה ואשרי גם על תשובה כי אשר הוא בינה עולם התשובה וכמש"ה אני בינה לי גבורה כשאני בעולם הבינה בתשובה אז לי גבורה להתגבר ולעלות מעולם לעולם ויאשר כחי וחילי. ובזה שמנה לחמו ישמן בשמנונית עליון גופו שנק' לחם שצריך להלחם עמו בכל

מיני מלחמה לבל יומשך אחר תאוות הגוף. ואז והוא יתן מעדני מלך הבוב"ה יתן לו השפעה מעדן העליון וכשה"כ ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן שנהירו עילאה יוצא מעדן העליון להשקות את הגן אלו ישראל כרם ה' צבאות ישקה אותם בבחי' מלך שיוכלו לקבל עול מלכותו בשמחה ובטוב לב מרוב כל אמן והבן:

א"י מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך. לפי פשוטו יש לרמוז בהכתוב. דהנה אשר מרמז לתפלה מלשון אשירה לה'. ותיבת לחמו מרמז לתורה ע"ד הכתוב לכו לחמו בלחמי. ודקדקו המפרשים על אומרו מאשר ובשאר שבטים לא נאמר כך אבל לפי"ד יבוא על נכון. ור"ל מאשר מהתפלה שאדם מתפלל בכוונה ובגודל התלהבות. מזה בא ששמנה לחמו הוא לימוד תורתו שלומד אח"כ שזוכה עי"ז ללמוד תורה לשמה:

א"י מאשר שמנה לחמו. בהקדם הכ' והמתנשא לכל לראש. דהנה איתא בספר נו"א דתיבת ראש מרמז לשורש הנשמה שבמרום. וזהו פי' והמתנשא לכל ר"ל לכל העולם. לראש. לשורש הנשמה, וזהו ידוע שבלחם הניצוץ הקדוש שבו הוא העיקר ומזה נהנה הנשמה רוחניות המאכל. והגוף נהנה מגשמיות המאכל וכשהאדם מזכך גופו הוא זוכה שגם הגוף נהנה מרוחניות המאכל. וזהו מאש"ר אותיות מרא"ש. ר"ל משורש הנשמה המרומז ברא"ש כנ"ל דהיינו מהניצוצות קדושות שבתוך המאכל. שמנה לחמו יוכל להיות ג"כ שמנה לחמו היינו הגוף שנהנה מגוף הלחם ר"ל מהגשמיות המאכל וכשהאדם זוכה גם הגוף נהנה מהרוחניות וכנ""ל מאשר שמנה לחמו. והוא יתן מעדני מלך דהנה כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ר"ל שנהר יוצא מעדן דהיינו מתענוג העליון. להשקות את הגן הוא העוה"ז. וזהו פי' והוא מורה על נסתר כנודע ר"ל כשמגיע האדם למדה זו והוא להנסתר וכנ'"ל דהיינו לשורש הנשמה. אז יתן מעדני מלך ממשיך שפע ותענוג רוחני גם להגוף ליהנות מרוחניות כנ"ל:

א"י מאשר שמנה לחמו. דהנה אחכז"ל ישראל מפרנסין לאביהן שבשמים ר"ל אותן שהן במדריגת ישרא"ל אותיות ל"י רא"ש הם מפרנסין ומביאין גודל התענוג לאביהם שבשמים. וזהו מאש"ר ר"ל מרא"ש נ"ל מאותן שהם במדריגת לי ראש (שמנה לחמו) וידוע לחם בגי' ג' הויו"ת וזהו שמנה לחמו הם המפרנסים ומביאים גודל תענוג להויו"ת עליון. והוא כשמתעטפין בהנסתר אז יתן מעדני מלך ממשיכים גודל השפעות מעדן ותענוג עליון שפע בני חיי ומזוני וכל הטובות וברכות עלינו ועל כל ישראל אכי"ר:

נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר נראה בהקדם לפרש הכ' כאיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלהים הנה הפסוק הזה אמרו דהמע"ה על כנס"י שכל מגמתו הי' להמשיך על ישראל כל הטובות וברכות בדרך הטבע ולזה מרמז שמו דו"ד הדל"ת

ראשונה רומזת לפתיחת הדלת. שכל מגמתו הי' לפתות להם דלת להמשיך להם כל ההשפעות טובות משכינת כבודו ית' ומעולמות העליונים והוא"ו מורה על ההמשכה. והד' הב' רומזת לכנס"י שהיא עני' ודלה בגלות. וזהו אמרו כאיל תערוג על אפיקי מים ר"ל מימי החסדים כן נפשי תערוג אליך אלהי"ם בגי' הטב'ע. ר"ל שיבואו לנו החסדים בדרך הטבע לעשות נקמה בשונאינו ולהדוף את כל אויבינו מפנינו וכמו שאמר יתרו עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהי"ם וזהו ג"כ פי' הכ' נפתלי יתפרש על ב' פנים. הוא מלשון דביקות ע"פ נפתולי אלהים נפתלתי מרמז להצדיק הדבוק תמיד בהבוב"ה. והוא ג"כ אותיות נפ"ת ל"י ר"ל ע"י דביקתו בהבוב"ה הוא מושך כל נופת צופים לישראל. ותיבת ל"י בגי' מ' אות מלכו"ת ר"ל שמשפיע ג"כ גודל התענוג ונופת צופים להמלכות שמים. ועי"ז אילה שלוחה ממשיך כל הטובות לישראל בדרך הטבע כנ"ל כאיל תערוג וגו' אלך אלהי"ם בגי' הטב"ע. הנותן אמרי שפר. דהנה כתיב שפרו מעשיכם וברית לא תופר ר"ל כשתשפרו מעשיכם אז לא תופר ברית ההשפעה. שיבוא לכם כל השפעות טובות מאתו ית'. וכמו שנאמר לא אחלל בריתי ר"ל כשאזכה לשמור הברית הקדוש שלא לחללו אז ומוצא שפתי לא אשנה שכל דיבורי תפלתי (יעלו לרצון אל השכינה הקדושה) כי שפ"ה גי' שכינה (ור"ל שיקובל תפלתי) וזהו ג"כ פי' הנותן אמרי שפר ור"ל שמירת הברית כנ"ל שפרו מעשיכם וברית לא תופר עי"ז תזכו ליתן אמרי שפ דיבורים נאים ומהודרים בתפלה לפני הבוב"ה שתקובל ברחמים וברצון תפלותיכם. ואז גם הבוב"ה יתן אמרי שפר לעמו ישראל ויגזור עלינו גזירות טובות ישועות ונחמות ועל כל ישראל אכי"ר:

בן פרת יוסף וגו' עד משם רעה אבן ישראל. יבואר ע"פ מה שפירש הה"ק אאמו"ר זצלה"ה הכתוב קחו מזמרת הארץ בכליכם כי מילוי השמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן קנ"ג קנ"א קס"א גי' תרפ"ז כמנין מזמרת ע"ש לענינו. וזהו בן פורת וגו' פור"ת ע"ה גי' תרפ"ז (אף שבתורה כתיב בלא ו' הלא נודע כי חולם מושך ו' עמו וכאלו הי' כתוב בו') כמנין יחודי השמות הנ"ל ור"ל שתהי' בן כזה פורת כנ"ל ליחד השמות הנ"ל אל יוסף הוא הצי"ע. בן פורת עלי עין. ר"ל ע"י יחודים הנ"ל תגרום עלי עין. שתגרום עלי' כביכול בעין העליון עינא פקיחא שהגם כי לאו כל אדם זוכה לכך מ"מ הצדיק ע"י יחודים שעושה גורם יחוד וקישור כלל ישראל בהבוב"ה. בנות צעדה עלי שור. בנות הם האומות וטעוון נוכראין שהם נגדינו כבנות כידוע והם רוצים תמיד לבלבל היחודים כאשר כתבנו כ"פ כי זה הי' כוונת מצרים לטוח שכליותיהם ולבלבל מוחותיהם ע"י העבודה בחומר ובלבנים. והבטיח הכ' בנות צעדה כשיצעדו הבנות הנ"ל למנוע ח"ו אותנו מהעבדות אזי ה' צבאות

יגן עלינו. עלי שור. כחומה. וכמו שהי' במצרים ויהי הענן והחשך למצרים ויאר את הלילה לישראל לבל יוכלו האומות לחזות בנועם ה' ותכלינה מראות עיניהם ביחודים שישראל עושים וימררהו ורבו. הוא עד"ש במצרים וכאשר יענו אותו כן ירבה וגו' וזהו וימררהו כל מה שהם נותנים לב למרר אותנו ח"ו ולבטלנו מעבודתו ית' אזי ורבו נתרבים ומתעלים יותר ויותר או וימררהו ורבו כי הנה ימי השובבי"ם הגם שהם ימי קטנות אמנם הם ירידה לצורך עלי' שנתחזק מעצמינו לעלות מעלה מעלה וזהו וימררהו ועי"ז ורבו כנ"ל. או וימררהו ורבו הוא כמשל הזונה ובן המלך דאי' בזוה"ק וזהו וימררהו שכל מה שהיצר מתגבר למרר אותך תראה כי ורבו שתרבה מצות ומע"ט להתגבר עליו. וישטמוהו בעלי חצים. הם הבנות אשר צעדה כנ"ל והצדיק עושה ותשב באיתן קשתו. ונבאר הכ' משכיל לאיתן האזרחי. כי הנה יש כמה מיני שכליות ומשכיל ג"כ אותיות משלי"ך שצריך להשליך כל השכליות החיצונות ממנו כ"א בלתי לה' לבדו לאיתנו של עולם. ואז האזר"ח. אותיות א' זר"ח יזרח עליו אלופו של עולם וזהו ותשב באיתן קשתו. שעושה ישיבה באיתנו של עולם את קשתו היינו ששומר בריתו. או קשת הוא כפיפה ור"ל כל כפיפתו ונטייתו הוא משיב לאיתנו של עולם ועי"ז ויפוזו גם זרועי ידיו שמעלים גם את התמכין דאורייתא להיות נחמדים מזהב ומפז רב. מידי אביר יעק"ב גי' קפ"ב כמנין ז' הויו"ת שמהם זוכה לכל זה. משם רועה אבן ישראל. ע"ד שאחז"ל ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים. ור"ל משם מעבדות ישראל רועה אבן כביכול רועה עצמו ומתפרנס הבוב"ה שהוא אבן ישראל והוא בבחי' אב ובן. לפעמים בבחי' אב להשפיע לנו כל טוב וגם בבחי' בן שמקבל תענוג מאתנו ועי"ז אנחנו מתעלין משם יעקב לשם ישראל והבן:

ויישם כארון במצרים. עיין בזוהר בסיומא פרשתא דא בפסוק זה. ונראה כי הנה ויישם הוא בשני יודי"ן ואות יו"ד במילוי כזה יו"ד כלול עוד י' כי ו"ד בגי' י' נמצא כי השני יודי"ן כלולים עוד משני יודי"ן וכל י' רמז על החכמה עילאה להורות נתן על הכנה שעשה לנו בכל ארבע הגליות לא תחסר ממנו החכמה עילאה. אמנם צריך לזה התחזקות מהאדם שגם בעת צר לו לא ישים צרכיו נגד פניו כ"א יהא נוקב והולך בהחכמה כל המסכים. וזה ויישם בשני יודי"ן בארון הוא המשכן להחכמה. גם במצרים שהגם שיש מצירים ומעיקים יתחזק במעוזו ויבטח בשם וישען באלהיו להתדבקו בחכמה עילאה אמן והבן מאד:

חסלת ספר בראשית

ספר שמות

פרשת שמות

ואלה שמות ב"י הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו. להבין אומרו הבאים והדר באו. וכבר הרגישו בזה הקדמונים ובפרטות בזוה"ק. והנראה לנו בביאורו כי הנה זה אמת ויציב שהעמיד הש"י י"ב שבטי י"ה נגד י"ב צירופי הוי"ה ולהבין הענין על מה זה נראה כי הנה כתיב כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו וי"ל הפי' כך כי יעקב הגם שהם בעקבות ובשפלות כמו כעת בגלותינו שאנחנו נבזים ושפלים אעפ"כ בחר לו יה בוחרים לעצמם להיות דבוקים בהוי"ה כי בי"ה ה' בי"ה נכלל כל השם ורצונם תמיד להעלות ולנשא את הויתו ית'. ואמר לשון בחר כי זה עיקר תענוגו מעם קרובו ישראל שהם בבחירה ורצון. כי הגם שיש לו מלאכים כל מלאך יש לו אלף פיות ולשונות מקלסים מ"מ זאת היא העולה על כולנה עבודת ישראל מעולם התחתון שהם בבחירה ונוטים מדרך לא טוב אל דרך הטוב משא"כ המלאכים כידוע ועי"ז ישראל לסגולתו. ישראל הוא הבוב"ה ל"י רא"ש נוטלים לסגולתו להיות הוא ית' להם סגולה ואוצר נחמד ונעים ובזה מנשאים הויתו ית' ולזה מוכרח כי יהי' י"ב שבטי י"ה שהן אמת כי לא יוכלו כולם להעלות הוי"ה מ"מ א' מעיר מזכה כל העיר א' ממשפחה כו' והנה אם גם זה הא' לדרכו פנה הי' העולם מתמוטט לכן העמיד י"ב שבטי י"ה כ"א מעלה חלק הוי"ה. וז"ש רשב"י ראיתי בני עליה והמה מועטים. בני עלי"ה אותם שהם בונים עצמם להיות עליה דבוק תמיד למעלה ואם היו תמיד דבוקים בשרש העליון הי' עוה"ז נשכח מלוח לבם ולא היו מעלים כלל ישראל. לכן מוכרחים לצמצם עצמם ממדרגתם כדי להעלות כללות ישראל וז"א ראיתי בני עלי' כנ"ל והמ"ה מועטים והמ"ה אותיות מ"ה גי' אד"ם שהגם שהם בדמות דיוקן אדם העליון מ"מ מועטים הם ממעטים ומצמצמים עצמם בשביל שארית ישראל להעלותם ועיין בזוה"ק ע"פ ויישם בארון במצרים. וזהו ואלה שמות בנ"י המה הצדיקים הבני עלי' שבונים עצמם להיות בבחינת ישראל ל"י רא"ש. הבאים מצרימה שבאים תמיד אל מצרים התחתון כי יש ים המלכות העליונה ויש ים המלכות תתאה. והם ממעטין עצמם לים התחתון כדי את יעקב להעלות אותם שהם בבחי' יעקב בשפלות כנ"ל איש וביתו באו. ר"ל שלומדים מהבוב"ה שנקרא איש מלחמה שאמר אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה. שהאנכי ירד עמך למצרים בכדי שאנכי אעלך שאצטרך להעלות האנכי ועי"ז גם עלה גם אתה תעלה. וז"א איש וביתו באו שהלא איש ה' איש מלחמה וכל ביתו באו למצרים בכדי שע"י יתעלה כלל ישראל. לכן גם המה דבוקים במדותיו לצמצם עצמם כדי להעלות כלל ישראל והבן:

א"י על דקדוק הנ"ל אשר כל מפרשי תורתינו שתו לב על אומרו תחלה הבאים ואח"כ באו. ונ"ל עפ"י פי' הכ' והחיות רצוא ושוב והחיות ירמז על הצדיקים שנק' בני אל חי והם יקראו בשם חיים הם תמיד רצוא ושוב שהגם שהם עומדים פה בעוה"ז ומתפללים או עוסקים בתורה מ"מ הם רצים ומתדבקים בשרשם בחי' החיים ואח"כ ושוב לעוה"ז ואינם משתהים פה ומיד רצוא לעולם העליון בלי הפסק. ולזה כתיב שמות בנ"י והי' די אם אמר שמות ישראל ובפרט שסיים את יעקב איש וגו' ולפי דברינו יבואר ע"נ כי הנה אחז"ל א"ת בניך אלא בוניך שהת"ח נק' בנאים שבונים שמים חדשים וארץ חדשה. וכמבואר בדברי מוח"ז הה"ק זצלה"ה בספרו נו"א שלכן הצדיק יכול לבטל איזה גז"ד על כי בורא עולם חדש ושם לא הי' הגז"ד ההוא יעו"ש בנועם דבריו. העולה מדבריו כי הצדיקים ע"י תורתם ותפלתם שנותנים שיר ושבחה להש"י בוראים עולמות חדשים למעלה ועי"ז ממשיכים שפע חדשה אל הארץ למטה), וזה בני ישראל. בני לשון בנין. ישראל אותיות א"ל שי"ר ר"ל ע"י השירות ותשבחות שמשוררים אל הבוב"ה בונים שמים וארץ חדשה ועושים שמות חדשים והם הנק' ישראל וכנ"ל ועליהם לא היה י לא יהי' גלות כללי כי כשמתפשטים מכל וכל מעניני העוה"ז אינם מרגישים בצער הגלות כי הם תמיד בבתי גוואי ושם הוד והדר לפניו עוז וחדוה במקומי אמנם הצדיק הולך ושוב לבתי בראי להצטער בגלות השכינה ולהתפלל על צרותיו. ולכן קורא אותם הבאים כפירש"י בפ' ויגש שלפי השעה קורא אותם הבאים אבל לא להשתקע שם אלא שמיד הם רצוא למעלה. וכמו שהי' באמת גם בגלות מצרים שבט לוי וכל אשר נתן צוארו בעבודת אדוני האדון ה' צבאות שמו לא נגע בו עול הגלות וכמדובר. אמנם גלותם הי' הבאים מצרימה שבאו בכ"פ להשתתף במצר ים החכמה להצטער בגלות השכינה ואמר את יעקב כדי להיות לעזר ולסעד את פשוטי העם המכונים בשם יעקב שלא ישתקעו שמה לזה איש וביתו באו. הש"י שנק' איש מלחמה וביתו הם המלאכים הקדושים כולם באו לעמוד לימין צדקם ולהיות בתומכי נפשם לבל ישתקעו בכור גלות מצרים להורות להם דרך ילכו בה להיות גם הם בנים למקום. וזהו ראוב"ן ראו ב"ן שכולם יראו ויעידו על כ"א מישראל שהוא בן למקום. ובמה יזכה נער את ארחו לבוא לזה. לכ"א שמעו"ן שמע לשון קיבוץ כמו וישמע שאול את העם. שיקבץ עצמו אל עולם הבינה שהוא התשובה המרומז בנ' מן שמעון נו"ן שערי בינה ועי"ז לוי זאת הפעם ילוה ויתדבק להבוב"ה ואז ויהוד"ה לשון הודי' יוכל להודות לפניו ית' שיוכל לעמוד לפניו ית' פב"פ לשאת ראש להודות ולהלל לפניו ית'. אבל באופן ישש"ר וזבול"ן. שיהא בהם תמכין דאורייתא. וכמש"ה שמח זבולן בצאתך וישששכר באהליך ועיין ברש"י ז"ל שם. וכאשר בארנו בזה

מאחז"ל מצוה בעידנא דעסיק בה מגינה ומצלא. תורה בין בעידנא דעסיק בה בין בעידנא דלא עסיק בה מגינה ומצלא. והפשוט כפשוטו ונוכל להעמיס עוד בפי' הגמ' בעידנא דעסיק בה דהיינו כשהת"ח עוסק בתורה מגינה על המחזיקו הגם שהמחזיק הוא תמיד בעידנא דלא עסיק בה כישכשכר וזבולן. ולכן שמח זבולן בצאתך לפרקמטיא הגם כי אינך עסוק בתורה מ"מ וישכשכר באהליך והוא עסוק בה ומגינה עלך ומצלא והבן כי נכון הוא. ובזה תזכה ובנימין. להיות בן הגובר וכובש הכל תחת הימין לאכפי' שמאלא תחות ימינא. ומ"מ דן. תהי' דן ושופט עצמך תמיד בכל עת ורגע ועכ"פ להיות ממארי דחשבנא בכל לילה ולילה אם על המשכב הוא וחשב עם קונהו וכל הפחות בכל עש"ק. ואם ימעט מהיות מזה לא יפחות מכל ער"ח ובפרט בימי השובבי"ם המסוגלים לזה לתקן כל אשר פגם. אז ונפתל"י תהי' נופת לי תהי' מתוק לי כנופת צופים. ובזה תזכה גד. לגדא ומזלא טבא. גם ואשר שתהיו מאושרים בעיני כל שכל צבא מעלה כלם יעידון ויגידון גם הסט"א יפקח ה' עיניהם ויעידו הכל כי מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ המיישרים אורחתם ולהם נאה ויאה להשפיע כל טוב אמן והבן מאוד:

ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאוד מאוד וגו'. יעיין בספר נו"א בדבריו הקדושים על דברי רש"י ז"ל שפירש על וישרצו שהיו יולדות ששה בכרס א'. שר"ל שעשו הולדה בששה קצוות המכונים בשם כרם שיהי' מתגדלים ע"י ע"ש. ודבריו הקדושים צריכים ביאור והנראה בהקדם בשם הה"ק אאמו"ר זצלל"ה שפי' הפלוגתא דאיתא על פירוש של שם שדי ח"א שאמר לעולמו די וח"א שיש די באלהותו לכל באי עולם ופירש הוא ז"ל בזה הם מחולקים אי מאמצעיתא נברא העולם או מן הקצוות נברא דמ"ד שאמר לעולמו די סבר דמאמצעיתא נברא העולם. וא"כ הי' יכול להתפשט עד בלי סוף. לזה הוכרח לומר לעולמו די שלא יתפשט עוד. ומ"ד שיש באלהותו די וכו' סבר דמן הקצוות נברא העולם ובלא"ה כשבא עד נקודה האמצעית עמד מלהתפשט עוד. ואין מהצורך לומר לעולמו די. וע"כ פירוש שם שדי שיש באלהותו די ע"כ ודפח"ח. ועפי"ז נוכל לפרש דברי אדמו"ר הה"ק מו"ה אלימלך זצלה"ה שעשו הולדה בששה קצוות שיהא מתגדלים ע"י. ר"ל שהם סברו כמ"ד מן הקצוות נברא ולא הי' מהצורך לומר לעולמו די וכנ"ל. וע"כ צריך לומר שדי שיש די באלהותו לכל באי עולם. ובזה שהמשיכו עליהם אלהותו ית' עשו הולדה בששה הקצוות שיהי' מתגדלים ע"י כנ"ל והבן. והנראה לערכינו ביאור הכתוב ובני ישראל פרו וישרצו וגו' עפ"י דרכו של הרה"ק מו"ה אלימלך זצללה"ה שפירש תיבת פרו מלשון פירות שהיו עושין פירות בהקדושה. ונ"ל ג"כ עד"ז ובאופן אחר קצת. דהנה ידוע למשל כשהאילן הגשמי הוא מושרש היטב בארץ אזי

הוא מוציא פירות. משא"כ כשלא הושרש היטב בארץ. וכמו כן הוא באדם. הצי"ע שנק' בשם אילן כשהוא מושרש היטב בהמלכות שמים המכונה בשם ארץ כידוע הוא עושה ג"כ פירות ר"ל שמסגל מצות ומע"ט. וזהו ובני ישראל ר"ל הצדיקים הגדולים המכונים בשם ישראל. פרו. היו עושין פירות בקדושה. ובמה באו למדריגה זאת לז"א וישרצו כמו וישרשו כי ש' מתחלף באות צ' כנודע. ור"ל מחמת שהושרשו היטב בהמלכות שמים. ועל מה שפירש"י ז"ל שהיו יולדות ששה בכרס א'. נוכל לומר ג"כ עפ"י דרכו של הספר נו"א הנ"ל שהיו עושין הולדה בהו"ק. ור"ל דהנה הו"ק המה הד' רוחות ומעלה ומטה. וי"ל דהד' רוחות מרמזים לאות ד' ומעלה רמז לאות יו"ד ומטה רמז לאות ה' מפני שהעולם העליון נברא באות יו"ד והעוה"ז באות ה' והששה קצוות רמז לאות וי"ו. והם עשו היחוד והביאו האות ו' בהד' ונעשה ג"כ ה'. והם ב' ההי"ן ה' עילאה וה' תתאה. ואז נשלם השם הוי"ה ב"ה. וכ"ז גרמו הם בצדקתם שהיו מייחדים ומקשרים העולמות. העוה"ז בעולם העליון. ומעלים הה' תתאה לה' עילאה והביאו הכל לאחדות הבוב"ה. וזהו בכרס אחד. וירבו ר"ל אעפ"י שרבו בגשמיות ונתברכו בעשירות ובכל צרכי העוה"ז. אעפ"כ ויעצמו התחזקו א"ע בגודל הקדושה ג"כ. במאד. ר"ל בעשירות ע"ד שאחז"ל ובכל מאדך בכל ממונך. מא"ד אותיות אד"ם ר"ל שבא להם השפע מעולמות העליונים ומדיוקן אדם העליון והבן:

א"י פרו וישרצו. בהקדם בשם הה"ק אאמו"ר זצלל"ה פי' הכ' והחיות רצוא ושוב וגו'. י"ל דהכתוב מרמז להצדיק שיש לו ב' מיני חיות ר"ל דהוא חי בב' העולמות שבעוה"ז הוא חי בגודל הצדקות שלו והוא דבוק גם כן במחשבתו תמיד בעולמות העליונים. ועולה במחשבתו לפני הבורא ית"ש. ומלמד סניגוריא על בניו הנעימים לאמר אעפ"י שחטאו ח"ו באפס מה עכ"ז הלא בניך ידידך הם תרחם עליהם ותמחול להם. ובוודאי הש"י שומע תפלתו ומוחל להם ואז הוא בבחי' חי בעולם עליון ואח"כ הוא יורד במחשבתו לזה העולם ומוכיח לישראל שישובו להבורא ית"ש בתשובה שלימה. והם שומעין לו גם כן ושבים בתשובה שלימה והבוב"ה מתרצה לבניו ישראל הנעימים ומוחל להם בלב שלם והוא בבחי' חי בזה העולם גם כן. וזהו והחיות ב' מיני חיות כנ"ל ובזה זוכה הצדיק לבוא למדריגה זאת. לז"א רצוא על ידי שרץ ועולה במחשבתו בעולמות העליונים לפני הבורא ית"ש ומלמד זכות על בניו הנעימים. ובתוכחתו הישרה שהוכיחם החזירם בתשובה שלימה לפניו ית"ש ועי"ז הם נגשים להבוב"ה וזהו ושוב עכ"ל הטהור ולזה מרמז התיקונים רצוא בדגש ר"ל שרץ ועולה הצדיק במחשבתו לעולמות העליונים ומלמד זכות וחוזר ומוכיחם. ועי"ז מתרצה הבוב"ה ויכולים לגשת לו כנ"ל וזהו רצוא בדגש לשון

הגשה שישראל נגשים להבוב"ה. ואז יכול להמשיך להם כל השפעות טובות. וזהו ושוב ברפה. או יש לומר בדרך זה על פי נוסחא השני' רצוא ברפה ושוב בדגש. ר"ל כשהצדיק רץ ועולה במחשבתו לפני הבוב"ה ומלמד זכות על בניו הנעימים. אז ברפה ר"ל שהוא מרפה תוקף הדינין וממתיקם לרחמים גמורים. ושוב בדגש ר"ל כשהוא שב למטה וחוזר ומוכיח לישראל ומחזירם בתשובה אז הדגש גורם שיהי' ישראל נגשים להבוב"ה וכנ"ל. וזהו ג"כ פי' הכ' ובני ישראל רמז להצדיקים המכונים בשם ישראל פרו ר"ל שעושין פירות בקדושה כנ"ל. ובמה זוכים לזה לז"א וישרצו רמז כנ"ל כי כשישראל מתרפים במלאכתם מלאכת הקודש ועבודתו ית' רפוי בידם ח"ו הם בבחי' שינה ודורמיטין. אבל כשהצדיק מעורר אותם בתוכחתו הישרה ומחזיקם לעבודתו ית' הם בבחי' תיר שהוא לשון ער שמתעוררים לעבודתו ית'. וזהו וישרצו לשון שריצה דבר הרוחש ומתנענע רמז כנ"ל שהצדיק זוכה עשות פירות בקדושה ע"י התעוררו כללות ישראל לעבודתו ית"ש. ופירש"י ז"ל שהיו יולדות ששה בכרס א'. ר"ל שהביאו ישראל לאחדות הבוב"ה כנ"ל. וגם י"ל דתיבת אח"ד גי' י"ג. ר"ל שהמשיכו עליהם גודל הרחמים מהי"ג מכילין דרחמי. וירבו ויעצמו וגו' נקדים לפרש המשנה באבות פ"ב רבי אומר איזהו דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעושי' ר"ל שמביא במעשיו הטובים התפארות להבוב"ה שעשה את העולם. וזהו לעושי'. ותפארת לו מן האדם. ר"ל שהוא גם כן תפארת לזה ההולך בדרך הישר מזה. שע"י בא למדריגה גדולה להיות בדיוקן אדם העליון. וזהו מן האד"ם מלשון אדמה לעליון וזהו גם כן וירבו מלשון גדולה ור"ל שבאו למדריגה גדולה כנ"ל והבן:

א"י ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אותם. להבין מלת מאד מאד נראה כי הנה כתיב כי האדם עץ השדה שהוא דבוק בעץ החיים הנזרע בהשדה בחקל תפוחין קדישין והנה בשדה כשזורעין בו א"א לצמוח אם לא שתכלה הגרעין תחלה לאפס ואז יעלה ויצמח פרי. כמו כן האדם כשיתחזק במדת הענוה אז יעשה פרי. וזהו אומרי כי האדם עץ עושה פרי הגם שהוא בבחי' השדה בענוה כאפס ואין כגרעין השדה מ"מ ע"י הנשמה חלק אלוה ממעל שבקרבו הוא המחזיק אותו כאשר עינינו רואות כשהאדם ישן נתעורר ע"י קוסטא דחיותא דלעילא הנשאר בקרבו ע"י יוכל עשות פרי להשאר בחיותו. וזהו ובני ישראל אותם שהם בונים להיות בבחי' ל"י רא"ש פרו עושים פירות. וישרצו לשון ריצה שרצים לעולם העליון ע"ד שאה"כ והחיות רצוא ושוב. שהחיות שבאדם רצוא למעלה ושוב למטה ע"י החיות היא הנשמה שבקרבו המחזקת אותו. וזהו וישרצו הגם שהם רצים למעלה. וזהו שפירש"י ז"ל ששה בכרס א' ששה לשין

ששון שהיו ששים ושמחים על שהיו בכרס א' ר"ל תיכף מבטן הי' לאחדותו ית'. או ר"ל בכרס האחדות והיו יכולים להשאר שם בכלות הנפש. ומ"מ וירבו מתרבים מאד ויעצמו אפילו בגופניות. במאד גי' מה ר"ל בדיוקן אדם או במאד מאד ב"פ מאד גי' צ' והוא ע"ד צדק צדק תרדוף למען תחי' וגו' שצדיק דלתתא ירדוף את צדיק דלעילא לדבקה בו ואז ממשיך ממנו הויתו. ותמלא הארץ אותם. אות"ם אותיו' או"ת "מלכות שבזה נתמלא כל הארץ כבוד מלכותו ית' והכל יעידון ויגידון כי מלכותו בכל משלה אמן והבן:

וייטב אלהים למילדות וירב העם ויעצמו מאוד. ולכאורה קשה מה זו סמיכה וירב העם והי' לו לכתוב וייטב אלהים למילדות ויעש להם בתים. וכבר עמדו בזה המפרשים. והנראה כי נודע דפרעה כפר בשם הוי"ה ואמר לא ידעתי את ה' ולא הי' שם גילוי שם הוי"ה ב"ה והנה היו ישראל צריכין לרחמים ולכן הש"י בחסדו הגדול ובטובו עלינו עשה שגם שם אלהים יסכים עלינו לרחמים. וזהו וייטב אלהים שגם שם אלהים הסכים להטיב ע"י המילדות ועי"ז וירב העם כי בהיות ח"ו הדינים אזי מונע הריבוי והטבה לא כן כאשר גם אלהים נמתק ע"י הטוב והיינו הוי"ה במ"ק גי' טו"ב שהגם שלא הי' הוי' בהתגלות צמצם כביכול עצמו למ"ק הוי"ה בגי' טו"ב ועי"ז וירב העם:

א"י וייטב אלהים וגו'. כי הנה ראשית הבריאה הי' עבור התורה הנדרשת בע' אנפין הנרמזים באותיות היט"ב כידוע וזהו וייטב אלהים שהובא הארה גם באלהים ע"י הטבע של התורה בשבעים אנפין דילה ועי"ז וירב העם דכ"מ שנכתב עם מורה על פשוטי עם. אבל העם מורה על המיוחדים שבעם עיני העדה שבא בהם התקרבות עי"ז ויעצמו מאוד ויעצמו לשון כעצמים בבטן המלאה שגם העוברים בבטן נתעצמו במאד מא"ד אותיות אד"ם להיות בדמות דיוקן אדם כאשר באמת בקי"ס גם העוברין שבמעי אמן אמרו שירה. ואח"כ אמר הטבה למילדות ויהי כי יראו המילדות את האלהים ויה"י גי' א"ל שזה הי' מחסד אל עליהם שזכו ליראה זו. ולזה ויעש להם בתים ופירש"י ז"ל בתי כהונה ולוי' ומלכות. רומז על בחי' ג' האבות אברהם מדת החסד בחי' כהן. יצחק מדת הגבורה בחי' לוי יעקב מדת הת"ת בחי' מלכות ישראל אשר בך אתפאר שיצא מהם והבן:

ויהי כי יראו המילדות את האלהים ויעש להם בתים ופי' רש"י ז"ל כהונה לוי' ומלכות. להבין אומרו את האלהים בתוספת ה'. נראה דידוע כי ה"פ אלהים גי' ת"ל וצריך להמתיקם כידוע וזהו ויהי כי יראו המילדות את האלהים ר"ל ה"פ אלהים ופעלו ויעש להם בתים כהונה הוא החסד ולוי' הוא הגבורה. מלכות הוא התפארת להיו' הגבורה כלול בין שניהם ונמתק והבן:

א"י ויהי כי יראו וגו'. כי הנה המילדות ראו כי יש כמה ילדים הנולדים אשר באמת הי' ראויים להמיתם על בטן אמם כאשר אח"כ נבררו בשלשת ימי אפילה מ"מ הם לא רצו להמיתם אדרבה הם התפללו עליהם שיחזרו בתשובה. וזהו ויהי כי יראו המילדות על שהי' להם יראה עילאה. ולכן גם את האלהים הטפלים לאנשי אלהים הם הצדיקים התפללו עבורם. ויעש להם בתים כהונה שיעבדו במדת החסד ולוי' במדת הגבורה ומלכות שיקבלו כולם את עול מלכותו אמן:

א"י ויהי כי יראו המילדות את האלהים ויעש להם בתים. ופירש"י ז"ל בתי כהונה לוי' ומלכות. י"ל ע"ד הרמז דהנה כבר כתבנו במ"א שתיבת ויה"י גימ' א"ל ומורה על חסד כי יראו רמז לשם אדנ"י. שעיקר היראה הוא משם אדנ"י שמורה שהוא ית' אדון כל הארץ. את האלהים מורה על גבורה. ר"ל שהצדקניות ההן עשו היחוד בהג' שמות א"ל אדנ"י אלהי"ם. ולזה מדה כמדה. ויעש להם בתי כהונה נגד השם א"ל שהוא חסד וכהן מורה ג"כ על חסד. ולוי' נגד השם אלהים שמורה על גבורה. והלוי הוא ג"כ מבחי' גבורה כידוע. ומלכות כנגד השם אדנ"י מדת מלכות דינא דמלכותא דינא והבן:

א"י ויהי כי יראו המילדות את האלהים. דהנה לפעמים אדם מתייירא ואינו יודע ממי מתייירא אבל כאן נאמר בפירוש כי יראו המילדות את האלהים. ולכאורה תיבת את אך למותר ומה יחסר באומרו כי יראו המילדות האלהים. אך דר"ל שעיקר יראתם הי' מהאת אשר עם האלהים. ר"ל מהשכינה הקדושה שעם האלהים דהיינו יראת הרוממות בגין דאיהו רב ושליט דיש ג"כ אלהים בחי' דין ר"ל. והיא יראת עונש אבל כאן נאמר שעיקר יראתם הי' יראת הרוממות מהאת שעם האלהים וכמו שנאמר וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים. ולאפוקי האלהים שהוא דין. ולזה ויעש להם בתים בתי כהונה ולוי'. רמז לשם הוי' ב"ה כי בתיבת כהונ"ה יש ו"ה ובתיבת לוי"ה י"ה. והוא שם הרחמים שמורה לאהבה. ר"ל שממדת היראה הרוממת באו למדריגת אהבה. ומלכות הוא מדריגה הגדולה מכולם. וכמ"כ נזכה גם אנחנו לבוא למדת היראה הרוממות. ואז ממילא נבוא למדריגת אהבה. וכמו שאמר הה"ק מו"ה דוב בער זצללה"ה מ"מ דק"ק מעזריטש כשמגיע האדם למדת יראת הרוממות המכונה בשם אשה יראת ה' אז ממילא דרכו של איש הוא הבוב"ה המכונה בשם איש מלחמה לחזור אחר האשה. ואז גם אנחנו יעשה לנו הש"י בתי כהונה ר"ל שימשוך לנו גודל חסדיו המרובים. ובתי לוי' שנזכה לגודל הדביקות בהבוב"ה. כי לוי' הוא לשון דביקות וחיבור ע"ד הפעם ילוה אישי אלי. ומלכות שנזכה להמליך להבוב"ה בכללות ז' המדות מחסד עד מלכות, ואז ישלח לנו משיחנו במהרה בימינו אכי"ר:

וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה דהנה כתיב והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר ע"פ האדמה. כבר כתבתי מזה במ"א דהעיקר לבוא לכל המדריגות הוא מדת הענוה. וכל מה שהצדיק יגדל במדריגות הגדולות. בא יותר לשפלות ומדת אין. כי מחמת גודל השראת אלהותו ית' עליו הוא בטל ממש במציאו' ואינו חושב עצמו לכלום ולזה מכל המדריגות שהי' למרבע"ה לא נשתבח אלא במדת ענוה. וזהו מאה"כ וירא מלאך ה' אליו בלבת אש ר"ל בגודל התלהבות ובקדושה רבה. מתוך הסנה ר"ל מחמת גודל הענוה כי האות הראשון מתיבת סלה הוא ס' והנעלם ממנו הוא מ"ך והוא מרמז לענוה. ור"ל שעיקר ההתלהבות בגודל הקדושה בא לו ממדת הענוה וממנה זכה למראות גדולות מול זה תמה רעיא מהימנא קדישא על כללות ישראל מדוע לא יגיעו לגודל ההתלהבות בעבודת הבוב"ה ע"י הענוה. וז"א אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה כלומר הנה אנכי זכיתי לכל המראה הגדול הזה ע"י הענוה ומדוע לא יבער הסנה בכללות ישראל. ובזה מתורץ מה שדקדק אדמו"ר הה"ק מו"ה אלימלך זצללה"ה על שינוי הלשון מדוע לא יבער הסנה ולמעלה נאמר והסנה איננו אוכל והול"ל ג"כ כאן מדוע אינו נאכל הסנה. ולפי הנ"ל ניחא שעיקר תמיהת משה רבינו ע"ה הי' מדוע לא יבער לב כללות ישראל בגודל התלהבות לעבודת הש"י ע"י הסנה דהיינו ענוה כנ"ל מול זה השיב לו הש"י של נעליך מעל רגליך כלומר זהו בוודאי בלתי אפשרי שכל ישראל יגיעו למדריגת הצדיק שבדור ובפרט למדריגת משה רבינו ע"ה רבן של כל הנביאים. אך עכ"פ זאת עשה להם. של נעליך מעל רגליך. ר"ל הפשט לבוש הקטנה שבמדריגתך. כי נעל מרמז על לבוש ואולי יגיעו לקטנה שבמדריגה שלך. כי רגל מרמז לדבר תחתון וקטן. או י"ל רגל מרמז למדת היראה ע"ד עקב ענוה יראת ה'. ור"ל של נעליך הוא הלבוש כנ"ל. מעל רגליך ר"ל ממדת היראה שלך ואולי יגיעו עכ"פ למדריגת היראה שלך. גם י"ל נעל גי' ק"ן והוא רמז לשם אדנ"י שהוא קן להוי' כנודע. ור"ל של נעליך אולי יגיעו להשגה באפס מה בשם אדנ"י כי הויתו ית' הוא בלתי מושג. אבל מה שאתה מתמי' עליהם מדוע לא יבער הסנה. היינו מה שלא יתלהב לבם לבוא לגודל הקדושה והתלהבות לבוא למדריגתך. זהו בלתי אפשרי להם, כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא. זאת הוא למעלה מערכם להגיע אליו והשי"ת יתן בלבינו אהבתו ויראתו שנזכה לעבדו ביראת ה' הרוממת אמן כי"ר:

א"י וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה וגו', ועבנ"א. ואבאר ג"כ ע"פ דרכו דהנה במצרים היו בבחי' סנה כידוע וכן הורה לדורות והוא ע"פ אז"ל מקום שבע"ת עומדים צדיקים גמורים אין יכולים לעמוד הענין הוא כי הבע"ת שהי' עד עתה כסנה

בחמדות ותאוות הבלי הזמן ותענוגיו ומהתלהבות אש הזרה מהפך להתלהבות הקדושה עושה בזה תענוג גדול לא כן הצדיק לא יוכל עשות כזה כי הוא קדוש וטהור ומעולם לא תעלה בלבו מחשבה וחמדה כזו וזהו וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה. ר"ל שנתראה מלאך ה' אל הצדיק בלבת אש ר"ל בהתלהבות האש אשר מן הסנה הוא הבעל תשובה נתוסף הארה בהצדיק ע"ד שפי' הה"ק אאמו"ר זצלה"ה הכ' טוב מעט לצדיק מהמון רשעים רבים שהטוב נתמעט אצל הצדיק על ידי הרשעים. אבל כששבים בתשובה נתוסף הארה אצל הצדיק. וירא והנה הסנה בוער באש שבאמת בוער באש ע"י הרהורי תשובה אבל הסנה איננו אוכל שאח"כ נופל מזה ושב לסורו וזה תמי' גדולה בעיני הצדיק. ויאמר אסורה נא ואראה וגו' מדוע לא יבער הסנה. ובאה התשובה אל הצדיק של נעליך נעל הוא קן ולבוש שתעשה לו לבושים להחזיקו שלא יפול. מעל רגליך שתעלהו מעלה על ידי השמות הנרמזים מספר רג"ל כנודע. ואל תתמה על החפץ כי יפול הנופל ממנו כי הן אמת כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא במעלה גבוה ורמה. אבל הוא לא זכה עדיין לזה המקום לכן בשוב רשע מדרכו צריך אתה ליחוד בידא דחייבא ולהחזיק בידו לבל יפול כ"א יעלה מעלה וטוב לנו אמן:

ויאמר ה' ראיתי את עני עמי וגו' וארד להצילו וגו'. ולהעלותו מן הארץ וגו'. ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי וגו' הדקדוקים רבו ועבנ"א. ונראה לבאר עוד דהנה הרמב"ם והרמב"ן ז"ל הקשו לשאול מדוע נענשו פרעה ונבוכדנצר ודומיהן על ששעבדו בישראל הלא מה' יצא הדבר ע"ש מה שתירצו. והנראה לנו להוסיף על דבריהם כי באמת אם היו עושים כמקיימים מצות המלך והיו עולים על לבם כי אנחנו בני אל חי זרע אמת והש"י נתן אותנו בידיהם והיו בוודאי חסים אזי לא היו ראוים לשום עונש כי היו שמים על לב כי אנחנו בניו והכל מתנהג על ידינו אפילו עולם העליון מתנהג על ידי עבודת ישראל אבל לבבם לא כן ידמה כ"א כחם ועוצם ידם פעל כל זאת ויאמרו לאל סור ממנו ודעת דרכיו לא יחפוצו וכופרים בו ית' ובתורתו ושבתם וקימתם על ה' ועל עמו להעבירנו מדתו ולהשכיחנו מחקי תורתו. וכמו שמצינו הראשון הוא פרעה ועמו ראשית הדברים התרו בו יוצרינו בני בכורי ישראל שעמי הם בכורי כל והם ראשית המחשבה ועיקר בריאת שמים וארץ וכל צבאם הארץ וכל אשר עלי' הכל עבור ישראל וכולכם חייבין בכבודם כמו האחים שמחויבים לכבד אחיהם הבכור דהוא שבק כח לכולם כידוע והכסיל באולתו פתח דבריו חשך ולא אור לאמר מי ה' אשר אשמע בקולו לא ידעתי את ה' וגו' עד אשר הכהו מחצית תשע ובעשירית נכנע מטה הרשע. וכן כל הדומים לו. ולכן ראויים הם לעונש וכהנה. וז"א למשה עבדו נאמן ביתו אל תתמה על החפץ כי אשלח

אותך להכות כסיל שהגם כי מאתי נהי' להשתעבד בארץ לא להם מ"מ ראה ראיתי את עני עמי כלומר שראיתי עיקר העוני שמעניים אותם הוא על שהם עמי ולא כמקיימים מצותי. וארד להצילו וגו' וארד הוא לשון רידוי וממשלה. כי כל עוד שהם בשפלות אינם יכולים להרים ראש אצלו ע"כ אתן להם רידוי וממשלה כאשר החל מיד במכות דם הישראל שותה מים והמצרי דם עד שהוכרח לקנות מן היהודים מים. להורות נתן כי אנחנו עמו והיוצא מפינו יעשה ואז אבוא להצילו ולהעלותו מן הארץ וגו' מ"ן ר"ת "מיין "נוקבין כי יש אור ישר ואור חוזר. אור ישר הוא השפע קודש בכל טוב היורד עלינו מאתו ית' ואור חוזר הוא המיין נוקבין אתערותא דלתתא כשרון מעשינו העולה לפניו. וז"א וארד וגו' שאתן להם ממשלה כנ"ל וכל טוב ועי"ז ולהעלותו מ"ן הארץ יעלה מיין נוקבין מן הארציות באומרם הלא ה' הטוב והמטיב לנו כל הטובות הללו א"כ מהראוי לעבדו ויחזרו בתשובה מחמת רב טוב לבית ישראל אשר גמלנו ה' כרחמיו וכרוב חסדיו. ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי. ועתה ר"ל בהיות ככה הנה הוא לשון שמחה שצעקת בני ישראל באה אלי וכמדובר. ואיתא במדרשים ובזוה"ק דומה דודי לצבי מה הצבי הזה כשהוא ישן קו בעינו אחת והשנית פתוחה כן הש"י בגלותינו הגם שנראה כמו ישן וכמש"ה עורה למה תישן וגו' מ"מ עין ה' חל יראיו להשגיח עלינו בעינא פקיחא חמלה וחנינה. וזהו "צעקת "בני "ישראל ר"ת צב"י לרמז על האמור ואז "באה "אלי ר"ת א"ב ירחם עלינו כרחם אב על בנים אמן והבן:

ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האותות. עפ"י הפשוט י"ל עפ"י מה דאיתא במד"ר שאל הש"י למשה ע"ה שהי' מסרב לילך בשליחות. א"ל ואת המטה הזה וגו' כלומר המטה עצמו יעשה האותות ע"ש. ועפ"י דרכם נוכל לפרש הכ' כי מרע"ה נקרא זה ע"ד הכ' כי זה משה האיש לז"א ואת המטה הזה ר"ל המטה בעצמו יוכל לעשות כל האותות שאתה משה עושה שנקרא זה:

א"י ואת המטה הזה תקח בידך וגו'. דהנה למעלה כתיב בי אדוני שלח נא ביד תשלח ויש לפרש שחלילה רעיא מהימנא קדישא הי' מסרב כ"כ נגד הש"י. אמנם כוונתו הי' מפני שארמ"צ היתה משוקעת מאד בגודל הקליפה וטומאה. לא הי' יכול לשלוח אל פרעה השליחות בשם הוי"ה ב"ה כי הוא קדוש ונורא וארץ הטמאה הלזו אינה ראוי' לשלוח אלי' בשם הוי"ה ית'. לזאת אמר הש"י למשה רבינו ע"ה השליחות רק בשם אדנ"י ומרע"ה לא היה רצונו בזה כי הוא הי' רועה נאמן לישראל וכל רצונו וחפצו הי' שיתגלה הש"י אליו בשם הוי"ה ב"ה שהוא שם הרחמים להראות גודל אהבתו לישראל. לז"א בי אדני ר"ל כשהשליחות הוא רק בשם אדנ"י שליחות כזה שלח נא ביד תשלח תוכל

לשלוח ביד גואל אחר. מול זה השיב לו הש"י ואת המטה הזה תקח בידך כלומר אעפ"י שאין רצוני להתגלות לארץ הטמאה בשם הוי' ב"ה. עכ"ז תוכל להטות ולצמצם כביכול הוויתו ית' לבוא במספר קטן כמנין הז"ה. תקח בידך זאת תקח בכחך. אשר תעשה בו את האותות וכל המופתים בשמי הוי"ה ית' במ"ק כ"כ הי' מפייסו מפני שרצונו ית' הי' שילך מרע"ה בשליחותו להיות רועה הנאמן לישראל. ושמו מרמז גם כן למלאך מט"ט שר הפנים:

א"י ואת המטה הזה תקח בידך. קרוב לדרך הנ"ל דהנה מרע"ה נקרא ז"ה כנ"ל כי זה משה האיש. והבוב"ה נקרא ג"כ זה ע"ד זה אלי ואנוהו לזה ראוי ונכון להש"י ב"ה שנקרא זה אלי לשלוח את משה רבינו ע"ה שנקרא ג"כ זה בשליחותו. ע"כ אמר לו ואת המטה תקח בידך אשר תעשה בו את האותות וכמו כן בעת הזאת בגלות המר הזה יראנו נפלאות ויעשה עמנו לטובה אות ויגאלינו במהרה גאולת עולם אכי"ר:

ויאמן העם וישמעו כי פקד ה' את בני ישראל. וכי ראה את ענים ויקדו וישתחוו. דלעיל מיני' כתיב ויעש האותת לעיני העם ר"ל לעיונית העם ר"ל נגד פנימיות העם היינו העם בה' הידועה המיוחדים שבעם כי עם סתמא הם פשוטי העם אבל העם בה' נוכל לרמוז על זקני ועיני העם ויאמן העם ויאמן לשון אמ"ן גי' צ"א זווג ויחוד שעשו יחוד ושמעו כי פקד ה' וגו' שנתנו שמועה באזני הכל כי פקד ה' וגו' פקד לשון חסרון שמה שבא ח"ו איזה פקידה וחסרון ח"ו הוא את בני ישראל כדי שעי"ז ישימו על לב הלא ה' הטוב מדרכו להטיב ומדוע באתנו כל זאת אין זה כ"א לבנות בחי' ישראל להיות ל"י רא"ש. וכי ראה את ענים וגו' וכביכול יראה עני"ם אותיות עני מלכות כי בכל צרתם לו צר כביכול וכמאה"כ האותי לא תיראו אם מפני לא תחילו שא"א לחול ולהזדעזע מפניו ית' כ"א לירא תחלה מאותיו' התורה וזהו האותי לא תיראו כשלא תיראו מהאותיו"ת אז מפני לא תחילו כי אורייתא וקוב"ה איהו חד וכל התורה שמותיו של הקוב"ה נמצא כולה חד. ולזה ויקדו וישתחוו ויקדו על בשורת הבנים שיהי' נבנים בבחי' ישראל. וכשבאו אל הענוה זכו אל היראה עקב ענוה יראת ה'. וזהו ויקדו הוא ההכנעה וענוה וכמו שת"א וכרעו. ואז וישתחוו וסגידו הוא היראה וע"י יראה זו נזדעזעו שונאיהם אחור ויחפרו ויבושו אחור ויכלמו חפצי רעתינו וירום קרן ישראל אמן:

פרשת וארא

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל עדי ושמי ה' לא נודעתי להם ופירש"י ז"ל לא הודעתי אין כתיב כאן אלא לא נודעתי לא ניכרתי להם במדת אמתות שלי שעלי' נק' שמי ה'. להבין הענין נראה דהאיך יוכל לכתוב לא הודעתי והלא מצינו כ"פ שנגלה

אליהם בשם הוי"ה. והנראה כי הנה הצדיקים איתא במדרש שלבן ברשותם לא כן הרשעים כי הם ברשות לבן. והנה האדם נק' שמו אדם על כי אדם במ"ק גימ' ט' כמנין אמת במ"ק להורות נתן על כי הנה יש י"ג תיקוני דיקנא דאריך אנפין ויש ט' תיקוני דיקנא דז"א שהעמיד כן הבוב"ה שהגם שהדור אינם זכאין ואין להם יכולת ליקח וא"א מי"ג ת"ד אזי כביכול מצמצם עצמו לז"א אל ט' ת"ד דז"א שיוכלו כלל ישראל ליהנות. וזה נרמז ג"כ בזוה"ק שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח שכאשר יתבונן האדם אל שם הקדוש וישמור עצמו מלעבור על א' משס"ה מל"ת ואז יתוקנו שס"ה גידיו ויזכור תמיד בהבוב"ה לקיים רמ"ח מ"ע שבזה יתוקנו רמ"ח אבריו. וזה שמי וזכרי לזכור תמיד בשמי על ידי התרי"ג פקודין כנ"ל. ואז יהא נבנה בקומה שלימה בדמות דיוקן אדם ועי"ז יוכל להמשיך מן הט' תיקונין שבגי' אד"ם אבל האבות הקדושים מעודם לא הוצרכו להסתכלות האברים לזכור על ידם בהשמות כי האבות הן הן המרכבה וכל קומת גופם מראשם ועד רגלם כולם שמות והויות כנודע ענין זה לי"ח ולא הוצרכו לקחת מי"ג ת"ד כ"א מאריך אנפין. וזהו וארא אל אברהם וגו' באל שדי המשדד כל המערכות למעלה מז"א. ושמי ה' לא נודעתי וגו' ר"ל שלא הוצרכו לצרף שמי עם י"ה גם ו"ה עם זכרי כנ"ל וזה שפירש"י ז"ל לא הודעתי אין כתיב כאן לחבר שמי עם זכרי כנ"ל אלא כו' לא ניכרתי במדת אמיתות שלי ר"ל במדת האמ"ת גי' ט' במ"ק בחי' ז"א לא ניכרתי להם שלא הוצרכתי לזה כ"א המשיכו שפע מאריך אנפין והבן:

בא דבר אל פרעה מלך מצרים וישלח את בני ישראל מארצו. בא גי' ג' רמז אל ג' ספירות ראשונות ר"ל כשתבוא אל ג"ר אז תוכל לדבר קשות אל פרעה מלך מצרים כאשר באמת בג' מכות אחרונות נתרכך לב פרעה בכ"פ יותר ומיד במכת ברד. ולכן מרומז במלת ב"א "ברד "ארבה ואז תוכל לדבר קשות אל פרעה וישלח את בנ"י מארצו:

א"י בא דבר וגו'. דידוע קודם תפלת י"ח וק"ש צריך לומר תחלה פסוקי דזמרה לזמר עריצים ואח"כ יכולים לומר תפלת י"ח ג' ראשונות וג' אחרונות. וזה ב"א גי' ג' כנ"ל כשתרצה להתפלל ולעלות לג"ר אז מתחלה דבר קשות היינו פסוקי דזמרה. אל פרעה וגו' בשביל פרעה מלך של המצירים ומעיקים לנו לזמר ולהכרית אותם וישלח את בני ישראל. אותם הבונים להיות ל"י רא"ש ישלח אותם פרעה מארצו. ואנחנו נלך בשם אלהים חיים ומלך עולם. ואז גם וישלח. של"ח מוישל"ח גי' י"ג הויות שנוכל לייחד בי"ג מדות בעולם העליון אמן:

וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים להוציא את בנ"י מארץ מצרים. ידוע דמשה שושבינא דמלכא ואהרן שושבינא דמטרוניתא מורה על ב'

בחי'. בחי' משפיע כשושבינא דמלכא וכאשר אנחנו באמת עם קודש ישראל משפיעין למעלה כמאח"ז ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים. ושושבינא דמטרוניתא בחי' מקבל להראות את פרעה כי אנחנו בנים למקום בחי' דכר ומשפיעים לא כן הוא הגם ששיבח עצמו לי יאורי ואני עשיתני מ"מ הוא מקבל מאתנו ולזה שלח לשניהם למשה ולאהרן כנ"ל, ויצום לשון צוותא וחיבור ששניהם תפעלו לצוות ולחבר בנ"י לאביהם שבשמים. הגם כי עיקר התדבקות הוא על ידי תורה ותפלה ומצות ומע"ט ואז היו עירום וערי'. מ"מ היו אז שבט לוי והזקנים והדומים להם והם העלו אל הכל. וזהו ויצום אל בנ"י שעשה צוותא וחיבור מכולם להיות כלולים ודבוקים בהצדיקים הנק' בני ישראל. ובזה יהא לכם כח גם כן אל פרעה להכותו ולרדותו עד שתוכלו להוציא את בני ישראל מארץ מצרים, כאשר באמת ראה נתתיך אלהים לפרעה שהגם שפרעה כפר בשם הוי"ה רק הכיר בשם אלהים הראהו כי צדיק מושל בירא' אלהים והוא ימשול בו וכימי צאתינו ממצרים יראנו נפלאות אמן:

פרשת בא

ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה וגו' למען שתי אתתי אלה בקרבו כל המפרשים ובראשם הזה"ק דקדקו בא אל פרעה לך אל פרעה מבע"ל. והנראה כי הנה אית חכמה עילאה ואית חכמה תתאה והחכמה מאין תמצא. להבין הענין נראה כי הנה הא"ס הוא בלתי מושג בלי סוף ותכלית וכשמקדש האדם ומטהר א"ע זוכה להשיג באפס מה מחכמה עליונה. והגם כי ב למדה זו מ"מ צריך לידע נאמנה כי עדיין לא ידע וזהו תכלית הידיעה ולזה נק' אי"ן כי אין משמעותו הן גם פירושו לאו. אין ולאו. ר"ל כי באמת יוכל להשיג באפס מה נם באמת לפי ערכו ית"ש עדיין הוא אינו ודע. וזהו והחכמה מאי"ן תמצא והבן זה. וז"א בא אל פרעה א"ל ואות פ' מפרעה אותיות אל"ף רומז על אלף חכמה עילאה מפלא עליון. ובא הוא לשון הבאה. ור"ל כי הנה הש"י רצה לגלות אלהותו כמורה מלת פרעה לשון התגלות פרעה הרשע כיחש בשם הוי"ה כ"א בשם אלהים כמבואר אצלינו כ"פ ענין זה. ואמר הש"י למשה בא אל פרעה שתעלה ותביא את פרעה אל האל"ף חכמה לחכמה עילאה למען יכיר מפלאות תמים דעים. והגם שעד הנה כיחש בשם הוי"ה ובשגם בהתודותו הפעם ה' הצדיק ואני וגו' שהפך צירוף שם הוי"ה כיוצא מר"ת חטאתי "הפעם "ה' "הצדיק "ואני וגו' הראיתם וידוי כזה באומרו חטאתי ועדיין מחזיק בטומאתו ורצה להפך הצירוף. לזאת צוה להעלותו לחכמה עילאה וכנ"ל. וכזה מרומז בזוה"ק דעייל לי' אידרין גו אידרין יעו"ש. יש לרמז לדברינו שהעלה את פרעה חדר לפנים מן החדר למען יכיר גדולתו ית' ואז למען שתי אתתי" אלה" בקרבו" ס"ת

שם יה"ו ואות ה' מפרע"ה יושלם שם הוי"ה ב"ה שעי"ז שתעלהו לחכמה כנ"ל יתעורר להאמין בהוי' גם כן ויהי' התגלות האלהות וזה אתתי אלה בקרבו דייקא והבן:

כי אם מאן אתה לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה בגבולך. דהנה ידוע כי פרעה הרשע כיחש בשם הוי"ה כנודע אולם בשם אלהים נודע לו ואומר שהוא עצמו הוא ראשית הכל. והנה שם אלהי"ם יש בו ריבוע ומילוי ופשוט המרומזים במלת רא"ש כדאיתא בכוונות האריז"ל בכוונת ר"ח יעו"ש. להורות שהקב"ה הוא ראשית לכל התחדשות ומבלעדו אין עוד. אבל פרעה לא האמין בזה ולא רצה לשלח ישראל לעבוד ה'. והתרה בו שלח את עמי ויעבדוני לי דייקא ולא לאחר וכאן התרהו אם מאן אתה לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה בגבולך ארב"ה אותיות א' רב"ה א' מורה על אלהים פשוט ורב"ה במילוי וריבוע עד כי עולה הוי"ה כנודע ויבא בגבולך. ובע"כ תהי' מוכרח להודות כי אין כמוהו בכל הארץ. והגביל הזמן למחר כי התורה נצחיית. ורומז כי יש מחר שהוא לאחר זמן ור"ל שתמיד כל כל היום גם לאחר זמן אשלח ארבה כנ"ל. בגבולך לכל אשר יכנס בגבולך אשר גבלת אתה יקח את שלו מתחת ידי כמוהו כמוך והבן:

החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה. לכ"ם אותיות מל"ך. ואמר החודש הזה לכם כשתקחו לכם ההתחדשות מזה אלי לקבל עליכם עול מלכותו אזי ראש חדשים. יתחדש לכם כל הראשיות. ראשית החכמה ראשית הבינה. ראשית הדעת. לחדשי השנה. שנ"ה גימ' ספיר"ה שתחדשו כל הספירות והמדות בבחי' מחודשת והבן:

והיה היום הזה לכם לזכרון וחגתם אתו חג לה' לדרותיכם חקת עולם תחגהו. ונקדם לבאר הכ' ושמרת את החקה הזאת למעדה מימים ימימה. דנודע כי ימים הוא בחי' דכר. ימימה הוא בחי' נוקבא, ור"ל שתשמור החוקה הזאת למועדה לכל הימים טובים מימים להשפיע מבחי' דכר מיומין עילאין אל ימימה אל בחי' הנוקבא גם כן יהי' בחסד אל אשר יומם יצוה ה' חסדו והנה ידוע שבמצרים היו נגוף ורפוא וכמ"ש עד מתי יהי' זה לנו למוקש. זה הוא זה אלי המורה על חסד אל יהי' לנ"ו גימ' אלהי"ם והוא אליהם למוקש. וז"א והי' היום הזה אור העליון מזה אלי והחסד עליון יהי' לכם דייקא. לזכרון לבחי' דכר להשפיע ממנו ע"י כל הימים הבאים. ולכ"א והי' יגיד על שמחה. וחגתם אתו חג לה' ח"ג אותיות "חסד "גבורה שישפיע עלינו חסדו ובזה הוא גבורה ודינין על הסט"א ובחי' זו תהי' לדורותיכם. שבכל דור ודור תוכלו לעשות כנ"ל להמשיך החסד הנתגלה אז בפסח ביצ"מ עתה ג"כ. וכן בכל המועדים הבאים לקראתינו לשלום. חקת עולם תחגהו חק"ת אותיו' ח"ק "תוכות תוכות הוא הפנימיו' של כל רגל שהוא החסד אל עולם תחגהו. תוכלו להמשיכו עד עולם דבר בעתו מה טוב והבן מאוד:

ויקרא משה לכל זקני ישראל וגו' משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח. משכו יומין עילאין ליומין תתאין כי הנה אנחנו עם ב"י נקראים אור ויום ויקרא אלהים לאור יום. לא כן הרשעים אשר בחשך ילכו ובחשך שמם יכוסה. ומכש"כ שהש"י נק' יום וכשאנחנו ממשיכין עלינו עולם העליון שנקרא ג"כ יום ב"פ יום גי' יב"ק שם הקודש בו נכללים ג' השמות כידוע וע"י נוכל לייחד עצמינו ביום ואור העליון. וזהו משכו יש בו כ"ו מורה על שם הוי"ה ב"ה וע"י השמות שתתייחדו תמשכו יומין עילאין ליומין תתאין להמשיך החסד אל הנק' ג"כ בשם יום אשר יומם יצוה ה' חסדו עלינו תמיד. וקחו לכם אין קיחה אלא בכסף כסף הוא לשון תאוה לכ"ם אותיות מל"ך שכשתקחו עליכם המלכות בגודל תשוקה אז תזכו לבחי' משכו כנ"ל. צאן למשפחותיכם. תחלה נבאר הכ' ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית. דנודע מס"ק ובפרט מזה"ק כי היצר הועמד לבל נשמע אליו ועי"ז גם היצר מקבל שכר וכמשל הבן מלך עם הזונה. והנה ש"ה גי' היצ"ר. ואמר ויקחו להם איש ש"ה שכל איש יקח בדברים טובים את היצר הנק' שה כנ"ל ויאמר לו הלא אם לא תסיתני תזכה להיות לבית אבות אין אבות אלא שלשה כי אברהם יצא ממנו ישמעאל יצחק יצא ממנו עשו אבל יעקב תפארת ישראל היתה מטתו שלימה בלי שום מגע נכרי. וכן אתה כשלא תכריחני ללכת אחרי עצתך תזכה להיות לבית אבות שתתעלה לתפארת עוזו. גם מרומז בלבית אבות כי עד שלשה פעמים יוכל לחזור בתשובה ועל ארבעה לא אשיבנו. הן אמת כי אין לך דבר שעומד בפני התשובה ומקבל שבים עד אלף פעמים. אבל אינו דומה השב בתחלתו לשב בסופו כי הזקין בחטא. ועי"ז שה לבית. ותעלה גם השה הוא היצר לבית. אל פנימיות עולמות העליונים שנק' בית. או ויקחו להם איש אי"ש רומז על ג' שמות אהי"ה הוי"ה שד"י. ור"ל שיקחו להם להיות בבחי' איש כנ"ל ע"י שיהיה הבחי' שה מוכנע כשה שראשו כפוף ומוטה לארץ בענוה כמו האבות. או ע"ד ויטע אשל בבאר שבע באר שבע הוא המלכות. ור"ל שכל נטיעותיו ודרכיו הי' להיות נטוע בהמלכות. וזהו ויקחו להם "איש "שה "לבית ר"ת אש"ל שתקחו לכם נטיעה זו להיות כבית אבות. וזהו צאן למשפחותיכם. צאן הוא השה יסכים עמכם למשפחותיכם לעשות משפחות אהבה ויראה קדושה וטהרה. ושחטו הפסח הפסח הוא לשון חמלה כפירש"י ז"ל ור"ל שתשחטו ותחתכו מאתכם החמלה שתחמלו ותחוסו לענות נפשיכם שתכלו הגוף שלכם כ"א תעשו את שלכם כמו האבות כיצחק שמסר נפשו ע"ג המזבח ונסיון אברהם אבינו ע"ה שהלך לשחטו גדול מנסיון של יצחק כמובא אצלינו במ"א ועי"ז ושחטו הפסח. ושחטו לשון המשכה מלשון זהב שחוט תמשיכו עליכם הפסח החמלה והחנינה מחסד עליון עליכם. ובזה יובנו דברי

המדרש שאמר למה נקראו ישראל בני בכורי לפי שנאמר את הבכור בן השנואה יכיר לתת לו פי שנים ע"ש דלכאורה אינו מובן אבל לפ"ד יובן היטב שכשיעלה גם את היצר כנ"ל ע"פ אשר יטנו ברוב לקחו כאמו אזי גם האויב ישלים אתו. ולכן נקרא בני בכורי שנאמר את הבכור בן השנואה שיעלה את היצר אל הבכור לראשית החכמה אזי גם הוא יהא בן השנואה יהא נבנה להיות שנוא בעיניו הסתת תאות עוה"ז ויכיר אותו לתת לו פי שנים בעוה"ז ובעוה"ב. ואמר עוד במדרש ולכן מסר להם סוד העיבור שמשולין ללבנה. ר"ל סוד הלבנה שהגם שהלבנה מקבלת אורה מהשמש מ"מ עיקר יניקתה מסוד העליון והכל תלוי במעשיהן של ישראל שעתה הלבנה אינה מאירה כ"א עד חצי החודש ואח"כ נתמעט אורה. אבל לעתיד יהי' אור הלבנה כאור החמה בלי הפסק וזהו שמסיים המד"ר קומי אורי כי בא אורך. ונסיים במה דפתח משכו יומין עילאין ליומין תתאין כי הלבנה נקראת גם כן יר"ח ע"ד ירח בן יומו. וזהו אור"י אותיות או"ר י' שיהא הירח בן יומו. ור"ל שיהא נבנה ביומין עילאין שיומשך יומין עילאין ליומין תתאין. וזה כי בא אור"ך אותיות או"ר כת"ר כתר הוא הרצון העליון שיושפע עלינו וז"ש המד"ר שמושלת ביום ובלילה שכולם יהי' ימים וטוב לנו אמן:

ויהי בעצם היום הזה הוציא ה' את בני ישראל מארץ מצרים על צבאותם. ידוע כי יום מורה על החסד ולכל דבר צריך התעוררות נחתין שממליכין למטה האור ע"י העסק בתורה שהוא אורה. וזהו עושי דברו לשמוע בקול דברו שצריך להיות תחלה עושי דברו הוא המלכות שנק' דבר לתקן בעולם העשי' ואז יזכו לשמוע בקול הוא הפנימיות של דברו היא המלכות העליונה. וזהו ויה"י גימ' א"ל רומז על חסד אל. בעצם היום הזה שכביכול נתעצם ונתחזק היום הזה אור של זה אלי. ובזה הוציא את בני ישראל וגו' על צבאותם שיהי' על הצבאות של מעלה הם המלאכים כידוע שאינם אומרים קדושה עד שישראל מקדשין תחלה מלמטה. וזהו גם כן עושי דברו וגו' שמתחלה מתקנים את דברו הוא המלכות בעולם העשי' ואח"כ לשמוע בקול דברו יכולים המלאכים השומעים פנימיו' הדבר לקדש גם כן. ולזה הם על צבאותם למעלה על הצבאות דלעילא כי ידוע שהמלאך הוא בחי' שאינו יכול לשנות מהתמנותו שהופקד עליו. אבל ישראל הוא הצדיק גוזר והקב"ה מקיים ובזה הם על צבאותם. וכאשר נגזר אומר לטובה על ישראל יסכים הש"י וכ צבא מעלה עלינו לטובה אמן:

א"י ויהי בעצם היום הזה וגו'. ויה"י גימ' א"ל רומז על חסד אל הנעשה להם כי הי' אז קטרוג גדול הללו עוע"ז והללו כו'. אבל הש"י צפה על קבלת התורה הנתונה לנו. וזהו ויהי שזה חסד אל הנעשה להם בעצם היום הזה שהגם שהיו אז עירום ועריה מ"מ צפה

בעצמיות של היום הוא האור שקרא יום שיגיע לבחי' הז"ה ביום הזה באו מדבר סיני. הז"ה גי' י"ז כמנין טו"ב לשון הארה ששם יקבלו התורה ויאירו עצמם מאוד ועי"ז הוציא ה' את בני ישרא"ל אותיות ל"י רא"ש על צבאותם להיות למעלה על צבא דלעילא כי בזמן היותם בגלות צריכים הי' שילמדו המלאכי' זכות עליהם כמו מלאך מט"ט ומיכאל ודומיהם מלמדי זכותם של ישראל. אבל בצאת ישראל מכף הגלות הם על צבאותם נתונים נתונים למעלה מהם ועל גביהם כי הם עומדים וישראל מהלכים כידוע:

א"י ויהי בעצם היום הזה וגו'. כי הנה ידוע כי השכינתא קדישא ירדה עמהם בגלות ומסתמא גם י"ב צירופי הוי"ה המרומזי' נגד י"ב שבטי יה וכמאמרו ית' אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה. וזהו ויה"י גימ' א"ל כנ"ל שזה הוא החסד בעצם היום בעצמיות של היום היינו האור של הז"ה ז"ה גי' י"ב רמז אל אורות י"ב צירופי הוי"ה שבצאתם יצאו כל ב"י מארץ מצרים על צבאותם כ"א אות בצבא דילי' בהוי' המרומזת נגדו כאשר הי' באמת דגלים לכל שבט לפי הוי"ה שלו והבן:

היום אתם יוצאים בחודש האביב. אבי"ב אותיות א"ב י"ב א"ב הוא כסדרן באלפא ביתא י"ב אינו כסדר כי א"ב רמז על ניסן שהוא חסד י"ב הוא תשרי י' הוא חכמה ב' בינה והש"י אב על כולן על כל התחדשות החכמה והבינה. אבי"ב גי' י"ה ובמילואו כזה יו"ד ה"א השם בשלימותו כי בי"ה ה' כנודע. אתם אותיות אמ"ת שהוא ראש תוך סוף שכל אדם צריך לחשוב רוממת הבורא איך הוא רישא דכל רישין. ומי אנכי שאזכה לעובדו ולגשת ולהתפלל לפניו ותוכן כל דבר ומעשהו אם תוכו כברו וזה הוא התוך וסוף. שהגם שזוכה לכל אלה יסתכל שפלותו וערכו הפחות מהסופו ואיך הוא סוף הכל. ואמר היום אתם יוצאים. כשתצאו מכל עניני עוה"ז בבחי' אתם כנ"ל אזי תזכו להשיג מדריגת חדש האביב. ההתחדשות הוי"ה שהוא בגי' אבי"ב כנ"ל להיות בלי סוף ובלי תכלית כמוהו ית' בלי עייפות ויגיעות וקוי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים ירוצו ולא ייגעו ילכו ולא ייעפו אמן:

פרשת בשלח

ויקח משה את עצמות יוסף עמו וגו' נ"ל כי הנה רז"ל אמרו בגמרא ויבא הביתה לעשות מלאכתו ח"א מלאכתו ממש. וח"א לעשות צרכיו עמה נכנס אלא שראה דמות דיוקנו של אביו. ולכאורה אינו מובן כאשר מוח"ז הרה"ק זצלה"ה בספר נ"א בפסוק זה דקדק בדבר ע"ש, והנראה כי הנה הצדיקים ברצותם להשיג פנימיות עולמות העליונים ולדבקה בהם. יש אשר משיגים ומתדבקים ע"י מעשה המצות הגשמיות כמו בשבת. ויש אשר יש להם גם שבתות דחול וגם כמו בפסח באכילת מצה ומרור והכוסות בכל אחד למינהו

הארה מחודשת. ובשבועות במתן תורה. ובסוכות ע"י הסוכה והלולב ערבה ואתרוג. וכמו במצות תפילין שהגם שעושים מעשה המצוה בגשמיות מ"מ ממשיכין בזה הארה גדולה. אבל יש צדיקים שבלי מעשה כ"א במחשבה וביחודים משיגים ומתדבקים בעולמות העליונים וזה ממש פלוגתת הני תרי מ"ד דהוי קשה להו מלת הביתה דאטו בחוץ לא יכול לעשות מלאכתו והו"ל למכתב ויבא לעשות מלאכתו מהו הביתה אלא כי הביתה רומז לפנימיות כמשמעות הביתה הידוע בפנימיות עולמות העליונים. מלאכ"ה אותיות מל"ך א"ל כ"ל האר"ץ. ויוסף הצדיק בא הביתה לעשות מלאכתו שבא להתדבק בפנימות עולמות העליונים אצל מלך על כל הארץ. לכן ח"א לעשות מלאכתו ממש ר"ל בממש וגשמיות לעשות מצות מעשיות בגשמיות ועל ידם יתדבקו למעלה וכנ"ל. וח"א כי יוסף הי' כחו יפה ולא הוצרך למעשה בגשמיות כ"א לעשות צרכיו נכנס היינו במחשבות קדושות ופעל באמת פעולתו הזכה שהתקשר בעולם העליון עד כסא הכבוד. וראה שם דמות דיוקנו של אביו שדמות דיוקנו של יעקב חקוקה בכסא הכבוד. ובזה יובנו המדרשים דבמקום אחד אמרו הים ראה וינוס מה ראה ראה ארונו של יוסף. ובמקום אחר אמרו שהרים משה את מטהו וראה הים שמו של הקב"ה חקוק עליו ונס. ולכאורה נראים כסותרים ולפ"ד שניהם כאחד צדקו יחדיו ומא"ח ומא"ח ול"פ כי באמת כולה חד שראה ארונו של יוסף דידוע כשהצדיק אוחז במדריגה שוב לא יפול ממנה ותמיד היא חופפת עליו אדרבה הוא מוסיף והולך בה. וכן יוסף הצדיק אחז צדיק דרכו להתדבק למעלה בכסה"כ ותמיד שרתה עליו בחי' זו נמצא כאשר ראה ארונו של יוסף ראה את כסא הכבוד כבודו ית' נמצא לא פליגי כלל ושניהם אמת כי ראה ארונו של יוסף ובזה ראה אלהי יעקב וינס. וזהו ויקח משה את עצמות יוסף שהים לא רצה להבקע מפניו באומרו אליו אני גדול ממך כדאי' במדרשים. ולכן ויקח משה את עצמות יוסף עמו שלקח עמו העצמיות של יוסף וכנ"ל ולהתדבק למעלה וכנ"ל ואז הים ראה וינוס והבן כי נכון הוא מאוד:

לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האיש לילה לפני העם. דידוע דעיקר העבדות הוא באהבה וביראה כי מגודל האהבה הי' בא לכלות הנפש. ולכן הועמד מדת היראה שהוא צמצום למען ישאר בקיומו וזה שרמז הכ' לא ימיש עמוד הענן יומם הוא מדת אהבה ועמוד האש לילה בחינת היראה לא ימושו גם שניהם כי צריכים זה לזה וכנ"ל וזה שפירש"י מגיד וכו' שעד שלא ישקע זה עולה זה ר"ל עד שלא ישקע ותכלה נפשו מגודל האהבה עולה זה היינו עולה מדת היראה להיות נשאר חי וקיים:

א"י לא ימיש וגו'. דידוע כי יש תורה שבכתב נגד בחי' היום. ותורה שבע"פ נגד בחי' לילה לכן לא איברי לילה אלא לגירסא בלילה תורה שבע"פ וביום תורה שבכתב. וזה שהורה לנו הכ' לא ימיש עמוד הענן היינו תורה שבכתב יומם ועמוד האש היינו תורה שבע"פ לא תמיש לילה תמיד ובהם נהגה תמיד יומם ולילה אמן:

א"י לא ימיש וגו' דלכאורה הו"ל למימר עמוד ענן יומם מהו עמוד הענן. אלא דידוע על עמוד א' עולם עומד וצדיק שמו שהכל מתנהג ע"י הצדיק. והנה כמו שא"א להוציא דבר אם לא שיפתח פיו תחלה כן הצדיק א"א שיפעול דבר טוב אם לא שיפתח תחלה פה העליון שיגזור כל טוב והצדיק בכחו לעשות כזאת כי צדיק מושל ביראת אלהים. וזה לא ימיש עמוד הענן הוא הצדיק שנקרא עמוד שעליו העולם עומד שעובד במדת האהבה שנק' יומם צדיק כזה לא ימיש בשום פעם שיוכל לפתוח פה העליון ולזה "עמוד "הענן "יומם ר"ת גי' פ"ה שלא יחסר בשום פעם צדיק כזה בעולם ועמוד האש היינו הצדיק שעובד במדת היראה ובזה מכניע כל הסט"א וזה ועמוד האש כנ"ל גורם שיהא תמיד בחי' לילה שהוא רחמים כי חצי ראשונה נק' ליל שהוא דין וחצי שני שהוא התעוררת הרחמים נק' לילה וצדיקים כאלו יהי' תמיד לפני העם והבן:

א"י לא ימיש וגו'. יומ"ם אותיות מ"ו מ"י. מ"ו הוא מילוי מ"ב. מ"י גי' נ' שערי הבינה עולם התשובה שהוא במס"נ וכמו בים שמסרו נפשם ועי"ז המשיכו הרחמים וכן בשעת קריאת השירה פועלים במס"נ אז רחמים וחסד שהוא מ"ו מילוי ע"ב גימ' חסד. וזהו לא ימיש עמוד וגו'. יומם אותם שעובדים בבחי' יומם וכנ"ל. ובזה ועמוד האש הא"ש גי' ש"ו כידוע שבזה המתקת פ"ר דינים כדאיתא בכוונת השופר ור"ל שבזה פועל הא"ש היינו ש"ו להמתיק הדינים שיהי' תמיד בחי' לילה שהוא רחמים כנ"ל לפני העם והבן:

ה' ילחם לכם ואתם תחרישון. נ"ל דהנה התורה היא נצחית וירמז הכ' לדורי דורות ויובן כי כתיב בי"ה ה' צור עולמים ואיתא בהאר"י בי"ה נכלל כל השם כזה יו"ד ה"א. ולהבין הענין נראה כי הנה האדם נברא בחומר וצורה והצורה הוא מצרור החיים מעולם העליון מחכמה הקדומה וצריך להכניע החומר עד יזדכך גם הוא כמו הצורה כאשר באמת הצדיקים מזדככים גופותיהם להיות זך ובהיר כמו הנשמה והצורה והוא צור עולמים וזה נרמז בשם י"ה כי י' מורה על עולם עליון ואות ה' רמז על כנס"י כשמתעלית נשלם השם בשלימותו והבא לטהר מסייעין לו שכשהאדם מתעורר באתעדל"ת בא לו התעוררת וסיוע ועזר אלהי מלעילא כדמצינו ביציאת מצרים שהגם שמלו ולא פרעו על ידי התעוררת מצות המילה הגם שלא היו עדיין בשלימותה בלא פריעה מ"מ נגאלו. כמ"כ בכל דור ודור. וזה נרמז בר"ת "יהו' "ילחם לכם וגו' שני יודי"ן שכאשר מתעוררין

ישראל לתתא ועושים המשכה והעלאה ה' תתאה נעשה יו"ד כי מתחברת ה' תתאה בה' עילאה ועי"ז כביכול מצמצם עצמו ויורד י' עילאה חכמה הקדומה עליהם ונעשה כף אותיות "כף "פשוטה לקבל שבים שיש צדיקים הנשמרים מנעוריהם מכל רע ועליהם בוודאי שופע חכמה עליונה. אבל גם אותם אשר נפגמו מ"מ ע"י התשובה זוכים ג"כ אל החכמה וזהו בראשית ברא וגו' ודרז"ל בראשית בשביל ישראל כו' ויונתן תרגום בראשית בחכמתא והכל אחד. כי צפה הש"י מעשה ישראל בהעלאת עולמות ונעשה תרי יודי"ן גי' כ' אות כת"ר שהחכמה עילאה כנ"ל מכתיר את הצדיק ומעטר אותו ולזה ברא העולם להתייחד שמו ית'. וזהו כי בי"ה ה' צור עולמים כי בי"ה ע"י י"ה כנ"ל צר העולמים. וז"א ה' ילחם לכם ר"ת תרי יודין כנ"ל ועם אות ל' מן לכם גי' נו"ן רמז אל הבינה עולם התשובה שגם על ידי התשובה יזכו לזה. והנה יש ג' בחי' חכמה בינה דעת וכמש"ה ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה. ה' בחכמה בשביל החכמ"ה כ"ח מ"ה כנ"ל. יסד ארץ וצפה שיהי' צדיק יסוד ארץ גם של הגופניות. כונן שמים בתבונה כונן לשון כן ובסיס וקיום. ושמים רמז על הנשמה הרוחניות יש לה קיום בתבונה כי תבונה יש בה שני צירופים בינה ודעת כי על ידי הבינה הוא התשובה זוכה לדעת ומהפך החומר לצורה כנ"ל. ורמז בתיבת לכם שגם בכל צרכי הגשמיות ג"כ תוכלו ליקח לעבוד ה' וה' ילחם מלחמותיכם עבורכם עם היצר אבל ואתם תחרישון שאתם תעשו (חרישה) והכנה בגדרים וסייגים באתעדל"ת. ואז גם ה' הטוב לא ימנע הטוב להולכים בתמים וילחם לכם לעזור לכם בכל הטוב אמן והבן:

ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו. ולכאורה הפסוק אינו מובן באומרו ית' אליו מה תצעק וכי לא הי' לו לצעוק הים מפנים ומצרים מאחור ואין דרך לנטות ימין ושמאל. גם אומרו ית' תיבת אלי כי אל מי מקדושים יפנה אם לא אליו ית'. אמנם נראה בהקדם לבאר מאחז"ל ע"פ והי' כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וגו' ופריך בגמ' וכי ידיו של משה עושות מלחמה אלא כ"ז שישראל מסתכלין כלפי מעלה כו' וגבר ישראל ולכאורה מה הועילו ז"ל בתירוצם דהרי עדיין הקושיא במקומה עומדת וכי ידיו של משה כו'. והנראה כי הנה כשישראל צריכין לרחמים ולהמשיך כל טוב אזי צריכין לדבק עצמם בדעת עליון ומשה הוא בחי' הדעת כנודע. ולכן שפיר תלוי בידי משה כאשר ירים ידו וכחו אז ישראל עושה חיל. אבל להתדבק בהדעת צריך לזה מדת האמת אזי יכולים לבוא אל הדעת שהוא ההתחברות וז"א "מה "תצעק "אלי ר"ת אמ"ת כי הלא אתה בבחי' האמת והדעת ואינך צריך לצעוק אלי כ"א דבר אל בנ"י דבר לשון הנהגה שתנהיג עליהם בחי' הדיבור שהוא באמת כי א"א הדיבור בלא קול היינו

הפנימית ומחשבה מקודם שאז בדעת ידבר "אל "בני "ישראל ר"ת אב"י אותיות "אצילות "בריאה "יצירה להעלותם מעולם לעולם ואז ויסעו. או כי הנה משה צעק לבו להעלות את כל ישראל אליו ית' והשיב אליו השי"ת מה תצעק אלי ואי' בזוה"ק בעתיקא תליא כי הן באמת שיש ביניהם נשיאי עדה והזקנים אשר כחם יפה לעלות עד עתיקא קדישא. אבל היכול תוכל עשות כזאת להעלות ששים רבוא לבחי' זאת. לכן דבר אל בנ"י אֶל כמו אֵל בצירי שככה תעשה שאדבר. ותנהיג חסד אל על ישראל אז ויסעו בלי שום מוחה ומעכב ויבקעו כל המים הזידונים מפניהם אמן:

ויבאו בנ"י בתוך הים ביבשה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם. יבואר ע"ד מ"ש הה"ק אאמו"ר זצלה"ה ע"פ מרחוק ה' נראה לי (ירמי' ל"א) כי רחק יש בתוכו השם כזה רי"ש חי"ת קו"ף אותיות הפנימיות גי' כ"ו כמנין השם הוי' ב"ה שגם ברחק ה' נראה לי. וכוונתו שכל מה שהאדם דומה בעיניו כי עדיין הוא רחוק מהבוב"ה זוכה יותר להתגלות ההוי"ה ב"ה. והנה ים רמז אל המלכות ורמז אל ים החכמה ובינה ודעת. ואמר ויבאו בנ"י בתוך הים הנ"ל ביבשה ע"י שהאדם דומה בעצמו כי הוא חרב ויבש ולא התחיל עדיין בעבודה עי"ז באו בתוך הים כנ"ל:

א"י בתוך הים. כי הפנימות ממילוי ים כזה יו"ד מ"ם גי' מ"ו מילוי ע"ב שהגם שלא זכו עדיין לבחי' ע"ב ממש באו למילוי ע"ב. והנה בתיבת הים יש בו צירוף מ"י וצירוף מ"ה מ"ה גי' אד"ם שהעיד הכ' עליהם ע"י שבאו לבחי' מי גי' נו"ן שערי הבינה עולם התשובה באו לדמות דיוקן אדם. וזש"ה הים ראה וינוס ודחז"ל מה ראה ראה ארונו של יוסף רמזו כנ"ל יוסף דנטר ברית והי' בדמות דיוקן אדם והעיד הכ' עליהם שכולם באו בדמות דיוקן אדם. ועי"ז באו בתוך הים ביבשה. יבש"ה אותיות י"ב "שמות "השבטים י"ב שמות הוי"ה שכל שבט בא בחלק וצירוף הוי' שלו והמים להם חומה וגו' מי"ם גי' צדיק המייחד הוי"ה ואדנ"י וכמ"ש חז"ל גדול העונה אמן יותר מן המברך כי המברך אינו מזכיר אלא שם אחד. אבל העונה אמן מייחד שני השמות הוי"ה אדנ"י שהם בגי' אמ"ן. וזהו וצדיק באמונתו יחי' ר"ל באמונתו ע"י אמן שלו כנ"ל יחי' נותן חיות בכל העולמות. וזהי והמים מים גי' צ' ו"ה לשון שמחה כי גורם שמחה גדולה ע"י יחוד וזווג שמות הנ"ל שניהם מספר אותיותיהם ח' ועם שני השמות הם י' ובכללית י"א כמנין ו"ה זה להם חומה מימינם ומשמאלם. גם והמים להם חומה אותיות חיל"ו כי מרכבות פרעה וחילו ירה בים. אבל אותנו לקח לחלקו להיות חילו ובזה הי' לנו לחומה ולמחסה. גם והמים להם חומה וגו' מים הוא התורה להם חומה מימינם ומשמאלם הן למיימינים בה לעוסקים לשמה וגם למשמאלים בה לעוסקים שלא לשמה הוא להם לחומה ולמחסה

וכמש"ה אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד וכדבחז"ל. או והמים להם חומה וגו' מים גי' צ' רומז אל הצדיק כנ"ל. ויובן ע"פ מאחז"ל ע"פ ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כ"א ליראה וגו' ופריך בגמ' אטו יראה מילתא זוטרתי ומשני אין לגבי משה מילתא זוטרתי. ונראה כוונתם כי באמת אצל הצדיק אהבה ויראה מילתא זוטרתי לרוב התדבקותו בשורש עליון. אמנם פשוטי העם אם הם מקרבים עצמם אל הצדיק באמת ללמוד ממעשיו יוכל הצדיק להמשיך עליהם ג"כ אהבה ויראה אבל כאשר יאמינו בהם אמונת אמון לבל יהרהרו אחריהם מאומה והנה כל צדיק בדורו נק' משה כדבחז"ל משה שפיר קאמרת. וזהו אומרם אין לגבי משה ר"ל אותם שהם דבוקים וכרוכים לגבי משה לגבי צדיק הדור אצליהם מילתא זוטרתי הוא כי הצדיקים ממשיכים עליהם אהבתו ויראתו. וזהו והמים הם הצדיקים והמים להם אותם שהצדיקים המה להם ולחלקם שבחרו להם ולחלקם את הצדיקים להיות דבוקים בהם באמת אז הצדיקים להם חומה מימינם ומשמאלם להמשיך עליהם הימין הוא אהבה ושמאל הוא היראה. והמה להם לחומה ולמחסה מימינם ומשמאלם מאהבות ויראות זרות כ"א אהבה עילאה ויראה עילאה. או כי הצדיקים להם לחומה ולמחסה מימינם ומשמאלם שלא יוכלו האומות להימין ולהשמאיל לנו ע"ד לא מדובשך ולא מעוקצך ששומרים את ישראל לבל ירעו ולא ישחיתו בכל גבולינו גם טובתם אין אנו צריכים כי ה' הטוב יטיב עלינו בכל טוב סלה אמן:

עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה. זה אלי ואנוהו אלהי אבי וארממנהו. נ"ל כי הנה תקנו לנו אנשי כנה"ג לומר תחלה פסוקי דזמרה ואח"כ לייחד שמו בק"ש ותפלת י"ח אחר כאשר כרתנו בפסוקי דזמרה כל הקוצים והחוחים הסובבים את השושנה העליונה. וזהו עזי שזהו עזי ותוקפי. וזמרת לשון זמרה ושירה ולשון זמיר עריצים ור"ל ע"י שאנחנו מזמרים וכורתים תחלה בפסד"ז את כל הסט"א עי"ז יה נוכל להתדבק בהויתו ית' כי בי"ה ה' בי"ה נכלל כל השם. ואז ויהי לי לישועה ל"י גי' מ' אות מלכות שהמלכותא קדישא בעצמה לנו לישועה וכמאז"ל הבא לטהר מסייעין לו. ז"ה אל"י אותיות "זה "השלחן "אשר "לפני "יהו' שלחן הוא לשון הפשטה ע"י שאנחנו מפשיטין עצמינו מכל הגשמיות. ושל"ח משלח"ן גי' י"ג הויות בזה אנו מתדבקין בי"ג הויו"ת ובשער הנו"ן ואז אשר לפני ה' אין אנו צריכין סעד לתומכינו כמו שאמר אברהם אשר התהלכתי לפניו. אלהי אבי בזה נוכל להשיג האלהות של אבי הוא הבוב"ה שהוא אב העליון לעשות כמעשהו ותגזר אומר ויקם ונוכל להמשיך כל טוב ובזה וארממנהו אמן:

נחית בחסדך עם זו גאלת נהלת בעזך אל נוה קדשך. להבין דפתח בחסדך בחסד וסיים בעוז הוא הגבורה. נראה דהנה הגם שהי' יצ"מ בחסד אל ודילג על ההרים וקפץ על הגבעות והחיש קץ ישועה ופדות לעמו מ"מ בחסדו הגדול הטיב עמנו ליתן לנו אות לטובה שנהי' ראויים אל החסד כי א"א לקבל החסד אם לא שיהי' כלי מוכשר לקבלה. ולזה נתן לנו דם פסח ודם מילה ליתן על המשקוף ועל שתי המזוזות להיות בידינו מצות מצויות. ואמר לנו משכו וקחו לכם משכו ידיכם מע"ז והטלה ממש שהי' עובדים לו צוה אותם ליקח אותו ולקשרו בכרעי המטה ובזה עשו מס"נ גדול שהן יזבחו תועבת מצרים ולא יסקלום ולא חששו על עצמם כדי לקיים מצות יוצרם. ולקיחתו מבעשור ד' ימים קודם אי' בספרים הטעם נגד ד' אותיות הוי"ה כדי שתשרה עליהם הויתו ית' היש טובה גדולה מזו שהטיב עמנו וז"א משכ"ו אותיות מש"ך כ"ו שתמשכו ידיכם מע"ז להמשיך עליכם הויתו ית' ואז תהיו כברי' חדשה ותהיו ראוים לקבל החסד וזהו עם זו יצרת לי עם זו זו גי' י"ג כדי שיבואו עליהם י"ג מכילין דרחמי. גם זו גי' אח"ד שיוכל להתאחד באחד באחדות הפשוט לכן יצרתים לי ביצירה וברי' חדשה וזהו נחית בחסדך שנחית בחסדך להיות עם זו כנ"ל שיתייחדו באחדות הפשוט. ואז גאלת יכולת לגאול אותם שיהיו ראוים לקבל החסד. נהלת בעזך וגו' הוא ע"ד שמבואר אצלינו שאלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו שאלמלא מדת היראה אלא באהבה בלבד אז איש הוא הש"י שנק' איש מלחמה. את רעהו היינו הצדיק העובד. חיים בלעו. שהי' הצדיק בטל במציאות לגודל אהבה וע"י היראה הוא צמצום וכן כאן בגאולת מצרים לגודל החסד שהטיב עמנו והראה אהבתו וראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל היו נוטים עד כלות הנפש. ולא כן הי' המכוון ביצ"מ כ"א שיקבלו תורת ה' וכאשר אמר אליו מיד בתחלת שלחו את מרע"ה בהוציאך את העם מצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה ולכן נהלת בעזך בבחי' גבורה ויראה כדי שיבואו אל נוה קדשך לקבלת התורה הקדושה והבן:

א"י נחית בחסדך וגו'. כי בהיות שצפה הקב"ה בישראל שאלמלא יהיו עוד רגע א' במצרים יוכלו ח"ו להשתקע שם לכן דלג על ההרים והגם שלא היו ראויים גאלם משם אבל קבלת התורה לא יכול להיות מיד עד שיזדככו משעבוד החומר והלבנים ספרה לה שבעה שבועות אחר תטהר ככלה לבעלה. וז"א נחית בחסדך שבגודל חסדך עם זו כמות שהיא גאלת. אבל נהלת בעזך עוז הוא לבוש ע"ד עוז והדר לבושה שעשית להם לבושי קודש באהבה ויראה קדושה וטהרה ואז נהלת אותם בעזך זה אל נוה קדשך היינו אל קבלת התורה הקדושה והבן:

והי' ביום הששי והכינו את אשר יביאו והי' משנה על אשר ילקטו יום יום. דידוע דעיקר שמחת השבת כי הוא שמא דקוב"ה שמא דאיהו שלים מכל סטרוי. וידוע כי כל ימי המעשה צריך להכין עצמו על השבת ואז מי שטרח בע"ש יאכל בשבת. וזהו והי' וגו' והי' יגיד על שמחה גם הוא אותיות הוי"ה שעיקר השמחה הוא והי' ביום הששי שמיד ביום הששי יטעום את ההוי"ה מן השבת. אבל באופן והכינו את אשר יביאו שצריך לזה הכנה מששת ימי המעשה ואז יזכו והי' משנה על אשר ילקטו יום יום. שכל מה שלוקטין כל ימי החול שלא ישכח א' מהם מיוצר הכל כי ויכתב בספר זכרון לפניו אחת לאחת למצוא חשבון. ואז בשבת והי' משנה כי כל ששת ימי החול הוא בבחי' מ"ן היינו מיין נוקבין לקבל הארה מאתו ית' אבל בשבת נעשה משנה שכביכול הוא ית' מקבל תענוג מאתנו והוא משנה ר"ל בשינוי מימי החול. גם והי' משנה בכפל קדושה והארה יתירה על אשר ילקטו מדי יום ביומו והבן:

ויאמר משה ואהרן אל כל בני ישראל ערב וידעתם כי ה' הוציא אתכם מארץ מצרים. להבין למה הוצרכו לזה משה ואהרן. אמנם נודע כי משה שושבינא דמלכא ואהרן שושבינא דמטרוניתא ומשה הוא הדעת ואהרן הכהן בחי' חסד ולכן אמרו שניהם משה ואהרן אל כל בנ"י ר"ל לאותם הבונים לי ראש. ערב וידעתם. ערב לשון עריבות ומתיקות הוא החסד תזכו לו ע"י וידעתם ע"י שיהא לכם הדעת. ואמר וידעתם שיהא הדעת שלכם ר"ל בדעת מיושבת. ובזה תבינו כי ה' הוציא אתכם מארמ"צ שאז הי' הדעת בגלות והוא ית' הוציאו והבן:

א"י ויאמר משה ואהרן וגו'. כמו משה ואהרן שהיו מחבבים זא"ז כדמצינו במקומות הרבה. ולז"א ערב כשתהי' ערבים ומקובלים זה לזה וידעתם לשון התחברות שיהא לכם אהבה ואחוה והתחברות אז תראו כי ה' הוציא אתכם מארמ"צ מכל המצירים ומעיקים ויגאלינו גאולה שלימה בקרב אמן:

פרשת יתרו

ויאמר משה לחותנו כי יבוא אלי העם לדרוש אלהים. נ"ל כי הנה יתרו שאלו מדוע אתה וגו' וכל העם נצב עליך מן בקר עד ערב. ונראה בכוונת שאלתו כי ידע שמשה א"צ לשמוע טענת הבע"ד ולא למשמע אזנו יוכיח כי מעצמו יודע ברוח קדשו את הזכאי ואת החייב לומר איש פלוני אתה זכאי כו' ולית דין צריך בשש ומדוע נצב עליך העם מבוקר עד ערב ברגע כמימרא תוכל לומר מבלי שמוע דברי ריבותם לזכות את הזכאי כו' וכאשר באמת אמר משרע"ה בעצמו אח"כ כי יהי' להם דבר בא אלי ולא אמר באים אלי להורות נתן שהדבר בעצמו בא אליו ויודע טענתם טרם בוא אליו האנשים אשר

להם הריב וכאשר מצינו בשלמה המלך ע"ה ובודאי לא נגרע דבר זה ממרע"ה. מול זה השיבו מרע"ה לא כמו שאתה סובר שכוונת ישראל בבואם אלי הוא למשפט לבדו. לא כן הוא כ"א כי יבא אלי העם לדרוש אלהים לחקור את האלהות כי אלהים נצב בעדת אל שכל מה שנצב בבחי' אלהים יבואו לדרוש ולחקור אותו עד"ת אותיות דע"ת לשון התחברות לחבר האלהים ולהמתיקו בחסד אל. בפיהם יאמרו המשפט אבל לבם נכון עמם לעלות מעלה מעלה לשורש עליון. וזהו כי יבא אלי אל"י אותיות "אשר "לפני "יהו' שיוכלו להתנהג בדרכי האבות מבלי צורך סעד כמאה"כ אשר התהלכו אבותי לפניו לא כמ"ש בנח את האלהים התהלך נח וע"ש בפירש"י ז"ל ועי"ז לדרוש אלהים ידרשו ויחקרו כל בחי' אלהים ודינין להפכו לרחמים אמן:

ויוצא משה את העם לקראת האלהים מן המחנה ויתיצבו בתחתית ההר. נ"ל לקראת האלהים להיות לנוכח ובהתנגדות להדינים לבטל מהם כל הדינים ולכן ויוצא משה הוא הדעת עליון שממליץ ומלמד תמיד זכות על ישראל הגם אם אינם ח"ו כדאי ממליץ טוב עבורם שראויים לבטל מהם כל הדינים כי הלא את העם מי קיבל את התורה הכלולה בכ"ב אתוון מן א' עד ת' אלא העם ובשבילם נברא העולם כדבחז"ל עם הארץ שבגינם נברא הארץ כן כאן מרמז את העם א"ת הוא התורה כנ"ל העם עם שבגינם נברא הארץ ועי"ז הם לקראת האלהים לבטל הדינים וכנ"ל ויתיצבו בתחתית ההר. תחת ההוי"ה שנק' הר כמבואר אצלינו כ"פ והבן:

א"י ויוצא משה וגו'. שהדעת העליון המכונה בשם משה הוציא אותם על כי את העם שהשכינה הקדושה הנק' א"ת הוא עם העם תמיד ובכל צרתם לו צר כביכול ולזה הוציאם שיוכלו להיות לקראת האלהים להפכו ולהמתיקו ויתיצבו בתחתית ההר שעשה להם יציבה והעמדה וקיום לדורות להיות בתחתית ההר הה"ר גי' יר"א ע"ה רמז על היראה לא באהבה ויראה חיצונית בתחתית לשון חתת ופחד ויראה והבן:

ויהי קול השופר הולך וחזק מאד משה ידבר והאלהים יעננו בקול. יבואר כי הנה הגם ששופר מורה על דין וכמאה"כ היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו מ"מ הפנימות מן שופר הוא רחמים כי המילוי מן שפ"ר הוא כ"ה שי"ן פ"א רי"ש גי' אהי"ה דזמין אנא לאתגליא כי כל הדינים יתגלו ע"י רב טוב הצפון וזהו ויה"י גי' א"ל רמז על חסד אל שניתן לנו שנזכה אל קול השופר הוא הפנימות של השופר הם הרחמים ועי"ז הולך וחזק מאוד מאד אותיות אדם יוכל האדם להיות הולך ומתחזק לבל יפיל ממדריגתו. משה ידבר וגו' כי הנה ישראל אמרו רצוננו לראות את מלכנו אינו דומה השומע מפי הרב לשומע מפי התלמוד ובאמת שתים זו שמענו ושאר הדברות מפי מסה העיד הכ' כי משה אמרם ולא

הי' הפרש משנים הראשונים האמורים מפי הש"י כי השכינה מדברת מתוך גרונו והש"י בעצמו המדבר ומשמיע לעמו דברות קדשו מפי משה. וזהו משה ידבר באמת כי משה הוא המדבר אבל רק שפתיו נעות וקולו לא ישמע כי אם האלהים יעננו בקול שהאלהים ענה מפיו בקול דברו:

א"י והאלהים יעננו בקול. כי הנה כתוב למעלה הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם. ר"ל שאבוא אליך בלבושים ושמות וכנויים למען יוכל גם העם לשמוע ולסבול. לזה אמר והאלהים הנם שהי' בבחי' ושמות אלהים בעבור העם. אבל מ"מ יעננו בקול היתה בהנהגה והעני' בקול ע"י הפנימיות הוא הוי"ה והבן, או משה ידבר וגו' ע"פ המבואר אצלינו בהגדת פסח אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני ודרש רבא אימתי אני אהובה כשישמע את קולי כו' ביארנו ר"ל כשישמע את הפנימות של תחנוני שהכל צורך גבוה לא למעני כ"א העיקר לתקן בעולמות העליונים וכמבואר אצלינו במ"א דברי פה קדוש ישראל אאמו"ר הה"ק זצלה"ה כרום זלות לבני אדם דברים העומדים ברומו של עולם ובנ"א מזלזלין בהם יעי"ש בארוכה. וזה משה ידבר הצדיק מדבר דברי תפלתו בפשטיות על בני חיי ומזוני ופנימות כוונתו לתקן למעלה והבטיח כי והאלהים יעננו בקול גם הפנימות שמתוקן למעלה ולמטה בכל טוב אמן:

וירד ה' על הר סיני אל ראש ההר ויקרא ה' למשה אל ראש ההר ויעל משה. תחלה למקראי קודש אלו נבאר הכ' בחודש השלישי לצאת בנ"י מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני. כי התורה משולשת כדבחז"ל תנ"ך מקרא משנה אגדה הלכות ואגדות מדרש וצריך ללמוד לשמה בדחילו ורחימו ולחדש בכ"פ חידושין דאורייתא להעלותם למעלה. כי בלא דו"ר לא פרחת לעילא כדאי' בזוה"ק וזהו בחודש השלישי בחידושין של התורה המשולשת כנ"ל אשר הוא לצאת ב"י מארץ מצרים ע"י צאתם מכל המצרים ותאוות עוה"ז ביום הזה כיום הזה ממש שפסקה זוהמתן כן כשמצרף ומברר א"ע מכל סיג להיות נפסק זוהמתו וע"י בחי' זו באו מדבר להיות כמדבר שמם ממש בטל במציאות מפחד ה' ומהדר גאונו ועי"ז סיני גורמים ומביאים שנאה על אוה"ע. והנה עלי' זו מעולם לעולם אצילות בריאה יצירה עשי' ואמר הרה"ק אאמו"ר זצלה"ה עשי"ה גי' שכינ"ה הרמז שגם בעולם העשי' צריך להמשיך שם השכינה ומלכותו בכל משלה. וז"א וירד ה' שלא תחשוב בלבבך כי זה ירידה כביכול לו ית' להמשיכו לעולם העשי' כי עי"ז אל הר נתעלה למעלה למעלה. ובזה סיני מביא שנאה על אוה"ע כנ"ל. או וירד ה' וגו' דידוע דלזה נתנה תורה על הר סיני ובו בחר על שהוא נמוך מכל ההרים להורות לכל הקרב אל התורה להתנהג במדת הענוה. וזהו וירד ה' שהקב"ה כביכול מצמצם עצמו אל הר סיני

למי שהוא עניו בבחי' סיני ואת דכא אשכון ובזה וירד ה' וגו' וירד לשון רידוי וממשלה לאיש כזה נותן לו הש"י רידוי וממשלה בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו ויגזר אומר ויקם. ויקרא ה' למשה בלשון חבה כי חבה יתירה נודעת לו. אל ראש ההר. רא"ש הם ג' צירופי אלהי"ם במילוי ופשוט וריבוע. ור"ל שבידו להמתיק את רא"ש הם אלהים כנ"ל בבחי' הה"ר היינו בהויה וברחמים אמן והבן:

א"י ויקרא ה' למשה אל ראש ההר ויעל משה. דהכלל כל מה שהאדם עובד או מתפלל צריך לידע נאמנה כי לא ידו עשתה זאת כ"א ה' הנותו לו כח לעשות חיל. והוא הנותן לו שכל ובינה לבחור בטוב ולמאוס ברע. והנה יש כמה פעמים אשר היצר מתעה לב האדם בהסיתו לאדם ומראה כי עשה יעשה בזה מצוה וצריך להתחכם עליו ובתחבולות לעשות עמו מלחמה לבל שמוע אליו להיות מלקט ולעשות מה שהוא באמת מצוה לתכלית ולראות את הנולד מכל מעשהו. וזהו "אל "ראש "ההר ר"ת אר"ה מלשון האורה בתאנים שבמשנה שהוא לשון לקיטה שעי"ז קוראו אל ראש ההר ומעלהו לעולם המליון ע"י שמסתכל ומפלס מעל רגליו אם יכונו לנוכח ה' דרכיו ואורה ומלקט משופרי שופרי ועי"ז ויעל משה יש עלי' כביכול לדעת עליון ע"י שמתפאר בפני כל צבא מרום ראו ברי' שבראתי בעולמי האיך הוא מדקדק במעשיו והשם יזכנו להיות מהעובדים אותו באמת אמן:

פרשת משפטים

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. יתבאר עם אמרינו לעיל בפ' יתרו ע"פ כי יבוא אלי העם לדרוש אלהים. ותוכן דברינו שם כי מאין ידע הדיין לזכות את הזכאי כו' ולז"א משה כי יבוא אלי העם לדרוש אלהים לדרוש את האלהות אשר בעדת הדיינים כי זה נמסר מסיני לדעת כל אנשי מעשהו מי הזכאי ומי כו' כי בשני דברות הראשונות אנכי ולא יהי' לך כלולים הזכאי כלול באנכי כי משים נגד פניו את אנכי ה' אלהיך ואינו טוען שקר. לא כן שכופר ואומר מי רואני ומי יודעני וטוען שקר נגדו הזהיר לא יהי' וגו' והדיין הצדיק הדן דין אמת לאמתו המתדבק באלהים ממילא רואה הדבוק באנכי והוא הזכאי גם ע"פ התורה וזהו ואלה המשפטים אשר תשים שימה זו ממון לזכות אה הזכאי כו' הוא לפניהם ע"י הדברות הקדושים שהם פנים של עולם כי אם לא בריתי וגו' חוקות שמים וארץ לא שמתי וע"י תוכל לשפוט אמת. ולפ"ז ידוייק ע"נ אומרו ואלה ו' מוסיף על הראשונים:

א"י ואלה המשפטים ע"ד אמרם ז"ל אם רואה אדם שיסורים באים עליו יפשפש במעשיו פישפש ולא מצא יתלה בביטול תורה הרי מצינו ע"י ביטול תורה יסורים באים עליו ר"ל

וז"א ואלה המשפטים של היסורים אשר תשים לפניהם. כדי אשר תשים אל לבך את הפנימות הוא התורה כנ"ל שהוא הפנים ותחלה בביטול תורה ושב ורפא לך אמן:

א"י ואלה המשפטים. בוי"ו מוסיף. כי הנה הש"י תומך גורלנו ויעץ אותנו ובחרת בחיים ועי"ז בדיבורו נתן לנו כח שנוכל לבחור בחיים בדרך הטוב והישר ולמאוס בהפוכו וזה בא ע"י תיקון המדות אחת לאחת ועולה בכל פעם במעלה יתירה ובזה זובח וחותך את כל הסט"א והמעיקים החוחים והקוצים הסובבים את השושנה. ומול זה הזהיר למעלה ולא תעלה במעלות על מזבחי שלא תדמה בנפשך כי אתה עולה במעלות מעצמך ואתה על מזבחי למעלה מכח הזביחה שאני נותן לך לחתוך כל החיצונים וכי כחך ועוצם ידך עשתה לך זאת. כ"א צריך אתה לדעת נאמנה כי ה' הנותן לך כח לעשות חיל. וזהו ואלה המשפטים אשר תשים כל הדינים שנמסרו בידך לשומם בכל אשר תרצה הוא לפניהם מה' הוא זה שהוא פנימות וחיות כל העולמות וזה שת"א ואילין דיניא די תסדר קדמיהון. ור"ל אל קדמונו של עולם הוא הנותן לך כח לסדרם ולהמתיקם והבן:

כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד ובשביעית יצא לחפשי חנם. כי תקנה לך עבדות להיות עברי אזי שש שנים וגו' שנים לשון כפול ומשנה כדאי' בנו"א על שנו חכמים בלשון המשנה שלומדין כאן ושונין בעולם העליון בנגלה ובנסתר. שש כאלו כתוב בשי"ן שמאלית לשון שמחה שעי"ז גורם שמחה בעולם העליון ככה יעבוד. ובשביעית מלשון שובע כי כשאינו לומד לשמה כנ"ל אינו שבע כי אין לו תענוג מלימוד כזה. אבל כשלומד ומתדבק בשורשו מתמלא תענוג מנועם זיו העליון וישבע בצחצחות נפשו. ואז יצא לחפשי חנם בלי טורח ועמל ויגיעה והבן:

א"י כי תקנה עבר עברי שש שנים יעבוד ובשביעית יצא לחפשי חנם. ויבואר כי עיקר שלימות האדם הוא לעלות בסולם המדריגות בעולמות העליונים לעבור דרך כל העולמות וזה מאה"כ כי תקנה עבד. ר"ל כשתרצה לקנות לעצמך בחי' עבד להבוב"ה אזי עברי העיקר הוא לבוא למדריגה זו להיות נוקב והולך בעבודתו דרך כל העולמות העליונים ולעלות ולעבור למרום להתדבק עצמו בהבוב"ה כביכול שש שנים יעבוד. שש הוא לשון שמחה וששון כאילו כתוב שש ור"ל דהעיקר הוא להיות עבדות הבורא בגודל השמחה. אבל כשהוא עובד חלילה בעצבות עדיין אינו בשלימות העבודה וזהו שש שנים יעבוד שיעבוד כ"כ עד שיתקן כל שניו בגודל השמחה שמעלה כל ימיו ושנותיו לפני הבוב"ה בגודל השמחה. כמו שנאמר באאע"ה ואברהם זקן בא בימים שתיקן כל ימיו ושנותיו אחר לאחת ובא לעולם העליון עם כל ימיו ושנותיו בלתי נעדר א' מהם. ובשביעית יצא לחפשי חנם. ר"ל כשיגיע למדה השביעית שהיא מדת מלכות. אזי יצא

לחפשי דהיינו לחי העולמים. חנם ר"ל אע"פ שכבר תיקן כל מדותיו אחת לאחת ובא לשלימות האמתי עכ"ז יבקש מאת הבוב"ה כל צרכיו רק בדרך מתנת חנם. כמו שנאמר במרע"ה ואתחנן אל וגו' אע"פ שיש להם לצדיקים כו' אעפי"כ אינם מבקשים מאת הבוב"ה רק בדרך מתנת חנם והבן:

אם בגפו יבא בגפו יצא. יבואר בהקדם הכ' אדירים משברי ים אדיר במרום יהו"ה וכתב האריז"ל "אדירים "משברי "ים ר"ת אמ"י. "אדיר "במרום "יהו' ר"ת אב"י רמז לאבא ואמא. וחל עלינו חובת ביאור לפי ערכינו כוונת דבריו הקדושים מהו הענין שמות הקדושים אבא ואמא. הלא הבוב"ה הוא אחדות הפשוט הוי' ב"ה אין סוף. ומה שאנו מכנים אותו ית' באלו השמות. ויבואר דהנה הכלל מונח בידינו דים רמז למלכות שמים. מפני שהים הוא מים שאין להם סוף כמו כן מלכותו ית' הוא דבר שאין לו סוף. כי כל מה שהאדם מוסיף בעבודתו ית"ש רצונו עוד לעלות למדריגה היותר גדולה והוא בלתי קץ ותכלית. אמנם הצדיקים השלימים שמתגברים בצדקתם בכל יום הם נקראים בשם אדירים והם גורמים בצדקתם להמשיך במלכותו ית' לזה העולם לבוא לבחי' צמצום וגבול שיוכל כל אדם להשיג באפס מה בהבוב"ה ולהמליך אותו. וזהו אדירים משברי ים. שבאדירים היינו צדיקים כנ"ל הם מצמצמים כביכול מלכותו ית' כנ"ל. אדיר במרום ה' דאי' בגמרא הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע אדיר בתוכם. וי"ל דמרמז לנו שיש ב' מיני שדה דהנה הכנס"י מכונים בשם שדה חקל תפוחין קדישין. מפני גודל התענוג והריח הטוב שמעלים ריח ניחוח במעשיהם הטובים להבוב"ה כביכול. וגם י"ל תיבת נכסיו כפשוטו דהיינו שיהי' להם עשירות ונכסים וכ"ט. וזהו פי' הגמ' הרוצה שיתקיימו נכסיו דהיינו ב' מיני נכסים כנ"ל יטע אדיר בתוכם. דהיינו להמשיך הבוב"ה בתוכם שנקרא אדיר כמ"ש אדיר במרום ה' וזהו ג"כ פי' רם על כל גוים ה' ר"ל שהוייתו ית' הוא א"ס והוא רם על כל רמים אך על השמים כבודו. ר"ל ע"י הצדיקים המכונים בשם שמים הם הממשיכים כבודו כביכול לזה העולם. ונחזור לענינינו לבאר הרמז בשמות הקדושים אבא ואמא. דהענין הוא דידוע דהעיקר הוא אתערותא דלתתא ומתחלה החיוב מוטל על עם קרובו ישראל להתעורר במעשיהם הטובים להשפיע תענוג כביכול להבוב"ה ע"י מעשיהם הטובים ומצד בחי' זו הש"י הוא בבחי' אמא דהיינו בחי' נוקבא מפני קבלת התענוג ואח"כ הוא משפיע להם ממרום אהבה ויראה וכל השפעות טובות. ואז הוא בבחי' אבא דהיינו בחי' דכורא. כמו אב המשפיע לבניו. ומפני זה הוא מקדים אמי לאבי דהר"ת דהר"ת "אדירים "משברי "ים הוא אמ"י "אדיר "במרום "יהו' הוא אב"י כנ"ל. עדה"כ איש אמו ואביו תיראו. שמקדים ג"כ האם להאב. והוא מפני שדרך העולם

לירא יותר מהאב מחמת שהוא המשפיע. ע"כ מתייראים לבל ימנע השפעתו מהם. אבל תוה"ק מלמדת אותנו הדרך הנכון והישר שתהי' יראתינו מהבוב"ה עיקר היראה דהיינו יראת הרוממות. בגין דאיהו רב ושליט ולא משום יראת העונש או לתקות פרס. לזה מקדים בחי' האם לבחי' האב שתהי' יראתינו להבוב"ה עיקר היראה דהיינו יראת הרוממות. בגין דאיהו רב ושליט ולא משום יראת העונש ולא לשום פני' ח"ו. ונקדים עוד לפרש הכ' ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כ"א ליראה וגו' דהנה אין ועתה אלא תשובה, וזהו ועתה ע"י התשובה תגרמו. מה ה'. שהוי"ה ית' יבוא לכם בבחי' מה ומ"ה בגי' אד"ם והוא מלשון אדמה לעליון ר"ל שתוכלו להדמות כביכול ליוצריכם ולהתדבק במדותיו ית'. אלהיך שואל מעמך. עדה"כ שאל אביך ויגדך ר"ל שהבוב"ה הוא אביך בדרך שאלה בכדי ויגדך הוא לשון המשכה שימשיך לך כל השפעות טובות. זקניך אין זקן אלא זה שקנה חכמה. ויאמרו לך אמירה הוא לשון התפארות. ר"ל שיבוא על ידם גודל התפארות לשכינה הקדושה לומר חזי במאי ברא אתינא לגבך. וזהו ג"כ אלהיך שואל מעמך שהוא אלהיך בבחי' שאלה כנ"ל. וע"ז גמר אומר כ"א ליראה את ה' אלהיך ולאהבה וגו' שהעיקר הוא אהבה ויראה שהם הגדפין כידוע. ובזה נחזור לביאור הכתוב "אם "בגפו "יבא הוא ג"כ ר"ת אב"י רמז לשם אבא כנ"ל. ותיבת בגפו:

הוא לשון כנפים שהם התרין גדפין אהוי"ר ור"ל שע"י עלותם למרום בהגדפין תגרמו להיות הבוב"ה לכם בבחי' אב המשפיע אל בניו כל הטובות ואז בגפו יצא. שע"י אותן הכנפים תחזרו ותמשיכו למטה כל הברכות והשפעות טובות עלינו ועל כל ישראל אמן:

א"י אם בגפו יבא בגפו יצא. ע"ד דאיתא בגמרא בן עזאי הציץ ונפגע כו' ר"ע נכנס בשלום ויצא בשלום. דהנה עיקר הוא העבדות במדת ענוה ע"י היותו במדת האין יכול להעלות בכל העולמות היינו אעפ"י שהאדם הוא בזה העולם עולם העשיה יוכל ע"י הענוה לעלות לעולם היצירה וממנו לבריאה עד הגיעו לאצילות קדשו. כי מי שהיא בבחי' אין דוחק עצמו בכ"מ ואין מוחה בידו. ע"כ ר"ע נכנס בשלום ויצא בשלום. כי עקיבא אותיות עק"ב א' ר"ל שהי' עקב ובגודל הענוה לפני אלופו של עולם. לזאת נכנס בשלום ויצא בשלום. וזהו ג"כ "אם "בגפו "יבא ר"ת נוטריקון "יצירה "בריאה "אצילות. ור"ל כשיעלה בהכנפים שהם אהבה ויראה כנ"ל ובגודל הענוה אזי בגפו יצא דהיינו שיכנס בשלום לכל העולמות "יצירה "בריאה "אצילות קדשו ויצא בשלום:

כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירו ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם. כי יבער ר"ל כשיתלהב האדם בהתלהבות כאש בוערה לעבודתו ית' והתלהבות זה בא מן שדה העליון חקל תפוחין קדישין לא אש זרה ר"ל אז הוא כרם תענוג וכרם ה'

צבאות. ועוד זאת פועל בהתלהבותו ושלח את בעירו שיוכל לשלוח תוקף אש הבוער שלו ובער בשדה אחר בשדה של הסט"א שנקרא אחר הרוצים לעכב אותנו מעבוד אותו ית' תאכלם אש הצדיק. והנה הגם כי ה' הוא הנותן כח לצדיק לעשות זאת מ"מ מיטב שדהו מה שהצדיק מטיב מעשיו על ידי שדהו הוא החקל תפוחין קדישין ומטב כרמו מה שמטיב ע"י כרמו ותענוגו ית'. אעפ"כ ישלם לו הקב"ה שכר טוב ומעלה עליו כאלו מעצמו עשה כל זאת והבן:

זובח לאלהים יחרם בלתי לה' לבדו. י"ל בסיעתא דשמיא דהנה כתבנו מזה כ"פ ומוזכר גם כן בספרים דהעיקר למסור נפשו עם כל התאוות ומדות שלו להבוב"ה וזה נקרא בשם זביחה ע"ד שאמחז"ל זאת התורה אדם כי ימות באוהל. אין ד"ת מתקיים אלא במי שממית עצמו עלי'. ר"ל שממית כל תאוותיו והנאותיו לשמו ית'. וזהו לשון עצמו. אמנם העיקר הוא שיהא בתמימות בלי שום פני'. דהיינו בשביל להגיע למדרגת הצדיק ולהקראות בשם רבי וכדומה. רק לש"ש כוונתו וסוף הכבוד לבוא. וזהו זובח לאלהים ר"ל שזובח עצמו להגיע למדרגת צדיק המכונה בשם אלהים וכנ"ל ע"ד ראה נתתיך אלהים לפרעה [וסוף המאמר חסר]:

מלאתך ודמעך לא תאחר בכור בניך תתן לי. יבואר עפ"י משהה"ק אאמו"ר זצללה"ה המגביהי לשבת המשפילי לראות שכל מה שמשפיל האדם עצמו יותר זוכה לראות יותר יעו"ש. וזהו והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר ע"פ האדמה. שלזה הי' עניו מאד מחמת היותו ע"פ האדמה אדמת קודש שכינתא קדישא לכן הי' עניו מאוד ועי"ז זכה לראות יותר. וזהו מלאתך הגם שתתמלא באהבה ויראה מ"מ ודמעך. היינו ההכנעה לא תאחר מיד תבוא בקרבך ההכנעה שלפני אל גדול רם ונשא כמוהו לא יצאת ידי חובתך. בכור בניך וגו' ראשית והביכור מבניניך כמשאחז"ל אל תקרא בניך אלא בוניך תתן לי תאמר בעצמך שלא אתה פעלת זאת כ"א ה' הנותן לך כח לעשות חיל והבן:

א"י מלאתך ודמעך לא תאחר וגו'. מלאת"ך צירוף מל"ת א"ך. מל"ת אותיות "מכשפה "לא "תחי'. ור"ל שלא יהי' חיות אל המכשפ' היא הסט"א ע"י אך. אך הוא מיעוט ע"י שממעט עצמו ומשפיל עצמו נגד רוממות הבוב"ה ית' מתמעט גם כן כח הסט"א. וזהו טוב מעט לצדיק מהמון רשעים רבים ר"ל שע"י טוב ה' החופף תמיד על הצדיק הוא תמיד בבחי' מעט שנתמעט בעיניו נגד רוממותו ית'. וזהו טוב נגדו ית' מהמון רשעים אשר כהמות ימים יהמיון ע"י כי הם רבים וגדולים בעיניהם ואינם שמים גדולתו ית' נגד פניהם. ודמעך כי דמע"ה אותיו' ד"ע מ"ה. דע לשון התחברות ור"ל שתראה לחבר עצמך בדמות דיוקן אדם העליון. והנה פסקינן דכל דבר בטל בששים ס' רומז אל הבוב"ה

שהוא סומך לכל הנופלים וזה כל הדבר הקשה והדינין בטלין בסמ"ך ע"י הצדיק שהוא דבוק בהסומך נופלים ס' אות סוד גימ' עי"ן הוא עינא פקיחא החופף על הצדיק עיני ה' אל צדיקים וממילא בטלו כל הדינים. וזהו ודמע"ך ודע מ"ך. מ"ך גי' ס' שתחבר עצמך בהסומך נופלים. וזהו שפי' רש"י ז"ל ודמעך התרומה ואיני יודע מה לשון דמע. הוא הדבר אשר דברנו ודמעך כנ"ל. התרומה בזה תדע כי נתרוממת ונתעלית ואינ"י יוד"ע כשהאין העליון יודע ומתחבר עם מ"ה גי' אד"ם ואז לשון דמע מגודל התדבקות נדמע ונתערב הלשון לבל ידע מגודל הדביקות מה לשונו מדבר כי כולו למעלה ואינו בזה העולם כלל. אמנם הש"י לרוב אהבתו וחסדו שולח מענה בפיו ותפלתו שגורה בפיו. את זה לא תאחר כי כל בר ישראל מחוייב לבל יאחר מהיות בבחי' כזה. ובזה תזכה בכור בניך ראשית הטפה קדישא תתן לי ולא יצא החוצה ח"ו. ואמר תתן ולא אמר תן להורות כדרך אומרם ז"ל ויתן ויחזור ויתן כשתשמור כנ"ל אז תתן לי ל"י גי' מ' אות מלכות קדישא שמלכותא קדישא תתן ותשפיע לך כ"ט אמן:

כי תראה חמור שונאך רבין תחת משאו וחדלת מעזב לו עזב תעזוב עמו. כי הנה ניתן לנו רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת. רמ"ח מ"ע נגד רמ"ח אברי האדם ושס"ה ל"ת נגד הגידים גם המה נגד ימות השנה שכל יום מימי השנה מתנוצץ ומאיר ע"י שישמור מעבור על אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשנה המרומז נגדו ועל ידי שמירת המל"ת גורם לקיום המ"ע וכמש"ה כזר מרע ועשה טוב כשתסור מעשות רע ממילא תזכה ועשה טוב. ולזה ארז"ל ישב אדם ולא עבר עבירה כאלו עשה מצוה וכנ"ל ואז הוא קומה שלימה ברמ"ח אברים ויוכל לעשות מהם רומ"ח ולנקום נקמת ה' במדין באותן שמביאים מריבה בין ישראל לאביהם שבשמים. מדין לשון מריבה. לא כן ח"ו להיפך מהפך הרמ"ח לצירוף חמ"ר כי מתהפך כחמר חותם. ואה"כ כי תראה חמור שנתהפך ח"ו לבחי' חמר כנ"ל והוא רובץ תחת משאו שישראל הם בבחי' ארון נושא את נושאיו כן הם מעלים כל העולמות אבל זה לא כן הוא אלא רובץ תחת משאו ואינו מעלה כלום ושמא וחדלת מעזוב לו תראה להזהירו שישוב בתשובה שלימה עזב זו עזיבת החטא וכמבואר ברמב"ם ז"ל ואז תעזוב תעזור השכינה עמו כי הבא לטהר מסייעין אותו הש"י יעזרנו על דבר כבוד שמו אמן:

שלש רגלים תחג לי בשנה. נ"ל דהנה להלן כתיב שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך אל פני האדון ה'. דרומז אל שלשה עולמות שצריך לתקן עשי' ויצירה ובריאה כעולה בסולם וזה נקרא פעמים מלשון דריכה כמו מה יפו פעמיך. ואמר שלש פעמים כשתתקן את השלש פעמים. היינו השלשה עולמות כנ"ל. בשנה. שנ"ה גימ' ספיר"ה על ידי שתאיר נפשך רוחך ונשמתך אז יראה כל זכורך שתהי' בחי' משפיע עד עולם האצילות אל פני

האדון ה' עד אצילות קדשו. וזה ושמרת את החקה הזאת למעדה מימים ימימה. חקה מלשון חקיקה רמז אל היו"ד כי סתם חקיקה הוא י' לו יהי' קטנה שבחקיקות הוא דמות יו"ד המורה על החכמה הקדומה שזה כל עבודת האדם להשיג החכמה הגם שא"א מ"מ יוכל לבא כ"ח מ"ה כי בצלם אלהים עשה את האדם. אד"ם גימ' מ"ה להתדבק בשכינתא עילאה. וז"א ושמרת את החקה הזאת שתשמור החקיקה של השכינתא שנקרא זאת שבכל פעם מתחדש הכח מה בכל שבת וחודש ומועד וזה למועדה מימים ימימה ימים דכר ימימה נוקבא שהגם שהאדם מקבל ע"י המועדים את דיוקן אדם מ"מ ניתן בו כח גם כן להשפיע גם בעולמות העליונים ואח"כ משפיע מעולם העליון למטה וכמש"ה משכו וקחו לכם משכו יומין עילאין ליומין תתאין משכ"ו אותיות מש"ך כ"ו למשוך הוי"ה הוא גם כן מהוקחו לכם ע"י המועדים שנק' לכם כידוע. ולכן נמסרו המועדים ביד ישראל שישראל מקדשין אותם כנודע. וזהו מימים ימימה מיומין עילאין ליומין תתאין וזהו שלש רגלים תחג לי בשנה. שלש רגלים רמז אל ג' העולמות בי"ע שצריכין אנחנו לתקן תח"ג נוטריקון "חסד "גבורה "תפארת שצריך להתנהג בחסידות איזהו חסיד המתחסד עם קונו וגבורה להתגבר על יצרו איזהו גבור הכובש את יצרו ובגבורה זו דוחה את החיצונים ומכניעם. וטוב אשר תאחוז בזה וגם מזה אל תנח ידך בבחי' התפארות הכולל שני המדות מדת יעקב עמודא דאמצעיתא. ובזה תחג לי. ל"י גי' מ' אות מלכות. תחג לשון שמחה כאומרו ושמחת בחגך שבזה תשמח את המלכותא קדישא שכינתא עילאה. אבל בשנ"ה גי' ספיר"ה שתראה להאיר נר"נ שלך כספיר ואז תזכה לבא לזה להשפיע ממקור עליון אהבה ויראה והתפארות קדושה וטהרה בני חיי ומזוני וכל טוב עלינו ועכ"י אמן:

יש לפרש תיבת שקלי"ם הוא אותיות שק"ל י"ם. והים הוא המלכות שמים כידוע וכמ"ש לעיל מפני שהים הוא מים שאין להם סוף. וככה מלכותו ית' הוא בלתי סוף ותכלית כי כל עוד שיוסיף האדם בעבודת הבוב"ה. ישתוקק עוד יותר לעלות למדריגה אשר למעלה הימנה והוא דבר שאין לו סוף. אך אעפ"כ החיוב מוטל על כל האדם להיות שק"ל י"ם. דהיינו לשקול עצמו להגיע להמלכות שמים. או שק"ל י"ם להיות שקול ושוה להמלכות שמים ע"ד אדמה לעליון. וזהו פי' כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם והקשו המפרשים דהול"ל שא את ראש בני ישראל גם מהו תיבת את. והנראה דהכתוב מרמז לנו כשיחסור ח"ו איזה דבר לשום בר ישראל. ידוע שהפגם נוגע ח"ו בשכינת כבודו ית' ותדע שהעיקר הוא לתקן הדבר במרום ואז ממילא יתוקן למטה גם כן. וזהו מאמה"כ כי תשא ר"ל כשתרצה להעלות ולנשא את ישראל משפלותם. אזי העיקר הוא

את ראש בני ישראל א"ת נוטריקון "אשר "תנה. עדה"כ אשר תנה הודך. ותיבת אש"ר אותיות רא"ש והוא רמז לשכינת כבודו ית' ור"ל שהעיקר מקודם להעלות ולתקן שכינת כבודו ית'. ואז ממילא יתעלו גם כן בנ"י להיותם בונים במדריגת ל"י רא"ש. ולא תסתפק בזה לבד. אך לפקודיהם שתביאם גם כן למדריגה זו להיותם ברב הגדולה מלשון פקיד ומושל. שכל מה שיגזרו אומר לטובת ישראל יתקיים עליהם ע"ד צדיק מושל ביראת אלהים ויגזור אומר ויקם אמן כי"ר:

בפייט למוסף

אור פניך עלינו אדון נשא. בהקדם לפרש הכ' במשלי שמע בני וקח אמרי וירבו לך שנות חיים. ידוע אמירה הוא לשון התפארות ע"ש את ה' האמרת. וקח הוא לשון לימוד ע"ש כי לקח טוב וגו' ותפארת הוא עמודא דאמצעיתא ורומזת נגד מדת יעקב אבינו ע"ה שהוא הממוצע שבאבות כי אברהם מרומז למדת החסד. ויצחק לגבורה ויעקב הוא תפארת ישראל כלול משניהם וזהו פי' הכ' שמע בני וקח ר"ל לימוד התורה והתורה נק' ע"ש אורה כדאיתא במגילה ליהודים היתה אורה זו תורה. וזהו וקח אמרי הוא לשון התפארות כנ"ל ר"ל על ידי לימוד התורה תביא גודל התפארות במרום. וזהו שגמר אומר וירבו לך שנות חיים. ר"ל ע"ד דאיתא בכוונת האריז"ל על מה שאנו או' בנוסח התפלה ברכנו אבינו וגו' באור פניך כי באור פניך כו' היינו ב' פעמים באור פניך עם האותיות ועם הב' כוללים גי' שנו"ת. ר"ל ע"י שירבה אור פניו אליך עי"ז שנות הוא מלשון משנה שהוא כפול ר"ל שיהא האור פנים בכפלים וכנ"ל והבן. וזהו ג"כ פי' אור פניך עלינו אדון נשא. ר"ל שתנשא לבבות עמך ב"י לעבודתך. ועי"ז יאיר אור פניך עלינו וע"י שיאירו פניך להבוב"ה ע"י זכות לבבך ואז ממילא מאתערותא דלתתא בא אתערותא דלעילאי ויאיר גם כן פניו אליך בגודל הרחמים והרצון אכי"ר. ושקל אשא בבית נכון ונשא ידוע שק"ל בגי' נפ"ש ור"ל דהנה כתיב והי' ביום ההוא נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים ונשא מגבעות וגו'. דהנה ידוע דהרים רמז לאבות וגבעות לאמהות. וזהו פי' נכון יהי' וגו' בראש ההרים ר"ל בזכות האבות. ונשא מגבעות בזכות האמהות וזהו פי' גם כן ושקל אשא ר"ל הנפש שלי אשא. בבית ר"ל בשביל הבית שיבנה במהרה בימינו. נכון שיהא נכון בראש ההרים כנ"ל בזכות האבות. ונשא שיהא נשא מגבעות בזכות האמהות וכנ"ל אכי"ר:

לראש חודש אדר

משנכנס אדר מרבין בשמחה. יש לרמז שר"ל משנכנס אדיר אדונינו וכמ"ש לעיל בפרשה הקודמת על מאמחכ"ז הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע אדיר בתוכם ע"ש. וזהו גם

כן פי' משנכנס אדר בקרב האדם. אז מרבין בשמח"ה אותיות בחמש"ה ר"ל בחמשה דברים אלו שהם עיקר אושר העוה"ז דהיינו בני חיי ומזוני. עושר וכבוד. אריכת ימים ושנים עלינו ועל כ"י אמן כן יהי רצון:

הצירוף מראש חדש אדר יוצא מס"ת של פסוק עיר"ה ולשרק"ה בנ"י אתנ"ו. ונבאר בו כדרכנו כי כתיב וישכם אברהם בבקר ודחז"ל מכאן שזריזין מקדימין למצות. הכוונה כי זריזין בו אותיות ז"ר שהוא כתר שהרוצים להכתיר תמיד אותו ית' מקדימין למצות שהש"י מקדים אותם ועושה אותם ראשונה במלכות. למצות ר"ל על ידי המצות שנעשים לייחד קוב"ה ושכינתי' כידוע כי מצוה יחוד הוי"ה והנה וישכם אותיות "שם "כבוד "מלכותו כי על ידי שהבוב"ה משפיע עליהם היו"ד חכמה הקדומה זוכים להשכים ולגלות שם כבוד מלכותו ית'. והנה יש יכולים לעשות השכמה זו במעשה וכמו שבאמת אברהם אבינו ע"ה עשה זאת במעשה, ויש אשר אין כחם יפה לזה כ"א במחשבה ואלו ואלו רצויים לפניו ית' כי רחמנא לבא בעי ומחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה וזה עיר"ה אותיות ע"ר י"ה. ע"ר לשון מעורה ומחובר י"ה י' רמז על המחשבה כידוע ה' רמז על המעשה. ואמר ע"ר י"ה זה שמחבר את י"ה היינו מחשבה ומעשה. גם ולשרקה הוא נקודת שורק. ור"ל שאין בכחו ר"א לעשות במחשבה דמות הנקודות של שור"ק כולם הם בני אתנו נחשבים בעיניו ית' בני איתן האזרח. כמו אברהם אבינו ע"ה שפעל והשכים בבקר בביקור ודרישה של אחדותו ית' כיון שכל מה שבכחו לעשות עושה והבן:

פרשת תרומה

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. נ"ל בהקדם לבאר הכ' אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך. כי הנה הנשמה בהיותה בעולם העליון היא זכה ומאירה באור עליון אמנם בבואה אל הגוף אשר קרוץ מחומר ומעפר הוצק יסודו תוכל להתלכלך בחלאת הגוף ולכן משביעים אותה כנודע שתהא נשמרת מלהמשך אחר תאות החומר אדרבה תוסיף תת כח ובהירות להיות יציאתה כביאתה וכמש"ה ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך שאתה ברוך בבואך לעוה"ז אבל תראה שתהא ברוך גם כן בצאתך. וכמאז"ל הלואי שתהא יציאה כביאה שעי"ז גורם תענוג גדול בעולם העליון כד עאלת בלא כיסופא קמי מלכא קדישא. וזהו מלך ביפיו תחזינה עיניך. מלך הוא הש"י מלכו של עולם ביפיו כמו שיפה את נשמתך בהיותה עודנה צרורה תחת כסא כבודו ית' כן תחזינה עיניך העיינין הגשמיים שלך בעוה"ז יזכו לחזות בנועם ה' והיופי הנותן לך למעלה דהיינו שתטהר כל אבריך אשר עיניך לא יראו זרות ולבך לא יתאוה לדבר האסור אז נכון לבך בטוח בה' כי תעורר עיינין עילאין עינא פקיחא להשפיע

עליך אור העליון ועיניך תחזינה יופי דלעילא וכנ"ל והנה שנו חכמים בעשרה מאמרות נברא העולם ולהבין למה דוקא בעשרה. נראה כי הנה אז"ל בי עשרה שכינתא שריא. וצריך להבין גם כן למה דוקא בעשרה. אמנם כי עשירות רומז על מלכותא קדישא. וכאשר יבואו עשרה ישראלים ואיש את רעהו יעזורו בדברי ריצוי במה יתרצה אל אדוניו אז העשירי יהי' קודש שתשרה עליהם מלכותא קדישא. ולזה לאו דווקא עשרה אלא כי גם האחד כשמדבק עצמו במדה עשירית כנ"ל שכינה שרוי' עליו. ולכן אמרו בי עשרה ולא אמרו בעשרה שכינתא שריא אלא בי עשרה ר"ל מי שהוא אצל מדה העשירית הגם כי הוא יחידי אזי שכינתא שריא. ולבוא לזה צריך לקדש עשרה ראשי אבריו דהיינו הידין והרגלין עיינין ואודנין פה ומוח כי הפה הוא הבית קיבול אל מוח חכמה בינה ודעת ואז מקיים העולם שנברא בעשרה מאמרות כי א"א להיות מאמר כ"א בפה ואז כשמקדש האברים הנ"ל אזי גם פיו קדוש לה' וכמש"ה לא אחלל בריתי ומוצא שפתי לא אשנה שלא אחלל את בריתי היינו ראשי האברים כי הברית הוא מקור וראש כל האברים אז בוודאי מוצא שפתי לא אשנה לא יהיה בו שום שינוי. ולזה בעשרה מאמרות נברא העולם כדי ליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות על ידי שמקדש ומטהר עשרה אבריו כנ"ל ואז זוכה להיות בי עשרה ושכינתא שרי' עלי'. וזהו אדני שפתי תפתח כשתפתח שפתי להיות בשפה העליונה שפ"ה גי' שכינ"ה לקדש כל אברי כנ"ל אז ופי יגיד לשון המשכה שאז יוכל פי להמשיך את תפלתך. היינו אורות מעולמות העליונים הנקראים תפלה וכאמור וזה דבר אל בני ישראל דבר מורה על האהבה ועבנ"א. ור"ל שתנהיג ותדבר את אהבתי אל בני ישראל שיהי' אהבתי חקוק בלבם כמו יא שהוא אצלי ויקחו לי תרומה ופי' רש"י ז"ל לי לשמי. ויקחו הוא לשון תאוה כי אין קיחה אלא בכסף כמו נכסוף נכסוף שיקחו כל התאוות לי לשמ"י אותיות לש"ם י' לעורר את י' המאמרות ע"י תיקון האברים וכנ"ל. גם נוכל לומר לי לשמי ע"ד דאיתא בזה"ק ויקחו מאתם בסיוע המלאכים ע"ש. ואת זה רומז רש"י ז"ל לשמי שמ"י מורה על ג' המלאכים "שמועיאל "מט"ט "יהואל מאת כל איש וגו' עדש"ה והבריח התיכון וגו' מבריח מן הקצה אל הקצה. כי יעקב הוא עמודא דאמצעיתא ע"ד שפירשנו וישב יעקב בארץ מגורי אביו שאגר ואסף מדות אבותיו היראה והאהבה והוא הי' נוטה לשני הקצוות מדת התפארת. וזהו והבריח התיכון הוא יעקב כנ"ל הוא מבריח מן הקצה אל הקצה ר"ל נוטה לשני הקצוות אהבה ויראה דוגמת הלב המשפיע לכל הגוף למעלה ולמטה. ולזה התורה פותחת בב' בראשית ומסיימת בלמ"ד לעיני כל ישראל להורות נתן דוגמת הלב להיות מתחדש בכ"פ בסיום התורה ולנעוץ סופה בתחלתה לחזור לראשונה.

וזה כל איש אשר ידבנו לבו בלב כנ"ל תקחו ממנו את תרומתי כי הוא יכול להשפיע כ"ט עלינו אמן והבן:

א"י דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. וזאת התרומה וגו' עיין בספר נו"א בדבריו הקדושים. והנראה לערכינו עפ"י דרכי על פי' הכ' מה גדלו מעשיך ה' מאוד עמקו מחשבותיך דידוע דעיקר הבריאה לא הי' כ"א בשביל ישראל כמ"ש בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית. והגם שיש לו מלאכים ושרפים שמהללים ומשבחים תמיד לשמו ית'. מ"מ אין זה עיקר תענוגו ית' כי אין זה מהחידוש שאין להם יצה"ר והם כולם רוחניים. ע"כ הם משבחים ומהללים תמיד בגודל הנעימות בלי הפסק. ועיקר תענוגו ית' הוא מהאדם המורכב מחומר וצורה והיצה"ר מסיתו בכל עת. והוא מפשיט עצמו מהחומריות ומדבק עצמו להצורה העליונה זה עיקר תענוגו כביכול. וזהו מה גדלו מעשיך ה' מא"ד הוא אותיות אד"ם עמקו מחשבותיך. ר"ל עיקר עומק מחשבותיך בבריאת שמים וארץ לא הי' כ"א בשביל ישראל שנקראו אדם. וזהו פי' גדולים מעשי ה' ר"ל המצות ומעש"ט גדולים הם מאוד כמאמר הה"ק בנו"א. אך דרושים לכל חפציהם. שעיקר דרישתם הוא לכל חפציהם ר"ל על ידי צדיקי הדור שעושים החפץ והרצון לעשות המצות ומעשים טובים. כי הצדיק הדור כל עיקר עבודתו להעלות נשמות ישראל למקורן ושרשן, וזהו ויקחו לי תרומה. תיבת תרומה סובל ב' פירושים לשון הרמה והעלאה גם לשון הפרשה. וזהו כוונת הכתוב ויקחו לי תרומה ר"ל שיקחו הרמה לעצמן העלות ולהתדבק בשרשן. וזהו שפי' רש"י ז"ל לי לשמי. אך כ"ז שהאדם דבוק בחומריות וגשמיות העוה"ז בלתי אפשרי לדבק עצמו בהבוב"ה. אמנם צריך מקודם לפשוט עצמו מכל וכל מגשמיות וחומריות העוה"ז. ואז יוכל לבוא להתדבקות הבוב"ה וזהו פי' השני של תיבת תרומה לשון הפרשה שהעיקר העלאת האדם עצמו לשרשו הוא ע"י שיפרוש עצמו מכל וכל מתענוגי העוה"ז הגשמיים לעשות הכל בהתקשרות ודביקות אל. ואל תאמר איך יוכל האדם הגשמי הקרוץ מחומר ועוסק תמיד בעניני ארציות לפרוש עצמו מגשמיות לגמרי לז"א מאת כל איש אשר ידבנו לבו דהיינו הצדיק האמיתי שנדבו לבו לפשוט עצמו מכל וכל מגשמיות העוה"ז ולהתדבק בצורה העליונה. ממנו תקחו את תרומתי. ע"י שתהי' תמיד דבוקים בצדיקי הדור ומסתופפים בצלם והם ילמדו אתכם הדרך תלכו בה ואת המעשה אשר תעשון וזאת התרומה אשר תקחו מאתם כלומר עוד נוסף יהי' שעי"ז תקחו מאתם ר"ל מצדיקי הדור הנ"ל תקחו. זהב וכסף ר"ל כל ההשפעות טובות בעניני ארציות ג"כ וכמאמר הה"ק בנו"א. ונחשת רמז לכסא הכבוד ע"ד שנאמר

והי' כל הנשוך וראה אותו וחי'. דהיינו שהיו משעבדין לבם לכסא כבודו ית' ור"ל שיבוא לכם כל השפעות טובות מתחת כסא כבודו ית' והבן:

א"י ויקחו לי תרומה. דהעיקר העבדות הוא ליחד ה' תתאה משם הוי"ה ב"ה להיו"ד כנודע וזהו ויקחו לי תרומה כלומר ויקחו ל"י ר"ל ליו"ד תרו"מ ה'. דהיינו לייחד ולחבר הה' אחרונה שבשם הוי"ה ב"ה להיו"ד אמנם לאו כל אדם זוכה לזה לעסוק ביחודים ולא כל הרוצה ליטול את השם יבוא ויטול לז"א מאת כל איש אשר ידבנו לבו. הוא הצדיק האמיתי כנ"ל תקחו את תרומת"י תרומ"ת יו"ד. ר"ל ע"י התאחדם והתחברם עם הצדיק. נחשב כאלו כולם בכלל עשו היחוד והבן:

א"י ויקחו לי תרומה. ופירש"י ז"ל לי לשמי. גם כן על הדרך הנ"ל ובאופן אחר קצת. דהנה עיקר עבודתו ית' הוא להעלות השכינה הקדושה לייחדה ולחברה עם דודה ועיקר היחוד נעשה על ידי כללות ישראל דבכללות המה קומה שלימה. וכדאי' בתיקוני זוה"ק דיש מארי דעיינין מארי דאודנין מארי דידין מארי דרגלין מארי דחוטמא מארי דפומא וכו'. ויש צדיק עובד במדריגה אחת וצדיק אחר עובד במדריגה אחרת. ועל ידי התאחדם והתחברותם יחד באהבה ובלב שלם נעשה בכללם היחוד כראוי וראיה לזה מה דאיתא בזוה"ק משה שושבינא דמלכא ואהרן שושבינא דמטרוניתא. ואלו ח"ו הי' פירוד לבבות ביניהם האיך הי' ביכולת להיות היחוד השלם אך בוודאי הי' תמיד אהבה ואחוה ושלום וריעות ביניהם. וזהו מאה"כ ויקחו לי תרומה. ר"ל להעלות השכינה הקדושה לחברה עם דודה. וזהו שפי' רש"י ז"ל לי לשמי דהיינו לשמו ית' ותיבות לשמ"ו אותיות שלו"ם. כלומר שעיקר היחוד נעשה על ידי השלום שיש בין כללות ישראל. כי שלום שמא דקוב"ה. וע"י כללותם והתחברותם שיש ביניהם כל המדריגות וכנ"ל נעשה היחוד השלם כראוי. וגמר אומר מאת כל איש אשר ידבנו לבו. היינו בהתכללות יחד באהבה ואחוה. תקחו את תרומתי והבן:

א"י ויקחו לי תרומה וגו'. ע"ד דאיתא באבות פ"א הלל אומר אם אין אני לי מי לי וכו'. וי"ל פירושו הצדיק המכונה בשם הלל ע"ש שמהלל ומשבח להבוב"ה וז"א הלל אומר ר"ל הצדיק אומר אם אין כשאני עולה לעולם העליון הנקרא אי"ן אז אני' לי ר"ל המלכות שמים המכונה בשם אני כנודע הוא לי ובעזרי כי בלעדה לא יכולתי להרים יד ורגל בעבודתו ית"ש. והוא הנותן לי כח לעשות חיל. ובוודאי שכן הוא שהבוב"ה ברוב רחמיו וחסדיו נתן לנו תורתו הקדושה שיש בה ששים רבוא אותיות כנגד ס' רבוא נשמות ישראל וכ"א מישראל יש לו שורש נשמתו הנמצא בתוה"ק לסייעו ולעוזרו על ככה שישוב בתשובה שלימה לפניו ית' ובאופן שיקדש ויטהר עצמו עם כל פרטי אבריו

בקיום התרי"ג מצות שהם כנגד אבריו של האדם. רמ"ח מ"ע כנגד רמ"ח אבריו של אדם. שס"ה ל"ת כנגד שס"ה גידיו ובוודאי בכל מצוה שמקיים עושה יחוד במרום. ע"ד משל כמו מצות צדקה הפרוטה שנותן רמז ליו"ד משם הוי"ה ב"ה וב' הידים שנותן בהם הפרוטה בכ"א ה' אצבעות הוא כנגד ב' ההי"ן. וגוף האדם שהוא נותן הפרוטה ליד העני יש לו דמות וי"ו ונשלם השם הוי"ה ב"ה. והנה יש כמה בחי' בנתינות הצדקה יש שנותן צדקה בגודל השמחה ובנדבת לבו ובוודאי בצדקה כזו נעשה היחוד אך ישראל קדושים הם ויש שיש לו ואינו רוצה ליתן בנדבת לבו וברצונו הטוב אמנם באין ברירה ומחמת הבושה מוכרח ליתן אבל אינו נותן בנדבה וברצון הטוב ואיך יוכל לעשות היחוד כשעושה בהכרח ובעצבות ח"ו לזה אמר ויקחו לי תרומה ואחכמז"ל אין קיחה אלא בכסף וכסף הוא מלשון חשק כמו נכסוף נכספת ור"ל שיתנו בגודל הכוסף והחשק ובשמחת הלב ובזה יבואו למדריגה זו ליתן ברצון נפשם הטוב לזה יעצנו הכ' מאת כ"ל איש כ"ל בגי' חמשים רמז לנש"ב. ר"ל מאותו איש הצדיק אשר יש לו בחי' כל היינו הנש"ב ואז בוודאי הוא במדריגה זו שבכל מקום שהולך וכל מה שעושה אינו רואה שום דבר רק אלהותו ית"ש וכמאה"כ זה אלי ואנוהו ר"ל ע"י שאני רואה בכ"מ הזה אלי עי"ז ואנוהו אני עושה לו מדור בזה העולם גם פי' השני שהוא לשון התנאה לפניו במצות ור"ל שבזה אני מביא גודל התפארות לזה העולם ע"י התדבקותו בו ית"ש. וזהו רמז ג"כ "אשר "ידבנו "לבו ר"ת אל"י ר"ל שמקיים זה אלי ואנוהו ממנו תקחו את תרומתי ר"ל הוא יביאכם למדרגה זו ליתן בגודל השמחה ויהי' היחוד בשלימות וכראוי והבן:

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו. ויל"ד על יתור הו' של ועשו. והנראה דהנה העיקר עבודת האדם בעודו בעוה"ז לתקן המדות שלו אהבה ויראה והתפארות ונצוח והודי' ויסוד והמה בכלל ו' מדות עד בואו למדת המלכות. ובזה נעשה מקדש ומשכן להבוב"ה לשרות בתוכו וזהו ועשו ר"ל ו' עשו דהיינו שמחויב לתקן הו' מדות בכלל לעשות הכל בהתקשרות הבוב"ה. ואפילו כל צרכיו ההכרחים מאכילה ושתיה ושאר צרכי הגוף יראה שיגיע מהם צד הנאה להבוב"ה על ידי התקדשו בהם בטוב הכונה. וזהו ועשו לי מקדש ואז ושכנתי בתוכם ר"ל בתוך המדות שלהם. ככל אשר אני מראה אותך. דמי שיש בו מדעת קונו ישכיל בדעתו ליקח לעצמו מכל דבר שבא לכלל בריאה רמיזא דחכמתא. ואפילו מעניני ארציות ותענוגות בני אדם. יתן דעתו ע"ז שבוודאי הבוב"ה לא לחנם פעל ככה בעולמו כ"א ליתן עצות לנפשו איך להמציא לו בחי' עבודה ונח"ר לבוראינו ויוצרינו ית'. וזהו ככל אשר אני מראה אותך ר"ל אפילו הדברים שנראים שהם בחי' אותך היינו לצרכך.

גם בהם אני מראה לך דרך לעבודתי. וגמר אומר את תבנית המשכן ר"ל מפני שכן מראה תבנית המשכן. וכמ"ש לעיל בשם הזוה"ק ציורא דעובדא דבראשית וציורא דמשכנא וציורא דגופא דב"נ אינון חד וכדאי' בספרים רמזי המשכן עם כל הכלים שהם בדמיון גוף האדם עם אבריו וע"י התקדש האדם גופו עם אבריו שהם בתמונת המשכן עם כל כליו אז נעשה האדם גם כן מדור ומשכן להבוב"ה בקרבו. והנה הר"ת מן "את "תבנית "המשכן הוא את"ה נוטריקון "אשר "תנה "הודך ר"ל שתבנית המשכן מרמז עפ"י הסוד לקומת השכינה הקדושה וההוד והדר העליון. וזהו שגמר אומר וכן תעשה כ"ן גי' סו"ד וכמ"ש לעיל שבכ"ד תכוונו לסוד העליון וכמ"ש וירא אלהים את האור כי טוב או"ר גי' ר"ז ר"ל שהש"י ראה באור היינו רזי וסודות תורתינו הקדושה עם המצות כי טוב ועמד וגנזו לצדיקים לע"ל שהם ישיגו בלימוד תורתם רזי וסודות התורה אמן כי"ר והבן:

א"י ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. כבר עמדו בזה הקדמונים ובפרט בזוה"ק בתוכו לא נאמר כ"א בתוכם והנראה לערכינו בהקדם לפרש מה שאחז"ל גדולים מעשה הצדיקים ממעשה שמים וארץ דאלו במעשה שמים וארץ כתיב אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים. ובמעשה צדיקים נאמר מקדש ה' כוננו ידיך. ודבריהם ז"ל צריכים ביאור דהאיך נאמר כאן מעשי צדיקים. והנראה דהנה איתא מיום שחרב ביהמ"ק אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה. אך דעיקר הוא הלימוד תורה לשמה דהיינו בדחילו ורחימו כי אורייתא דלאו איהו בדו"ר לא פרחה לעילא. וירוע בזוה"ק דאהבה ויראה מכונין בשם ידים. חסד דרועא ימינא גבורה דרועא שמאלא. דהיינו אהבה ויראה. וזהו אשר רמזו לנו חכמז"ל בדבריהם הקדושים. גדולים מעשה הצדיקים ממעשי שמים וארץ דאלו במעשה שמים וארץ כתיב אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים'. ר"ל ע"ד הכ' עילם חסד יבנה דעיקר הבריאה הי' במדת החסד כמאחז"ל ראה שאין העולם מתקיים במה"ד כו' מפני שרובא דרובא לא יזכו בעיניו מצד הדין וניזונים מצד חסרו ית'. וזהו פי' דאלו במעשה שמים וארץ נאמר אף ידי וגו' וימיני טפחה וגו' רמז להחסד שמכונה בשם ימין. ואלו במעשה צדיקים ר"ל בתורתם שלומדים לשמה ובדו"ר שעושין בזה משכן ומקדש לו ית"ש כנ"ל אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד"א כו' נאמר מקדש ה' כוננו ידיך. ר"ל שעושים מקדש להוויתו ית' לשרות בו כוננו ידיך ר"ל שעושים כן ובסים להשראת אלהותו ית' בהידים דהיינו בתרין דרועין אהבה ויראה כנ"ל. וזהו ג"כ פי' ועשו לי מקדש ופירש"י ז"ל לי לשמי בית קדושה. רמז לדברינו הנאמרים לעיל באמת דקאי על כל אדם ובכל עת וזמן. דהתורה היא נצחיית ר"ל כל אדם מישראל שמקדש ומטהר עצמו בעסקו בתורה לשמה. עושה מדור ומשכן להוי"ה ב"ה לשרות בד' אמותיו שהם כנגד

ד' אותיות הוי"ה ב"ה וזהו ועשו לי מקדש והעמיק רש"י ז"ל בדברי קדשו לי שמי ר"ל בעסק התורה לשמה יעשו לי בית קדושה לשמי הוי"ה ב"ה להשרות הוויתי בד' אמות של הלכה שהם כנגד ד' אותיות הוי"ה של שמי. ושכנתי בתוכם. ר"ל בהמדות שלהם אהבה ויראה כו'. ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן עשו. קושיית המפרשים ידוע על יתור ב' תיבות וכן תעשו. והנראה לערכינו דהנה ידוע למביני מדע סוד המשכן עם כל הכלים שישנו גם כן בגוף האדם ואבריו כדאיתא בזה"ק וכנ"ל שהעיקר המשכן הוא שהאדם עושה בקרב לבו כשמקדש ומטהר עצמו עם כל פרטי אבריו לעשות מדור ומשכן להבור ב"ה בקרבו ועפי"ז פירשנו גם כן הכתוב עשית קרשים לקשר עצמך להבוב"ה, למשכן בכדי שתהי' משכן ובית דירה כביכול להבורא ב"ה כי קרשי"ם הם אותיות קשרי"ם לשון קשר. ולזאת לא נאמר ועשית קרשי המשכן רק קרשים בכדי לרמז להנ"ל ובוודאי הבורא ב"ה הראה לו למשה רבינו ע"ה סוד המשכן עם כל כליו איך לקשר עם כל פרטי אבריו בסבת המשכן בהבוב"ה ובוודאי משה רעיא מהימנא קדישא עשה כן ונתקשר ונתדבק בהבוב"ה. והראי' ששום אדם לא יכול להקימו מפני כובדן של קרשים כ"א מרע"ה על ידי שנתקשר ונתדבק בהבוב"ה. הוקם על ידו מאליו. כמ"ש הוקם המשכן. וזהו מאה"כ ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו. כ"ן גי' סו"ד ר"ל שתראו להשיג סוד המשכן במרום לקשר ולהתדבק בהבוב"ה אמן כי"ר והבן:

בטבעות הארון יהיו הבדים לא יסורו ממנו. ונתת אל הארון את העדות אשר אתן אליך. ידוע דארון רמז לתורה. והטבעות י"ל דמרמז אל המצות ע"ד טבעת קידושין. דעל ידי המצות שאדם עושה הוא נתקדש להבוב"ה. כמו שאנו אומרים אשר קדשנו במצותיו. ומבשרי אחזה אלהי כמו בקידושי אשה העיקר בקידושין הוא בנתינת הטבעת ובאמירת הרי את מקודשת כו' כמו כן העיקר קידושין שהבורא ב"ה מקדש לכנס"י הוא ע"י המצות שישראל עושין. וזהו בטבעות הארון. היינו מצות התורה. יהיו הבדים. הם ישראל שהם עם לבדד ישכון. עדה"כ לא מרובכם מכל העמים חשק וגו' כי אתם המעט מכל העמים פי' דהנה ידוע דעיקר גלות ישראל לבין העמים הוא בכדי שיעלו מהם כל הני"ק. וזהו כי אתם המעט מכל העמים. ר"ל מה שאתם בגלות בין העמים הוא ללקט מביניהם עט הני"ק שנמצאים בהם כידוע. דבכל דבר שבא לכלל בריאה יש בו ניצוץ קדוש המחי' אותו וצריכים ישראל לעבוד ולתקן להוציא מהם הני"ק. ונתת אל הארון את העדות אשר אתן אליך ר"ל אפילו מה שאני נותן לך לצרכי הגשמיות תעלה גם כן הכל אל הקדושה ועפ"י תורה הקדושה וכנ"ל והבן

ונתת אל הארון את העדות אשר אתן אליך. ורש"י ז"ל פירש אל הארון כמו כמו בארון דק"ל מהו אל הארון דמשמעו אצל הארון וכי אצל הארון היו מונחים הלחות והלא בתוכו היו מונחים. לכ"פ כמו בארון. ונ"ל דהנה לעיל מיני' כתיב בטבעות הארון יהיו הבדים וגו' דהת"ח נקרא ארון כמו הן שהוא עשוי להיות התורה מונחת בו ככה הת"ח בו התורה וא"א התורה בלא ישראל וכמ"ש בראשית בשביל התורה ובשביל ישראל כי לא היתה התורה יכולה להתקיים אלא בשביל ודרך שעושים ישראל שבילים אליו. וכמו שהטבעות מקדשים את הכלה כמו"כ הצדיק עושה טבעות להשתלשל מעולם לעולם ולכן נקראים ת"ח בכל מקום שמלמדים עצמם להיות חכם העליון קשור ומדובק ומיוחד עם חכם דלתתא כדי להשיג חכמה עליונה אבל איך ובמה יוכל להשיג הוא ע"י השתלשלות העולמות מאצילות לבריאה וליצירה ולעשיה כמו הטבעות שמקשרים טבעת בטבעת עד שנעשה שלשלת וכמשל דאיתא במדרש בבאר מים יפים שלא היו יכולים לשאוב ממנה ע שבא פקח אחד וקשר חבל בחבל במשיחה נימא בנימא עד שהתחילו הכל דולין. וכזה רומז דוד המלך ע"ה מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי. מה. הגם שאני מה כמ"ש משה רבינו ע"ה ונחנו מה מ"מ אהבתי תורתך כי כל היום כל הוא הצדיק כדמתרגם על כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא וארעא. וזה ענין דנשקי ארעא ורקיע להדדי כי רקיע הוא לשון התפשטות שצריך לעשות התפשטות להתפשטות פעם אחר פעם עד דנקשי לארעא להביא נשיקה ותשוקה מרקיע לארעא וזהו כל היום כל היינו היחוד של שמיא וארעא כנ"ל אשר בזה משיג אני היום בה' הידועה הוא הבהירות עליון היא שיחתי כ"ז אני משיח על ידי התורה. וזהו בטבעות הארון ע"י הטבעות היינו השלשלת והשתלשלות והכנה שעושה הארון היינו הת"ח כן יהיו הבדים ר"ל לפי זה יזכו להשיב הב"ד כליון ה' בד"ד ינחנו לשון הבדים לשון רבים כי כתיב בד בבד יהי' שהתגלות הבד קודש העליון הוא פעם אחר פעם בכל פעם משיג יותר וזהו בד בבד בד אחר בד בכל פעם יבוא להתגלות יותר. והבטיחה התוה"ק לא יסורו ממנו שבכ"פ שיצטרך הצדיק להמשיך התגלות זה על עם קדוש לא יסורו ממנו וז"א ונתת אל הארון אל כמו אֶל בצירי נתן במתנה אל הארון הוא הת"ח את העדות ר"ל על ידי התורה שלו. וכנ"ל אשר אתן אליך. ר"ל כל מיני השפעות אשר אתן לעולם הוא נמסר אליך הצדיק להיות צדיק גוזר והקב"ה מקיים ועצת עבדיו ישלים בכל טוב והבן: **ועשית** כפרת זהב טהור. כבר כתבנו דארון מרומז להתורה. וזהו ועשית כפרת ר"ל מסך לתורה הקדושה זהב טהור. ר"ל יראה טהורה מכל סיג ופגם דהיינו יראה הרוממות. כי זהב מרמז ליראה. אמתים וחצי ארכו כלומר אמה הוא וי"ו טפחים אמתים הוא

י"ב טפחים. וחצי הוא ג' הרי ט"ו כנגד שם י"ה וכתבנו במ"א דבשם י"ה נכלל הוי"ה בשלימות כזה. יו"ד ה"א גי' כ"ו. וזהו אמתים וחצי ארכו ר"ל ע"י היראה הטהורה ימשיך עליו הויתו ית'. ואמה וחצי רחבו וגו' הוא ט' טפחים רמז למדת אמ"ת כי תיבת אמ"ת במ"ק עולה ט' (כאן חסר באמצע איזה שורות) והבוב"ה יתן בלבנו לבוא למדת האמת בכל עסקינו ולייחד לבבינו לאהבה וליראה את שמו ית' ולייחד את שמו באמת ובתמים אמן כי"ר:

ועשית את הקרשים למשכן וגו'. נ"ל דהנה קרש הוא עץ פשוט. ועשית לשון תיקון כנודע. ואה"כ ועשית את הקרשים שתוכל לתקן גם מאותם שהם כקרש בעלמא עץ פשוט תוכל לעשות ממנו נ"כ משכן שיהא משכן ומעון לה' כי בנ"י היכל ה' המה והבן: **א"י** ועשית את וגו'. עצי שטים עומדים. כי הנה אחז"ל בי עשרה שכינתא שריא. והעיקר הגם שהם עשרה להיות אחד באחד יגשו ואז אחד הפשוט האמיתי שורה ביניהם כי זה ממדותיו ית' להתאחד באחד. וכמו שמצינו ביהושע שצמצם כל ישראל בין שני בדי הארון ולמה לו ית' לעשות כזאת וכי קינוגיא עביד קוב"ה בהדייהו שיחזיק מועט את המרובה אלא להורות נתן אהבה שאהבם להתאחד עמהם כאחד כלם כאיש אחד וממנו יראו וכן יעשו להתנהג במדת האהבה והשלום. דע אלהי אביך שתחבר עצמך במדות אלהי אביך היינו במדת האחדות והתחברות יחד. וכמו שמצינו במעמד הקדוש בהר סיני. ויאן שם ישראל ולא אמר ויחנו שם ישראלים כי היו כולם כאיש אחד בלב אחד ולכן קוראם הש"י תמיד ישראל בלשון יחיד ולא ישראלים וזהו ואהבת לרעך כמוך. לרעך כמו הש"י שהוא רועה ישראל וקראנו בכל לשון חיבה ישראל כולם כלולים כאחד לכן גם אתה ואהבת לכל אחד לרעך בשביל רעך להיות כמוהו כמוך עם כל אחד בלב אחד כאיש אחד. וזהו ועשית את הקרשים. ר"ל אין קרשי"ם אלא קשרי"ם שתתקן עצמך להיות קשור עם כ"א כנ"ל. למשכן שתלמד עצמך מן המשכן שהיו עומדים שם צפופים ומשתחוים רוחים להורות על האחדות וכנ"ל עצי שטים ר"ל ושמא תאמר האיך היכולת להתאחד כאחד והלא כל אחד מרעהו יבדל בדעת ויש בכלל ישראל בחינות מוחלקים לומדים ופשוטים והאיך יוכללו כאחת. לכן אמר עצי שטים כי האדם עץ השדה ואותם שהם עצי שטים בנ"א הגבוהים וגדולים עומדים יביאו עמידה גם בפשוטי עם ואז עומדים יהי' עמידה וקיום לכל עי"ז. כמו שיש עי"ן פנים לתורה ובשרשם כלם אחדות פשוט וכ"א משיג פנים מהע' פנים שהוא פנימיות עין העליון ולכן עי"ן גי' ק"ל כי קודם בואו לפנימות עין העליון אזי החומר מונע אותו מהשיג פנים לתורה אבל כאשר ישיג

עין העליון ועליו יזרח כבודו הוא קל לו להשיג תכלית העבודה והשם יזכנו לעובדו באמת אמן והבן:

ועשית את הקרשים למשכן עשרים קרש לפאת נגבה תימנה. ומתחלה נבאר דלכאורה תגדל בתימה על מה ולמה צוה לעשות תחלה יריעות ואח"כ קרשים הלא היריעות המה לגג כפירש"י ז"ל והי' לצות תחלה על מעשה הקרשים ועיין באוה"ח מזה. ונוסיף לבאר כי הנה מעשה המשכן הי' כדי להשרות הוי"ה בקרב ישראל כמרומז במעשיהם ומדתם ראשון תחלה נאמר ואת המשכן תעשה עשר יריעות עשר הוא יו"ד ואות י' במילוי כזה יו"ד הוא כ' ואות ו' הוא כ"ו כמנין שם הוי"ה ב"ה. ואמר אורך היריעה האחת שמונה ועשרים באמה. כי שם הוי"ה במילוי ומילוי דמילוי הם כ"ח אותיות ורוחב היריעה ארבע באמה נגד ד' אותיות ההוי"ה ב"ה וב"ש ובפרטות חמש היריעות חוברות וכן החוברת השנית נגד שני ההי"ן מהשם. חמשים לולאות בקצה היריעה האחת וחמשים לולאות בקצה היריעה השנית וחמשים קרסי זהב המה ק"ן ירמז על שם אדנ"י שהוא ק"ן להוי' ב"ה ואז והי' המשכן אחד וממנו תקיש על שאר מעשה המשכן. והנה בעוה"ז השם הוא יהו"ה כי בי"ה ה' צור עולמים עולם העליון ביו"ד ועוה"ז בה'. ואות ו' מחבר עולם העליון בעולם התחתון. אבל לעתיד יהי' השם יהי"ה כי יהא הכל כמו עולם העליון. ולזה נצטוו אח"כ על מעשה הקרשים דוגמת עולם העתיד לבוא. ואמר ועשית את הקרשים למשכן כנ"ל. עשרים קרש. עשרים היינו ב' יודי"ן משם יהי"ה. ועשרים גי' כת"ר שאז הכל יתנו לו ית' כתר מלוכה ואז יתהפך צירוף רשעי"ם לצירוף שערי"ם זה השער לה' ויזכו הכל לפאת נגבה תימנה נגבה הוא לשון זריחה כי נגב הוא לשון נגד כדאי' בנ"א ואין נגד אלא למזרח כי יזרח עלינו אור החכמה העליונה במהרה בימינו אמן:

סדר תצוה ופרשת זכור

ואתה תצוה את בנ"י ויקחו אליך עמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד. נ"ל דהנה אי' בפי' עשר ספירות בלימה. הכוונה כי עשר ספירות ספירה לשון הארה שהגם שהי"ס מאירין מאד ועשר הוא האחדות אחד הפשוט שהוא נותן הארה בכל העשר מ"מ א"א בל"י מ"ה ר"ל בלי האדם שהוא גי' מ"ה שהוא בדמות דיוקן אדם העליון ההוא יקרא אדם והוא המאיר בכל הספירות העשר. וזהו אלף המגן וגו' כל שלטי הגבורים אלף אותיות פלא הוא הפלא עליון אשר הוא למגן לכל החוסים בו תלוי עליו כל הוא הצדיק שנקרא כל כי כל בשמים ובארץ מתרגמינן דאחיד בשמיא וארעא היינו הצדיק המייחד ע"י מעשיו שמים וארץ היחוד האמיתי והצדיק הזה שנק' כל הוא שלטי הגבורים הוא שליט על הגבורים דלעילא ששים גבורים סביב לה הם מלאכים הקדושים אשר הם

גבורי כח לעשות דברו. והגם שהם קדושים וטהורים מ"מ עצומים מהם עושי דברו הצדיקים המייחדים שמים וארץ כנ"ל קורא הצדיק אליהם יעמדו יחד יקרא אל השמים מעל לרפאל שירפא ולמיכאל לחונן חסד ולגבריאל כי יתן גבורתו על שונאי ה' וסער מתחולל על ראש רשעים יחול וכאשר יאמר כן יקום. וזהו זכור את אשר עשה לך עמלק וגו' וכאי' בזוה"ק פ' זו במשל הבן מלך עם הזונה שכל כוונת היצר שלא ישמע לו האדם ויתגבר עליו ועי"ז זוכה גם ליקר ורבו סגי אולם הוא מוכרח לעשות רצון יוצרו ע"ש. וזהו כוונת הכ' זכור את אשר עשה לך עמלק. עמלק הוא היצר עושה אותך שתהי' בבחי' ל"ך אותיות כ"ל היינו שתייחד שמיא וארעא כנ"ל אשר קרך ר"ל מה שהיצר קרך וציננך והפשירך מן העבודה הוא. בדרך. למען תתגבר ותלך בדרך טובים כי יש ב' מיני דרכים דרך רשעים כאפלה. ודרך טובים ישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בם. והיצר קרך למען תתחזק מעצמך ותלך בדרך הידועה בדרך הטוב והישר והרצוי. ויזנב בך. מה שמביא אותך לבחי' זנב ואחוריים הוא כי אם את כל הנחשלים אחריך. אותם הנחשלים מעבודתו ית' אבל על הצדיקים אינו יכול להם. ואתה עיף ויגע וגו' ע"ד אוז"ל יגעתי ומצאתי תאמין שכשהאדם יגע ועיף ואעפ"כ הוא מייגע עצמו אל התורה הוא משיג ובא אל העבודה והאמן לו. וזהו ואתה עיף ויגע שהגם שאתה עיף ואעפ"כ אתה מתייגע אל עבודתו. אזי נכון יהא לבך בטוח בה' כי ולא ירא אלהים. שלא יראה אליך שום אלהים ודין כ"א הכל רחמים גמורים ופשוטים. והי' בהניח ה' עיין בכה"ק לאאמו"ר זצלה"ה ע"פ זה ולפ"ד נאמר כי בגלות אין השם שלם אבל לעתיד יושלם השם והכסא. ואז והי' יגיד על שמחה בהניח ה' שיהא נייחא והשם שלם בב"א. ונתחיל לכתוב שהתחלנו בו. ואתה תצוה אתה שהוא בחי' הדעת כנודע. כי א"א לישראל לתת ראש להתחבר בבורא כל אם לא שיעלו מתחלה ראשית הדעת והחכמה שלהם וכדאי' במד' דעה קנית מה חסרת דעה לשון התחברות וכמאה"כ כי תשא את ראש ב"י ר"ל כשתרצה לישא ולהעלות בנ"י אזי את ראש עם הראשית חכמה ודעת תעלה את הדעת ואז גם הם בנקל יעלו. וז"א ואתה הוא הדעת שאתה מעלה בזה. תצוה את ב"י תצוה לשון צוותא וחיבור תוכל לחבר את כלל ישראל ונתן הכ' עצה לזה ויקחו אליך שמן זית זך כמש"ה שמן על ראשך אל יחסר רומז על צלם האלהים הניתן באדם צריך שתראה שלא יחסר ממך בשום פעם כי מ"ה במילוי כזה מ"ם ה"א גי' פ"ו כמנין אלהי"ם ושם הוי"ה במילוי אלפי"ן גי' מ"ה רומז על האדם שהוא בדמות דיוקן אדם ובצלם אלהים. והזהיר שהמע"ה שמן על ראשך אל יחסר כנ"ל. וזהו ויקחו אליך שמן זית זך. היינו שישמרו עצמם שיהי' בצלם אלהים ויהי' זית זך צלול וברור בלי שום תערובת. כתית למאור עדשה"כ ואהי' להם למקדש מעט

ודחז"ל אל בתכ"נ ובתמ"ד שהם לע"ע בגלותינו למקדש מעט. וירמז הכ' שלא להתנהג כאשר בעו"ה רבו המתפרצים להניח בהכ"נ ובהמ"ד מלהתפלל בם ולא זה דרך ישכון אור. כ"א כתית מורה על שני המקדשים שעמדו כמנין כתי"ת בית ראשון ת"י ובית שני ת"ך ומהם תקח למאור להאיר נפשך. להעלות נר תמיד. דידוע נר מצוה ותורה אור. והחילוק ביניהם מצוה בעידנא דעסיק בה יב מגינה ומצלא כדמיון הנר שאינו מאיר כ"א בהיותו אתו עמו. אבל תורה בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה מגינה ומצלא כמו האור שאינו פוסק. והנה נ"ר אותיות "נפש "רוח "נשמה "רוח נר ה' נשמת אדם. ואה"כ שגם שנפשך רוחך נשמתך בבחי' נר מ"מ תראה להעלות נ"ר את נר"נ שלך להיות מאיר תמיד בלי הפסק והבן

א"י ואתה תצוה את בנ"י ויקחו אליך שמן זית זך. יבואר בהקדם הכ' בתהלים מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית. דהנה ידוע דהש"י ברא העולם רק להטיב לברואיו ולא לצורך עצמו חלילה כי הוא מלך בטרם כל יציר נברא ומלכותו בכל משלה כמו עתה. אמנם עיקר הכוונה בבריאת העולם לא הי' רק להטיב להאדם מובחר יציריו כדי לקנות שלימות בזה העולם לזכות לנועם העליון מדה במדה שלא יהא בבחי' נהמא דכסופא כנודע. לזה צמצם עצמו כביכול בד' אותיות הוי"ה ב"ה וברא העולם. וזהו פי' מה רבו מעשיך ה' כלומר מה רב וגדול הוא מעשיך ה' שבאת בצמצום הוי"ה ב"ה לברוא העולם. ועוד חיבה יתירה נודעת לנו. כלם בחכמה עשית כלם הוא מלשון כלתה נפשי וחכמ"ה הוא כ"ת מ"ה ר"ל שנאוות לבא בכח מה. ומ"ה גי' אד"ם ואדם הוא מלשון אדמה לעליון בכדי שיוכל האדם לעלות למדריגה העליונה ולהדמות לדיוקן אדם העליון ועי"ז מלאה הארץ קנינך. שיוכל כל באי עולם להשיג אדנותך ולקנות השלימות. יזהו ג"כ פירוש רבות עשית אתה ה' ר"ל שזהו ג"כ מהרב החסד ונדבה שבאת בצמצום הוי"ה לברוא העולם להטיב לנו. ועוד יתר מזה. אלהי שבאת בצמצום להיות אלהי שלי שהוא ממש דברינו הנאמר למעלה שבא כביכול בצמצום דיוקן אדם כנ"ל כ"ח מ"ה. כי העיקר הוא שהחיוב מוטל על כ"א מישראל לעבוד ולתקן חלק האלהות שלו באיזה מדריגה שהוא למשל כמו האבות הקדושים אברהם מדתו הוא החסד ויצחק גבורה יעקב תפארת ישראל. או כמו משה ואהרן. אהרן הוא כהן ומדתו הוא חסד. ומשה הוא בנצח ומהם נקח ראי' על כ"א מישראל לפי ערכו ומדריגתו ככה מוטל עליו החיוב לתקן חלקו האלהות. וזהו שגמר אומר נפלאותיך ומחשבותיך אלינו. ר"ל ע"י הצמצום הנ"ל שבאת בצמצום להיות אלהי שלנו כדי להפשיט עצמינו מהחומרות ולהתדבק ביוצרינו וזהו נפלאותך לשון נסים ונפלאות ומחשבותיך רק אלינו כדי להטיב לנו. וזהו ואתה תצוה

וגו' כלומר ואתה אעפ"י שאתה במדריגה גדולה מאד היינו מדת הנצח כנ"ל. אעפי"כ תצוה מלשון חיבור וצוותא תחבר אתך את ב"י להעלות ג"כ נשמתם לשורש העליון. אך בוודאי שבלתי אפשרי לדבק אליו כל ישראל ס' רבוא נפשות. לז"א ויקחו אליך כלומר אליך בדומים לך אותם היראים והשלימים שהם קצת בדומים לך. אותם תוכל להעלות לשורשן. ועיי"ז שמן זית זך יבא לכם השפע ממרום זכה וברורה מכל סיג ופגם. ושלא יחטפו זרים חלילה כי בוודאי הבוב"ה הוא רחים וחנון ואעפ"י שישראל ח"ו אינם ראויים מצד מעשיהם אעפ"כ הי' נותן להם כל הברכות והטובות. אך עכ"ז עיקר רצונו ית' שיזכו ישראל מצד מעשיהם הטובים לבוא להם השפע מדה במדה. בכדי שלא יהי' ח"ו אחיזה לחיצונים בהשפע. וכמו שאמר הרה"ק אאמו"ר זצלה"ה כמה פעמים כזה. וזהו שמן זית מורה על ההשפעה זך שיבוא לכם השפע זכה וברורה ולא יהי' ח"ו שום חלק להאומות בזה אמן כן יהי רצון:

ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך וגו' מתוך בנ"י לכהנו לי. הנה תיבת מתוך אין לו פירוש. והול"ל מבנ"י. והנראה בהקדם הכ' בתהלים אור זרוע צדיק ולישרי לב שמחה. או"ר בגי' ר"ז כלומר עיקר רזי התורה והפנימיות שלה שהוא הסוד העליון אינו מתגלה כ"א להצדיק השלם. וכמ"ש עיני ה' אל הצדיקים כי סו"ד בגי' ע'. וזהו עיני ה' כלומר העי"ן העליון שהוא סוד התורה הוא רק אל הצדיקים. וכמו שביארנו בפרשה העברה הפסוק וירא אלהים את האור כי טוב. דהיינו רזי וסודות התורה. עמד וגנזו לצדיקים לע"ל שישיגו בלימוד תורתם סודות התורה. ולישרי לב הוא רק בשמחה. אבל עיקר סודות התורה אינו מתגלה כי"א לצדיק הגמור. וזהו שאמר הש"י למרע"ה. ואתה כלומר הואיל שאתה במדריגה זו שאתה משיג הסוד ופנימיות התורה. הקרב אליך את אהרן אחיך רמז לכל מי שירצה לגשת לעבודת הקודש פנימה. כי אהרן הי' כהן והוא לשון עובד. ע"כ כל מי שעובד הבוב"ה הוא מכונה בשם אהרן הכהן וזהו ואתה הקרב אליך וגו' מתוך בנ"י ר"ל שתראהו להשיג מפנימיות ישראל כי תיבת ישרא"ל במילואו הוא יו"ד שי"ן רי"ש אל"ף למ"ד. והאותיות האמצעים מאותיות יש"ר הם וי"י גי' כ"ו כמספר הוי"ה ב"ה. ר"ל להמשיך עליהם הוויות עליון. והאותיות האמצעים מן אל"ף למ"ד הם ל"מ בגי' ע' והעי"ן מרמז לסוד העליון כנ"ל ור"ל שתראה להביאם ג"כ למדריגה זו להשיג סודות התורה. או י"ל כפשוטו ע"ז הדרך הקרב אליך את אהרן אחיך וגו' לכל עובד ה' כנ"ל. מתוך בנ"י כלומר להשיג מפנימיות מדריגת ישראל. כי ישראל הוא מדריגה גדולה. ישראל אותיות ל"י רא"ש וזהו בנ"י ישראל לשון בנין שיהי' בונים במדרגת ישראל לכהנו לי. כהונה הוא לשון שירות. ותיבת ל"י גי' מ' ומורה על מלכות (חסר שורה) וע"ד שאמר

הה"ק אאמו"ר זצלה"ה על מה דאיתא בגמרא. שאמרו שמעי' ואבטליון להכה"ג ויתין בני עממיא לשלם דעבדין עובדיהו דאהרן וכו' דידוע כה"ג ההוא לא הי' במדריגה זו לעשות בתחתון ולרמז בעליון להשיג סוד העבודה כראוי. והוא עשה העבודה כפשוטו. אמנם שמעי' ואבטליון לגודל מדרגתם עשו וכוונו כל הכוונות והיחודים הצריכים לעבודה ושהי' לו לעשות. וזהו פי' ויתין בני עממיא לשלם דעבדין עובדיהו דאהרן בכל הכוונות הצריכים להכה"ג והם עובדים עבודת הכה"ג ממש שהעיקר הוא הסוד והכוונה כראוי ובהפנימות הדבר היו עושים היחוד להמלכות וכנ"ל:

ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת. ע"פ מאמרינו הנ"ל דמשה הוא הדעת והנה ראיתי בספר אחד דעשיית בגדי הקודש היה דווקא ע"י משה. והנראה בעיני כי ידוע כי אהרן הוא מדת החסד והכתוב אומר מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית. מ"ה הוא האדם שהוא בדיוקן מ"ה דלעילא על ידו רבו מעשיך ה' מעשה ההוי"ה והרחמים ובאופן כלם בחכמה עשית. עשית הוא תיקון בזה שהאדם מתקן ראשית החכמה לבוא לכ"ח מ"ה והוא ראשית הדעת. וזהו ועשית אתה האיש משה שאתה בחי' הדעת תעשה ותתקן ומורה על כל אחד מישראל כי אתפשטותא דמשה בכל דרא וגלגולי' עד ס' רבוא ומזהיר לכ"א ועשית שתתקן הדעת שלך לבוא לכ"ח מ"ה בל לא בשעתא חדא וברגעא חדא יוכל עלות עד החכמה וצריך לעשות לבושין כדי לבוא לקודש העליון. וזהו בגדי קדש. לבושי קודשא. ועי"ז תזכה לאהרן אחיך שאהרן ר"ל החסד יהא אחיך. גם לכבוד. כבו"ד גי' ל"ב שתזכה להשיג ל"ב נתיבות החכמה ולתפארת שע"י הרחמים והחסדים יהי' לך תפארת להתפאר בם והבן:

ששה משמותם על האבן האחת ואת שמות הששה הנותרים על האבן השנית כתולדותם. ודקדקו המפרשים על יתור המ"ם והול"ל ששה שמותם וגו'. וגם יל"ד על תיבת האחת דהול"ל על אבן אחד גם תיבת הנותרים לכאורה אין לו שחר. והנראה בהקדם מה שפירשנו בשיר השירים הכ' אחות לנו קטנה ושדים אין לה. דר"ל אחות לנ"ו עיקר ההתדבקות שנוכל להתדבק בהבוב"ה. לנ"ו גי' אלהי"ם. הוא קטנה. זאת היא העיקר ע"י קטנות והענוה וכמ"ש אאע"ה ואנכי עפר ואפר. ומרע"ה אמר ונחנו מה. אך הגם שהענוה משובחת מאד. עכ"ז כשיגיע למדת הענוה לא יפול לגמרי עד כי ח"ו לא יערב לבו לגשת לעבוד. להבוב"ה לז"א ושדים אין לה. ר"ל כדי שיהי' לו יניקה ואחיזה להתדבק בהבוב"ה. אי"ן לה מופיע עליו אור העליון מהאין העליון. והבן ומעתה נבאר הכ' דהנה על אבן האחד הי' שמות השבטים ד' בני לאה שהם ראובן שמעון לוי יהודה. ודן ונפתלי ושמותיהם רומזים למדריגות גדולות מאד. ראוב"ן לשון ראו בן. שמעון כי

שמע ה' וגו'. לוי הוא לשון דביקות. יהודה בשמו בוודאי נרמז שם הוי' ית'. ד"ן רמז לנר ה' לז"א ששה משמותם. ר"ל שצמצמו עצמם ממדריגתם הגדולה הנרמז בשמותם ירדו קצת משמותם. על האבן האחת. בכדי שיוכלו לדבק עצמם בהבוב"ה שלזה מרמז תיבת האבן. ר"ל עיקר תוקפו וגבורתו של ישראל. לזה הוכרחו להצמצם ממדריגתם הגדולה לבוא למדת האחת דהיינו למד הענוה והקטנות כנ"ל אחות לנו קטנה. ואת שמות הששה הנותרים ר"ל בוודאי אין השלימות העבדות שכל צדיק יעשה רק מעשה הצדיק האחד. רק כ"א מחוייב להעמיק בעבודתו כפי שכלו ובינתו. ע"כ הששה שבטים אחרים עבדו במדריגה אחרת היינו שבאו לגדלות הבוב"ה. וזהו ואת שמות הששה הנותרים מלשון יתרון וגדלות על האבן השנית. ועכ"ז הי' כתולדותם ר"ל בשרשם הכל אחד. ובאו כולם לאחדות הבוב"ה ושם נעשו כל המדריגות אחדות פשוט:

מעשה חרש אבן פתוחי חתם תפתח את שתי האבנים על שמות בני ישראל וגו'. כתיב קדש ישראל לה' ראשית תבואתה. ר"ל למה ישראל קודש לה' על כי הם ראשית תבואתה מה שהובא להיות עולם נברא הכל הי' בשביל ישראל כמאחז"ל בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית והם קודש לה' מה הש"י קודש הגם שהוא הי' קדוש עד שלא נברא העולם שהוא ראשית הכל ואחרי ככלות הכל יהי' קדוש מ"מ נק' קדוש ע"ש שצפה שישראל יקבלו קדושתו ולזה הם ראשית. וזהו תבואתה לראש יוסף שכל מגמת ישראל להיות מובא הכל לראש יוסף לראש ציי"ע הנק' יוסף. ולכן קודש ישראל לה' כי ראשית תבואתה שמביאין הכל לראשית העליון לראש יוסף לייחד הכל בשורשו. וזהו מעשה חרש אבן חר"ש אותיות "חמישי "רביעי "ששי שצריך לתקן ולעשות הכנה על קדושת שבת הבא כי יום אב"ג הוא לצמצם עצמו ולירד מקדושת שבת העבר. וזהו המאחרים לצאת מן השבת וממהרים לבוא ר"ל שמאחרים לרדת מעט מעט באיחור לצאת מקדושת שבת העבר וממהרים מיד בימי דה"ו לבוא לקדושת שבת הבא. ודבר זה לבוא לקדושה חדשה צריך לעשות מעשה אומנות והוא מעשה חרש מעשה אומן בחר"ש כנ"ל. ועי"ז אב"ן אותיות א"ב ב"ן מייחדין לאבא ובנין כנ"י ובני' ובזה פועלים פתוחי חתם ע"י מעשה אבן כנ"ל שעושים היחודים הגם אם נחתם ח"ו שלא לטובה פותחים החותם ומהפכים לטובה לעשות מחותם תומך בחילוף ח' בכ' להיות ה' תומך גורלי לטובה כמו שהי' בימי מרדכי ששאל במאי נחתם אם בטיט כו' ועוד פועל תפתח את שתי האבנים. כי אבן מורה על היחוד כנ"ל. והנה הגם שהמלאכים מייחדים תמיד יחוד עליון מ"מ אינם יכולים להקדיש לקדוש ולייחד עד שקדושת ישראל ויחודם עולה מלמטה. והוא רחום יכפר בעדי בדברים האלה שמ"מ האמת כן הוא. ולמעלה ג"כ נאמר ותחת רגליו כמעשה

לבנת הספיר לבנת מורה על אבן הנ"ל. ואמר תפתח את שתי. שתי מלשון שתה תחת רגליו ור"ל שע"י מעשה חרש אבן כנ"ל תפתח את שתי את יחוד העליון אשר שתה תחת רגליו להיות שתי האבנים שני היחודים שלמטה מישראל ושלמעלה מן המלאכים נקראים שניהם על שמות בנ"י שהם הגורמים כל זה. ובזה מוסבות משבצות זהב תעשה אותם זהב מורה על יראה כי הנה המלאכים הוא תענוג תמידי להם בלי הפסק ומאין תבוא להם היראה. אבל בראותם שאינם יכולים עשות בלי ישראל מזה מוסבות משבצות זהב דבר זה סובב עליהם יראה והבן היטב:

ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חותם קודש לה'. נ"ל לבאר כי חות"ם הוא אותיות חומ"ת. גם הוא לשון חמימות והתלהבות ר"ל שצריך העובד להיות חזק כחומה בהעבדות גם צריך להתלהב בגודל החמימות ובאשין קדישין לעבודת הש"י ואז נעשה צירוף חות"ם שנחקק העבדות על לבו כחותם. ושיעור הכתוב הוא כך ועשית ציץ הוא לשון הסתכלות מלשון מציץ מן החרכים. כלומר אעפ"י שהסתכלות בהבוב"ה הוא טוב מאד עכ"ז זהב טהור יראה להיות זהב טהור מכל סיג ופגם. ואז ופתחת עליו פתוחי חותם כנ"ל. שתהי' חזק כחומה בגודל ההתלהבות וחמימות בעבודתו ית"ש ויהי' נעשה צירוף חותם כנ"ל ובזה יהי' קודש לה' קודש הוא לשון הזמנה והוי' הוא שם הרחמים. כלומר שבזה יעשה הזמנה להרחמים שיבואו עלינו. כמו בעת מרדכי ואסתר הופיע גודל הרחמים לאבותינו ובימי מור והדס הושעת בניך כמו כן תופיע עלינו גודל רחמיך המרובים. ותושיענו מכל הקמים עלינו ועכ"י עמך בכל מקומות מושבותיהם אמן כי"ר:

ושכנתי בתוך בנ"י והייתי להם לאלהים. ישראל גי' ת"ק אל"י. ת"ק מלשון תיק. אל"י מורה על זה אלי. אלי דייקא שצריך לתקן האלהות ע"י עבדותו. וזה ושכנתי בתוך בנ"י אשכון בתוך אותם שבונים להיות תיקון מעון ומשכן לזה אלי. אבל יש אל שהוא חסד אל ויש אל זועם לכ"א והייתי להם לאלהים עדשה"כ ואשא אתכם על כנפי נשרים ופירש"י ז"ל כנשר הנושא גוזליו על כנפיו מוטב יכנס החץ בי ולא בבני. כן והייתי להם לאלהים כביכול אגין בעדיכם שלא יוכלו האלהים ליגע בכם כ"א כל טוב עליכם אמן:

א"י ושכנתי בתוך בנ"י וגו'. כי הנה הבוב"ה הוא א"ס ואיך נוכל לקבל שישכון בתוכינו שאנחנו בסוף. לכ"א ושכנתי בתוך ב"י בתוך הבונים להיות ישר אל בשוה כביכול עם אל. והגם שאני א"ס מ"מ והייתי להם לאלהים. אלהי"ם גי' הטב"ע אצמצם כביכול עצמי לטבע. גם והייתי לשון הוי"ה שבכל פעם אחדש להם הוי"ה ברחמים ורב טוב עלינו ועכ"י אמן:

לפורים

מגילה נקראת באחד עשר בשנים עשר בשלשה עשר בארבעה עשר בחמשה עשר. מגילה היא התורה נקראת באחד עשר ע"ד שאחז"ל מנין שאפי' אחד שיושב ועוסק בתורה ששכינה שרוי עליו כו' ע"ש. וזהו נקראת באחד שהגם שאחד יושב ועוסק בתורה שכינה שרוי' עליו. וזה עשר הוא שכינתא קדישתא הכלולה מעשר כנודע ועיין לעיל בפ' תרומה. ומכש"כ בשנים שר כשהם שנים בוודאי עשר שוכנת עליהם. בשלשה עשר. שלש פעמים עשר הוא שלשים כמנין השם הוי"ה עם ד' האותיות גי' שלשים שזוכה להמשיך הוי"ה ורחמים על ישראל. וזהו ואגודתו על ארץ יסדה. אגודה הוא שלשה על ארץ על דארצי ארצויי קמי' בזה יסדה. בארבעה עשר ד"פ עשר הוא ארבעים בן ארבעים לבינה שיזכה לבוא לבינה עולם התשובה בחמשה עשר ה' פעמים עשר גי' נו"ן רמז על שער הנו"ן יובל העליון כמו שבמצרים דלג הש"י על ההרים וקפץ על הגבעות שלא נטמע בשער הנו"ן של טומאה והוציאנו מעבדות לחירות משעבוד לגאולה מאפלה לאור גדול עד שהכניסנו לשער הנו"ן של טהרה. ככה נזכה ע"י התורה לצאת משערי טומאה וליכנוס לשער הנו"ן ליובל העליון במהרה בימינו אמן והבן מאד:

א"י מגילה נקראת וכו'. בדרך רמז ע"ד דאי' בנו"א כי מגילה רמז על התורה ע"ש כי ע"י התורה נתגלה אל האדם הארה ואור העליון. וכאשר גם בזמנינו נתגלה אליהו ורשב"י לצדיקי דורינו וזה מגילה היא התורה נקראת באחד. כי אפי' אחד שיושב ועוסק בתורה זוכה לבחי' עשר היינו להתגלות השכינתא הכלולה מעשר ובשנים עשר ששנים שיושבין ועוסקין בתורה שכינה שרוי' ביניהם כמאז"ל מפסוק אז נדברו יראי ה' שנדבר מעצמם ושכינה מדברת מתוך גרונם והבן:

ובכל יום ויום מרדכי מתהלך לפני חצר בית הנשים לדעת את שלום אסתר ומה יעשה כה. כי הנה הש"י צופה ומביט ומשגיח ממכון שבתו אל כל העולם יחד והכל נסקרין לפניו בסקירה אחת לא כמדת בו"ד שצריך לשלוחים אבל הש"י הכל גלוי לפניו מעשה כל העולם והוא שומר ידידיו לבל יכשלו ורגלי חסידיו ישמור. וזהו ובכל יום ויום מרדכי רמז על הש"י מרי דכי אדון הטהרה מתהלך תמיד לראות בכל מעשי האדם לפני חצר בית הנשים קודם שיעשה האדם לעצמו של בית הנשים מלשון שכחה שיהי' יראתו ואהבתו ית' שכוח מלוח לבו אז הש"י שומר אותו ועד שיהי' מעולם השכחה ממשיכו לדעת את שלום אסתר ע"ד שאחז"ל אסתר שמה ע"ש אסתהר היא הלבנה ור"ל לדעת שיתחבר עצמו את שלום אסתר בשלימות לבנ"ה אותיות "לב "נתיבות "החכמה. או לדעת את שלום אסתר שיחבר שלימות הלבנה דתיקום סיהרא בשלימותא ולא יהי' שום

מיעוט כלל. וגם ומה יעשה בה. משגיח מה הוא התיקון שעושה מי משלנו בה ומתפאר בפני כל צבא מעלה ראו מה ברי' שבראתי בעולמי והבן:

ע"כ היהודים הפרזים וגו' עושים את יום ארבעה עשר לחודש אדר שמחה ומשתה ויו"ט. י"ל הרמז בקריאת המגילה בי"ד ובט"ו ט"ו רמז לי"ה וכבר כתבנו דבשם י"ה נכלל השם הוי"ה בשלימות כזה. יו"ד ה"א גי' כ"ו כמספר הוי' ב"ה. וי"ד רומז לאותן שלא הגיעו עדיין למדריגה זו לגודל הבהירות והוי' ית' וזהו על כ"ן כן גי' סו"ד ר"ל בכדי לבוא להפנימות והסוד. היהודים הפרזים ר"ל אותן שאין מוקפין חומה רמז שעדיין לא הגיעו לגודל הבהירות ועפ"י מה שביארנו בשיר השירים הפסוק יפה כלבנה ברה כחמה. כי יש שאינם בגודל הבהירות העליון רק מה שמקבלים מהצדיק הדור. כמו הלבנה שמקבלת מאור השמש ולית לה מגרמה כלום וג"כ היא יפה מאד. וברה כחמה הם אותם שהם במדרגת חמה ברה וחזקה מאוד יעו"ש באורך. וזהו היהודים הפרזים שאין מוקפים חומה ועדיין לא הגיעו לגודל הבהירות כנ"ל עושים את יום י"ד כו' כנ"ל. והמוקפים חומה בגודל הארה ובהירות כחמה כנ"ל עושים את יום ט"ו רמז להוי' ית' כנ"ל. ר"ל שמקבלים גודל הארה ובהירות מהווית עליון ית'. ולזה גם אנו שאנחנו מערי הפרזים יושבים לסעודת פורים בעוד היום שהוא י"ד וממשיכים עד הלילה משתחשך ואז הוא אור לט"ו. בכדי להמשיך עלינו ג"כ הבהירות מיו"ד ה"א היינו משם הוי' ב"ה וכנ"ל אמן כי"ר והבן:

בנוסח שושנת יעקב יסדו לנו לומר ארור המן ברוך מרדכי. וצריך להבין מדוע הקדים קללות המן לברכת מרדכי. ויבואר ע"ד שאמר שהמע"ה כיתרון האור מן החשך שיתרון האור ניכר ע"י החשך בזה ניכר טובו ויופיו של האור. וזהו ויהי ערב ויהי בקר יום אחד ע"ד שהי' במצרים נגוף ורפוא שזה בעצמו הי' רפואת ישראל ע"י הכאת מצרים בבכוריהם שהן אמת כי ה' ריפא אותם אולם זה הי' הגרם של הרפואה שהי' מעונים תחת יד מצרים בעבודה קשה עד כי כבד עליהם עול הסבל שממש לא הי' להם תאוה להיזקק לנשותיהם עד כי הביאו הנשים מראות ורואות בהם עם בעליהן לומר אני נאה ממך ומאכילות ומשקות אותן עד שהביאו אותן לידי תאוה ומזה צא ולמד קושי השעבוד. ופתאום נגלה הקב"ה וגאלם והכה אותם בבכוריהם זה בעצמו גרם להם הרפואה על כי ראו בשונאיהם. וז"א ויהי ערב וגו' כי ארז"ל כ"מ שנאמר ויהי בימי ודאי צער ויהי סתם איכא הכי ואיכא הכי וזפ"ה ויהי ערב כשבא ערבוב וצער בויהי אל הרשעים עי"ז נעשה ויהי בקר וגו' שגם ויהי הי' בקר אור ליהודים המבקרים ודורשים יחודו ואחדותו ית' הדבקים יום אחד באור ובהירות של אחדות הפשוט. ולכן הקדים ארור המן לברוך

מרדכי כי כשנכנעת הסט"א לנוקבא דתהומא רבא נתגדל גבול הקדושה וע"י שנתארר המן נתגדל וניכר לכל כי ברוך מרדכי היהודי אמן:

פרשת כי תשא

וידבר ד' אל משה וגו' ואתה קח לך וגו' מר דרור וגו'. עיין בספר נו"א. והנראה לערכינו עפ"י מאמרינו לרמז יג בתיבת אד"ר רמז נוטריקון למפרע "ראש "דברך "אמת. דהנה כתיב אמת מארץ תצמח וידוע דארץ מרמז להמלכות שמים והעיקר האמת תצמח מהמ"ש היינו מי שמקבל עליו עול מ"ש שלימה יוכל לבוא למדריגת האמת. וזהו ג"כ הרמז בתיבת אד"ר "ראש "דברך "אמת דברך רמז להמלכות ע"ד דבר אחד לדור ור"ל כנ"ל היינו ראש דברך העיקר שע"י המלכות המרומז בתיבת דברך יבא למדת האמת כי זה כל האדם כי תיבת אדם במ"ק הוא ט' כמנין אמ"ת במ"ק וגם שבת במ"ק עולה ט' כמנין אמת במ"ק. נמצא כשמקבל עליו עומ"ש בשלימות בזה החודש אדר יבוא למדת אמת שהוא הבוב"ה חותמו אמת ואז המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול שעבוד הגלות ועול ד"א. וכשיגיע ר"ח ניסן שהוא ר"ה למלכים יתמנו עליהם מלכים טובים אוהבי ישראל. ויבוטל מעלינו כל גזירות רעות אך יגזרו עלינו גזירות טובות ישועות ונחמות. ונחזור לביאור הכ' ואתה קח לך בשמים וגו'. דהנה מאכילה ושתיה נהנה הגוף אבל מהריח אינו נהנה רק הנשמה. וזהו ואתה קח לך בשמים ר"ל כשתרצה לקבל מתענוג העליון שמורה ע"ז תיבת בשמים שהוא תענוג הנשמה אז ראש מר מוכרח אתה מקודם לבוא לבחי' ראש ולהיות ראש דברך אמת כנ"ל. וזהו ראש מ"ר מ"ר אותיות ר"ם ור"ל לבוא להראש דברך אמת מהרם ונשא ואז ברור יהי' לך חירות משעבוד הגלות חירות מיצה"ר חירות ממלאך המות אמן כי"ר:

ויאמר ה' אל משה לאמר. ואתה דבר אל בנ"י לאמר אך את שבתותי תשמרו כי אות היא ביני וביניכם לדרתיכם לדעת כי אני ה' מקדשכם. ודקדקו המפרשים על יתור תיבת ואתה. וגם מה מיעט תיבת אך. וגם על תיבת שבתותי ולא נאמר שבתי. והנראה ליישב כ"ז בהקדם בשם הה"ק מו"ה ברוך זצלל"ה ממעזיבוז שפירש הכ' ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם. ואמר כך. משרע"ה אמר להקב"ה כשאבוא לישראל לאמר להם בשליחות שלי בשמך ובוודאי הי' בתוך ב"י בעלי מדריגות והזקנים שידעו כל השמות הקדושים. וזהו ואמרו לי מה שמו. ר"ל שהם יאמרו לי מה שמו של הבוב"ה. ואז מה אומר אליהם דבר חדש שלא ידעו אותו. והשיב לו הש"י אהי' אשר אהי'. כי אהי"ה פעמים אהי"ה עולה כמספר אמ"ת. ר"ל שתאמר להם היש לכם ידיעה במדת אמת שהיא ג"כ שמו של הקב"ה. ואם יש לכם מדת האמת. ובזה יבואר הכ' ואתה דבר אל בי"י. כלומר ואתה

שהגעת וידעת למדריגת האמת. דבר אל בי"י א"ך גי' אהי"ה רמז למדת אמת כנ"ל ר"ל תדבר ותביאם ג"כ למדת האמת. וזהו אך את שבתותי תשמרו כי שבת ג"כ גי' במ"ק כמנין אמ"ת במ"ק כנ"ל. ומה נכתב בלשון רבים שבתותי י"ל דהנה ידוע דיש ג"כ שבתות דחול. אבל הוא רק בדרך עראי דהקדושה אינה אלא בשעת התפלה. אבל ש"ק היא קדושה קיימת לעד. וזהו את שבתותי לשון רבים רמז לשני שבתות הנ"ל. וזהו שפי' רש"י ז"ל להלן על שבת שבתון מנוחת מרגוע ולא מנוחת עראי רמז כנ"ל לשלול שבת דחול שהוא רק מנוחת עראי רק שבת שבתון מנוחת מרגוע שהוא קדושת קבע. כי אות הוא ביני וביניכם. הר"ת של "כי "אות "הוא בגי' כ"ו כמספר הוי"ה ב"ה. וידוע דאית ה"א עילאה וה"א תתאה. והוא"ו שביניהם רמז לכנס"י שמייחדים ומחברים הה"א תתאה לה"א עילאה. וזהו שפירש"י ז"ל אות גדולה הוא ביני וביניכם שאני משרה שכינתי בכם כו' אות גדולה רמז להוא"ו שהיא האות הגדולה שהה"א מתפשטת ברוחב. אבל הוא"ו הוא המשכה והיא האות הגדולה. ורומזת לישראל כנ"ל שהוא אות ביני וביניכם שהם מייחדים שמו ית' כנ"ל לדעת כי אני ה' מקדשכם ר"ל כנ"ל שהוויות העליון שורה עליהם ע"י שמירת שבת כי הוא שמא דקב"ה והבן:

ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה וקרא לו אהל מועד והי' כל מבקש ה' יצא אל אהל מועד וגו'. עיין בנו"א בדבריו הקדושים והנראה לערכינו לבאר מקראי קודש אלו עפ"י מה שפירשנו לעיל פסוק ואתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתותי תשמרו וגו' ועתה נוסיף בו עוד קצת דברים. דהנה בוודאי מרע"ה הי' לו מדריגה עליונה מכל הנביאים. ע"כ אחז"ל משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע. מפני שמשה רבינו ע"ה הי' לו זה הכח לקבל בעצמו התורה מסיני. אבל יהושע לא הגיע למדריגה הגדולה זו ע"כ הוכרח משה רבינו ע"ה למסרה לו ע"כ א"ל הש"י למשה הואיל ואתה במדריגה גדולה כזו. ע"כ ואתה דבר אל בני ישראל אך את שבתותי תשמורו. א"ך בגי' אהי"ה כנ"ל. ואיתא בזוה"ק אהי' דעתיד אני לאתגליא, ור"ל שעיקר שתדברם ותזהירם לבני ישראל לבוא למדת אמת שע"ז מרמז השם אהי' כי אהי"ה פעמים אהי"ה גי' אמת כנ"ל ואז אע"פ כעת עדיין נראה להם שלא נתגליתי להם אעפי"כ ידעו נאמנה שבמשך הזמן בהתנהגם במדת האמת עתיד אני להתגלות להם וכנ"ל. את שבתותי תשמורו כנ"ל דיש גם כן שבתות דחול. והעיקר הוא לבוא לעיקר השבת מנוחת מרגוע ולא מנוחת עראי כנ"ל. כי אות הוא ביני וביניכם כי שב"ת במ"ק ט' כמנין אמ"ת במ"ק. ואדם במ"ק עולה גם כן ט' כנ"ל לדורותיכם ר"ל להיות דירתי בתוככם. לדעת כי אני ה' מקדשכם. דהנה העיקר הוא להיות לו לאדם התברות בהבוב"ה, וזהו הדעת כי דעת הוא לשון

התחברות מלשון וידע אדם. וידוע דמשה הוא הדעת של כללות ישראל ולזה צוה לו השי"ת להדביר ולהביא כללות ישראל לדעת העליון להיות להם התחברות בהבוב"ה. וזהו לדעת כי אני ה' מקדשכם. כי שבת הוא שמא דקוב"ה וזהו כי אני ה' כביכול מקדשכם בשמירת השבת שהוא שמי ממש. ובזה נבאר הכ' ומשה יקח את האהל שע"י גודל הדעת וההתחברות שהי' למרע"ה יקח לו בעצמו את האהל רמז להקדושה וההתלהבות מלשון בהלו נרי. ולא עוד כ"א ונטה לו מחוץ למחנה שנטה הקדושה אף לאותן בני אדם שהם מחוץ למחנה הקדושה הרחק מן המחנה ר"ל שהרחיקם מן המחנה שלהם דהיינו החיצוניות שלהם. וגמר אומר והי' כל מבקש ה'. והיה יגיד לשון שמחה שזהו גודל השמחה שכל מבקש ה' יצא אל אהל מועד אשר מחוץ למחנה שנטה להם הקדושה. והי' כצאת משה אל האהל. ר"ל שזהו עיקר השמחה שבצאת משה אל האהל יקומו כל העם ונצבו איש פתח אהלו כלומר אעפ"י שכבר הגיעו למדריגת הצדיק שע"ז מורה תיבת אי"ש כנודע גם תיבת ונצבו מורה על מדת מלכות מלשון נציב מלך ור"ל הגם שכבר המציאו להם פתח לבוא אל הקדושה וזהו פתח אהלו מ"מ והביטו אחרי משה כי אותיות שאחרי תיבת משה הם תנ"ו ור"ל אעפי"כ הי' כל מגמתם לקבל ההארה יג ממשה רבינו ע"ה שהוא יתן להם גודל הארתו והבן:

ויאמר פני ילכו והנחתי לך. יתבאר בהקדם לפרש הכ' פנה אלי וחנני וגו' כי הנה הפנים של האדם הו הצלם אלהים אשר בצלמו ברא אותו והויות עליון חופף עליו לשומרו באור פני מלך חיים ולכן בקין כשחטא והוסר צלם אלהים ממנו והי' נע ונד וסר השמירה ממנו לכן אמר והי' כל מוצאי וגו' עד ששב ואז וישם ה' לקין אות היינו אות משמו אות ו' כי בו נכלל גם הוי"ה כי במילוי וי"ו יש בו יו"ד ואות יו"ד במילואו כ' ועם אות ו' גימ' כ"ו שהופיע עליו הויות עליון. וזה ונח מצא חן בעיני ה' שלזה מצא חן על כי הי' בעיני ה' בעיונית ההוי"ה היינו בפנימיות. כי העיינין החוש הראות מהם הוא דבר פנימי עליוני כי העיינין קדישין דלתתא מרומזים נגד העיינין פקיחין דלעילא המשפיעים בהם פקיחות למען יוכלו לראות. וזה ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם שעי"ז תוכל למצוא חן ושכל טוב כשתהי' משכיל על טוב ה' הטוב ומטיב לכל ואז תהי' בעיני אלהים כנ"ל. ואדם בדמות דיוקן אדם העליון בצלם אלהים ממש. וזה פנה אלי וחנני. פנה עצמך אל"י אותיות "אשר "לפני "יהו' להיות בפנים של הויות עליון ואז וחנני אזכה למצא החן ולזה ויאמר פני ילכו שילכו פני העליונים להשפיע החן העליון אז והנחתי לך אעשה לך נייחא שתהי' בבחי' ל"ך אותיות כ"ל מדת הצדיק דאחיד בשמיא וארעא ובכל אשר תאמר כן יקים צדיק גוזר והקב"ה מקיים כו' אמן:

א"י פני ילכו וגו'. בסגנון זה אכן באופן אחר קצת דכתיב הליכות עולם לו ודרז"ל אל תקרא הליכות אלא הלכות ונ"ל פי' הדברים שע"י ההלכות וחידושי תורה גורמים הליכות עולם שילך השפעה מעולם העליון לעולם התחתון ולהביא אהבה ויראה קדושה וטהרה בלב כל האדם. ובזה יובנו דברי אבינו יעקב סבא קדישא תפארת ישראל שאמר לעשו כי על כן ראיתי פניך כראות פני אלהים ותרצני. ולכאורה מאמרו אינו מובן דחלילה לחשוב כזאת על בחיר האבות יאמר לעשו אשר פניו מזוהם וטמא ראיתי פניך כראות פני אלהים. ועוד וכי לא קיים יעקב מאמז"ל אסור להסתכל בצורת אדם רשע. אולם לאשר ידוע כי יעאע"ה בשבע השתחוואות כוון בשבע הויו"ת שכן מספרם ז' פעמים הוי"ה גימ' יעק"ב ועי"ז הביא התעוררת תשובה בלב עשו וזכה אז להיות בצלם אלהים ולזה א"ל יעקב כי על כ"ן כ"ן גי' סוד שע"י סוד העליון ראיתי את פניך כראות פני אלהים ר"ל במראה ובצלם אלהים ועי"ז ותרצני אתה מרוצה לי. וזה פני ילכו שפנים העליונים ילכו לחופף והנחותי לך שאעשה לך נייחא זו שיהא הכל מסור לך ובידם וכרצונו יעש ואני אסכים על ידו והבן:

ויאמר הראני נא את כבודך. ויאמר הוא לשון התפארו' מלשון האמרת והאמירך שהבוב"ה רוצה שיבוא לו התפארות מעם קרובו ישראל ולכן אמר שובו אלי ואשובה אליכם וישראל מבקשים להיפך השיבנו ה' אליך ונשובה. וזהו ויאמר שעיקר התפארות יהא הראני נא את כבודך. נא מורה על התפלה וכאומר הראני מה שאני מתפלל עלי' תשמע תפלתי ותקיים אותה אשר עין בעין נראה מטובך עלינו והוא כבודך והבן:

א"י ויאמר הראני נא וגו'. הטעה בויאמר הוא אתנחתא והוא לשון מנוחה כי יב ידוע מהזה"ק צירוף אמר א' מורה על ראשית החכמה מ' הוא הבינה בהצטרף א' אל מ' נעשה אם ר' הוא ראשית הדעת יעו"ש. וזה הוא האתנחתא עיקר המנוחה הוא ביחוד אבא ואמא קוב"ה ושכינתיה ובוודאי כאשר ימהר יחיש גאולתינו בוודאי יהא היחוד שלם לייחד כנ"י עם דודה כל אחד לפי הכנתו יש יתייחד עד עולם העליון בפליאות החכמה ויש באמא להיות אמא רביעא על בנין ויש בראשית הדעת וזהו ויאמר הצירוף מאמ"ר כנ"ל אני מאמין באמונה שלימה שיהא ביאת הגואל בב"א אבל בקשתי הראני נא. נא פירושו דבר שאינו בשלימותו כמו דבר שאינו צלוי כל צורכו נקרא נא. ור"ל שכעת בגלות שהיחוד עודנו איננו בשלימות. גם יוכל להתפרש נא כמו עתה שלעתות כאלה בגלותינו הראני את כבודך כבו"ד גימ' ל"ב ל"ב נתיבות החכמה למען נוכל ליחדך באמת והבן:

ויאמר ה' הנה מקום אתי ונצבת על הצור. דהנה כשהאדם מתנהג בדרך הישר זוכה שהויו"ת עליון הולך לפניו אמנם צריך לזה שקידה רבה ותשובה שלימה וזהירות יתירה וזוכה לעשות מקום להשראת הויות עליון. וזהו ויאמר ה' הנה מורה על שמחה ששמחה גדולה לפני במרום מקום אתי כשתעשה ותקדש עצמך להיות מקום ותוכל להיות אתי. ולזה מקו"ם גימ' הוי"ה בריבוע כידוע. ובזה ונצבת על הצור תעשה לך מצב ומעמד על הצור הצייר ציורין כי בי"ה ה' צור עולמים כי בי"ה נכלל כל השם כזה יו"ד ה"א. אות א' רמז על האדם שהוא דמות דיוקן דלעילא. ואות

ה' היא ד' ומתמלאת לפעמים ביו"ד ולפעמים בוי"ו דלזה כרעי' דה"א פתוחה דמאן דבעי למיעל יעול והאדם המשפיל עצמו מצער דלות השכינה ומקטין עצמו בבחי' י' נקודה קטנה בזה מביא נח"ר לפניו ית' ומתמלא דלות השכינתא ביחוד ו' הוא ו"ה לשון שמחה שמביא שמחה למעלה. וזה עיקר יצירת העולם. ולכן ונצבת על הצור שתעשה יציבה וקיום אל הצור שתהי' נשלם בך כוונת היוצר והנה הצור אותיות צ"ו ה"ר. צ"ו גימ' א"ל אדנ"י ומבטל כל הצו דטעוון נוכראין ולהראות כי הוא ית' אל אדון על כל המעשים והוא כמו אדנים למשכן אלהותו ית' ואז זוכה לבחי' הר היינו ההוי"ה שנקרא מקום נקרא הר מפני שמתכפל ומתגבה והבן היטב:

וירא אהרן וכל ב"י את משה והנה קרן עור פניו וייראו מגשת אליו. בטרם נבוא אל הביאור נקדים לפרש הכ' ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם כי הנה בזמן שבהמ"ק קיים הכה"ג נכנס למקדש ומקריב קרבן לכפר בעדנו ובגלותינו ואהי' להם למקדש מעט אלו בכ"נ ובמד"ר וכמו שהכה"ג כשנכנס למקדש הי' מייחד עולמות העליונים כן בכניסת האדם לבהכ"נ או לבהמ"ד יבין בדעתו ושכלו כי הוא נכנס לבהכ"נ ובהמ"ד של מעלה המכוון כנגד הבהכ"נ והבהמ"ד של מטה ואין דבר חוצץ בינו לבין שלמעלה. וזהו כוונת חכז"ל שיכנס לבהמ"ד שיעור שני פתחים שנאמר לשקוד על דלתותי שבפותחו פתח הבהכ"נ ובהמ"ד שלמטה נפתחין פתחי שלמעלה ומה מאוד צריך להיות ירא וחרד מי אנכי לבוא להיכל המלך כי כל אשר מום ו לא ירצה וצריך לבדוק עצמו ולהזהר שמור העיינין והאודנין ידין ורגלין כולם לשם המלך ה' צבאות כי כל שלמטה מכוון נגד שלמעלה. וזהו ועשו לי מקדש שיעשו לי מקדש שיעשו לי הכנה כ"א כפי אבנתא דלבא ובשיעורין דילי'. ושכנתי בתוכם בתוכו לא נא' אלא בתוכם בתוך כ"א כפי הכנתו אשר הכין עצמו להיות מעון ומשכן להשראתו ית' מלמטה כן יושפע עליו רוח ממרום מלעילא. וזהו אך את שבתותי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם לדורותיכם לדעת כי אני ה' מקדשכם ופירש"י ז"ל אך מיעוט למעט שבת ממלאכת המשכן. והנה כל המפרשים

שתו לב מה מיעוט הוא לגבי שבת אדרבה ריבוי הוא לגבי שבת יעו"ש. ולפ"ד יע"נ עפ"י מאמרינו למעלה כי כל אשר למטה הוא דוגמא דלעילא והנה יש שבת כפשוטו ויש שבתון דחול אשר צריך מכל ששת ימי המעשה לטרוח ולהכין קדושת השבת מימות החול כאשר יסדו לומר היום יום ראשון בשבת שני שלישי בשבת דהיינו להמשיך על עצמו קדושת שבת גם בימות החול כאשר מצינו באמת דקראו לרשב"י שבת. וצריך לקדש ולטהר עצמו להיות מנוקה מכל מום בגופו ונפשו ברוחו ונשמתו להיות קומה שלימה בדמות דיוקן אדם ויאיר עליו הוי"ה. והנה אדם במ"ק גי' ט' וכן שב"ת במ"ק גימ' ט' וכן שבת גימ' כ"ז הויות ויש שבת דלתתא ולנגדו שבת העליון. וזה שכתוב אך את שבתותי תשמורו שבתותי רומז על ב' שבתות שבת דלתתא ושבת דלעילא. תשמורו מלשון ואביו שמר וגו' ור"ל שתשמרו ותמתינו כל ימות החול על קדושת השבת וכן בשבת על קדושת שבת דלעילא, וכפירש"י ז"ל כל אכין ורקין מיעוטין למעט שבת ממלאכת המשכן שצריך למעט עצמו ולהמעיט הנאותיו ותענוגיו הגשמיים ולשמור כל פרטי אבריו להיות קומה שלימה בדיוקן אדם וצלם אלהים ובאמת בשביל זה יתרבה קדושת השבת שלא יתמעט השבת ח"ו ממלאכת המשכן על ידי מלאכות הגוף שצריך להיות משכן ומעון לקדושתו ית'. וזה כוונת חז"ל אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות מיד היו נגאלין הוא ע"ד שביארנו שאלו שמרו והמתינו על שתי השבתות לייחד שבת דלעילא בשבת דלתתא הי' גאולה שלימה כי נתקן דמות דיוקן אדם בשלימות. וזהו כי אות הוא ביני וביניכם שהשבת הוא אות כמו שביארנו לעיל וישם ה' לקין אות הוא אות ו' שכלול בו השם וכלול בו את כללות אתוון דאורייתא ובזה נראה בו צלם אלהים והויו"ת עליון השורה על האדם. לדעת כי אני ה' מקדשכם ר"ל בזה תוכלו לבוא אל הדעת והתחברות עליון כי אני ה' שיתייחד ויתחבר אני ב"ה ע"י כי הוא מקדשכם. ובזה נבוא אל הביאור. וירא אהרן וכל בני ישראל וגו' כי ידוע כי אהרן וישראל לא חטאו כמובא בס"ק ומעט מזעיר שהי' בהם על אשר לא מיחו. ולזה וירא אהרן וכל בני ישראל הכשרים שלא עשו כלום ראו את משה הוא הדעת עליון והנה מורה על שמחה כי נתוסף שמחה לפניו במרום כי קרן עור פניו שנתוסף הארה ובהירות בדעת עליון על ידי מעשה ישראל הצדיקים. ולכן ויראו מגשת אליו ר"ל שנתראו למעלה על ידי מגשת אליו ר"ל על ידי התקרבם אליו ית' נודעו לכל כי הם זרע ברוכי ה'. כי כדרך שאתה בא לראות כך הוא בא ליראות כי ע"י היראה וההתלהבות בא האדם מיראה לראיה שיזכה לחזות בנועם ה' אמן. או וירא אהרן וכל בני ישראל וגו' שלזה זכו לבוא אל בחי' הראיה לחזות בנועם ה' את משה ע"י היותם תמיד בדעת עליון כי אין אדם חוטא אא"כ נכנס בו רוח

שטות אבל כשיש בו מדעת קונו נשמר מכל חטא ואשמה ומנוקה מכל רע. ועי"ז ויירא מגשת אליו. כי חכמת אדם תאיר פניו וניכר ומסויים בעיני כל בל ירעו ובל ישחיתו אדרבה כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה יג ולכן יראים מגשת אליו והבן:

ובחרושת אכן למלאות ובחרושת ע"ן לעשות בכל מלאכה. ונראה פה"כ לערכינו עפ"י הפשוט. דהנה נמצא בתוך ישראל אנשים שהם בבחי' אבן היינו שלבם קשה כאבן ויש בבחי' עץ שהם רכי לבב כעץ שהוא רך מעט. וזהו שאמר ובחרושת אבן וגו' שהעיקר הוא לחרוש ולעבוד לאותן שהם בבחי' אבן. למלאות במילוי ההארה והתלהבות לעבודתו ית'. ולחזק לבבם שיהי' חזקים וקשים כאבן בעבודתו ית"ש. ובחרושת עץ כלומר לפעמים כשהשעה צריכה להטות ולהמשיך להם השפעות טובות מאתו ית"ש. צריך להתנהג בבחי' עץ שהוא מעט רק להטותו ולכפפו לכל אשר ירצה. וזהו ובחרושת עץ לעשות בכל מלאכה כשהוא מהצורך לעשות בכל מלאכה להמשיך השפעות טובות לישראל והבן:

א"י עפ"י מה שפירשנו הכתוב בשיר השירים כתפוח בעצי היער וגו' דעיקר השלימות הוא שלא להחזיק עצמו בשום מדריגה. ואעפ"י שעושה מצות ומעשים טובים יהי' בעיניו כאלו לא עשה עדיין כלום כי לפני אדונינו אדון הכל במה נחשב הוא. ואף אלף שנים יחי' ויעשה מאה פעמים ככה, עדיין לא יספיק לו נגד אחת מטובותיו שהטיב עמו וזהו כתפוח ר"ל אעפ"י שעושה פירות כתפוח אעפי"כ יחזיק עצמו. בעצי היער שאינם עושים פירות. ואיתא בכתבי האריז"ל מפסוק זה רמז כמה מיני פירות צריך להיות בחרוסת בליל פסח. ובחרושת קרי בי' ובחרוס' בשין שמאלית אב"ן נוטריקון בלשון אשכנז "בערין "ניס "אינגבר ע"ץ נוטריקון "עפיל "צימרינג. ובוודאי רומז בדבריו לסודות קדושים ונוראים. ובזה נפרש כאן הכ' ובחרושת אבן למלאות. ר"ל שאדם צריך לחרוש ולעבוד תמיד למלאות עצמו במדה זו. שאינו אלא כאבן. ר"ל שאינו עושה פירות אפילו בעשותו כל מצות ה' יהי' בעיניו כאלו עדיין לא עשה כלום. אף שאבן רומז ג"כ נוטריקון למיני פירות כנ"ל בשם האריז"ל. עכ"ז לא יחזיק עצמו במדריגה זו שעושה פירות רק יהי' בעיניו כאבן קשה וכעץ שאינם עושים שום פירות לעשות בכל מלאכה. ר"ל כשצריך לעשות בכל מלאכה נוטריקון "מלא "כל "הארץ. ר"ל יראה לחרוש ולעבוד להמשיך שפע טובות וישועות על כל הארץ והבן:

פרשת פרה

וידבר ה' אל משה וגו'. ואת חקת התורה אשר צוה ה' וגו'. ידוע דעיקר שלימות לימוד התורה הקדושה הוא רק ללמוד לשמה ולא להתפאר ח"ו. שלא יאמר אקרא כדי שאהי'

חכם אשנה כדי שאקרא רבי רק עיקר הלימוד יהי' לשמה וממילא סוף הכבוד לבוא. וזהו מאמה"כ זאת חקת התורה שעיקר עסק התורה יהי' בבחי' זאת ר"ל שהוא בחי' נוקבא ר"ל לשמה. ולא להיות בעיניו בחי' משפיע דהיינו להקרא בשם רבי. ויקחו אליך פרה אדומה וגו' והקשו המפרשים מלת אליך לכאורה מיותר והול"ל ויקחו ערה אדומה וגו'. והנראה לערכינו עפ"י פשוט ועפ"י מאחז"ל לך אני מגלה טעמי פרה ולאחרים חוקה. וזהו מאמה"כ ויקחו אליך ר"ל על כוונתך מפני שהם אינם יודעים טעמי פרה ע"כ יקחו לשם כוונתך ובזה אעפ"י שפרה סוררה סרר ישראל אעפי"כ תמימה יהי' מעתה תמימים ושלמים אשר אין בהם מום. שלא יהי' בהם שום חסרון ונגף חלילה, אשר לא עלה עלי' עול שלא יעלה עליהם שום שעבוד גליות:

א"י ויקחו אליך וגו'. דהנה ידוע משה רבינו ע"ה הוא הדעת העליון והוא כוללת ודעת של כל ישראל לז"א ויקחו אליך ר"ל שיקחו לכוונתך וכנ"ל שמשה הי' יודע טעמי פרה. אבל עכ"ז עיקר הכוונה יהי' לדעת העליון. וזהו ויקחו אליך ר"ל למשה הוא הדעת העליון. פרה אדומה. פרה רמז להמתקת הדינים. כי פר רמז לפר דינים. שאותיות מנצפ"ך בגי' פ"ר והם מרומזים לתוקף הדינים אך שהם נמתקים ע"י הה"א תתאה ולזה מרמז תיבת פרה פ"ר ה'. ואז תהא תמימה ר"ל אעפ"י שעד הנה סוררה ישראל כפרה סוררת. אבל מעתה ע"י התשובה יומתקו הדינים מעליהם ויהי' תמימים ושלמים וזהו אשר אין בה מום שלא יהי' בהם שום מום וחסרון ח"ו. או מו"ם גי' פ"ו כמספר אלהי"ם שהוא גם כן דין ור"ל שמעתה לא יהי' בהם שום דין ח"ו. אשר לא עלה עלי' עול שלא יעלה עליהם שום עול שעבוד גליות ח"ו וכנ"ל רק שיקבלו עליהם מעתה עול מלכות שמים בשלימות. ונתתם אותה אל אלעזר הכהן. ר"ל שתביאו אותה אל אל עזר הוא הבוב"ה אל עוזר לכל הבוטחים בו הכהן רמז לחסד שהבוב"ה הוא רב חסד, והוציא אותה אל מחוץ למחנה שיוציא אותם מאת העוה"ז. ושחט אותה לפניו פירש"י ז"ל זר שוחט ואלעזר רואה. רמז אפילו שנראה לו שהי' זר בעבדות הש"י עד הנה. אעפי"כ כשהוא שוחט ר"ל שמוסר נפש שו להש"י באמת ובתמים. אלעזר רואה ר"ל הש"י רואה מסירת נפשו שהוא באמת מקבלו באהבה וחביב מאד לפניו ית'. ולקח אלעזר הכהן מדמה. ר"ל ממסירת נפשו. והזה אל נוכח ני אוהל מועד מרמז לעוה"ז שהוא במועד ובזמן. ר"ל שיקח הוא מסירת נפשו והזה אל נוכח פני אוהל מועד (נמחק שני שורות) ר"ל לביהמ"ק שלמעלה שהוא מכוון נוכח פני אוהל מועד שלמטה והבן:

בפייט לטהר טמאים לטמא טהורים באומר קדוש. י"ל דהנה יש אנשים כשרים שאומרים קדוש בכוונה טובה ומעולה. אבל יש ג"כ פחותי הערך שאומרים גם כן בפיהם

קדוש. אבל לבם בל עמם ומחשבתם משוטטת בהבלי עוה"ז. זהו אמר הפייטן לטהר טמאים לטמא טהורים באומר קדוש. כלומר כפי שאומרים הקדוש ולפי כוונתן. כה הוא אהפעולה. היינו כשאומרים בכוונה המעולה הוא לטהר טמאים ולהיפך ח"ו הוא לטמא טהורים והש"י יחזק לבבינו לעבדו באמת ובתמים עבודה ו תפלה להתפלל בכוונה טובה אמתיית לשמו ית' אמן כי"ר:

פרשת ויקהל

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם. יבואר בהקדם בשם אדמו"ר הה"ק מו"ה אלימלך זצלה"ה על מה שאחכז"ל כלה שעיניה יפות כל גופה אין צריך בדיקה כלה רמז לכנס"י והעינים רמז לצדיקי הדור שהם עיני העדה כנודע, וז"ש כלה שעיני' יפות כלומר דור שהצדיקים שבתוכו הם יפים בעיני המקום ב"ה. כל גופה ר"ל כל אנשי דורם צריכים בדיקה במעשיהם מפני שהם מכפרים עליהם עכ"ל וזהו גם כן כוונת הכ' כאן ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ר"ל שהקהיל עיני העדה הם הצדיקים שבדור. ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ק לעשות אותם ר"ל דברים רמז לקשות ח"ו כי דיבור הוא קשה כנודע. וידוע דאין דבר רע ח"ו יורד מן השמים אך העיקר הוא שיתקן האדם מה שפגם ח"ו ואז נתקן הכל והרע נופל ממילא. וזהו אלה הדברים. ר"ל אפילו מה שנראו בעיניכם שהם דברים קשים ח"ו אעפי"כ תאמינו שהכל הוא לטובה. אך העיקר הוא אשר צוה ה' לעשות אותם. שהש"י מצוה אתכם לתקן אותם. ואז ממילא יתהפך הכל לטובה עלינו ועל כל ישראל אמן כי"ר:

א"י ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו'. ולהלן כתיב ויאמר משה אל כל עדת בנ"י לאמר זה הדבר אשר צוה ה' לאמר. יבואר בהקדם מה שפירשנו מאמר חכז"ל באבות פ"ד איזהו חכם הלומד מכל אדם. והקשו המפרשים דהול"ל הלומד לכל אדם. אמנם י"ל דהנה אחז"ל ויקהל משה שהי' מקהיל קהילות לדרוש ברבים. וידוע דהעיקר הוא מהמוכיח בשער להעם הנלוים אליו לאחוז בהניצוץ הקדוש שיש בקרב כ"א מישראל ולקרבו אליו. וא' ממילא יעשו דבריו רושם ויכנסו בלבות בני ישראל שישובו בתשובה שלימה לפניו ית'. וזהו מאמחכז"ל איזהו חכם הלומד מכל אדם תיבת כל רמז להניצוץ הקדום השורה בקרב האדם המחי' אותו. וזהו הלומד מכל אדם עזה"ד שמחזיק ומקרב אליו הניצוץ הקדוש של כל אדם. לזה יאות להקרא בשם חכם וזהו גם כן מאמר הכ' כאן ויקהל משה כנ"ל שהי' מקהיל קהילות לדרוש ברבים. ומפרש הכ' שהי' דורש ע"ז הדרך שהיה מקהיל את כל עדת בני ישראל ר"ל הני"ק שבכל עדת בני ישראל. ואז ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם. שהורם דרך ה' איך שיתקנו הכל

עצהיו"ט ונכון. גם מה שנראה להם קצת דין ח"ו הוא גם כן כדי לתקן רק שהש"י מורה להם בזה איך לתקן מה שפגמו. ואז ממילא יתהפך הכל לטובה וכנ"ל. ומ"ש להלן ויאמר משה אל כל עדת בנ"י לאמר זה הדבר אשר צוה ה' לאמר י"ל ע"ד שאחכז"ל. אינו דומה מי ששונה פרקו מאה פעמים למי ששונה מאה פעמים ואחד. ויש לרמז דבריהם כאן כי הר"ת "אשר "צוה "יהו' גי' ק"א רמז להמאה פעמים ואחד. ור"ל עוד זה הדבר אשר צוה ה' ר"ל כמנין צו"ה גי' מאה פעמים ואחד. זאת צוה ה'. לאמר כל פרק וכל הלכה מאה פעמים ואחד ואז יתקיים בידו והבן:

א"י ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו' אשר צוח ה' לעשות אותם. להבין יתור תיבת עדת. נראה כי הנה אין עדה פחותה מעשרה ועשר רומז על השכינתא כידוע. והנה שכינת עוזו והוויתו ית' הוא דבר שאינו שוה בכל כי כ"א עובד כפי בחינתו ועבודתו ככה מתקן חלק הוויתו וממשיך על עצמו שכינתא עילאה כמו אברהם עבד במדת החסד יצחק במדת הגבורה יעקב בתפארת י"ב שבטי י"ה נגד י"ב צירופי הוי"ה כמו"כ ששים רבוא נשמות ישראל כ"א בבחי' מחודשת. וזהו ויקהל משה הוא הדעת העליון הבוב"ה הוא מקהיל את כל עדת (אותיות דעת) היינו הדעות והוי"ה ושכינתא של כל בני ישראל כל עבדות שלהם לפי בחינתם הקהיל לאחדות הפשוט ויאמר אליהם זה הדבר אשר צוה ה' מה שצוה וחיבר ההוי"ה הוא לעשות אתם את"ם אותיות אמ"ת חותמו של הקב"ה הוא אמת. וכשיעשה תיקון לבוא אל מדת האמת יוכלו לצרף ולתקן ההוי"ה כ"א לפי חלקו ובחינתו והבן:

והנשיאים הביאו את אבני השהם ואת אבני המלאים לאפוד ולחשן. ידוע כי אבנים נקראים האותיות ולהבין הדבר נראה כי אב"ן אותיות א"ב ב"ן כי המחשבה נק' אב שא"א להוציא הדיבור מבלי שיחשיב במחשבתו הדיבור ומי שהוא בן למקום יוכל להוציא הדיבור בקדושה וטהרה. ולכן נק' האותיות אבנים. גם בן הוא לשון בנין שבונה בעולמות העליונים על ידי דיבוריו הקדושים. וז"א והנשיאים אותם אשר נשא לבם אותם בחכמה הביאו את אבני היינו האותיות כנ"ל אל בחי' השה"ם אותיות מש"ה ר"ל אל הדעת עליון. גם ואת אבני המלואים שהאותיות הם קדושים וטהורים אולם הם בלי חיות ובבוא האדם הצדיק ועוסק בהם בקדושה ובטהר' מתמלאים חיות והארה יתירה כאשר גם הצדיק בראותו צדיק אחר מתמלא הארה וקדושה מכש"כ האותיות. וזהו ואת אבני המלואים שפועלים בהאבנים הם האותיות להיות מתמלאים בהארה וקדושה יתירה. ובזה גורמים לאפו"ד אותיות פודא"ל שפודים את הכל להיות בחסד אל. ולחש"ן אותיות נח"ל ש"ו נח"ל נוטריקון "נפשינו "חכתה "לה' ש"ו גימ' דב"ש כדאיתא בכוונת שופר כי פ"ר דינים

נמתקים בש"ו גי' דב"ש. וכן החשן מכפר על מעוות הדין כדאיתא ברש"י ז"ל שממתיק הדין להיות פותח נחל העליון בהוי"ה ורחמים אמן:

וימלא אותו רוח אלהים בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה. כי הנה כתיב ויקדש אותו שקדושת השבת נמשך מכל ששת ימי המעשה בהכין האדם עצמו כל ימות החול וכמש"ה כי ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשבות לה' אלהיך שכל ששת הימים תעשה מעשיך להמשיך קדושת השבת ואז ממילא ביום השביעי שבת לה' אלהיך ר"ל לפי האלהות שלך שאתה מתקן לו תרגיש קדושת השבת. וכמו שיסדו לנו לומר היום יום ראשון בשבת א בשבת כו' ולז"א ב"ש מחד בשבת לשבת. וב"ה אמרי ברוך ה' יום יום כולם נתכוונו לדבר א' להמשיך מכל יום קדושת השבת על עצמו. וזהו ויקדש אותו אות ו' ר"ל השבת נקרא אות כי אות הוא ביני וביניכם ונמשך מכל ו' החול וכל מי שהוא בבחי' השבת נתמלא גם כן בקדושה וטהרה כמוהו וז"א וימלא אותו שכל מי שהוא בבחי' אות ו' כנ"ל וכמו בצלאל שנק' על שהוא הי' בצל אל נתמלא בקדושת אות ו' כנ"ל ולא זו בלבד אלא כי גם פועל רוח אלהים. אלהים גימ' הטבע שיומשך רוח ורצון אלהי גם בעוה"ז שהוא טבעיי בחכמה שיהי' בכח מ"ה בדמות דיוקן אדם. בתבונה להיות מבין דבר מתוך דבר כי תבונ"ה אותיות ב"ן וב"ת כי י"ה נק' אבא ואמא ו"ה הוא ברא וברתא ו"ה הוא שמחה שעיקר השמחה כשמתחבר ה' תתאה בעילאה ונעשה השם שלם. ובדעת אותיות בעדות כי זה עדות לשראל שהשכינה שרוי בינותם דייקא ואז ובכל מלאכה. בכל היא השכינתא קדישא שורה בכל מלאכתינו להצליח מעשינו לבל יחסר לנו כלום ולהתברך מעשה ידינו כדאיתא באוה"ח על מאמר יעקב לעשו יש לי כל יעו"ש. גם בכל מלאכה להשפיע עלינו כל מלאכה שאנו צריכים בבני חיי ומזוני וכל טוב אמן:

ויצף אותו זהב טהור ויעש לו זר זהב סביב. כי השלחן מכפר כמו המזבח אולם באופן כשמתנהג בו בקדושה וטהרה כי לזה נקרא שלחן לשון הפשטה והמשכה שצריך להפשיט עצמו מכל ענייני הגשמיות להויות עליון כמ"ש הה"ק אאמו"ר זצלה"ה של"ח משלח"ן ג' י"ג הויו"ת אמנם הי' יכול להתבטל במציאות ולכן צריך לצמצם עצמו לירד מעט מעט שלא יפול בפעם אחת בסוד והחיות רצוא ושוב שהחיות של האדם צריך להיות רצוא לשורשו ומיד ושוב כנ"ל. וזהו וילף אותו זהב מתחילה להיות בבחי' ז' מדת מלכותא קדישא להמשיך מלכותא קדישא על עצמו וכפי הכנתו כן תשרה עליו המלכות וכמש"ה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם שהם יעשו לי קידוש הכנה וכפיהם ישיב גאולתו השפיע עליהם מלכותו. וזהו ושכנתי בתוכם בתוך מ' אות מלכות כי

קבלת מלכותו ית' עליהם וזהו כוונת אז"ל מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע ר"ל שכפי שמקבלין עליהם המלכותא בארעא היינו בהארציות הוא פועל לכעין ר"ל מראה ובהירות של מלכותא דרקיעא ואח"כ בחי' ה' כי היא דלה ועני' דל"ל מגרמה כלום כ"א בהתמלא האות

ד' בי' או בו' והוא הדבר אשר דברנו שכפי שמכין האדם עצמו לקדושתו ית' כן מתעלה אליו הבוב"ה וזהו שלפעמים מתמלא אות ד' בי' לשון התחברות שהקב"ה מחברו אליו גם ו"ה לשין שמחה שהשי"ת משפיע בו שמחה כדי לקרב אותו אליו ית'. ולפעמים נתמלא ד' בו' ר"ל שמתגלה אליו חכמ' הקדושה ממש והכל לפי מעשה התחתוני' וזה בחי' זכירה ופקידה. זכירה בחי' דכר שנעשה על ידי פקידה שהוא התעוררות תחתון והבן. ואח"כ יוכל להיות בבחי' ב' מזה"ב ביתו פתוח לרוחה לקבל קדושתו ית' ככל אשר יחפוץ. ואז ויעש לו זר זהב סביב ע"ד אמז"ל מאן נצח דינא מאן דמאני קרבא בידי' הוא הזי"ן עם הכולל גימט' אהי"ה הוי"ה אהי"ה ועשה לו כתר ממאני קרבא להיות לאות בידו כי בידו הממשלה צדיק מושל ביראת אלהים. והוא זר זהב זה"ב אותיות זי"ן ה"ב כנ"ל גם זי"ן מורה על יום השביעי שבת דלית בי' שולטנא אחרא בכולהו עלמין כן נותן ומיהב יהיב חירו מכלא סביב ר"ל סובב הולך כל הימים לנצח אמן:

פרשת פקודי

ויעשו את ציץ נזר הקודש זהב טהור ויכתבו עליו מכתב פתוחי חותם קדש לה'. להבין אומרו כאן ויעשו לשון רבים ולא ויעש. נראה דהנה כתיב לכל תכלה ראיתי קץ. קץ הוא לשון התעוררות כמו ויקץ כישן ור"ל לכל תכלית ראיתי לעשות קץ והתעוררת ולכן נקראת הגאולה קץ שהוא התעוררת גאולתינו ופדות נפשינו. והנה ע"ד אומרו עורה כבודי עורה הנבל וכנור אעירה שחר. שאני אעירה השחר הביקור והדרישה לעבודתו כי שחר לשון משחרי ימצאוני וכמ"ש הה"ק אאמו"ר זצלה"ה שלזה נק' שחר או בקר כי בלילה א"א לבקר ולדרוש אחר איזה דבר אבל הבקר אור יוכלו לבקר ולדרוש אחר כל דבר. וזהו לכל תכלה ראיתי קץ ראיתי לעשות התעוררות ואני גורם שבלב כל שאר פשוטי העם יתעורר לבבם ליראה אותו ית'. ולז"א ויעשו את ציץ צי"ץ גי' ק"ץ כנ"ל שכולם כאחד עושים התעוררת קץ הלזה על ידי הצדיק כנ"ל. נזר הקודש הוא ע"ד שאה"כ מרחוק ה' נראה לי שבזה שהאדם דומה בעיניו תמיד שהוא מרחוק מהש"י בזאת תדע כי ה' נראה לי וכמ"ש הה"ק אאמו"ר זצלה"ה כי אותיות רחק באמצעי תיבות יש השם כזה רי"ש חי"ת קו"ף ולכן בזה שנדמה לאדם שהוא מרוחק ממנו ית' ידע כי שמו ית' בתוכו כי הכל הוא למען כבודו ית' להתגבר יותר. נמצא שפנימיות הרחקות הוא

להתקרב אליו ית' וזהו נזר הקודש נזר הוא לשון התרחקות כמו נזורו אחור ר"ל שהגם שנדמה בעיניך שאתה נזור אחור מ"מ הכל הוא בשביל הקדש כדי להתקרב אל הקדש. אבל באופן זהב טהור ר"ל ביראה טהורה יראה עילאה יראת הרוממת. והנה הן אמת כי כולם עושים כזאת אבל הוא בגרם הצדיק הפועל זאת ולכן ויכתבו עליו שכותבין זאת המעשה על הצדיק כי הוא הגורם לזאת עליו רומז על הצדיק ע"ד שאמרו בני עלי' פתוחי חותם שהוא פועל בצדקתו לפתוח כל החכמות ולהפכם לטובה גם לפתוח כל האוצרות הטובה והברכה שנקרא חותם כי כל אוצר הוא סתום וחתום והצדיק פועל לפתוח אותם האוצרות ולהשפיע שפע ברכה על ישראל כי הם תמיד קדש לה' שמקדשים עצמם להיות כולו קודש לה' והבן:

ותכל כל עבודת משכן אהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו להבין אומרו ויעשו בני ישראל והלא ב"י לא עשו כלום כ"א בצלאל ואהליאב וכל חכמי לב. ועוד מהו כן עשו. ויובן עפ"י שפי' הה"ק אאמו"ר זצלה"ה גבי שמעי' ואבטליון דאמרי להכה"ג ייתון בני עממין לשלם דעבדין עובדאן דאהרן. ר"ל שכל זווגי המדות והתיקונים שצריך הכה"ג לעשות גרמו הם במחשבתם הטהורה. וזהו דעבדין עובדא דאהרן שהם עשו העבודה שצריך אהרן לעשותה יעו"ש ועפי"ז נפרש הכ' ותכל לשון תאוה כמו כלתה נפשי שניתן חשקות ותאוה בכל עבודת משכן וגו' כי נתנו במחשבה טהורה וכוונה רצוי' להיות מהנדבה מקום להשראת שכינתו ית'. ובזה גרמו תשוקתו ית' אל העבודה. ועי"ז ויעשו ב"י וגו' הם היו העושים הגם שהאומנים היו עושים מ"מ כוונתם גרם להשראת הקדושה. והעיד הכ' כאשר צוה ה' את משה ממש בבחי' כזו כן עשו בכוונתם והמשיכו עי"ן העליון כ"ן גי' עי"ן להיות עינא פקיחא חופף עליהם אמן:

א"י ותכל כל עבודת וגו'. שעל ידי עבודת אהל מועד נכלה ונשבת כל עבודת ושליטת הס"א כדאיתא בזה"ק וזהו ותכל וגו' ר"ל שנכלה ונתבטל כל עבודות של הסט"א ובטלה ממשלת זדון מן הארץ כי אם משכן אהל מועד. ר"ל שלא נשאר ממשלה בעולם זולת משכן השכינה הקדושה שנקרא אהל מועד כמבואר כ"פ. ויעשו בני ישראל בני לשון בנין ישרא"ל אותיות יש"ר א"ל גם אותיו' שי"ר א"ל. כי הצדיקים על ידי הזמירות שירות ותשבחות ממשיכים את האלהות עליהם ועי"ז הם ישר אל ר"ל כביכול בשוה עם אל. צדיק גוזר והקב"ה מקיים. וזהו ויעשו בני ישראל שיעשו בנין של שיר אל כנ"ל וכמו שמצינו בדוד המלך ע"ה מזמור לדוד שאמר תחלה מזמור שתשרה עליו השכינה כדאיתא בדחכז"ל. ועי"ז נבנו שיהי' ישר עם אל וכאמור ובזה העלו ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו צוה לשון השפעה מלשון וצויתי את ברכתי ור"ל ככל אשר צוה והוריד

השפעתו על ידי משה בכל טוב כן עשו גם המה להיות ממשיכים תמיד כ"ט על עמו ישראל אמן:

ויעש משה ככל אשר צוה ה' אותו כן עשה. דהנה המשכן הי' גבהו י' אמות ועשרים קרשים לפאה האחת. והשי"ת נתן כח במשה להקימו אשר אחד באחד יגשו יתלכדו ולא יתפרדו טרם תת הבריחים והטבעות נצבו כחומה נשגבה מי פעל זאת הלא ה' אדונינו נתן כחו במשה לתקן הכל על עמדו. וזה ויעש משה ויעש לשון תיקון כנודע שעשה תיקון למשכן ופי' לנו ע"י מה יכול לעשות כזה לכ"א ככל אשר וגו' כי דבר כזה בלתי אפשרי עשות כ"א בהיות בדמות דיוקן אדם דלעילא כאשר נשפע עליו כח מה דלעילא מחכמה עילאה. ולכן לא ניתן רשות לשום אדם לבוא אל הקודש פנימה אל קדש הקדשים אפילו המלאכים לא נרשו לבוא שמה בלתי הכהן הגדול ביוה"כ המשתמש בשמונה בגדים שמונה מלשון שמן המורה על החכמה שהשיג להחכמה על ידי הלבושין כי לבו"ש גימ' י"ג הויות שהמשיך מי"ג מדות הרחמים דיוקן אדם על עצמו ואז יכול לגשת למקום שאין מלאך יכול לבוא להיות מהלך בין העומדים האלה. וזהו שאנו מברכים שחלק מכבודו לבו"ד. כבוד רמז אל הלבוש כדר' יוחנן קרי למאני' מכבדותא חלק להם לבושין וכנ"ל ואז זוכה לעינא פקיחא עילאה וזה ככל אשר וגו' ככ"ל גי' ע' כנ"ל. אשר צוה ה' אותו כן עשה לדורות שמשה רבינו ע"ה עשה הכנה לדורות שכן יעשו תמיד כאשר עשה. גם מלת כן לשון כן ובסים יציבה לעד. ור"ל שיהי' פעולתם ומעשיהם דבר נצחי לעולמי עד אמן:

ויעל הנרות לפני ה' כאשר צוה ה' את משה. יתבאר כי הנה המנורה נעשה שבע קנים להשלשה קני מנורה מצדה האחד ושלשה קני מנורה מצדה השני כולם פונים למול האמצעי המכוון ביניהם הוא השביעי. וכמוה בדוגמתה כן האדם נר ה' נשמת אדם חופש כל חדרי בטן. כי הנשמה בכל לילה מעידה על מעשה האדם של כל היום ומתרעמת איך היצר לה כל היום ההוא כדרך האיש המוכה כל עוד היותו אצל המכה בעיניו לא יוכל לקבל עליו. אמנם בלכתו מאתו הולך אצל אוהבו ומקבל לפניו ראה מה עשה לי האיש הלזה. כן הנשמה כל היום אין לה פנאי שצריכה לחיות את הגוף ובלילה בצאתה מאתו הולכת לפני אדון העולם בקובלנא ראה מה עשה לי איש זה. ומזה יש ליקח מוסר השכל איך לא יבוש כי יפקוד ה' עליו דרכו ועכ"ז הש"י ברוב רחמיו כי לא יחפוץ כ"א בשובו מדרכו וחי ובכל יום מחזיר נשמות אולי ישוב. ולנר זה הועמד גם כן שבעה קנים תרין אודנין תרין עיינין תרין נוקבא חוטמא ופומא הרי שבע. וכן תרין ידין ותרין רגלין ותרין שוקין ובריתא הק' עוד שבע והן מכוונין נגד האמצעי הוא הפה ולנגדו ברית המעור

המכוון נגד ברית הלשון שבשמור עצמו מראות ברע והבט אל עמל לא יוכל ואוטם אזניו משמוע נבלה ולא יריח באיסורין יוכל לשמור פיו ולשונו להוציא דיבור לפני האלהים. וכן כאשר ידיו לא ישלח בעולתה ורגליו לא ירוצו לרע וישמור עצמו אז הברית הק' יהי' נשמר וזהו ויעל הנרות אמר הנרות בה' מורה על השכינה שיש לה העלאה על ידי הנרות הנ"ל המכוונים נגד האמצעי הוא המעלה שיר ושבחה לפניו ית' ע"י ה' מוצאות הפה אשר שפתים ישק בהניעם אותם לדבר תפלותיו ית' שפ"ה גי' שכינ"ה וכמאה"כ אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך שכאשר תפתח השכינה את שפתי ע"י כי יתקדש פי ולשוני אז ממילא ופי יגיד תהלתך ולזה ירמז הכ' ופי המעיל בתוכו כפי תחרא שפה יהי' לפיו סביב לא יקרע ר"ל ופי המעיל שהפה של אדם יזכה להיות מעיל ר"ל לבוש קודש. בתוכו ע"י כי שיהי' תמיד בפנימות עליון שיהי' פיו ולבו שוין בכוונה בתפלתו ולא ידבר בפיו ולבו בל עמו וזהו כפי תחרא שהוא עשוי נקבים להוציא הסלת מתוך הפסולת שיתברר האוכל כן יצא מפיו דיבורי קודש בלי תערובת מחשבת חוץ חלילה ואז יזכה שפה יהי' לפיו סביב שהשכינה שהיא גי' שפה יהי' לפיו שמירה סביב לא יקרע שוב מעבודתו ית'. וזה ויעל הנרות כנ"ל עד לפני ה' בפנימות הוי"ה כאשר צוה ה' את משה בכוונת המנורה כן פועל על ידי גופו וכאמור והבן:

א"י ויעל הנרות וגו'. ע"ד שה"כ כי נר מצוה ותורה אור. ר"ל כי מעשה המצוה אינו כ"א כמו הנר שמורה על כלי קיבול הפתילה והשמן והאור שהוא בגבול וסוף אבל התורה היא בעצמה אור גי' רז שעולה מסוף לא"ס לרז העליון על ידי התורה ויוכל להמשיך משם כל טוב. וזה ויעל הנרות שמעלה הנרות הללו כנ"ל עד לפני ה' אותיות שלפני הוי"ה הם טדה"ד ט"ד גימ' י"ג תיקוני דאריך. ה"ד גימ' ט' תיקוני דזעיר כולם יסכימו עלינו לטובה להשפיע עלינו מקור הרחמים והברכות. כאשר צוה ה' את משה ר"ל כמו התחברות השם את משה הוא הדעת עליון כי אם אין דעת אין כלום וכל ת"ח שאין בו דעת נבילה טובה הימנו ואין אדם חוטא אא"כ נכנס בו רוח שטות ולבו חסר מהדעת אבל כשזוכה לדעת שוב לא יחטא והש"י ישמרנו שנזכה ללכת בדרכיו אמן:

א"י ויעל הנרות וגו'. ע"ד שביארנו בשני דיבורים הקודמים כי נרות מורים על האברים לשומרם בקדושה או על מעשה המצות וכנ"ל יע"ש. והנה אם ח"ו פנים קלקל ולא יעשה טוב בעמיו ללכת בדרכי יושר לא יאמר נואש אבדה תקותו כי עדיין יש תקוה כי הגם שסר צלו ואין ההוי"ה עליו מ"מ יוכל לתקן ויעל הנרות להעלות ולתקן הנרות הללו עד לפני ה' שיהי' לו פנים מאת הויתו ית' וכמש"ה ואהי' להם למקדש מעט ודחז"ל אלו בכנ"ם ובמד"ר ר"ל כשהאדם עושה עצמו בית ומעון לקדושתו ית' להיות נכנס בו

הקדושה אז הש"י אליו למקדש ושורה בו והויתו ית' חופפת עליו וזה "כאשר "צוה "יהו' "את "משה ר"ת גי' קס"א רמז על מילואי השמות שהם במנין קס"א המורה על השראת ההוי"ה והבן:

וישם את המנורה באהל מועד נכח השלחן על ירך המשכן נגבה. יבואר עפ"י מה שאמר הה"ק אאמו"ר זצלה"ה כי תיבת של"ח גי' י"ג פעמים הוי"ה ב"ה. רמז שהי"ג שמות הוי' ב"ה המה מאירים תמיד לנו וידוע דשבע' קני המנורה מרמזים לשבע המדות. וזהו מרמז לנו הכ' כאן וישם את המנורה באוהל מועד רמז ששם המנורה הקדושה בזה העולם. שעליו מרמז תיבת אוהל מועד. כי אוהל הוא לשון האהרה ובהירות מלשון בהלו נרו. ומועד רמז לזה העולם שהיא במועד וזמן. ור"ל שההארה וקדושה תאיר בזה העולם ג"כ. ולזה שם את המנורה הטהורה שהיא מרמזת לשכינה הקדושה. וז' הקנים רומזים לז' המדות שם איתה באוהל מועד כנ"ל שבקדושה תאיר בזה העולם. וזהו נוכח השלחן. ר"ל נגד י"ג הויות כנ"ל היינו שיאירו הי"ג שמות הוי"ה בהמדות שהם קני המנורה וגמר אומר על ירך המשכן. ר"ל ירך הוא הצד והוא לשון סמוך כלומר שעי"ז תהי' סמוך ודבוק להש"י. המשכן להיות משכן להשראת אלהותו ית'. ע"ד הכ' ושכנתי בתוכם. ועי"ז נגבה הוא דרום והוא ימין רמז להרחמים שיופיע עליך והש"י ישפיע לנו ולכל ישראל כל טוב אמן כי"ר:

ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן. יבואר עפ"י פי' הכתוב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם דידוע בהקמת המשכן דלתתא הוקם המשכן דלעילא. ואעפ"כ הראה לנו ית' חיבתו ואהבתו אלינו הגם ועשו לי מקדש למעלה מ"מ ושכנתי בתוכם עיקר שכינתי בתוכם למטה והיא תהלתו ומשכן זה נעשה ע"י ג' בחי' עולם שנה נפש שהגם שהאדם בעוה"ז מ"מ יכול לעלות לעולם עליון שנה גי' ספירה שהגם שהוא בשנים של עוה"ז מ"מ יוכל להאירם כספירות עליונות ונפש השכלי הועמר להכניע את נפש הבהמיית. וזהו ויכס הענן. ענן יש בו אותיות עול"ם נפ"ש ר"ל שבחי' עולם ונפש מכסה ומלביש בקרב האדם את אהל מועד היא השכינה הק' הנק' אהל מלשון הארה כמו בהלו נרי עלי ראשי. ונק' מועד שבהופיעה בלב האדם משמחת אותו כימי מועד ויו"ט ומכסה את היחוד ההוא לבל יחזו הכל בנועם ה' כמו בחתונה איכא פרסומא ואוושא מילתא אבל בעת היחוד כבוד אלהים הסתר דבר. ואז וכבוד ה' מלא את המשכן דלתתא והבן:

א"י ויכס הענן את אהל על וגו'. בביאור עור הכ' הנ"ל ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ע"ד דאי' בהאר"י מקד"ש גי' תמ"ד יעו"ש. הכוונה שיש בנ"א מקדשין ומטהרין עצמם להיות מקדש ומעון לשכינתו ית' אולם איננו בתמידות אצלו כי רגע בוער כאש להבה

ופתע פתאום מפסיק ולא זה דרך ישכון אור כ"א צריך להיות תמיד בכל עת ורגע לא ישקוט ולא ינוח להיות מוסיף והולך תמיד. וזהו ועשו לי מקדש גי' תמ"ד כשיקדשו עצמם לי תמיד כנ"ל אז ושכנתי בתוכם וזה ויכס הענן את אהל מועד שמי שהוא אהל למועד וזמן ולא כל הזמנים שוים אצלו לטובה נעשה כיסוי וענן מנגדו. אבל מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו הרי הוא מפרש וכבוד ה' מלא את המשכן באיש כזה שנק' משכן שעליו נאמר ושכנתי בתוכם אז כבוד ה' מלא בו תמיד והש"י ינחנו בדרך אמת אמן:

פרשת החדש

וידבר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה. ויל"ד לכאורה ראשון הוא לכם מיותר והו"ל לכתוב החדש הזה לכם ראש חדשים לחדשי השנה. ונראה לבאר בערכינו דהנה החדש הזה הוא חדש ניסן עיקר הוא לשמור האדם עצמו בכל צרכי הגשמיים לעשות הכל בהתקשרות ובדביקות אליו ית' היינו שיהא אכילתו ושתייתו ושאר צרכי הגוף בקדושה ובטהרה ביתר שאת מבשאר ימות השנה. ואז יהי' מובטח שיהא שמור בכל השנה מחטא ועון חלילה. וזה מאה"כ החדש הזה לכם. ר"ל ההתחדשות שיהי' מזה אלי יהי' לכם דהיינו בכל צרכיכם הגשמיים תעשו הכל הקדושה וטהרה בזה החדש ניסן. ואז יהא הפעולה מזה. ראשון הוא לכם לחדשי השנה ר"ל הבוב"ה הוא ראש וראשון כנודע. וזהו ראשון הוא לכם שהראשון הוא הבוב"ה יהא לכם בכל צרכיכם לכל חדשי השנה. שתהי' מובטחים להיות בחזקת שימור בכל חדשי השנה וכנ"ל:

א"י החדש הזה לכם. בהקדם הכ' ולמה זה לי בכורה לכאורה תיבת זה אך למותר דהול"ל ולמה לי בכורה. אך דהנה זה מעלת עם קדוש ישראל שמכל דבר נותנים הראשית להבוב"ה וכמ"ש קדש לי ל כל בכור. וכן בכל דבר למשל כשהש"י נותן לאיש ישראל עשירות הוא נותן ממנו המעשר להבוב"ה. ועי"ז הוא מעלה העושר לבורא כל עולמים ומראה שלו העושר והכבוד וכן בכל דבר. ולזה כשמוע עשו זה הדבר אמר ולמה זה לי בכורה. כבר כתבנו בתיבת זה מורה על הבוב"ה ע"ד זה אלי ואנוהו לזאת אמר ולמה ז"ה לי בכורה. ר"ל כמורה באצבע. למה לי כ"ז להעלות הראשית לבוב"ה. וזהו מאמה"כ כאן החדש הז"ה לכם ר"ל ההתחדשות מזה אלי. לכם ר"ל לכל צרכיכם. ראש חדשים. תראו שתעלו כל ראשית מכל צרכיכם הגשמיים להבוב"ה. וזהו שגמר אומר ראשון הוא לכם. היינו הבוב"ה שהוא ראשון וראש הוא. לכם העיקר בכל צרכיכם. לחדשי השנה

בכל ההתחדשות של כל השנה. לא כעשו הרשע שמתנשא בלבבו לאמר שהוא הראשון כמ"ש ויצא הראשון אדמוני וגו' והבן:

א"י החדש הזה לכם וגו'. בהקדם בשם הה"ק אדמו"ר מו"ה אלימלך זצלה"ה פיה"כ הודו לד' כי טוב כי לעולם חסדו ופי' הודו להוי' ב"ה שהוא א"ם ואעפי"כ צמצם עצמו לבוא במ"ק טו"ב כי הוי' במ"ק גי' י"ז כמספר טו"ב. זה מפני כי לעולם חסדו. מפני שרוצה להשפיע חסדו לעוה"ז עכ"ד הקדושים. וזהו ג"כ החודש הזה כלומר ההתחדשות של הז"ה ר"ל מה שצמצם הויתו ית' לבוא במ"ק הז"ה גי' י"ז. גם טוב גי' י"ז הוא לכם עבורכם בכדי להשפיע כל טוב:

א"י החודש הזה לכם וגו'. עד תכוסו על השה. ויל"ד מהו החודש הזה המקרא חסר אם יאמר חודש זה לכם חדשים. והנראה כי הנה בניסן נגאלו ויש שני גאולות גאולת הגוף מן השעבוד ועיקר הגאולה הוא גאולת הנפש שלא תהי' שועבדת לגוף והחומר יהא נכנע תחת הנשמה וכן הי' גאולת מצרים כמבואר צלינו כ"פ בארוכה וגאולת הנפש הוא ענין תמידי כל יומא זמני' כשישוב האדם לטהר עצמו לבל יומשך אחרי הבלי הזמן ותענוגיו. ולכן אם אמר חודש זה הי' משמע שדייקא חדש זה ניסן הוא הראשון ולז"א החודש הזה בשני ההי"ן הידועה כמורה באצבע על התחדשות הזה שהי' כעת יהי' לכם תמיד ראש חדשים בכל חודש וביום שיהי' אימתי שיהי' יוכלו לעשות ראשית התחדשות כזה בגאולת הנפש ויתייחס אליו שם ראש חדש. ראשון הוא לכם לחדשי השנה שבכל פעם יהא נחשב בעינים שהוא ראשון שלא עשיתם עדיין כלום ועתה הוא ראשית ההתחדשות לחדשי השנה. שנ"ה גי' ספיר"ה לשון הארה ולשון שינוי לטובה לחדש בכ"פ ולהאיר הספירות ולשנות עצמו לטובה בכל עת בהארה יתירה. ולז"א בעשר לחדש הזה. בעשר מורה על מו א החכמה כי עשר הוא יו"ד ומורה על החכמה עילאה שתראה לזכך עצמך לבא לחכמה עילאה לכח מה להיות בדמות דיוקן אדם ואז נזכה להתחדשות הז"ה של זה אני אבל במה יזכה נער את ארחו לעשות כזאת לכ"א דברו אל כל עדת ישראל בכללות כולם שוין. ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית. ידוע כי ש"ה גי' היצ"ר שיקחו להם עצה להיות איש מלחמה על היצר לבל שמוע בקולו לפתוייו והסתתו לאמר. לבית אבות. הלא אני בא ממשפחת מיוחסת ואבותי גדולים במעלה המה ואין זה כבודי שאעשה דבר בזוי כזה. ואם באלה הדברים לא יווסר עבד ועודנו מסיתו נתנה התורה עצה. שה לבית. ע"ד אז"ל אם פגע בך מנוול זה משכהו לבהמ"ד כו' יעו"ש וזה שה לבית שתמשוך היצר לבית המיוחד הוא בהמ"ד ואמר עוד הכ' ואם ימעט הבית מהיות משה ודרשי' מחיותו דשה שאם בכל אלה ימעט שלא יוכל להביא

היצר לחיות העליון אזי ולקח הוא ושכנו יקח לעזר את הצדיק שהוא שכן קרוב השוכן אצלו ית' תמיד והוא קרוב אל ביתו ית'. במכסת נפשות אשר מונה כל הנפשות לזככם ולהאירם. איש לפי אכלו תכוסו על השה. איש הוא הצדיק לפי כחו ויכולתו, יראה להמנות על השה כנ"ל להכניעו והש"י ישימנו מהעובדים אותו ית' באמת אמן:

דברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשר לחודש הזה וגו'. בעשר הוא יו"ד גי' כ' אות כת"ר. כי האדם צריך לעבוד עבודתו עד שיגיע לבחי' כת"ר ויזכה להכתיר הבוב"ה בעבודתו. הגם שא"א להשיג מדת הכתר כנודע. וזה שרימז הספר יצירה עשר ולא אחד עשר עשר רמז על מדת הכתר כנ"ל. ולא אחד עשר היינו שא"א להשיג המדה הנ"ל וכנ"ל וזהו בעשור לחודש הזה כשתעבדו עד זה תזכו להתחדשות זה אלי והבן:

א"י בעשר לחודש הזה. עשר הוא י' נוטריקון יראה. וגם י' רמז לנקודה העליונה חכמה עילאה והר"ת מן "בעשור "לחודש "הזה המה אותיות הל"ב. וע"ד דאיתא בתיקונים בתפלת אליהו ז"ל בינה לבא ובה הלב מבין. ואיתא בס' יצירה חכם בחכמה ומבין בבינה. ר"ל דהעיקר הוא להעלות מחשבת הלב ונקודה העליונה חכמה עילאה והבן. ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית. ש"ה גי' היצ"ר ר"ל ויקחו להם איש מי שהוא במדריגת איש. שה לבית אבות. אבות רמז להמחשבה שהיא בחי' אב להדיבור. שכל דיבור ודיבור צריך להיות מתחלה במחשבה כנודע. ור"ל שיקחו להם זאת במחשבתם תמיד לכבוש היצר שמסית אותם לעבור על רצונו ית"ש וזהו שה לבית בית הוא לשון פנימיות. ר"ל שיהא זאת העיקר בפנימיות מחשבתם לכבוש היצר שהוא גי' ש"ה. ואם ימעט הבית מהיות משה ר"ל שאם יעלה בלבבו לאמר שאיננו במדריגה זו להיות בפנימיות מחשבתו תמיד להתגבר על היצר מחמת שאינו יכול לו אז ולקח הוא ושכנו הקרוב אל ביתו. רמז להבוב"ה שהוא שוכן בקרב ישראל ע"ד הכ' ושכנתי בתוכם. שעיקר השראת אלהותו ית' הוא בקרב האדם כשמקדש ומטהר עצמו וכמאמר הכ' אדם כי יקריב מכם קרבן לה'. ר"ל שעיקר הוא שיקרב האדם עצמו קרבן לה' היינו שישרה אלהותו ית' בתוכו ע"י שיקדש ויטהר עצמו וכמ"ש אהל שכן באדם. וזהו ולקח הוא ושכנו הוא הבוב"ה. הקרוב אל ביתו ר"ל טו שהבוב"ה יסייעו בוודאי לזה לכבוש היצר ואז במכסת נפשות תכוסו על השה. שתהי' במנין נפשות הצדיקים במדרגת כבישת היצר וכנ"ל:

א"י בעשר לחודש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית. ויש לדקדק ג"כ דהול"ל לחודש זה מה הזה. ונראה לבאר בהקדם לפרש הכ' הודו לה' כי טוב כל"ח. הודו לה' להוי"ה הא"ס כי טוב הוי"ה במ"ק גי' טו"ב כי מטובו הטוב שמטיב לכל צמצם

עצמו לבחי' טוב וגם הצדיק נק' טוב אמרו צדיק כי טוב שיוכל להמשיך מטובו דגניז בגוי' להתגלות לכולנו וכ"ז הי' כי לעולם חסדו שרצה להמשיך חסדו על העולם והעולם לגשמיותו לא יוכל לקבל מעצמותו ית' והצדיק הוא ההשתלשלות על ידו יורד צינור השפע ומחדש בכל יום שפע חדש. וזהו החודש הזה הז"ה גי' טוב כנ"ל ור"ל ההתחדשות של זה אלי הוא הבוב"ה נמסר ליד הצדיק שנק' ג"כ הזה כנ"ל. וכ"ז למה לכ"א לכ"ם אותיות מל"ך על שהוא ממשיך מלכותו ית' ומגלהו בעולם ונודע כי הנה הארת כל אדם הוא שצריך להשגיח על עצמו בעינא פקיחא לשפוט תמיד עצמו להמשיך על עצמו הארה מחודשת בכל יום תמיד וכן דרך הצדיקים באמת אבל מי שאינו משגיח על עצמו כל השנה ועוסק בצרכי עצמו הועמד ר"ח ניסן להיות עושין הכנה על כל חדשי השנה. וזהו ראשון הוא לכם. לכם מורה על פשוטי העם שעוסקים בצרכי עצמם שנק' לכם החדש הזה הוא ראשון לחדשי השנה שנ"ה ידוע גי' ספיר"ה לשון הארה שמחודש הזה תמשיכו הארה על כל חדשי השנה. ובזה נוכל לרמז בכתוב בעשר לחדש הזה בעשר הוא היו"ד רומז על הצדיק כי ביה ה' צור עולמים. ואית תרי ההי"ן ה' עלאה וה' תתאה כי א"א להתדבק מיד ביו"ד הוא החכמה עלאה. ולכן הצדיק שנק' טוב גם כל המייחד שמיא וארעא. כדכתיב כי כל בשמים וארץ ותרגומו דאחיד בשמיא וארעא וכן הצדיק מייחד הכל ה' תתאה בה' עלאה ואז נעשה י' ובמילואו גי' כ' אות כתר שמכתיר בכל עת את הבוב"ה ועי"ז ממשיך כ"ט לעוה"ז. ולכן הצירוף מחודש הזה חדש ניסן הוא יוצא מפסוק "ישמחו "השמים "ותגל "הארץ. שמוסיף הצדיק שמחה גדולה בשמים ממעל ע"י גילת הארץ שמתקן ומעלה את הארץ עלמא תתאה. וזהו בעשר לחדש הזה בעשר כנ"ל ע"י הצדיק שמוכן לחודש הזה לגלות ההתחדשות של זה אלי שהוא הטוב והמטיב ומטובו דגניז בגוי' מגלה הצדיק בעולם. וכל זאת פועל ע"י כי ויקחו להם איש שה שלוקחין לעצמם בחי' איש להיות איש מלחמה על היצר שנק' שה כי ש"ה גי' היצ"ר. ובמה פועלין להתגבר עליו לכ"א לבית אבות על כי אוחזין מעשה אבותיהם בידיהם לעבוד במדות הגדולה והגבורה והתפארת כו' כמו כמו שעבדו אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב. ובזה גורמים שה לבית שגם היצר יובא לבית אל פנימיות ויעלוהו גם עלה וברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו וכמשל הבן מלך והזונה דאי' בזוה"ק והוא גם הוא יהי' אתו עמו כבן בית נמשך אחר עצתו וכמו שמצינו באמת באברהם אבינו ע"ה כי אחר שנתנסה בנסיון העשירי שוב לא נתנסה ככה גם האויב יתהפך לאוהב וה' יזכנו להיות מהעובדים אותו יתברך באמת אמן והבן מאד:

א"י דברו אל כל עדת וגו' בעשר לחדש הזה. בעשר רומז על יו"ד והוא גי' כ' אות כת"ר כי האדם צריך לעבוד עבודתו השלימה עד שיגיע לבחי' כתר. וזהו חובת האדם שיזכה להכתיר הש"י בעבודתו. הגם שא"א להשיג מדת הכתר כנודע עכ"ז הוא צריך לעבוד עבודתו כנ"ל וזה שרימז בספר יצירה עשר ולא אחד עשר עשר רומז על יו"ד ור"ל מדת הכתר כנ"ל. ולא אחד עשר היינו שא"א להשיג המדה הנ"ל וכנ"ל וזהו בעשר כשתעבדו ע"ד הנ"ל בזה יהי לחדש הזה ר"ל תזכו להתחדשות ז"ה אלי והבן:

חסלת ספר שמות

ספר ויקרא

פרשת ויקרא

ויקרא אל משה וגו'. נכתב באלף זעירא. נ"ל לפרש בהקדם לפרש הכ' והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה. ור"ל כי משה רבינו ע"ה הי' ממשיך את הבוב"ה לזה העולם לשרות בקרב ישראל. והי' רואה עין בעין שכינת עוזו ית' ועי"ז הי' לו גודל הענוה ופחד ואימה משכינת כבודו ית' וכמו ששמעתי מה"ק אאמו"ר זצללה"ה. פעם אחת הי' ביחד עם הרה"ק מו"ה זושא מהאניפאלי והלך הרב הנ"ל לביהכנ"ס להשיעור שאמר אאמו"ר זצלה"ה ובתוך השיעור נפל הרה"ק מו"ה זושא הנ"ל על פניו ואח"כ שאלו אותו מפני מה נפל על פניו והשיב מחמת שראה איך שפמליא של מעלה כולם באו להשיעור של הרב המגיד לשמוע דבריו הקדושים ומגודל הפחד והאימה משכינת כבודו ית' ומפמליא דילי'. לזאת נפל על פניו. וזהו מאה"כ והאיש משה עניו מאד ומפרש הכ' מאין הי' לו גודל הענוה. לז"א מכל האדם רמז לדברינו הנ"ל דהיינו משכינת כבודו ית' דיוקן האדם העליון. וזהו מכל האדם. ר"ל כללות כל האדם. אשר על פני האדמה כלומר שהמשיך שכינת כבודו ית' לשרות על פני האדמה בקרב ישראל ותיבת האדמה הוא מלשון דמיון כמו אדמה לעליון. מפני שהם מתדמים במעשיהם הטובים לדמות דיוקן יוצרם וזהו ג"כ שאחז"ל משה קבל תורה מסיני סינ"י גי' סל"ם דידוע מרע"ה הי' שושבינא דמלכא והי' משתדל תמיד כל ימיו להלהיב לבות בני ישראל לאבינו שבשמים. להיות לבם תמיד דבוק בו ית' ועי"ז המשיך ג"כ שכינת כבודו ית' לזה העולם לשרות בקרב ישראל. וזה בחי' סלם שעולים ויורדים בו וכמ"ש והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו. ר"ל שהי' מעלה את ישראל להבוב"ה והמשיך שכינת עוזו ית' למטה לשרות בתוך ישראל. וזהו מאמרם ז"ל משה קבל תורה. ומפרש התנא מאין זכה לזה לקבל התורה. לזה אמר מסינ"י גי' סל"ם ר"ל ע"י היותו בחי' סלם להעלות את ישראל להבוב"ה

ולהמשיך שכינת עוזו ית' למטה והבן. ונחזור לביאור הכ' כאן ויקרא אל משה באלף זעירא. ר"ל אלף רמז לפלא עליון הוא הבוב"ה ועי"ז שהמשיך הפלא עליון למטה עי"ז זעירא הי' בגודל הענוה וכנ"ל והאיש משה עניו מאד וגו' ותיבת זעירא לא קאי על האלף כי אדרבה האל"ף הוא הפל"א עליון הוא גדול מאד אך שקאי על מרע"ה היינו כאמור ע"י שהמשיך שכינתו ית' למטה. עי"ז בא לגודל הענוה וזהו אלף זעירא והבן:

וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר. אהל מועד מרמז לתוה"ק מפני שכל הרחמים נפעלים על ידה וכל העתים אשר הם ח"ו לא טובים הכל נמתק ע"י תוה"ק. וזהו אהל מועד ר"ל שמאירים על ידה כל מועד וזמן שצריך להמתיקו וזהו וידבר ה' אליו דיבור הוא קשות כנודע ור"ל אעפ"י שבא אליו ח"ו דיבור קשה מהבוב"ה אעפי"כ מאהל מועד. ר"ל ע"י התוה"ק שמכונה בשם אהל מועד. לאמר על ידה בא לאמירה רכה וימתיק הכל ע"י התוה"ק וכאמור והבן:

א"י ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר. ויקרא א' זעירא ויתבאר כי כתיב בחכמה יבנה בית כי אות בי"ת כזה הוא ג' ווין גי' ח"י כי כתיב ובחרת בחיים שהגם שהבחירה נתונה בידי האדם וכמו שאחז"ל הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים מ"מ במה שאמר הבוב"ה ובחרת בחיים נתן כח בהאדם לבחור בחיים כמבואר בארוכה בכה"ק לאאמו"ר זצלה"ה. ובית זו פתוחה דכל מאן דבעי למיעול יעול ובחכמה היינו בכח מה יבנה בית זו ע"י שהוא בכח מה. מה אני ומה חיי שהוא בענוה גדולה זוכה לחכמה עילאה ולבוא בבית העליון וכנ"ל והנה האיש משה עניו מאד מכל האדם זכה והתעורר בחי' בי"ת זה לבוא אל אלף חכמה ואאלפך חכמה ולרוב ענותנותו לא כתב אלא א' זעירא ולזה ויקרא לשון חיבה שלחיבתו ית' אותנו פותח לנו שער לכנוס בביתו אמנם צריך לזה התפשטות מכל מחשבותיו הגשמיות ולהתדבק בשורש עליון כאשר עשה משה ומי שהולך בדרכיו זוכה להתגלות כזה וז"א אל משה ר"ל למי שהוא בדעת עליון ומתחבר עצמו בשרשו. ועי"ז וידבר ה' אליו קול לו קול אליו ביחוד מתנהג הדיבור אליו לבדו אשר הי' ע"ע בבחי' קול נעשה אליו בבחי' דיבור אליו לבדו ונותן כביכול חיות בהויות עליון בסוד והחיות רצוא ושוב. כי כשהאדם ח"ו אינו מתנהג כשורה נותן מגרעות בהויות עליון. אבל בתקנו מעשיו מתעורר ההויות, ואז וידבר ה' אליו נדבר ומתנהג הויות פליון אליו ובזה יתיישב דקדוק המפרשים דהול"ל ויקרא ה' אל משה וידבר אליו אבל לפי"ד יע"ן כי מתחלה ויקרא לשון חיבה ובחכמה יבנה בית כנ"ל ואח"כ וידבר ה' אליו מתנהג ההוי' אליו מאהל מועד מאהל היא השכינתא קדישא אשר נמשכה אליו ומשמחת לבו

כימי מועד. ועי"ז לאמר מובא תפארת עליון ובא לבחי' אומר ועושה ותגזור אומר ויקם ובידו לאמר כ"ט על ישראל וכן יקום:

ואם מנחת מרחשת קרבנך סלת בשמן תעשה. כי הנה יש בני אדם אשר מונחים שקועים במחשכים במצולות אשר שכבו לא יקומו. אבל בני עלי' הנק' מנחה על שהם מונחין בין דרועין דמלכא תמיד מגודל אהבתם יומם לא ינוחו ולילה לא ישקוטו להיות תמיד מוסיף והולך באהבתו ית'. וכאשר מצינו בפנחס ויקח רמח בידו וגו' הן אמת כי הפשט כפשוטו אבל יש דברים בגו מאין זכה לזה הנם אמנם כי הנה אברהם מדתו הי' מדת החסד והי' קומה שלימה ועודנו חסר ברית המילה ובהמולו בשר ערלתו נשלמו רמ"ח אבריו מגודל האהבה ופנחס בראותו קלקול זמרי ופגם באות ברית קודש קנא קנאת ה' צבאות ולקח רמ"ח בידו בחי' אברה"ם שהיא בגימ' רמ"ח ואחז מדת אהבה והרג בשונאי ה'. וז"א ואם מנחת מרחשת. מרחש"ת אותיות ש"ת רמ"ח כשתהי' מנחה מונח בין דרועין דמלכא ע"י ש"ת רמ"ח שתשית עצמך קומה שלימה בכל רמ"ח אברין כאברהם במדתו וכנ"ל, אזי סלת בשמן תעשה. כי הנה רש"י ז"ל פי' על מרחשת כלי שהי' במקדש עמוקה שאין האור שורף ומעשי' רוחשין. כוונתו כי הנה כתיב מגיד מראשית אחרית שעי"ז יוכל להיות מגיד וממשיך מראשית עליון על ידי שהוא בעצמו אחרית בענוה גדולה. וכמש"ה אמרתי אחכמה והיא רחוקה הגם שאמרתי שהשגתי החכמה עילאה מ"מ היא רחוקה יודע אני בעצמי כי עדיין רחוקה ממני ולא התחלתי עדיין בכניסת החכמה. וזה שפירש"י כלי שהי' במקדש שאז האדם כלי שהי' ע"י שמקדש עצמו, עמוקה. כשהוא אומר שעדיין לא השיג כלום ועמוק עמוק הוא מי ימצאנו ועי"ז אין האור שורף כי כשחושב שכבר הוא קרוב אליו ית' יוכל לכוות ולשרוף כמו המתקרב אל המדורה. אבל כשהוא בעצמו רחוק בעיניו כנ"ל אין האור שורף. ומעשי' רוחשין שמתגבה בכל פעם בבחי' מחודשת. ולכן ואם מנחת מרחשת קרבנך כשתקרב א"ע בבחי' מרחשת וכאמור אזי סלת הוא מן החטין חט"ה כ"ב אתוון דאורייתא רמז על תורה שבע"פ. בשמן מלשון שמות הם התנאים והאמוראים שעשו שמות ופי' על תורה שבכתב. ואז תעשה ע"י תורה שבע"פ הוא עיקר התיקון. או סלת בשמן תעשה בשמן אותיות ש"ם ב"ן ושם בן מורה אל הבינה בן י"ה עולם התשובה יובלא עלמא דחירו. ור"ל כשתרצה להיות כסלת נקי' ולשוב מכל חטאתיך אזי בשמן שם בן ר"ל תשובה מתוך שמחה וחירות לא מתוך עצלות ועצבות כ"א מתוך שמחה של מצוה. ואז תעשה יהי' תיקון גמור אמן:

פרשת צו

צו את אהרן וגו' זאת תורת העולה הוא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר וגו'. עיין בנ"א. ונבאר עפ"י דרכו זאת היא השכינתא הכלולה בכ"ב אתוון דאורייתא כידוע ובהיות האדם מדבר ד"ת השכינה מדברת מתוך גרונו כמו שמצינו במשה רבינו ע"ה כי בכל אות מלובשת השכינה והעלתה הוא על ידי עסק התורה וז"א זאת תורת העולה שהשכינתא הקדושה עלייתה על ידי התורה שעולה למעלה. אבל הוא העולה על מוקדה אימתי הוא העולה תתעלה על ידי התורה לכ"א על מוקדה. כשלומד התורה בשלהובין בהתלהבות ובחיות ואז היא פרחת לעילא. אבל לא כשלומד בעצלות אזי גם התורה לא פרחת לעילא ואיך תתעלה השכינתא המלובשת בה. אבל כשהוא בדחילו ורחימו ופרחת לעילא מתעלית גם השכינה ואז גורם על המזבח כמו המזבח שמכפר כן תכפר עליו התורה. גם תגרום כל הלילה לכלול שני חלקי הלילה שאחד נקרא ליל והשני נקרא לילה יוכללו זה בזה להתמתק הדין ברחמים ויפעול כ"כ בתורתו עד הבקר. עד שיגרום הגאולה שנקרא בקר ויקרב הגאולה במהרה בימינו אמן:

א"י זאת תורת העולה וגו'. י"ל זאת הז' רומז על ז' ימי הבנין וא"ת רומז על כללות התורה בכ"ב אתוון מא' עד ת' שמתנהג הכל על ידי התורה. וכמו שאחכז"ל בראשית בשביל התורה שנקראת ראשית כי אורייתא וקוב"ה אינון חד והכל הוא על ידי הצדיק ולכן גם הז' מזאת מורה גם כן על יום השבת שמא דקוב"ה המורה על הצדיק כדאיתא בזה"ק שקראו לרשב"י שבת. וזה זאת על ידי התורה והצדיק המרומזים בזאת תורת העולה יוכל לעלות למעלה לפעול כל טוב על ישראל אמן כי"ר והבן:

ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו. ופירש"י ז"ל מדו כמדתו. עיין בנו"א. ונראה לבאר כערכינו דתיבת בד מרמז על הבוב"ה כי בד הוא לשון יחוד. וע"ד הכ' ה' בדד ינחנו. ואיתא בספר תומר דבורה שחיבר הרה"ק מו"ה משה קורדאווארו זצלה"ה על הי"ג מדות. שזאת רשאי האדם לבקש מהבוב"ה שיגיע להדבק במדותיו ית"ש מה הוא רחום כו'. וזהו מאמה"כ ולבש הכהן. כהן הוא לשון עובד רמז לאדם הרוצה לגשת לעבודת הבוב"ה. וזהו ולבש הכהן מדו בד ר"ל המדות של הבוב"ה הנקרא בד כנ"ל וזהו שפירש"י ז"ל מדו כמדתו רמז לדברינו כמדתו של הקב"ה ומכנסי בד ילבש על בשרו. דהנה כתיב ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם והסירותי לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר. ויש להסביר הלשון לב האבן דקאי על אותם האנשים שיש בהם גסות רוח ומתנשא בלבבו לאמר שהוא מפולפל וחריף וגדול בתורה יותר מכל אדם והוא במדריגה במעלות הצדיקים המשפיעים כי כבר פירשנו במקום אחר

שמלת אבן נוטריקון א"ב וב"ן. ור"ל שמתנשאים בלבבם שעושים היחוד ומביאים גודל ההשפעה לעולם. וע"ז נאמר והסירותי לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בש"ר אותיות שב"ר ר"ל שיהי' לכם לב נשבר ונדכה כמ"ש לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה. וזהו גם כו ומכנסי בד ילבש על בשרו ר"ל שאעפ"י שיש להם לב נשבר ונדכה אעפי"כ ומכנסי בד ר"ל יכנסוהו להבוב"ה שהוא בד דהיינו יחוד מלשון בדד כנ"ל והבן:

ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור. כי הנה האדם צריך לקדש עצמו וללבוש לבושי קודש אהבה ויראה והתפארות עד שיקבל עליו מלכותא קדישא ע"י שימאס ברע בשבע ההפכים אהבות ויראות זרות כ"א יבחר בטוב בז' המדות אשר המה נגד ז' ימי השבת. יום א' נגד חסד כידוע וכן כל שארית הימים עד שבת מלכתא שאז נגמר הבגד. ובפרט קודם חג הפסח אשר לזה הועמדו מראש חודש אדר שלוחי החג פ' זכור לזכור בכל עת קדושת הבורא ולמחות זכר עמלק הוא היצה"ר לגרש ולבער הרע מקרבו. ואח"כ פ' פרה לטהר עצמו כידוע. ואח"כ פ' החודש לבוא להתחדשות המוחין עד בואו לשבת הגדול לגדלות עליון ובכל שבוע צריך לחדש לבושי קודש מחדש בהארה יתירה ממה שעבר וכל הלבושין שחלפו ועברו כאין נגד שהוא עושה עתה. כדמצינו באברהם אבינו ע"ה הגם דכתיב בי' ואברהם זקן בא בימים שבא בכל יומין דילי' כדאיתא בזה"ק מ"מ איתא במד"ר שביקש מלפני הש"י על הימים אשר חלפו ועברו למ"ד בן מ"ח שנים הכיר את בוראו וכן למ"ד בן ג' שנים הכיר את בוראו עד שהבטיח לו הקב"ה טל ילדותך יעו"ש והוא על כי לא נחשבו בעיניו עבודתו בימים אשר עברו לכלום וביקש רחמים עליהם וזה ופשט את בגדיו שיפשיט הלבושין שעשה עתה ולבש בגדים אחרים והימים הראשונים לא יפלו גם כן ויעלו אחת לאחת למצוא חשבון וכמש"ה שמע בני וקח אמרי וירבו לך שנות חיים שמע לשון קיבוץ כמו וישמע שאול את העם שתקבץ עצמך בכל מדותך להיות בני בן למקום ואז וקח אמרי. אמרי מלשון האמרת והאמירך שהוא לשון תפארת והוא לבושא כי תפארת לבושא שתקח בך מדת תפארת ישראל ואל תדאג על הימים אשר חלפו כי וירבו לך שנות חיים שיתרבו כל שנותיך לבחי' חיים כי חיי"ם גימ' אהי"ה הוי"ה אהי"ה כי אהי' אתך להעלותך תמיד להויות עליון וחוזר ואהי' עמך. וזהו והוציא את הדשן וגו' מה שהי' עד עתה כמו אפר ודשן כמו פסולת והי' חוץ למחנה קדושה יזכה להוציאנו משם אל מקום טהור והבן:

א"י ופשט את בגדיו וגו'. ע"ד שאחז"ל א"ת בגדיו אלא בוגדיו. שצריך האדם להפשיט מעצמו את הבגידות שהי' בו מעודו עד היום ולעשות מהם לבושי קודשא לכבוד

ולתפארת כל הבגידות שבגד אפילו מנעוריו וכנ"ל באברהם אבינו ע"ה. וכן שמעתי מאאמו"ר זצלה"ה שאמר לי האמן לי בני כי כל המחשבות שהי' לי מעת עמדי על דעתי תקנתי כולם. וזהו ופשט את בגדיו שיפשוט ממנו כל הבגידות ולבש בגדים שיעשה מהם בגדים ולבושי קודש ממה שהי' עד עתה בבחי' אחרים ואחוריים יהפכם להיות לבושין ובגדים. והוציא את הדשן וגו' דשן לשון דשן ושמן והוא ע"ד שאמר מחותני הה"ק מו"ה דוב בער זצלה"ה על הגמרא צדיקים דומים לפני השכינה כנר לפני האבוקה ופי' הוא ז"ל דאיתא בגמרא אבוקה אור לאחרי' ומיקטף קטיף כי אור השכינה בלתי אפשרי להיות מאיר תמיד כי א"א לסבול לכן מיקטף קטיף בהפסק בסוד אור ישר ואור חוזר דאיתא בספרים דר"ל אור ישר הוא המתעורר מאתנו ועי"ז האור חוזר מלעילא עלינו. וזהו והוציא את הדשן את השמנונית ר"ל הקדושה והטהרה אל מחוץ למחנה אפי' אל אותם שהם מחוץ למחנה שכינה להעלותם אל מקום טהור. דהנה קרא בעולה קמשתעי דעולה לגבוה סלקא ר"ל לגבו"ה שמגביה את האדם המקריב לגבוה לעילא לעילא על ידי שהוא כולה כליל. וכן ירמז הכ' והוציא את הדשן כנ"ל אל מקום טהור להיות סלקא לגבוה והבן מאד:

כל זכר בבני אהרן יאכלנה חק עולם לדורותיכם מאשי ה' כל אשר יגע בהם יקדש. יבואר עפ"י הכ' זכר דבר לעבדך על אשר יחלתני דהנה יש צדיקים שמשפיעים על ידי מעשיהם הטובים בשכינה הקדושה והם בבחי' דוכרא. וזהו מאה"כ זכר דבר לעבדך. דבר מרמז להמלכות כנודע וזאת ביקש דוד המלך ע"ה הואיל ואני עבדך. אבקש ממך שאזכה לבוא למדריגה זו להשפיע במעשי הטובים בשכינת עוזך להיות בבחי' דוכרא וזהו זכ"ר דבר להשפיע בהמלכות ועי"ז יהיו נמתקים כל הדינים מעמך ישראל וזהו שגמר אומר על אשר יחלתני אש"ר אותיות רא"ש ר"ל עיקר היחול שלך הוא לבוא למדריגה זו לעלות למעלה ראש להשפיע בהמלכות ולהמתיק הדינין בשורשן. וזהו ג"כ פירוש כל זכר ר"ל אותן הצדיקים שהם בבחי' דוכרא לשון זכר כנ"ל שמשפיעים במעשיהם הטובים בהשכינה הקדושה. וזהו בבני אהרן (חסר חצי שורה) ועי"ז שהם במדרגת דכורא הם ממתיקים כל הדינין היוצאים משם אלהים ומתקנים במעשיהם הטובים שלא יהא ח"ו שום יניקה להחיצונים משם אלהים וכמו שראיתי בספר החדש מהרה"ק מו"ה שמשון זצלה"ה מאוסטרפאלא רמז בפ' בא שאמר פרעה קומו צאו מתוך עמי גם אתם גם ב"י ב' פעמים גם גי' פ"ו מספר אלהי"ם ר"ל שהודה בפיו פרעה שהוא משלח את ישראל וגם בשם אלהי"ם לא יהי' לו שום יניקה ע"כ וזהו שפירש"י ז"ל על כל זכר כו' לרבות אפילו בעל מום אוכל בקדשים מו"ם בגימ' פ"ו מספר אלהי"ם. ר"ל שהם במדרגה זו

להמתיק הדינים משם אלהים לבל יהי' יניקה לחיצונים ממנו. חק עולם לדורותיכם. ר"ל שבזה תעשו חקיקה לדורותיכם בעבדות הבוב"ה אעפ"י שמצינו בהיפך ברא מזכי אבא. זהו דווקא לענין הזכות שבזכות הבנים הטובים ייטב לאבא אבל לענין העבדות הוא להיפך כשהאבות מתקנים בעבודתם איזה מדה טובה בעבדות השם ית'. אזי בנקל לבניו אחריו לילך בדרכי הש"י עפ"י אותה המדה. הגם שאין האדם רשאי לסמוך על זכות אבותיו הקדושים בעבדות הבוב"ה. עכ"ז כשאדם בעצמו רוצה בלב שלם לעבוד השם ב"ה. בנקל יבוא לו העבדות כשהוא בן צדיקים. וזהו שגמר אומר מאשי ה' ר"ל כשהם במדריגת איש בחי' דוכרא כנ"ל אזי כל אשר יגע בהם יקדש. ר"ל שהם במדריגה כזו שכל מי שיגיע בהם להתקרב אליהם יקדש על ידם אמן כי"ר והבן:

וכל מנחת כהן כליל תהי' לא תאכל. יתבאר בהקדם לפרש מעין עוה"ב יום שבת מנוחה "יום "שבת "מנוחה ר"ת שמ"י כמ"ש זה שמי לעולם וזה זכרי לדור דור. זה שמי הוא שבת דאיהו שמא דשלים מכל סטרוי הוא לעולם לעלם כתיב מלשון העלם שעיקר בנינו בעולם העליון הנסתר ונעלם. וע"י השבת. וזה זכרי לדור דור ניתן ממנו בחי' דוכרא והשפעה בדירות דלמטה בעוה"ז ג"כ. ולכן מעין עוה"ב יום שבת מנוחה כי בו נבנה מעין עוה"ב להיות שוכן עה"ב עולם העליון בעולם התחתון וממנו נמשך להיות תמיד כן גם בימות החול וכמש"ה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. מקד"ש גימ' תמ"ד כדאיתא בהאר"י ז"ל שיעשו הכנה שתהי' הקדושה בתמידות אצלם ואז ושכנתי בתוכם. וזהו וכל מנחת כהן שכל עיקר הנייחא של הכהן הוא הצדיק העובד שנרמז גם במלת וכל כידוע הוא כליל תהי'. כליל גי' צדיק להיות נכלל בצדיק דלעילא תמיד תהי' בהוייתה תהא שבכל פעם תתחדש ההוי' באורות יתירות ושלום וכ"ט על הצדיק שלא יהי' לו מניעה וביטול לעבודתו ובזה יבוא התחדשות הוי' בהויות עליון. ולזה לא תאכל לא יוכל לאכול ולכלות ולמנוע הצדיק הזה מעבודתו התמה:

א"י וכל מנחת כהן וגו'. וכל הוא הש"י כי כל בשמים ובארץ מנחת כהן שהוא עיקר הנייחא של כהן הוא הצדיק שמונח בין דרועין דמלכא כליל תהי' יהי' כלול ומעורב עם הבוב"ה ע"ד דאיתא בזה"ק ישקני מנשיקות פיהו פיו לא נאמר אלא פיהו אותיות פי"ו ופי"ה שמעורבין שני הפיות דילי' ודילה לגודל האהבה העזה שביניהם כן הצדיק לא יופרד ויובדל מהבוב"ה. לא תאכל. ת"ל מתאכל הוא ת"ל כמו שדרשו רז"ל תלפיות תל שכל פיות פונים אליו ור"ל שהצדיק גם בצרכי הגשמיות מגלה אלהותו שגם בשלחן לעת האוכל וידבר אלי "זה "השלחן "אשר "לפני "יהו' ר"ת ז"ה אל"י ע"י וידבר אלי שמדבר ומנהיג ע"ע את הבוב"ה עי"ז זוכה זה השלחן אשר לפני ה' שעולה שלחנו לפני ה' זה

אלי בסוד אור ישר ואור חוזר. וזה לא תאכל ל"א אותיות א"ל תאכל שאוכל לפני אל חי ונהנה מזיו השכינה:

א"י וכל מנחת כהן וגו'. כהן ירמז על הצדיק העובד כנ"ל שעושה בעבודתו בתורה ובתפלה נח"ר ונייחא להבוב"ה. כליל גי' צדיק. וכל מנחת כהן שכל הנחת של כהן העובד כליל תהי' יהא נכלל וכלול בהצדיק לא תאכל שלא תכלה מהקרן שמורה לעולם הבא:

א"י וכל מנחת כהן וגו' כנ"ל כי הצדיק בעבודתו עושה נזר וכתר לראש ממ"ה ונזר אלהיו על ראשו שנזר אלהיו הוא על ראשו ע"י ראשו הוא הצדיק. וזהו וכל מנחת כהן על ידי הנח"ר של הצדיק כליל תהי' ר"ל תהי' נזר וכליל תפארת בראש ממ"ה כי לא תאכל שאינו עושה להנאת עצמו כ"א למען אהבת שמו ית' וכמש"ה ולא אריח בריח ניחוחכם. ופירשנו הכ' לטובה ר"ל ולא היינו הבוב"ה שנק' לא שהוא אינו מושג והוא א"ם מבטיח כי אריח בריח ניחוחכם על שאתם בבחי' לא שאינכם עושים להנאתכם כ"א הכל צורך גבוה והבן מאד:

כל זכר בכהנים יאכל אותה קדש קדשים הוא. ולכאורה הפסוק בלתי מובן ורש"י ז"ל הרגיש בזה. והנראה עפ"י דרכנו דהנה לעיל מיני' כתיב במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת וגו' דלכאורה אפ"ל דעולה עדיפא מחטאת דכולה לגבוה סלקא אמנם שנינו שלשה שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו ד"ת כאלו אכלו משלחנו של מקום שנאמר וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה'. כי הנה עם קודש ב"י הם נותנים שפע ונחת בעולמות העליונים ועי"ז באור חוזר משיגין אור החכמה העליונה כמש"ה יהיב חכמה לחכימין למי שהשיג החכמה נותן לו חכמה. ולכן ג' שאכלו על שלחן א' ואמרו עליו ד"ת כמבואר אצלינו במ"א וע"י אכילתם בקדושה נותנים כח ותעצומות למעלה כאלו אכלו משלחנו של מקום דשלחן במקום מזבח שנאמר זה השלחן אשר לפני ה' ר"ל כי זה השלחן יוכל לפעול כמו המזבח אשר לפני ה' ואז נקראים בחי' דכר המשפיע. ולז"א במקום אשר תשחט העולה. תשחט לשון המשכה שבמקום אשר תמשיך העולה בשרשא דלעילא דכולה לגבוה סלקא שמה תשחט החטאת תמשיך ותעלה תענוג על ידי החטאת באכילתה בקדושה וטהרה. ואמר הכהן המחטא אותה וגו' ר"ל שכ"ז נעשה על ידי הכהן המחטא אותה כי יאכלנה בקדושה וטהרה. וז"א כל זכר בכהנים שהוא בבחי' דכר משפיע כנ"ל הוא יאכל אותה לעשות הזווג והיחוד כנ"ל. קדש קדשים הוא. קדש שמעלה אותה לקדש עליון. גם קדשים הוא שממשיך קדושה אל עוה"ז והבן:

והכהן המקריב וגו'. כנ"ל שהצדיק המקריב ומעלה את החוטא הוא ע"י שם ע"ב המרומז בר"ת "את "עלת "איש מלשון עב הענן. שהגם שיש ענן ומסך מבדיל בינו ובין המקום וסכותה בענן מעבור תפלתי מ"מ ע' שבשם ע"ב הוא החסד הפורץ גדר לעשות לי דרך לתפלתי. עור העולה וגו' עור הוא העור ומסך המבדיל העולה על ידו אשר הקריב ונותן תחלה חלק החוטא לכהן הוא הצדיק שנוטל חלקו וחלק חבירו והצדיק מחזירו אח"כ ואומר לו יהי' לו אשר לו ומסתפק בשלו ואינו רוצה משל אחרים וכדאי' בהאריז"ל בכוונת ושים חלקנו עמהם ובכוונת ישמח משה במתנת חלקו יעו"ש:

וכל מנחה בלולה בשמן וחרבה וגו'. ונראה לבאר דהנה יש שני גווני צדיקים. יש שהם במדריגה גדולה כמו משה רבינו ע"ה ואהרן הכהן והם נקראים מנחה ע"ש שמונחים בין דרועין דמלכא. וזהו מנח"ה אותיות מנ"ח ה' כנ"ל שמונח בין דרועין דמלכא ולזה מרמז גם כן מונח מונח רביעי ר"ל מונח מונח שמונח בין דרועין דמלכא רביעי שהבוב"ה רובץ עליו ומשרה שכינתו עליו. וזהו וכל מנח"ה רומז למדרגת צדיקים גדולים כנ"ל. בלולה בשמן. שהם בלולים בחכמה העליונה כי שמן רמז לחכמה אמנם יש עוד סוג ב' שהם גם כן צדיקים. אבל אינם כ"כ במדריגה כמו צדיקים הנ"ל ועכ"ז הם תמימים ושלימים ממש במציאות לפני הבוב"ה. ולזה מרמז מלת וחרבה. ר"ל שהם חרבים ובטלים ממש במציאות. וזהו לכל בני אהרן שהם במדרגת בני אהרן המה הצדיקים הגדולים. ואמר הכ' תהי' איש כאחיו ר"ל עכ"פ יהי' איך שיהי' תראה שתהי' איש צדיק רק כאחיו. אחיו הוא לשון התחברות ר"ל שתהי' רק איש כאחיו. כפי התחברות שלך להבוב"ה. כמו זה תהי' איש במדריגת אי"ש ולא יותר מכדי ההתחברות. או י"ל תהי' איש כאחיו דהנה הבוב"ה הוא הטוב והמטיב ומשפיע תמיד גודל חסדיו להעולם ומי שהוא במדרגת הצדיק הוא גם כן משפיע לישראל כל הטובות. וזהו תהי' איש ר"ל במדרגת משפיע. כאחיו הוא הבוב"ה אמן כי"ר והבן:

זאת משחת אהרן ומשחת בניו מאשי ה' ביום הקריב אותם לכהן לי. ידוע דהשכינה נקרא זאת ולהסביר הדבר נראה דנקרא בלשון נוקבא שכל הרוצה לקבל ע"ע מלכותו ית' היא מוכנת. וידוע כי המרכבה נישאת בי"ב דגלים וכן מרכבת השכינה ובני ישראל הם גם כן י"ב דגלים ג"פ י"ב הם ל"ו נגד ל"ו צדיקים דלא בציר עלמא מינייהו וזש"ה זא"ת במ"ק גימ' י"ב הוא מרכבת השכינה הוא משחת אהרן ומשחת בניו להיות מאשי ה' כמו המלאכים שנק' אשים אבל הנה יש אשר יקרבו אל המלוכה וח"ו יפלו ממדרגתם וצריכים הכנה וטרחה מחודשת לז"א שזאת משחת אהרן ובניו להיות גם המה ממלאכי

ה' נשאו עול מרכבת מלכותו ית' עליהם כמו ביום הקריב אותם בראשית עבודתם כן יהי' תמיד בבחי' זו לכהן לה' תמיד לא יפלו ממדריגתם כ"א עלה יעלו תמיד אמן והבן:

דרוש לשבת הגדול

ויקרא משה לכל וקני ישראל ויאמר אליהם משכו וקחו לכם צאן. ופירש"י ז"ל משכו ידיכם מע"ז וקחו לכם צאן של מצוה. דהנה העיקר הוא בעשיית המצוה ובכל דבר שבקדושה להשמר מפניות. כי בהיות ח"ו במחשבתו שום שמץ פני' הרי הוא כעוע"ז. וזהו שפירש"י ז"ל משכו ידיכם מע"ז פי' מפניות, שהוא כעוע"ז. וקחו לכם צאן של מצוה. כי מצוה הוא הוי' ב"ה מ"צ בא"ת ב"ש הוא י"ה ואותיות ו"ה ממצו"ה נשלם השם כנודע. גם מצוה הוא לשון התחברות מלשון צוותא. ור"ל שהעיקר הוא שתקחו לכם ההתחברות של י"ה בו"ה כנ"ל:

ולקחתם אגודת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף. הנה כבר כתבנו מזה בכמה מקומות שהבוב"ה צמצם הוויתו ית' כביכול לבוא במ"ק גימ' טו"ב להטיב לברואיו ולהשפיע להם מחסדיו המרובים כמו שפירש אדמו"ר הה"ק מו"ה אלימלך זצלה"ה הכתוב הודו לה' כי טוב כי ל"ח, מול זה צוונו הבורא ברוך הוא שנהי' גם אנחנו בגודל הענוה ונהי' טובים וזהו ולקחתם אגודת אזוב אזו"ב ע"ה גימ' טו"ב ר"ל שנבוא גם בצמצום ובמ"ק כמספר טו"ב, וטבלתם בדם אשר בסף כבר כתבנו במ"א דיש דם דקדושה דהיינו ד"ם ע"ה גי' מ"ה כמספר אד"ם כלומר כשאדם מוסר נפשו ורוחו להבוב"ה ובטל ממש במציאות אליו ית' אזי שוכן בקרבו האלף דהיינו אלופו של עולם ונעשה מתיבת דם אד"ם שהוא בא לדמות דיוקן האדם העליון וזהו וטבלתם בדם אשר בסף ר"ל שתתבטלו ממש במציאות בד אשר בסף כלומר בהגוף תמסרו נפשיכם ודמכם להבוב"ה. והגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות איתא בספרים שהמשקוף וב' המזוזות רומזים לג' אבות הקדושים. ונוכל לומר שהמשקוף רמז לאברהם. עדה"כ וישכם אברהם בבוקר וגו' וישקף על פני סדום וגו' ואחכמז"ל כל השקפה כו' חוץ מהשקיפה ממעון קדשך שגדול כח מתנות עניים שמהפך מדת פורעניות למדה טובה ולזה צונו הש"י לתת מן הדם על המשקוף רמז לאברהם. ועל שתי המזוזות רמז ליצחק וליעקב כלומר שזכותם יעמוד לנו להתדבק בבוב"ה אמן כן יהי רצון והבן:

ושמרתם את הדבר הזה לחק כך ולבניך עד עולם. ר"ל שתשמרו את המלכות הזאת. כי דבר הוא מלכות כמו דבר א' לדור ובזה תעשו חקיקה לך ולבניך עד עולם שישרה שכינתו כביכול ביניכם:

א"י ושמרתם את הדבר הזה. דהנה ידוע שברית הלשון הוא מכוון נגד ברית המעור. וזהו ושמרתם את הדבר הזה. ר"ל שלא לפגום בברית הלשון ואז לחק לך ולבניך עד עולה. כלומר בזה תעשו שמירה מעולה לברית המעור שלא לפגמו ח"ו כי חק רמז לברית הקודש ע"ד הכ' וחק בשארו שם וזהו לחק לך גם ולבניך אחריך עד עולם:

א"י ושמרתם את הדבר הזה לחק וגו'. עפ"י דברי הרב הק' מו"ה ברוך ממעזבוז זצלה"ה ע"פ שוא לכם משכימי קום רמז למצות עשה לשון קום ועשה, שבת מרמז למצות ל"ת והוא בשב ואל תעשה. וזהו פי' שוא לכם משכימי קום כלומר אותן שמקדימין לקיים מ"ע ועדיין אינם בחזקת שימור הלא תעשה שוא לכם זה הדרך רק העיקר מקודם להשמר עצמו משום נדנוד חטא דל"ת ואח"כ לקיים המ"ע. ועפ"י זה נוכל לפרש ג"כ הכ' הזה ושמרתם ר"ל מקודם תהיו שמורים ממצות ל"ת כי כ"מ שנאמר השמר אינו אלא ל"ת ואמה"כ את הדבר הזה דהיינו עשיית הפסח רמז למ"ע. לחק לך ולבניך. זהו הדרך ישכון אור ותעשהו לחק לך ולבניך אחריך עד עולם:

א"י ושמרתם את הדבר הזה וגו'. דהנה כתיב צדיק מושל ביראת אלהים צדיק גוזר והקב"ה מקיים. וזהו מאמה"כ ושמרתם את הדבר הזה. דבר רמז למלכות ע"ד דבר א' לדור. ר"ל שאתם תשמרו דבר המלכות שיהא ביכולתכם לגזור אומר לטובת ישראל והקב"ה יקיים על ידכם. ותוכלו להמשיך השפעות טובות לישראל בני חיי ומזוני. וזהו לחק לך רמז למזוני כי חק הוא לישנא דמזוני ולבניך רמז לבני. עד עולם רמז לחיי עד אמן כי"ר:

והיה כי תבואו אל הארין אשר יתן ה' לכם כאשר דבר ושמרתם את העבודה הזאת וגו'. ונראה עפ"י מה שאמר הרה"ק אאמו"ר זצלה"ה שבחג הפסח הקדוש מתגלה הקדושה העליונה בפעם אחת ע"י תיקון המדות הקדושים המרומזים בכל עניני הסדר כמ"ש לעיל לראות בכל העינים שיהי' לצורך גבוה ואפילו דברים הגשמיים. ואז יש תיקון למעלה בשכינה הק' ע"י. וזהו מאה"כ והי' כי תבואו אל הארץ. ארץ רמז להמלכות שמים. אשר יתן ה' לכם. כלומר לכם רמז לדברים הגשמיים. לכם לכל צרכיכם. דהיינו עניני הסדר שהם דברים גשמיים מאכילה ושתיה. ושמרתם את העבודה הזאת ר"ל שתשמרו שיהא עיקר עבודתכם לתיקון הזאת דהיינו השכינה הקדושה כנ"ל. והי' כי יאמרו אליכם בניכם מה העבודה הזאת לכם כלומר למה לכם כל זאת לעבוד ולתקן השכינה הקדושה בדברים גשמיים אלו ע"ז באה התשובה בתורתינו הקדושה. ואמרתם זבח פסח הוא לה' וגו' והנה כתיב ועבר ה' לנגוף את מצרים דהיינו נגוף ורפוא נגוף למצרים ורפוא לישראל. אעפ"י שדבר זה אין שייך לומר בהבוב"ה שיעבור ממקום למקום כי הקב"ה

מלא כל הארץ. והוא ית' מקומו של עולם ואין העולם כבודו. עכ"ז הראה חיבתו לישראל בניו הנעימים שכביכול עבר ממקומו לדון המצריים הערלים ופסח על בתי בנ"י במצרים כאב הרחמן המרחם על בניו הנעימים וקפץ ממצרי למצרי וישראל שביניהם נמלט. וזהו ואמרתם זבח פסח הוא לה' ר"ל זבח ופסח שכביכול הש"י הכה את מצרים ופסח על ישראל וזהו אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל ע"כ מחוייבים גם אנחנו מדה במדה לעשות ג"כ כל עבודתינו אפילו בצרכינו הגשמיים לעשות לשמו ית' להעלות הני"ק. ובזה נהי' בנים למקום. וזהו שגמר אומר ויקוד העם וישתחוו כפל הלשון קידה והשתחוי' לזאת פירש"י ז"ל על ביאת הארץ ועל בשורת הבנים שיהי' להם. רמז לדברינו על ביאת הארץ ר"ל שעי"ז יבואו להמלכות שמים בפעם אחת המרומז לתיבת הארץ כנודע. ועל בשורת הבנים שיהא להם כלומר שבעבודתם זאת יהי' להם בנים למקום כנ"ל והבן:

דברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית. נראה לבאר בהקדם לפרשה כ' משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח. דהנה שם אמר לאאע"ה ברוך אברם לאל עליון כי לא מיבעי בהיות שמו אברהם וניתוסף בו אות ה' לרמז כי בעבורו נברא העולם בהבראם באברהם בוודאי הי' ממשיך עליו הויתו ית' אלא כי גם בהיות שמו אברם העיד עליו שם כי ברוך אברם לאל עליון שהוא בריכה לקבל בקרבו ההוי' ית' ברו"ך אותיות ב"ר כ"ו ר"ל שהוא בן כזה שממשיך בקרבו הויתו ית' שהוא בגי' כ"ו על כי צפה שהוא קונה שמים וארץ שמייחד שמים וארץ היחוד הגמור והאמיתי. וז"א משכו אותיות משוך כ"ו כנ"ל וזה שפירש"י ז"ל משכו ידיכם מע"ז ר"ל מכל עבודות ותאוות הזרות כאשר על הפסח נצטוו ליקח ד' ימים קודם שחיטתם לרמז בלי ספק על ד' אותיות הוי"ה שיקבלו עליהם ליל פסח. והגם שאור הבהיר מתגלה בליל פסח דרך פסיחה ודילוג כמבואר בספרים מ"מ צריך לזה הכנה דרבה להכין עצמו להיות כלי בית קיבול להויתו ית' ולכן מקחו מבעשור ד' ימים קודם וצוה לאסרו בכרעי המטה רמז על מטתו שלשלמה. שא"א להשיג ראש המטה לכן יקשרו תחלה בכרעי המטה ומהרגלין יבוא אל הראש כי קשור ומחובר זה בזה והעצה היעוצה לבוא לזה הוא וקחו לכם צאן שתקחו לעצמכם מדת הצאן שמביט תמיד לארץ וראשו כפוף למטה למקום חיותו כן תביטו אתם גם אתם תמיד אל ארץ העליונה אשר משם חוצבתם. היינו להמלכותא קדישא. ועי"ז ושחטו הפסח תשחטו ותחתכו את כל אשר פסחתם ודלגתם עד הנה מלעשות כראוי תעבירו מעל פניכם ולא תזכרנה עוד או ושחטו הפסח פסח כפירש"י וחמל ושחטו לשון המשכה שעי"ז תמשיכו עליכם חמלה וחנינה

ורחמים. ובנא"ה דברו אל כל וגו' כל הוא הבוב"ה כידוע כי כל בשמים ובארץ ואין עדה פחותה מעשרה וכל בי עשרה שכינתא שריא. ואמר דברו ר"ל הנהיגו. אל כל את הבוב"ה הנק' כל תנהיגו אל עדת ישראל כנ"ל לאמר לשון התפארות שיובא התפארות עליון מכל דלעילא על ישראל "בעשר "לחדש "הזה ר"ת הל"ב כי בינה ליבא ובה הלב מבין כי יש חכמה בינה ודעת וא"א להשיג החכמה מבלי בא תחלה אל הבינה עולם התשובה ואז הלב מבין על ידי שהוא מבין בא לבחי' הלב אותיות ל"ב החכמה ר"ל ל"ב נתיבות החכמה הבן בחכמה וחכם בבינה וחכמה ובינה נודע כי הוא בחי' אבא ואמא אהבה ויראה. וזהו בעשור הוא היו"ד יראה מלכותא קדישא על ידה תוכל לבוא לחודש הזה של זה אלי והוא ר"ת הל"ב וכנ"ל. ויקחו להם איש דידוע כי י' באיש וה' באשה כי י' כלול בה' עילאה ו' מחובר בה' תתאה כאמור ישמחו השמים ותגל הארץ כי עיקר השמחה בשמים בזמן כי יש גילה בארץ. ואות י' רמז לחכמה עילאה. וזהו ויקחו להם איש אותיות א"ש י' להתלהב באש של חכמה עילאה ובמה יבוא לזה גמר אומר שה לבית אבות כמו שנתנו דם הפסח על המשקוף ועל שתי המזוזות נגד אברהם ויצחק ימין ושמאל. והמשקוף השוכב על שניהם רמז ליעקב הכלול משניהם. וז"א לבית אבות שיחזיק במדת האבות לעבוד בחג"ת. שה לבית. דהנה כתיב המחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית. וז"א שה לבית. בי"ת ר"ת "בכל "יום "תמיד. ור"ל שבכל יום תמיד תתמיד השפע בקדושה וטהרה עלינו שנזכה לעבוד תמיד בבחי' שעבדו האבות והבן:

לחג הפסח

בבית אחד יאכל לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה ועצם לא תשברו בו. נראה לבאר כי הנה הגוף נק' בית לנשמה וצריך לזכך הגוף עד שיהא קדוש וטהור כנשמה שיוכל האחדות לשרות בו כי היכל ה' המה כאשר באמת הצדיקים גופם קדוש וטהור. ולואי שיהא נשמת פשוטי העם כ"כ קדוש וטהור כמו גוף הצדיקים. וכמש"ה ואתם תלוקטו לאחד אחד בנ"י שצריך ללקט עצמו לאחד אחד שיהי' ראוי שישרה בו האחד הפשוט האמיתי אחד שהוא אחד יחיד ומיוחד וז"א בבית אחד יאכל. בבית היינו הגוף אחד יאכל יזדווג גם שמה האחד הפשוט. והנה במה יאות לבוא לזה צריך לשבר כל גופו לבל ימשוך אחר תענוגי עוה"ז וכמש"ה שברו על ה' אלהיו. ואי' בזה"ק א"ת שברו בשין אלא שברו בשין אינון דמתברין גרמייהו תבירו כו' על ה' אלהיו יעו"ש. ואמר לא תוציא וגו' מן הבשר. הבש"ר אותיות השב"ר מאינון דמתברין גרמייהו לא תוציא חוצה לדבר עליהם סרה שראויים הם לסיגופים כאלה פן עברו על אחת ממצות ה' לא תאמר כן. גם ועצם לא תשברו בו לאידך גיסא שגם הצדיקים שאתה רואה אותם ודומה בעיניך שהם

חלק כעצם שאינם משברים גופם גם כן לא תשברו בו לעשות בו שום שבירה להרהר עליו חלילה. או ועצם לא תשברו בו שבעשותך כנ"ל בבית אחד כו' וכאמור אז ועצם הוא העצמיות היינו צרכי העצמיות בני חיי ומזוני לא תשברו בו כי לא יחסר לך כלום אדרבה יושפע עליכם כל טוב אמן:

בפסוק שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב. יש לפרשו בשני דרכים. הדרך הא' שש כמו ששה בשין ימנית ומרמז לוא"ו המדות חג"ת נה"י חוץ מדת המלכות. דהנה כל עניני הסדר של פסח מרמזין על המדות הקדושים. דהיינו הג' מצות עם הד' כוסות המה בכללם ז' רמז לז' מדות הקדושים. וגם בתיבת מצה עם ההגדה נרמז היחוד הוי' ית' כי אותיות מ"צ ממצה בא"ת ב"ש הם י"ה וההגדה לשון המשכה. והוא רמז לאות וא"ו מהוי' ית' כי הוא"ו הוא המשכה כנודע והה"א מתיבת מצה הוא הה' אחרונה משם הוי' ב"ה. וגם ביין הד' כוסות נרמז המתקת הדינים ושם אלהים כדאיתא בכוונת האריז"ל דתיבת כו"ס גימ' אלהי"ם. והאותיות שלפני אלהי"ם הם אכדט"ם ועם הכולל גימ' ע"ה ותיבת יי"ן גי' ע' ובנוטל הכוס ביד ימין בה' אצבעותיו גם כן גי' ע"ה. ובזה נמתקים הדינים משם אלהים. והשי"ת יתן שנזכה לעשות בפועל ובמעשה הסדר של פסח הכל על נכון ולכוון בכל הכוונות כמו שאנו מבקשים מהבוב"ה. כאשר זכינו לסדר אותו כן נזכה לעשותו וזהו העיקר בתיקון במדות הקדושים לתקן ולקדש מלוא קומתו לעשות כל עניניו בהתקשרות ובדביקות אליו ובעשותו כל עניני הסדר אעפ"י שהכל הוא עניני גשמיות מעניני אכילה ושתיה. אעפי"כ החכם עיניו בראשו ומשים כל מגמתו לתקן במרום ולהוציא כל הני"ק מהמצה והמרור והד' כוסות ועפ"ז הוטבעו גם כן עניני הספירה הכל מרמז על תיקון המדות הקדושים כידוע בספרי החכמה. ואז כשיעשה הכל על נכון כנ"ל. יהי' גודל השמחה במרום באמירתו סדר הגדה. וזהו מאמה"כ שש אנכי על אמרתך תיבת שש מתפרש על שני פנים היינו מלשון ששה לרמז כנ"ל. גם מלשון שש ושמחה וששון והכל עולה בקנה אחד. ור"ל כשהשי"ת יתן שנתקן הוי"ו מדות הקדושים עד בואינו למדת מלכות. והכל נרמז בעניני סדר והגדה כנ"ל. אז בוודאי יבוא גודל השמחה והששון במרום ממעשינו ויבוא התפארות לשכינה הקדושה להתפאר לפניו ית"ש ולומר חזי במאי ברא אתינא לגבך. וזהו שש אנכי שזהו גודל הששון והשמחה בהארת המדות הנרמזים במלת שש כנ"ל. על אמרתך ר"ל על התפארות שיגיע לך מאתנו כנ"ל והדרך השני במלת שש י"ל כפשוטו מלשון ששון ושמחה כנ"ל ועפ"י מאמחכז"ל בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בו"ד. כשאדם מוכר חפץ לחבירו הלוקח שמח והמוכר עצב. אבל מדת הקב"ה אינו כן נתן לנו התורה הקדושה שהיא יקרה מפנינים ואעפ"כ שמח

שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו. וזהו שש אנכי על אמרתך ר"ל מה שנתתי לכם עשרת הדברות שפותחים באנכי כמוצא שלל רב שלל גי' ש"ס והבן:

לספירת העומר

דבר אל בני ישראל וגו' כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם וגו'. להבין אומרו לשון ביאה ולא כי תכנסו אמנם נודע כי לשון ביאה ירמז על ביאת האדם לגמרו של דבר. כי הנה יש ב"א המתחילים ליכנס בעבודת ה' אולם לא יוכלו ח"ו לגמור בכי טוב ודבר זה אינו נקרא ביאה. אבל כשבא לגמרו של דבר ואינו נופל ממה שהתחיל וחפץ ה' בידו יצליח ההוא נקרא ביאה. וכן מצינו ביתרו שאמר למשה וגם כל העם הזה על מקומו יבא בשלום והול"ל על מקומם יהא לשלום אמנם רומז אל האמור. דהנה כבר כתבנו כ"פ דישראל גם בהיותם במצרים עבדו על קבלת התורה בביאורינו ע"פ בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה וסדר העבודה הוא כ"א לפי ערכו ולכן אמר כל העם הזה שאפילו העם שהחלו לעבוד להתדבק אל זה אלי יבוא לשון ביאה כנ"ל לגמרו של דבר בשלום בשלימות שהתחילו ב"ה ככה וגמרו. וזה כוונת הכ' הלוך ילך ובכה נושא משך הזרע בא יבוא ברנה נושא אלומותיו כדרכנו הנ"ל הלוך מי שאינו עושה כ"א הליכה לעבודתו ית'. ילך ואח"כ העבדות ילך ממנו ח"ו אז ובכה. אבל בא מי שבא אל תכליתו. יבוא ותמיד יבא יותר אזי הוא ברנה ולא עוד אלא כי נושא אלומותיו כמו עלומותיו בעי"ן ור"ל שיוכל לישא ולהעלות גם ימי העלמות והנעורים. וכמו שמצינו באברהם אבינו ע"ה טל ילדותך. וזהו כי תבואו אל הארץ כשתבואו ביאה אל המלכות קדישא אל תכלית העבודה לא יפול לך גאות מזה וידוע תדע כי אשר אני נותן לכם. האישור ההוא אני נותן לכם היראה והקדושה והטהרה הגם כי הבחירה ביד האדם מ"מ נודע מ"ש הה"ק אאמו"ר זצלה"ה כי במה שאמר הש"י ובחרת בחיים נותן כח באדם לבחור בחיים וקצרתם את קצירה שתהי' אתם מחצדי חקלא והבאתם את עומר ראשית קצירכם ופירש"י ז"ל שתהא ראשונה לקציר ר"ל פן יאמר האדם מי אני שאבוא אל המלך מלכו של עולם לא עלי המלאכה מוטלת כ"א על צדיקי הדור לכ"א ראשית קצירכם שתהא ראשונה לקציר שכ"א מחוייב להיות הראשית שבשבילו נברא העולם. כמאחז"ל חייב כל אדם לומר בשבילי נברא העולם. ובזה תזכה והניף את העומר לפני ה' כמו אומר בא' שיהי' אמירת תורתכם ותפלותיכם יונף למעלה ויהי' בוקע חלוני רקיע ויהי' לרצון אמרי פיכם. ופירש"י ז"ל כל תנופה מוליך ומביא לעצור רוחות רעות. מעלה ומוריד לעצור טללים רעים. רוח הוא רצון ור"ל שתוכל למנוע כל הרצונות ותאוות הרעות והחמדות לבל יכשלו בהן פשוטי העם לבוא ח"ו לידי מעשה

כי יוכל למנעם מזה ע"י צדקתו. כמו ששמעתי על צדיקי דורינו שהיו נעורים כל הלילה בביתם ובזה מנעו אנשי עירם מעבירה. לעצור טללים רעים. היינו המחשבות רעות ואז לרצונכם אם תעשו כמשפט זה הי' לרצון לכם. ממחרת השבת יניפנו הכהן. ופירש"י ז"ל ממחרת יו"ט ראשון של פסח שאם אתה אומר שבת בראשית אי אתה יודע איזהו כבר כתבנו לעיל כי הבע"ת נקרא פסח כמו שפסח וקפץ הש"י על ההרים ודלג על הגבעות. כן הבע"ת צריך לדלג בפ"א כל המדריגות לא כן הצדיק שהילך מעט מעט ממדריגה למדריגה כמ"ש ואתם תלוקטו לאחד אחד כמו שבארנו מזה בהגדה ולדעתי ירמז זה בכתוב וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' עד ממחרת וגו'. וספרתם לכם שתאירו עצמכם לאט לאט ממחרת השבת כמו ממחרת השבת כי ימי א' ב' ג' דבתר שבתא יורד משארית נשמה רוח ונפש. ואח"כ ימי ד' ה' ו' מקמי שבתא נעשה הכנה לקבל נר"נ דשבת הבאה כן כל ימי הספירה שבין פסח לעצרת הוא הכנה לקיבול התורה חצי הימים דבתר פסחא וחצי הימים לקמי העצרת. וזהו וספרתם לכם ממחרת השבת היינו בימים דבתר פסחא שנק' שבת. עד ממחרת השבת השביעית. עד ר"ל עוד עדי תוכל לעשות ממחרת השבת השביעית. היינו יומי דקמי עצרת תספרו תאירו גם כן וזה שפירש"י ז"ל ממחרת יו"ט ראשון של פסח. ר"ל כ"ז נפעל ע"י מי שהוא כבר ממחרת יו"ט של פסח שפסח ודילג על כל המדריגות. שאם אתה אומר שבת בראשית היינו לפי צדיקים גמורים דווקא. אי אתה יודע איזהו כ"א יאמר אני אני הוא אבל בחי' הפסח נודע וגלוי לכל והש"י ישימנו מהעובדים אותו באמת אמן והבן:

באופן אחר י"ל הפרשה דיל"ד עוד אומרו כי תבואו הל"ל כי אתם באים, גם אומרו וקצרתם את קצירה וכי צריך לקצור מה שכבר קציר. אמנם יובן ע"פ אז"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות. כי ע"י שהצדיק מעלה תמיד את הגופניות שנק' יש לעולם העליון ודבוק תמיד למעלה וכל העוה"ז כטפל בעיניו ואינו משתמש בו כ"א לצורך ההכרח כאכילה ושתיה ושינה שצריך לקיום גופו שיוכל לעבוד את ה' באמת ובתמים. וגם מצרכי גופו ההכרחים גם מזה מעלה ני"ק להבוב"ה כדאי' בס"ק משל למלך שפיזר אבנים טובות ללוקטם להביאם אליו והאיש הנלבב הוא זריז לקיים דבר המלך ודתו. ועושה כל מה שבכחו לעשות וכמשל המלך שמסר גנה לעבדיו לעבדה ולשמרה כראוי. והפקחין מזדרזין בעבודת הגן כי פתאום יבוא האדון אל ביתו לראות מעשיהם לא כן העצל כדאי' בדחז"ל יעו"ש כן הצדיק תמיד לא ישקוט ולא יחשה כי לא ידע עת יקרא אל המלך להראות פעלו וכשרון מעשהו והנה ע"י מעשיו הקדושים מייחד כל העולמות הכלול בו"ק ד' רוחות מעלה ומטה וממלא כל הארץ כבודו ית' דלית

אתר פנוי מיני' ולית שולטנא אחרא בכולהו עלמין ומלכות המלך אינו ניכר כ"א בדיבור לא במחשבה כי כאשר דבר המלך שלטון הוא אמר ויהי ניכר קבלת עול מלכותו. וז"א דבר אל בני ישראל להיות ניכר כי דברי דבר המלך שלטון. כי תבאו וגו' תבא"ו אותיות ב"א ת"ו. ת' רומז על ד' רוחות העולם כשכוללם להיות בו"ק ואות ו' הוא ו"ה מורה על שמחה שמובא לפניו ית' ע"י מעשה ב"י הצדיקים. ור"ל כשאתה בא אל ת"ו כנ"ל. אל הארץ. ר"ל שגם את הארציות תעלה לפניו ית' לא תזוח דעתך ותדע נאמנה אשר אני נותן לכם. שאני נותן לכם כח לעשות זאת וכמש"ה כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל. ואז וקצרתם את קצירה תקצרו ותחתכו את כל הרוצים למנוע אתכם כדי שתהי' מקצרים בעבודתו ית'. והבאתם את עומר עמ"ר גי' י"ש שתביאו את היש להיות ראשית קצירכם אל הכהן. לכהן אל עליון לחסד עילאה וזה שפירש"י ז"ל שתהי' ראשונה לקציר. שתהי' ראשונים ומושלים על הרוצה לקצר אתכם מעבודתו ית'. והניף את העמר לפני ה' שירים ויעל' את היש לפני ה' בפנימיות ההוי"ה. ופירש"י ז"ל כל תנופה מעלה ומוריד מוליך ומביא לעצור רוחות רעות ומעלה ומוריד לעצור טללים רעים. הוא הדבר אשר דברנו שע"י שמחבר ד' רוחות העולם ומעלה ומטה. עי"ז הכח והממשלה בידו לעצור רוחות רעות וטללים רעים. ועשיתם ביום הניפכם את העומר עשי' הוא תיקון שע"י הניפכם את העומר כנ"ל תעשו עצמכם כברי' חדשה להיות מאירים כיום. כבש בן שנתו. כבש הוא לשון דרגא ומעלה שתלכו ממדרגה למדרגה בתמימות ועי"ז בן שנתו שנתו לשון שנתות היו בהין שהוא לשון סימן ור"ל שבזה יהי' לך סימן שאתה בן למקום. לעולה לה'. ועי"ז תעלה מעלה להויות עליון. ומנחתו להיות מונח בין דרועין דמלכא ומנוחתך אצלו ית'. שני עשרונים הם שני יודי"ן הרומז ליראה עילאה ותתאה. כי הי' רמז אל החכמה עילאה כנודע וא"א להשיג אותה כ"א כשתתמלא בו"ד כזה יו"ד. ו"ד ג"כ גי' י' בזה שמחזיק עצמו כדל ואביון ולית לי' מדילי' כלום כ"א בעזר אלהי חכמה הקדומה אשר מתחבר בה' כי ו' הוא המשכה והתחברות ואז תמצא מנוח לנוח בין דרועין דמלכא סלת בלולה בשמן שהגם שאתה מנופה סלת ונקי מ"מ צריך אתה להיות בלול בשמן בחכמה. ונסכה יין רביעית ההין ונסכה כתיב ונסכו קרי ויובן כי כתיב יוסף בן שבע עשרה שנה שצריך להשביע כל השבעה עשיריותין משנותיו. ויוסף הצדיק בנה כל שנותיו להשביעם מאור ונועם העליון. וזהו ונסכו כשתרצה לנסוך בקרבך ההויו"ת עליון אזי "ונסכה" הראש וסוף ו"ה גם "ונסכו" הראש וסוף ו' ו' הם שני ווי"ן עם ה' גי' שבע עשרה כנ"ל ועי"ז תזכה רביעית ההין להיות רובע ורובץ הוא ההין הוא המדה שבידך יהא להגדיל המדה ולהקטין המדה לאמר עד פה תבוא השפע כפי המצטרך אז

חקת עולם לדורותיכם. שזה נעשה חקיקה לעולם לדורותיכם להיות לכם דירה ומעון לשכינת עוזו ית'. בכל מושבותיכם, שבכל ישיבותיכם יהי' כל הוא החי עולמים שורה בתוככם אמן כן יהי רצון:

פרשת שמיני

ויקחו את אשר צוה משה אל פני אהל מועד ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה'. דידוע כי כל מצוה יש לה פנים מיוחד הגם כי בשורשן כולא חד מ"מ מיוחד לכל מצוה פנים בפ"ע כדמות האדם אשר כולם בחותם אחד הטבעו ואין צורה של זה דומה לזה כן המצות. וכמו שאנו אומרים בפסח זמן חירותינו ובשבועות זמן מתן קורתינו בסוכות זמן שמחתינו. כן הוא בכל המצות. ואמר ויקחו את אשר צוה משה הוא הדעת עליון אל א אהל מועד להביאו לקדושה והארה ופני העליון הנק' בשם שם אהל מועד ועי"ז ויקרבו כל העדה נעשה התקרבות בכל העדה להיות כלולים כאחד ויעמדו לפני ה' שהי' להם עמידה לעשות פנים מהוי' ורחמים והבן:

ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'. צו הוא לשון השפעה כמו וצויתי את ברכתי. ולהסביר הענין נראה כי אחז"ל אין צו אלא ע"ז. ידוע כי בהפוכו צ"ו גי' א"ל אדנ"י שע"י היחודים שאנו מייחדים שם אל אדני נהי' מופרשים מכל טעוון נוכראין ובזה נוכל ליתן נח"ר בעולמות העליונים. ועי"ז אנחנו בבחי' משפיע הארה למעלה הוא בחי' דכר. והנה הבוב"ה נק' זה. זה אלי. שמשפיע לנו כל טוב והצדיק נק' זה כנ"ל שנותן נח"ר למעלה. וזה ויאמר משה הוא הדעת עליון זה היינו הצדיקים שנק' זה הדבר אשר צוה ה' תעשו שאתם תוכלו להשפיע כל השפעות שמצוה ומשפיע הש"י. כי הוא הבורא כל העולמות ושלשל מעולם לעולם להוריד השפע כן תוכלו גם אתם ובזה וירא אליכם כבוד ה':

א"י ויאמר משה זה הדבר וגו'. כי הנה לא מיבעיא בתורה ותפלה שאנחנו עושים נח"ר לו ית' אלא כי גם לעת האוכל צריך לקרב הלום אל המלכות לאכול בקדושה וטהרה ועכ"פ בכוונה הקטנה כדי שיהי' לו כח לעבודתו ית' ועי"ז מתעלים ממילא הני"ק וכמו שמבואר אצלינו במ"א בארוכה בשם הה"ק מו"ה ברוך זצלה"ה ממעזבוז פיה"כ כי תהיין לאיש א האחת אהובה וגו'. וז"א זה הדבר הדבר מורה על מדת המלכות דבר מלך שלטון זה הדבר כשתרצה שיתגלה המלכות ע"י אזי אשר צוה ה' תעשו שתעשו בכוונה זו שאתה עושה מחמת צווי ה'. ועי"ז וירא אליכם כבוד ה' כי ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו בש"ר אותיות שב"ר שמה שהי' בבחי' שבר הפכתם לבשר ולא הי' שום שבר בכם

אדרבה וראו כל בשר יחדיו ר"ל שגם מה שהי' בבחי' שבר הוא יחדיו מיוחד בכל הוא חי העולמים ובזה נתגלה כבוד ה' על ידכם:

א"י ויאמר משה זה הדבר וגו'. כי הנה המתקת הדינין נעשה ע"י העלאת כל דבר לשורשו וזו היתה מדתו של אהרן אוהב שלום כו' לעשות שלום בין ישראל לאביהם שבשמים. ועי"ז נמתקים מהם כל הדינים להיות רחמים גמורים. וזהו זה הדבר דבר הוא קשות שכל הדברים הקשים דהיינו הדינים. אשר צוה ה' תעשו. תעשו ותתקנו מהם להיות הוי"ה ורחמים. וירא אליכם כבוד ה' שיתראה אליכם כאלו אתם העושים הגם כי מאתו ית' נהיתה הדבר מ"מ מעלה עליכם הכ' כאלו אתם עשיתם הפכתם הדין לרחמים והבן:

ויקרב את העולה ויעשה כמשפט. להבין אומרו את העולה והיה די אם אמר ויקרב העולה וגו' ונראה דהנה ההתקרבות אליו ית' יוכל להיות ע"י אחת משני אלה או ע"י התורה ואו ע"י מעשה המצות כי מי אשר כחו יפה ויוכל ללמוד תורת ה' יזכה לאורו ית' כי אורה זו תורה כי ע"י עסק התורה נפתחין לו שערי אורה או"ר גי' ר"ז זה הסוד סו"ד גי' עי"ן ובמילואו כנ"ל גי' ה' הויות שזוכה לחמשה הויות והוא תשלומי ארבעה וחמשה שע"י עסקו בתורה שכלולה מהוי"ה בן ד' אותיות זוכה לעינא פקיחא עין העליון ה' הויות כנ"ל ואור ה' חופף על פניו חכמת אדם תאיר פניו כענין קרני ההוד שזכה משה רבינו ע"ה. ואשר אין כחו יפה להתדבק ע"י התורה יוכל להשיג הדביקות ע"י קיום המצוה. כי מצוה אותיות הוי"ה כידוע מ"צ בא"ת ב"ש י"ה. וזהו ויקרב את העולה וגו' א"ת ואות ה' מן העולה ר"ת אותיות "אשר "תנה "הודך שע"י התקרבותו ע"י התורה והמצות זוכה כי יתן ה' עליו מהודו ויתעלה לאור העליון א"ס להשיג רזי וגנזי נעימים ואז הוא בבחי' צדיק מושל ביראת אלהים צדיק גוזר והקב"ה מקיים. וזה ויעשה כמשפט ר"ל כפי אשר שופט האיש ההוא כן עושה הקב"ה. גם ויעשה כמשפט ויעשה לשון תיקון. כמשפט מורה על רחמים מבוררים כידוע ור"ל שהצדיק מתקן הכל לרחמים גמורים ומבוררים והבן:

וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים. דידוע מאחז"ל מדתו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה ע"י שהי' מביא דברי חיבה בין איש לרעהו כבדחז"ל הי' מביא שלום ביניהם. ובראות האיש כי אהרן מדבר עמו עי"ז הי' שב בתשובה שהי' מתבייש ממנו כמשאחז"ל ועי"ז הי' מקרבן לתורה וזהו וישא אהרן את ידיו היינו כח שלו ומדותיו אל העם שיתנהגו גם המה כמדתו בשלום ולהתקרב אליו ית' ועי"ז הי' כלי ראוים לקבל הברכה ומוכשרים אל הברכה ולזה ויברכם הי' יכול לברכם שהיו ראוים לקבלה.. וירד מעשות החטאת שנתן

בהם רידוי וממשלה לתקן את החטאת. והעולה אפילו על הרהור לב כדבנ"א. והשלמים להשים שלום בין איש לרעהו ובין ישראל להבורא ב"ה והבן:

א"י וישא אהרן וגו'. ידיו קרינן ובתרין ידין הם כ"ח פרקין נגד י"ג מכילין דרחמי דא"א וט' תיקונין דז"א ו' תיקוני נוקבא נגד ששת ימי המעשה שהי' להתגלות המלוכה הרי כ"ח. וזה שאמר מרע"ה ועתה יגדל נא כ"ח ה' ולזה רימז דהמע"ה כ"ח מעשיו הגיד לעמו שהם יוכלו להמשיך כח ה' הנ"ל ע"י מעשיהם. ולכן הם תרין ידין לרמז על יד המשפיע שנותן ליד המקבל. וזהו וישא אהרן את ידיו שנושא הצדיק את ידיו כנ"ל היינו המשכה של רחמים מכח ה' וכאמור נושא אל העם ובזה ויברכם והבן:

וישמע משה וייטב בעיניו. בתחלה נבאר דרך פשוט ע"ד אוז"ל כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו. וזהו וישמע משה אימתי ישמע אליו משה הוא הדעת עליון בזמן וייטב בעיניו כשהוא טוב שכל רואיו הוטב בעיניו ותאשרהו עין כל רואה בזה תדע כי מצא חן בעיני ה' ג"כ:

א"י וישמע משה וגו'. כי הגם שכל אבריו של האדם הן הן מרכבה להויתו ית' כידוע. מ"מ העיינין הוא העולה על כולנה שע"פ הרוב התייחסו העיינין לה' עיני ה'. והענין הוא כי עי"ן גי' ק"ל גי' ה' הויו"ת ב' עיינין הם י' הויו"ת ואישון בת עין כמראה אדם בתוכם שממנו האורה יוצאת רמז אל התגלות הוי"ה ובהיות האדם מקדש ומטהר עצמו בכל כח ועוז להיות עוצם עיניו מראות ברע והבט אל עמל לא יוכל כמו בעין ה' אל יראיו דכתיב בי' לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל אז תתגלה עליו ההוי"ה והנה הבאנו כ"פ בשם הה"ק אאמו"ר זצלל"ה כי טוב משמעו לשון הדלקה ולשון כבי'. וזה וישמע משה. וישמע לשון קיבוץ כמו וישמע שאול את העם ור"ל שיוכל לקבץ בתוכו הדעת עליון. ובאופן וייטב בעיניו. וייטב לשון כבי' כשמכבה עיניו היינו עוצם עיניו מראות ברע כנ"ל אז זוכה וייטב בעיניו וייטב לשון הדלקה שיאירו עיניו באור ה' ותתגלה עליו הויתו יתברך והבן:

וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר אלהם. דברו אל ב"י לאמר זאת החי' אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ. הדקדוקים ידוע דתיבת דברו אל ב"י לאמר מיותרים גם דפתח בחי' וסיים בבהמה ורש"י ז"ל הרגיש בזה. והנראה לנו בביאורו כי הן אמת שכ"א מישראל מחוייב להתגבר עצמו לבוא לדביקות עליון אבל לאו כל אנפי שוין ומי יעלה בהר ה' לקום במקום קדשו. לכן החיוב מוטל על הצדיק יורה דרך לכלל ישראל לאמר זה הדרך ילכו בו והש"י נותן שכל ובינה בהצדיק שיוכל להורות להם דרכי ה' והמעשה אשר יעשון וזהו וידבר לשון הנהגה שהנהיג ההויות אל משה ואל אהרן לאמר אליהם

שיוכל להביא התפארות עליון גם אליהם אל כלל ישראל לאמר הוא לשון תפארת כידוע. ושמא יאמרו כלל ישראל לא לנו זה הדרך להורות לאחרים ודבר זה מוטל דוקא על צדיקי הדור משא"כ אנחנו דיינו להפקיע עצמינו. והגם כי יראו לפעמים אדם תועה מדרך השכל לא ירצו להשיבו לכ"א דברו אל ב"י בכללות לאמר שכ"א מחוייב לומר לחבירו הדרך הישרה שיבור לו האדם. ואמר זאת החי' וגו' דידוע כי בכל דבר יש ניצוצות קדושות אפילו בדומם ומתעלה לצומח בתבואת הארץ. ואח"כ לחי בבהמה ונאכלת לאדם ואז נתעלה למדבר והניצוצות הקדושות הן הנה חיות המאכל. ואאמו"ר הה"ק זצלה"ה אמר כי לכן בהמה הטהורה מעלה גרה שהאדם בכחו להעלות מיד ניצוץ הקדוש מהמאכל בפ"א. לא כן הבהמה צריכה לבלוע ולחזור ולהקיא ולטחון פעם אחר פעם עד שמתעלה הניצוץ יעו"ש בחיבורו והנה העלאת הניצוצות הוא העלאת השכינתא שמוחזר הכל לשרשו וז"א זאת הוא השכינתא הק' אשר היא החי' שהיא חיות כל מאכל אשר יאכל. אשר תאכלו תייחדו כי אכילה מורה על יחוד תוכלו לעשות יחוד זה אפילו מכל הבהמה אשר על הארץ שנתעלה מהארץ מדומם נתעלה על הארץ לצומח וממנו לבהמה שהוא ואתם תייחדו אותו בשורשו והבן:

א"י זאת החי' וגו'. הנה דהמע"ה אמר אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח. בזאת היא השכינתא הק' שהוא מדת אני בוטח. כי על ידה נעשיתי מלך ע"פ שמואל הרואה שנאמר עליו קום משחהו ולכן לא אירא משום ערעור. וידוע יש י"ג תיקוני דיקנא דא"א הם י"ג מד"ר יונקים משם הוי"ה ב"ה הנכלל בשם י"ה כי בי"ה ה' ושניהם גי' כ"ח כאשר הארכנו לעיל בפ' והבן זה. וזה זאת כשתפעול שתתגלה שכינתא הקדושה תגרום ג"כ החי"ה גי' כ"ח ורמז על השפעות י"ג מ"ד שיניקתם משם י"ה. אשר תאכלו אכילה רמז גם על הנאה. ור"ל שתגרום שתאכלו ותהנו כולכם מן הי"ג מכילין דרחמי ואמר עוד מכל הבהמה הבהמ"ה גי' ז"ן ור"ל מכל מיני מזונות והשפעות תמשיך על הארץ. ואז אשר על הארץ לשון אישור ורוממות שתהי' מאושרים להיות על הארץ שתעלו כל הארציות והבן מאד:

כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים וגו' והייתם קדושים כי קדוש אני. יתבאר עפ"י הכ' אשר פדית גוי ואלהיו היו ידוע אני היא השכינתא הקדושה המעלה אתכם מאמ"צ שע"י שהעליתי אתכם ממצרים העליתי אתכם ועמכם את השכינתא קדישא ולזה והייתם קדושים בקדושה ומזומנים תמיד אל השכינתא. כי קדוש אני שהשכינתא הנק' אני השוכנת ביניכם תמיד היא קדושה לכן תקדשו עצמכם ג"כ והבן:

פרשת תזריע

דבר אל בנ"י לאמר. אשה כי תזריע וילדה זכר וגו'. ואי' במד"ר הה"ד אשא דעי למרחוק ולפועלי אתן צדק אר"מ למרחוק נאמר כל הרחוקים שנתקרבו א"ר נתן מחשבין אנו לשמו של אברהם שבא מרחוק עכ"ל הצריך לענינינו. ויל"ד מה שיכות מפסוק אשא דעי לפרשתינו. והנראה בביאור עדשה"כ אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני והוא כמו שהאם המלמדת בנה הקטן לילך ומעמדת אותו לבדו רחוק ממנה מעט. וכל מה שהילד מתאמץ לילך להתקרב אצלה מתרחקת ממנו יותר ואין זה כ"א מחמת אהבתה אותו שירגיל עצמו לילך. ככה בעבודת הש"י כשרואה הבוב"ה תשוקת הרוצה להתקרב אליו הוא כמרחיק עצמו ממנו לגודל האהבה כדי שיתלהב בכ"פ יותר לקרבה אליו ית'. וזה אמרתי אחכמה שאתקרב לחכמה עילאה והיא רחוקה ממני לטובתי וכנ"ל וז"ש ובזה נעשה לידה מחדש שנולד עי"ז כברי' חדשה. וז"א במד"ר "אשא "ידעי "למרחוק ר"ת שם אל"ד המסוגל ללידה כנודע. ולכן אשא הדעת שלי להתקרב ולהתחבר אליו למרחק ע"י ההתרחקות הנ"ל. ולכן אמר ר"מ שזה נאמר על הרחוקים שנתקרבו ע"י הרחקות הנ"ל ור' נתן אמר מחשבין אנו לשמו של אברהם שבא מרחוק ג"כ כנ"ל כי איכא מ"ד בן ג' שנים הכי ר אברהם את בוראו אבל יש חד מ"ד בן מ"ח שנים הכיר את בוראו לז"א לבל יתייאש האדם אחר עבור רוב שנותיו כי גם אז כי דרוש אליו ותן ימצא אליו כמו שמחשבין אנו לשמו של אברהם שבא מרחוק בן מ"ח שנים וכמו שנאמר בו ואקח את אביכם וגו' מעבר הנהר שלקחתיו הגם שכבר הי' מעבר ומצד אחר של הנהירו עילאה אור העליון שהוא כנהר שאינו פוסק ותמיד שופע אורו הצח והמצוחצח לקחתיו וקרבתי אותו אלי. והנה בהיות אדם עדיין ברחקות תש כחו כנקבה וכאשר בא אל הקרבות הוא בבחי' דכר. וזה אשה מי שהוא בבחי' אשה כנ"ל כי תזריע כשיעשה זריעה והולדה יפעול כי וילדה זכר שיוליד בחי' זכר שיהי' קרוב ה' אליו בבחי' דכר לזוכרו תמיד לא ישכח ולזאה"כ וטמאה שבעת ימים שכל שבעים שנותיו יהי' בעיניו כטמא שעדיין לא נתקרב אליו ית'. וביום השמיני ימול בשר ערלתו. אמר וביום השמיני ולא וביום שמיני וגו' אלא רמז ר"ת "וביום "השמיני "ימול אותיות יה"ו רומז אל ההוי"ה הנרמז בגוף האדם כדאי' בס"ק ובפרט בשערי ציון. ושמיני מלשון שם שלהיות בהירות ואור ההוי"ה ושמו שורה בתוכו ימול בשר ערלתו ימול ערלת לבבו להיות לו לב בשר וכמש"ה והסרותי לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר והבן:

א"י וביום השמיני ימול וגו'. ליישב דקדוק הנ"ל דהול"ל וביום שמיני וגו' כי שמיני מלשון שמן המורה על חכמה כידוע כי עיקר בריאת האדם להתדבק בחכמה עילאה.

וכמו שאנו מברכין אשר יצר את האדם בחכמה בחכמה דייקא לזה הי' יצירת האדם וכמשאחז"ל כל ת"ח שאין בו דעה כו' לז"א וביום השמיני וגו' לבוא לאור ובהירות כי לאור קרא יום ור"ל לבוא לאור ובהירות החכמה עילאה צריך להמול בשר ערלתו להסיר כל מסך מבדיל שבינו לבין אביו שבשמים אשר לא יהי' שום ערלה כיסוי ואוטם בינו למקום והבן. גם י"ל כי שמיני ר"ל שמן כנ"ל כי כ"מ ששמן מצוי שם חכמה מצוי' חכמ"ה גי' גל"ם ור"ל שהגם שהאדם הוא גולם יוכל להמשיך על עצמו החכמה עילאה. כי לזה ויפח באפיו נשמת חיים להמשיך ע"ע השמות הקדושים הרמוזים במלת חיי"ם במספר. וחכמה מורה על אות יו"ד מהשם "וביום "השמיני ר"ת ו"ה ובאות ה' נכלל ה' שני' אשר בזה השם נתחבר ע"י החכמה כי בי"ה ה' צור עולמים ולזה נתייסד העולם באיש ואשה כי יו"ד באיש וה' באשה הוא י"ה ובי"ה ה' צור ר"ל בי"ה נכלל כל השם. ולזה איש דרכו לכבוש כי הוא נגד החכמה ועי"ז נשפע כל הטוב וכמאז"ל אלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה' בראם או באברהם ור"ל שכל תולדות שמים וארץ הי' בהבראה כדי שיבראו ויתרבו תולדות ישראל בה' הוא נוקבא ובראם הוא בחי' דכר. וזהו ג"כ באברהם הוא מדת החסד והוא שם י"ה וכאמור. וזהו וביום השמיני לבוא אל אור החכמה תפעול גם בזה אשר ימול בשר ערלתו ונתגלה היו"ד להיות התגלות החכמה כח מה מגולם לדיוקן מ"ה הוא האדם לחבר השם והבן מאד:

א"י וביום השמיני וגו'. ע"ד הנ"ל. וביום הוא הבהירות והאור שמורה על אור החכמה. שמיני. אות שמן הוא שם נו"ן הרומז על עולם הבינה שער התשובה עלמה דחירו. ואות י' משמיני רמז ג"כ על החכמה שע"י ששב האדם בתשובה שלימה ומתקן כל שבעה המדות לבוא אל יום השמיני מלכות שבמלכות ונותן כתר מלוכה להבוב"ה המרומז בי' משמיני יו"ד במילואו כנ"ל גי' כ' אות כת"ר ואז הוא חכם בבינה ע"י התשובה ועולה לעלמא דחירו זוכה לחכמה עילאה כי ה' יהיב חכמה לחכימין. כלי מלא מחזיק. וזפ"ה וביום מי זוכה לאור החכמה עילאה השמיני מי שבא לשער הנון ומכתירו ית' כנ"ל אז משפיע גם הש"י בו חכמה. ולזה יוכל ג"כ כי ימול בשר ערלתו כמ"ש באברהם אבינו ע"ה וכרות עמו הברית שע"י הברית שכרת אברהם ונתדבק בו ית' פעל כי וכרות עמו שכל מי שירצה להיות אתו עמו כמותו יביאנו בברית שלום וכן כאן כיון שבא למדרגת ובחי' יום השמיני כנ"ל יוכל לימול בשר ערלתו של כל הרוצה להתקרב אליו ית'. יוכל לפתוח לבו ולהסיר ערלת לבבו שיוכל להתקרב אליו ית'. ושלשים יום ושלשת ימים תשב על דמי טהרה. שלשים ושלשת גי' ג"ל ע"ד שביקש דהמע"ה גל עיני ואביטה וגו' שעיני האדם מרמזין נגד עיינין עילאין עיני ה' ואמר שיגלה הפנימיות ועיוניות מעיינין

שלו ואביטה בזה נפלאות וגו'. או כי הנה כתיב עין ה' אל יראיו להיראים אינו כ"א עין אחת אבל הצדיקים כתיב עיני ה' אל צדיקים תרין עיינין ולכן ביקש גל עיני שאבוא להתגלות בחי' צדיק ואזכה להשגחת תרי העיינין עילאין. וזהו ושלשים ושלשת גי' ג"ל שעי"ז יזכה לבחי' גל עיני וכנ"ל. ובזה תזכה כי תשב על דמי טהרה לבל יהא דם טמא כ"א דם טהור ויקרב הגאולה במהרה בימינו אמן:

וראה הכהן והנה בעור בשרם בהרות כהות לבנות בהק הוא פרח בעור טהור הוא. ידוע בתורתו של ר"מ כתנות אור באל"ף כמו שהי' קודם החטא אבל לאח"כ גרם החטא להיות עור בעי"ן ובשוב האדם מדרכו יוכל להפך כמקדם להיות אור בא'. והנה נר ה' נשמת אדם כי הוא כנר בפני האבוקה שהנר נכלל באבוקה. כן כשהאדם מחשיב עצמו רק כנר לפניו ית' זוכה להארה לנפשו רוחו ונשמתו המרומזים באותיות נר כידוע. וזהו כוונת חז"ל אין בודקין את החמץ לאור האבוקה כו' אלא לאור הנר. ר"ל שלא יוכלו לבדוק החמץ והשאור שבעיסה הוא היצר לבער אותו לאור האבוקה כשידמה בנפשו כי הוא מאיר כאור האבוקה אלא לאור הנר כשלא יחזיק עצמו כ"א כמו אור הנר הנכלל בהאבוקה כשמקרב הנר אל האבוקה הרי מתכבה וכאין יחשב נגדו אז יוכל לבדוק החמץ מקרבו. ועפ"ז נבאר הכתוב וראה הכהן הוא הבוב"ה כהן עליון חסד עילאה וראה והנה בעור בשרם וגו' והנה מורה על שמחה ששמחה גדולה לפניו בראותו בעור בשרם בהרות שרואה בהם בהירות ואורות מצוחצחים אבל כהות לבנות שבעיני עצמם הגם שהגיע לליבון עליון מ"מ הוא כהות בעיניהם ועדיין לא זככו עצמם והם כנר בפני האבוקה כנ"ל. אז בהק הוא בה"ק גי' ז"ק ר"ת "זוכרי "קדושתו שזוכרים תמיד קדושתו ית' ולכן נתמעטים בעיניהם ולזה הש"י זוכר קדושתם וזוכים פרח בעור שיהי' פריחה וגדלות בעור להתהפך לאור טהור הוא מתטהרים ומתקדשים בשמות אהי"ה הוי"ה המרומז במלת הוא:

ואיש כי ימרט ראשו קרה הוא טהור הוא ואם מפאת פניו ימרט ראשו גבח הוא טהור הוא. דהנה יש כמה אנשים שמסגפין עצמם בתענית וסיגופים ולחייהם נתנו למורטים בכדי שישיגו מדרגות ויהי' רבי ומנהיג הדור. ויש אשר יענו בצום נפשם מפחד ה' לא לקיבול פרס. לז"א כי ימרט ראשו שימרט עצמו בשביל שיגיע להיות ראש ומנהיג. קרח הוא ר"ל שהוא בחי' אחוריים הגם שאינו תכלית העבודה מ"מ טהור הוא. אבל מפאת פניו למען יהי' נגד פניו ית' לפנות עצמו אליו יתברך ושאור פניו יפנה אליו. גבח הוא זה הוא בחי' קדם טהור הוא בוודאי כ' גבח"ת גי' תי"ג רמז אל הצדיק הנוחל ת' עלמין

דכסיפין ותמיד הוא בעיניו ניעור וריק ועפ"י מעשיו אין מגיע לו כלום כ"א שואל ומבקש מתנת חנם ממדת הרחמים משלש עשרה מדות הרחמים והבן:

א"י ואיש כי ימרט ראשו וגו'. ע"ד אוז"ל דלפעמים כתיב מזמור לדוד ופעמים כתיב לדוד מזמור ומשני כאן שרתה שכינה עליו ואח"כ אמר מזמור כאן אמר מזמור שתשרה עליו השכינה. וזה ואיש כי ימרט ראשו שמורט ומסגף עצמו שיבוא אל הראשית להשראת שכינת עוזו בקרבו. קרח הוא קר"ח אותיות חק"ר שחוקר ודורש אחדותו ית' הגם שהוא עדיין בחי' אחוריים כפי' קרחת אעפ"כ טהור הוא כי כוונתו רצוי' לעבודתו ית'. ואם מפאת פניו ימרט ראשו מחמת פנים העליונים ששורה עליו עי"ז ימרט ראשו. גבח הוא ופירש"י ז"ל משפוע קדקד כלפי פניו קרוי גבחת רמז כמו שבתפילין שמקומם במקום זה ע"י מוטל מוראו על הכל כמארז"ל ע"פ וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך אלו תפילין שבראש כן מורא הצדיק יהא מוטל על הכל ולא ירעו ולא ישחיתו כי טהור הוא ולא יוכלו לקרבה אליו והבן:

א"י ואיש כי ימרט ראשו וגו'. ואיש הוא הצדיק שדרכו לכבוש וכאמור לעיל. כי ימרט ראשו. רא"ש אותיות "רצון "אביו "שבשמים ר"ל שיתאמץ בכל כחו לחבר ההוי"ה כנ"ל ולאו דווקא ראשו. אלא כל עצמותיו תאמרנה ה'. אזי קרח הוא. ע"ד דאיתא בהאריז"ל צדיק" כתמר" יפרח" ס"ת קר"ח ור"ל שכל צדיק בדורו צריך לעבוד ולתקן את קרח להיות כתמר יפרח כי נשמתו גבוה מאוד אלא שעינו הטעתו. וכן כאן קרח הוא לתקן את קרח כנ"ל ואז טהור הוא. ואם מפאת פניו ימרט ראשו גבח הוא טהור הוא יתבאר בהקדם דברי מוח"ז הה"ק זצלה"ה בנו"א על משנת הנעור בלילה והמהלך בדרך יחידי ומפנה לבו לבטלה ה"ז מתחייב בנפשו ותוכן דבריו שבגלות המר הזה שדומה ללילה הוא מתבודד ביחידי ומפנה לבו כדי לבטל כל הדינים מישראל ה"ז מתחייב בנפשו שמוסר תמיד נפשו עבור ישראל ע"ש בפרשת קדושים בארוכה. וכאשר עינינו ראו כן בצדיקי דורינו. וזהו ואם מפאת פניו פניו לשון פני' שפונה עצמו לכלות הפאה פא"ה גי' פ"ו כמנין אלהי"ם ור"ל מפאת מחמת פאה כנ"ל פניו פונה עצמו לפתות ולבער הדינים מישראל ועי"ז ימרט ראשו שמוסר נפשו והגם שהוא יושב ביחידות ובהצנע לכת מ"מ קרח הוא גבח הוא מצד של הפנים. ור"ל שהגם שהוא בהצנע לכת מ"מ השי"ת מראה פניו לכל שתהא מודעת זאת בכל הארץ גודל צדקתו. והגם שמוסר נפשו מ"מ טהור הוא. הוא טהור ונקי מכל חלי ומכאוב וישאר חי וקיים בכל טוב אמן:

פרשת מצורע

והעמיד הכהן המטהר את האיש המטהר ואותם לפני ה' פתח אהל מועד. הנ"ל דהנה במצורע לעיל מיני' כתיב ויקח שני כבשים תמימים וכבשה אחת וגו' תמימה לרמז שיכניס את המצורע בתשובה עד יבוא אל מדת שלש האבות ג' קווי חג"ת. וזה שני כבשים מלשון כבש ודרגא ומעלה ר"ל נגד מעלות שני האבות אברהם ויצחק שהיו תמימים במדתם וכבשה אחת הוא מעלת יעקב הכובש וכולל שניהם לאחת עמודא דאמצעיתא בחי' התפארות כ"ז תהי' תמימה אצלו. וזהו והעמיד הכהן הוא הצדיק העובד יעשה עמידה וקיום למצורע היה לטהר אותו ולהיות לו עמידה. את האיש המטהר שיהי' טהור. ואותם ר"ל גם במדת האבות כנ"ל שכ"ז היה לפני ה' ר"ל לפני שהווה כל הויו"ת וכמאחז"ל בזכות אברהם נברא העולם בהברא"ם באברה"ם ונמצא הוא קדם ובזה יפעול פתח אהל לפתוח אורות העליונים. מועד אותיות מ"ו הוא מילוי ע"ב. ע"ד הוא מספר שם אכדט"ם המתקת שם אלהים כנודע. ור"ל שיפעול להיות לנו מילוי ע"ב וחסד ולהמתיק אלהים בשם הנ"ל שהוא גי' ע"ד והבן:

ואם טהרה מזובה וספרה לה שבעת ימים ואחר תטהר. נ"ל כי הנה אנחנו עם קודש ב"י נק' בחי' אשה שאנחנו מקבלים שפע מאתו ית' ובשבילנו ברא את העולם שייטיב לנו מטובו ע"י עסקנו בתורתו הק' אשר לא יאות ליתנה כ"א לנו עם קודש כתשובת משה רבינו להמלאכים למצרים ירדתם לפרעה השתעבדתם כו' עיין במדרש. וע"י התורה נעשה צמצום וגבול כי הנה החי יתן אל לבו אם האדון ה' צבאות אשר הוא א"ס וב"ת אעפ"כ כ"י צמצם עצמו מא"ס כ"י לסוף בכדי לקבל תענוג מעם קרובו ישראל שזה היתה הכוונה בבריאת העולם והמקיים מ"ע ושומר עצמו מלעבור על ל"ת גורם קיום והעמדת העולם ונותן תענוג ושפע ונח"ר כביכול להבוב"ה עאכו"כ האדם אשר קרוץ מחומר שיצמצם עצמו מכל תענוגי והבלי העולם כדי לעסוק בתורה לעבדה ולשמרה בכדי שעי"ז נהי' בבחי' אשה בחי' מקבל תענוג ושפע מאתו ונהי' בנים למקום הגם כי אין זה תכלית כוונת העבודה לקיבול השכר מ"מ הא ממילא אתיא. וכאשר רמזה לנו המשנה באבות אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב ע"מ לק"פ אלא הוו כעבדים המשמשין את הרב שלא ע"מ לקבל פרס. והדקדוקים במשנה זו רבו ובפרט אומרו הוו כעבדים והלא עיקר העבדות להיות בבחי' בנים למקום. אמנם לפ"ד יובן היטב ונקדים משל דאיתא במדרש למלך שמסר פרדס לעבדיו לעובדו ולשומרו לזבל ולקשקש את האילנות וסך קצוב שכר מכל אילן לפי חשיבותו כן שכרו. והנה יש אשר חוששין לאילנות הפשוטים כי שכרם מועט ויש אשר אין רוצים בקיבול השכר ואין רוצים בעבודה אבל אוהבי

המלך אין מגמתם לקיבול השכר כ"א לעשות רצון המלך וכל האילנות שוין בעיניהם כדי לעשות נח"ר למלך. כן הענין בעבודתו ית' אל תהיו כעבדים המשמשים ע"מ לקבל פרס כי מזה יסתעף להיות תחת סיג שאינו רוצה בשכר ואינו רוצה בעבודה או לעשות המצות ששכרן מרובה. אלא הוו כעבדים הגם כי אתם משמשין ע"מ שלא לקבל פרס כבן העושה רצון אביו לעשות לו תענוג ונח"ר ואעפ"כ יהי' בעיניכם כאלו לא עשיתם כלום כ"א כעבדים ובכל יום תהי' מוסיף והולך וכמאה"כ באברהם אבינו ע"ה ואברהם זקן בא בימים בכל הימים משונה בכל יום העבדות של היום מדאתמול. וזהו ליהודים היתה אורה לא אמר הי' לשון עבר אלא היתה בהוה. ור"ל ליהודי"ם מי שרוצה להיות בבחי' יו"ד בחכמה יכניס בתוכו אות דלי"ת בחי' דל שלא עבד עדיין כלום ואז היתה אורה בהוה בכ"פ בבחי' מחודשת כמו והיתה לו ולזרעו אחריו בלשון עתיד. וזהו גם כן פי' המשנה שאח"כ יהי ביתך פתוח לרוחה ויהיו עניים בני ביתך. כי עיקר עבודתינו להיות משכן ומעון אליו ית' כמאה"כ היכל ה' המה היכ"ל גימ' אדנ"י שיהי' היכל להוי"ה לקבל בתוכו אדנותו ית' ואז הוא בית אליו ית' וז"א יהי ביתך פתוח לרוחה שתהי' כלי מורווח שתוכל לקבל קדושתו ית' כמו שצמצם כל ישראל בין שני בדי הארון כן יצמצם גם כן שכינתו בתוכך. ואמר שעכ"ז יהי' עניים בני ביתך. בני ביתך שאותם הבונים בית הנ"ל יהי' בעיניהם כעניים שלא עברו כלום עדיין. ונחזור לענייננו ואם טהרה מזובה כי הנה צריך לעשות לעצמו צמצום בכל דבריו הן באכילה ושתיה ושינה וכדומה לבל ישטוף בתענוגי מותרי עוה"ז. כי האיך יערב לו אכול ושתות ושינה ממורא ואהבת האדון ה' צבאות וכמאמר דוד המלך ע"ה עורה כבודי וגו' אעירה שחר. וכאשר הצדיקים באמת מנדדים שינה מעיניהם מעט שינות מעט תנומות וכארי יקום בחצות הלילה להתאונן על חורבן בית ה'. אבל לא כן הרשעים כי בחשך ידמו לשטוף במותרות עוה"ז לבלי חק ההוא יחשב בשם אשה זבה כי יעבור הגבול הקצוב לו כמו הזבה. ואמר אם טהרה מזובה כשהאשה יראת ה' הם ישראל כשטהרה מזובה לשום להם חוק וגבול וצמצום ע"י עסק התורה חוק ולא יעבור כ"א ההכרח אזי וספרה לה שבעת ימים כמו במצרים שהיו עירום וערי' וכשעלה ברצונו לגאלינו נתן לנו גדלות המוחין למען נוכל ליצא משם ואח"כ צריכין אנחנו ללקט לאחד אחד כמבואר בכוונות האר"י ז"ל כדי שנפעול הכל ע"י מעשינו לבל ניכול נהמא דכסיפ'. כן ואם טהרה מזובה כנ"ל בעזר אלהי המעורר התשובה ואח"כ וספרה לה לעצמה תאיר ותעורר מעצמה כל הז' ימים כמו שבעה נקיים הגם דבשבעה הוי סגי מ"מ כמו ביום השמיני ימול ואיתא בזה"ק היא דליחמי אפי מטרוניתא לכן וויתר נגדנו הש"י ז' פעמים ז' למען נוכל לקבל אפי מטרוניתא עכ"פ

במ"ט יום ואז. ואחר תטהר. מה שהי' עד עתה בבחי' אחוריים לאחור ולא לפנים כי כשהולכים בדרך הישר הם בבחי' פנים לא כן להיפך אבל ואם טהרה מזובה וכנ"ל תזכה לטהר גם מה שהי' בבחי' אחוריים כי יהי' לפנים והבן:

א"י וספרה לה וגו'. עפמש"כ יום ליום יביע אומר. ור"ל יביע כמו הגשם שמעלה אבעבועות והוא סימן והכנה עוד על גשם. ככה על ידי התעוררות מעשה הטוב של ישראל דלתתא נתעורר התפארות מלעילא. וזה יום היינו הבהירות דלתתא. ליום היינו לבהירות דלעילא כשמתחברים אזי יביע אומר יעשה התעוררות וכמעין הנובע בהתפארות. אומר לשון התפארות כי כן יסד המלך בי"ה ה' צור עולמים לחבר י' בה' ועי"ז יוכל להיות התחברות והעלאת ה' תתאה והבן זה וכ"ז נעשה על ידי כשרון מעשינו וכנ"ל ואדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא לכן ברחמיו וחסדיו הגדולים העמיד לנו התשובה וחרטה. והנה יש מארי דחושבנא אשר כל עת ורגע לא יחשו מתת חשבון מעשיהם כדרך הצדיקים. אולם לאו כל אנפי שוין יש אשר בכל לילה אם על המשכב הוא וחשב עם קונהו ממעשה של כל היום. ויש אשר אין כחם יפה גם לזה. לכן העמיד הש"י כל ער"ח משלשים יום לשלשים יום לעשות חשבון נפשו מכל מעשה החודש. ועי"ז יוכל להרים גם כן ה' תתאה לחברה ולהמשיכה לה' עילאה. וזהו וספרה ל"ה ל"ה דייקא ל"ה ל' מורה על שלשים ימי החדש. ה' מורה על ה' תתאה. ואחר וספרה לה שתאיר ל' ימי החודש. היינו לשוב בכל ער"ח ועי"ז תמשך ותתעלה ה' תתאה לשורשה. וזה שבעת ימים כי ימים רומז גם על חודש כמד"א חודש ימים. ואז ואחר תטהר תגרום ביאת המשיח שגם עולם האחוריים והחיצונים תטהר כי אז יהי' כולו קודש לה' אמן:

פרשת אחרי

ובא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הבד אשר לבש בבואו אל הקדש והניחם שם. נ"ל ענין בגדי הבד ירמז על כי הבוב"ה נק' בד עש"ה ה' בדד ינחנו להורות נתן בלבישת הבגדים להמשיך ע"ע ההויות מבד קודש העליון. ולזה הי' ד' בגדי לבן נגד ד' אותיות הוי"ה כנ"ל. ולזה הי' מוכרח לעשות קודם בואו אל הארה העליונה אבל לאחר בואו אל הקדש פנימה והאיר עין שכלו לא הוצרך לסימנא מילתא. וז"א ובא אהרן אל וגו' כשאהרן הכהן הוא הצדיק העובד כשכבר בא אל אהל מועד להארת עולם העליון הנק' בשם מועד. אזי ופשט את בגדי הבד אשר לבש אותם בבואו אל הקודש בהתחלתו לבוא אל הקודש כי לא יוצרך שוב לזה. ואמר והניחם שם ע"ד קשוט עצמך ואח"כ קשוט אחרים כשכבר קישט עצמו מלא קומתו יוכל לקשט אחרים ג"כ וכמש"ה במשה רבינו

ע"ה והי' כצאת משה האהלה היינו לאור העליון. ונצבו איש פתח אהלו והביטו אחרי משה ר"ל שהיו מביטין ומצפין הלואי ונזכה להיות אחרי משה בבחי' אחוריים שלו עד בא האהלה עד שכ"א בא אל אור העליון ע"י פעולת משה. וזה והניחם שם שיניח קדושות האלו המרומזים בבגדי הבד כנ"ל ש"ם ר"ת "שם "מלכותו אל כל מי שרוצה להמשיך על עצמו שם מלכותו ית' והבן:

א"י ובא אהרן אל אהל מועד וגו'. כי הנה חסד אל ניתן לנו שאנחנו אחד וכמאמרם ז"ל. שלשה מעידין זע"ז הקב"ה וישראל והשבת כי הכל אחד שהש"י הוא ושמו אחד וישראל גוי אחד בארץ וכמש"ה כל הנפש הבאה וגו' שבעים נק' נפש. וכן השבת כולהו שיתא יומין מתברכין מהאי יומא ועיקר חיותם מיום השביעי ובי' כלולין והחיות שלהם מיום השבת לכן מעידין זע"ז שכולם שייכים זה בזה. ושבת אותיות ש' ב"ת כי הש"י הוא א"ס נקודה בלתי מושגת ולרב טובו עלינו הגביל כביכול עצמותו הפשוט לג' קווין ציור

ש ואז אנחנו בחינת בת לשון כלי שנוכל לקבל ממנו ית' ויש ש' בת ד' רישין היינו עם התורה כי בריאת העולם עבור התורה שנק' ראשית שיקבלו ישראל ועל ידה יוכלו לקבל אור ורז העליון. והנה פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה הוא בעבור כמו החמה שאינה מקבלת כ"א מעצמותו ית' אבל הלבנה מקבלת מאור החמה. וכן משה קיבל תורה מסיני ממי שנגלה בסיני מעצמותו הפשוט ולכן הוא כפני חמה אבל יהושע קיבל ממשה כלבנה מהחמה. והעיקר לכל זה בהתאחד באחד כשמפשיט עצמו מהגשמיות ויודע כי הוא לא יוכל עשות גדולה או קטנה בלתי בעזר אלהי אז הוא אחד משא"כ כשמדמה בנפשו כי ידו עשתה זאת או הלך אחר הגופניות איננו אחד והוא נפרד ונחלק ח"ו כ"א כשמתדבק בו נתאחד באחד וכמש"ה ואתם הדבקים בה'. וכמאחז"ל הדבק במדותיו שתוכל לדבקה בו ע"י תיקון המדות ובפרט בימי הספירה והכל הוא ע"י התורה שלומד לשמה להתעורר הרזין והחיות שבאותיות התורה כמ"ש תורת ה' תמימה וגו' תורת ה' התורה שמלובשת בהוי"ה בכל אות נרמזים שמות הקדושים ואז תמימה מביאת תמימות בלב האדם ובזה היא משיבת לשורשה להתדבק בשורש העליון ואמר הכ' ובא אהרן הוא הכהן העובד בבואו אל אהל מועד להארת עוה"ז שיורד ממדרגתו. ופשט את בגדי הבד. יתן התפשטות מבגדי בד ר"ל מלבושי הבוב"ה שנקרא בד קודש עש"ה ה' בדד. והצדיק בעלותו למעלה מתלבש בלבושי קודש באור העליון כמשל הנכנס לחנותו של בושם אע"פ שלא לקח כלום קלט ריח עמו כן הצדיק מתלבש בלבושי קודש באור העליון ומהם נותן התפשטות מלבוש קודש אשר לבש בבואו אל הקודש והניחם שם יתן נייחא מהם שם גם כן בזה העולם. גם שם אותיות שם מלכותו כנ"ל כי יתן

נייחא אל שם מלכותו שיגלה ויראה שם מלכותו ית' בעולם ונזכה לקבל התורה בקדושה ובטהרה אמן:

ואת חלב החטאת יקטיר המזבחה. דידוע כי ע"י התשובה מאהבה הזדונות נעשים זכיות והוא נק' חלב החטאת שמעלה המובחר שבחטא למעלה להעשות זכיות. וזה אינו נעשה כ"א על ידי התשובה מאהבה כי מיראה איך יערב לבו לגשת למעלה מגודל היראה. אבל מאהבה הגם כי איננו ראוי מ"מ האהבה דוחקת ומקלקלת השורה להעלות הכל לפני אדון כל כמו בקרבנות שהקריב והעלה הכל לשורשו ככה כמו חלב ודשן תשבע נפשו מתענוג הבוב"ה. וזהו ואת חלב החטאת היינו התשובה מאהבה שהוא המובחר כנ"ל יקטיר המזבחה יפעול בזה כמו בהקטרת המזבח והבן:

וכפר הכהן אשר ימשח אותו ואשר ימלא את ידו לכהן תחת אביו ולבש את בגדי הבד בגדי הקודש. וכפר לשון כופר ופדיון שיפדה עצמו מכל החומריות האיש העובד שנק' כהן. כי אשר ימשח אותו שהש"י מושח אותו להיות לעבד לו לזאת מוכרח תמיד להיות נקי וטהור כי לא ידע את עתו להקרות אל המלך ולכן ידו וגו' כי צדיק מושל ביראת אלהים צדיק גוזר והקב"ה מקיים. וכמו שביד הבוב"ה בכחו להשפיע חסד כן ימלא את ידו היינו כחו לכהן תחת אביו להביא החסד על העולם כמו אבינו אב הרחמן. לכהן רמז אל החסד. ולבש את בגדי הבד ע"ד אז"ל מלך ב"ו אין לובשים לבושו אבל הצדיקים לובשין לבושו יעו"ש. וזה ולבש את בגדי הבד היינו של הבוב"ה שנקרא בד או הגם כי לבושו צדקה בגדי תפארת מ"מ ולבש את בגדי הבד עם הלבושין שלו ילבש את בגדי הקודש לבושי קודשא שעושין לו המתקדשין ומטהרין עצמם אליו ית' וכמש"ה ישראל אשר בך אתפאר תפארת ישראל והבן:

את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו ללכת בהם אני ה' אלהיכם. להבין אומרו עשיי' למשפטים ושמירה לחוקים. ולכאורה לפירש"י איפכא הל"ל גם אומרו ללכת בהם אינו מובן ורש"י ז"ל הרגיש בזה. והנראה לבאר תחלה עפ"י פשוטו כמו שאנו מתפללין ובמצותיך תרדוף נפשי כן תזכו ללכת בהם תמיד. והנה ידוע מאמחז"ל ישב אדם ולא עבר עבירה כאלו עשה מצוה. וידוע דבעשיית המצוה נעשה ונברא מלאך גם האדם נעשה כברי' חדשה. וז"א את משפטי ר"ל עם משפטי דהיינו הל"ת כשלא תעברו עליהם תעשו. ר"ל תעשו גם כן מלאכים ותעשו עצמיכם כברי' חדשה. ואת חקותי ר"ל ע"י חקותי תשמרו קרי תשמרו תהיו נשמרים כי יהי' מגינים ומצילים ואז תזכו ללכת בהם כנ"ל כי מצוה גוררת מצוה ותזכו ללכת בהם בה"ם אותיות במ"ה גי' באד"ם רמז לדמות דיוקן אדם כי ידוע מצו"ה אותיות הוי"ה מ"צ בא"ת ב"ש י"ה ור"ל שע"י עשיית המצוה

מתדבק בהוי"ה ובא לדמות דיוקן אדם דלעילא כי כשיופיע אור הוי"ה על האדם אז פניו פני אדם והכל יראים מפניו וכמ"ש בקין וישם ה' לקין אות ופירש"י ז"ל חקק לו אות משמו. וזהו ללכת בה"ם ללכת במ"ה שתלכו בדמות דיוקן אדם ובזה תפעלו אני ה' אלהי שההוי"ה והרחמים יהי' אלהיכם שגם הדינים יסכימו עליכם לרחמים ולכל טוב אמן:

ושמרתם את חקותי ואת משפטי וגו' אני ה'. נ"ל כי הנה כתיב חק נתן ולא יעבור שהש"י נתן לנו חק לישנא דמזוני וכל מיני השפעות ולא יעבור מאתנו וכמש"ה שבועות חקות קציר ישמור לנו והכל מתנהג על ידי מדות ישראל כשמכשירין מעשיהם ממשיכין שפע טוב. וזהו ושמרתם אח חקותי שתוכלו לשמור החקות כנ"ל את חקותי על ידי שמירת חוק התורה כי הא בהא תליא. ואת משפטי היינו הרחמים לשפוט אתכם לטוב כי כשיש דין למטה אין דין למעלה וכשתפשטו עצמכם בכ"פ להיות ממארי דחושבנא בכל עת ורגע ובפרט בשכבו על משכבו יהי' המשפט לכם לרחמים ולזה משפט מורה על רחמים. וזה ואת משפטי. היינו הרחמים. אשר יעשה אותם האדם שהכל נעשה לפעולת האדם הן לטוב והן למוטב. אבל כי אני ה' מאתי נהייתה ואני הנותן לכם כח לעשות חיל והבן:

פרשת קדושים

דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו וגו'. לא אמר הוו אלא תהיו. לשון עתיד. הבטיח ר"ל כי סוף הכל בוודאי תהיו קדושים כי מוכרח להיות תיקון הנשמות טרם ביאת משיחנו בב"א. ולזה מוטב קדושים תהי' מעתה כי כל יומא זמני' הוא שוב היום שמא יבוא משיח למחר ולא תיעול בכיסופא קמי מלכא משיחא. עוי"ל מה דלא אמר היו אלא תהיו דהנה ידוע כי ההויות הוא בלתי מושג וא"א להשיגו אם לא ע"י האדנות והוא תיק ונרתק להוי"ה כי כשמקבל אדנותו ית' ומודה כי הוא אל אדון על כל המעשים. וזהו תהי' בהוויתן תהיו כשתרצו להיות בהוי"ה אזי "קדושים "תהיו ר"ת ת"ק מלשון תיק ונרתק שתקבל עליך האדנות כנ"ל ותזכה להויות עליון. ועי"ז קדושים תהי' פרושים ומובדלים מכל רע כי לא תאונה אליכם רעה כי ה' שומרכם. ואז תדעו כי אני ה' אלהיכם כי ההוי"ה ימתיק גם את האלהים והדינים להיות רחמים פשוטים וגמורים אמן:

א"י דבר אל כל עדת בני ישראל וגו' קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם. ולכאורה הול"ל קדושים היו שהוא לשון צווי ולא תהיו שהוא לשון עתיד. ויתבאר בשני אופנים אופן האחד עפ"י אמרם ז"ל תהיו בהוויתן תהיו ור"ל דהנה הנשמה הקדושה בעת רדתה לזה העולם בגוף האדם בעת הזאת הנשמה מאירה עד מאד אמנם מפני שאין צדיק בארץ

כו' היא נפגמה אח"כ בעוה"ר. אבל כשישיב בתשובה שלימה לפני המקום. יוכל לבוא למדריגה הראשונה שתהא נשמתו מאירה כמו בעת בואה לזה העולם וזה מאמה"כ קדושים תהיו כנ"ל בהוייתן תהיו שתקדשו ותטהרו עצמיכם לבוא למדרגה הראשונה ותהיו בהווייתן וקדושתן הראשונה וכבר רומזת בחיבורי הקודמים ע"ש:

א"י בהקדם מאמחז"ל עץ חיים מהלך ת"ק שנה יש לרמז בדבריהם הקדושים דהנה כתיב עץ חיים הוא למחזיקים בה. נ"ל דקאי על השכינה הקדושה. ותיבת מחזיקים הוא ע"ד כלי מחזיק מ' סאה ר"ל דהשכינה הק' הוא עץ חיים לאותן המקדשים ומטהרים עצמם להיות כלי מחזיק ברכה שתוכל השכינה הק' למצוא מקום לשרות בתוכם. וזהו גם כן מאחכז"ל עץ חיים ר"ל כדי לזכות ולהתדבק בשכינה הק' שהוא עץ חיים כנ"ל אזי מהלך. מוכרח האדם להיות בבחי' מהלך דהיינו לילך ממדריגה למדריגה עד היותו. ת"ק שנה. ר"ל כלי ותיק להחזיק בתוכו השכינה הק'. ת"ק הוא מלשון תיק הספר ותיק התפילין ושנ"ה גי' ספיר"ה. וזה ג"כ פי הכ' קדושים תהיו כי תיבת תהיו מלשון הוי"ה ב"ה ר"ל שתהיו כ"כ קדושים עד שהוי' ית' ישכון בתוככם ממש וגמר אומר כי קדוש אני ה' ר"ל אעפ"י שאני ה' הוי' בלי סוף קדוש ונורא מאד. אעפי"כ אלהיכם. אני מצמצם כביכול אלהותי עליכם לייחד שמי עליכם שאני אלהיכם. מכש"כ מהראוי שאתם תקדשו עצמיכם עד מאד שאמצא מקום לשרות בתוככם אמן כן יהי רצון והבן:

איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו וגו'. עיין באוה"ח. ונראה לבאר עוד בשום לב לדקדק אמרו אמו ואביו הי' די אם אמר איש אם ואב תירא. והנראה דידוע דהכל מכוון למטה נגד מה שלמעלה ואב ואם דלמטה נגד בחי' אבא ואמא דלעילא. וכן בכל קיום המצות הכל נעשה נגד דוגמת דלעילא וכמו שחינן דהמע"ה אז לא אבוש בהביטי אל כל מצותיך. ר"ל אז לא אבוש בעשיית המצות. בהביטי בעשיית המצות אל כל מצותיך. כל הוא הבוב"ה חי העולמים כל בשמים ובארץ ומתרגמינן דאחיד בשמיא ובארעא וכשאביט בכל מצוה כי הוא נעלה בשורשו מאד ולעשות ליקבה"ו אז לא אבוש והנה בחי' האנושי יתואר בשמות גבר אנוש איש והמעולה משלש אלה בחי' איש כמאמר הה"ק אאמו"ר זצלה"ה אי"ש ר"ת "אל "יהו' "שדי ששלשה שמות שורין עליו וז"א איש כשתרצה להיות בבחי' איש וכנ"ל אזי אמו ואביו אמו דייקא ירמז על אם דלעילא ואביו אביו דלעילא תיראו וככה שבתותי תשמורו הם תרין שבתון שבת דלעילא ושבת דלתתא והבן:

א"י איש אמו ואביו וגו'. כאלו נכתב עמו בעי"ן כי מתחלפין באותיות אהח"ע ור"ל איש עמו איש כזה שרוצה להיות תמיד דבוק עמו ית' וכמש"ה ואתם הדבקים בה' וגו'. ר"ל

בו ממש בזה זוכה ואביו תיראו יתראה אליו אביו העליון בחי' החסד והרחמים כדמיון בן קטן המתגעגע להתקרב לאביו ולרחמי האב מצמצם עצמו לקרבה אליו כן כביכול הבוב"ה בראותו תשוקת הצדיק לדבקה בו כביכול מצמצם עצמו אליו ונתראה חסדו וטובו עליו. ואת שבתותי תשמורו כנ"ל ובזה תשמורו תהיו נשמרים מכל דבר:

וכרמך לא תעולל. כרם ידוע רומז לתענוג כי כרם ה' צבאות בית ישראל על כי הש"י כביכול מתענג עם נשמות הצדיקים ולאו דווקא אחר הסתלקם מעוה"ז אלא כי גם בעודם בחיים חיותם וכ"א יהי' ימיו מאה ועשרים שנה מתענג השי"ת בעובדיהם ומעשיהם הטובים כי מקדשים ומטהרים עצמם כדכתיב לעיל מיני' קדושים תהיו וכל נפשם רוחם ונשמתם גופם ומאודם יתקדשו בקדושה יתירה וגוף הצדיק קדוש וטהור כנשמת פשוטי העם ויותר ושמא יאמר יח האיש מי אנכי לבוא עד הלום זו מלכות להמשיך עלי קדושתו ית' ואחרי שרירות לבי אלך כי לא אוכל לעלות במעלות כאלה שהש"י יקבל תענוג מאתי לכ"א באזהרה בא הכ' וכרמך מה שאתה בחי' כרם להעלות תענוג אליו ית'. לא תעולל לא תחזיק עצמך כעולל ויונק שלא תוכל להגיע לזה כי עשה תעשה ויכול תוכל. וכל הרוצה יהי' ה' עמו ויעל:

א"י וכרמך לא תעולל. כרם נק' הצדיקים וכנ"ל וצריך להיות להם תמכין דאורייתא להחזיקם כישששכר וזבולן. ואמר וכרמך היינו הת"ח לא תעולל לא תעשם כעוללת שאין להם כתף הסומך כי אדרבה תעשה להם סמיכה. ואם אין איש בארץ אתה ה' סומכינו כי מצוה בו יותר מבשלוחו:

א"י וכרמך לא תעולל. דהן אמת שצריך להתנהג בענוה שפל ברך שייף עייל שייף נפיק. אולם בגשתו להתפלל עבור צרכי ישראל צריך להתחזק עצמו ולהחזיק עצמו לצדיק כמבואר ענין זה בסה"ק נו"א וז"א וכרמך היינו השפעות שמכונים גם כן בשם כרם ותענוג כשתצטרך להמשיך השפעה על ישראל לא תעולל לא תעשה עצמך כעולל ויונק שאינך ראוי כי אדרבה התיצב והכן לך לכל ישראל כל טוב:

א"י וכרמך וגו'. ופרט כרמך לא תלקט לעני ולגר תעזוב אותם דידוע מהזה"ק דאסור לחדש בקבלה ובסתרי תורה אם לא בהקדמות בנויות מקובלים מאיש לאיש עד למעלה רבו מרבו כו' וז"א וכרמך היינו הסודות התורה שנק' ג"כ בשם כרם ותענוג לא תעולל לשון פועל ומעללים לא תפעול מעצמך מחדש כאדם כעולל הנולד מזמן לא כביר ולא יהי' כעוללות שאין להם כתף כו' ר"ל סמיכה מרבותיך הקודמים כ"א בקבלה מרבך ורבך מרבו עד למעלה ראש. ופרט כרמך לא תלקט. לבאר זה נקדים פי' הכ' קדש לי כל בכור פטר כל רחם כי תחלה הי' העבודה בבכורות ואח"כ בכהנים שהם משבט לוי בכור רמז

על ראשית המחשבה הם הצדיקים אשר עבורם הי' בריאת העולם וכמ"ש נמלך הקב"ה בנשמתן של צדיקים וברא את העולם. ר"ל שצפה שיהיו הצדיקים מקבלים עול מלכותו ית' ועי"ז ברא העולם וכזה ראה וקדש לי כל בכור כי הם פטר לשון פתיחה רח"ם אותיות רמ"ח שפותח לכל באי עולם ובפרט את עצמו להיות כל הוא חי העולמים הוא שורה ברמ"ח אבריו. או קדש מ"ד אומז"ל קדש עצמך במותר לך במאכלו ומשתהו וכל צרכיו הגשמיים ובפרט בעת הזווג כדי לשלוף נשמה קדושה אל הילד היולד מזווג זה. וביותר צריך לזרז בבן הבכור להיות נעשה בקדושה ובטהרה כי ממנו תוצאות חיים וקדושה לכל הילדים הילודים אחריו כאשר הארכנו מזה במ"א. לז"א קדש לי כל בכור. ובאם לא זכו אבותיו לזה אזי על הבן הבכור עלי' דידי' רמיא חיובא לנטל ולנשא את כל הנולדים אחריו. וזה פטר כל רחם פט"ר אותיות פר"ט מה שנפרט ונפל שלא בקדושה מוכרח הוא להעלות שיהי' כל רחם שישרה כל חי העולמים על יוצאי רחם אמו וכזה ראה וקדש. ובתחלה הי' הבכורות יכולים לעשות כזאת לכן הי' העבודה בבכורות וכשחטאו אבדו כחם וניתן העבודה ללוים הם הנלוים ודבוקים בה'. והנה גם לפעמים הצדיק נופל ממדרגתו ונפרט מדביקותו וכ"ז לטעם האמור להעלות כלל ישראל כמאה"כ אשר נשיא יחטא. ולזה בא הכ' ופרט כרמך כשתהא נפרט מכרמך מתענוג העליון באפס מה לא תלקט לעשות מיד כ"א תשית לבך לעדרים לצאן קדשים עדת ישראל להעלותם עמך. וז"א לעני ולגר וגו' לעני הוא עני בדעת אשר בידו אין כל ובל ידע מה ולגר הוא לשון וכי יגור ור"ל זה שיש לו דירה להיות היכל ה' אמנם איננו יודע לשית עצות בנפשו תראה כי תעזוב אותם תעזוב לשון עזרה ור"ל תראה לעזרם ולהעלותם. והש"י יעזור לנו בכל האופנים אמן:

א"י וכרמך לא תעולל וגו' אני ה' אלהיכם. יתפרש ע"ד שה"כ כי כרם ה' צבאות בית ישראל ישרא"ל אותיות ל"י רא"ש שעיקר התענוג מישראל שגורמים לי ראש שיתפאר הש"י כי יצאה מחשבתו לשלימות ונגמר כלי למעשהו כי הגם שהש"י קדושתו א"ס מ"מ על ידי שמתקדשים ישראל למטה מביאים קדושה למעלה כביכול. וזהו ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ ואין התחתונים כדאי שתתן שכינתך ביניהם והקב"ה השיבם אשר תנה הודך על השמים שכ"א מישראל יתן הודו על השמים יותר מהמלאכים שהם בשמים ולמעלה מהם שהם קרוצי חומר ומגבירים הצורה על החומר לזככו ולהאירה. וזהו וכרמך בחי' התענוג להיות כרם ה' צבאות לא תעולל לומר שאתה בבחי' עולל ואינך ראוי להעלות תענוג וריח ניחוח לפניו ית' וכנ"ל כ"א תהיה מן הזריזין מקדימין ופרט כרמך לא תלקט. כי כשהאדם מעלה תענוג לפניו ית' אזי באור חוזר משפיע עליו הש"י

שפע והארה בתוספות מרובה יותר ויותר. ואמר ופרט כרמך שהתענוג הנפרט ונושר מלמעלה אליך. גם פר"ט אותיות פט"ר לשון פתיחה כמו פטר כל רחם שפותח צינורי השפעות עליון בסוד והחיות רצוא ושוב אזי לא תלקט לעצמך אלא לעני ר"ל לעני בדעת. ולגר מי שלא יעבוד כלום ורוצה כעת לגייר עצמו גם עליהם תופיע מאור העליון ותעזוב אותם. תעזוב לשון עזרה שתעזור אותם כי גם המה ישיבו אל ה' בהאירך עליהם. ואז ידעו ויבינו הכל כי אני ה' אלהיכם. ויכירו הכל כבוד מלכותו כי ה' הוא אלהים אין עוד מלבדו והי' ה' למלך על כל הארץ אמן:

ובשנה החמישית תאכלו את פריו להוסיף לכם תבואתו אני ה' אלהיכם. ופי' רש"י ז"ל שהמצוה הזאת שתשמרו תהיה לכם להוסיף לכם תבואתו שבשכרה אני מברך לכם פירות הנטיעה. הי' רע"א דברה תורה כנגד יצה"ר שלא יאמר אדם הרי ד' שנים אני מצטער בו בחנם לפיכך נאמר להוסיף לכם תבואתו נ"ל רמז רמזה לנו התורה מ"ש בהאר"י ז"ל כי בגאולת מצרים הי' מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות ומיהר הקץ לבל ישתקעו ח"ו בשער הנו"ן דטומאה ולכן בליל ראשון דפסח בא הגדלות ואח"כ מסתלק. וצריך ללקטם מעט מעט עד מ"ת לבוא לשער הנו"ן דקדושה יעו"ש. וכאן ירמז הכ' לבל יאמר האדם בראותו כי מתפלל זה זמן כביר ומתחזק בתורה ועבודה ועודנו לא טעם מטעם אור העליון. פן יאמר אבדה תקותו נואש ולא יתחזק עוד בתורה ועבודה ויצער כי לשוא יגעתי לתהו והבל כחי כליתי כי מי אנכי שאוכל ליתן תענוג והארה בעולם העליון כמאמרינו לעיל בפסוק וכרמך לא תעולל לזה הורינו הכ' כי לא מחכמה שאלת זאת צא ולמד מאבינו הראשון אברהם האדם הנדול בענקים נתנסה בעשר נסיונות עד כי לאחרונה א"ל עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה שנתנסה בעשר ועמד בכולם ואז הרגיש כי העלה נח"ר ותענוג גם במה שעבד עד זמן ההוא. כן אתה עשה את שלך ותאמן כי בוודאי הש"י מקבל נח"ר מעבודתך ואין לנו גדול מזה מאבותינו יוצאי מצרים שהיו שקועים בטיט בחומר ולבנים. ופתאום בשומם אל לבם לדבקה בו ית' נאמר ויחן שם ישראל נגד ההר. ויחן לשון חן שהעלו חן יותר מן ההר שהרכין הש"י השמים ושמי השמים וירד עליו ובוודאי הי' חינו נטוי מחן הבורא וישראל העלו חן יותר ויותר. ולכ"ז רומז הכתוב וכי תבואו אל הארץ למלכות העליונה ונטעתם כל עץ מאכל שתנטעו בעצמם להיות כל עץ בבחי' כל צי"ע להתקשר בעץ השדה לעשות יחודים בשדה העליונה חקל תפוחין קדישין. וערלתם ערלתו ונו' שלש שנים יהי' לכם ערלים. שהגם שתדמה בנפשך שאינך טועם כלום מאור העליון והוא אטום וסתום ממך לא תדאג כלום עד ובשנה החמישית שנ"ה גימ' ספיר"ה כשתגיע לספירה והארה חמישית לשער הנו"ן עולם הבינה עלמא

דחירו שתהי' בן חורין מכל הגופניות אז תזכו כי תאכלו את פריו להוסיף לכם תבואתו. שתרגישו אז כל העבדות שעבדתם עד הנה כי לא לריק יגעתם ויוסיף תבואת והכנסת כל העבדות שהי' עד הנה. גם להוסיף לכם אפי' צורכי הגוף שנק' לכם יתוסף בו הארה וממוצא דבר תשכיל לדעת כי אני ה' אלהיכם שגם בבחי' אלהי"ם גי' הטב"ע גם שם מולבש ההוי"ה, ושים לבך לדברים האלה ותראה איך רומז רש"י ז"ל בלשונו הצח לכל דברינו האמורים והבן היטב:

את שבתתי תשמורו ומקדשי תיראו אני ה'. דידוע כי לעתיד בביאת משיחנו בב"א יהי' יום שכולו שבת ועל ידי שמירת שבת בעוה"ז נזכה ליום שכולו שבת. וז"א את שבתותי תשמורו שתשמרו ותמתינו ע"י שמירת השבת ליום שכולו שבת ולכ"א את שבתותי תרין שבתון שבת הזה ויום שכולו שבת שתזכה לו על ידי שמירת השבת ובזה תזכה ומקדשי תיראו תיראו לשון ראי' תזכה לראות בבנין ביהמ"ק שיבנה אז במהרה בימינו ואז ונגלה לעין כל כי אני ה' אין עוד מלבדו אמן:

א"י את שבתותי תשמורו וגו'. דידוע חול מכין לשבת שצריך כל ימי החול לעשות הכנה על השבת הבאה שיזכה לקבל קדושת השבת וכמאה"כ ששת ימים תעשה מעשיך ויום השביעי שבת. שכאשר תכין מעשיך בקדושה וטהרה כל הששת ימים תזכה כי ויום השביעי תטעום כי שבת לה' וכמו שאנו אומרים בכל יום היום יום ראשון בשבת שני בשבת וכן תמיד לטעם הנ"ל. וכדאיתא בס"ק. ואז זוכה לקבל על ידי שבתות דחול קדושת אור שבת העליון וז"א את שבתותי תשמורו שתשמרו ותמתינו שני השבתון שבת דחול ושבת שבתון כנ"ל ועי"ז ומקדשי תיראו תוכלו לראות מקדושת שבת העליון ותדעו ותתבוננו כי אני ה' השופע עליכם אור קדושה עליונה והבן:

פרשת אמור

ואיש כי יאכל קודש בשגגה ויסף חמשיתו עליו ונתן לכהן את הקודש. דהנה ידוע עיקר העבדות צריך שלא יהי' ע"מ לקבל פרס אלא בגין דאיהו רב ושליט. ואם יתן לו הש"י איזה שכר בעוה"ז יתן אבל עיקר עבודתו למען שמו באהבה שיאיר ויזכך עצמו מופנה מכל צד אליו ית' וכמו שאחז"ל אלו דברים שאדם עושה ואוכל פירותיהם בעוה"ז והקרן קיימת לעוה"ב. הכוונה ע"ד האמור שאם יתן לו פירות בעוה"ז יאכל אבל והקרן היינו קירון עור הפנים לפנות אליו ית' ויהי' אור זרוע זרוח כבודו נצח לאשר עבדו בעוה"ב ואין להאריך. וזהו ואיש כי יאכל קודש בשגגה שיהי' שוגג בזה ויאכל את הקדש ועבודתו הי' לתקות קבלת פרס. אזי בשובו ויסף חמשיתו עליו חמשיתו לשון חמושים תעברו

שפי' מזוינים ור"ל יזדיין בעצמו להיות זריז ומהיר בעבודתו ית'. ונתן לכהן לאל עליון את הקדש יחזיר הכל אליו יתברך והבן:

א"י ואיש כי יאכל קודש וגו'. ידוע כי איש מורה על מדריגה עליונה כדאי' בזוה"ק וז"א ואיש כי יאכל קודש. שיעשה יחוד בקדש העליון בשגגה ר"ל כמו בשוגג בלי חשקות כ"א במקרה ובהזדמן ובאמת בריאת האדם הי' שכל חלקו ומגמתו לייחד קוב"ה וצריך להתלהב תמיד לזה וא"כ יתמה הכ' בתמי' קיימת היתכן כזאת שיאכל קודש בשגגה כנ"ל ונתן עצה לזה ויסף חמשיתו טרם נבאר נקדים לבאר למה זה אדם נקרא בשם אד"ם והוא גי' מ"ה ויובן כשנבאר מאמר חז"ל שלקח השי"ת עפר מד' רוחות העולם וברא את האדם למה דוקא מכל ד' קצוות העולם והלא הי' די ממקום א' ודרז"ל ידוע והנראה עוד לפי דרכנו כי הנה האדם צריך לפעול מעשהו בקדושה וטהרה גם באכילה ושתיה יכוון להעלות כל הני"ק לשורשם. והנה באם לא הי' נוצר מכל ד' רוחות העולם לא הי' בכחו להעלות מכל חלקי העולם כי לא מחלקו הוא ואין לו שייכות בגוי' לכן לקח מכל ד' רוחות שבכל מקום בואו יהי' קולט משם כל הני"ק ויוכל להעלות לה' עילאה ולכן ד' רוחות העולם הם ד' יודי"ן גי' מ' וכשמצטרף האדם הוא חמשה כדי להעלות הכל לה' עילאה וזהו אר"ה גי' מ"ה והבן וזהו ויסף חמשיתו עליו שיוסיף עוז ותעצומות להעלות תמיד אל החמישית אל ה' עילאה ואז ונתן לכהן עליון את הקדש והבן:

א"י ואיש כי יאכל קודש בשגגה וגו'. כי הנה האדם נברא לבל יעשה מעשהו ע"מ לקבל פרס וכמאחז"ל אל תהיו כו' אלא הוו כעבדים המשמשין שלא ע"מ לקבל פרס ואה"כ ואיש הוא הצדיק כי יאכל קודש בשגגה. ר"ל כי יאכל ויהנה מן הקודש בשגגה שבאמת העבדות לא הי' ע"מ לקבל פרס אלא כשגגה יוצאה מתחת ידו כי נהנה מהעבדות. אזי העצה לזה ויסף חמשיתו עליו. כי הן אמת שאנחנו מתקדשין ומטהרין אחת לאחת כל ימי הספירה מ"מ עיקר הגמר הוא ביום החמשים מאן דמטי טהור להאי יומא לשער הנו"ן יובל העליון עולם התשובה עילאה עלמא דחירו וזהו ויסף חמשיתו הם חמש פעמים עשר כי כ"א כלול מי' ואז ונתן לכהן את הקדש והבן מאד:

ושמרתם מצותי ועשיתם אותם אני ה'. ופירש"י ז"ל ושמרתם זו משנה ועשיתם זה המעשה. כי הנה יש ב' בחי' בעשיית המצוה שעושה אותה כפשוטה ואינו זהיר להיות כתיקונה בלי שום פני' וכדומה אבל יש גבוה על גבוה שנזהר בעשיית המצוה מכל נדנוד פני' וגאות בלתי לה' לבדו להיות עושה אותה בשורשה. וזהו ושמרתם וגו' מלשון משמרת שקולטת את השמרים ומוציאה את היין כן הוא בורר אוכל מתוך הפסולת שיהא נקי ומנוקה. וזה שפירש"י זו משנה לשון לחם משנה שהוא כפול ר"ל פה בעוה"ז

וגם בשרשא דלעילא. וגם ועשיתם זה המעשה כמשמעו שאינו אלא עושה. אני ה' מאיר עיני שניהם ועלי לשלם שכרם:

א"י ושמרתם מצותי ונו'. מלשון ואביו שמר וגו' שהוא לשון ממתין. וזהו ושמרתם מצותי משתשמרו ותצפו מתי תבוא המצוה לידי ואקיימנה אז תזכו ועשיתם אותם אני ה' כמו שבמעמד הר סיני פסקה זוהמתכן ושמעתם אנכי ה' כן תזכו גם עתה לחזות בנועם ה' אמן:

אלה מועדי ה' וגו' אשר תקראו אותם במועדם. דידוע בכל מועד צריך הכנה לפי דרגת והארת המועד אשר נתגלה בעת המועד כגון בפסח יציאת מצרים והוא בשני בחינות משעבוד לגאולה מטיט ולבנים להיות ב"ח. ובחי' השנית לצאת חפשי לבל יהא הנפש משועבד וקשור בחברת הגוף העכור אלא כי אדרבה הגופניות יהא כרוך ונמשך אחר הנפש. וכן בשבועות זמן מ"ת. ועוד בה שזכינו שפסקה זוהמתינו. ובחג הסוכות לישב בצלא דמהימנותא שיחופף עלינו צלו הקדוש כמשמעות סוכה לשון סכך והגנה דמגינה ומצלה. ועוד לנו בה סוכה לשון סוכין ביפיו שנזכה לחזות מלך ביפיו לחזות בנועם ה' ולשאוב ממעיני הישועה. וז"א אלה מועדי ה' מקראי קודש שצריך לקרוא את הקודש ולהזמינו כמאחז"ל חול מכין לשבת ויו"ט איקרי שבת וצריך לעשות הכנה מימות החול לזכות לקדושת הרגל. אשר תקראו אותם במועדם בכל עת הגיע המועד תראו להכין עצמכם לזה לזכות לקדושת המועד וכאמור והבן:

וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם אה עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהיינה. להבין אומרו השבת בה' הידועה. ונראה בהקדם לבאר הכ' מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית מ"ה ע"י האד"ם שהוא גי' מ"ה דמות דיוקן ארם דלעילא ע"י רבו מעשיך נתרבו מעשיך כי בראשית ברא בשביל התורה וישראל שנק' אדם ות"י בראשית בחוכמתא ע"י החכמה כלם עשית. וכל העשרה מאמרות וששת ימי המעשה הכל עבור האדם גם היות האדם מתנהג כשורה ביתרון הכשר דעת החכמה מעורר עליו הארת מעשה בראשית אשר אורו אור צח כי בדבר ה' שמים נעשו ובודאי דיבורי פיו ית' מאירים. וז"א וספרתם לכם ר"ל וספרתם לשון הארה שתוכלו להאיר לכם לעצמכם "ממחרת "השבת ר"ת מ"ה להיות בדיוקן אדם ולהמשיך עליכם הארת ששת ימי בראשית שהי' עד השבת בראשית. אבל העיקר לזה מיום הביאכם את עמר התנופה עיין בכה"ק לאאמו"ר זצללה"ה באמרו סור מרע לעשות מן מרע עמר יעו"ש. ונוסף על דבריו כי הנה הרע יוצא חוץ לשיטה וגבול כי חק נתן גבול עולם לא יעברנהו להיות האדם מתנהג במדה במשקל ובמשורה ושלא לצאת חוץ מהגבול. גם במאכל ומשתה צריך

להיות במדה לידע מה הוא אוכל ולפני מי הוא אוכל ומה שצריך לתקן באכילה העלאת ובירור הני"ק. כמאמר האי תנא באתרא דליעול ירקא ליעול בשרא וכוורא ובוודאי אינו כפשוטו כי חלילה לחשוב כזאת על תנא קדוש ה' שיכוון למלא נפשו בבשרא וכוורא אולם ידוע מס"ק כי העלאת הניצוצין מן הצומח קשה יותר מהעלאה מן החי. ולכן אמר מה לי לטרוח בירקא כי קשה עלי מוטב בבשרא שנוח ממנו הכלל העולה כי זה כל האדם לעשות בהשכל מעשהו ומשכיל על דבר ימצא טוב וז"א מיום הביאכם וגו' ר"ל מיום שתביאו עצמכם אל בחי' עמר להיות כל מעשיכם במדה. ובזה תזכו שבע שבתות תמימות תהיינה ולכאורה אינו מובן ובפרט לפי דברינו וכמוזכר בספרים הול"ל תמימים תהיו כי סובב הולך על האדם המקדש עצמו ולפיה"כ תסוב על השבועות ואיך יפול בהם לשון תמימות ודרשת חז"ל ידוע אמנם נודע מספרים כי הנה הבורא נתן לנו תרי"ג מצות ויש כמה מצות שאין באפשרות האדם לקיימן בשום אופן כגון מצות התלויות בכהן והוא ישראל וכדומה. אמנם ע"י האחדות והתחברם יחד שזה מקיים מצוה זו וזה מקיים מצוה זו וכל ישראל ערבין ומעורבין זב"ז אזי בכללות נתקיים התורה כולה. וכן כאן שבע שבתות המורות על שבע המדות הגם שאין ביכולת האדם לברר ולקשט כל השבע מדות מ"מ מה שחיסר זה קיים זה זה מחזיק במדה זו וזה במדה זו ובכללות נבנית כל קומת השבע מדות. ולכן אי' בספרים שכ"א מישראל מחוייב לברר לו מדה אחת להיות זהיר בה טפי כל ימי חייו הוא הדבר אשר דברנו. וז"א שבע שבתות היינו ז' המדות תמימות תהיינה ע"י האחדות והתחברות יחד. ולזה נאמר והקרבתם מנחה חדשה שכ"א בא במדה ידועה מתנה חדשה והבן:

עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לה'. דידוע ומובא אצלינו כ"פ בשם האריז"ל דבליל א' דפסח בא הנ"ר ואח"כ מסתלק וצריך ללקטו אחת לאחת כל ימי הספירה עד בא זמן מ"ת יעו"ש. והנה מזה נעשה עדי עדיים ותכשיטין ולזה יאמר הכ' עד ממחרת וגו' עד לשון עדי וקישוט שתראו לקשט עצמכם כי ממחרת השבת שאתם תהי' משנה למלך כמו יום המחרת שהוא שני לדאתמול ולזה תוכלו לבוא כשתספרו חמשים יום לבוא לשער הנו"ן עלמא דיובלא. וגם אם עברו וחלפו כמה ימים מימי הספירה עדיין עת לעשות עד ממחרת השבת השביעית תוכלו לספור ולהאיר את כל הנו"ן יום גם עד כמו עד בצירי שתתקן כ"כ עד כי יעיד הבורא בעצמו עליך כי תקנת כל הנו"ן יום ותזכה להיות ממחרת השבת וכנ"ל. והקרבתם מנחה חדשה לה'. כי מנחה ידוע אשר מונח בין דרועין דמלכא ושם עיקר מנוחתו ויאמר נא הכתוב הגם כי באת אל

המנוחה תראה להיות תמיד בעבדות חדשה בבחי' מחודשת כאילו לא עבדת עדיין כלום וכעת אתה מתחיל וגם זאת תתן להי' כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל ומידו נתנו לך:

על המנורה הטהורה יערוך את הנרות לפני ה' תמיד. נ"ל כי הנה האדם נק' מנורה ובו יאירו שבעת הנרות כמו ב' עיינין ב' אודנין ב' נקבי האף והפה.. ויש בו עוד כיוצא בזה וצריך לקדשם ולטהרם בכל עת תמיד. והנה אי' בשם מחותני הה"ק מו"ה דובער זצלה"ה תפארת גופא שעיקר תפארת לו ית' הוא מן הגוף היינו הצדיק שהוא קרוץ מחומר ואעפ"כ עובד הוא עיקר הת"ת. ולהסביר דבריו נראה כי גופ"א גי' צ' כשמטהר ומקדש גופו להיות בחי' צדיק אז הוא תפארת לעושי'. וז"א כל המנורה הטהורה כשמעלה גופו שנק' מנורה להיות טהורה וגם יערוך את הנרות הם שבע הנרות כנ"ל. כי מנורה דלתתא אורה נשתלשל ממנורה דלעילא כך יורד בהשתלשלות ממנורה דלעילא למנורה דלתתא וממנורה דלתתא על גוף האדם שנק' מנורה כנ"ל. ובזה זוכה כי יערוך את הנרות. ועי"ז זוכה להיות לפני ה' תמיד בלי שום מונע כדאי' בס' ק"ל שהש"י צוה לישראל שבבקר ישכימו לבוא אל הר סיני ובאמצעות הכנתם חטפתם שינה וכבר קדמה שכינתא ואתיא ונתבייששו ללכת אל הר סיני עד ויוצא משה את העם בדברים. ולכן מבטיחנו הכ' כי נזכה להיות לפני ה' תמיד בלי מונע ועיכוב אמן:

א"י על המנורה הטהורה וגו'. ופירש"י ז"ל הטהורה שהיא זהב טהור. ונ"ל דהנה מנורה רמז אל האדם גופו נפשו רוחו ונשמתו כמו המנורה שהיא בעצמה עשת זהב ועלי' נתונים נרות המאירים כן האדם הוא בגוף הנגוף ובכחו להעלות נר למעלה למעלה באורות עליונים בזכוכו גופו להיות כרוך אחר הנר"ן. וידוע כי אותיות זה"ב כל אות קטן במספר ומתמעט בחבירו שלפניו כן האדם צריך להיות קטן ועניו בעיניו. וזה ירמז הכ' כי בי"ה ה' צור עולמים. הגם שה' הוא צור עולמים לשון העלם הנעלם מכל רעיון בלתי מושג ונתפס בשכל מ"מ בי"ה משפיע באדם הארה וקדושה יתירה נודעת לו. וזה על המנורה הטהורה ר"ת גי' י' וה' בתראה רמז לשם י"ה שיתקן עצמו שיוכל ליהנות משם י"ה מטהירו עילאה ומ"מ יהי' בבחי' זהב בענוה כנ"ל נגד הטהור העליון. ובזה יזכה כי יערוך את הנרות נ"ר אותיות "נפש "רוח יערוך אותם לפני ה' תמיד לא יפול בשום פעם ממדריגתו אדרבה תמיד יהא בדביקותו ויהא מוסיף והולך אמן:

א"י על המנורה וגו'. טה"ר גי' יר"ד ולשון רודה שפי' ממשלה. ור"ל ע"ד האמור כי מנורה רמז על הגוף וצריך להיות הנפש מושל על הגוף. וכמו שמצינו באברהם אבינו ע"ה ואברהם זקן בא בימים שבא עם כל ימיו וכי הוא מושל עליהם וז"א על המנורה שיהא על הגוף ומושל עליו. כי הטהורה בה' הידועה ור"ל שיוכל להעלות נשמתו כמו עת רדתה

מעולם העליון מטהירו עילאה. ואז יזכה יערוך את הנרות היינו נפשו רוחו ונשמתו כנ"ל שיהי' לפני ה' תמיד בלי הפסק והבן:

פרשת בהר

דבר אל בנ"י וגו' כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה'. יבואר בהקדם להסביר פי' מאמחז"ל אוירא דא"י מחכים ויובן דהנה איתא במשנה עשר קדושות נתקדשה א"י יעו"ש ויש לפרש דעשר קדושות רמז לאות י' היא החכמה הקדומה כידוע והנה באות י' נכלל ההוי"ה כי י' במילואה כזה יו"ד גי' כ' ואות ו' החיבור המחבר הדלי"ת לחכמה הוא היו"ד גי' כ"ו כמנין הוי"ה כי בי"ה ה' והבן. וז"א כי תבואו אל הארץ לארץ הקדושה היינו החכמה עילאה כנ"ל אזי ושבתה הארץ. גם הארציות יובא בהם בחי' השבת אשר הוא שמא דקוב"ה ואוירא מחכים כי יושלם ההוי"ה כנ"ל שיהא הכל שבת לה' כמו השבת שכולו קודש ככה יהי' כולו לה' להוי"ה עליונה אמן:

א"י כי תבואו וגו' אמר תבואו בלשון עתיד כי האדם צריך תמיד לעבוד בכ"פ בבחי' מחודשת ולבנות תמיד להיות מוסיף והולך בעבודתו ית' ועי"ז בא כביכול שלימות בהויות העליון. הגם כי איננו צריך לנו מ"מ עיקר הבריאה היתה לזאת ואין להאריך בזה וזה ורב שלום בניך אל תקרא בניך אלא בוניך הוא הדבר אשר דברנו כי אנחנו הבנאים בקומה העליונה ורב שלום ע"י השלימות שאנו מביאין ברב העליון דאיהו רב ועילאה על כל עילאין בזה נהי' בוניך וכאמור. וז"א כי תבואו כשתהי' בבחי' זו להיות עתידים לביאה זו תמיד וכנ"ל כדי שתגיעו אל הארץ הוא המלכותא קדישא לקבל עליכם עול מלכותו יתברך תדעו נאמנה כי אני נותן לכם ולא כחכם ועוצם ידכם עשה החיל הזה כי ה' הוא הנותן לכם כח לעשות חיל ובזה תגרומו ושבתה הארץ שהארץ היינו עוה"ז יהי' לו השקט ושביתה ממקרי ופגעי הזמן כמו שבת לה' ר"ל כמו השבת דלית שולטנא אחרא בכולהו עלמין וכל דינין ערקין ואתעברו מינה כן לא יהא שום שליטה להסט"א כ"א כלו קודש לה' אמן.

בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו. יובן בשנבאר הכ' יובילו שי למורא. וידוע ע"ז דרחז"ל שהעכו"ם יביאו את כל אחב"י שי ומתנה למלך המשיח. אבל השכל נותן כי בודאי צריך המתנה להיות נקי' וטהורה אבל האיש המלוכלך בעונות לא יאות להביאו לדורון למלך הכבוד ולזאת צריך כל בר ישראל לשוב מכל אשר חטא טרם ביאת המשיח לבל יעול בכיסופא קמי מלכא משיחא. ובזה עושה מן הגוף שהוא בבחי' יש עושה ממנו צירוף ש"י ולזה ארז"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות הוא מטעם האמור על כי תיקן עצמו מי"ש לש"י ובזה יזכה כי יובל ש"י למורא. ובוודאי הנשמה היא קדושה

וטהורה. אמנם עיקר התיקון אשר גם הגוף יתאחד לאחד לסבול קדושת הנשמה והנה ידוע כי ישרא"ל נוטריקון "יש "ששים "רבוא "אותיות "לתורה נגד ששים רבוא נשמות ישראל אשר כל נשמה יש לה אחיזה בשורש הוי"ה ובהתעוררות התחתון יתעורר שורש העליון כמאה"כ בכל מקום אשר אזכיר את שמי וגו' ומהראוי הי' לו לומר תזכור בכ"מ אשר תזכור שמי וגו' אלא תזכיר מורה על הזכרה בכוונה עצומה המתפעל לכך. לכ"א אזכיר אותיות אלף זכו"ר אלף אותיות פל"א כשתעשה הזכרה בעלמא לשרשך אל הפלא עליון אשר ממנו לוקחת אבוא אליך וברכתיך הבא לטהר מסייעין לו. וכן הששים רבוא נשמות ישראל ע"י התדבקם באותיות התורה דכולא שמותיו של הקב"ה. בשגם כי אין דבר בעולם נפרד מהויתו ית' ובכל דבר יש הויתו בזה נוח להתדבק בשורשו אשר צריך לזה לשוב להאיר נשמתו כבשורשה. וז"א בשנת היובל הזאת. כשתשנה עצמך לבוא אל היובל עלמא דחירו ע"י התשובה ובזה תעשה קישוט אל הזא"ת היא השכינתא בזה תשובו איש אל אחזתו להיות איש שמורה על העולה שנק' איש כנודע ותשובו ע"י אל אחזתו ר"ל אל שורשו ואחיזתו שיש לו בהוי"ה ועי"ז תבא לשנת היובל להיות יובילו אותך שי למורא והבן:

ואיש כי ימכור בית מושב עיר חומה והיתה גאולתו עד תום שנה ממכרו וגו'. עיין בספר נו"א בדבריו הקדושים. והנראה לפרכינו דתיבת בי"ת נוטריקין בכל יום תמיד. והרמז ע"ד שנאמר שויתי ה' לנגדי תמיד. פי' דהנה ידוע דתיבת נגד מורה על מזרח שהוא הרוח שהוא פנים. ומזרח הוא לשון זריחה והארה. ור"ל שויתי ה' שיהי' לי להוי"ה ב"ה השתנות. אזי מוכרח לנגדי תמיד. שיבוא הארה וזריחה לנשמתי תמיד וזהו ג"כ הרמז בתיבת בי"ת בכל "יום "תמיד. ר"ל שיהא תמיד הארה וזריחה להנשמה כי מלת יום הוא לשון אור כנודע. ונחזור לביאור הכ' כאן ואיש כי ימכור לשון התנכרות. בי"ת נוטריקון "בכל "יום "תמיד כנ"ל. ר"ל שיתמכר אצלו המדריגה זו שהוא ההארה הגדולה לנשמתו. עיר חומה. עיר לשון התעוררות. ר"ל ההתעוררות מאני"י חומה כמ"ש בפרשת העברה אני חומה דידוע דתיבת אני רמז לשכינה הקדושה. ר"ל שאנו מתחזקים ומתאמצים עם השכינה הק' כחומה. גם חומה הוא לשון חמימות. ר"ל שאנו בגודל ההתלהבות והחמימות בעבודתו ית"ש. לז"א ואיש כי ימכור וכו' עיני חומה שיתמכר ח"ו אצלו ההתעוררות הזה של אני חומה כנ"ל ע"ז אמר והיתה גאולתו עד תום שנת ממכרו כשישוב ללבבו ויתחרט ע"ז וישוב בתשובה שלימה. וכמו כן יהי' גאולתינו עד תום שנת ממכרו. עד שיושלם השינוי של התמכרו והבן:

ובתי החצרים אשר אין להם חומה סביב על שדה הארץ יחשב גאולה תהי' לו וביובל יצא וגו'. עיין בספר נו"א עפ"י מאמר חכז"ל אל תהי בז לכל דבר כו' והנראה לערכינו עפ"י הקדמה הנ"ל. ותחילה נפרש דבריהם ז"ל על הרמז שרמזו לנו בזה. מה דאי' המבזבז אל יבזבז יותר מחומש וע"ש בפירושינו באבות עה"כ ואל תהי בז לכל אדם בכמה אופנים. וביארנו ג"כ בז גי' ט' נוטריקון טוב רמז להטוב הגנוז בגווי' ור"ל דהמדריגה זאת לראות אף בדברים השפלים כל דבר טוב הגנוז בגווי'. זהו איננו לכל אדם כ"א להצדיקים האמתיים. אמנם אעפ"כ ואל תהי מפליג לכל דבר. שעכ"פ אל תפליג עצמך מכל דבר דהיינו הצדיק הגמור שיש לו זו המדריגה כי דבר מלשון דבר אחד לדור יעו"ש בארוכה. וזהו פי' ובתי החצרים ר"ל אותן שאין להם עדיין דירת קבע בהבוב"ה ובדביקות העליון. ולזה מרמז תיבת החצרים כי חצר אינו דירת קבע. אשר אין להם חומה סביב. שאינם חזקים בעבודתו ית' כחומה וגם חומה הוא לשון חמימות רמז להתלהבות בעבודתו ית"ש. ר"ל שאינם כ"כ בגודל התלהבות ודביקות הבוב"ה וכנ"ל, על שדה הארץ יחשב. אינם חשובים כ"כ כשדה הפרוצה מאין חומה וגדר סביבה. גאולה תהי' לו וביובל יצא. נקדים לפרש הכ' בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו דידוע דיש יובל העליון ויש ג"כ יובל למטה. לז"א בשנת היובל הזאת בשנת הוא מלשון משנה שהוא לשון כפול ר"ל כשתכפלו היובל הזאת היינו שתמשכו היובל העליון למטה אז תשובו איש אל אחוזתו דהיינו לשורש נשמתו. וזהו ג"כ פי' וביובל יצא דהיינו ע"ד ישוב לאחוזתו כנ"ל אבל וערי הלוים ר"ל ההתעוררת של הלוים דהיינו הצדיקים הגמורים הדבוקים בו ית' תמיד. בתי ערי אחוזתם שלהם יש בתים גמורים דהיינו דירת קבע אצל הבוב"ה גאולת עולם תהי' ללוים. עילם הוא לשון התעלמות והיינו להם יבוא הגאולה מפלא העליון שהוא מופלא ומכוסה מכל ברי' אמן והבן:

ובתי החצרים אשר אין להם חומה סביב על עדה הארץ יחשב גאולה תהי' לו וביובל יצא. יתפרש ע"ד שאמר מחותני הה"ק מו"ה דובער זצלה"ה מ"מ דק"ק ראוונע חצוצרות הוא חצי צורות ע"ש לפנינו וגם אנן נימא בי' מילתא עפ"י דרכו כי הבתים אשר בונים אלו אשר הם בבחי' החצרים בחצי צורה שהם אינם בעצמם כ"א כמו חצי צורה ועם הבוב"ה ובעזרתו הם צורה שלימה. אשר אין להם חומה סביב שתמיד הם בעיניהם שאין להם חומה שלא בנו עדיין כלום. על שדה הארץ יחשב הם נחשבין כמו השדה שבכחה אין כלום כ"א בתת הזורע בה זרע וירד הגשם והצמיחה והולידה ונתנו זרע לזורע ולחם לאוכל כן הם בעיניהם אז יחשבו גם הם כשדה חקל תפוחין קדישין גאולה תהי' לו מכל השעבודים וביובל יצא חירות כיובלא עלאה והבן:

וערי הלוים בתי ערי אחזתם גאולת עולם תהי' ללוים. לוים רמז להצדיקים הנלוים ומחוברים בו ית' ובכל עת מבקשים ודורשים הדביקות באחדותו ית' ולזה מעוררים תמיד עצמם. וזה וערי הלוים התעוררת הלוים הצדיקים כנ"ל. בתי ערי אחזתם עיקר הבית שלהם היא בהתעוררת מן אחזתם מהשכינתא קדישא עי"ז נפעל גאולת עולם תהי' ללוים שבא גאולה וחירות לכל העולם על ידי מעשה הצדיקים והבן. ואמר וערי הלוים והי' די אם אמר ערי לוים מהו הלוים. אמנם "הלוים" ס"ת ר"ת מ"ה שזה עיקר עבודת האדם להיות בבחי' ודיוקן אדם העליון ובזה נשמר האדם מכל פגע. וכמו שמצינו בקין וישם ה' לקין אות היינו הדמות דיוקן אדם ע"י התעוררות הזה שצריך אדם להתעורר מעצמו וכמש"ה עורה כבודי וגו' אעירה שחר שאני אעורר השחר והחיפוש עבודתו ית' ולא יהי' השחר מעורר אותי עי"ז גאולת עולם תהי' ללוים להגאל מכל צער כ"א כ"ט לנו תמיד אמן:

את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אכלך. נ"ל ע"ד הפשוט כספך היינו הכוסף והתאוה שלך אליו יתברך לא תתן לו בנשך ר"ל להנאתך שתקבל ממנו רווחים עבור זה. ובמרבית לא תתן אכלך אוכל מורה על יחוד כנודע, ובמרבית לשון גדלות שבאכלך כשתעשה יחודים לא יבוא לך מזה מרבית וגדלות כ"א הכל עשה לכבודו ית' שלא ע"מ לקבל פרס וסוף הכבוד לבוא:

א"י את כספך וגו'. ע"ד שהי' מרגלא בפומי' דהה"ק אאמו"ר זצלה"ה על האנשים אשר בבוא היראה מלעילא עליהם אז מיד הולכים למלאות נפשם במאכל ומשתה למען הפיג היראה מלבם. ונוכל לרמז את כספך כספך לשון יראה ובושה כמו הכסיפו פניו ור"ל כשתבוא לך היראה מאתו לא תתן בנשך כמאמר הנביא הנושכים בשניהם וקראו עליו שלום. כן אתה לא תתן בנשיכת שניך במאכל ומשתה להפיגה:

א"י את כספך וגו'. עדש"ה אם כסף תלוה את עמי את העני עמך. כשתלוה כסף לעמי העני לא תאמר לו דברי קנטורין כנהוג אדרבה תקבלהו בסבר פנים יפות וכמאמר הה"ק אאמו"ר זצלה"ה ע"פ פתוח תפתח יעו"ש בדבריו הנחמדים. כי הבט נא וראה עמך אם הי' הדבר עמך אם אתה הוצרכת ללוות מעות והכסיפו פניך הייטב לך כן ואהבת לרעך כמוך. ובמרבית לא תתן וגו' עדשה"כ כי תבוא וגו' ואל כליך לא תתן כשתבוא לתענוג העליון לא תתן אל כליך להנאתך. והנה לכאורה אינו מובן והלא עינינו רואות כשיעשה בר ישראל שמחה של מצוה כסעודת ברית מילה וחתונה וכדומה הלא לב שמח ייטיב וכו' ונהנה מאד. אמנם נראה דבעוה"ז הותר להיות שמח בעשיית המצוה אדרבה זהו הדרך ישרה. אבל בבואו לעולם העליון צריך להשליך עצמו מנגד לבל לחשוב בצורך

גופו כלל. וז"א ובמרבית כשתבוא לרבות וגדלות עולם העליון אזי לא תתן בזה אכלך היינו הנאתך כ"א הכל לצורך גבוה והבן:

פרשת בחקותי

אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו. ידוע דהמצות נק' חוקים וגם שמים וארץ נק' גם כן חוקים עדשה"כ אם לא בריתי וגו' חקות שמים וארץ לא שמתי. והצדיק הוא בורא גם כן בתורתו ובתפלתו עולמות חדשים כמאה"כ השמים החדשים והארץ החדשה וגו' וכידוע מספרים וכדבנ"א שלזה הצדיק מבטל הדינים כי ע"י תורתו ותפלתו עושה עולמות חדשים ושם לא נגזר הדין ההוא ע"ש. ונוכל לרמז שזה התחנן אדונינו דוד נעים זמירות ישראל חסדך ה' מלאה הארץ חקיך למדני הרצון ידעתי כי חסדך מלאה הארץ כי כל תוכל למלאות פני תבל תנומה מחסדך. אמנם שאלתי ובקשתי חקיך למדני למד אותי ג"כ שאוכל לעשות חקיך היינו חקות שמים החדשים והארץ החדשה על ידי תורתי ותפלתי שאוכל להמשיך החסדים על ידיהם וז"א אם בחקותי תלכו ולא בחקי תלכו שהי' מורה גם כן על לשון רבים. אמנם מורה על כפל אחר היינו החקים דלתתא וע"י יבנו חקים דלעילא כנ"ל. ואמר תלכו עדש"ה והתהלכתי בתוככם ופי' רש"י ז"ל אטייל עמכם בג"ע. ולאו דווקא בג"ע לאחר סילוקו מעוה"ז אלא כי גם בעמדו בחיים חיותו בהיותו יושב ולומד או מתפלל ומפשיט עצמו מכל וכל בעוה"ז ומתבודד בשכלו יוכל לטייל בג"ע בחיים חיותו. וזה הוא עיקר הלימוד אשר צונו יוצרינו ובלא"ה א"א לברוא למעלה עולמות כי איך יפעול שם דבר מה והוא איננו שם. לא כן בעלותו בתורתו ותפלתו למעלה יוכל לברוא שם עולמות חדשים ע"י התורה וזה אם בחקותי תלכו שעל ידי החקות תלכו למעלה וכנ"ל ובזה ואת מצותי תשמרו. מצוה לשון צוותא וחיבור כי עי"ז תהיו דבוקים למעלה ותהיו נשמרים מבלי הפסק משם. ואז תזכו ועשיתם אותם תוכלו לעשות עולמות חדשים ועי"ז ונתתי גשמיכם בעתם. גשמיכם מורה על כל מיני השפעות אתן בעתם דא עתו דצדיק על ידי העתות אשר נקבעו הצדיקים כן אסכים עמהם. וזה שפירש"י ז"ל כגון בלילי שבתות דידוע כי שבת מיני' מתברכין כל שתא יומין והצדיקים עושים גם שבתות דחול ומינייהו יזונו כולם. ונתנה הארץ יבולה ע"ד שפי' רז"ל עם הארץ עם שבגינם נברא הארץ וכן כאן ונתנה הארץ בה' הידועה ר"ל אותם שבגינם נברא הארץ בזכותם תתן יבולה. ועץ השדה יתן פריו. כי האדם עץ השדה כמו השדה שצריכה חרישה וזריעה וגשם וחום אז תגדל. כן האדם צריך לעשות כל הכנות אל עבודתו ולהתלהב לבו ברשפי להבת שלהבת יה ואז נכון לבו בטוח בעבודתו ית'.

וז"א ועץ השדה עץ לשון עצה היעוצה מי שמשית עצות בנפשו להיות בבחי' השדה כנ"ל להגיע לחקל תפוחין קדישין יזכה כי יתן פריו של הבוב"ה מה שביד הש"י ליתן יוכל הוא להשפיע והבן מאד:

א"י אם בחקותי תלכו וגו'. ויל"ד דהול"ל אם בחקי תלכו מה בחקותי לשון רבים ונ"ל ע"ד שיסדו לנו בנוסח הברכה וחק בשארו שם וצאצאיו חתם באות ברית קדש. ורמזו בזה ע"ד דאיתא בס"ק כי ע"י שמירת הברית הק' שנק' חק כידוע בשמור האדם אותו מלהוציא השפעתו כ"א במקום המותר לו וצריך לו גורם שמירת השפע עליון שלא תצא החוצה לאיש זר ח"ו כ"א אלינו עם סגולתו תלך השפע ועד פה תבוא ועולם העליון נק' גם כן חק ושמירת הברית ידוע תולה בשמירת ברית הלשון לא אחלל בריתי ומוצא שפתי לא אשנה כשאין האדם משנה מוצא פיו ושפתיו שלא לדבר לה"ר ורכילות וניבול פה כ"א דיבורו בקדושה בתורה ותפלה אינו מחלל ברית המעור כי ברית הלשון וברית המעור מכוונים זה כנגד זה כמבואר בס' ומובא אצלינו במ"א באריכות וזהו וחק בשארו שם שהש"י שם ועשה את החק השפע עליונה בשארו היינו בישראל דווקא שהם שארו הקרוב אליו על ידי כי וצאצאיו חתם באות ברית קודש ע"י שחתם צאצאיו את ישראל באות ברית קדש ובשמירת הברית קדש בקדושה ובטהרה הושם החק השפע עליונה בשארו דייקא ולא תלך החוצה ח"ו. וזפ"ה אם בחקתי תלכו כשתלכו עם החקות הנ"ל לשמור ברית המעור וברית הלשון ועי"ז עם החק והשפע עליונה כנ"ל אז ואת מצותי תשמרו מצותי רמז על הצוותא יחוד ושפע עליון תשמרו את השפע שלא תלך כ"א אליכם. ועוד זאת תוכלו לפעול ועשיתם אותם אותם אותיות את מ"ו. מ"ו הוא מילוי ע"ב גי' חסד שלא מיבעיא כשתרד השפע תוכל לשמור אותה אליכם דייקא אלא כי גם ועשיתם אותם שתוכלו לעשות ולתקן למלאות מ"ו להיות מלא חסד להמתיק הדינים ולהפכם לרחמים ולהשפיע כל טוב אמן:

א"י אם בחקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם. ודקדקו המפרשים על לשון הליכה דכתיב בחקים. והול"ל אם את חקותי תשמרו כמ"ש אצל המצות. והנראה לערכנו בהקדם לפרש הכ' גדול ה' ומהולל מאוד. פי' אע"פ שגדול ה' בכל העולמות העליונים עד א"ס ואין חקר לגדולתו אעפי"כ ומהולל מאד עיקר שבחו ותהלותיו מהעוה"ז מה שמשבחים אותו דרי מטה היינו ב"א הקרוצים מחומר. וזהו ומהולל מאד אותיות אדם. וזהו ג"כ וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. ר"ל ג"כ כנ"ל. וירא אלהים את כל אשר עשה פירוש הנשמות החצובות מתחת כסא כבודו ית'. והנה טוב ר"ל שהם מאירים מאד ע"ד וירא אלהים את האור כי טוב מלשון בהטיבו את הנרות

אעפי"כ שלח הנשמה הקדושה למטה לזה העולם להשיג תכלית ושלימות העבודה. מפני שקודם רדתה לזה העולם לגוף החומר אין לה שום הנאה ושכר מעבודתה. אע"פ שהיא מאירה היטב. וזהו והנה טוב קודם רדתה וכנ"ל. אעפי"כ מאד תקנה שלימות הטוב עד למאד רק בזה העולם וגם תיבת מא"ד אותיות אד"ם ר"ל עיקר השלימות יבוא לה ע"י רדתה לזה העולם בגוף האדם הקרוץ מחומר המונעה מעבודתו ית"ש ואעפי"כ היא מתחזקת ועובדת בכל כחה להבוב"ה. עי"ז בא לה עיקר השלימות. וזה ג"כ מאמר הכ' כאן אם בחקותי תלכו. וכבר כתבנו במקום אחר דחקים. רומזים לעולמות העליונים עדה"כ חק נתן ולא יעבור. וגם חק הוא לישנא דמזוני כנודע דהיינו שמעולמות העליונים באים כל השפעות טובות מבני חיי ומזוני. וזהו אם בחקותי תלכו. ר"ל כשתרצו ללילך בעולמו' העליונים ממדריגה למדריגה ומעולם לעולם מוכרחים אתם לשמור כל מצותיו. וזהו ואת מצותי תשמרו ע"ז תקנה לה הנשמה השכר הטוב הגנוז לה לעוה"ב מדה במדה לפי מעשיו הטובים. וגמר אומר ועשיתם אותם ר"ל אף עפ"י שהבוב"ה נתן לנו מצותיו הנעימים והוא עשה אותם אעפי"כ ע"י שאתם תשמרו אותם יהא נחשב לכם כאלו אתם עשיתם את המנות מעצמיכם ואתם בראתם אותם. אמן כי"ר והבן:

ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה ועין השדה יתן פריו יתבאר ע"ד דאיתא בהאריז"ל גש"ם גי' שבי"ל עה"כ יעו"ש כי הנה דרך נק' הדרך הכבושה ודרוכה לכל עובר ושב ואין מקום לתעות. לא כן השביל שאין רבים מצויים בו ויש בו מקים לתעות מדרך השכל. והבטיח הכתוב ונתתי גשמיכם היינו השבילים שלכם אתן ג"כ בעתם שיהיו מכוונים ומיושרים אל העת היא השכינתא קדישא שנק' עת כנודע. גם ונתנה הארץ יבולה שגם מן הארציות תתן יבולה להוביל שי למורא להעלות נח"ר למלך נורא ית"ש. ה"ק מן הארץ ע"ה גי' צ"ו יחוד א"ל אדנ"י שם נתן כח בארץ לסבול את העושים היחודים כמרומז בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ שברא הדברים השמיימים אנשי לבב צדיקים המייחדים שמו ית' גם ואת הארץ שנתן בהארץ לסבול אותם ולהעלות גם פשוטי העם ועי"ז ועץ השדה יתן פריו גם אותם שהם כמו עץ יתנו פרי ונח"ר לפניו ית' אמן:

א"י ונתתי גשמיכם וגו'. ג"ם מן גש"ם גי' חל"ה כידוע חל"ה אותיו' ח"ל ה' שתחול ותתחבר ה' תתאה ביה"ו ויהי' ה' אחד ושמו אחד ויחיש ביאת משיחנו שאז יהי' השם שלם. והנה ידוע מאמחז"ל זכו אחישנה לא זכו בעתה ואמר הבוב"ה ונתתי גשמיכם ע"י יחוד שם כבוד מלכותו באות ג"ם כנ"ל לייחד ולהעלות ה' תתאה כאמור אתן להיות קץ הגאולה בעתם בעת שיעשו ישראל וזהו ביאת אחישנה. ונתנה הארץ יבולה שגם מן

הארץ יוסיפו תת כח להיות יובילו שי למורא למלך המשיח וכדבדחז"ל. גם ועץ השדה יתן פריו השד"ה גי' שד"י המורה על הרחמים וכמו שרמזו התוספות ביבמות שרחמי שדי מרובים. יתן פריו ברחמים וחסדיו הגדולים עלינו ועכ"י אמן והבן:

ופניתי אליכם והפריתי אתכם והרביתי אתכם והקמתי את בריתי אתכם. ופניתי הוא לשון פנים על כי עם הפנים יוכל לפנות עצמו לכל צד שירצה כי עיקר הפנים שפנה כביכול עצמו ברצונו הפשוט לבריאת העולם הי' בשביל ישראל ובעבורם ועל ידם נק' בשם (אלהי ישראל). וזהו ופניתי אליכם שכל פניותו הוא אליכם ובשבילכם ולזה והפריתי אתכם ופירש"י ז"ל בפרי' ורבי' הוא כמשמעו גם שיפרו וירבו במצות ומע"ט שיוכל לעשותם בגדלות המוחין והשכליות והרביתי אתכם ופירש"י ז"ל בקומה זקופה הרמז שכל הניצוצות הנפילין תוכלו לזקוף אותם עש"ה ה' זוקף כפופים הוא ג"כ כנ"ל והקמותי את בריתי אתכם הקמת הברית תהי' אתכם וע"י. והנה קחשיב ואזיל ד' גווני נגד ד' עולמות אבי"ע. ופניתי אליכם מאצילות קדשו הנעלם מכל רעיון אאציל ואפנה כביכול אליכם להטיב לכם. והפריתי אתכם היינו כביכול בהשתלשלות לעולם הבריאה כפירש"י ז"ל והפריתי בפרי' ורבי' אשר מזה נעשה בריאה מחודשת והרביתי אתכם בעולם היצירה בהעלאת הניצוצין הנפילין לצרור אותם בצרור החיים. והקמותי את בריתי אתכם ירמז על עולם העשי' הגם שהוא עולם התחתון מ"מ הברית היא התורה עיקר הקמותו הוא בעוה"ז וכאשר ביארנו לעיל. ואני אקים בריתי אתכם לבל יהא לכם שום מונע בעסק התורה אמן והבן מאד:

א"י ופניתי אליכם וגו'. ופניתי הוא מלשון פנים שאתן לכם פנים יפות פנים קדושים וטהורים ואעפי"כ אינו זז ממשמעות פני' והטי' כי כשהאדם חוטא ח"ו אין לו פנים לשאת ראש ולהפוך פניו אליו ית' לעמוד לפניו פנים בפנים. או דידוע כי הרחמים קרויים פנים לא כן ח"ו מדה"ד. ואומר הכ' ופניתי שהפנים שלי היינו מדה"ר אתן אליכם ובידכם שתוכלו להמשיך הרחמים ותוכלו לעמוד לפני בקומה זקופה ולא תלכו שחוח. והפריתי אתכם. ופירש"י ז"ל בפרי' ורבי'. דידוע כי בי"ה ה' צור עולמים. עולם העליון נברא בי"ה ועולם הזה בו"ה וצריך האדם לייחד ולחבר עלמא תתאה בעילאה לחבר י"ה בו"ה ביחודא שלים. וזה רומז רש"י ז"ל בצחות לשונו בפרי' ורבי' ר"ל בפר י"ה שתעשו פרי למעלה בי"ה וריביה שיתרבה ויתגדל השם ויתחבר ו"ה בי"ה. והרביתי אתכם ופירש"י ז"ל בקומה זקופה שאתן רביי גם בהגוף שלכם שתהא קומה שלימה שגם הוא צורך הנשמה להתחזק בעבודתו ית' והקמותי את בריתי השפעתי יהי' אתכם כאשר תאמרו גם בריי"ת אותיות תביי"ר ע"ד שמובא אצלינו בשם מחותני הה"ק מו"ה אברהם בן הה"ק

מו"ה דובער זצלה"ה ע"פ וירד ה' על הר סיני הטעם בוירד ה' הוא דרגא תביר ע"ד אוז"ל נחות דרגא ונסיב איתתא כן צמצם כביכול עצמו לאהבתינו וירד על הר סיני עיין במ"א באריכות. כן צריך האדם לשבר לבו וכל גופו אליו ית' ובריו"ת ע"ה גי' תרי"ג שכ"ז תוכלו לפעול ע"י קיום תרי"ג פיקודין. ופירש"י ז"ל לא כברית הראשונה אלא ברית חדשה. רמז בזה שהגם שמקיים התרי"ג פיקודין ועוסק בתורה ועבודה יעבוד בכל יום בבחי' מחודשת וכל אשר עבד עד הנה יהא נחשב בעיניו כאלו לא עבד עדיין כלום. וכמו שמצינו באברהם אבינו ע"ה ואברהם זקן בא בימים שבא עם כל ימיו שבכל יום הוסיף באהבה ויראה קדושה וטהרה מחודשת מיום שלפניו וכמו שהאדם בכל יום הוא הולך וגדל מקטנותו אמנם אינו ניכר עד אחר עבור זמן מרובה ניכר מה שנתגדל מעט מעט. כן צריך להתגדל תמיד בעבודתו ית' מידי יום ביומו וזהו והקימותי את בריתי אתכם ר"ל אתכם ממש כמו שאתם גדלים כן יהא לבושיכם גדלים עמהם הלבושי קודש בקיום הברית הם התרי"ג פיקודין וכאמור:

והתהלכתי בתוככם והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם. ופירש"י ז"ל אטייל עמכם בג"ע. וכבר מבואר אצלינו הענין היטב ונוסיף עוד כי יאמר הכתוב מאין תמצא כזאת אשר הגוף מחומר הוצק יסודו יטייל עמו ית' בג"ע לז"א והייתי לכם לאלהים שגם לכם שהוא הגוף כנודע אהי' עמו שיהא כלול באלהים בחלק האלהות שבו היא הנשמה שהיא חלק אלהי ממעל לא יהי' חציו לה' וחציו לכם כ"א כולו לגבוה סלקא וגם החומר יזדכך לשוב לאלהות. ואתם תהיו לי לעם. את"ם אותיות אמ"ת דכ"ז גורם האמיתות לילך באמת ואז תהיו לי לעם שגם העם יהי' לי כמו שבארנו במ"ת כתיב ויקרא משה לזקני העם וגו' ויגד משה וגו' אשר כל המפרשים דקדקו מהו שוב ויגד משה ע"ש. ובארנו דמשה נתיירא להגיד דבריו מיד אל העם אולי ימאנו ויפסיקוהו מדביקותו לכן קרא לזקני העם זה שקנה חכמה חכמי ישראל וכראותם זה צעקו כולם יחדיו אשר דבר ה' נעשה ואמר הש"י למשה הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם ר"ל בצמצום כדי שיוכל גם העם לקבל ולז' ויגד משה הגדה ודבר חכמ' והמשכה גם את העם אל ה' ית' לשמוע מפיו ממש יעו"ש בארוכה במקומו ותמצא נחת. וזה אומרו כאן שגם אותם שהם בבחי' לעם יהיו ג"כ לי והבן:

א"י והתהלכתי בתוככם. ואחכמז"ל אטייל עמכם בג"ע וכו'. נראה לפרש עפ"י פי' הכ' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. ר"ל ונהר הוא לשון אור ובהירות שאור ובהירות יוצא מעדן ר"ל מההתקשרות כי עדן הוא לשון התקשרות כמו עידון בשר. ר"ל שההארה ובהירות גדול יוצא מהתקשרות הצדיק בהבוב"ה. להשקות את הגן כלומר להשקות

ולסייע אפילו לאותן אנשים שהם בבחינת גן שהוא מדריגה קטנה מלשון גנות. גם המה יוזכו ע"י לזה. וגם גן רמז לגן סדרים שבתורה. ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים רמז ג"כ לשם הוי"ה ב"ה בד' אותיותיו. וזהו גם כן שרמזו לנו חכמז"ל כאן אטייל עמכם בג"ע רמז כנ"ל:

ושכנתי בתוככם והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם. יבואר בהקדם מה שפירש אאמו"ר זצלה"ה הפסוק ויוצא משה את העם לקראת האלהים מן המחנה דבשעת מתן תורה הגביל עצמו הבוב"ה כביכול וצמצם עצמו לבוא לבחי' סוף וגבול הוציא את העם ג"כ מן המחנה כלומר מבחי' סוף וגבול לבוא לאין סוף ולהתדבק בהבוב"ה עכ"ד ודפח"ח. וזהו ג"כ מאמה"כ כאן ושכנתי בתוככם והייתי לכם לאלהים. ר"ל אבוא בצמצום כביכול להיות אלהיכם ולשכון בתוככם ולהיות לכם לאלהים ככה גם אתם תצאו מבחי' סוף וגבול ותתעלו לבוא בבחי' א"ס ולהתדבק בו. וזהו ואתם תהיו לי לעם. וגם תיבת ל"י גי' מ' רמז למדת מלכות ר"ל כנ"ל שתראו לבוא לבחי' א"ס ולהתדבק במדת מלכות אמן כן יהי רצון והבן:

ונתתי פני בכם ונגפתם לפני אויביכם ורדו בכם שונאיכם ונסתם ואין רודף אתכם. יש לפרש הכ' לטובה. ונתתי פני בכם פי' פנייתי שאפנה רק אליכם להטיב לכם. גם ונגפתם לפני אויביכם פי' כשיהי' חלילה קצת נגיפה ר"ל בעולם יהי' רק לפני אויביכם ולא יגע אליכם. ורדו בכם שונאיכם. דהנה מצינו בדחכז"ל שלכך נקראת ירושלים ארץ צבי צבאות גוים שכל מלכי האומות מתאוים להיות להם בית דירה בירושלים וכל מלכות שאין לה טרקלין בירושלים אינה חשובה לכלום. ונסתם ר"ל שתתנשאו למעלה מעלה מלשון הרימו נס. ואין רודף אתכם כי מצינו בזוה"ק בבלעם הרשע שהיה פורח באויר וצלי' משבט דן הי' פורח אחריו. כיון דחמא לי ההוא רשע עבר אורחא אחרא באוירא בקע חמש אוירין בההוא אורח ואסתלק ואתכסי מיני' מעינא. כדין אסתכן צלי' בההוא שעתא והוי בצערא דלא הוי ידע מה למיעבד כו' לזה אמר הכתוב ואין רודף אתכם שלא יוכל שום אויב ושונא לרדוף אתכם והבן. אמן כי"ר:

בשנת היובל ישוב השדה לאשר קנהו מאתו לאשר לו אחזת הארץ. יפורש עפ"י מאז"ל שנו חכמים בלשון המשנה שנ"ו גי' ספיר"ה ע"ה ספירה לשון הארה ור"ל שהחכמים צריכים לשנות וללמוד בלשון המשנה כמו שלמדו חכמי המשנה בגודל הארה וקדושה כן צריכים אתם ללמוד. והנה ידוע מאמר הזוה"ק כי מיום השבת מתברכין כולהו שתא יומין ומקדושת השבת ניתן חיות בכל ששת ימי המעשה וכמש"ה ויכלו השמים והארץ וגו' ויכלו לשון תאוה כמו כלתה נפשי כדאיתא בספרים ור"ל שביום השבת ניתן

כח ותאוה וחיות בכל הדצח"ם ובכל הנבראים להוציא פרי וכ"ז מקדושת השבת וכן כל יום שואב מקדושת השבת ולז"א היום יום א' בשבת שני בשבת וכן כולם כידוע. וזהו ויכל אלהים ביום השביעי אלהים גי' הטבע כי גם כל הדברים הטבעיים אין להם כח וקיום בלי כח אלהי המחי' אותם וזה נגמר ונשתכלל ביום השביעי וזהו בשנת היינו בספירת והארת היובל העליון כדי להגיע להארת עולם העליון כמו שכתבנו שנו חכמים וכו' שעי"ז עוסק בתורה ב בעוה"ז ומעורר הארה מעולם העליון שנק' יובלא כמו השבת כן השמיטות והיובל שאחריהם. ולהגיע לזה ישוב השדה. האדם שנק' השדה כמו השדה שמגדלת כל מיני צמחים ותבואות כן האדם יוכל לגדל כל המדות השבע. והאדם בשנותו את טעמו לזכות ליובל העליון אזי ישוב פעם אחר פעם ישוב ויחזור וישוב בתשובה. ונתן עצה להתעוררת התשובה אחת הוא לאשר קנהו מאתו כי הוא נק' קנין ממלך מ"ה הקב"ה מישראל שנקנים בעשרה קנינים כדאי' במד"ר על כי רצה להשרות ביניהם שכינתו יתברך דלית שכינתא שריא בפחות מעשרה. ולזה בעשרה מאמרות נברא העולם לפרוע מן הרשעים שגורמים סילוק השכינה. וזהו איבוד העולם שנברא בעשרה להשראת השכינה ולהנתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין העולם שגורמים השראת השכינה. וזהו קיום העולם שעיקר הבריאה לזאת היתה ובשום אל לבו הדברים האלה בוודאי יתעורר מעצמו לשוב בתשובה כמו הבן הישר הולך לומד והולך בדרך טובים לעשות נח"ר לאביו וכן תמיד ישים אל לבו לאשר קנהו מאתו כי הלא הוא אביך קנך וקנינך מאתו וכל מעשיך גם כן מאתו כי הבא לטהר מסייעין לו והשנית הוא לאשר לו אחוזת הארץ כי הוא מאחיז ומחבר את הארץ כי כל בשמים ובארץ ומתרגמינן דאחיד בשמיא וארעא דמייחד שמים וארץ לכן ראה שלא יהא נרגן מפריד אלוף ח"ו ועוד לאשר לו אחוזת הארץ שכל בשמים ובארץ שלו הוא ונתן לנו לאחוזת נחלתינו את הארץ הקדושה ושמא הגיע העת והעונה להוליכנו קוממיות לארצנו ואתה הוא המעכב ולכו הביטה וראה מה העון שלך גורם כי אתהן מעכב ביאת המשיח דלימטי רגלין ברגלין וכמאז"ל לעולם יראה האדם עצמו כאלו העולם מחצה זכאי וכו' עשה מצוה אחת אשריו שהכריע עצמו ואת כל העולם לכף זכות ואם כל זאת ישים אל לבו אם אבן הוא נימוח ובוודאי ישיב בתשובה וימהר ויחיש הגאולה במהרה בימינו אמן:

ספר במדבר

פרשת במדבר

ואתכם יהיו איש איש למטה איש ראש לבית אבותיו הוא. ונראה לבאר בהקדם דברי הה"ק זצלה"ה בספר נחלת שמעון כי הקשה לשאול מדוע ניתנה התורה בה"ס להורות על הענוה בהיותו נמוך מכל ההרים הלא טוב ליתנה בארץ המישור לא על הר המורה יותר על ענוה. ותירץ להורות נתן כי צריך לפעמים להשתמש במדת הגאוה דהיינו בעבודת ה' וכמש"ה ויגבה לבו בדרכי ה' יעו"ש. ולדעתי זפ"ה ה' מלך גאות לבש שהגם כי תועבת ה' כל גבה לב מ"מ להתגאות בדרכי ה' כדי להמליכו ית' שיהי' ה' מלך מגאות זה לבש עושה הש"י לבושי קודשא לכבוד ולתפארת. וזהו ואתכם יהיו איש. ואתכם שאתם בחי' איש בגוף החומר מ"מ יהיו אתכם בחי' איש היינו בחי' גבורה והגדלות דרכו של איש לכבוש ולהתגבר על היצר ועי"ז למטה איש תוכלו להטות עצמכם אל ה' איש מלחמה. ובזה ראש לבית אבותיו הוא תהי' כ"א ראש לכל בית אבותיכם ויובן ע"ד שאחז"ל כי ה' זרח משעיר ורצה ליתן להם התורה והראה להם לא תרצח ולא רצו לקבלה כי הובטח על חרבך תחי'. הופיע מהר פארן אל בני ישמעאל והראה להם לא תנאף ולא קבלוה. ואי' בספרים הלא אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו הי' לו להראות להם דבר שיוכלו לעמוד ותירץ כי אורייתא כולה חד כמו רמ"ח אברים ושס"ה גידים שאינו נקרא אדם כ"א בתשלום כל האברים והגידים. ככה התורה לא תושלם כ"א בשלימותה והש"י צפה כי לא יוכלו להתגבר על ב' מצות אלו ולא תהי' התורה ח"ו בשלימותה. לכן הראה להם זאת כדי שיקבלו ישראל והם יוכלו להתגבר ולקיימה בשלימותה ועי"ז ראש לבית אבותיו הוא ראש על בני עשו וישמעאל הגם כי הם הגדולים מיצחק ויעקב תהיו אתם עליהם לראש והבן:

והלוים למטה אבותם לא התפקדו בתוכם. י"ל דהנה כתיב וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך ודרז"ל א"ת בניך אלא בוניך שכל ישראל צריכים לבנות לייחד השם י"ה בו"ה והגם שאנחנו בחי' נוקבא המקבלים מאתו יתברך מ"מ אנתנו בבחי' ו"ה שפירושו שמחה שע"י מעשינו שאנחנו עושים נח"ר לפניו ית' בזה אנחנו גורמים שמחה למעלה והצדיק הפועל כ"ז נק' לוי ע"י שדבוק תמיד למעלה כמורה ע"ז מלת לוי י' רמז אל החכמה הקדומה ואות ו' הוא המשכה וחיבור אל אות ל' אל החכמה ובזה נתייחד י"ה בו"ה וכמש"ה "ואתם "הדבקים ר"ת ו"ה ע"י שאתם דבקים בו באמת תגרמו בה' אלהיכם שתייחד השם ויהי' אלהיכם ע"י אלהות שלכם שאתם עובדים ואז חיים כולכם חיים גי' אהי"ה הוי"ה אהי"ה כידוע להיות דבוק בשמות האלו ואז יכולים לפעול כ"ט. וז"א

ושאבתם מים בששון כי על ידי העלאת ה' תתאה שהוא חמש"ה אותיות שמח"ה שנעשה למעלה כנ"ל תזכו לשאוב מים. היינו השפעות קדושות בששו"ן אותיות שו"ש נ' על ידי שמחת הנון שערי בינה כנ"ל שתגיעו לעלמא דיובלא עלמא דחירו ולא תצטרכו שום ע בדות וכמש"ה ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה ולא יעבוד עוד כי יבוא לו העבדות בקל בלי טירחא עוד. וזהו והלוים אותיות ו"ה העלאת השמחה כנ"ל וזוכה לבוא אל ים גי' נ' כנ"ל וממשיכים כ"ט הם אומרים תמיד כי זה בא למטה אבותם בזכות האבות. ולא התפקדו בתוכם והם כאלו אין נפקדים ונזכרים בדבר זה ולא פועל ידם עשתה זאת כ"א זכות אבות גרם זאת והבן:

א"י והלוים למטה אבותיו וגו'. עפ"י דאי' באוה"ח שלזה לע"ע אין הבכורות נפדין ע"י הלוי כי כבר נתקדשו הלוים מאז באמרו ואני הנה לקחתי את הלוים יעו"ש נמצינו למדין כי הלוים הם דבוקין בו ית' ולזה נאמר והיו לי הלוים ל"י גימ' מ אות מלכות הרצון על כי הם במדרגה גדולה שדבוקים בו לכן יהיו בבחי' לי במדת מלכותו להיות גוזרין ואני מקים דבריהם ואומר עצתם תקים כמוני כביכול. וזהו והיו לי הלוים ל"י דייקא אבל שארית ישראל אשר לא כחם יפה להיות דבוקים תמיד לכן ישראל אותיות ל"י רא"ש שמבקשים שיהי' י ועמי בראש העליון וז"א דהלוים הם הצדיקים שנאמר עליהם והיו לי אשר בכחם. למטה אבותם. להטות עצמם אל אב העליון להיות כמוהו כמוהם כביכול לא התפקדו בתוכם כי אינם נכללים בתוכם והבן:

א"י והלוים למטה וגו'. והלוים לשון לויה וחיבור ודיבוק ור"ל הצדיקים למטה אבותם. אזי בכחם להטות עצמם אל בחי' ומדות האבות הקדושים ללכת במדותיהם ובדרכיהם ועוד זאת פעלו לא התפקדו בתוכם לא הוא אי"ן העליון שנק' לא שהוא בלתי מושג התפקדו הצדיקים נפקדים שישרה אל עליון בתוכם:

א"י והלוים למטה וגו'. דידוע כהן הוא בחי' החסד ולוי הוא מדת הגבורה לכן בא הכ' כמתמי'. והלוים למה הועמד בחי' הלוי שהוא הגבורה לכן השיב כדי למטה אבותם כי איזה גבור הכובש את יצרו ומתגבר עליו כדי להטות עצמו לאב העליון. גם למטה מלשון ענפים כי כשאין לאדם גבורת אנשים לא יוכל להוליד ולהקרא אב לכן נברא כח הגבורה שיעשה מט ה ושבט ענף עושה פרי שיקראו אבותם. ואמר לא "התפקדו "בתוכם ר"ת ז"ל לשון הזלה והמשכה כמו יזל מים מדליו. דידוע דהטפה קדישא נמשכת ממוח ואז ראוי להוליד. גם לא רמז על אי"ן העליון כנ"ל התפקדו ר"ל שיופקדו להשיג השפעה מאל עליון ולהמשיך הטפה קדישא ממוח להוליד בנים ולהשפיע כל טוב והבן מאד

אך את מטה לוי לא תפקד ואת ראשם לא תשא בתוך בני ישראל. א"ך גימ' אהי"ה וידוע מהזוה"ק אהי' הוא דזמין אנא לאתגליא. הרצון שכל מי שישוב בתשובה שלימה וירצה להשיג אותי כביכול אני מוכן ומזומן להתגלות לו. מטה לוי. ר"ל מי שמטה מו להיות מלווה ומחובר ודבוק בו ית'. אמר אך את מטה לוי וגו' ר"ל בחי' אהי' דזמין לאתגליא לא תפקוד לא תחסר בשום פעם בחי' זו ממי שמטה עצמו לדבקה בו ית' כי הוא ברחמיו יתגלה אליהם. תפקד מלשון חסרון כמו ולא נפקד ממנו איש ואת ראשם לא תשא וגו' ידוע רא"ש מורה על מילוי אלהים עיין בכוונות האר"י ז"ל במוסף ר"ח ולכ"א את ראשם היינו בחי' האלהים והדינים לא תשא בתוך בני ישראל כ"א תמיד רחמים עלינו:

א"י ואת ראשם וגו'. ע"פ מה שהתחלנו לבאר אך את מטה לוי כנ"ל ואת ראשם וגו' מי שבא אל הראשית אל בחי' מטה לוי וכנ"ל לא תשא ר"ל תגביה ותתנשא עצמך להיות מובדל מכלל ישראל כ"א בתוך בנ"י תוכל עצמך עמהם והבן:

איש על דגלו באתות לבית אבותם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאוהל מועד יחנו. יבואר ע"ד שדרשו במד"ר ודגלו עלי אהבה א"ת ודגלו אלא ודילוגו. כי הן אמת שעיקר העבדות הוא בשבע מדות לתקנם אחת לאחת אבל כולם כל הז' נכלל בג' מדות חג"ת המרומזים נגד האבות שצריך להתגבר כאיש על היצר לתקן כל המדות ולדלוג משבע מדות ההפכיים ולהאיר אותם בשבע הספירות וזה אי"ש עם האותיות גי' שד"י שהאיש הדבוק בשמו ית' זוכה לזה על דגלו ע"י שדולג להיות מואס ברע ובוחר בטוב. באתות לבית אבותם ר"ל בהמדות שהם נגד האבות היינו ג' מדות חג"ת כנ"ל. ואז יחנו בנ"י יש להם חנייה ומנוחה אצלו ית'. גם יחנו לשון חן בזה יש להם חן בעיני ה' וזוכים מנגד וגו' מנג"ד גי' א"ל אדנ"י ע"ה להראות כי הוא יתברך אל אדון על כל המעשים ואז סביב לאהל מועד יחנו. שסביב לאהל הוא הארת השכינתא שנק' מועד ויו"ט יחנו במנוחה והשקט ובכל טוב אמן:

א"י איש על דגלו ונו'. דידוע כי הגם שהאדם לומד ומתפלל העיקר צריך להיות במחשבה קדושה וטהורה להתקשר אז בו ית' כי הוא הנותן התורה והתורה כזו נקרא אות על כי נשארת אות ורשימו להגן על האדם כמאמרינו ז"ל תורה בין בעידנא דעסיק בה בין בעידנא דלא עסיק בה מגינה ומצלה. ולכן התורה היא החכמה הוא בל"ב נתיבות החכמה כי הכל תלוי בלבא כי אפי' חוש הראות תלוי בלב כמארז"ל שוריינא דעינא באבנתא דלבא תליא ולכן בינה לבא ובה הלב מבין. ולכן התחנן דהמע"ה לב טהור ברא לי וגו'. ולזה עיינין ולבא תרי סרסורי כו' וע"י הבינה עולם התשובה נתקן הכל. וז"א איש על דגלו מי שירצה להיות איש ולישאר על דגלו מצבעו אזי באתות גם בהאתות

היינו בהתורה כנ"ל יראה שתהי' לבית אבותם. היינו במחשבה טהורה כי המחשבה נק' אב כידוע ככה יחנו בנ"י אותם הבונים להיות ישר אל שיהי' כביכול מיושרים ושוים עם אל פב"פ אתו ית' גם יהי' צירוף שיר אל שיוכלו לשורר לפניו יתברך ולשבחו ואמר עוד מנגד סביב לאהל מועד יחנו שיש עוד בחי' אחרת מעולה מנג"ד נוטריקון "נא "גבור "דורשי שיש המתגברים אפילו שלא בשעת תורה ותפלה דורשים תמיד יחודו ואחדותו אפילו בדברים הגשמיים המה תמיד סביב לאוהל מועד יחנו והבן:

הקרב את מטה לוי והעמדת אותו לפני אהרן הכהן ושרתו אותו. דידוע דהצדיק נק' לוי שדבוק בו ית' כי אות י' מלוי רומז על השם בשלימות כי י' מספרו כ' כזה יו"ד ואות ו' החיבור גי' כ"ו והצדיק מלווה בהיו"ד כנ"ל בפסוק והלוים ע"ש. ואמר הקרב את מטה לוי שתקריב גם את המטה עצמו אל הצדיק שנק' לוי והעמדת אותו לפני אהרן שיחשב כאלו הוא בבחי' אהרן הכהן כדמות הכהן עליון כמלאך מיכאל המשרת למעלה ואז ושרתו אותו יעשו שירות התגלות אות ו' היינו גילוי האלוהות המייחד ד' קצוות ומעלה ומטה שהם ו"ק והבן:

ושמרו את כל כלי אהל מועד ואת משמרת בני ישראל לעבוד את עבודת המשכן. יבואר עפ"י מה שכתוב לעיל בארוכה כי האדם צריך לשמור וכל גופו ואבריו כי היכל ה' המה כמו המשכן עם הכלים כן האדם עם כל אבריו וגידיו וצריך לשמור כל פרטי אבריו בקדושה ובטהרה כמו שבמשכן הוכרחו להיות כל הכלים בשלימות לא יחסר אחד מהם כן צריך האדם להיות כל אבריו בשלימות לא יפגום אחת מהנה והעיקר העיינין ולבא כמו שביארנו לעיל בפסוק איש על דגלו יעו"ש וזה ושמרו את כל כלי אוהל מועד שישמרו את כל הכלים מאהל מועד היינו כלי הגוף ועי"ז יוכלו לשמור את משמרת בנ"י שיהי' ישראל כנ"ל בפסוק הנזכר ובזה יוכלו לעבוד את עבודת המשכן שכל מה שנפעל ע"י עבודת המשכן המתקת הדינים והמשכת כ"ט יגרמו ע ע"י מעשיהם אמן:

נשא את ראש בני קהת מתוך בני לוי למשפחותם לבית אבותם. דידוע עבודת בני קהת הוא קודש הקדשים וידוע כי עיקר העבדות לבוא למדת התפארות דמות דיוקן אדם. והנה הצדיקים נקראים בני קהת מלשון קיבוץ שמקבצים כל המדות לבוא אל התפארות כי הוא העיקר וממנו יבנה בית. ואמר נשא את ראש שיהי' נשיאות ראש אל בני קהת כנ"ל כי מתוך בני ישראל מתוך הוא הפנימות בני לשון בנין שפנימות בניינם הוא לייחד שמו ית' והפנימות מן בנ"י כזה בי"ת נו"ן יו"ד הוא יוו"ד גי' כ"ו כמנין השם שזה עיקר בניינם להיות מלווה ומיוחד השם ואז למשפחותם לבית אבותם. כי יעקב אמר בקהלם אל תחד כבודי ופירש"י ז"ל והיכן נזכר שמו בהתייחסם על הדוכן לכן נאמר למשפחותם

אז יהי' ראוי שייתיחסו משפחותם אל בית אבותם כי אוחזין מעשה אבותיהם בידיהם וללכת בדרכיהם ולזה נאמר כאן למשפחותם ואח"כ לבית אבותם לא כן בפ' נשא הוא להיפך והבן:

לחג השבועות

בחודש השלישי לצאת בנ"י מארץ מצרים וגו'. עד מן ההר לאמר דידוע מהאר"י ז"ל כי בליל פסח בא הגדלות ואח"כ מסתלקין המוחין עד אשר ילקטו לאחד אחד הטעם כי הש"י ברוב רחמיו וחסדיו שחס עלינו ופרקינן ראה אותנו עירום וערי'. ואם נשתהינו במצרים עוד מעט כבר היינו משוקעים שמה כידוע לכן ברחמיו הופיע עלינו אור קדושתו והוציאנו משם ואור קדושתו הי' מאיר על פנינו כמו קירון עור פני משה אשר בזה יכולנו לצאת משם. ולמען לא ניכול נהמא דכיסופא כ"א יגיע כפינו נאכל ואז אשרינו וטוב לנו ניטל ממנו אח"כ גדלות הנ"ל עד אשר בכח ידינו נעבוד ונתקן בימי הספירה כל המדות עד אשר נבוא להארה הקדומה שהי' בצאת ישראל ממצרים. וזהו בחודש השלישי בהתחדשות השלישי שהי' בחודש השלישי הי' ההארה גדולה כ"כ כמו לצאת בני ישראל מארץ מצרים שהעידה תוה"ק כי תיקנו מדותיהם עד שבאו לגדלות הראשון. ביום הזה בהארה זו באו מדבר סיני ודרז"ל שירדה שנאה לאוה"ע כמשל המקטרג על בן המלך שאינו הולך בדרך הישר ולקח המלך את בנו תחת כנפיו והורהו דרך זו ילך וכשמוע הבן מוסר האב אז שנא המלך את המלשין על בנו באומרו הבט נא וראה על מי הלשנת וראה כי דרכיו טובים ונכוחים ולכן בזה יראה שנאה לאוה"ע. או בחודש השלישי רומז על בחי' התפארת הכולל כולם ואמר כשבאו בחודש השלישי לבחי' הת"ת אזי מיד ביום הזה בהארה זו באו מדבר סיני יכלו לקבל התורה כי התורה נקרא ג"כ תפארת. ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני עדש"ה סור מרע ועשה טוב שאינך צריך לכוף עצמך יותר מדאי ולשהות זמן כביר לתקן הכל אל הטוב כ"א סור מרע שתסור עצמך מהיות רע ותקבל עליך לבל לשוב עוד לכסלה אזי מיד ועשהב טוב ועשה לשון תיקון תוכל לעשות טוב. וזהו ויסעו מרפידים מיד בנסעם מרפיון ידים מלהיות רפוי ידים ועצל בעבודתו ית' אזי מיד ויבואו מדבר סיני לקבלת התורה. ויחן שם ישראל נגד ההר דהתורה נק' הר כי נקנית במ"ח דברים והוא מ"ח מעלות מעלה ע"ג מעלה כמו הר. וכן ע' אנפין לתורה בהגיע מפנים לפנים הוא עולה כמו הר וכ"ז ע"י בואו למדת הת"ת כנ"ל יזכה לתורה שהוא ג"כ תפארת כתפארת אדם לשבת בית. וז"א ויחן שם ישראל ויחן לשון חן שבאו לבחי' חן. נגד הוא שם שלישי משם מ"ב נג"ד יכ"ש והוא התפארת ולזה נגד הוא למזרח הזריח עליהם ההר הוא התורה. ומשה עלה אל האלהים

כי הנה השם א"ל ראה נתתיך אלהים לפרעה הפשוט כפשוטו אמנם צריך להבין אומרו ראה המורה על הסתכלות בחכמה. דהי' די אם אמר נתתיך אלהים לפרעה מהו ראה וגו' אמנם דהנה הש"י צופה בראש מה יהא בסוף שעתיד משה לקבל התורה מידו והאיך אפשר אשר אדם ילוד אשה ילך בין מלאכי מרום לקבל דת אש. לכן מול זה א"ל ראה ר"ל שתראה ראי' שכליית נתתיך אלהים לפרעה כפשוטו להכותו ולרדותו אבל עוד לך ראי' שכליית שנתתיך להיות בחי' אלהים לפרעה עבור התגלות האלהות שיתגלה ע"י שתוכל לקבל התורה לכן נתתיך בבחי' אלהים. וזהו ומשה עלה אל האלהים ומשה הי' לו עלי' לבחי' אלהים כנ"ל ולזה ויקרא אליו ה' מן ההר יכול לקרותו שיכנס להר וגם לאמר שיוכל לקבל התורה ולאמר אותה לזולתו ר"ל למסרה לישראל לגלות להם צפוניה ומסתוריה והבן:

א"י בחודש השלישי לצאת בנ"י מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני. יבואר בהקדם לפרש הפסוק סור מרע ועשה טוב. לכאורה הוא אריכת לשון דודאי כשסר מרע הוא ממילא עושה טוב. אך דהנה אחז"ל כשעושין תשובה מאהבה זדונות נעשות להם כזכיות וזהו פי' סור מרע ר"ל כשעושה תשובה מאהבה אז ועשה טוב נעשה מהרע עצמו טוב שמהעונות נעשו זכיות. וגם איתא בכתבי הה"ק אאמו"ר זצלה"ה דתיבת מר"ע אותיות עמ"ר פי' כשסר מרע נעשה מתיבת מר"ע עמ"ר וצריך פירוש לפירושו. ונראה לערכינו דהנה כשהאדם חוטא ח"ו מסתלק השכינה מעליו אבל כששב מאהבה כנ"ל הוא חוזר וממשיך את השראת השכינה הקדושה עליו וזהו הרמז סור מרע דהיינו שיהא תשובה מאהבה כנ"ל ונעשה מתיבת מרע צירוף עמר ר"ל דעומר הוא לשון מדה המחזקת דבר הניתן בתוכה. כמו כן האדם הוא כלי מחזיק ברכה ומוכן לחזור להמשיך עליו השראת אלהותו ית'. והשכינה הק' נקראת טוב כנודע. וזהו ועשה טוב היינו שיסור מרע ויהפוך לעמ"ר להיות כלי כנ"ל לקבל השראת שכינתו ית' המכונה טוב וזהו פי' הכ' ביום הזה באו מדבר סיני. ר"ל ביום הזה בעצמו שיצאו ממצרים באו מדבר סיני היינו לקדושה העליונה ע"ד הנ"ל סור מרע ועשה טוב שמהרע עצמו נעשה טוב כשהתשובה הוא מאהבה והבן:

ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר. לכאורה יל"ד דהול"ל השם קודם דהיינו ויקרא ה' אליו לאמר. ויבואר עפ"י הכ' וירא אליו ה' באלוני ממרא וג"כ דקדקנו כנ"ל דהול"ל וירא ה' אליו אך דהנה אחז"ל בן שלש שנים הכיר אברהם את בוראו. לז"א וירא אליו ה' ר"ל לגודל בחינתו המעולה שהכיר את בוראו בהיותו עדיין קטן בן ג' שנים. זכה להתגלות השם ב"ה. וזהו אליו מחמת גודל בחינתו. לזה הקדים אליו להשם. ועפי"ז

יבואר ג"כ כאן ומשה עלה אל האלהים. ר"ל מחמת הבטחת הש"י שהבטיחו בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה ובכח הזה עלה ולא בכחו ועוצם ידו ויכולתו כי מרע"ה הי' עניו מכל האדם. ולזה באה תשובתו ית' אליו ויקרא אליו ה' כנ"ל מרמז בתיבת אליו קודם השם להודיע שמבחי' המעולה שעבד להבוב"ה באמת ובתמים עי"ז עלה אל האלהים וראוי לנתינת התורה על ידו והבן:

ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר ויהי קולות וברקים וגו'. לכאורה יש לדקדק על לשון ויהי לשון צער ומה שייך כאן לשון צער אדרבה בכאן הי' גודל השמחה כידוע. אמנם הכלל מונח שתיבת ויה"י גי' א"ל ומרמז על גודל החסד. ויבואר עפ"י דברי אדמו"ר הה"ק מו"ה אלימלך זצלה"ה שהאדם בעוה"ז מוכרת לתקן במעשיו הטובים כל הג' עולמות דהיינו עשי' יצירה בריאה ע"כ ובזה י"ל כאן ויה"י מורה על חסד כנ"ל שזהו מחסד אל. ביום השלישי. יום רמז על עולם העליון שנק' יום. השלישי ר"ל בעולם השלישי דהיינו בריאה. בהיות הבקר. ר"ל נעשה ג"כ גודל הארה ובהירות כי בקר מרמז על בהירות וזהו ג"כ פי' ויהי קולות ר"ל שג"כ הי' מחסד אל אף מהקולות שיצאו מפשוטי העם שרוצים לקבל התורה ברצון טוב. היה ג"כ וברקים. למעלה דהיינו שהביאו גודל בהארה ובהירות בעולמות העליונים מדיבוריהם. וענן כבד על ההר יבואר בהקדם לפרש הפ' הנה אנכי בא אליך בעב הענן ויל"ד ג"כ כנ"ל דכ"מ שנאמר הנה מורה על לשון שמחה ואיך שייך כאן לשון שמחה שיבוא אליו בעב הענן. והנה בתחילת ההשקפה אמרתי ליישב עפ"י מאמרינו מאז על פסוק וישב משה את דברי העם אל ה'. דהנה כשאמרו כל ישראל פה אחד נעשה ונשמע באמת גמור. בודאי דיבורם הי' עושה רושם למעלה והוטב מאד בעיני הבוב"ה אך עכ"ז לא הי' כ"כ עילוי לדיבורם מחמת שיצא מפי פשוטי העם ג"כ שהיו עדיין בגשמיות. לזה נאמר וישב משה את דברי העם דהיינו דברי הפשוטי העם אל ה' דהיינו שמשה רבינו ע"ה הי' מעלה דיבורם ג"כ לעלות אל ה' וזה ג"כ הרמז בכאן הנה אנכי בא אליך בעב הענן דהיינו שיעלה לפניו ית' לרצון ולנחת רוח אפילו הדברים מפשוטי העם שמכונים בשם עב הענן דהיינו שהם עוד מעט בגשמיות וכנ"ל והבן:

א"י בהקדם לפרש הכ' כי ענן ה' על המשכן יומם כ"י נוטריקון "כנסת "ישראל. פי' שכנסת ישראל המה תמיד. ענן ה' דהיינו רחמים. על המשכן ר"ל הגוף מכונה בשם משכן שהוא משכן להשראת הבוב"ה בתוכו. יומם רמז לבהירות שמחמת זה הם תמיד בגודל הבהירות וידוע שיש ב' מיני עננים לטוב ולהיפך. כי הפנימות מורה על רחמים וזש"א הכתוב הנה הוא לשון שמחה אנכי בא אליך בעב הענן היינו בחי' עב של הענן ר"ל העביות ופנימות שהוא רחמים. גם ע"ב גי' חס"ד לזאת יש שמתה לפניו ית'. וזהו

ג"כ פי' וענן כבד על ההר כי כבו"ד גי' כ"ו מספר הוי"ה ב"ה שהוא מורה ג"כ על רחמים. וזהו וענן כבד וכנ"ל שיהא ענן ה' שהוא רחמים על ההר. וקול שופר חזק מאד י"ל ג"כ ע"ז הדרך כי ידוע קול מורה ג"כ על פנימיות. והנה אותיות שופר במילואם הם שי"ן וא"ו פ"א רי"ש אות אמצעי משי"ן הוא י' מאות ו' הוא א' ובאות פ"א אין בו אות אמצעי. ומאות רי"ש האמצעי הוא ג"כ י'. יא"י גי' כ"א כמנין שם אהי"ה. והנה השם אהי"ה מורה דעתיד אני לאתגליא. דהנה ידוע דעיקר כוונת הבריאה ישראל עלו במחשבה בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית. היינו בשביל שעתיד להתגלות אלהותו ית' עליהם וע"י יתגלה ויתפרסם בעולם אלהותו ית'. ע"י נסי מצרים ונסי הים וקבלת התורה בקולות וברקים. וזה הרמז כאן וקול שופר ר"ל הפנימיות משופר דהיינו השם אהי"ה דמורה על דעתיד אנא לאתגליא בחי' זו חזק מאד בשעת מ"ת דהיינו שרצה הש"י שיתגלה אלהותו יתברך כביכול עליהם ולזה הי' צריכים טהרה וזיכוך גדול לנפשם בגודל ההתפשטות עצמם מכל וכל מגשמיות ולזה נאמר ויחרד כל העם אשר במחנה ר"ל שפחדו וחרדו מאד מחמת שדבוקים עוד באפס מה בזה העולם ובגשמיות קצת לזאת כתיב ויוצא משה את העם לקראת האלהים מן המחנה כנ"ל בשם הה"ק אאמו"ר זצלה"ה כיון שראה משה שכביכול מצמצם עצמו לבוא לבחי' סוף וגבול. ע"כ הוציא גם את ישראל מן המחנה שלהם לבוא ולהתדבק עצמם לבחי' האלהים א"ס ב"ה וכנ"ל. בתחתית ההר. ההר רומז לשכינת כבודו ית' כידוע מס"ק ר"ל שהתיצבו תחת שכינת כבודו ית"ש ושכינתו יתברך מחופף עליהם ככלה הנכנסת לחופה. כן יגן השם עלינו ונזכה במהרה לקבל עלינו התורה הקדושה ברוב קדושה וטהרה אמן:

א"י ויהי קולות וברקים וענן כבד על ההר. יבואר דהנה אי' במדרש שהי' ישראל נרדמים בשינה עד שהוכרח משה לעוררם לקבלת התורה. ולכאורה יפלא על בני אל חי אשר התורה העידה עליהם שמיד ביום א' דר"ח באו מדבר סיני בהארה עצומה וכאשר ביארנו לעיל פיה"כ בחודש השלישי ע"ש. ובהגיע תור קבלת התורה חטפתם שינה. אמנם יובן דהן אמת דכולם התיצבו למעמד הר סיני אמנם בודאי הי' בחי' שונות ומחלוקת לא ראי זה כראי זה כ"א בבחי' מיוחדת. וכאשר באמת נגש אל הערפל וגו' אהרן חוץ ממנו ושאר ישראל העיד בהם הגבל את ההר וקדשתו והעם אל יהרסו לעלות כל עיקר ומי לנו גדול מאבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב כ"א אחז דרכו דרך הקודש אברהם בחסד יצחק בגבורה יעקב בתפארת כ"א בבחי' אחרת ככה קהלת יעקב עדה הקדושה הי' בהם גבוהים וגבוה על גבוה. וזהו ויהי קולות וגו' מורה על הכת המעולה כי קול מורה על הפנימיות והוא דבר דלא פסיק תמיד כי פנימיי לא יופסק. ויש עוד כת אחרת

בחי' ברקים שנתנוצץ בקרבם ניצוץ הקדוש מאתו יתברך כברק המבריק לעין ואח"כ נעלם. ככה הם לא יכלו עמוד בתמידות בדביקותו כ"א כברק ולמטה מכולם הכת אשר הוא בבחי' ענן אשר עב הענן סך בעדם אמנם אעפ"כ התחזקו עצמם אל כבד למען כבוד הבורא כבד כאלו נכתב בחולם ומושך וא"ו עמו כבו"ד גי' ל"ב להשיג ל"ב נתיבות החכמה וזכו על (כמו אל) ההר כנ"ל ככה הי' לכ"א לפי ערכו התגלות קבלת התורה והנה בודאי אלו שהם בבחי' קולות לא הי' ישינים כי הם כנהר שאינו פוסק מדביקות וכן אלו שהם בבחי' ברקים אמנם אלו שהיו בבחי' ענן חטפתם שינה ואעפ"כ הובאו אל כבוד ההר והבן:

פרשת נשא

וכל תרומה לכל קדשי בני ישראל אשר יקריבו לכהן לו יהי'. יתבאר בהקדם לפרש שינוי הלשון בריש הפרשה. דבבני גרשון כתיב לבית אבותם למשפחותם ובבני מררי בהיפוך למשפחותם לבית אבותם. וכבר עמדו בזה כל מפרשי התורה יעו"ש. ונבאר בו עפ"י מאמרינו כבר כי גרשו"ן אותיות ג"ר שער נו"ן שמקוריהם ודירתם תמיד בדביקות למעלה בשער הנו"ן וזה מאמחז"ל אריב"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות והדקדוק ידוע אומרו צדיק וצדיק בכפילא. ונראה כי הנה יש צדיקים שמדקדקים במצות להזהר בנט"י ובברכת הנהנין כראוי וכן בכל המצות וגם זה טוב מאד. אבל יש צדיקים גדולים שהאכילה והשתיה וכל דברים הגשמיים טוב הי' בעיניהם שלא לאכול ולשתות אלא שההכרח גורם להם שבונים בזה בעולמות העליונים וממשיכים את הבוב"ה לעוה"ז ע"י כוונותיהם ויחודיהם בעת האוכל. אבל מעצמות המאכל אין להם הנאה ממנו בגופניות וכמו שמצינו ברבינו הקדוש שהגבי' עשר אצבעותיו למעלה ואמר שגלוי וידוע לפניו שלא נהניתי מעוה"ז אפי' באצבע הקטנה. ולכאורה יפלא וכי לא אכל ושתה כדרך כל האדם אלא כוונתו הי' שלא נהנה הנאה גופניית מהאוכל אלא הכל לצורך גבוה וכנ"ל. וגם בכל דור לא אלמן ישראל ויש ביניהם צדיקים כאלו שכל כוונתם כ"א להמשיך הבוב"ה ולייחדו עם כנסת ישראל וזה אומרו עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ר"ל לצדיק כזה שכוונתו תמיד להיות וצדיק בוי"ו החיבור לחבר צדיקו של עולם עם כנ"י ינחילהו ש"י עולמות להיות לו למתנה והנה בני גרשון רומזים לצדיקים הגדולים שדירתם תמיד למעלה כנ"ל והם תמיד לבית אבותם דבוקים באב העליון עי"ז פועלים להמשיך כל טוב למשפחותם שעי"ז נשפע שפע טוב לבית ישראל. ובני מררי רמז על סוג הראשון שזכרנו שחייהם מרורים בטרדת הזמן על הפרנסה ועל הכלכלה הש"י יראה בענייהם ויושיעם. ועם כל זאת לא ישכחו ח"ו את הבוב"ה ומדקדקים במצות

ובברכות כנ"ל בהם הקדים למשפחותם שהם דבוקים בצרכי משפחותם ואעפ"כ לבית אבותם יזכו להדבק באב העליון כי הצדיקים הגדולים מעלים אותם. וזה וכל תרומה וגו' וכל רומז על הצדיקים דמייחדי שמיא וארעא להיות נשקי להדדי יחוד קוב"ה ושכינתי' תרומה ר"ל הפעולה שיתרוממו ויתנשאו הצדיקים האלו הוא לכל קדשי ב"י לפי ערך קדושת בני ישראל שמקדשים ומטהרים עצמם מכל חטא ואשמה מניבול פה ורכילות לה"ר שקר גורמים הרמה והתנשאות להצדיקים ואז עי"ז וכל תרומה. וכל הם הצדיקים תרומה עי"ז יכולים להרים ולהעלות כלל ישראל כי לכל קדשי בני ישראל כי לפי התקדשם כן יכולים להעלות אותם כמשל המגביה חבירו אם מכביד עצמו אינו יכול להגביהו אבל כשהחי נושא את עצמו בקל להגביהו. גם וכל תרומה וכל הוא הבוב"ה כי כל בשמים ובארץ מתרגם דאחיד בשמיא וארעא מתרומם ג"כ כביכול לכל קדשי ע"י קדושת ישראל ובזה וכל תרומ"ה אותיות תרו"ם ה' מתרומם ומתחבר ה' תתאה בעלאה ויהי ה' אחד ושמו אחד וימהר ויחיש לגאלינו כי בזה תולה הגאולה. ואמר אשר יתן לכהן. מה שהצדיק נותן הכל ומקרב כולם אל הכהן הוא הבוב"ה חסד עליון. לו יהי'. להצדיק יהי' שכר הרבה עבור זה גם פועל לו יהי' שיראו ויכירו הכל כי לו לבדו יהי' ישראל חבל נחלתו ומי יערב לו לגשת להרע להם ח"ו וכל רואיהם מכירים כי הם זרע ברך ה' וכל טוב להם אמן:

יברכך ה' וישמרך. ירצה יברכך בזה שיהא שם ה' שורה עליכם ובזה וישמרך מכל רע כי כאשר יראו הכל כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך:

א"י "יברכך "יהו' "וישמרך. ר"ת י"ו כמנין השם הקדוש הוי"ה שהוא גי' כ"ו ובמילוי כזה כ"ף ו"ו. כ"ף גי' ק' אות קדושה שקדושתו ית' שורה עליך. ו"ו גי' י"ב רמז לי"ב צירופי הוי"ה שהגם שהוא אחדות הפשוט מ"מ יש י"ב צירופי הוי ה לכל חודש חיות הראוי אליו. וס"ת יברכך' ה' וישמרך גי' מ"ה שיברכך בחיות ההוי"ה ותהי' בדמות דיוקן אדם. אמנם לזה צריך האדם שמירה שישמור עצמו. ולזה הבטיח וישמרך שיתן בך כח השמירה שתוכל לשמור נפשך רוחך ונשמתך כי הבא לטהר מסייעין אותו והבן:

יאר ה' פניו אליך ויחנך. כי עיקר הפנים של ישראל כשבא להם הויה. ורחמים משם הק' הוי"ה בעצמו. לא כן ח"ו כשישראל אינם ראוים וה' הטוב מדרכו להטיב מוכרח להשפיע לנו ע"י החילוף שם הוי"ה באותיות טדה"ד כידוע המורה על י"ג ת"ד וט' ת"ד. לכן אמר יאר ה' ר"ל שיאיר לך ההויות בעצמו בלי חילוף ותמורה. ובזה יראה פניו אליך כנ"ל ויחונך עי"ז יהא ניכר שאתה נושא חן כי יראה עליך אור ה' וכבודו עליך יראה.

וזהו ונח מצא חן בעיני ה' שבזה ניכר שנח מצא חן על היותו תמיד בעיני ה' בעיוניות הוי"ה בעצמו והבן:

א"י יאר ה' פניו אליך ויחנך. כי הנה ראיתי בספר אחד מקשה האיך יצוייר מציאת החן של בן אדם אצל הבוב"ה ויעו"ש מה שתירץ. והנ"ל כי הנה כתיב ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך ודרז"ל שתהא יציאתך מן העולם בלא חטא כביאתך לעולם כי בודאי הנשמה בבואה לעוה"ז היא נקי' וטהורה. אמנם בבואה לגשמיות עוה"ז ונפש הבהמיית והרוח בחברת הגוף מונעים אותה מהארתה. וכל מגמת הנשמה וחשקה להאיר הרוח ונפש הבהמיית ג"כ להאיר באור החיים כפי שתוכל לדבקה במקור חוצבתה. אשר לזאת אמר הנביא חלקי ה' אמרה נפשי על כן אוחיל לו. אמרה לשון התפארות כידוע מלשון האמרת והאמירך. ור"ל חלקי ה' אמרה נפשי כשיבוא התפארות מחלק ההוי' גם בנפשי והיא נפש הבהמיית על כן. ר"ל בזה אבוא לסוד העליון כ"ן גי' סו"ד ואז אוחיל לו שאהי' דבוק לו בהבוב"ה שנק' לו שכולל כל הו"ק כידוע ובזה בירך אותנו ברוך אתה בבואך וגו' וכדרז"ל. וזהו יאר ה' פניו אליך ר"ל את פנים שנתן בך יאירהו אליך ונקט בלשון פנים מלשון פני' והטי' שהאדם צריך לפנות עצמו ולהטות עצמו לדרך הטוב. ואז ה' הטוב לא ימנע ובזה תזכה ויחנך למציאת החן והבן:

ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום. יתבאר בהקדם לבאר הכ' והחכמה מאין תמצא מאין הוא הבוב"ה שנק' אין. שמשמעותיו לאו והן כי הוא א"ס וב"ת. גם בחי' הן שהשתלשל עצמו כביכול בבחי' השתלשלות ממדריגה למדריגה כדי שיוכלו להשיגו באפס מה. וזהו והחכמ"ה להיות בכ"ח מ"ה תוכל למצוא מאין מאי"ן העליון שעשה בעצמו כביכול השתלשלות כדי שיבוא להתגלות כי חפץ חסד הוא לבל ידח ממנו נדח ממנו תלמוד וכן תעשה לדבקה בו וללכת בכל דרכיו לעשות כחפצו וכרצונו. וע"ד שמבאר הה"ק אאמו"ר זצקלה"ה על משנת ויהי מורא שמים עליכם ר"ל המורא של הש"י שנק' שמים שכביכול מתיירא לבל יחטא האדם יראה זו תהי' עליכם לבל תחטאו. וארז"ל אין טפה יורדת מלמעלה אא"כ טיפיים עולות כנגדה היינו העלאת ה' תתאה שנעשה ע"י האדם באהבה ויראה עילאה קדושה וטהרה והמשכה שעושה האדם הוא בחי' ו' מלשון ווי העמודים שעי"ז מתחבר בעולם העליון ונעשה השם שלם ויהי' ה' אחד ושמו אחד. וזהו פיה"כ דלעיל איש כי יפליא וגו'. אי"ש ידוע אותיות "אל "יהו' "שדי ור"ל מי שירצה להיות בבחי' איש כנ"ל. כי יפליא. כשירצה להיות דבוק בפלא עליון בחכמה עילאה הוא היו"ד ומינה מתפשטין כל האותיות. פל"א אותיות אל"ף ור"ל אלף חכמה וצריך להיות יוצא מכל המצרים כמו ביציאת מצרים שיצאו מן כל מ"ט שערי טומאה ונכנסו למ"ט

שערי קדושה עד הגיעם לשער הנו"ן. כן איש כי יפליא כנ"ל אזי לנדור צריך לעשות דירה נד"ר אותיות נו"ן ד"ר לדור בשער הנו"ן ובזה יעשה נזיר ר"ל נזר ועטרה וחוזר ומפרש מהו העטרה להזיר לה' שיעשה בזה נזר לה' במה שישלים השם הוי' ב"ה וכנ"ל. וכמ"ש הה"ק הבעש"ט זצלה"ה ימלא ה' כל משאלותיך ר"ל כל משאלותיך יהא שיתמלא השם הוי' ב"ה. מיין ושכר יזיר. עדשה"כ שכורת ולא מיין כי כתיב והיית משוגע ממראה עיניך אשר תראה. כי הנה עין ה' אל יראיו ועיני ה' אל צדיקים ומכח התדבקות העיינין הנראה להצדיק ואתדבקות רוחא ברוחא נשמתא בנשמתא כמעט הצדיק בטל במציאות והוא בעיני העולם כמשוגע כדרך הצדיקים וכאשר עינינו ראו. וזהו והיית משוגע ממראה עיניך ר"ל ממראה עיינין דלעילא כנ"ל וז"א מיין יי"ן גי' סו"ד ר"ל מגודל התדבקות בסוד העליון בזה. ושכר תהי' כשיכור ובאהבתו תשגה תמיד. או מיין ר"ל מיין תקח לך מוסר השכל לעבודתו מתענוג שיש לך מן היין תקח תענוג זה לעבודתו ית'. ובזה יזכה כי יזיר שיעשה לו ית' נזר והבן היטב. ובזה תשכיל לדעת אמרי קודש בנו"א ע"פ כי יפליא יעו"ש. והנה אחז"ל במה דכתיב ישא ה' פניו וגו' והלא כתיב אשר לא ישא פנים. אמר הקב"ה ולא אשא פנים לישראל כו' והם מדקדקים בעצמם עד כזית ועד כביצה. ויובן עפ"י האמור והחכמה מאין וגו' כי זית הוא השמן וידוע מאחז"ל מקום שהשמן מצוי חכמה מצוי' והוא היו"ד והוא בחי' דכר ואעפ"כ אינו יכול להוליד מבלי מקבל והוא בחי' ה'. ועד כביצה רמז על ה' תתאה כי ביצה לשון בעיא ובקשה ותחנונים שהיא מתחננת לפדותינו שיהי' לה העלאה ונדבק בו וכנ"ל באריכות. ואז יהי' לה העלאה ונהי' בחי' חי כי מי שאין לו בנים אינו נק' חי אבל כשנתחבר בו ויהי' הולדה נק' חי וכמש"ה ואתם הדבקים וגו' חיים כלכם היום ולזה אד"ם גי' מ"ה בו ה' ר"ל שצריך להטות ה' תתאה ולחבר עולם התחתון בעליון. וזה הוא הפנים האמתיים. וזהו ישא ה' פניו היינו הפנים להתחבר פנים בפנים ואז וישם לך שלום ויהי' שלימות בכל לא יחסר כל מה הן כל מיני השפעות והן גאולת ישראל:

ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם. כשישימו שמי שיתייחד השם בשלימותו שמ"י עם י"ה שס"ה לקדש כל גידיו ומכש"כ רמ"ח אבריו כי זה כל האדם ע"ד ויקח רמח בידו ואז מתייחד שמי עם אני וידעו כל באי עולם כי מלכותו בכל משלה וכמש"ה ראו עתה כי אני אני הוא. ואז ואני אברכם בכל טוב אמן והבן מאד.

א"י ושמו את שמי וגו'. בשום לב על אומרו ושמו את שמי ומהו הי' המקרא חסר אם אמר ושמו שמי וגו'. ונראה דידוע כי התורה שמותיו של הקב"ה וכל התורה כלולה בכ"ב אתוון מא' ועד ת'. וע"י המשכת שמותיו של הקב"ה על ישראל בזה ממשיכין כל

מיני השפעות הנפעלין ע"י השמות וכל השמות מרומזים בתורה וכנ"ל וזהו ושמו את שישימו התורה הכלולה בכ"ב אתוון מא' עד ת' כמרומז במלת א"ת והוא שמי ישימו על ב"י ואז ואני אברכם והבן:

כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת. דידוע דהכף נקרא גם בשם יד ולהבין ענין שמות הללו נראה כי יד משמעותו כח ולבל יתגאה האדם לאמר כי כחי ועוצם ידי עשתה זאת לזה קראהו בשם כף מלשון כפיפה שצריך לכוף עצמו ולהכניע ידו וכחו תחת יד ה' כי הכל מאתו ית' נסבה ומכח ידו בא הכל כי ממנו הכל ומידו נתנו לך. וזהו כף אחת שצריך לכוף עצמו אל אחת ר"ל לאחדות הפשוט ואז עשרה תתעלה אל הקדושה שמרומז בעשרה ועשרה חוזר אל האחד כי עשרה הוא כלל אחדות בסוד עשר ספירות בלימה. וספירות לשון הארה שכל ההארות תבוא אל העשר היא הקדושה בלי מה מ"ה גי' אד"ם ור"ל בלי זה א"א להיות בבחי' מה בדיוקן אדם ור"ל בלי שתחזיר הכל כל הספירות וההארות אל העשר והוא האחדות א"א להיות אדם ואז תהי' בחי' זהב כנודע זהב מורה על הענוה כי אותיות זה"ב כל אות הוא מתמעט במספרו מאות הקדום לו ואז תזכה להיות מלאה קטרת. קטרת לשון קשר בתרגום ור"ל ע"י הענוה תוכל להתקשר בו ית' או כי ידוע קטרת גי' תרי"ג כשתחליף ק' בד' בא"ת ב"ש כי ע"י הענוה יוכל לקיים כל התרי"ג מצות שכאשר מתגאה מיד כשעושה איזו מצוה רם לבו בקרבו ואומר די במה שעשיתי כבר עשיתי מה שמוטל עלי וכזאת וכזאת עשיתי. אבל כי יקטן בעיניו הגם כי יעשה מצות חבילות חבילות יקטן בעיניו הדבר כי עדיין לא יצא י"ח כמוטל עליו. וזהו זהב כשתהי' בבחי' זהב ר"ל בענוה כנ"ל תהי' מלאה קטרת מלא בכל התרי"ג פקודין והש"י יזכנו לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תורתו אמן:

פרשת בהעלותך

דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו וגו' ויעש כן אהרן אל מול וגו' העלה נרותיה וגו'. הדקדוקים רבו וביותר קשה דפתח יאירו וסיים העלה. והנראה כי הנה מנורה מול מנורה דוגמת המנורה דלעילא נצטוו לעשות מנורה למטה ושבעה קני המנורה נוכח ז' ספירות ונגד ז' הויות שמספרם יעק"ב תפארת ישראל אשר זה העיקר העבדות. ואמר אל מול פני המנורה דלעילא יאירו ר"ל כדמיון ולא ממש בדומה לו כ"א יאירו עכ"פ כדמיון מנורה דלעילא. והעיד הכ' על אהרן אל מול פני המנורה שלמעלה העלה נרותי' דלתתא להיות כמוה כמו שלמעלה מאיר בהארה נפלאה כן עשה עלי' לנרות דלמטה בלי שום שינוי מנרות דלעילא. וירמז ג"כ כל אנשי לבב עובדי ה' כי צריכין לתקן מדותיהם אחת לאחת כל ז' המדות ואעפ"כ יקטן בעיניו

כמש"ה באור פני מלך חיים ורצונו כעב מלקוש ר"ל כשארצה לאור פניך באור פני מלך אזי חיי"ם גי' ס"ח כמנין אהי"ה הוי"ה אהי"ה ור"ל שתהי' דבוק בשמות הנ"ל. אבל ורצויו הגם שהגעת לרצון האמיתי תהי' בעיניך כעב מלקוש כאלו אתה עדיין בעב הענן ואתה מאחר בעבודה. מלקוש לשון איחור. והנרות הם המדות וכמאחז"ל נרי בידך ונרך בידי אם אתה משמר את שלי אני משמר את שלך. והנה בודאי יש צדיקים אשר כחם יפה לתקן כל הז' מדות. אבל רובא דרובא אינם יכולים לעלות בזה ועבנ"א בפסוק זה. ואי' "נשמת "כל "חי ר"ת גמטרי' ג' הויות שעכ"פ כל חי ירא' לתקן ג' הויות היינו ג' המדות. וז"א בהעלותך את הנרות היינו המדות עכ"פ אל מול פני וגו' מול ע"ה והכולל גי' ע"ח ור"ל אל מו"ל כשתתקן עכ"פ מו"ל היינו ג' הויות שלשת המדות מעלה אני עליך כאלו יאירו שבעת הנרות כל שבעת המדות וז"א ויעש כן אהרן הוא העובד ה' אל מו"ל ר"ל אל שלשת המדות העלה נרותיה ר"ל העלה את כל המדות וזה שפירש"י ז"ל להגיד שבחו של אהרן שלא שינה ותיקן כל ז' המדות והבן היטב:

ואם באחת יתקעו ונועדו אליך הנשיאים ראשי אלפי ישראל. דידוע כי אין המשיח בא כ"א שיהא אחדות וקירוב לבבות ישראל כאחד. וידוע מס"ק כי משיח (בן) דוד יהיה באמצע ומשיח בן יוסף יהא מימינו ואליהו משמאלו ועיין באלשיך. וז"א ואם באחת יתקעו כשיתקעו עצמן להיות באחת ר"ל באחדות כאיש אחד בלב א' תזכו כי ונועדו אליך הנשיאים הם תרין משיחין ואליהו והם יהי' ראשי אלפי ישראל. אלפי לשון לימוד כי הם ילמדונו דרכי ה' הגם המשי יהי' מורה צדק לעדתו מ"מ ישים גם אותם אלופים לראש כדמצינו בדברי חכמינו ז"ל במשה ואהרן ובניו:

א"י ואם באחת יתקעו וגו'. ע"ד אמרינו לעיל כי חיובא רמיא על כל אדם לתקן מדותיו עד לאחת וצריך להעלות הכל להכתר עליון המרומז במלת אחת כידוע מהאר"י ז"ל בכוונת עבודת יוה"כ אחת ואחת. וידוע כי י"ב נשיאים היו נגד י"ב הויו"ת כל נשיא נישא והעלה שבטו אל חלק ההוי' שכנגדו לזה נק' שמם נשיאים לשון נשיאות והעלאה. וז"א ואם באחת יתקעו כשירצו לתקוע עצמם לאחדות הפשוט להעלות הכל לכתר עליון אזי צריך כי ונועדו אליך הנשיאים ר"ל יתקבץ אליך מדת הנשיאים להעלות כל דבר לשורשו וחלק הויותו אשר לזה ראשי אלפי ישראל. אלפי לשון לימוד חכמה כמו ואאלפך חכמה אל"ף אותיות פל"א היא החכמה. ור"ל שראשית לימוד החכמה הי' עבור זה שיהי' ישראל ויעלו הכל אל החכמה העליונה והבן מאד:

א"י ואם באחת יתקעו. כנ"ל וידוע כי בכל דבר יש ניצוץ הקדוש המתאוה ומצפה לשוב לשורשו. וז"א ונועדו אליך הנשיאים ר"ל דברים הצריכים התנשאות והעלאה היינו

הני"ק. כי ראשי אלפי ישראל. ר"ל כי עיקר הראשית הי' עבור אלפי ישראל עבור אותם שמלמדים עצמם להעלות הכל אל ל"י רא"ש ישרא"ל אותיות ל"י רא"ש והבן:

ובהקהיל את הקהל תתקעו ולא תריעו. ידוע כי יש שם בק"ם והוא לשון קומה כי בהתאסף יחד עם קודש ישראל בתורה ובתפלה נעשה קומה שלימה והן אל כביר לא ימאס. ל"א ימא"ס גי' שם בק"ם. וז"א ובהקהיל את הקהל. כשתקהילו עצמיכם להיות בכנופיא אחת ואז תהי' קומה שלימה בהקה"ל גי' בק"ם כנ"ל אז תתקעו תהיו תקועין בו ית' ולא תריעו תריעו לשון שבירה כמו תרועם בשבט ברזל ור"ל שלא תשברו ולא תתפרדו מדביקותו ית' ולא יוכלו להרע לכם כ"א טוב עלינו אמן והבן:

א"י ובהקהיל את הקהל. דידוע קהל מורה על ראשי העם הנק' עיני העדה כי ראשי הדור הם המה המנהיגים ושומרי העם ואין דור שאין בו כאברהם כו' ואמר ובהקהיל את הקהל כשתקהיל עצמך להיות את הקהל טפל אל הקהל את מורה על הטפל ללמוד ממעשיהם בזה תזכו כי תתקעו כנ"ל ולא תריעו ולא תאונה אליכם רעה. כ"א כל טוב עלינו אמן:

א"י ובהקהיל את הקהל תתקעו ולא תריעו. דידוע כי יש קול ודיבור. קול מורה על הפנימות ודיבור הוא דבר חיצוני וצריך האדם לתקן דבריו עד כי מוצא שפתיו ודיבוריו קדושים יהיו כלולים בפנימות הקול ואז יוכל להוציא דבר לפני האלהים בתורה ובתפלה. והנה קה"ל ע"ה גי' קו"ל. וז"א ובהקהיל את הקהל כשתקבלו את הכל לבחי' הקול וכנ"ל אז תתקעו תהיו תקועים ותחובים בעין העליון ויהי' שמחה לפניו ית' כמורה ע"ז עי"ן מן תתקע"ו ויהי' אז שמחה שיהא עין ה' אל יראיו ועיני ה' אל צדיקים ואז ולא תריעו לא יוכלו להרע לכם כ"א כל טוב עלינו אמן:

א"י ובהקהיל את הקהל וגו'. כי הנה נודע מאמחז"ל שמשה רבינו ע"ה נסתכל באספקלריא המאירה וכל הנביאים נסתכלו באספקלריא שאינה מאירה. להבין הענין נראה כי גם כל הנביאים נסתכלו עין בעין. אולם לא היתה מאירה אל בני דורם שכולם ידעו ויבינו זאת כי לא הי' כחם יפה לזה להעלות כלל העם להיות הדור ראוי לזה. לא כן האיש משה כחו גדול ותועלתו נשגבה שהי' נבואתו באספקלריא המאירה גם לבני דורו אשר כולם יחזו ויבינו גודל מעלת נבואתו. וכן בכל דור לית עלמא פחות מצדיקים כאלו ובפרט ל"ו צדיקים כבדחז"ל. והמה נק' קהל כמו שנק' כל כי הם כוללים הכל. כן נק' קהל שמקהילים בני דורם גם פשוטי העם להעלותם ולא די להם להפקיע עצמם. וכמו שמצינו במצרים כתיב ותעל שועתם לשון רבים שלא צעקו כ"א מכאב עצמו ומצרתו אשר לו צר. כ"א הי' מיצר וכואב על צרת כלל ישראל ולזה ותעל שועתם ונגאלו. וזהו

ובהקהיל את הקהל כנ"ל כשיקבלו אל הצדיקים ויהי' אגודה אחת להיות כ"א מצטער בצער חבירו אזי תתקעו להיות תקועים בו יתברך ולא תריעו ולא יהא שום ריעותא בתפלתכם ויהי' לרצון אמרי פיכם ותעלה תפלתכם למעון קדשו כי הן אל כביר לא ימאס אמן:

ובני אהרן הכהנים יתקעו בחצוצרות והי' לכם לחקת עולם לדורותיכם. יתבאר ע"ד שאז"ל העוה"ז דומה לפרוזדור בפני עוה"ב התקן עצמך בפרוזדור כו'. כי עיקר עבודת האדם הוא בעתו עת ימי חייו אשר הוא חי ע"פ האדמה אז יוכל לקנות שלימותו ועולמך תראה בחייך בחיים חיותו יראה לקנות עולמו ואז במלאות ימיו ימי שנותינו בהם שבעים שנה יבא אל המקום אשר הכין לו. וכמו שרימז לנו הכתוב בהעלותך את הנרות כשתעלה עצמך אזי את הנרות את מורה על הטפל ומחובר אל העיקר. ואמר שעיקר העלאתו תהי' ע"י את כנ"ל שיחבר עצמו אל העיקר והוא ג"כ על ידי א"ת היינו על ידי התורה הכלולה בכ"ב אתוון מא' עד ת' אז תוכל להעלות הנרות היינו פרטי אבריך שיהי' מאירים עיניך לא יראו זרות כ"א בתורת ה' וידיך לא תשלחנה בגזילות ודברים אסורים כ"א לעשות צדקה ומצות. ואזניך משמוע ברע כ"א ביראת ה' כל היום ראשך עליך להיות חושב מחשבות טהורות וקדושות. ואז ממילא אל מול פני המנורה דלעילא יאירו שבעת הנרות כנ"ל ורימז באומרו א"ת הנרו"ת בתיבת א"ת ואות ה' מן הנרו"ת אותיות את"ה שהוא נוטריקון "אשר "תנה "הודך כי ה' הוא הנותן לך כח לעשות חיל. אמנם האדם צריך לעשות הכנה וכמאז"ל שאמר הקב"ה פתחו לי פתח כנקב של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם שבאתערותא דלתתא שפותח האדם לבו יזכה להשראת קדושתו ית' כי כשהכלי סתום אין יכולת ליתן בתוכו שום דבר. לא כן כשהאדם פותח עצמו להיות כלי קיבול ירחיב ה' פתחו. וזה כי אתה תאיר נרי. כ"י ר"ת "כנסת "ישראל. את"ה אותיות "אשר "תנה "הודך כנ"ל שכשנותן הש"י הודו והדרו אל בנ"י אז תאיר נרי ומבלעדו לא ירים איש את ידו אבל צריך הכנה כמשל הרוצה שיתארח המלך אצלו מה מאד מכין עצמו בהכנה דרבה לנקות ולטהר ביתו כדי שכאשר יבא המלך אל ביתו ימצא מנוחה ונח"ר. ומכ"ש וק"ו ב"ב של ק"ו איך לא יחרד האיש וילפת האדם להכין לקראת המלך ה' צבאות שימצא מקום מנוח ונח"ר שישרה בקרבו. וזהו בהעלת"ך אותיות בהעל"ת כת"ר כשתרצה להכתיר אותו ית' אזי את הנרו' כנ"ל תדע נאמנה כי הש"י הוא הנותן הודו והדרו עליך ומידו נתנו לך ואז אל מול וגו' כנ"ל. וכזה יש לרמז בפסוק בחצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ה'. בחצרות מלשון חצרות כי זה הוא חצר לפנים מחצר שצריך להכין עצמו בעוה"ז שנק' חצר כדי שתוכל לכנוס

לחצר הפנימות בעולם העליון אזי וקול שופר. וקול הוא הפנימות תוכל לבוא אל הקול על ידי שופר שתשפר מעשיך להאיר עצמך כנ"ל. או בחצצרות ע"ד מאה"כ והי' עקב תשמעון וגו' ע"י עקב הוא הענוה מדת האבות כנודע תתקרב אל ההוי"ה ויהי צירוף והיה לשון שמחה לפניו ית' ותזכה כי תשמעון. וזהו דאי' בגמרא בא דוד והעמידן על עשרה בא ישעי' והעמידן על שבע בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחי' עשרה רמז על עשרה לבושין דקב"ה שצריך לתקן עצמו עד שיתקן העשר לבושין. וישעי' הקיל שגם מי שאין כחו יפה לזה עכ"פ יתקן שבע מדותיו. וחבקוק הקיל יותר והעמידן על אחת היינו התשובה שהבע"ת צריך שלא יתייאש עצמו כ"א בפסיחה ודילוג אחת יוכל לבוא לבחי' צדיק זה יאמין באמונה שיוכל לתקן כ"ז בעוה"ז. וזהו בחצצרות כשתדמה בעיניך כי עדיין אתה עומד תמיד בחצר ולא נכנסת עדיין לפנים אז וקול שופר הקול הוא פנימות העליון ישפר אותך בכל מיני יופי. ואז הריעו לפני המלך ה' תהיו אחים וריעים לפני המלך מלכו של עולם. וזהו ובני אהרן הכהנים הם הצדיקים העובדים אותו ית' יתקעו בחצצרות הם יתקעו ויכניסו עצמם בהחצרות האלו שאפי' בחצצרות היינו עסקי חצרות עוה"ז יביאו לקול שופר לפנימות משופרא עילאה. גם ובני הרוצים להיות בנים למקום בבחי' אהרן העובד שהוא דוגמה מלאך מיכאל כה"ג שלמעלה. ועתה הצדיקים המתפללים ולומדים הם דוגמתו ע"י כי הם הכהנים העובדים יתקעו בחצצרות כנ"ל והיו לכם לכ"ם אותיות מל"ך שיביאו כל עסקי עוה"ז אל המלך עליון יפעול זאת לכם לחקת עולם כמו עולם העליון שהוא חק עולם לדורות כן יעמוד זרעכם ושמכם לדרתיכם. והיא מדה במדה על שתקנתם עצמכם להיות מעון ומשכן לעולם העליון שהיא תמידי כן תתקיימו גם אתם תמיד ותזכו לשפע עליון ממזלא קדישא המרומז בר"ת "חקת "עולם גי' ג"פ הוי"ה יופיע עליכם להרבות דורותיכם לנצח אמן:

ונסעו הקהתים נשאי המקדש והקימו את המשכן עד בואם. קהת מלשון אסיפה כמו ולו יקהת עמים ור"ל ונסעו הקהתי"ם אותיות קה"ת י"ם. י"ם רמז אל המלכותא קדישא כנודע הם עושים נסיעה והילוך כי הם נשאו המקדש ופירש"י ז"ל נושאי דברים המקודשים ור"ל שהם מקהילים ואוספים הכל אל המלכותא (קדישא) ע"י כי הם נושאי המקדש שהם נושאים כל הדברים להיות מוקדשים לשמים. והקימו את המשכן פירש"י ז"ל בני גרשון ובני מררי. רמז אל הצדיקים שנקראים בני גרשון שגרים ודרים בשער נו"ן כי גרשו"ן אותיות ג"ר שער נו"ן ובני מררי הם ג"כ מלשון מור ואהלות. מר דרור מתורגם מרי דכי היינו מעלמא דחירו יקימו את המשכן עד בא"ם אותיות א"ב א"ם ור"ל עד שיתייחדו כלל ישראל ביחוד אבא ואמא להיות כלולים באב העליון והבן:

א"י ונסעו הקהתים וגו'. ע"ד הנ"ל שמעלים כל דברים הגשמיים וכל עניני והנהגת עוה"ז לעבודתו ית'. וזה שפירש"י ז"ל נושאי המקדש נושאי דברים המקודשים. הדברים היינו הנהגת עוה"ז להיות מקודשים לשמים. והקימו את המשכן פירש"י ז"ל בני גרשון ובני מררי הם המגורשים וחייהם ממוררים יוכלו עי"ז ג"כ להקים משכן להיות משכן אליו ית' עד בואם למקורם ושורשם והבן:

ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל. ובנחה כתיב לשון נחת למען יהי' נייחא כביכול לפניו ית'. ואמר שובה ה' שובה לשון השקט ונחת כמו בשובה ונחת תושעון. ולשון מנוחה וכמו שאמר מחו' הה"ק מו"ה לוי יצחק זצלה"ה ע"פ ויכון בחסד כסאך ותשב עליו באמת. שכשיכון בחסד כסאו במדת הרחמים אז תשב עליו באמת כי כשיושב ח"ו על כסא דין כביכול ישיבתו אינו באמת כי הצדיק מבטל ואומר עמוד מכסא דין ושב בכסא רחמים. משא"כ כשיושב מיד על כסא רחמים אזי ישיבתו באמת לא יצטרך לעמוד. וז"א ובנחה וגו' כי כשיש ח"ו איזה דין צריכין לומר קומה ה' ויפוצו וגו' משא"כ ובנחה לעשות לך נייחא תשפיע לנו כל טוב אזי יאמר שובה ה' תשב במנוחה בשובה ונחת ואז רבבות אלפי ישראל ירבו המאלפים חכמה בישראל והבן:

א"י ובנחה וגו'. דהנה אמרו חכמינו ז"ל על כשהרשעים לוקין שכינה מה אומרת קלני מראשי כי בכל צרתם לו צר. ועפי"ז בוודאי השכל נותן כי כשטוב לנו ובשמחתינו כביכול השמחה מובאת בשכינה הקדושה וזאת צריך להיות שמחתינו שהשכינה תשמח ותשיש. וזהו שוש אשיש בה' ר"ל שוש עיקר ששוני כי אשיש על שנוגע הששון בה' כי תשמח עטרת עוזינו היא שכינתא הקדושה. מנוחה ושמחה אור ליהודים. כי עיקר מנוחה שלנו במה שיש שמחה למעלה ע"י האור שבא ליהודים. ובנח"ה כתיב וקרינן ובנח"ו אותיות ו"ה. ו"ה לשון שמחה כנודע. ויש אור ישר ואור חוזר. אור ישר מורה על היושר שזהו היושר נותן שנביא שמחה וגילה בשכינת עוזו ועי"ז באור חוזר נותן לנו כ"ט כאב המקבל תענוג מבנו האהוב ונותן לו מתנות גדולות. וזהו שוש אשיש בה' כנ"ל עי"ז ותגל נפשי באלהי. ותגל מלשון גיל שבתוך הפעמון המכה בפעמון כן יקיש ויכה השפעתו עלינו כאשר אחז"ל שאין לך כל עשב שאין לו מזל המכה אותו ואומר לו גדל ר"ל הכאת השפע תמידית. וזה ובנח"ה כנ"ל ע"י מנוחתינו והשמחה כנ"ל יאמר שובה ה'. יאמר הוא לשון התפארות ר"ל יובא התפארות עד שובה ה' שישוב התפארות ושמחה זו עד ה' כביכול. ובזה רבבות אלפי ישראל מרבה כל פעם אלפי ר"ל התחדשות כמו אלוף נעורי כי כשאין שמחה נתיישן הדבר אבל מחמת שמחה נתעורר בכ"פ מחדש בדמות נעורי' הגם שמזקינין ע"ד אז"ל זקני ת"ח כ"ז שמזקינין דעתן

מתיישבת עליהן שנאמר בישישים חכמה ונתגלה פליאות החכמה והכל ע"י ישראל והבן:

לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא.:

ע"ד שאמר מחו' ומ"ו הה"ק מו"ה יעקב יצחק הלוי זצלה"ה ע"פ לא תעשון כן לה' אלהיכם. כן לשון צדק כמו כן בנות צלפחד ור"ל שלא תעשון תמיד כן וצדק לה' אלהיכם לומר שכן טוב כ"א צריך להפך הדינים לרחמים. וז"א לא כן ר"ל מי זה האיש ירא ה' אשר יוכל לומר להבוב"ה לא כן תעשה כ"א כן עשה. זאת יוכל לעשות עבדי משה. כי בכל ביתי נאמן הוא ורשות בידו לילך בכל ביתי כאות נפשו ולסדר הדברים כפי אשר דעתו נוטה:

א"י לא כן עבדי משה וגו' כי יש עולם העליון ועולם התחתון וצריך לבל יפריד ח"ו א' מחבירו כ"א אחד באחד ידובקו ביחוד גמור ואמיתי. ועולם התחתון נק' לא כי כלא נחשב הוא לפני עולם העליון אשר נק' כ"ן ג' ע' ג' סו"ד. וז"א לא כ"ן ליחד ולחבר עולם התחתון הנק' לא עם עולם העליון הנק' כן. עבדי משה זה הוא תמיד עבדות הצדיקים כי כל צדיק נקרא משה וכמאמר חז"ל משה שפיר קאמרת. בכל ביתי נאמן הוא. כי הנה כתיב בכל מקום מוקטר ומוגש לשמי ודרחז"ל ידוע. הכוונה כי הנה למעלה בוודאי הוא יחוד גמור ואמיתי כי שם אין מעכב ומונע אדרבה הכל חפצים ביחודו. אמנם למטה יש מונעים ומעכבים כי לא הונח להם בזאת והצדיק פועל אשר בכ"מ יהי' מוקטר שבכ"מ יהי' היחוד. וזהו בכל ביתי כי בית נק' היחוד ור"ל בכ"מ עושה שיהיה בית. נאמן מורה על היחוד אמ"ן ג' צ"א כנודע, נאמ"ן ג' אק"ם ור"ל שנותן בזה קומה לכל דבר ע"י שמייחד הוא קוב"ה ושכינתיה והבן:

פרשת שלח לך

וישלח אותם משה לתור את ארץ כנען ויאמר אליהם עלו זה בגנב ועליתם את ההר. נ"ל כי הנה כוונת משה רבינו ע"ה הי' בשליחות המרגלים כי דן ק"ו בעצמו ומה אם הר סיני שלא טמאוהו הגוים והר כשר הי' לא הי' באפשרי שירד ה' עליו כ"א הרכין השמים ושמי השמים עליו ואח"כ ירד עליו ה' ומכש"כ א"י אשר האומות דרים בה וישראל הם חלק אלהי ממעל איך יוכלו לסבול אויר הארץ המגושם מגשמיות האומות. ולכן שלח י"ב אנשים מרגלים ויתורו את ארץ כנען. ויתורו מלשון יתרות שיביאו הארה ויתרות בהארץ למען יוכלו אח"כ כל ישראל לסבול האויר מהארץ. ולזה בצווי ה' למשה א"ל שלח לך ופירש"י ז"ל לך לדעתך אני איני מצוה לך כו'. דידוע כי משה רבינו ע"ה הוא הי' בחי' הדעת. ודעת ג"כ לשון התחברות ור"ל מי שיחבר ויקשר עצמך לדעת שלך הם

יוכלו לעשות הכנה כמו בארץ כנען כנ"ל. והש"י היודע בראש מה יהא בסוף. אמר אני איני מצוה לך להיות גוזר ומצוה שדווקא תשלח אלא אם תרצה שלח. ומשה כוונתו הרצוי' כדרכו שהוא רעיא מהימנא רצה באמת לחבר כלם אל דעתו. אולם המה לא רצו לבד שנים יהושע וכלב. ולכן וישלח אותם משה לתור את ארץ וגו' כנ"ל שיביאו יתרות וגדלו' גם בהארציות דשם. ויאמר אליהם עלו זה בנגב. נגב סובל שני פירושים לשון חכמה כי הרוצה להחכים ידרים. וגם לשון ניגוב ויבשות ושניהם כאחד צדקו יחדיו שא"א לכם לבוא לחכמה עילאה כ"א בנגב כשתדעו שאתם מנוגבים ויבישים ומעצמכם לא תוכלו עשות קטנה או גדולה כ"א ה' הוא הנותן כח לעשות חיל אז תוכלו לעלות אל החכמה. ולהבין תיבת זה שהוא לכאורה כמותר. נראה בהקדם לבאר המדרש ע"פ ועתה יגדל נא כח ה' וגו' כשעלה משה לרקיע מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות א"ל למשה אין שלום בעירך א"ל כלום יש עבד שנותן שלום לרבו א"ל הי' לך לעזרני מיד אמר ועתה יגדל נא כח ה'. ונראה ביאורו כי הנה תפלת ישראל סלקא לעילא ועושה יחודים למעלה ונעשה כתר למעלה כאשר יסדו לנו בתפלות שיעלה להיות כתר בראש אלהי צבאות ומאין תמצא כזאת הוא בהתפללו בקדושה וטהרה ומכוין כראוי בדחילו ורחימו אזי אותיותיו אותיות הקודש פרחין לעילא להיות כתר בראש ממ"ה. אולם לאו כל מוחא סביל דא לעשות מעשהו כזאת והש"י ברחמיו וברוב חסדיו הוא בעצמו יושב תהלות ישראל ומייחדים וקושרים את כל האותיות מתפלת כל חי לעשות כתר בראשו וזהו מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות שקושר את כל האותיות מתפלת ישראל להיות כתרים אפילו מאותם שאינם יכולים לעשות מעשיהם ביחודים. ושאל אותו הש"י אין שלום בעירך. ר"ל וכי אין שלימות זה בעיר שלך בעירך דייקא כי גם אתה הי' לך לעשות שלימות הזה להעשות תפלת כל ישראל ולעשות מהם כתר ועטרה בראשי. וא"ל משה כלום יש עבד שנותן שלום לרבו ע"ד שאז"ל אסור להורות הלכה בפני רבו ואיך אוכל לכוון ולעשות מהם כתר כמו שאתה עושה. וא"ל עכ"פ הי' לך לעזרני מיד א"ל ועתה יגדל נא כח אדנ"י דידוע הוי"ה במילוייו הם כ"ח אתוון. ואמר שיגדל הכ"ח מהוי"ה להתייחד באדנ"י ויומתק בזה כל הדינים. ומזה יובן ג"כ אומרו במדרש ועתה יגדל וגו' תנצח מדה"ר למדה"ד וקשה מדה"ר היכא רמיזא אדרבה שם אדנ"י הזכיר ולדברינו יבוא ע"נ והבן. וז"א עלו זה בנגב ז"ה גי' י"ב רומז על י"ב צירופי הוי"ה להמתיק כל הדינים ואז תוכלו לעלות בנגב היא החכמה וכאמור והבן:

א"י עלו וה בנגב וגו'. ע"ד הרמז דא תא בס"ק שיעמיד האדם לנגדו דיוקנו של אביו ואז נכון לבו יהא בטוח שלא יחטא וכן הצדיק נק' אב ישראל אבי אבי רכב ישראל ומשה

נק' כל צדיק בדורו ע"ד אז"ל משה שפיר קאמר. ואמר עלו זה וגו' כי משה נק' זה כי זה משה האיש ור"ל שתעלו במחשבותיכם את זה ר"ל את משה הוא הצדיק ובזה תוכלו לעלות בנגב. ועליתם את ההר. תעלו ותמתיקו את כל הדינין לבל יהא לכם שום מעכב ומונע והבן:

ויעלו וגו' ממדבר צין עד רחב לבא חמת ויעלו בנגב ויבוא עד חברון וגו'. להבין אומרו ויבא ולא אמר ויבאו והנראה ע"פ האמור למעלה ששלחם להביא יתרות והארה בהארץ ויהושע וכלב באמת עשו כן ויעלו ויתורו את הארץ שהביאו יתרות וגדלות גם בארציות ועשו ממדבר צין ממה שהי' עד הנה שמם כמדבר עשו ממנו צ"ן גי' ק"ם להביאה אל קומה שלימה. עד רחב שעשו כ"כ שהביאו לרחבת והרחבה כזו. לבא חמת. דידוע כי החיים נמשך מת"י נימין. ואות ת' במילואה כזו תי"ו. ת"י מורה על ת"י נימין ו' המשכה שממשיך את החיים. חמת ת' מורה כנ"ל. וחמת צירוף ח"י מ"ת שהמשיכו החיות מת"י נימין אל מה שהי' בבחי' מת ועי"ז ויעלו בנגב בחכמה עליונה ובבואם למדה זו אז הם באחדות גמור. לכן כתיב ויבא עד חברון ויבא לשון יחיד עד חברון להיות חבר אל שער הנו"ן יובלא עילאה שער הבינה עלמא דחירו והבן היטב:

כמספר אשר תעשו ככה תעשו לאחד כמספרם. ופירש"י ז"ל כמספרם של בהמות מספר של נסכים. אפשר לרמז דצריך להבין הקרבת הקרבן אם אדם חטא בהמה מה חטאה. אמנם ידוע מ"ש מחו' מ"ו הה"ק מו"ה לוי יצחק זצלה"ה אבד"ק בארדיטשוב שלזה נקראת בהמה אותיות בה מה. והקרבן הוא למען יבוש אדם ממעשהו הלא אני בחי' מה גי' אדם דמות דיוקן אדם ואיך הרעותי את מעשי לפגום ח"ו בדמות דיוקן אדם ואז יתקן ויאיר מעשיו והנה ו' במילואה כזה וא"ו גי' י"ג כי הש"י נק' ו' מלשון ווי העמודים שהוא מייחד שמיא וארעא והצדיק נק' גם כן ו' שהוא מייחד ג"כ וע"ז רומזים ב' הווין מוא"ו ואות א' הוא אדם רמז על הצדיק שנק' אדם ו' קדמאה אות ו"ה לשון שמחה שהצדיק משמח למטה ובזה גורם ע"י יחודיו שמחה לעילא ונתמלא וא"ו גי' י"ג כמנין. אח"ד וממשיך י"ג מכילן דרחמי. וזה כמספר אשר תעשו. כמספר לשון הארה כמו ספיר. ור"ל כמו שתאמרו למטה בזה העולם ככה תעשו תיקון לאחד. אחד גימ' י"ג אות וא"ו כנ"ל תגרמו גם למעלה. כמספרם. כי האדם בעלותו ממדריגה למדריגה אזי נופל ממדריגתו הראשונה והוא ירידה לצורך עלי' למעלה ממנו וזה שפירש"י ז"ל כמספרם של בהמות שמה שאתה נחשב בעיניך בבחי' בהמה נפול ממדרגתך הוא למען מספר נסכים לשון נסיך ושררה שתבוא לנסיכות ושררות ומדרגה חדשה. והבן כי קצרתי:

מראשית עריסותיכם תתנו לה' תרומה לדורותיכם. נ"ל עפ"י פיה"כ מראשית שנה ועד אחרית שנה ואיתא בס"ק שנ"ה גי' ספיר"ה לשון הארה כמו ספיר ור"ל ראשית שנה שצריך להאיר עצמו בימי ראשיתו היינו בימי הנעורים בעודו איש וחמימות היצר בוער בי ותגבר עליו כי לכן הועמד היצר למען יתגבר עליו ותשוקת היצר ג"כ לזה כאשר הארכנו מזה במ"א ולא להמתין עד עת זקנה אשר אין בכחו לעשות תשובה. ובשובו בימי נעוריו זוכה עד אחרית שנה שהארה זו תועיל לו גם על האחרית בימי הזקנה. וזהו מראשית עריסותיכם מראשית העיסה כמו העיסה שהוא גולם וע"י החמץ שבתוכו נתגדל. כן מראשית הם ימי הנעורים ומן היצר שהוא ראשית העיסה להתגדל ממנו נקח לעבוד את ה'. ובזה תתנו לה' תתנו לשון מתנה כי יוחשב לפניו ית' כמתנה. ובזה תרומה לדורותיכם תרימו את כל מדורותיכם ומושבותיכם:

א"י מראשית עריסותיכם וגו'. כי כתיב קודש ישראל לה' ראשית תבואתו בראשית בשביל התורה שנקרא ראשית ובשביל ישראל שנק' ראשית ועיקר הראשית הוא הנשמה לא הבשר כי הוא המונע. אמנם הנשמה בהיותה בעולם העליון גם במעי אמה צופה ורואה באור פני מלך חיים. ובבואה אל עוה"ז אל הגוף העכור המונע מעבודתו יתברך וע"י התחזק האדם מעורר להזכיר את נשמתו ולזכור את השבועה שהשביעוה קודם רדתה לעוה"ז ובודאי כל איש אשר בשם ישראל יכונה בוודאי נזכר מה שראה קודם בואו. וזה כל האדם צריך כל ימי חייו לתקן זאת וכמשארז"ל הלואי שתהא יציאה כביאה לבל יפגום ח"ו אדרבה יוסיף אורה קדושה וטהרה. וזהו מראשית עריסותיכם. כמו שהיתה הראשית היא הנשמה הקדושה שנילושה בכם כעיסה הזו ולזה הי' ראשית הבריאה. ולכן מראשית בשביל הראשית עריסותיכם כנ"ל תתנו לה'. שהגם שהנשמה רגילה בכך ומחוייבת בטבעה להתקדש ולהתטהר. מ"מ כאשר יתקדש האדם להחזיר הנשמה לקדמותה בזה נחשב בעיניו ית' כמתנה כאלו לא היתה בזה הדרך מעולם ואתם מעלים מתנה לו ית'. ובזה תרומה לדורותיכם תוכל להרים כל הדורות שלכם גם אותם אשר אין כחם יפה לזכך נשמותיהם יוכלו הצדיקים להעלות כל דורותיכם אמן:

לראש חדש תמוז

הצירוף מחדש זה יוצא מס"ת של פסוק וכל זה" איננו" שוה" לי". ונ"ל בשנקדם לבאר הכ' ופקדת נוך ולא תחטא. כשתפקוד תמיד נוה שלך לדעת מאין באת מאין העליון אז בוודאי לא תחטא ותוכל להתגבר על היצר. ובזה פירשנו מאחז"ל כל מה שיאמר לך בעה"ב עשה חוץ מצא. דידוע היצר נק' בעה"ב וכל מה שיאמר לך עשה להברות גופך לאכול ולשתות ולשמוח בטוב כי לזה הועמד היצר כי אילולי הוא לא הי' מולידים והי'

האדם כלה ואפס ולכן שמע לו חוץ מצא כשירצה לבטל אותך ממצוה אשר ע"י כל מצוה נעשה חיבור ויחוד. וזהו חוץ מצא. צ"א גי' הוי"ה אדנ"י יחוד האמיתי כי תסתכל מאין מוצאך כנ"ל ובזה תתגבר עליו. והנה מודעת זאת כי בימים האלו ימי תמוז ואב צריך לעשות בהסתר מעשהו הגם כי הבאנו כ"פ בשם הה"ק אאמו"ר זצלה"ה שבימים האלו הבוב"ה מצמצם עצמו לזה העולם ונקל להשיגו כדמיון המלך העובר ממקום למקום יעו"ש. מ"מ גם זה בדרך נסתר לבל ידע שום אדם ופתאום יבוא האדון אל היכלו כי אלו הי' האדם יודע מזה בוודאי הי' מכין עצמו לקבל המלך לאושפיזא. וטעם הדבר שהוא בהסתר מחמת חוזק וחריפות הימים שלא יהא קטרוג לכן הכל הוא בהסתר לבל יוודע להם כמו מלכות בית דוד שנולד ע"י הסתר לבל יהא קטרוג כדאי' בספרים. וידוע מהאר"י ז"ל כי חושבן מרדכי כחושבן המן יעו"ש ע"י חשבונות ואחוריים כי אלולי זאת לא הי' ביכולת מרדכי להכניע את המן. אבל כאשר הי' זה לעומת זה. זה קם והמן נופל והכל הוא בהסתר ואחוריים לבל יוודע כנ"ל וכ"ז ע"י התדבקותו באי"ן העליון מקור מחצבו וכאמור למעלה. וזש"א המן וכל זה איננו וגו' כשהצדיק הזה שנק' כל. איננו. כשהוא מתדבק באי"ן העליון אזי הוא שוה ודומה לו ויוכל להכניע אותו כי הרשעים הקדמונים הי' יכולים בעין שכלם להשיג דברים האלו וכדאיתא בספרים והבן מאד:

פרשת קרח

ויאמר משה אל קרח שמעו נא בני לוי. נ"ל דהנה איתא בספרים שכל מנוחתם של הרשעים בגהינם בהצטרף מנוחה של כל יום עם יום השבת הם נ"א שעות ולזה אמר משה לקרח ועדתו הלא שמעו נא. ור"ל הלא כאשר תחזיקו במחלוקת תרדו שאולה ולא יהי' לכם מנוחה כ"א נ"א שעות ומוטב תחזרו בכם ותהיו בני לוי נלוים ומדובקים בעולם העליון שכולו מנוחה:

א"י ויאמר משה וגו'. דהנה הצדיקים נק' בני לוי ע"ש הלווי והחיבור בו ית'. וכל קנאתם הי' על כי אהרן דווקא הקרב הקרב אל משכן ה' לא המה ולכן עשה משה המבחן בקטורת לכל איש מחתתו. להורות נתן את אשר יבחר בו יקריב אליו וירצה מנוחתו. והנה תיבת נא יתפרש גם כן לשון תפלה. וכן פי' מ"ו ומחו' הה"ק מו"ה יעקב יצחק הלוי זצלה"ה. וזה מאמר משה לקרח עתה תראה שמעו נא מי שיוכל לפעול בתפלותיו וישמע בקשתו הוא מבני לוי מהנלוים אליו ית':

א"י ויאמר משה וגו'. דהנה מדרך הצדיקים הגם שמדברים בפה למטה עם בנ"א מ"מ מחשבתם דבוקה בשורש עליון ועיקר דיבורם הוא למעלה להבוב"ה אלא שמלבישים את התפלה בדיבורי עוה"ז. ומכש"כ מרע"ה בודאי הי' קשור תמיד בדיבוריו למעלה.

ותיבת נא יתפרש ג"כ לשון עתה כדפי' בספר קדושת לוי ע"פ למה יאמרו הגוים איה נא וגו' וקרח אותיות חקר ומורה על הבוב"ה עש"ה החקר אלוה תמצא. שמעו נא. תשמעו כי נא עתה ומיד יהא נוקם ה' לצריו ונוטר לאויביו להעניש את החולקים על עובדי ה' ועד מהרה ירוץ דברו בא יבוא לא יאחר להנקם מהחולקים על עובדיו ואז יוכר מי ומי הם בני לוי כנ"ל הדבוקים בו ית':

א"י ויאמר משה אל קרח. כנ"ל אל חקר אלוה. שמעו נא. אתם מלאכי מעלה מליצי עליון תשמיעו את נא ר"ל תפלותינו כי בני לוי נבנה ההויות ית' ויתגלה לעין כל. בני לשון בנין לוי מורה על הוי"ה כי לוי במילוי כזה למ"ד וי"ו יו"ד אמצעי תיבות מ' י' ו' הוי"ה כשתחליף אות מ' בי' בא"ת ב"ש כמו באות מצו"ה מ"צ י"ה והבן:

ואת שם אהרן תכתוב על מטה לוי כי מטה אחד לראש בית אבותם. דלכאורה צריך להבין הלא הכהן מורה על החסד והלוי על הגבורה. ומהראוי הי' לקחת שתי מטות א' למשפחת הכהונה וא' למשפחת הלוי. והנראה בהקדם ביאור הכתוב כשמן הטוב על הראש וגו' הטוב מורה על הש"י ב"ה שהוא הטוב ומטיב לכל ומדרכו הטוב להטיב. ובלבד שיהי' ראוי לקבל שיהי' כלי מוכשר לקבלה. והעמיד את הצדיק אשר הוא יהא הצינור להמשיך השפע. וכמובא אצלינו כ"פ מה שפי' בנו"א הודו לה' כי טוב כל"ח יעו"ש. וזהו כשמן הטוב השפעה הטובה מטוב העליון על הראש. שבא ע"י הראש הוא הצדיק שהוא ראש הדור. גם יורד על הזקן. ור"ל שיוכל וכל השפע לירד נם שלא ע"פ ראשי עם אלא כי גם ע"י זקני הדור כי זקן מורה גם על רחמים כמאז"ל זקן מורה על רחמים. אבל יש זקנים שהם תמיד בכעס כדרך הזקנים כידוע לכן הדר מפרש. זקן אהרן. ע"י זקנים כאלו שיש להם בחי' זקנה של אהרן מדת החסד שיורד עפ"י מדותיו שיורד לשון רידוי וממשלה שהגם שיש לו פי משבטו בחי' הדין מ"מ הוא רודה ומושל עליו על הפי ע"י מדותיו לאכללא מדת הגבורה במדת החסד וזקנים כאלו ימשיכו ג"כ החסד. וזה ואת שם אהרן וגו' כי הנה אמור יאמרו בני לוי למה נגרע מכהונה על היותינו בבחי' הדין הי' לו להעמידנו בבחי' החסד כמו הכהן. לכ"א ואת שם אהרן הגם שהוא מורה על חסד תכתוב על מטה לוי בבחי' הגבורה ועכ"ז זכה לכהונה על כי מטה אחד שנטה הכל אל האחדות לראש בית אבותם שהמתיק הדינים בשורשם ועשה מהכל רחמים וחסדים גדולים:

א"י ואת שם אהרן ונו'. ע"ד דאיתא באוה"ח בשם המדרש כי מעץ אחד בקע שנים עשר מטות יעו"ש. והנה ידוע כי כל החסדים הצדיק ממשיכם משורש עליון והוא הנותן כח לעשות חיל. וא"כ עיקר ההשפעות נקראו על שמו ית' מ"מ הש"י ברוב רחמיו וחסדיו

מעלה על הצדיק כאלו הוא בעצמו פעל ועשה את החסד. וזהו ואת שם אהרן שם החסד עליון תכתוב על מטה לוי על שמו של הצדיק שמטה ונוטה עצמו אל בחי' לוי להיות נלוה ומחובר תמיד בו ית'. כי מטה אחד וגו' שהגם שיש י"ב שבטי י"ה כמו י"ב חדשי השנה ולנגדם י"ב צירופי הוי"ה מ"מ כי מטה אחד הצדיק מטה ונוטה הכל אל האחדות. שהגם שהם י"ב צירופים מ"מ משורש א' יצאו מראש בית אבותם משורש אב העליון והבן:

וינח משה את המטות לפני ה' באהל העדת. הנה לכאורה ידמה שינוי כי בצווי הש"י אליו א"ל והנחתם וגו' לפני העדות ובעשי' נאמר לפני ה'. אמנם יתפרש עפ"י דרכנו למעלה מטות לשון נטי' והטי'. וידוע מה דאיתא בהאריז"ל בכוונת ט"ל במילוי הוי"ה שהם גי' ט"ל ע"ש באה"ל ע"ה גי' ט"ל. ירמז על האמור כי וינח משה את המטות ר"ל את ההוי' ונטי' של ישראל להיות תמיד לפני ה' באה"ל גי' ט"ל כנ"ל להמשיך עליהם ההוי"ה ואז הוא העדות עדות מודעת לכל באי עולם ששכינתו ית' שורה בתוכם תמיד והבן מאד:

בכורי כל אשר בארצם אשר יביאו לה' לך יהי'. ידוע בכורים קודש. והטעם נ"ל כי אין לך עשב ותבואה ואילן אשר אין בו חיות קודש מלמעלה הנותן בו כח לגדל. וזה ענין הכאת הכוכב מלמעלה בעשב ואומר לו גדל הוא ענין הכאת הכוכב דלעילא. והבכורים שנתבכרו תחלה הוא להיות בהם קדושה יתירה לכן הם נק' ראשית הוא קודש. והנה צדיק מושל ביראת אלהים תגזר אומ' ויקם ולו ניתן ג"כ הכח והממשלה להמשיך בני חיי ומזוני וכ"ט מקודש העליון. וזהו בכורי כל שיתבכר הכל ע"י הצדיק שנק' כל אשר בארצם. ארץ לשון רצון ור"ל אפילו מה שלא יוציאו כ"א ירצו אותו במחשבתם לבד ימלא ג"כ משאלותם ורצונם. כי אשר יביאו לה' שהם מביאים הכל לה' ומחזירים עטרה לבעלי'. ולזה יאמר ה' עליהם. לך יהי' שכל הטובות והברכות לך יהי' להצדיק ועל שמך נקראו:

א"י בכורי כל וגו'. דיש צדיק עובד בצדקו וכל מגמתו להחיות נפשות עם ישראל שיוכל ליתן צדקה הרבה. ויש צדיק אשר בכ"ז לא הונח לו הגם שנותן צדקה ועושה ג"ח וגם בזה לא שוה לו עד אשר יובא ויתדבק בשורש עליון. וזה יאמר הכתוב בכורי כל אשר בארצם שצדיק כזה אשר מבכר מצות ומע"ט גם בארציות היינו בצדקה ובגמ"ח ועכ"ז לא יספיק בעיניו עד אשר יביאו לה'. שיביאו א"ע לה' אל עליון. מבשרו הכתוב לך יהי' שתזכה להקראות בשמו של מקום שעם האותיות השם גי' יהי' והבן:

פרשת חקת

אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ענו לה. כי הנה יש כ"ד תכשיטי כלה. ולפי הקישוט והתכשיט שישראל מקשטין אותה ככה נולד שירה חדשה לפי הקישוט. והנה כאן היו ס' רבוא וכ"א הי' מקשט בכ"ד קישוטין ולפי כל קישוט שבח הראו לו כמה שבחות וקילוסין עלו לפניו מכל אחד. ומכש"כ בהצטרף ס' רבוא פעמים כ"ד תכשיטין וגם בכ"ד תכשיטין משתנים גם כן בכ"פ לפי התחדשות השכינתא ולפי עליית השכינה וזה עלי באר. לפי העלאת הבאר היא השכינתא קדישא שנק' באר ככה ענו לה ענו ואמרו לה שירה. וזה שתירגם סקי בארא שבחו לה:

א"י אז ישיר וגו'. שר לא נאמר אלא ישיר מורה על לעתיד כי אז יהי' הכל בתי' דכר. וז"א אז ישיר בלשון דכר. את השירה הזאת שהי' עד עתה בבחי' זאת בחי' נוקבא יושר אז בלשון דכר. עלי באר כי אז יהא עלי' אל הבאר כנ"ל לבחי' דכר כ"א בזאת תקרא בלשון נוקבא. ענו לה. ענו לשון עונה ויחוד שעכ"פ תקבל תענוג מאתנו ע"י יחודינו הקדושים לזה תהא לה. ר"ל בחי' נוקבא עבור היחוד וקבלת הנח"ר מאתנו אבל באמת הכל יהא בבחי' דכר והבן היטב:

וממתנה נחליאל ומנחליאל במות. יתפרש כי הנה בפסוק הקודם אמר וממדבר מתנה. יש לפרש מדבר רומז על השי"ת שהוא כביכול הפקר לנו כמדבר וכל הרוצה ליטול עבודת השם יבוא ויטול אבל העמיד ג"כ את הצדיקים שהם המה ג"כ בבחי' מדבר הפקר כמדבר אליו ית'. גם מפקירים עצמם לכל הבא ללמוד מהם דרכי ה' המה מוכנים להורותו דרך זו ילך. והנה בהפקר יש ב' בחי' יש שהוא מופקר מחמת יראה. ויש שהוא מופקר מחמת אהבה הוא ממש בטל במציאות וזה שהוא עובד מאהבה הכזה יוכל ליתן מתנה בעבודתו אליו ית'. לא כן מחמת היראה. ועיקר הכל בא על ידי הדעת וכאשר עובד מאהבה יוכל לבוא לדעת לא כן מיראה יוצא מדעתו. וזש"א וירא בלק וגו' שבלק ראה בעין שכלו על היותו בן צפור מלשון צפרא נהיר שהאיר שכלו כמו שהארכנו במקום אחר. ולכן הבין את כל אשר עשה ישראל שכל העבדות שעושה ישראל הוא לאמר מחמת אהבה כמורה לשון אמירה. וזה וממדבר מתנה. ממדבר ע"י ההפקר שהם כמדבר מאהבה כנ"ל זוכים לבחי' מתנה ליתן מתנה אליו ית' מעבודתם. וממתנה נחליאל. לאחר שבאים לבחי' מתנה כנ"ל זוכים נחליאל לנחול את חסד אל ולהמשיך כנחל את החסד אל. נח"ל אמר הה"ק אאמו"ר זצלה"ה ר"ת "נוצר "חסד "לאלפים. והנה אל סובל שני פירושים חסד אל. גם אל לישנא דתקיפי ודין ושניהם כא' צדקו יחדיו כי יש דינים ממותקים בשורשם ומתבטל הדין מכל וכל ואז הוא נק' חסד אל. אבל לפעמים צריך

ליתן להדין מקום כי א"א לבטלו ולהעבירו מכל וכל. והנה על אדום תרד וסער מתחולל על ראש רשעים יחול ועל ידי הדין הזה בא ממילא כ"ט על ישראל. וזה נחלי אל שני נחלים של אל שנוצר חסד ע"י מילוי האלפי"ן. ומנחליאל במות. ע"י שבא לנחלי אל כנ"ל אז במות לשון גובה נתרומם ונגבה קרן ישראל כמאה"כ וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך. ר"ל שם הוי"ה ורחמים אז ויראו ממך אמן והבן מאד:

פרשת בלק

הנה ברך לקחתי וברך ולא אשיבנה. יתבאר ע"פ דאיתא באוה"ח ע"פ וישם ה' דבר בפי בלעם. ותוכן כוונתו כי איך יצויר כזאת שיצאו דברים קדושים כאלו דרך פי חזיר מגועל ומזוהם כמוהו לכן שם דבר בפיו כמו שפופרת שיהי' חוצץ בין הדיבורים הקדושים ובין פיו הטמא יעו"ש. והנה לפי הדברים האלה הי' לכאורה כמוכרח ולא מדעתו. אבל הש"י ברחמיו ובחסדיו רצה שגם מלאך רע יענה אמן ומרצונו יסכים על הברכות. לכן נתן לו שמחה בקרבו באומרו הברכות. ואמר הנה ברך לקחתי. הנה יגיד על שמחה כנודע. ור"ל הן אמת כי בע"כ אני אומר הברכות. אבל בראותי כי הנה ברך לקחתי שלקחתי על ידי הברכות שמחה ועי"ז וברך ולא אשיבנה לא אוכל להשיב דברי אחור:

א"י "הנה "ברך "לקחתי וגו' ר"ת הב"ל ע"ד דאיתא בהאריז"ל בלק"ת כי הי' בו ניצוץ נשמת הבל. ואמר "הנה "ברך "לקחתי ע"י ניצוץ הבל לקחתי ברך לברך את ישראל ולכן וברך ולא אשיבנה והבן מאד. וגם בו תיקון עמלק כי בבלעם עמ"ל מעמל"ק ובבלק ק' מעמלק. ואמר הנה ברך לקחתי לק' מעמלק ובתיקון זה ובירך ולא אשיבנה והבן היטב:

יזל מים מדליו וזרעו במים רבים וירם מאגג מלכו ותנשא מלכותו. יתפרש בהקדם לבאר הכתו' תהום אל תהום קורא לקול צנוריך תהום רומז על הבוב"ה שאין לו התחלה ותכלית איננו מושג בלי גבול וסוף. והעמיד את הצדיקים בעולם שנק' ג"כ תהום שהם בעבודתם ג"כ א"ס ובלי גבול שעולים למעלה מהמלאכים גם בהיותם בעוה"ז וע"ד מאמחז"ל עולמך תראה בחייך. הכוונה עולמך לשון העלם ור"ל עולם הנעלם עולם העליון עוה"ב כי אמחז"ל לכל צדיק יש לו מדור בפ"ע והוא על ידי עבודתו ותיקונו פועל לעצמו המדור העליון גם בהיותו בעוה"ז ובעיני בשר יוכל לראות מדורו וכענין שמצינו ברשב"י דבריר לי' דוכתא אצל אחי' השילוני וכן כל הצדיקים. וזהו שאמרו עולמך. היינו עוה"ב הנעלם אשר עין לא ראתה. תראה בחייך. תראה לתקנו ולעבדו ולעשותו בחייך. ונקט תראה לשון ראי' ג"כ שתתקן אותו כ"כ עד אשר בחייך תראה את עולמך. וזהו תהום הוא הצדיקו של עולם הבוב"ה וכנ"ל. אל תהום. ר"ל אל הצדיק. קורא לשון חיבה. כמו במשה רבינו ע"ה כתיב ויקרא לשון חיבה אבל בבלעם כתיב ויקר. לקול צנוריך.

לקול הוא הפנימיות על שהצדיק משיג הפנימיות מן צנורי השפעותיך גם בהיותו בזה העולם. או לקול צנוריך. על שהצדיק אינו נחשב בעיניו לכלום הגם שממשיך ע"י מעשיו השפעות גדולות קדושות וטהורות מ"מ הוא בעיניו כמו צינור שכשנותנים בצינור נמשך להלן והצינור בכחו ובעצמו אינו יכול לפעול כלום וזהו יזל מים מדליו לשון דלות ודלי. ור"ל שיזל מים היינו השפעות על ידי הצדיק מדליו ע"י הבחי' דלות שבו שהוא דל בעיניו ואיננו כ"א כמו דלי הממלאים אותו ליתן למקום אחר. וזרעו היינו וזריעתו הוא במים רבים. ר"ל באהבה גדולה ועזה עד כי מים רבים לא יוכלו לכבות האהבה ותוכל אהבתו לעמוד נגד המים רבים והבן:

א"י יזל מים מדליו וגו'. עדשה"כ נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ. כי הנה מיכאל ממונה על החסד וגבריאל על הגבורה רפאל על הרפואה כו' ולכ"א שער מיוחד להתמנותו ואין א' נוגע במוכן והתמנות חבירו לא כן הצדיקים כל השערים ברשותם להמשיך בני חיי ומזוני חסד על ישראל גבורה ודינים על שונאי ה' ורפואה להצריכים וכל גנזי מלכא בידיהם נמסרו וכדמצינו במשה בקי"ס שא"ל הים אני גדול ממך כדאיתא במדרש ונצטווה ומטך אשר הכית בו את היאור קח בידך. כי הנה מלכות הקדושה וזה לעומת זה מלכות הרשעה ובמצרים הי' היאור שהי' להם לאלוה. ואמר ומטך אשר הכית בו את היאור הוא המלכות שלהם מלכות הרשעה ולכן נק' מטה לשון הטיה. שבהכאתו הי' מטה ונוטה הכל להיות מפורסם כי מלכותו ית' בכל משלה ומבלעדיו אין עוד. וכן ים סוף רומז גם כן על מלכות ונטה עליו במטה אשר בידו להראותו כי הכל תחת רשות הבורא כל. נמצא ע"י הצדיק נודע ומפורסם כי הכל תחת רשותו ית' ואין מושל בכל השערים זולתו ית' ומידו הכל. וזה נודע בשערים בעלה שנודע ע"י הצדיקים מי בעל השערים כי נתונים נתונים המה בידו להטותם לכל אשר יחפוץ בעזר אלהי השופע עליו. בשבתו עם זקני ארץ. זקני מורה על החכמה זקן זה שקנה חכמה וכמאה"כ מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית ומבואר אצלינו במ"א כ"פ באריכות. וזהו בשבתו שעושה ישיבה וקיום עם זקני ר"ל עם החכמה ועל ידה עושה ישיבה בארץ היא המלכותא קדישא. וזהו יזל מים מדליו. מדליו לשון דלת ופתח וכפירושינו ע"פ ארוממך ה' כי דליתני שעשיתני בבחי' דלת ועיין בחיבורינו זה במ"א בארוכה. ואמר יזל מים שיזל השפעות מדליו ע"י שהצדיק בבחי' דלת ופתח הפותח כל השערים. וזרעו במים רבים שזריעתו בהמים בחכמה עליונה אל רבים להיות רבים מישראל כמוהו ונוטע וזורע בהם אהבתו ויראתו תמיד. וירום מאגג מלכו. מאגג לשון גג ומורה על הוי"ה עליונה. והמלכות נקנה בשלשים מעלות. וע"ז מורה ג' מן ג"ג ג' עשיריות הוא ל' ומורה

על שם הוי"ה ב"ה גי' כ"ו ועם האותיות גי' ל'. וגם מאג"ג גימ' מ"ו כמילוי שם ע"ב ואות א' יתירה נגד הכולל של שם. כי בביאת משיחינו יקרא השם ככתיבתו במילואו ואז יתגלה לעין כל מלכותו ויאמרו כולם ה' מלך. וזה וירום מאגג ע"י ההוי"ה יורם ויתנשא מלכותו. ובזה ויתנשא מלכותו עלינו במהרה בימינו אמן והבן מאד:

פרשת פינחס

פינחס וגו' השיב את חמתי מעל בנ"י בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל וגו'. ויל"ד על אומרו מעל ומה הי' המקרא חסר אם אמר השיב את חמתי מבנ"י גם מלת בתוכם לכאורה שפת יתר. והנראה בביאור הכ' וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך. דהנה שמחה גדולה לפניו ית' כאשר מתקנים ישראל מדותיהם להיות שם ה' נקרא עליהם. כי שורש כל נשמות ישראל מהוי"ה ב"ה וע"י דמקיימים המ"ע המרומזים בשם י"ה מהוי"ה המורה על אהבה ושומרים עצמם מפחד ה' ומהדר גאונו מלעבור על אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשנה ומרומז בשם ו"ה. ושש הש"י ומתפאר ביראה זו ועי"ז מפיל יראתו על כל שונאי ה' ובאהבה א"צ להזכיר שממילא תבוא בביאת משיחינו בב"א. והביאו את כל אחיכם וגו' מנחה וגו' ולכן כאשר שם ה' ההוי"ה נק' עליך כנ"ל אז ויראו ממך על ידי עבדות ביראה וכנ"ל. והנה לעורר בחי' זאת הועמד בכל דור צדיק בדורו שיעורר בלב כל ישראל מדות האלו. ולזה ארז"ל אין דור שאין בו כאברהם כו' יעו"ש שיוכל להמשיך על כל אחד שורש הוי"ה מנשמה שלו ופינחס הי' במדריגה זו כאשר שמו מורה על מעשיו פ"נ גי' ק"ל כמספר ה' הויו"ת. ח"ס גי' אהי"ה הוי"ה אהי"ה. שהגם שמי שאינו במדריגה זו שיוכל לשאוב אור הוי"ה יהא בבחי' אהי"ה דעתיד אנא לאתגליא. שיבא אליו התגלות ההוי"ה וממשיך עליו הס"ח גי' חיי"ם כנ"ל. וזה פינחס וגו' השיב את תמתי לשון חימום שכל החמימות לא טובים כבה אותם והשיב והפך מן חמת"י להיות חתמ"י חותם ההוי"ה היפך מלמפרע להיות ביושר וכ"ז פעל מעל ב"י על היותו מעל בני ישראל הראש עליהם הכולל כולם וע"י קדושת ישראל זכה לזה כי כשהעם רוצים לקבל קדושה מהרב ניתוסף קדושה והארה בהראש. וכמבואר אצלינו כ"פ פיה"כ עתיקי מחלב גמולי משדים בשם הה"ק מוהר"ר שמואל שמעלקא זצלה"ה אבד"ק ניקלשפורג. וזה בקנאו את קנאתי בתוכם ר"ל בתוכם על כי הי' קנאתי בתוכם יכול גם הוא לקנאות. ולזה ולא כליתי ע"י שהם גרמו לו זה והבן. ועפי"ז יתפרש הכתוב: **לאלה** תחלק הארץ בנחלה במספר שמות. כי הנה העיקר העבדות להשיג החיות מן האלהות והפנימיות. ובזה חינן דוד המלך ע"ה צמאה נפשי לאלהים לאל חי מתי אבוא וארא פני אלהים. שלזה צמאה נפשי לאלהים אל האלהות. לאל חי. אל לשון כח

שאוכל להשיג בכח החיות מהאלהות. מתי אבוא וארא פני אלהים שאראה הפנימיות גם בבחי' אלהי"ם גי' הטב"ע שגם בעוה"ז עולם הטבע יתראה ויתגלה הפנימיות שנק' פנים ולא אחור. וזה לאל"ה אותיות א"ל ל"ה. ל"ה ע"ה גי' ל"ו מורה על הש"י הכולל ששה קצוות גי' ל"ו כידוע. ור"ל לזה שמשיג אל הוא הכח ומורה על הפנימיות של הבוב"ה הכולל כל הו"ק תחלק הארץ היא מלכותא קדישא בתחלה. כי במספר שמות שהם סופרין ומאירין השמות שלהם בשורש הוי"ה כי ידוע ששם האדם הוא שורשו בהוי"ה עליונה. במספר לשון ספיר והארה והבן היטב:

יפקוד ה' אלהי הרוחות לכל בשר איש על העדה. ידוע אוז"ל אין עדה פחותה מעשרה ועוד אחז"ל בי עשרה שכינתא שריא. ואין הכוונה דוקא בעשרה אלא כי גם כל א' מישראל בהתקדשו ובהטהרו נק' עדה בית מועד להתועד בקרבו קדושתו ית'. ואמר בי עשרה היא היו"ד רמז לחכמה עילאה אז בו שכינתא שריא. והגם כי בני עלי' המה מועטים מ"מ לזה צריך האדם להתגבר עצמו לאמר כי אני הוא הראוי לזה כמאה"כ ויגבה לבו בדרכי ה'. אבל לא להתגאות ח"ו בפני כל כ"א בלבו כאשר יאמר הכ' ויגבה לבו לבו דייקא בלב רשאי להתגאות כדי לעבוד את הש"י אבל בפניו יראה שפלותו לעיני כל וגאוה כזו מותר. וזהו ה' מלך גאות לבש. ר"ל כדי לעשות ולגלות כי ה' מלך לזה מותר להיות גאות לבש כנ"ל. או דידוע מספר השמות של גאות בהאריז"ל ועי"ז גאות לבש שעי"ז יהי' לבוש לגאות ה'. אבל ידע נאמנה כי עדיין הוא חסר מהעבודה. וזהו יפקוד ה' אלהי הרוחות שיתן פקידה שהוא אלהי הרוחות והרצונות לכל בשר. בש"ר אותיות שב"ר שמי שלבו נשבר בקרבו גבר כזה הוא איש על העדה. איש שמגין על הגוף שנק' עדה וכנ"ל להטותו לכל אשר יחפוץ והבן:

א"י יפקוד ה' אלהי הרוחות וגו'. כי יש רוח דרומי צפוני מזרחי מערבי ופעמים צריכים לזה ופעמים לזה. ואתה אלהי הרוחות כנ"ל תפקוד לכל בשר. בש"ר אותיות שב"ר כנ"ל שיוכל לשבר את המדות כי יש להוט באהבה זרה וצריך לשבר אותה או להיפך כי לגודל אהבתו אליו ית' יוכל להתבטל ממציאות וצריך לשבר אותה שיבוא למדת המיצוע וכדמצינו בפינחס ויקח רמת בידו היינו מדת האהבה בחי' אברהם. ולכן ויקח רמ"ח גי' אברה"ם בהברא"ם באברה"ם זכות זה לקח בידו. וכן בכל המדות צריך לתקנם עד לאחת. וזה לכל בש"ר אותיות שב"ר שישבר את האדם ממדותיו או למנוע ממנו אהבה ויראה והתפארות יתירה או לשבר אותו להשפיע בקרבו אהבתו ויראתו קדושתו וטהרתו ית' דהיינו חד מתרי אנפין כנ"ל. הכזה הוא איש על העדה. איש שראוי להיות נתמנה על העדה גם יהא איש ומגין על העדה. גם אי"ש ידוע ומובא כ"פ אצלינו בשם

הה"ק אאמו"ר זצלה"ה אותיות "אהי' "יהו' "שדי ימשיך שמות האלו על העדה לחופף עליהם ולהצילם מכל רע. גם איש על העדה. ארז"ל איש דרכו לכבוש שיהי' איש נתמנה על העדה עדת ה' ויהי' בבחי' איש שדרכו לכבוש את מדת הדין ולהפוך הכל לרחמים וחסדים גדולים עלינו ועל כל עם ישראל אמן:

עולת שבת בשבתו על עולת התמיד ונסכה. אמר הה"ק מוהר"ר משה מפשעווארסק זצלה"ה כי שב"ת גי' כ"ז הויות נגד כ"ב אותיות התורה וה' אותיות מנצפ"ך הכפולים עכ"ל. ונראה להעמיס בדבריו כי כ"ז אותיות ז"ך ור"ל שע"י הזכות והבהירות עוסקו בתורה בקדושה ובטהרה ממשיך על עצמו ומעורר את שורש הוי"ה שלו כדרך הצדיקים. וכאשר עינינו רואות בהצדיקים. לא כן הרשעים אדרבה פוגמים ח"ו. והנה לא כל העתים שוה לזה כי בימי החול אשר האדם טרוד על המחיה ועל הכלכלה לא יוכל להתבודד בעצמו ככה. אבל ביום השבת שהוא מעין העוה"ב אזי נקל יותר להשיג זאת אבל הצדיקים הגדולים אשר עושין שבתון דחול עליהם נאמר ששת ימים תעשה מעצמה ולא כתיב תעשה ולכן אצלם ביום השביעי שבת שבתון שבת כפול כי כל ימי החול ג"כ נקרא שבת אצלם כג ומלאכתם תיעשה מעצמה ובדבורא בעלמא פועלים כל הצטרכותם יוכלו להשיג ולעורר כ"ז הויות ע"י כ"ז אותיות התורה גם בימות החול כי אצלם תמיד קדושת שבת. וז"א עולת שבת בשבתו. שעלייתו הוא בשבתו דייקא ע"י השבת שעושה מעצמו בחול חול מכין לשבת וזה בשבתו בשבת ו' ר"ל בשבת של כל ששת ימי המעשה וכנ"ל. על עולת התמיד. תמי"ד. ת' מורה על ד' אותיות הוי"ה כי ת' מתמיד במ"ק גי' ד' ואות ד' מתמיד ג"כ מורה כנ"ל על ד' אותיות השם. והחילוק ביניהן הוא כי

ת עושה פסיעה לבר ור"ל לגלות ההויות והאלהות לכל ולכן הוא סימן תחיה. אבל **ד** הוא בחי' דל ואות ת' עושה פסיעה לבר להמשיך ההוי"ה גם על אותם שהם בבחי' דל ובאקראי להיותם דבוקים תמיד. ועי"ז ונסכה. יסיך נסך השפעות קדושות וטובות בבני חיי ומזוני עלינו ועל כל ישראל אמן:

ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילים ולכבשים במספרם כמשפט. ומנחתם הם הצדיקים אשר מונחין בין דרועין דמלכא ונקבע להם מקום מנוחה שמה. ונסכיהם לשון סכי' והבטה שצופין ומביטין להתחיל להיות נסיכה למלכות. לפרים רמז על הגבורה מדת יצחק איזה גבור הכובש את יצרו. לאילים אל הוא חסד אל בחי' של אברהם. והקדים יצחק לאברהם כאשר נבאר באופן שאח"ז. ואז יזכה לבחי' ולכבשים מדת יעקב שנק' כבשים מלשון כבש ומדרגה שהוא תפארת ישראל אשר בך אתפאר. ואז במספרם יספרו ויאירו הכל כמשפט המורה על הרחמים והבן:

א"י ומנחתם ונסכיהם וגו'. כנ"ל ושמנסכין משח רבות קדישא להזריע זרע בעולם העליון. לפרים בחי' הגבורה הקדים בחי' הגבורה דהנה הקרבת ע' פרים בחג הוא ע"ד מאמרז"ל שהקב"ה רצה ליתן התורה לבני ישמעאל ולבני עשו ולא קיבלו מחמת לא תרצח כו' יעו"ש. וידוע המשל דאי' בזוה"ק בסמא דחיי שהצפין המלך לבנו וסימא עיניהם לבל יחזו בנועם ה'. ולכן הקריבו ע' פרים לסמא עון שלהם עינים להם ולא יראו ועי"ז יחופף עלינו עינא פקיחא וכדמצינו בבלעם נופל וגלוי עינים. שהוא נופל ועי"ז נגלה עלינו עינא פקיחא עילאה. וזהו לפרים ע"י הע' פרים וכנ"ל. ועי"ז לאילים אותיות אל"י מ"ל. אלי לישנא דתקיפא. מ"ל גי' ע' דאז נוכל לעמוד ולהתתקף בכח ואומץ להמשיך עלינו עין העליון. ולכבשים כבש ודרגא שנוכל לכבוש את כל המדריגות וכנ"ל כ"א אלינו ההשפעה. במספרם כמשפט במספרם היינו ההארה יבוא עלינו כמשפט לאוהבי שמו וכראוי לישראל כי שורת הדין והיושר נותן שיבוא אלינו כל טוב אמן:

פרשת מטות

וכבסתם בגדיכם ביום השביעי וטהרתם ואחר תבואו אל המחנה. נ"ל דהנה בני גד רומזים על הצדיקים אשר הגיעו למלכותא קדישא כי ג"ד גי' ז' רומז על המדה השביעית שצריך לקדש ולטהר עצמו בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו להמשיך בכל אבר וגיד את האלהות בכ"פ בבחי' מחודשת. וכמאמר דהמע"ה לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי בכ"פ בהתחדשות. וזהו וכבסתם בגדיכם שתכבסו עצמכם ואז תזכו להשיג בגדיכם. היינו ולבושין דגופא ודנשמתא ע"י כי ביום השביעי כאשר תבואו אל יום ר"ל להארת מדה השביעית מדת המלכות ואז וטהרתם. ואחר תבואו אל המחנה. ופירש"י ז"ל למחנה שכינה. כי בלא זה א"א לבוא לחצר בית המלך פנימה. אבל בהתקדשו ובהתטהרו אחת לאחת על כי יחשוב בהיאך אנפין איקום קדם מלכא אז תוכלו לבוא אח"ז למחנה שכינה והבן:

לא נשוב אל בתינו עד התנחל בנ"י איש נחלתו. נ"ל בהקדם לפרש הכ' תומיך ואוריך לאיש חסידך ר"ל התמימות וההארה שמחוייב להיות בכל איש בר ישראל זה נותן לאיש חסידך איזהו חסיד המתחסד עם קונו וכמבואר מאמר זה אצלינו בארוכה במ"א. וחסיד הוא ג"כ לשון חרפה ובושה מלשון כי חסד הוא הנאמר בפ' קדושים על כי החסיד תמיד כמעיל יעטה בושה שבכחו א"י לעשות כלום כ"א ה' הוא הנותן לו כח לעשות חיל. ולזה לבו נדכה ונשבר בקרבו ויוכל לפעול כ"ט כמאה"כ לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה. הרצון כשיהי' לך לב נשבר ונדכה כנ"ל לידע נאמנה כי לא כחך ומחכמתך כי נבונות כ"א הכל בעזר אלהי השופע עליך בזה אלהים לא תבזה לא תתן בזיון בהש"י.

משא"כ כשהאדם מתגאה כי חכמתו עמדה לו הוא מבזה בזה כביכול את הבוב"ה באמרו שא"צ לעזרתו. גם יתבאר תומיך ואוריך וגו' כי יש צדיקים אשר הם תמימים אבל אינם משגיחים על הדור. אבל יש צדיקים אשר לא די להם בעבודתם כ"א להעלות את כלל ישראל ואלו נקראים בני ג"ד אותיות "גומל "דלים שגומלים גם את הדלים אשר אין כחם יפה ותועלתם נשגבה מעצמם מעלים הצדיקים אותם וזה תומיך אלו התמימים בפני עצמו כנ"ל ואוריך היינו אלו המאירים את הכל זה נותן לאיש חסידך. וזהו לא נשוב אל בתינו. תשובת בני גד כנ"ל הגומלים דלים אמרו לא נשוב אל בתינו היינו לבית שלנו בתים מלאים כל טוב. עד התנחל ב"י ג"כ איש נחלתו נחל ה'. ועי"ז יזכו לנח"ל אותיות "נוצר "חסד "לאלפים כי מחמת שמחתו יתן מתנות ברב טוב לעמו. וזהו ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. היינו שימצא נהירו מהצדיק הגדול הדבוק בעדן העליון להשקות גם את הגן מי שהוא מגונה במעשיו ישקוהו ג"כ מאהבתו ויראתו ית' והבן:

בנו לכם ערים לטפכם וגדרות לצאנכם והיוצא מפיכם תעשו. יתבאר ע"ד שביאר הה"ק אאמו"ר זצלה"ה פיה"כ אמור ואמרת ופירש"י ז"ל להזהיר גדולים על הקטנים שיאיר ויזהיר בימי הגדלות גם ימי הקטנות וע"ד שאמר שלמה המלך ע"ה ביום טובה הי' בטוב וביום וגו' ראה. וזה בנו לכם ערים ר"ל קיום והתעוררת בימי הטובה והגדלות לעשות הכנה. לטפכם לימי הקטנות. גם נוכל לרמז ערים לטפכם. דידוע דצריך מכל דבר אפי' ממאכל ומשתה וכדומה שהוא ארציות להעלות ממנו הני"ק שנק' הוי"ה וזהו שויתי ה' לנגדי תמיד ששויתי ה' תמיד אפי' בדבר הנראה ודומה שהוא לנגדי בהתנגדות ממני כמו הגשמיות והעליתי אותו. וזהו שיסדו לנו בנוסח המוציא לחם מן הארץ. לחם גי' ג' הויות ור"ל שמוציא ההויות גם מן הארץ מדברים הארציים. וזהו בנו לכם ערים התעוררות לעורר הני"ק. גם לטפכם הדברים שהם קטנות וגשמיות וכנ"ל. א"י ע"ד שפי' הה"ק אאמו"ר זצלה"ה פיה"כ טוב מעט לצדיק מהמון רשעים רבים שמה שהטוב הוא בבחי' מעט אצל הצדיק הוא מהמון רשעים ועל ידם אבל מצדו לא יבצר. ולכן הצדיק צריך להעלות פשוטי העם שלא יעכבוהו. וזהו בנו לכם ערים התעוררת לטפכם לפשוטי העם הנכונים בשם קטנים כדי שלא יעכבו אתכם מהעבודה. ועי"ז וגדרות לצנאכם. תוכל לעשות גדר וסייג להיחודים שלכם כי צאן מורה על יחוד כנודע. וכמרומז בו צ"א כמנין ב' שמות הוי' אדנ"י. ואז והיוצא מפיכם תעשו. כי כשהצדיק עושה היחודים במחשבה אז בוודאי א"א לקלקל אותו ולהפסיק השפע כי לא ידע בו זולתו אכן כאשר בא אל בחי' הדיבור לפעמים ח"ו יוכל איזה איש לא טוב לקלקל. אבל כאשר תבנו ערים לטפכם כנ"ל בכל האופנים המבוארים למעלה. אז גם היוצא פיכם תעשו ג"כ ותצליחו והבן:

פרשת מסעי

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאותם ביד משה ואהרן. ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם וגו' ואלה מסעיהם למוצאיהם. הנ"ל בהקדם לבאר הכ' חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך. ויובן ע"ד אז"ל דרכים מבקשים את תפקידם. הענין הוא כי מה' מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ כי אז בדרך הוא בזווגא עילאה כידוע מהזוה"ק. אמנם אלו דברים שאין להם שיעור בזווג העליון לי חד עולם בחבירו אשר הן עולמות גבוה מעל גבוה וצריך לייחד התחתון בעליון הימנו עד אין תכלית וזהו העיקר הנסיעה של אדם הצדיק כמו במשכן חיבר היריעות אחת אל אחת משולבות אשה אל אחותה להורות האמור לייחד בזה עולמות העליונים אחד בחבירו ואז הוא שמחה גדולה לפניו. וזהו דרכים מבקשים תפקידם שיהא להם פקידה לטובה ע"י עשיית היחוד וזווג עליון כמו פקידת שרה וה' פקד את שרה נעשה ממנו לידה כן ע"י פקידה זו נעשה הולדה בהמשכת שפע ע"י הזווג נשפע כ"ט ביחוד השמות פק"ד כידוע מהאר"י ז"ל והבן וזהו חשבתי דרכי. כשאני מביא דרכי ונסיעתי אל המחשבה העליונה הקדומה בזה אוכל ואשיבה רגלי וגו'. גם כי דברים הרגלין היינו הארציות והגשמיות אשיבה אל עדותיך. עדותיך אותיות דעותיך ר"ל אל הדעת עליון. וז"א אלה מסעי בני ישראל וגו' הי' הכל לצבאותם לעשות צבאות רבות יחודים עליונים בזווגא עילאה. והתורה נצחיית להורות נתן לכל בר ישראל לעשות ככה מסעהו. והעצה לבוא לזה הוא ביד משה ואהרן. ידוע משה בנצח ואהרן בהוד. ור"ל שכל הניצוח והודאה המובא לו יחזיר העטרה ליושנה אל האדון ה' צבאות. ויכתוב משה הוא דעת העליון כותב את מוצאיהם למסעיהם. ור"ל שכל מוצאיהם היינו היחודים הי' מיד בהתחלתם ללכת למסעיהם הי' מיד עיקר הכוונה לצורך זווגא עילאה ולא להנאת עצמו. ואלה מסעיהם למוצאיהם. ואלה וי"ו מוסיף על ענין ראשון שתמיד כל איש מישראל יהי' מוסיף והולך בדרך הישר הזה להיות עיקר מסעיהם עבור מוצאיהם עבור היחודים עליונים והבן היטב:

וזה יהי' לכם גבול צפון מן הים הנדול תתאו לכם הר ההר. צפון רומז על היצה"ר כמש"ה ואת הצפוני ארחיק מעליכם ודרשוהו חז"ל על היצה"ר. ואמר וזה יהי' לכם גבול צפון גבול לכבוש את היצה"ר הנק' צפון מן הים וגו' י"ם אותיות מ"י גם גי' נו"ן רומז על הבינה שער התשובה ואות ה' מן הים כלולה משני ההי"ן כזה ה"ה רמז על תשובה תתאה שמביא אל התשובה עילאה. ואז תבואו אל הגדול לגדלות עליון היינו לשער הנו"ן עולם הבינה. ובזה ניקל לכם כי תתאו לכם הר ההר. שתסבבו לכם הר נגד ההר המה הדינים להגן בעדם שלא ירעו ולא ישחיתו בכל גבול ישראל. או כי ידוע בשעת

מעמד מ"ת פסקה זוהמתן ונשארו ישראל זכים ונקיים מבלי סיג ותערובת פסולת ולכ"ז זכו ע"י מעמד הר סיני. וזה תתאו לכם הר. שתביאו לכם הר. כמו ההר בה"א הידועה הוא הר סיני שבו פסקה זוהמתכם. כן התקדש וטהר עצמכם תשיגו ג"כ לבחי' הר כזה להיות נפסק בזוהמא כ"א כולו קודש לה' אמן כיה"ר:

חסלת ספר במדבר

ספר דברים

פרשת דברים

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן. להבין יתור תיבת כל דלכאורה הוא שפת יתר. נראה דהנה מרע"ה הי' כוללת ישראל כאשר הי' אדה"ר כולל כולם כמורה ע"ז תיבת אד"ם "אדם "דוד "משיח ומשה הוא ג"כ משיח ישראל בדורו כמרומז בתיבת ג"ם אותיות "גואל "משה "גואל "מרדכי "גואל "משית והמשיח הוא הכולל כולם ויודע להלוך נגד רוחו של כל אחד ויודע צפוני ומטמוני לבו אשר לזה יוכל להוכיחו על פניו על מה עשית כזאת. וככה הי' אהרן רודף שלום הגם שלא הוגד לו המעשה ידע ועשה וכמוזכר בדחז"ל. וכן כל הצדיקים אשר יודע אני בבירור כי גם המחשבות של כל איש יודעין ומכש"כ משה רבן של כל הנביאים. ובזה יבואר הכ' אלה הדברים של תוכחה אשר דבר משה. ולבל יקשה עליך האיך יוכיחנה זה. לכן מתרץ אל כל ישראל. כל לשון כוללות. אל ובשביל היותו כוללות כולם וכלולים כולם בגופו ואם איש אחד יחטא ח"ו הי' מרגיש מיד ולכן לו נאה להוכיח. ועי"ז בעבר הירדן העביר מהם הדין כי ע"י העבירות ח"ו דינין באים אבל כשיש דין למטה אין דין למעלה והבן:

א"י אלה הדברים וגו' כל ישראל. דהנה מדרך הצדיק לפעמים נראה ככועס על איזה אדם אבל פנימיותו מכוין לטובתו וממשיך עליו קדושה משורש עליון. וזה אלה הדברים דברי התוכחות אשר דבר משה הוא אל כל ישראל כדי להמשיך את הש"י שנק' כל בשמים וארץ ומתורגם דאחיד בשמיא וארעא המשיך אותו אל ישראל בעבר הירדן עדשה"כ ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר. כי הנה לא מבעיא למ"ד בן ג' שנים הכיר אברהם את בוראו בודאי הי' קדוש וטהור מנעוריו אלא גם למ"ד בן מ"ח שנים הכיר אברהם את בוראו מ"מ אח"כ קידש וטיהר את כל אבריו אחת לאחת. למצוא חשבון מראש ועד עקב עד שנאמר לו טל ילדותך וכדאי' במדרשים. ולז"א ואקח את אביכם וגו' מעבר הנהר מעבר כמו מאבר כי א' מתחלף בעי"ן באותיות אחה"ע. הנהר לשון הארה ונהירו ר"ל על שהאיר את אבריו וזהו מאבר הנהר שפעל ותקן שכל אבר ואבר שלו

יהי' בנהירו עילאה. וזהו בעבר הירדן כמו באבר כנ"ל. כשתקדש אבריך וגידך להיות כלול באברין קדישין והן הן אברי דשכינתא תפעול. הירדן. להוריד כל הדינין והסט"א לגרשם ולהורידם בנוקבא דתהומא רבא ואז שלום עלינו ועל כל ישראל אמן:

ה' אלהינו דבר אלינו בחורב לאמר רב לכם שבת בהר הזה. ונראה לבאר תחלה פיה"כ אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי ועבנ"א. ונראה כי הנה אאע"ה פתח פתח שנוכל לעבוד במדת האהבה. ויצחק הורה דרך למדת היראה. ויעקב עמודא דאמצעיתא פנה דרך אל תפארת ישראל. וזהו אשא עיני תרין עייניך דילי' המורים עין ימין נגד מדת האהבה ועין שמאל נגד מדת הגבורה מדות אברהם ויצחק אשר כל אדם בנשאו עיניו להביט צריך להעלות על לבו למה נתן לו הש"י שני עינים אין זה כ"א לזכור בכ"פ מדות האבות שנקראים הרים וזהו אשא עיני כדי אל ההרים שאוכל לבוא למדות ההרים הם האבות אברהם ויצחק ואעפ"י שיש לך שני אלה מ"מ מאי"ן יבא עזרי צריך אתה להשיג עזר מאי"ן העליון ת"ת ישראל יבא עזרי. וזה ה' אלהינו דבר אלינו. הגם כי דבר הוא דברי תוכחות מ"מ הוא לאמר להביא עי"ז עלינו אמירה רכה והתפארות עליון. ונקדים תחילה מה שפי' כבר הכ' איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם. שאמר משה הגם כי חפץ ה' לנטל ולנשאות אתכם ולתתכם עליון על כל הגוים אבל צריך לזה אתערותא דלתתא. ולכן איך אשא לבדי איך אוכל לבדי לנשא ולהעלות אתכם הלא צריך לזה טרחכם שתטריחו עצמכם ג"כ בזה. ומשאכם היינו התנשאות מצדכם בהתעוררת תחתון. וריבכם לשון גדלות כי לעבודת ה' רשאי להתחזק בגאוה וגדלות כמאה"כ ויגבה לבו בדרכי ה' וזה שאחז"ל שייף עייל שייף נפיק להיות פעמים בחי' עייל ופעמים בבחי' נפיק. וזהו רב לכם. שצריכים אתם לעשות עצמיכם רב. הגם כי לכם שאתם בגופניות שנק' לכם ועי"ז תתחזקו להיות שבת בהר הזה. לעשות ישיבה של הר הוא אברהם או יצחק ויעקב שעבדו לזה אלי באהבה ויראה והתפארות כי חייב כל אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי והבן:

רב לכם סוב את ההר הזה פנו לכם צפונה. ע"ד אוז"ל לא כל הרוצה ליטול את השם יבוא ויטול. כי לאו כל אדם זוכה לעלות מיד בהר ה' ולקום במקום קדשו. ולכ"א רב לכם שאתם בגוף שנקרא לכם רב הוא ודבר גדול לסוב ולהשיג תיכף את ההר היינו הויו"ת עליון כ"א לשבר תחלה המדות והיצר. וזהו פנו לכם צפונה. תפנו עצמכם תחלה אל היצה"ר הנק' צפוני עשה"כ ואת הצפוני ארחיק מעליכם וגו' וע"ש שמצפין עצמו ללכוד את האדם ברשת זו טמון כדאי' במדרש תחבולות היצר עם הסל שמלא ככרות יעו"ש:

א"י רב לכם וגו'. דהנה בראשית ברא אלהים "את "השמים "ואת "הארץ ר"ת שם הק' אהו"ה גי' טו"ב בו הי' בריאת העולם. הגם כי השם גי' כ"ו אמנם לאו כל אדם זוכה להוי"ה ע"כ לחסדו הגדול ממנו צמצם כביכול עצמו למ"ק כמנין טו"ב הוי"ה במ"ק טו"ב להמשיך בשם אהו"ה ג"כ טוב ה'. וזהו הודו לה' ראוי להודות לה' שהגם כי טוב שאין אנחנו יכולים להשיג כ"א במ"ק גי' טוב אעפ"כ ערב לפניו כי לעולם חסדו שרוצה להשפיע חסדו על העולם. וזהו רב לכם שזה רב ודבר גדול וחסד עליון הוא כי לכם על שאתם בגוף שנק' לכם כנ"ל סוב את ההר תוכלו לסבב סבות להשיג את ההר היינו הוי"ה עליונה ע"י הז"ה גי' טו"ב במ"ק וכנ"ל. ובזה פנו לכם צפונה תפנו את הצפוני והסט"א לבל יקטרגו. כי ברצות לגשת מיד אל הוי"ה ירצו לקטרג. אבל כשהאדם אינו רוצה מתחלה כ"א בטוב ה' היינו במ"ק וע"ז אין משגיח המקטרג ואח"כ יוכל לבוא אל הוי"ה בעצמותו והבן:

א"י רכ לכם וגו'. כי רב טוב הצפון לכם והוא סוב את ההר הזה שתסבבו להופיע על ההר הוא בהמ"ק את הזה זה אלי. ואז יהי' נכון הר בית ה' בראש ההרים ונשא מגבעות ואז פנו לכם צפונה. תפנו ותבערו את הצפוני הוא היצה"ר ויקויים בנו ואת הצפוני ארחיק מעליכם ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ ומלאה הארץ דעה במהרה בימינו אמן:

ולמכיר נתתי את הגלעד. כי הנה הצדיק מרצונו להסתר במסתרים לבל ידע בו אנוש שלא לבלבל אותו מעבדותו. אבל אם יסתר במסתרים הקב"ה מגלה אותו למען ממנו יראו וכן יעשו ללמוד ממנו מדותיו הקדושים ויכירו כולם כבוד מלכותו וזהו ולמכיר לשון היכר כדי שיכירו כולם כבוד מלכותו. נתתי את הגלע"ד אותיות ג"ל ע"ד שנזכר ביעקב עד ה' ביני וביניך שעד ה' מגלה אותו לכל כנ"ל והבן:

א"י ולמכיר נתתי וגו'. שמי ששב בתשובה השלימה ומשליך כל התאוות והחמדות זרות ומתמכר מהם הגם שמקבל עליו במחשבה לבד שעדיין לא עשה. מעלה עליו הש"י כאלו כבר עשה וערך בעדו שלא ישוב עוד לכסלה. וכמשה"כ ערוב עבדך לטוב. שאתה בעצמך תהי' ערב בעד עבדך כי ארגיל עצמי לטוב ולא אוסיף עוד להרע מעשי. וזהו ולמכיר מי שמתמכר עצמו מכל התאוות והחמדות שהי' מקורב בהם. נתתי בלשון עבר נתתי לו כבר מיד כאשר עלה בלבו מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה ונתתי לו את הגלעד גל עד שאגלה עדות עליו שלא ישוב לסורו וטוב לו אמן:

א"י ולמכיר נתתי וגו'. רמז על הגלות כי נמכרנו לעבדים לשעבד אותנו בבחי' עבדים. כי אלו היינו בבחי' בנים מי הי' יכול להשתעבד בבן המלך האהוב לאביו. וזהו ולמכיר לישראל שנמכרו בגלות נתתי את הגלעד גל עד גל לשון התגלות שמגלה רחמנותו כי בכל

צרתם לו צר כביכול. גם ע"ד גי' שם אכדט"ם אותיות שלפני שם אלהים אשר מומתק בו שם אלהים הדין הקשה להפכו לרחמים וחסדים עלינו ועל כל ישראל אמן:

לא תיראום כי ה' אלהיכם הוא הנלחם לכם. דהנה עיקר יראת ישראל הוא בהתגלות אור ה' עליהם רחב ופחד לבם בקרבם מפחד ה' ומהדר גאונו לא יראו זולתה. כי ממי יראו הלא ה' למשען להם וכדמצינו בים סוף שהי' להם התגלות הוי"ה ראתה שפחה על הים כו' מזה בא להם היראה. וזהו לא תיראום. ל"א אותיות א"ל שהאלהות יתראה בכם וממנו תיראו ואז כי ה' אלהיכם כשהוי"ה הרחמים והחסד יהי' אלהיכם זה בעצמו יהי' הנלחם לכם בעבורכם:

פרשת ואתחנן

ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר י"ל עפ"י מה שאמר הה"ק אאמו"ר זצלה"ה פיה"כ אעברה נא דלכאורה תיבת נא כמיותר. ופי' כי הנה מרע"ה צפה ברוח קדשו כי לעת הגאולה שלימה ינהגם הוא לא"י לכן ביקש אעברה נא וגו' ר"ל עתה אעבור מיד וע"ש באורך. וכזה נוכל לרמז תיכף ומיד בפתח דבריו ואתחנן אל ה' בעת ההוא. ההוא מורה על הנסתר הוא קץ הגאולה אשר נסתר מעין כל ור"ל הלא יבא העת ההוא כנ"ל ואני אוליך אותם לכן בקשתי אשר מיד בעת ההוא עתה לאמר אוכל לאמר דברי תפלתי ויהי' לרצון אמרי פי:

א"י ואתחנן אל ה' וגו'. כי הנה כתיב בגאולה העתידה להיות במהרה בימינו ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר וגו' כי הנה בעו"ה עתה בגלות אשר יד הרשעים הולכות ורמה ויושבים שלווים ושקטים אין מחסור ועם קודש ישראל דווים סחופים ומדולדלים אזי כביכול מגרעות נותן בכבודו ית' באמור הן עם ה' אנחנו ושמו נקרא עלינו ומדוע מצאונו כל זאת אשר לגודל השעבוד והדחק רבים אומרים שוא עבוד אלהים ואי' כבודו ית'. אבל כאשר יפקח ה' עיני שרי מעלה שיראו גודל חשיבות ישראל ומעלתם כלם ינטלו וינשאו את היהודים ואז ונגלה כבוד ה' כי אלהי ישראל הוא ומלכותו בכל משלה. וכזה נוכל לרמז בתפלת משה ועתה יגדל נא כח ה' וגו' כי יש כ"ח עתים. י"ד עתים לטובה מיד ימין ויש י"ד שמאל להיפך. וחילה משה שיגדל נא כח ה' שיתגברו י"ד עתותי הטובה ויד שמאל יוכלל בימין ויהי' כח ה' כ"ח עתותי הוי' ורחמים. ובזה יגדל כבוד ה' מעל לגבול ישראל. וזהו ואתחנן אל ה' ר"ל שתחנוני אינם להנאתי ולצורך עצמי אלא אל ה' בעבור כבוד הנוגע להוי"ה שיתגדל כבודו והוא בעת ההוא. לאותם שהולכים בעת של ההוא. של הש"י הנסתר מכל רעיון. לאמר יובא בם התפארות וכל טוב וכאמור והבן:

אתה החילות להראות את עבדך את גדלך ואת ידך החזקה אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורותיך. יבואר דהנה איתא בזוהר הק' באורייתא אסתכל קוב"ה וברא עלמא ולהבין מה זה הי' הצורך לנתינת התורה הלא מצינו באברהם שקיים התורה עד שלא ניתנה ואפילו עירובי תבשילין וכן יצחק ויעקב. אמנם בהיות כי לאו כל אדם זוכה לכך ומי ידמה ומי ישוה אל האדם הגדול בענקים אשר לזאת אבינו אב הרחמים חשב עלינו מחשבות לבל ידח ממנו נדח ונתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכינו על ידה נוכל לעבדו ית' באמת. וז"א אתה החילות להראות את עבדך. א"ת רמז לכ"ב אתוון מאלף עד ת' אשר בם כלולה התוה"ק ובה החילות להראות את עבדך. ור"ל שעיקר העבדות יהא ע"י את היא התורה וכנ"ל. ולכן תן לנו את גדלך מדת החסד והאהבה. ואת ידך החזקה מדת היראה ללמוד בהם כי אורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרחת לעילא אשר מי אל בשמים וגו'. דהנה כתיב כי כל בשמים ובארץ ומתרגמינן דאחיד בשמיא וארעא. כי הנה הגם שיש להש"י מלאכים ושרפים וחיות ואופני הקודש אשר לכל מלאך יש אלף פיות ולשונות מקלסים. מ"מ עיקר היחוד נעשה ע"י ישראל המיחדים העולמות מיחדים שמים וארץ להיות נשקו שמיא וארעא. וזהו כי כל בשמים ובארץ. ולזה נק' כל. כ"ל גי' נ' שפותח שער הנו"ן שער התשובה לכל באי עולם ומייחד עי"ז עלמא תתאה בעלמא עילאה וזהו אשר מי אל וגו' אשר מי הצדיק שפותח שער הנו"ן גי' מ"י הוא אל בשמים ובארץ יש לו כח לחבר שמים וארץ כנ"ל. ובזה אשר יעשה כמעשיך. היינו הרחמים והחסדים על ישראל. וכגבורותיך ר"ל להמשיך הגבורות והדינין על שונאי ה' והבן:

ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום. זאת ידוע דאמת הוא ראש תוך וסוף דהיינו אלף הוא ראש לכל האותיות מ' באמצעיתא של האותיות ת' הוא סוף האותיות. ולהבין זאת דהנה איתא בכמה מקומות דמדרגת האדם הצדיק היא גדולה במעלה מהמלאכים. כי מלאך הוא רק שליח מפני שאין לו כח לעשות מעצמו רק מה שנמסר לו מן השמים להיות שליח לזה הדבר. למשל כמו המלאך רפאל נקרא בשם זה ע"ש שממונה על הרפואות. עכ"ז אינו יכול מעצמו לרפאות לשום דבר רק מה שציוהו הש"י. אבל הצדיק יכול להמשיך כל הטובות לישראל בני חיי ומזוני ורפואות ועושר וכבוד ואריכת ימים וכל טוב מעצמו מהבוב"ה אף שלא נשתלח לזה. עכ"ז הוא ממשיך להם מאלופו של עולם ע"י התדבקו בפלא העליון. ולזה מרמז האל"ף ראש האותיות לאלופו של עולם פלא העליון כנ"ל. ובאיזה אופן הוא ממשיך להם כזה. ע"ז מרמז המ' עם ת' מאותיות אמ"ת. המ' מורה על מדת מלכות. ור"ל כי ממשיך להם כביכול מדת מלכותו

ית' לת' שהוא סופא כל דרגין. דהיינו מלכותו ית' לישראל עפ"י הטבע. עי"ז יש לו להצדיק כח וממשלה זו שיתראה הש"י כביכול עפ"י הטבע לעשות כל הטובות לישראל וכמו שמבואר כ"ז באריכות בחיבורינו על תורה ובפירושינו על תהלים ע"ש. ובכן נבאר ע"נ הכתוב כאן שלפנינו ואתם הדבקים וגו' את"ם הוא אותיות אמ"ת וכנ"ל. היינו על ידי דביקות אותיות אמת שממשיך אלופו של עולם ומדת מלכותו לישראל עפ"י הטבע. והעיקר הוא על ידי שהצדיק תמיד דבוק בהבוב"ה בדביקות עליון עד שהוא ממש בטל במציאות. וזהו בה' אלהיכם כנ"ל. ועי"ז בא לו בכל יום חיות מחדש. וכדאיתא ברמב"ם. כי לכל דבר מחודש קדם לו ההעדר למשל כשזורעים גרעין חטה בלתי אפשר לצמוח כ"א בהיותו כלה ונרקב בארץ עד שהוא בטל במציאות. לזאת ע"י שהצדיק הוא דבוק בהבוב"ה עד שהוא ממש בטל במציאות בא לו בכל יום החיות שלו מחדש וממשיך לישראל כל השפעות טובות בני חיי ומזוני וכ"ט. וזהו חיים כולכם היום היינו שבכל יום יבא לכם החיות שלכם מחדש ותוכלו להמשיך כל הטובות לישראל בני חיי ומזוני אמן כי"ר:

כי מי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו כה' אלהינו בכל קראינו אליו. לכאורה תיבת לו מיותר ומה חסר באומרו כי מי גוי גדול אשר אלהים קרובים אליו. ונ"ל דהנה ידוע דעיקר השראת אלהותו ית' הוא בפנימות בעולמות העליונים. הגם שבזה העולם ג"כ יש אנשים אשר חושקים תמיד לעבוד הש"י בתורה ומצות ומע"ט בדביקות הבורא ית' בכדי להשיג באפם מה עצם אלהותו ית' להתענג בתענוג עליון עת עבודתו בזה העולם. אמנם עיקר השראת אלהותו ית' הוא בעולם העליון אך יש צדיקי עליונים העולים במעלה העליונה אשר עליהם נאמר עולמך תראה בחייך שמתדבקים כ"כ בו ית' עד שמשיגים עוצם התענוג הגדול בעבודתם מעין עוה"ב וע"י גודל דביקותם משיגים באפם מה איזה השגה באלהותו ית' אף שהבוב"ה הוא א"ם ובלתי אפשרי להשיג אלהותו. עכ"ז הם גורמים בצדקתם להמשיך אלהותו יתברך לזה העולם הגשמי. וכמו שפירש אדמו"ר הה"ק מו"ה אלימלך זצלה"ה מה שאמחכז"ל אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב ע"מ לקבל פרס אלא הוו כו' שלא ע"מ לקבל פרס. ר"ל שלא תהיו במדריגת אותן שאינם משיגים אלהותו ית' בזה העולם והם מקווים לתקות פרס בעוה"ב. אך הוו מאותן בני עלי' המשיגים תענוג העליון מעין עוה"ב בעבודתם בזה העולם ואינם מקווים עוד לשום תקות פרס לעוה"ב. כי נראה להם די בתענוג עבודתם אותו ית' בזה העולם, והנה ידוע דאין העולם חסר מן ל"ו צדיקים בכל דור ודור שהם במדריגה כנ"ל. ולזה מרמז הכתוב כאן מי גוי גדול אשר לו ר"ל שיש בכל דור ביניהם אותן הל"ו צדיקי עולם המשיגים עוצם אלהותו יתברך בזה

העולם. ועי"ז אלהים קרובים אליו. ר"ל אעפ"י שאלהים מושיב יחידים ביתה וביתה הוא פנימיות העולמות כנודע. אעפי"כ הם גורמים בצדקתם להמשיך אלהותו ית' לזה העולם. וזהו אלהים קרובים אליו. ועוד זאת גורמים בצדקתם אף אותם שאינן במדריגה כ"כ כנ"ל. אך שהם עובדים תמיד להש"י ומקיימים מצותיו כל מה שיש ביכלתם כנ"ל. גם הם יוכלו על ידם לבא למדריגה גדולה להתדבקות הבוב"ה ולזה גמר אומר כה' אלהינו בכל קראינו אליו ר"ל אף אותן שלא היו במדריגה גדולה כ"כ יוכללו גם כן עמהם בקוראם אליו ית' בתפלתם בגודל הדביקות:

א"י כה' אלהינו בכל קראינו אליו. פי' כמו שה' אלהינו קורא אותנו עם סגולה ובכל לשון של חיבה. כמו כן נהי' גם אנחנו נדבק עצמינו אליו בגודל התשוקה והדביקות והבן:

א"י כי מי גוי גדול אשר לו אלהים וגו'. ולתרץ יתור תיבת לו. י"ל דהנה האות **ל'** נכתב כ' כפופה למטה ואות ו' למעלה. כ"ו גי' הוי'. ולזה מרמז הל' מתיבת ל"ו. ור"ל כי מי גוי גדול כזה שתמיד דבוק בהוייתו ית' והוייתו ית' הוא תמיד לו. וע"כ אלהים קרובים אליו. ר"ל ע"י שתמיד דבוק עם הויתו יתברך ע"כ קרוב לו וקל בעיניו להמתיק תמיד הגבורות היוצאים משם אלהים להפכם לרחמים גדולים ע"י התדבקם בהויות עליון וגמר אומר כה' אלהינו בכל קראינו אליו. ר"ל עיקר המתקת הדינים הוא המרומזים בה' אלהינו ע"י שכל כוונת קריאתנו בתפלתינו הוא רק אליו ית"ש. ר"ל שאין אנו צועקים על הנוגע לנו רק עיקר כוונתינו לתקן בשורש עליון ועי"ז ממילא יתוקן למטה. וזהו בכל קראינו אליו והבן:

אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים אין עוד מלבדו. ידוע דדעת הוא לשון התחברות מלשון וידע אדם. וזהו כוונת הפסוק אתה הראת לדעת. להיות לכם התחברות ואחדות כי יהו' היינו אעפ"י שהוא בלי סוף וגבול המרומז בשם הוי' ב"ה עכ"ז הוא האלהים ר"ל בא בצמצום בהשם אלהים כי אלהים מורה על הצמצום. ע"ד דאיתא בנו"א על הפ' כי שמש ומגן ה' אלהים. כמו שהשמש מגודל בהירותו א"א להביט בו כ"א על ידי מגן. כמו כן כביכול השם הוי' ב"ה מגודל קדושתו בוודאי א"א לשום רעיון לתפוס בו מעוצם בהירותו. והאיך נוכל להתדבק בו. לזה בא בצמצום השם אלהי"ם גי' הטב"ע בכדי להיות קצת רעיון בלבות ב"א לתפוס בו. וזהו פי' ה' הוא האלהים ר"ל הטבע מזה נראית גודל חסדי הבוב"ה עלינו למען נוכל להתדבק בו. כמו כן גם אתם צריכים לדעת ולהתחבר בקל וחומר ב"ב של ק"ו אשר הבוב"ה רוצה בנו כ"כ שנוכל להתדבק בו אעפ"י שאין עוד מלבדו מכש"כ אתם קרוצי מחומר מהראוי להיות לכם התחברות וק"ל:

א"י אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים אין עוד מלבדו. יתבאר ע"פ מה שפי' הה"ק אאמו"ר זצלה"ה ותחת כי אהב את אבותיך שלאהבת האבות ויבחר בזרעו אחריו הגם שעושים המצות ולומדים בבחי' אחוריים מ"מ נתעלה הכל ע"י האבות ע"ש באורך. וזה אתה. א"ת רמז על התורה הכלולה בכ"ב אתוון מא' עד ת'. ה' רמז על ה' ספרים שבה שצריך לזה הדעת ואחז"ל כל ת"ח שאין בו דעת כו' ועיקר הדעת הוא התחברות והדביקות בו ית' כמאמר דוד המלך ע"ה לשלמה בנו ועתה דע את אלהי אביך ועבדהו וגו' ואמר אתה ר"ל בה הראת לדעת הראה לך שבקל תבוא אל הדעת ע"י מעשה אבות ירשו בנים. ואז תדעו כי ה' הגם שכל התורה שמותיו של הקב"ה הוי' הא"ס מ"מ הוא האלהים גימ' הטבע תוכל לבוא להשגה באפס מה ותדע כי אין עוד מלבדו והבן:

א"י "אתה "הראת "לדעת וגו'. ר"ת אה"ל גי' ל"ו רמז על הצדיקים אשר הם באהל של תורה יגלו את הדעת. דידוע במצרים היה הדעת בגלות ולכן אמר פרעה מי ה' אשר אשמע בקולו כי ישראל היו עירום ועריה ולא יכלו להשיג הדעת עד כי שמע אלהים נאקת בני ישראל וידע אלהים והופיע עליהם בחי' הדעת ואז נשבר מטה הרשע והכהו בעשר מכות ואז פיו הודה ה' הצדיק ונתגלה הדעת נודע ה' משפט עשה. וזה אתה הראת לדעת שכבר נראית שתוכל לבוא לבחי' הדעת הגם שהיית עירום וערי' ומש"כ עתה ובזה תדע כי ה' הוא האלהים שהאלהים בעצמו שהי' עליך לדיין ושופט עתה תראה כי הכל הוא הוי' ורחמים וכדאי' בספרים במה שאמרו זה אלי והבן:

ותחת כי אהב וגו'. דהנה זה כלל גדול בעבדות השם להיות במדרגת הענוה. ותמיד צריך האדם לראות א"ע שהוא למטה ממדריגה שהוא בה. ולזה מרמז הכתוב כאן ותחת שתהי' תמיד מתחת דהיינו למטה ממדריגה שאתה בה וראי' לזה כי אתה רואה שאהב את אבותיך ועיקר אהבה הי' מפני שהתנהגו עצמם בגודל ענוה ונמיכת רוח כמו שמצינו שנתן גדולה לאברהם אבינו ואמר ואנכי עפר ואפר ע"כ ויבחר בזרעו אחריו שיהי' גם כן בגודל ענוה כמותם. ואז כשתהי' במדריגת ענוה יוכל להיות פירוש תיבת ותחת ר"ל שתהי' תחת שכינת כבודו ית"ש ממש אמן כי"ר:

שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוך ה' אלהיך וגו'. ובראשונות נאמר זכור ולא כתיב כאשר צוך ה' וגו'. והנראה כי הנה כתיב זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו בדיבור הוא התחברות ומלכות והנהגה. וידוע זכור לדכורא ושמור לנוקבא כי א"א להיות שום יחוד חיבור וזווג מבלי המשיך תחילה ממקור י"ג מכילן דרחמי וז"א שמור וזכור בדיבור היינו הדיבור והנהגה של אח"ד גימ' י"ג נאמרו. והנה אחד מתחלה הוא חד שהוא לשון חריפות אבל כשמתחבר אליו פל"א עליון אלופו של עולם נעשה אח"ד גי' י"ג מד"ר. ואות

א ידוע צורתו י' לעילא ו' באמצע י' לתתא גי' כ"ו כמנין השם הוי' ב"ה אשר לזה הי' ראשית הבריאה אמנם לאשר לאו כל אדם זוכה לזה שיוכל להמשיך מהוי"ה לזה בראשית ברא אלהים "את "השמים "ואת "הארץ ר"ת השם אהו"ה גימטרי' י"ז כמנין הוי"ה במ"ק שיוכל להמשיך עכ"פ מטוב ה'. והנה בדברות הראשונות נאמר זכור לדכור שהיו בבחי' דכורא ולא הוצרך לומר כאשר צוך ה' שאז היו דבוקין בשורש עליון למעלה כי אז במעמד ה"ס פסקה זוהמתן כמו אדה"ר קודם החטא. אבל בדברות השניים אחר החטא נאמר שמור בחי' נוקבא שכבר הוצרכו לשמירה ואמר שמור את יום השבת ר"ל שתראה להיות נשמר ע"י הוי"ה כי שבת גימ' כ"ז הויות וכנ"ל. כאשר צוך ה' אלהיך כמו שההוי"ה שהוא א"ס צמצם עצמו כביכול לשם אלהי"ם גי' הטב"ע כדמצינו בכל מעשה בראשית ויאמר אלהי"ם ויברא אלהי"ם כדי שיוכל העולם לקבל אלהותו והבן היטב:

א"י שמור את יום השבת וגו'. דידוע כי יש שבת העליון ויש שבת התחתון וע"י שמירת שבת התחתון יוכל לבא לשמירת שבת העליון ולדבקה בו. אבל הצדיק האמיתי הדבוק תמיד יוכל להיות תמיד דבוק בשורש העליון ובשבת דלעילא בלי התעוררת מתתא. ולכן בראשונות נאמר זכור לדכורא הרומז על שבת העליון וכנ"ל. אבל בשניים נאמר שמור לנוקבא דצריכה שמירה להיות שומר וממתין את יום השבת ר"ל עם יום השבת דלתתא תוכל להמתין ולדבקה בשבת דלעילא כאשר צוך ה' אלהיך. הוא עפ"י מה שפי' הה"ק אאמו"ר זצלה"ה ויוצא משה את העם לקראת האלהים שראה משה שהש"י כביכול מצמצם עצמו מא"ס לסוף. אבל משה הוציא את העם לקראת האלהים. ר"ל שהוציאם מסוף והעלם לא"ס. וזה כאשר צוך. לפי הצוותא שלך והחיבור שאתה מעלה ומחבר עצמך אל הא"ס מן ה' אלהיך מצמצם עצמו כביכול מא"ס לסוף והלא הדברים ק"ו ומה הש"י שהוא א"ס מצמצם עצמו עליך מכש"כ וק"ו ב"ב של ק"ו שתתחזק אתה עצמך להעלות עצמך לא"ס והבן:

לך אמר להם שובו לכם לאהליכם. לכאורה תיבת להם למותר. והנראה דהנה ב"י במעמד הקדוש הזה אשר פסקה זוהמתן והשיגו ראשית החכמה בינה ודעת מי זה האיש אשר רצה לזוז מן ההר לילך ולשוב לביתו לגשמיות מול זה יצו ה' למשה עבדו רעיא מהימנא לך אמר להם דידוע צירוף אמ"ר מהזה"ק. אלף הוא פלא עליון רמז אל החכמה א"מ אם לבינה ר' ראשית הדעת. ולכן לך אמר להם תבוא בקרבם צירוף האמ"ר כנ"ל כיתד תקוע שלא תמוט ואז ממילא שובו לכם לאהליכם תוכלו לשוב איש לאהלו זו אשתו ולכל צרכיו הגשמיים ולא יופסק מן הבהירות:

א"י לך אמר להם וגו'. דהנה משה רבינו ע"ה הרע בעיניו על אמרם לו קרב אתה ושמע כמאמרו אינו דומה שומע מפי הרב וכו' ונאמר לו מפי הש"י לך אמר להם. אמר לשון התפארות כנודע שתביא בהם התפארות והארה. ואז שובו לכם הגם שתשובו לכם לכל צורכיכם הגשמיים מ"מ לאהליכם תוכלו להיות קבועים ודבוקים באהלה של תורה:

ושמעת ישראל ושמרת לעשות אשר ייטב לך ואשר תרבון מאוד וגו', ושמע"ת אותיות ש"ם ע"ת. כי יש באדם נפש רוח נשמה חי' וצריך לצרפם ולטהרם בצירוף אחר צירוף בליבון היטב עד אשר ראוין לאור העליון כמו החותם שחותמו שקוע א"א לקבעו בדפוס כוון לחקוק אותיות אם יהי' עליו החלודה וצריך לזקקו ולטהרו היטב ולהסיר החלודה אז יעשה חותם. כמובן לפעולת אדם בפרטי חלקי נשמתו אשר נופח בו. והנה ת' הוא פסיעה לבר שנעשה בזה פסיעה שניכר להיות בחי' בר ר"ל בן למקום. והגם שאנחנו לבר ובחוץ בעוה"ז מ"מ נוכל להשיג המדריגה להיות בנים למקום. עי"ן כזה גי' ה"פ הוי"ה גי' ק"ל הרמז שיהי' קל בעניני הגופניות ולא יתגשם בו להיות על ידו כמשא כבד כ"א קל בגופניות. ואז תזכה ושמרת יתפרש שתוכל לשמור עצמך מכל ענייני הגופניות לבל תתגשם בהם ותהי' נשמר מלעילא גם כן. ובזה תוכל לעשות הכל בדרך הישר כמו המסרגל ומשרטט שיוכל לעשות הכתיבה על ידם ביושר כן ע"י אשר תזכך נרנח"י שלך תוכל לעשות הכל על צד היושר ותוכל לעשות אשר ייטב לך שבכל מעשיך אשר תעשה תביא הארה מלשון בהטיבו את הנרות ועי"ז תזכה ואשר תרבון מאוד. שיתרבה ממונכם כסף וזהב עד בלי די כי מאד רמז על ממון כדכתיב ובכל מאודך ופירש"י ז"ל בכל ממונך והבן:

ויצונו ה' לעשות את כל החקים האלה וגו' לטוב לנו כל הימים לחיותינו כיום הזה. יבואר בהקדם הכ' אם בחקותי תלכו ואת מצותי תשמורו ודקדקנו על מה שכתוב הליכה בחקים ושמירה במצות. ונראה דהנה החקים רומזים לעולמות העליונים ע"ד הכתוב חוק וזמן נתן להם. והנה בעשיית המצות אנו ממשיכין הוויתו ית' לשרות על המצוה. כי מצוה הוא הוי"ה כנודע מ"צ בא"ת ב"ש י"ה ו"ה הוא כפשוטו. אבל בעשיית החוקים יכול לבוא למדריגה גדולה לעלות בעולמות העליונים. כי החקים הם רמז לעולמות העליונים כנ"ל וזהו מאמה"כ אם בחקותי תלכו ר"ל באם תרצו לבא למדריגה שתוכלו לעלות ללכת בעולמות העליונים אז ואת מצותי תשמרו. ר"ל שתראו להמשיך הוייתי עליכם. וזהו ג"כ מאמה"כ כאן ויצונו ה' לעשות את כל החקים האלה. ר"ל ע"י מצות ה' נוכל לבוא לעשיית החקים וכנ"ל. וזהו שגמר אומר לטוב לנו כל הימים ע"ד הכתוב ואברהם זקן בא בימים דהיינו שבא עם כל ימיו שתיקן בכל יום מימיו כל המוטל עליו לתקן

וזהו ג"כ מאמה"כ כאן לטוב לנו כל הימים. פי' לטוב הוא לשון הארה ובהירות מלשון בהטיבו את הנרות ור"ל למען נוכל להאיר אותנו עם כל הימים שלנו. לחיותינו כלומר מה שהיינו חיים על האדמה. כיום הזה. ר"ל כאותו יום המיוחד בעת צאת הנשמה הקדושה ממקומה העליון לזה העולם בוודאי שבאותו היום מאירה בגודל ההארה. כמו כן נוכל להאיר אותנו עם כל ימינו. שהיינו בזה העולם ולעלות עמהם לעולם העליון: **א"י** לטוב לנו. לנ"ו גי' אלהי"ם וטו"ב הוא הוי' במ"ק כנודע. ובשם הוי' במ"ק נמתק השם אלהים. וזהו לטוב לנו כל הימים שבל יהי' בהם ח"ו איזה דין והבן:

להפטורת שבת נחמו

נחמו נחמו עמי וגו'. הנה הה"ק אאמו"ר זצלה"ה מדקדק על כפל הלשון באן. ואמר הוא ז"ל שזאת אומר כביכול הבוב"ה למלאכי מעלה הבאים לנחמו. כביכול משיב להם נחמו פי' אם רצונכם לנחם אותי. לכו נחמו עמי וממילא אתנחם. פכ"ד ודפח"ח. והנראה לערכינו שהש"י יצוה לנחם עמו. בזה שהוא מוסר להם כל הדינים להמתיקם לרחמים כרצונם. וזהו נחמו נחמו עמי. בזה שיאמר אלהיכם ר"ל שהגבורות והדינים מבחי' אלהים הרמוז בו. יהי' שלכם ובידכם להמתיקם לרחמים אמן כן יהי רצון:

לחמשה עשר באב

גרסינן שלהי מס' תענית לא הי' ימים טובים לישראל כט"ו באב וכיוה"כ שבהם בנות ישראל יוצאות וחולות בכרמים כו' בחור שא נא עיניך וכו'. יעויין בהאריז"ל כי כר"ם גימ' י"פ הוי"ה. ולכאורה הענין כמו זר נחשב. ויבואר ע"ד שאה"כ כי כרם ה' צבאות בית ישראל. ידוע כי כרם מורה על תענוג ור"ל כי כרם ה' כביכול התענוג של ה' הוא צבאות כשמתרבה צבא שלו עם קודש ישראל להיות צבאות רבות. וכענין שפי' הה"ק אאמו"ר זצלה"ה ענין הכתוב מראות הצובאות אשר צבאו פתח אהל מועד, ועיין רש"י ז"ל שלא רצה משה לקבל על שעשויין ליצה"ר ובפרט כדאיתא במדרש שהיו רואות בהם עם בעליהן והיו אומרות לבעליהן אני נאה ממך עד שבאו לתאוה ונזקקים להם ע"ש. ולכאורה אין לך פריצות גדול מזה ועזות מאוד. לזאת העיד הכתוב על הצדקניות הללו שכוונתן הי' לש"ש להרבות צבאות ולהעמיד בנים לעבודתו ית' ויגיע לו יתברך מהם נח"ר. וכמש"ה אשר צבאו פתח אהל מועד אל השכינתא קדישא שנק' אהל מועד עכ"ל יעוש"ה. וזהו נ"כ ענין שיוצאות וחולות בכרמים היינו כנ"ל כרם ה' צבאות לא ח"ו במעשה היצר אלא למען הרבות תענוגו ית' להרבות צבאות בית ישראל ויהי' לי ראש. ואמר לשון יוצאות כי הנה בזמה"ז אשר היצר גובר וצריך להכניס הכל אל הקדושה להתגבר עליו ולכן השם הוא י"ה ו"ה ו' הוא המשכה שצריך האדם להמשיך עצמו

ולעשות המשכה לעבודתו ית' לא כן בביאת משיחנו ב"ב אז יבער הקוצים מן הכרם להיות כולו טוב ויפסק הזוהמא כבמעמד ה"ס ואז יהא השם יהי"ה כי עתה הוא יהו"ה אותיות הי' הוה ויהיה על כי יצר לב האדם רע מנעוריו ר"ל שהיצר הוא רע על שהאדם הוא בגלות בבחי' נער פעמים טוב ובהיר ופעמים להיפוך וכמ"ש מחו' ומ"ו הה"ק מו"ה זישא זצלה"ה שהבחורים ונערים בתחלת העבדות הוא כמו לילי החורף שעה גשם ושעה שלג ושעה זך ובהיר עכ"ל ולכן הוא הי' בעבר כך והוה לע"ע טוב ויהי' כמו שרוצה להטות עצמו לטוב כן יהי' כי הבא לטהר מסייעין לו. אבל לעתיד השם יהא יהי"ה כי רוח הטומאה יעביר מן הארץ ויכלו הקוצים מן הכרם ויהי' כולו קדוש וטהור וזה לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב הוא י"ה באב וכיוה"כ הוא גם כן י"ה ר"ת "יום "הכיפורים לא היו ימים טובים לישראל כמוהם כי יהא בחי' יהי"ה וכאמור ואז יוצאות מבחי' שהם לעת עתה וחולות בכרמים כרם ה' צבאות כי עיקר התענוג כשיהיה היו"ד בשלימות שלא יצטרך לוי"ו כנ"ל. וז"ש בהאריז"ל כר"ם גימ' י' הויות ואז יהא ה' אחד ושמו אחד אמן והבן:

פרשת עקב

והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם ושמר ה' אלהיך לך את הברית ואת החסד וגו'. הדקדוק ידוע כי בשמעם את המשפטים תו אינם צריכין לשמור להם הברית כי אז בזרוע עדיו יבואו ושכר מעשיהם יאכלו ועיין בנו"א. והנ"ל בהקדם לבאר הכ' עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתי מצותי חקותי ותורותי. והנה עין כל רואה תעיד כי כל הגוף נישא ונסבל על הרגלים והעיקר העמידה על העקב. וכי יתגאה העקב לאמר כי הוא עולה על כולנה והוא מבחר האברים הלא החוש והשכל יכחיש זה כי הוא התחתון. כמו כן האדם הגם כי נושא כל העולמות ונותן הארה ושפע בעליונים ובתחתונים וסובל הכל לא בזאת יתהלל ויתגאה. ומי לנו גדול מאברהם אבינו ע"ה ואמר אנכי עפר ואפר. וזהו עקב אשר וגו' לזאת שהחזיק עצמו בבחי' עקב וענוה זכה כי שמע אברהם בקולי שמע לשון קיבוץ כמו וישמע שאול את העם. בקולי. הוא קול פשוט בחי' תקיעה שהוא סי' קיבוץ כמ"ש ובהקהיל את הקהל תתקעו וגו'. והוא הפנימיות שזכה על ידי הענוה להתקבץ אל הפנימיות ושורש עליון. וכמו שפירש הה"ק אאמ"ו זצלה"ה פיה"כ המשפילי לראות בשמים ובארץ שיותר שמשפיל האדם עצמו זוכה עוד יותר לראות בשמים ובארץ עכ"ל וכמש"ה עקב ענוה יראת ה' שסוף הענוה והתכלית שלה שזוכה לבוא ליראת ה' כי ע"י הענוה ירא לעבור על אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשנה ומקיים כל המ"ע כענין זכור ושמור זכור רומז על מ"ע ושמור על מל"ת

הכל בדיבור אחד נאמרו וע"י היראה מתהפך ירא"ה לאותיות ראי"ה לראות בשמים ובארץ לידע ולהודיע כי יש משגיח כי "ממכון "שבתו "השגיח והוא ר"ת מש"ה רמז לדעת עליון כי הוא עיקר הכל ומזה יבוא ליראת ה' כי כביכול הש"י מתיירא שלא יחטא האדם ומוטב שיקח האדם יראת ה' וירא ויפחד לבל יחטא ואשם וזה הכל נפעל ע"י וכנ"ל. ולזה נאמר באברהם עקב אשר וגו' כאמור. ולזה וישמור משמרתי. משמרתי דייקא מה שאני שומר את האדם שלא יחטא. שמר הוא משמרתי במקומי שלא אצטרך אני לשומרו. ובזה זכה למצותי חקותי ותורותי לקיים התורה עד שלא ניתנה כי ע"י הענוה יוכל לראות בשמים בשורש העליון והשיג שם כל התורה קודם נתינתה למטה וכדמצינו במשה רבינו ע"ה שאמר כי יהי' להם דבר בא אלי. יהי' לשון עתיד שהגם שלא הי' לו עדיין הדבר אלא יהי' לו בעתיד כבר בא הידיעה לו שהשיג הכל בשורש עליון וכמדובר. וזהו והי' עקב וגו' והי' המורה על שמחה עקב ע"י הענוה תביטו אל העקב ובסוף תכלית הדבר וכנ"ל עקב ענוה וגו' בזה תשמעון כל המשפטים האלה תקבצו כל הרחמים קודם זמן הצטרכותם גם המשפטים כמשמעו וכנ"ל ועי"ז ושמרתם תשמרו עצמיכם ואת כל ישראל מחטא ואשמה וכנ"ל ובזה ועשיתם אותם. עשי' לשון תיקון תחקקו אותם ותעשם כברי' חדשה. אבל שכר מצוה בהאי עלמא ליכא ושכרה צפון ליום שכונו טוב. וביני ביני בעוה"ז תאכל בזכות אבות ושמר ה' אלהיך לך את הברית וגו' ושכר מעשה המצות יהי' צפין במילואו לעוה"ב אמן והבן מאד:

הוא תהלתך והוא אלהיך אשר עשה אתך את הגדולות ואת הנוראות וגו'. יבואר עדש"ה אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך. שפ"ה גי' שכינ"ה ור"ל כשאתה ה' שפת"י תפתח שתפתח לי שכינתך אזי ופי יגיד תהלתיך אוכל לדבר דיבורי התפלה. וזה הוא תהלתך ותרגום הוא תשבחתיך ר"ל הוא ע"י השכינה תהלתך תוכל לומר התפלות ותהלות ותשבחות. והוא אלהיך. בזה תוכל להמשיך עליך האלהות ותפעול אשר עשה את הגדולות הם החסדים והנוראות כי יראו כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך:

ואהבת את ה' אלהיך ושמרת משמרתו וחקותיו ומשפטיו ומצותיו כל הימים. אמר ואהבת את ה' אבל איך יצוייר אהבה לה' שהוא א"ס וב"ת והאדם הוא בגבול ותכלית ולאדם כמוהו יצוייר אהבה ואהבת לרעך כמוך. אבל מהאדם למקום איך יאמר ואהבת את ה'. לכן בא הכ' כמשיב והוא אלהיך. אל חלק האלהות שלך כי הנשמה חלק אלהי ממעל שורש הנשמה תקועה בכסא הכבוד וממנה החיות בא לאדם למטה ותאהב שורש הנשמה שלך לשמור חיותו. גם ע"י אהבת התורה שכולו שמותיו של הקב"ה וכאשר יכלול עצמו בהתורה שהיא שמהן דקוב"ה יבא לא"ס ויגיע לאהבת ה'. וזהו ואהבת א"ת

אותיות "אור "תורה הכלולה בכ"ב אתוון מא' עד ת'. ובזה ושמרת משמרתו וגו'. קא חשיב ואזיל ד' בחינות משמרתו חקותיו משפטיו מצותיו נגד ד' אותיות הוי"ה. משמרתו רמז לה' תתאה היא בחי' היראה. אשר ע"י היראה שומר מלעבור מצות המלך. וחקותיו רומז על החקיקה שחקק ועלה ברצונו הפשוט בחכמה הקדומה לבריאות האדם. וזה חכמ"ה כ"ח מ"ה שיצא מזה כ"ח שיהי' אד"ם גימ' מ"ה והחכמה רמז ליו"ד. משפטיו. הוא הרחמים כי משפט הוא רחמים כידוע ומורה על אות ו' שיגיד על שמחה ו"ה לשון שמחה ע"י הרחמים. ומצותיו. היא ה' עילאה המתייחדת ומתחברת ביו"ד וע"י וי"ו בה' תתאה. וכ"ז נצטווינו ושמרת כל הימים כל ימי חיינו כל להביא ימי המשיח עד ביאת המשיח נצטרך לעבוד זאת והבן מאוד:

א"י ושמרת משמרתו וחקתיו ומשפטיו ומצותיו כל הימים. כי כאשר תאהב את הש"י וכאמור למעלה תזכה כי ושמרת משמרתו של הבוב"ה מה הש"י שומר רוח האדם בקרבו ומשפיע לו חיים כן תוכל אתה לשמור משמרתו יתברך להשפיע חיי. חקתיו היינו מזוני כי חק לישנא דמזוני עדש"ה הטריפני לחם חקי וכבדחז"ל. ומשפטיו היינו בני כי משפטיו מורה על רחמים כנודע כרחם אב על בנים. כי בטרם היות לאשה בן כאשר נשבר כלי או אירע הפסד הבעל נשפט את אשתו מי שבר כלי זה וכדאיתא במדרש יעו"ש. אבל בהיות לה בן. מי שבר כלי זה בנך ואז רחמים ביניהם. דהיינו שתוכלו להמשיך שלש אלה חיי מזוני ובני. וגם ומצותיו כל הימים להיות בצוותא ודביקות וחיבור כל הימים לרבות ולהביא ימות המשיח שתוכלו לפעול ולקרב קץ הגאולה ולהחיש ביאת המשיח ב"ב אמן:

כי עיניכם הרואות את כל מעשה ה' הגדול אשר עשה. יבואר עפ"י מ"ש במקום אחר כשישראל ראויים ומתקנים מעשיהם נעשה להם נסים נגלים לעיני כל רואם לזאת כיוון משה רעיא מהימנא קדישא בתוכחתו לישראל. כי עיניכם הרואות. ר"ל באם הייתם מתקנים מעשיכם בוודאי הייתם זוכים ממש בעיניכם לראות את כל מעשה ה' הגדול אשר עשה ר"ל נסים נגלים וכנ"ל. או י"ל דקאי אדלעיל היינו מעשה קרח שעשה הש"י בהם גבורה ונקמה גדולה. אף שמדרכו הטוב להטיב תמיד לברואיו ולהתנהג עמהם בגודל הרחמים. עכ"ז הוכרח כביכול לצאת ממדתו ולעשות בהם נקמה להראות לישראל גדולת נוראותיו ונפלאות מעשיו בכדי שיקבלו אלהותו עליהם ויעבדוהו בלב שלם. ויצמח להם מזה גודל ישועה ורחמים נמצא בהפנימיות ובתכלית מגבורות ההם הוא רחמים פשוטים וגמורים. וזהו כי עיניכם הרואות את כל מעשה ה'. ר"ל אעפ"י שמהראוי לאב רחמן כמוהו להתנהג במדה"ר. ולזה מרמז ה' שהוא רחמים

כנודע. והתנהג עצמו במדת הגבורות כמבואר בהפסוקים לעיל. היינו האותות במצרים וטביעתם בים סוף ואשר עשה לעדת קרח כנזכר שם אף שאין דרכו בכך. לזה מסיים הפסוק הגדול אשר עשה. דלכאורה תיבת הגדול אין לו פירוש. ולזה הוא מדייק שהוכרח לעשות נקמות במדת גבורה. כדי להראותם גודל נפלאותיו דייקא וכנ"ל והבן. וכן יהי רצון מלפניו ית"ש לעשות כעת גודל נקמות בשונאינו החושבים להרע לנו יופר עצתם ויבטל מחשבתם. אמנם יוגזר עלינו גזירות טובות ישועות ונחמות אכי"ר:

פרשת ראה

ושמרתם לעשות את כל החקים ואת המשפטים אשר אנכי נותן לפניכם היום. ידוע דהנה ניתן לנו תרי"ג מצות רמ"ח מ"ע ושס"ה מל"ת ובשמור האדם לקיים כל הרמ"ח מ"ע מתקן רמ"ח אבריו ובשומרו מלעבור על אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה נותן תיקון וקיום בשס"ה גידיו ואז הוא קומה שלימה בדמות דיוקן אדם. וזה ושמרתם לעשות שתשמרו לעשות קיום ותיקון. את כל החקים ר"ל ע"י החקים. וצירוף של החקים אותיות ח"ק מ"ה יהו' קי"ם מן חקי"ם גי' ק"ן רמז על אדנ"י שהוא קן להוי"ה כי יש כמה שמות ועיקר השם הוא הוי' ב"ה ובשמירת המצות והחקים עושה חקיקה להיות חופף עליו כל שמות הוי' ואהי' אדני כי אדני קן להוי' ועל ידו מתייחד הוי' באדנ"י ואז הוא בדיוקן אדם גי' מ"ה. וזהו צירוף החקים. ואת המשפטים יש בו צירוף מ"ה ונשאר שפטי"ם ע"ה גי' ת"ם כי כשיהי' בדמות דיוקן אדם אז הוא תם ושלם. ואמר אשר אנכי נותן וגו' כמו בשעת מעמד ה"ס באמור הש"י אנכי ככה אתן לפניכם גם היום להיות חיים כולכם היום:

השמר לך פן תעזוב את הלוי כל ימיך על אדמתך. הכלל ידוע וכמו שהבאנו כ"פ כי האדם היכל ומעון לשכינת עוזו ית' וכמאה"כ היכל ה' המה. והנה איך צריך האדם לטהר ולנקות עצמו מכל מום ועון ואשמה כדי שיוכל להיות ראוי למקדש ה'. ואם בקרבן המובא בית ה' נאמר כל אשר בו מום לא יקרב וגו' להקריב או להביאו בית ה' ומכש"כ שצריך האדם להכין עצמו לקראת אלהיו בלכתו אל המקדש מעט אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות לנקות עצמו מכל מום וק"ו ב"ב של ק"ו איך צריך לטהר עצמו כשירצה להיות בעצמו מעון ומקדש לה' והנה הנשמה בוודאי היא זכה וטהורה חלק אלהי ממעל ואינה צריכה שימור כ"כ כי בחזקת שימור קיימא אלא עיקר השמירה והטהרה היא על הגוף אשר מעפר הוצק וסודו חומר העכור אשר הוא נמשך אל התאוות והחומרות הוא הצריך זיכוך וטהרה כי הוא נותן ח"ו פגם בנשמה להפסיקה מדביקות העליון. וז"א השמר לך. לך רומז על הגוף כי הוא הכולל גם הנשמה גם כל מלשון כלי שהגוף הוא כלי ונרתק אל הנשמה וצריך שתשמור את הגוף כי פן תעזוב את הלוי שבאם לא תשמור ח"ו את

הגוף וילך אחרי שרירות לבו תעזוב ותטוש בזה את הלוי היא הנשמה שנק' לוי על כי היא מלוה ומחבר את הגוף אליו ית'. ופן ע"י שתמשוך אחר תענוגי הגוף תעזוב ותפגום ח"ו את הנשמה. אלא העצה היעוצה הוא כל ימיך על אדמתך. כמש"ה ואברהם זקן בא בימים שבא לפני הבוב"ה בכל ימיו אחד מהם לא נותר אחור כ"א כלם באו לפני אדון כל. וכל יום מהימים העיד ביום ההוא עשה אברהם בי כו"כ מצות וכן כל מהימים ולכן בא בימים כנ"ל וזהו ג"כ כל ימיך יהי' על אדמתך. ידוע כי אדמה רמז אל השכינה כי א' רמז על פלא עליון. ד' רמז על אותיו' הוי"ה שהם ד'. ומ"ה גימ' אד"ם בבחי' זו יהי' כל ימיך והם יעידוך. ומה אם קורות ביתו של אדם אחז"ל שמעידין עליו ומכש"כ שמדה טובה מרובה כו' עאכ"ו כי כלם יליצו טוב בעדו לטובה אמן:

א"י השמר לך וגו'. עד"ש כבוד מחו' ומ"ו הה"ק מו"ה דובער זצלה"ה ע"פ שמרה נפשי. שמרה מלשון שמרים ובמ"א הבאנו באריכות. וכן יוכל להתפרש גם כאן השמר לך שתסיר ממך השמרים והפסולת להשאר כולו טהור וצלול זך ונקי ותתעורר מעצמך באתעדל"ת ועי"ז תפעול פן תעזוב וגו' פן לשון פני' שתפעול שיפן השי"ת שנק' לוי כדלקמן ממקומו ברחמים לעזור לך בכל מילי דמיטב וזה תעזוב לשון עזרה כמו עזוב תעזוב שתגרום לך עזרה מאתו ית' ולהיות דבוק בו ית' ואעפ"י שיהא האתערותא ממך מ"מ תדע את הלוי. כי אתה טפל אל הלוי הוא הש"י המייחד כל העולמות והוא הנותן לך כח לעשות חיל. ואמר כל ימיך על אדמתך עדש"ה והתפללו אליך דרך ארצם ופי' הה"ק אאמו"ר זצלה"ה שכל התפלות צריכין להיות דרך ארצם על חורבן בהמ"ק וחורבן א"י לבנותם כבתחילה ובו יכלול גם צרכיו יעו"ש. וכן יאמר הכתוב כאן כל ימיך ר"ל התפלות שאתה מתפלל לצורכי כל ימיך תראה שיבוא העיקר על אדמתך להתפלל על האדמה אדמת הקודש א"י וירושלים ובהמ"ק ובתוכם תטפיל ותכלול תפלת צורכיך:

עשר תעשר את כל תבואת זרעך היוצא השדה שנה שנה. עשר רמז על היו"ד והוא מורה על החכמה הקדומה. והנה ראשית חכמה יראת ה'. ולכן י' אות יראה רומז ג"כ על החכמה והחכמה מאין תמצא נמשך מהכתר. ולכן אחז"ל אין בור ירא חטא ולא ע"ה חסיד. כי הבור הריק מכל לא יוכל להיות ירא חטא אפילו ליראה תתאה כי מאחר שאין בו החכמה מאין יבוא אל היראה. אבל ע"ה יוכל לבוא ליראה תתאה אבל לא יוכל להיות חסיד כי איזהו חסיד המתחסד עם קונו ור"ל שהכל מחזיר אליו ית' כי מאתו היתה זאת ומכתיר את הבוב"ה על כל דבר וממנו נמשך החכמה ויראה עילאה. וזה שאז"ל במתק לשונם עשר בשביל שתתעשר עשר רמז על הי' ר"ל בשביל שתתעשר ר"ל י' במילוי כזה יו"ד גי' כ' אות כתר. ור"ל בשביל ודרך הזה של הכתר תמשיך ממנו החכמה והיראה

ותחזירנה אליו ית'. ובזה תפעול את כל תבואת זרעך זר"ע גימ' ערב"ה לשון עריבות ומתיקות שתבוא עריבות ומתיקות היוצא השדה שיוצא לחקל תפוחין קדישין מתיקות זה תוציאו לשדה התחתון לעוה"ז ג"כ. וזהו ג"כ שנה שנה שנ"ה גי' ספיר"ה שתמשיך מספירות עליונים לשנה דלתתא לעוה"ז. שהיא בשנה והבן:

לראש חדש אלול

הקדמונים נתנו סימן על חודש אלול הוא "אני "לדודי "ודודי "לי. וכבר דשו בי' קמאי דקמאי ואנן נענה אבתרייהו. כי רמז לנו דרכי התשובה אשר יאמר האדם נואש. דידוע כי ג' שמות אהי' הוי' אהי' גי' ס"ח והוא כמנין אלו"ל עם הכולל. הרצון בזה כי הגם אם האדם חטא אם ישוב ויאמר אהי' מעתה עובד ה' מיד יקבלו ויזכה להיות דבוק בהוי' ואם ח"ו ישוב לכסלה ויחטא עוד לא ימאסנו אלוה ויקבלו שוב בתשובה אם ישוב באמת ויאמר אהי' מעתה מתחיל לעבוד ה' ולא אשוב עוד לכסלה ידו פשוטה לקבל שבים. והנה ימי אלול הם ימי הרצון וימי הרחמים אשר אז נפתח דרך לפני השבים לזה רמזו בר"ת "אני "לדודי "ודודי "לי. ור"ל הגם כי עד עתה הייתי מרוחק מדודי ומעתה אחר הוודעי נחמתי ומתחרט אני על העבר ומעתה אהי' אני לדודי לו לבדו מיד ידו פשוטה לקבל שבים ותיכף ודודי לי הוא מקבלני. ור"ת מן "ודודי "לי גימ' ל"ו ירמז על ל"ו צדיקים דלית עלמא פחות מינייהו והקב"ה יכתבהו ויחתמהו בספרן של ל"ו צדיקים ואז לבו נכון יהא בטוח כי הש"י ישמור רגלו מלכד ולא ילכוד בעצת ומוקשי היצר ופתוייו וכל עונותיו יהפכו לזכיות. והר"ת והס"ת מן "אני" "לדודי" "ודודי" "לי" ס"ת ד' יודין גי' מ' ור"ת אלו"ל גי' ס"ז הוא גי' ז"ק אותיות "זוכרי "קדושתך. כי ע"י התשובה יזכה לזכור תמיד קדושתו כמש"ה בידך אפקיד רוחי בקומו ובלכתו ובשכבו על משכבו. והגם שישן בהתעוררו יזכור מי מעיר אותי הלא קדושתו יתברך כמש"ה עורה כבודי עורה הנבל וכנור אעירה שחר כידוע. ובשומו אלה על לבו בודאי לא יוכל לחטוא וטוב לו תמיד אמן:

השם מר"ח אלול הוא ההוי' וצירופו יוצא מפסוק וצדקה תהי' לנו כי נשמור לעשות. להבין מה זו סמיכה מן פסוק זה לחודש אלול. בודאי הפשוט כפשוטו. אבל ירמזו בזה עוד מוסר השכל איך האדם צריך לעמוד בתפלתו לפני אדון כל שיהי' פיו ולבו שוין במחשבה ובדיבור ושניהם כאחד צדקו יחדיו נכונים אליו יתברך ולא ישליך דיבורי תפלתו מפיו ולבו בל עמו בפיו יוציא מלין לצד עילאה ובקרבו תשוטט מחשבתו בתהפוכו' והבלי הזמן לא ידע מאי קאמר מול זה יאמר שמור וזכור כו'. דידוע שמירה בלב וזכירה בפה ואמרו שמור וזכור השמירה והזכירה כשיבואו בדיבור יראה שיהי'

כאחד נאמרו פיו ולבו שוין לשמים אחר כוונת הלב הן הן הדברים מחשבה ודיבור כאחד וזה הוא יחוד הוי"ה אדנ"י כידוע אשר ע"י תפלה כזו נעשה היחוד האמיתי. אבל הגם כי יכין האדם לבו ופיו אל הרנה ואל התפלה. מ"מ הכלל ידוע כי לא מכח האדם נעשה זאת כ"א בעזר אלוה מלמעלה כאשר האדם מתעורר ובא לטהר מסייעין אותו. והנה הגם אם עבר וחלף זמן זמנים טובא ולא התפלל במחשבה ודיבור כאחד כנ"ל הועמדו ימי אלול ימי הרצון וימי הרחמים אשר אז הנותן בים דרך נתן הבוב"ה דרך תשובה לכנס"י אשר מאז יכינו לבם לעבודתו יתברך יוכלו ג"כ לייחד שמו ית' כנ"ל ע"י התשובה ועיקר התשובה ידוע אותיות תשוב ה' להשיב ה' תתאה אל ה' עילאה ולכן השם מחדש זה ההוי' ותלכנה שתיהן יחדיו תרין ההי"ן ע"י אות ו' הוא המשכה על ידי מעשה הטוב אל י' הוא מחשבה הקדומה חכמה עילאה עד כתר כי בזה אנו מכתירין אותו יתברך בתורה ובתפלה וכזה ירמז הכתוב וצדקה תהיה לנו וגו' שזה ניתן לנו מה' אל עליון העוזרינו על ככה כי נשמור בלב לעשות במעשה ובדיבור היינו שגם מעשה המצות ודיבורי התפלה הוא יהי' השמירה והעשי' או היכירה כנ"ל יכונו יחד להתאחד כאחד אליו ית' ואז יהי' ה' אחד ושמו אחד אמן:

פרשת שופטים

שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלהיך נותן לך וגו'. ידוע כי שבט רומז על הממשלה ושבט מלכות וכמ"ש לא יסור שבט מיהודה שלא יסור בשום פעם מדת ובחי' המלכות מהצדיק הנק' יהודה שמודה ומהלל אליו ית' וכמש"ה יהודה אתה יודוך אחיך יהודה הוא הצדיק וכנ"ל אתה יודוך אחיך שתוכל ליתן יד לכל אחיך וכלם כאחד יודו לך ויטו שכם אחד לעבודתו ית'. ומדרך הצדיק להקטין עצמו לפני אדון כל כמו שמצינו בדוד המלך ע"ה שאמר כי עני ואביון אנכי כי בקרבו לקבל אפי מלכא מלכו של עולם הקטין עצמו כעני ואביון דלית לי' מגרמי' כלום. אבל כשהצדיק רוצה לפעול כל טוב ולהמשיך השפעות רשאי לגדל עצמו לאמר וכי אין אנו ראוים לכל טוב הלא אנו בניך עובדים אותך באמת ובלב שלם ויגבה לבו בדרכי ה' ולכן לא יסור שבט מיהודה. יהוד"ה אותיות ד' הוי"ה מאותו שמחזיק עצמו ד"ל לנגד ההוי"ה לא יסור שבט המלכות להיות דברו כדבר מלך שלטון ותגזר אומר ויקם. והנה ידוע דאי' בס"י שבעה שערים באדם ב' עינים ב' אזנים ב' נקבי האף והפה ע"ש. וצריך האדם לשמור שעריו להיות עוצם עיניו מראות ברע והבט אל עמל לא יוכל ואוטם אזניו משמוע נבלה כ"א אזניו תהיינה קשובות שומעות תוכחת מוסר ולא יריח ריח איסור ותהלתו אחטום לו להעלות ריח ניחוח מריחי המצות ומע"ט ולפיו ישים מחסום מלדבר דברי ריק כ"א ביראת ה' ובתורתו יהגה יומם

ולילה ואז יוכל לבוא לבחי' פה בחי' המלכות הביטו נא וראו עד היכן מגיע כח האדם להיות משנה למלך עולמים ואיך לא ישמור גופו נפשו רוחו ונשמתו להיות זכים נקיים וטהורים עד כי יהי' בהם כח לעמוד בהיכל המלך מלכו של עולם. ולזה יזהירנו הכ' שופטים וגו' שתשפוט עצמך בצדק כל השערים שלך וסמיך אל שעריך דכתיב בתרי'. אבל הזהיר הגם שתשמור העיינין והאודנין וחוטמא ופומא כדאיתא בזוה"ק ממארי דעיינין ואודנין כו' כי המה מרומזים נגד עולמות ושמות עליונים כדאי' בס"ק ובשע"צ עי"ן גימ' ה' הויות. אוזן גי' שם ס"ג כו' ע"ש עכ"ז לא יבא לך מזה גאות וגדלות ותמנה לך שוטרים. ופירש"י ז"ל הרודין במק"ל גימ' עק"ב ר"ל תחזיק במדת הענוה ומי לנו גדול מיעקב אמר במקלי עברתי את הירדן. במקל"י גי' יעק"ב כנ"ל גם לשון קלות וענוות בזה עברתי את הירדן הגם כי פעל זה בשמות ויחודים קדושים אשר גם בפועל ראה השמות מ"מ הקטין עצמו כנ"ל. וכן מדרך הצדיקים הגם ששומרים ז' השערים ומרגישים ההויות המרומז בהם בפועל ממש מ"מ מקטינים עצמם למאד. וכ"ז תתן לך בכל שעריך וכאמור. אשר ה' אלהיך נותן לך לשבטיך שנותן לך זה לשבטיך שתוכל להשיג בזה שבט מלכות וממשלה צדיק גוזר והקב"ה מקיים כו' גם לשבטיך לשון ענפים שכל מיני ענפים שערי חיים ופרנסה ובנים תוכל להמשיך ע"י שמירת השערים וכנ"ל:

צדק צדק תרדוף למען תחי' וירשת את הארץ אשר ה' אלהיך נותן לך. ופירש"י ז"ל צדק צדק כו' הלך אחר ב"ד יפה יזהירנו הכ' קודם בוא יום הדין בקומו לשפוט את הארץ ונתן לנו עצה להוציא משפטינו לצדק. ואמר צדק באם תרצו שיצדיק אתכם במשפט אזי צדק תרדוף. תרדוף להצדיק מעשיך מלשוב בתשובה שלימה. וזה שפירש"י ז"ל הלך אחר ב"ד יפה. אחר שב"ד שלמעלה ישבו כסאות למשפט לשפוט תבל בצדק אלו מיימינים לכף זכות ואלו כו' תראה לעשות עצמך יפה. יפ"ה נוטריקון "י' "פעמים "ה' גי' נו"ן רמז לשער הנו"ן הוא עולם הבינה תשובה עילאה עלמא דיובלא שער החירות. והש"י חוקר לב ובוחן כליות יקבל ברצון את התשובה ויצדיק אותנו במשפט. למען תחי' כי יש תחי' ויש תי"ו להיפוך ואלו הם הרשעים אשר גם בחייהם קרוים כו' כי חיותם מסטרא דמסאבא ואין זה נחשב חיות כלום. אבל כשהאדם שב בתשובה שלימה ומעלה הכל לשורשו אז נדבק בחי החיים וחיות כזה ההוא נקרא חיות האמיתי. וז"א למען תחי' חיות של אמת ולא זו בלבד אלא כי גם וירשת את הארץ שתירש את הארץ היא המלכות העליונה בכל טוב. כי כשישראל הם בנים הולכים בדרך טובה אזי נתוסף הארה ושמחה במלכות שמים:

א"י צדק צדק תרדוף. עד"ש מחותני הה"ק מו"ה יעקב יצחק הלוי זצלה"ה מלובלין עמ"ש עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק כו'. ודקדק מהו צדיק וצדיק ופי' הוא ז"ל לכל צדיק שאין די בעיניו צדקתו לבד אלא כי גם כל ישראל יהיו צדיקים והבאנו לשונו במ"א באריכות ע"ש. וזהו צדק אימתי תהי' צדק נחשב לצדיק בזמן כי צדק תרדוף לעשות עוד צדיקים ויקויים בנו מקרא שכתוב ועמך כולם צדיקים אמן:

א"י צדק צדק תרדוף וגו'. ע"ד שאחז"ל הי' מן הנרדפים כי הבא לטהר מסייעין לו ורודפין אחריו מן השמים לזכותו ולטהרו. וז"א צדק צדק תרדוף. צדק שתצדיק עצמך בכל האפשרות ולשמור ז' שערים שלך כנ"ל בריש אמור. אזי צדק תרדוף. ר"ל הצדיק דלעילא תרדוף אותך לסייע אותך שתוכל לטהר כי הבוב"ה היודע כליות ולב חוקר עשתונות הוא ידע תום לבבך וישלח עזרך מקדש ובזה למען תחי' וגו'. כי שמ"י עם י"ה שס"ה שמ"י אותיות שם י' יו"ד ע"ש המחשבה נאמרה שראשית המחשבה בבריאת העולם הי' עבור ישראל. ולכן ישראל נק' בשם יו"ד ויו"ד גי' כ' כת"ר שצפה בראשית הבריאה שיקבל כתר מלוכה מעם קדושו ישראל. וצריך לכל בר ישראל להביא חיות לזה לחבר שמ"י עם י"ה והוא שס"ה לשמור מלעבור על אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשנה מפני פחד ה' ומהדר גאונו לא יראת העונש אלא יראת הרוממות בגין דאיהו רב ושליט ויראה כזו גדולה מאהבה וממנה יכולים לבוא לבחי' האהבה וכמובא אצלינו כ"פ דרכו של איש הוא בחי' האהבה לחזור אחר אשה יראת ה' ע"ש במ"א בארוכה בשם מחותני הה"ק מו"ה דוב בער זצלה"ה. וזהו למען תחי"ה אותיות ת"ח י"ה שתביא חיות בי"ה ובזה וירשת את הארץ כל מיני ארציות והשפעות טובות תירש מלמעלה עבור ישראל אשר ה' אלהיך נותן לך כי כאשר צדק צדק תרדוף כנ"ל אז תוכל להשיג שיהי' לך דמות דיוקן אדם לצמצם כביכול הויתו אליך לבחי' מ"ה גי' אד"ם. וזהו בכל עת יהי' בגדיך לבנים הם הרמ"ח אברים ושס"ה גידים יהי' לבנים לחבר שמי עם י"ה כנ"ל כי האברים והגידים הם לבושין ובגדים אשר ע"י הזדככותם יוכל לקרבה אל מלכותו ית'. ואז ושמן על ראשך אל יחסר לא יחסר ממך השמן הרומז על החכמה כ"ח מ"ה שצמצם כביכול עצמו לדמות דיוקן אדם וכמש"ה כי שמש ומגן ה' אלהים כמו שלהשמש צריך מגן להסתכל באורו כן ה' הוי"ה הא"ס צמצם עצמו כביכול לשם אלהי"ם גימטרי' הטב"ע לכח מה שיוכלו לעובדו ולדבקה בו וזהו אשר ה' אלהיך ה' הוי"ה הא"ס הוא אלהיך כביכול בבחי' אלהים בטבע. ואז וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך. או ה' אלהיך. שהבטיחנו שהגם שאלהים במשפט יבוא בראש השנה בבחי' אלהים ודין

מ"מ לנו ה' הוי"ה ורחמים יהי' אלהיך הדין יהא מומתק ברחמים. וזהו נותן לך במתנה כי מתנה גדולה נחשב זאת ויוציא משפטינו לאורה אמן והבן:

א"י צדק צדק תרדוף וגו'. י"ל בהקדם פירוש הכ' בתהלים בקש שלום ורדפהו דהנה כבר כתבנו דהש"י נקרא שלום. מפני שהוא שלם בכל מיני שלימות. וגם הצדיק ע"י התדבקותו בהבוב"ה בשלימות על ידי מדותיו ית' הקדושים להיות בדמות דיוקן יוצרו להשפיע גם צרכי עוה"ז הגשמיות כמו בני חיי ומזוני ודומיהן גם הוא נק' שלום שהוא ג"כ שלם בכל מיני השלימות. וכמ"ש הרה"ק אדמו"ר מו"ה אלימלך זצלה"ה פיה"כ לעושה נפלאות גדולות לבדו כל"ח ע"ש בס' נ"א בליקוטי שושנה דבריו הקדושים. וזהו פיה"כ בקש שלום שתבקש תמיד להתדבק בהבוב"ה שנקרא שלום. ובזה נוכל להתדבק בו ית'. לז"א ורדפהו. ר"ל שתרדוף אחר מדותיו הקדושים. מהו רחום אף אתה כו' מהו חנון אף אתה וכו' וע"י התדבקותך במדותיו ית' כביכול כאלו התדבקו בו. וזהו פיה"כ כאן צדק צדק תרדוף כנ"ל שהצדיק עליון ירדוף לשרות בהצדיק תחתון שיוכל הצדיק תחתון להתדבק בו ית'. ובמה יבא לזה לזה מסיים למען תחי' ר"ל להביא חיות במרום בהמדות שלו כנ"ל מה הוא רחום ועי"ז וירשת את הארץ. שתירש גם כן הארציות ותמשיך להם לישראל השפעות טובות בצרכי עוה"ז גם כן. כי על ידי שיהי' להם כל הצטרכותם יוכלו יותר לעבדו בגודל השמחה והרחבת הדעת אמן כי"ר:

ונחלה לא יהיה לו בקרב אחיו ה' הוא נחלתו וגו'. יש לבאר בדרך רמז כי הנה חכמים הגידו באבות אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל כרם פרס אלא הוו כעבדים המשמשין את הרב שלא ע"מ לקבל פרס. ונראה דזהו החילוק אם כבנים אם כעבדים דהנה העבד שהוא עובד לתקות קבלת פרס נק' בבחי' עבד שהוא עובד עבודתו בהכרח. ורצונו הי' שלא יצוהו אדונו באיזה עבדות ושירות אלא כשמצוהו אדונו עושה במוכרח ואלו לא הי' מצוהו אז הי' ישר בעיניו. משא"כ העובד בבחי' בן תשוקתו ומגמתו תמיד מתי יצוהו אביו לעשות לו איזה עבדות ושירות למען יהי' נחת לאביו ואין תקותו לשום גמול וה' הטוב לא יגרע מצדיק גמולו הטוב ויש עוד חילוק ביניהם כי העובד ע"מ לקבל פרס הוא כשכיר אשר שכרו קצוב עליו ולא יוסיף משא"כ העובד שלא ע"מ לקבל פרס כ"א לעשות נח"ר לפניו ית' אז הש"י משפיע לו מרצונו הטוב בלי סוף כמדתו ית'. וכמה הזהיר בזה הזוה"ק ובפרט בתיקונים שלא לעבוד לתקות גמול יעו"ש בתיקונא שתיתאה. ולכ"ז יוכל לבוא על ידי מדת הענוה. וכאשר מרמז הכ' מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם. מה על ידי שמחזיק עצמו במדת מה כמש"א משה רבינו ע"ה ונחנו מה עי"ז זוכה כי רב טובך לשון הארה כמו בהטיבו את

הנרות ור"ל שיזכה שיתרבה ויתגדל הארתו. ואמר עוד אשר פנת ליראיך. מה שאתה צפנת והטמנת פניך מפני פחד ה' והדר גאונו לגודל ענוותך עי"ז תזכה ליראיך לשון ראי' לראות ולהביט עד כתר עליון כמבואר אצלינו כ"פ בשם הה"ק אאמו"ר זצלה"ה פיה"כ המשפילי לראות יעו"ש. ועוד יותר פעלת לחוסים בך נגד בני אדם. ר"ל שפעלת עוד בזה לחוסים בך לאלו שהם חוסים ומצפינים את עצמם בך ובשבילך לגודל הענוה כנ"ל. נגד בני אדם שיזריחו ויאירו יותר מאותם שהם בעצמם כבני אדם שלימים וכאשר יאמר הכ' עקב ענוה יראת ה' עקב ענוה יבוא ליראת ה' יר"ת אותיות ראי"ת כנ"ל. וכאשר מבואר אצלינו כ"פ בארוכה יעו"ש. וזהו שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך. ופירש"י ז"ל שופטים הפוסקין את הדין ושוטרים הרודין במקל ובוודאי הפשוט כפשוטו. והנראה ע"פ דרכנו שירמז על הצדיקים ומושלים ביראת אלהים לפסוק ולבטל הדין ומאין יזכו לזה להיות בחי' שופט ושוטר שהוא מושל לכך פירש"י ז"ל הרודין במקל. במק"ל גימ' עק"ב שהם זוכין להיות רודין ומושלין על ידי עקב ענוה. וזה ונחלה לא יהי' לו וגו' שלא יעבוד ע"מ לקבל פרס כ"א בחי' לא דהיינו הענוה יהי' לו לנחלה ואז יחשב בכלל ל"ו הצדיקים. ושיער הכ' ונחלה לא כשינחל בחי' לא כנ"ל אז יהי' לו יהי' בכלל הל"ו צדיקים. או על ידי בחי' לא היינו הענוה יזכה כי לו היינו הבורא ב"ה יהי' לו לנחלה כי הבוב"ה הכולל כל הקצוות יהי' בעזרו כי את דכא אשכון. ועל ידי זה יזכה בקרב אחיו שיהי' המושל בקרב אחיו היינו המלאכים הקדושים הנקראים אחים וריעים לישראל וצדיק גוזר והקדוש ב"ה מקיים וה' יהי' נחלתם אמן:

חלק כחלק יאכלו לבד ממכריו על האבות. חל"ק אותיות חק"ל ירמז על האדם אשר נשמתו חלק אלהי ממעל היוצאת מחקל תפוחין קדישין ונמשכת מחכמה עילאה. וכמרומז בכ' עשר תעשר את כל תבואת זרעך היוצא השדה. עשר רומז אל החכמה היוצא השדה שיוצא תבואת זרעך מחכמה עילאה אל השדה דלתתא לעוה"ז כי הנשמה קבועה בלב אבל עיקרה ושורשה במקור ושורש עליון בחכמה עילאה ומופיע אורה בלב האדם. ואימתי מופיע כשאין פוגם האדם למטה חלקו אזי הוא כלי מוכן לקבל הארה משורש העליון ולכן האדם בד' יסודות אמר"ע נגד ד' אותיות הוי"ה כמבואר במ"א כמו שהש"י הוא בלי גבול וסוף ומדה ולאהבת ישראל צמצם כביכול עצמו לאותיות בל הנקרא בשם הוי"ה כן הנשמה הדבוקה בו ית' כשמכשיר האדם מעשהו זוכה שהש"י נותן השפעת אור הנשמה מלמעלה לקרבו. וכמש"ה פנים בפנים דבר ה' עמכם שכאשר קדשו וטהרו עצמם בז' שבועות הספירה ומנו מ"ט יומין ומטו טהור להאי יומא אז עמדו פנים בפנים בלי כיסופא ובושת אנפין. אבל מ"מ העיקר הי' פנים בפנים. ר"ל פנים

של הבוב"ה כביכול נתגלה לישראל בפנים ר"ל לפי אור פניהם והארתם שהכינו עצמם לדבר לפי ערכם צמצם כביכול אור פניו אליהם. וזהו שאחז"ל כדרך שבא ליראות כך בא לראות. ר"ל לפי ערך הכנת הבא לראות פני האדון ונועם זיוו כי ישפוך ה' את רוחו עליו ולפי הכנתו כן בא הש"י ליראות אליו. וזה חלק כחלק יאכלו. חל"ק אותיות חק"ל תפוחין כנ"ל כחלק כמו שמטהר את חלקו דלתתא כי יזכו כי יאכלו חק"ל דלעילא. יאכלו לשון יחוד ליחד עלמא עילאה בתתאה. וזה יחוד הוי"ה אדנ"י, והעצה היעוצה לזה אה"כ לבד ממכריו על האבות. ר"ל שלבד מזה לא ימוש ממכריו על האבות שיכיר עצמו אל מדת האבות בחג"ת ובתוכם נכללים שארית המדות. ור"ל שיטהר כל מדותיו אחת מהנה לא נעדרה אז יזכה לכל טוב הצפון אמן והבן:

א"י חלק כחלק יאכלו וגו'. כי ישראל נק' חלק חלק ה' עמו א"ת עמו בפת"ח אלא עמו בחירק עמו בשותפו שהם שותפים להקב"ה במ"ב כי הם חלק אלהי ממעל וראשית הבריאה הי' עבור ישראל ולכן נקראים הישראל יודי"ן או יהודים כי יו"ד ע"ש המחשבה נאמרה ועיקר המחשבה הי' על ישראל ולכן חלק כחלק אלהי שלהם כחלק כמו בחלק שלהם ממעל בשעת המחשבה הקדומה לכל הקדומים כן יטהרו ויזככו חלקם ואז יאכלו יעשו היחודים כי אכילה רמז על היחוד כנודע מס"ק. לבד ממכריו וגו' ותרגומו בר ממטרתא דיתי בשבתא דכן אתקינו אבהתא עי' ברש"י. ונוכל לרמז עפ"י דרכנו כי הן אמת שנשמת כל אדם מישראל היא אצולה מתחת כסה"כ אבל השבת הוא שמא דקוב"ה שמא דכליל כל שמהן וכמ"ש הה"ק מו"ה משה זצלה"ה מפשעווארס"ק שב"ת גי' כ"ז הויו"ת נמצא השבת גדול במעלתו יותר ולכן אה"כ לבד ר"ל לבד זה עוד דבר נוסף תוכל להשיג ממטרתא דיתי בשבתא לקבל אור קדושת שבת הרמה והנשגבה ואז ממכריו תכיר ביותר את ההויו"ת כי תרגיש בחוש גודל קדושת שבת. אמנם במה יזכה את ארחו להשיג זה לכ"א על האבות הם "אברהם "יצחק "יעקב ר"ת גימ' השם אהי"ה דאתיד אנא למיהוי ולאתגליא כי ג' סעודות שבת נגד ג' האבות. ובכל סעודה יצפה להגיע לאמר מתי יגיעו מעשי למעשה האבות ואהי' כמוני כמוהם בזה ה הטוב לא יגרע מצדיק עינו וישפיע לו אור קדושה והארה מקדושת האבות אמן:

תמים תהיה עם ה' אלהיך. לכאורה מה הי' המקרא חסר אם יאמר תם הי' עם ה'. ונראה לבאר כי תמי"ם אותיות ת"ם י"ם. י"ם מורה על המלכות כנודע והוא גי' נ' רומז על הבינה עולם התשובה וכולא חד כי א"א לבוא למדת המלכות אם לא שישוב מתחלה בתשובה שלימה. וזהו תמי"ם שתהי' ת"ם עד הי"ם וכנ"ל וכאן הת' רבתי רמז אל ת' עלמין דכסופין אשר בה יזכה אליהם האדם. תהי' ת' הי' ר"ל ה"פ י' גי' נ' אותיות ת"ן ואי' בהאריז"ל ת"ן

גי' י"פ אדם הכוונה בזה כי צריך האדם לשוב תמיד בתשובה שלימה ולבקש מהש"י תן לי מתנה זו שאזכה להיות בדמות דיוקן אדם כי זה כל האדם וכ"ז ע"י ה' בתראה מן תהי"ה להעלות השכינתא ולייחד קוב"ה ואז תהי' עם ה' אלהיך. וזשה"כ אלהים נצב בעדת אל. כי הדיינים לזה הי' דרכם לפנים להתעטף בטלית לשבת על הדין להיות כי מעצמו בל ידע מה כ"א כאשר יורוהו משמים לזכות את הזכאי וכו' ולכן אלהים נצב וגו' אלהים הוא הדין נצב בעדת אל בוועד הדיינים בעד"ת אותיות בדע"ת ור"ל דוקא הדיין כזה שיש בו מדעת קונו להסתכל בדברי אלהים חיים הנצב בעדתו ועל פיו יהי' כל דין והאלהים נצב גם בעדת אל ר"ל שיש שם גם חסד אל לזכות את הזכאי והוא מחסד אל ולחייב את החייב מסטרא דאלהים. וזהו עם ה' כמו עם בפתח אל עם קודש ישראל יהי' ה' הוי' ורחמים. והאלהים והדינים יהי' אלהיך בידך אל כל אשר תחפוץ תטנו אל המקום הראוי בעיניך והבן. גם י"ל תמים תהי' וגו'. תמים אותיות ת"ם י"ם רמז על עולם הבינה עולם התשובה עלמא דחירו. כי בשוב האדם מדרכו יהי' חפשי וחירות מעול היצר ופתוייו ונק' יובלא מלשון יובילו שי למורא כי אנשים כשרים כאלה יובילים שי למלך המשיח כנודע. וזה תמים כשתהי' ת"ם י"ם תם בעולם הבינה תהי' עם ה' אלהיך דבוק בו ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום:

נביא מקרבך מאחיך וגו'. בהקדם דברי קודש אוה"ח על פסוק תמים תהי' עם ה' אלהיך וז"ל לפי שצוה עליו בסמוך לבל יעונן ויכשף ולבל ישאל באוב כו' אמר תמים וגו' פי' כלומר טעם כל הדברים הוא לדעת העתידות. ולהתנהג על אשר יורו ולתקן החסרון כאשר יוכל עשות. אם תהי' עם ה' תמים תהיה לא יחסר לך דבר. ואין מה שיגיד עליך המזל תתקיים לרעה. וזה לך האות אברהם אבינו שהתהלך לפני ה'. הגם שהמזל הראה עליו שלא יוליד. נתהפך לילד ועפי"ז תיבת תהי' נמשכת למעלה ולמטה ע"ז הדרך. תמים תהי' אם תהי' עם ה'. או ע"ז הדרך תמים תהי' כשאתה עם אלהיך עכ"ל לענינינו:

והיה ככלות השוטרים לדבר אל העם ופקדו שרי צבאות בראש העם. דידוע כי כשאין ישראל זכאין ח"ו אזי יעמוד מליץ בעדם מט"ט שר הפנים להליץ בעדם כי אינם חייבים בדבר לגודל הגלות וקושי השעבוד המעביר אותם מדעת קונם. לא כן כשישראל זכאים הם בזרוע באו עדיו וא"צ לשום מלאך מליץ בעדינו והש"י משפיע להם כ"ט בצדקתם. וזה והי' ככלות השוטרים וגו' כשיכלו השוטרים ומושלים הם המלאכים לדבר אל העם ר"ל בשביל העם להליץ בעדם כי לא יצטרכו אל מליצותם כי זה עיקר שמחתו ית' כמורה ע"ז מלת והי' אזי ופקדו שרי צבאות בראש העם. יפקוד עליהם לשר הצבא ה' לבדו למלך עליהם ולא יצטרכו לשום מלאך ומליץ כ"א ה' צבאות יגן עליהם בשלומם תמיד אמן:

פרשת תצא

כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלהיך בידך ושבית שביו. הדקדוק ידוע דפתח בלשון רבים אויביך וסיים בל' יחיד ונתנו. גם שביו. הול"ל ונתנם וגו' גם ושבית שבים. והנראה כי רש"י ז"ל פי' למלחמה במלחמת הרשות הכתוב מדבר הכוונה בזה כי הנה עיקר קרבא ומלחמה הוא עידן צלותא שצריך לעלות מעולם לעולם מעשי' ליצירה וממנו לבריאה עד אצילות קדשו. וכמה אויבים ושונאים עומדים על הדרך לעכב ולפסוק את האיש הישראלי. ולזאת צריך לאזור מתניו כגבור להלחם מלחמת ה' אשר לזה ניתקן לנו פסוקי דזמרה לזמר עריצים ולהכרית כל החוחים והקוצים וכן בפ' העקדה עד אשר יבער את העוברי דרכים הרוצים להפסיקו. וכן באמירת י"א סימני הקטורת להכניע עשתי עשר מסטרא דמסאבו. וזה שפירש"י ז"ל במלחמת הרשות וכו' דידוע מס"ק רשו"ת גי' שם שק"ו צי"ת אותיות "שועתינו "קבל "ושמע "צעקתינו "יודע "תעלומות. ור"ל שהכ' מדבר במלחמת הרשות שלוחם מלחמת ה' שישמע ה' שועתו וצעקתו ויעלה תפלתו למכון קדשו לאצילות קדשו. והנה פה בעולמות שלמטה הם ריבוי עולמות דהיינו בעשי' יצירה בריאה אבל באצילות הכל אחדות גמור ומשם ניקת כולם אמנם בהשתלשלם למטה נעשה פירוד וריבוי. וזהו כי תצא למלחמה הידוע מלחמת הרשות כנ"ל ואז בהתחלה אתה יוצא להלחם על אויביך כי רבים המה בכל עולם בבחי' אחרת אבל כשתגיע לאצילות קדשו אז ונתנו לשון יחיד כי לשם כלם כאחד יחשבו. ושבית שביו ג"כ כנ"ל שכלם יניקתם משם והבן מאד:

לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיך. ידוע כי שם מ"ב שם הראשון אב"ג ית"ץ גי' שו"ר רמז על הסתכלות מהעינא פקיחא כי שור לשון הבטה וראי' כמו שור שחקים וגו' אשר ע"י השמות האלו נפעל שיהא העינא פקיחא חופף עלינו. ואמר לא תראה את שור אחיך את הסתכלות מאחיך ישראל פשוטי העם אשר אין כחם יפה לזה לא תראה אותם כנדחים והתעלמת מהם ר"ל לא תראה ולא תשגיח ע"ז כי יוכלו לבטלך מעבודתך לכן מותר לך להתעלם מהם. אלא כי השב תראה להשיב אותם בתשובה עד כי תשיבם לאחיך שיהא באמת אחיך ויזכה להעינא פקיחא והבן:

שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך. שלח לשון הפשטה והפשט מתרגמינן וישלח כשתפשוט עצמך מכל ענייני עוה"ז אזי תשלח עצמך להיות את האם עם האמא קדישא כאמא דרביע על בני':

א"י שלח תשלח וגו'. כי יש י"ב הויות נגד י"ב חדשי השנה והוי' י"ג נגד חדש העיבור שמרומז נגד הפה מלכותא קדישא. וזה ענין בי"ג מדות התורה נדרשת בהן שעל ידן נוכל להמשיך י"ג הויות ומכילין דרחמי עלינו של"ח גי' י"ג הויות ואמר שלח כשתרצה להמשיך י"ג הויות ומכילין דרחמי על ישראל אזי תשלח את האם תשלח ותפשיט עצמך להיות עם האמא קדישא גם ואת הבנים ואת המדה של בנים תקח לך כמאמז"ל ורב שלום בניך אל תקרא בניך אלא בוניך. שלא יספיק לו בחי' זו היותו בחי' בן למקום אלא שיראה להיות עוסק בבנין לבנות עולמות העליונים. וזהו ואת הבנים להיות מן הבנאים והבונים מדה זו תקח לך:

א"י שלח תשלח וגו'. כי הנה איך באפשרות שיוכל האדם להמשיך על עצמו הוייתו ית' אשר הוא בלתי מושג וא"ס לכ"א שלח כשתפשיט עצמך מכל החומריות והגשמיות ותעלה מסוף לא"ס אזי זה לעומת זה תשלח את האם האמא קדישא כביכול תפשיט מא"ס ותמשיכה לסוף לעוה"ז ותהי' מרחפת על בני' ולא יוכל זר לגשת להרע להם. ואת הבנים את הוא הטפל אל הבנים כמו את ה' שדרז"ל לרבות ת"ח כמו כן הכא ואת הבנים הם הטפלים לבנים להת"ח הן התמכין דאורייתא אשר לא נגה עליהם אור הוייתו ג"כ תקח לך להאיר עליהם אור קדושתו יתברך כישששכר וזבולן:

כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך. טרם נבוא אל הביאור נקדים לפרש הכ' וירא אלהים את האור כי טוב ועבנ"א פסוק זה. ונראה לבאר עוד כי הנה עיקר האור הוא חלק אלהי ממעל נשמת רוח חיים אשר נפקד באדם ושורשה בעולם העליון ובהיות האדם למטה מאיר ומחדש גופו להאירו באור צח ומצוחצח להיות הגוף מאיר כמו הנשמה אז ע"י תוספות הכח והארה שמובא בחלק הנשמה שבאדם נותן הארה בשורש העליון וחוזר ומשפיע בו הארה בקדושה יתירה. וז"ס אור ישר ואור חוזר כי כשהאדם מיישר ומפשיט עקמימות שבלבו כמו שנתקן השופר שהוא כפוף על ידו יפשיט ויישיר עקמימות הלב להיות משפר מעשיו עי"ז בא אליו משופרא עילאה והוא הדבר כי שבאור ישר מאיר עצמו וגופו ומיישר עקמימות הלב אזי באור חוזר חוזר ויורד עליו אור מקור העליון כמו הבאר כל מה ששואבין ממנה יותר מתחדש מימי התהום בכל פעם כן בהתחדשות האדם. וזהו וירא אלהים את האור היא הנשמה כנ"ל כי טוב טוב הוא לשון כיבוי והדלקה כמובא אצלינו כ"פ בשם הה"ק אאמו"ר זצלה"ה והרמב"ם ז"ל. ור"ל כי טוב שנתלהב ונדלק ע"י האדם מחמת כי טוב ע"י שמכבה עצמו מכל החומריות ותענוגי עוה"ז וגם בעת האוכל יקרב הלום אל המלכות שמים לא להנאת עצמו ומיעיו כ"א הכל צורך גבוה לייחד יחודים ועכ"פ כוונה הקטנה לאכול למען יוכל לעבוד את הש"י.

אכיל"ה אותיות אכ"ל י"ה. ואז מעלה ריח ניחוח לפניו יתברך באומרו ראו ברי' שבראתי שגם אכילתו אינו אלא למען יוכל לעובדני ועי"ז שלחנו מכפר כמו המזבח כמאחז"ל בזמן שביהמ"ק קיים מזבח מכפר ועכשיו שלחנו של אדם מכפר וכמש"ה זה השלחן אשר לפני ה' וכמו שביארנו ענין זה באריכות במקום אחר או וירא אלהים את האור כי טוב הוא נשמות הצדיקים וכמו שאחז"ל נמלך הקב"ה בנשמתן של צדיקים והם נוטרי ברית הק' שנק' טוב דהוא הדרא דכל גופא. וגם אם ח"ו פנים קלקל יחזור ויתקן בתשובה וזהו כי טוב בבחי' אהי"ה. הגם כי לע"ע אינו טוב ומקבל על עצמו כי מעתה אהי' טוב ולכן וירא אלהים את האור כי ראוי אל הצדיק שנקרא טוב לשומרי בריתו. והנה איתא בס"ק השב בתשובה הש"ב אותיות "הר "שדה "בית. נוכל לרמז ע"ד אז"ל לא כאברהם שקראו הר ולא כיצחק שקראו שדה אלא כיעקב שקראו בית. והוא כמובא אצלינו כ"פ בשם הה"ק אאמו"ר זצלה"ה כי גוון לובן לבד איננה תכלית הצבע וכן אודם לבד. אלא הגוון היפה הוא צח ואודם חוור וסומק בחי' התפארת ישראל אשר בך אתפאר. ובי"ת אותיות "בכל "יום "תמיד תמי"ד גי' שמות הקדושים כידוע. והם ג"כ בחי' לובן ואודם והכולל שניהם. ואמר כי תבנה בית כשתרצה לבנות לך בית כנ"ל צח ואודם בכל יום תמיד להיות בחי' תפארת ישראל אזי חדש. תחדש עצמך ותאיר גופך ומלוא קומתך מראש ועד עקב וכאמור ואז יחודש עליך אור מקור נשמתך. אבל ועשית מעקה לגגך. מעק"ה עם התיבה גי' עומ"ק גם רי"ו. גג"ך גי' כ"ו כמנין השם הוי"ה ב"ה דהיינו שהוי' הוא א"ס ולא תוכל לסבול הארתו. לכן ועשית מעקה עומק ורי"ו גדר שתוכל לקבל הארתו וגדלותו וגבהותו והבן מאד:

גדילים תעשה לך על ארבע הנפות כסותך אשר תכסה בה. נ"ל דלעיל מיני' כתיב לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו. כי פשתים עולה בד בבד רמז אל אחד הפשוט בד קודש העליון עש"ה ה' בדד ינחנו ומורה על האחדות. אבל הצמר מעורב ומוסבך זב"ז מורה על התערובות מין דלאו במיני' לכן אין נכון ללובשם יחד. ולכן העמיד לנו הש"י בגד בארבע כנפות שנתכסה תמיד באחדות הפשוט ד' כנפות נגד ד' אותיות הוי"ה אבל לא מיד יכול האדם לבוא לבחי' זו לכ"א גדילים תעשה לך להנאתך תחלה וכמשאחז"ל לעולם יעסוק אדם בתורה שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה. וזה גדילים תעשה לך להנאתך מתחילה ואח"כ ממילא תבוא אל בחי' זו על ארבע כנפות כסותך כנ"ל אשר תכסה בה והבן:

א"י גדילים תעשה לך וגו'. ידוע דכסות הוא מלבוש ורומז אל הגוף שהוא מלבוש אל ה' בחי' נפש רוח נשמה חי'. הגם שיש עוד בחי' יחידה לאו כל אדם זוכה לזה כ"א בני עלי'

והמה מועטים ואמר שתעשה לך גדילים בחי' גדלות שיוכלו לגדל ד' בחי' נרנ"ח. תעשה לך. ל"ך אותיות כ"ל שבזה תעשה תיקון להיות דבוק עם הש"י שנק' כל חי העולמים. והנה בא לעני כבוד הה"ק אאמו"ר זצלה"ה איש בור ופירש לפניו על ארבע כנפות כסותך ר"ל על ארבע קצוות של סוס שלך. ופי' בזה הה"ק אאמו"ר זצלה"ה רמז נפלא. וגם אנכי אענה חלקי כמו סוס שנושא את הרוכב כן האותיות מהתורה והתפלה שנק' בזוהר הק' סוסוון מנשאין ומעלין את האדם כי יעידון ויגידון ויליצו יושר בעדו למעלה לאמר זה האיש אשר הוציא אותנו בקדושה וטהרה ואם קורות ביתו של אדם מעידין עליו מכש"כ מדה טובה מרובה שהמצות ומעש"ט ואותיות תורה ותפלה שמעידין עליו לטובה ועי"ז גדילים אותיות גומ"ל דלי"ם שיגמול על ידי מעשה הטוב עם הדלה היא שכינתא מלכותא קדישא לאקמא יתה על ארבע כנפות כסותך על ידי ארבע כנפות הם ד' בחי' נרנ"ח המעוררים אותך לטובה. והנה נגד ד' בחי' אלו כן האדם מארבע יסודות אש רוח מים עפר ובכל א' יש זה לעומת זה יש אשין קדישין ולעומתם אשין נוכראין. וכן יש רוח קדישא ויש רוח רעה. וכן יש מימי החסדים ולנגדם מים הזדונים. וכן עפר הוא המלכות. ולעומתה עפר אחר. וצריך לקדש ולטהר כל ד' יסודות שלו להגביר את הסטרא דקדושה ולאכפיא סטרא אחרא כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ. וזש"א אברהם אבינו ע"ה ואנכי עפר ואפר הגם שאנכי עפר מ"מ תקנתי את שני מיני העפר כנ"ל להיותם בבחי' ואפר להיות כלולים בקדושה. והגם שהי' עניו מ"מ בעבדות ה' מותר להתגאות כמש"ה ויגבה לבו בדרכי ה' והארכנו מזה במ"א. וזהו גדילים תעשה שתעשה לך גדלות כזה על ארבע כנפות הן ד' בחי' הנ"ל נרנ"ח. שהם ככנפים להעלות את האדם גם על ד' היסודות ובזה תפעול אשר תכסה בה שעי"ז תכסה ותכבוש כל הסט"א וכולו יהי' קודש לה' אמן והבן:

ויתד תהי' לך על אזניך והי' בשבתך חוץ וחפרת בה ושבת וכסית את צאתך. דהנה הגם כי העיינין גבוהים מהאודנין וכידוע מ"מ לפעולות אדם חוש השמע גדול על חוש הראות כי חוש הראות לא יוכל לראות מרחוק הרבה בשגם אם מסך מבדיל לפניו לא חוש השמע אשר מרחוק ישמע. ומהאי קרא דרז"ל למה נבראו אצבעות כיתדות שאם ישמע דבר שאינו הגון יניח אצבעו באזניו. ולכן צריך מאד לשמור חוש השמע להיות בפנימיות הקדושה וטהרה. וזה תכין לבם תקשיב אזניך. כשיהי' הדיבורים מתוכן הלב אזי תקשיב אזניך. וזהו ויתד תהי' לך על אזניך קרי' בי' אוזניך כדרז"ל. והי' בשבתך חוץ. כשתעשה ישיבה של חיצונית דהיינו כשתשמע דברי חוץ דברים בטלים לה"ר וכדומה. אזי וחפרת בה תחפור בהאצבע שהוא כיתד ותתקע באוזן בכרי' היטב. ועי"ז ושבת

וכסית את צאתך. תוכל להשיב ולעשות כסות ומלבוש לכסות צאתך מה שיצאו מחוש השמע הקדושה ע"י שמיעת דברים הבטלים עד עתה תוכל לתקן אותם. או וכסית את צאתך. שתוכל לעשות כסות ומלבוש אל גם אשר יצא לא טוב ונגזר גז"ד לא טוב עליך תוכל להפכו ולהלבישו ברחמים אמן:

מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת לה' אלהיך נדבה אשר דברת בפיך. ידוע שפ"ה גי' שכינ"ה על כי הם מרכבה לשכינת עוזו ע"י שמדבר בהם דברי תורה ותפלה בכוונה אשר כל אות הוא שמותיו של הקב"ה ולכן "מוצא "שפתיך "תשמור "ועשית ר"ת שמו"ת להורות נתן שבכל מוצא שפתיו הם שמות קדושים וכשמדבר אותם האדם בדו"ר פורחין לעילא. לא כן פ"ו להיפוך נשארים מונחים למטה. והגם כי יעלה בודקים אותה למעלה וה' בוחן כליות ולב לפניו נגלו כל תעלומות הוא יודע אם התפלה ראוי והגונה להיות למעלה וכדאיתא בס"ק ולכן הזהיר מוצא שפתיך תשמור כנ"ל תשמרם להוציא דבר לפני האלהים בדו"ר. והנה מ"ו מן מוצ"א הוא גי' במילוי שם ע"ב ור"ל שבזה תוכל להמשיך כל החסדים ולייחד כל העולמות ועי"ז ועשית וגו' תעשה תיקונים גדולים בעולמות העליונים כאשר נדרת נדר הוא נ' דר. ור"ל לפי הדירה שעושה להבוב"ה ע"י נ' הוא שער התשובה הוא היובלא כמש"ה יובילו שי למורא שיובל שי להמשיח איש ואיש מישראל לאמר ראה נא עבודתי כמו שביארנו בפ' שופטים יעו"ש ואז הש"י דר וכאשר נדרת ותקנת הדירה כן. לה' אלהיך. תשיג ההוי' שיהא נשפע עליך ויהא אלהיך שמו נקרא עליך לפי האלהות שהמשכת עליך. ואמר נדבה אשר דברת בפיך שנדבה ניתן לך מהבורא כל אשר דברת בפיך לשוב הגם כי לא שבת ולא גמרת עדיין בלב כ"א בפה ה' שומע תפלת כל פה ויעלה עליך כאלו שבת באמת בלב ויגמור בעדך לטובה שתבוא אל האמת. או כי הנה צדיק גוזר והקב"ה מקיים כו' על כי השכינה מדברת מתוך גרונו. ומ"מ הש"י מעלה כאלו הצדיק מדבר כ"ז וכמבואר זה באריכות בדברי הה"ק אאמו"ר זצלה"ה כן יאמר כאן נדבה ניתן אשר דברת בפיך שאתה מדבר בפיך כל הטובות ותגזר אומר ויקום בכל טוב אמן:

כי תבא בכרם רעך ואכלת ענבים כנפשך שבעך ואל כליך לא תתן. הנה הש"י נק' רעך עדשה"כ רעך ורע אביך אל תעזוב. ולהבין הענין למה נק' רעך. נראה כי רעך הוא לשון רצון כמו רעוא דרעון כי הש"י הוא הנותן הרצון בכל איש ישראל להיות ישר הולך הגם הבחירה חפשית בידי האדם מ"מ את אשר יחפוץ האדם לבחור בטוב ולמאוס ברע הוא גם כן בכח הש"י המסייע על ככה וכמ"ש הה"ק אאמו"ר זצלה"ה הגם שנכתב ובחרת בחיים שהבחירה נתונה בידי האדם מ"מ בזה שכתב הש"י בתורה ובחרת בחיים בזה

נתן כח שיוכל האדם לבחור בחיים. והיינו כמ"ש לעיל כי בטהר ובקדש ד' בחינותיו נרנ"ח וד' היסודות ארמ"ע נעשה כלי לקבלה שיוכל לקבל קדושה וטהרה ומעלה תענוג לפניו ית'. וז"א כי תבא בכרם היינו בתענוג של רעך הוא הבוב"ה כדלעיל. ואכלת ענבים וגו' ענבי"ם גי' קע"ב כי בעשרה מאמרות נברא העולם ובדבר ה' שמים נעשו. נמצא כל מאמר הוא הוי"ה ואות ע' במילואו כזה עי"ן גי' ה' הויות וב' עייינין הם עשר הויות. וזה ענבים גי' קע"ב אותיות "קדושת "ב' "עייינין שצריך לקדש ולטהר עצמו ולבוא לקדושת ב' עייינין הם י' הויות שהם עשרה מאמרות שבהם נברא העולם. ואכלת ענבים בבחי' זו כנפשך שבעך להשביע נפש שלך. אבל ואל כליך כלי שלך היינו הארציות לא תתן שלא תמשך אחר הגופניות. ובזה תפעול ואל כליך מלשון כליון לאותם שרוצים לכלוא ולעכב ולקלקל עבודתך לא תתן להם שום כח כי ממילא יותש כחם על ידי התחזק כח ד' יסודות ארמ"ע דקדושה יוכנעו ד' יסודות דסט"א ויומתקו ויתהפכו גם המה לטובה אמן:

פרשת תבא

והיה כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלהיך נותן לך נחלה וירשתה וישבת בה. נ"ל בהקדם לפרש בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. דידוע מהזוה"ק בראשי"ת במ"ק אהב"ה. הרמז בזה כי לא הי' אפשר בענין אחר בריאת העולם כ"א בזה שצמצם כביכול א"ע למ"ק של אהבה בכדי שיוכלו ישראל לקבל אור קדושתו כי הוא א"ס ועל ידי הצמצום כנ"ל אל בראשית נוכל לקבל עלינו אלהותו ראשית חכמה הכח מה והאהבה והיראה ולהאיר עצמינו בכל השבע ספירות. וממנו ילמד האדם אם הקב"ה שהוא א"ס צמצם כביכול עצמו לגודל אהבתו אותנו אאכ"ו איך צריך האדם להקטין עצמו לפניו ית'. וזהו מראשית השנה ועד אחרית שנה מרשי"ת כתיב שצריך להחזיק עצמו כעני ורש לנגדו ית' ואז השנה. שנ"ה גי' ספיר"ה תוכל להאיר עצמך כספיר בכל הספירות. עד אחרית שנה. להשיג הספירות בתכלית ההשגה עד האחרית כפי כחך. וזהו בראשית בלבוש התורה וישראל שנקראו ראשית היינו בשביל התענוג שצפה ית' שיקבל מישראל שיקבלו התורה. ולזה ברא את השמים היינו הצדיקים שיכולים לעלות ולהתדבק עד השמים העליונים. ואת הארץ היינו הפשוטי עם אשר אין כחם יפה לזה והש"י חשב עלינו מחשבות לבל ידח ממנו נדח ולכן צמצם ההוי"ה למ"ק גי' טו"ב הרמוז בשם היוצא מר"ת "את "השמי' "ואת "הארץ שהגם שאינם יכולים לקבל מהוי"ה עצמו יקבלו מטוב ה' הוי"ה במ"ק. ולזה בתיבת בראשית ששה אותיות רמז לאות ו' מהשם שהוא נק' בס"ק זעיר אנפין. הענין הוא כי הא"ס אזעיר גרמי' אל האנפין דלתתא לכ"ח מ"ה דמות כמראה אדם כדי להאיר פני ישראל דלתתא. וזהו חכמת אדם תאיר פניו. חכמת היינו החכמה

כח מה דאזעיר גרמי' לדמות דיוקן אדם והוא החכמת אדם כדי תאיר פניו של אדם דלתתא. וזהו בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ה'. דידוע חצוצרות אותיות חצי צורות. ולדרכנו נראה לבאר דרומז על תרין ההין דהם חצי צורות כי אות ה הוא ד' דאיתמלי ביו"ד או בוי"ו. וקול שופר רומז על י"ו כי קול הוא פנימיות והוא המחשבה היא היו"ד כמה הקדומה לכל הקדומה ומתייחד הכל ע"י השופר דמות ן בחי' זעיר אנפין וכנ"ל לדמות דיוקן אדם וצריך לייחד הכל לפני המלך ה' קודם ר"ה שאנו ממליכין אותו צריך לייחד שיהי' שם הוי"ה בשלימות. וזהו אמז"ל כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים כי שבת במ"ק ט' כמנין אד"ם במ"ק ואמרו כל המענג לבוראו את השבת ע"ד בחי' שבת שמזכך עצמו להיות בדמות דיוקן אדם נותנים לו נחלה בלי מצרים בחי' הא"ס ובלי ספק כי לזה נתכוון ג"כ מוח"ז זצלה"ה בספרו הקדוש נועם אלימלך בהפסוק זה ע"ש ותבין. וזהו והי' כי תבוא וגו' והי' יגיד על שמחה כנודע ששמחה גדולה לפניו במרום כי תבוא אל הארץ למלכותא קדישא כי אשר ה' אלהיך וגו' שמה שצמצם עצמו לבחי' הוי"ה וזעיר אנפין כנ"ל הוא הכל אלהיך שיוכל להיות ותוכל לקבל האלהות ועי"ז נותן לך נחלה כנ"ל. ואז תזכה וירשתה תמיד בלי הפסק וישבת בה ישיבה קיימת שנזכה לביאת משיחינו ב"ב שאז לא יכנף עוד מוריך בלבושין וזעירות אנפין ואז יהא השם יהי"ה בתרין יודין. וזהו גם כן וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך שיראו כי שם ה' שנקרא הוי"ה הוא עליך ובשבילך כנ"ל עי"ז ויראו ממך. או וראו כל עמי הארץ. דרז"ל פירשו עם הארץ עם שבגינם נברא הארץ. וזהו וראו כל עמי הארץ שעיני כל יראו כי אפילו עמי הארץ הפשוטים שבכם גם עליהם יראה כבוד ה' ועבורם הי' בריאת הארץ ושם ה' נקרא עליך כנ"ל שיהא השם יהיה והכל נקרא עליך ועל ידך ויראו ממך והבן מאוד:

אבנים שלמות תבנה את מזבח ה' אלהיך והעלית עליו עולות לה' אלהיך. יבואר בהקדם פיה"כ תמים תהי' עם ה' אלהיך. והדקדוק ידוע דהל"ל תם תהי' מהו תמים. והנראה דידוע כי ים מורה על המלכות גם על הבינה. וז"א תמי"ם אותיות ת"ם י"ם שתהי' תם בים המלכות והבינה ואז תהי' תייחד שם י"ה אבא ואמא חכמה ובינה בינ"ה אותיות ב"ן י"ה בחי' ו' שנק' בן כי ו"ה הוא בן ובת כי בי"ה ה' בי"ה נכלל כל הוי"ה ואז תהא עם ה' הוי"ה בשלימות והוא אלהיך אלהות שלך שעל ידו נתייחד ונתחבר. וידוע מס"י דהאותיות נק' אבנים. וזהו אבנים שלמות תבנה שהאבנים הם האותיות יהיו שלימות במלאותם לייחד אבא ואמא ברא וברתא כאחד יו"ד בה' וי"ו בה'. גם שלמות לשון שלמה ומלבוש שתלביש כל צרכיך באבנים ואותיות האלה שיהי' הכל עבור צורך גבוה וכמובא אצלינו

כ"פ בשם הה"ק אאמו"ר זצלה"ה פי' מאחז"ל כרום זלות לבני אדם דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלין בהם ודחז"ל זו תפלה. ופי' הוא ז"ל כי תפלה הוא דברים שעומדים ברומו של עולם לתקן בעולמות הרמים וממילא מתוקן גם למטה. עיין במ"א הבאנו באריכות כל לשונו. ותבנה את מזבח ה' אלהיך כמו המזבח שהי' ממתיק כל האלהים הם הדינים לרחמים ככה תפעול בתפלתך וזה ה' אלהיך. והגם כי הנותן לך כח לכ"ז מ"מ והעלית עליו עולות לחסדי הבורא מבטיח לנו הכתוב והעלית עליו שהבורא יעלה עליו על האדם כאלו הוא מעלה עולות לה' אלהיך שהוא המעלה את האלהים והדינים לה' להוי"ה ורחמים גם עולת אותיות עול ת' שיקבל ויעלה כ"א ע"ע עול ת' עלמין דכסופין ואז תזכה לה' אלהיך וכנ"ל:

א"י אבנים שלמות תבנה וגו'. להבין דהנה התורה היא נצחיית בעבר והוה ועתיד ואיך שייך עתה פסוק זה ובעונינו חרב מקדש ואין לנו מזבח. אמנם נראה כי ידוע גם עתה בגלותינו ונשלמה פרים שפתינו ותפלה במקום קרבן וידוע דהאותיות נק' אבנים. ונראה להסביר כי אבני"ם אותיות א"ב בני"ם יחוד קוב"ה עם בניו כנס"י וא"א להיות היחוד כ"א על ידי האותיות של התורה ותפלה בזה נעשים היחודים. וזהו שהזהיר הכ' גם עתה אבנים שלמות ר"ל בהוציאך הדיבור לפני ה' בתורה ובתפלה תראה שיהי' האבנים שלימות בשלימות קוב"ה ובזה תבנה את מזבח ה' אלהיך יהי' כמו מזבח שעל ידו נתייחדו כל השמות כן תייחד בתפלתך ותורתך להיות יחוד ה' אלהיך הוי"ה אלהים ביחוד. ועוד יותר תגרום בזה כי והעלית עליו עולות וגו' עולות הוא מלשון בחרות וילדות כמו עול ימים. וכמו שמצינו במד"ר באברהם אבינו ע"ה שבן מ"ח שנה הכיר את בוראו ושאל מה יהיה מימים שעברו בלי חפץ והשיב לו הש"י טל ילדותך שגם הילדות יתעלה ויחשב כטל. כן יאמר הכ' שתגרום על ידי זה שתעלה ימי הילדות אשר חלפו ועברו כמו כליל ועולה יחשבו לפני הש"י. וזהו והעלית עליו עולות שימי הבחרות והילדות תעלה גם כימי הזקנה להחשב כמו עולה כי עולות תרתי משמע. ועוד תפעול לה' אלהיך שהוי"ה והרחמים יהי' אלהיך וכל הדינים יסכימו לרחמים אמן:

והיה אם שמוע תשמע בקול ה' אלהיך וגו'. ואיתא במדרש רבה א"ר יודן כל מי ששומע בקול תורה בעוה"ז. זוכה לשמוע באותו קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה וכו' א"ל משה לישראל הואיל וכל מי ששומע לדברי תורה כך הוא מתרומם בב' עולמות הוו זהירין לשמוע דברי תורה מנין ממה שכתוב בענין והי' אם שמוע תשמע בקול ה' אלהיך. זשה"כ אשרי אדם שומע לי. מהו אשרי אדם שומע לי. אמר הקב"ה אשריו לאדם בשעה ששמועותיו לי זהו לשקוד על דלתותי. אמר הקב"ה אם הלכת להתפלל בתוך ביהכנ"ס

אל תעמוד על הפתח החיצון להתפלל שם, אלא הוי מתכוון להכנס דלת לפנים מדלת לשקוד על דלתי אין כתיב כאן אלא על דלתותי ב' דלתות ע"כ לשון המד"ר. והנראה בביאור המד"ר דהוקשה לו על כפל הלשון אם שמוע תשמע. והנה ידוע דהעיקר הוא לתקן מדותיו אחת לאחת. ר"ל אהבת הש"י לבד ויראה הרוממת והתפארות בעבדות הש"י. והנצחון בעבודתו וההודאה לשמו ית' עד בואו למדת מלכות להמליך אותו על כל דבר והעיקר הוא אהבה ויראה וזהו מאה"כ והי' אם שמוע תשמע בקול ה' אלהיך. כשתשמע בפנימיות הב' שמות אלו ה' אלהים. ה' מורה על רחמים והוא רמז לאהבה. ואלהים מורה על גבורה והוא רמז ליראה. וקול רמז לפנימות כנודע. ואז יהי' השם הוי' ב"ה והי"ה שמורה לאהבה ויראה. וזהו והיה אם שמוע תשמע בקול ה' אלהיך. והוקשה להמד"ר על כפל הלשון שמוע תשמע כנ"ל לזה אמר ר' יודן כל מי ששומע בקול תורה בעוה"ז. ר"ל בפנימיות כנ"ל לבוא למדרגת אהבה ויראה שהוא העיקר וכללות המדות כנ"ל. אז זוכה לשמוע קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה וגו' שהם ה' קולות ומרמזים לה' המדות. שהם אהבה ויראה והתפארות וניצוח והוד. ור"ל שאז יזכה לתקן כל הה' מדות עד בואו למדת מלכות. וזהו גם כן שסיים המד"ר זשה"כ אשרי אדם שומע לי וגו' אשריו לאדם כו' ששמועותיו לי תיבת ל"י גימ' מ' רמז למדת מלכות. ר"ל שכל מגמתו ורצונו לאסוף ולהכניס הכל למדת מלכות. אמר הקב"ה אם הלכת להתפלל כו' אל תעמוד על הפתח החיצון כו' אלא הוי מתכוון להכנס דלת לפנים מדלת. דהנה כשהאדם מתפלל בכוונה. הוא עושה בתפלתו ביהכנ"ס דהיינו משכן להארת קדושתו ית' בתוך דיבוריו הקדושים אך באופן כשתפלתו היא בכוונה ובפנימיות מחשבתו. משא"כ כשמוציא דבורי תפלתו משפה ולחוץ ובלי כוונה אינה מקובלת לפני הש"י. ולזה מרמז התנא אם הלכת להתפלל בתוך ביהכנ"ס. ר"ל כשתרצה לעשות ביהכנ"ס לה' בתפלותיך אל תעמוד על הפתח החיצון ר"ל לדבר דיבורי התפלה משפה ולחוץ. אלא הוי מכוון בכוונה גדולה ובפנימיות מחשבתם להכנס דלת לפנים מן הדלת ר"ל להכנס בפנימיות המחשבה בכוונת התפלה. ואז תהי' תפלתך משכן וביהכנ"ס הדומה למקדש מעט היינו להשראת קדושתו ית' בתוך דיבורי תפלתך. ותקובל ברחמים וברצון לפניו ית"ש. אמן כי"ר עלינו ועל כל ישראל מעתה ועד עולם אמן. ומסיים לשקוד על דלתי לא נאמר כ"א על דלתותי כנ"ל היינו להכנס דלת לפנים מדלת בפנימיות מחשבתו ואז יום יום ר"ל היום העליון יאיר ביום התחתון אכי"ר והבן:

ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגך כי תשמע בקול ה' אלהיך. יתבאר בהקדם לפרש הכתוב טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו. ולכאורה כל כמיותר דהי' די אם אמר ורחמיו

על מעשיו. והנראה דכך פיה"כ טוב ה' לכל כי מדרכו הטוב להיטיב. אבל ורחמיו על כל מעשיו לפי מעשה התחתונים ובאתערותא שלהם כן מעוררין את הרחמים עליהם. אבל בני עלי' המה מועטים ומי הוא שיוכל לעורר הרחמים לז"א ורחמיו על כל מעשיו דידוע שהצדיק נק' כל וכאשר נבאר לקמן. ולפי מעשה הצדיק הוא מכריע את כל העולם לכ"ז וממשיך הרחמים עליהם כמארז"ל על עמוד א' העולם עומד וצדיק שמי' וז"א ובאו עליך כל הברכות וגו' כי תשמע בקול וגו' תשמע לשון קיבוץ כמו וישמע שאול את העם וקול רמז על הפנימיות כנודע ע"י שתקבץ הכל בפנימיות הוי"ה ויהי' אלהיך ר"ל לפי האלהות שלך שתקנת והתעוררות שלך. או יאמר כל הברכות כ"ל רמז על הצדיק כנ"ל גם כ"ל גי' נ' המורה על עולם הבינה עולם התשובה ועדש"ה כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות אותיות נ' פלאות שע"י עולם התשובה יזכה להשיג נפלאות הגם שהוא מופלא ומכוסה תזכה להשיג לעלמא דיובלא עלמא דחירו ועי"ז ובאו עליך כל הברכות וגו' כי תשמע וגו' והוא כמו דאיתא במד"ר יפול מצדך אלף ורבבה מימינך שאלף מלאכים שוכנים בצד שמאל האדם ורבבה מימינו וכשמזכה מעשיו הם מוכנים לשרתו וכאשר יצוום כן יעשו מלאכי החסד מיכאל להביא החסד על ישראל וגבריאל להביא הגבורות והדינים על ראש רשעים יחול ורפאל על רפואה וגם הצד שמאל יוכלל בימין. וזהו ורבבה מימינך שהריבוי יהא בימין שהאלף יוכלל בצד ימין. וזהו כי תשמע כשתשמע בקול ה' אלהיך היינו שתשמע דבריך אל המלאכים שנק' קול כי הדיבור אין בהם אלא חול והם יהי' מזומנים למשלחתך תמיד בכל הטוב אמן:

א"י ובאו עליך וגו'. דידוע מדרז"ל כי הארורים נאמרו בלשון ברוך גם כן ובתורה לא נכתב כ"א הארורים א אמר ובאו עליך כל הברכות האלה. האלה מלשון אָלָה וקללה. ור"ל שהברכות יוכלל בהם האלות והקללות להתהפך לברכה ולטובה ועי"ז והשיגוך יביאו אותך להשגות גדולות גם והשיגוך לגדלות כמו ואחריתך ישגא מאד כי כשאין הברכה מצוי' ח"ו אזי האדם בקטנות המוחין אבל כשיבואו עליך הברכות כנ"ל תבוא לבחי' גדלות המוחין כי תשמע ותקבץ כנ"ל את הכל לקול ה' אלהיך להיות האלהי והדינים נמתקין להוי"ה ורחמים אמן:

א"י דלכאורה תיבת והשיגוך כמיותר. ונ"ל דהנה יש ג' בחי' בישראל. צדיקים בינונים ורשעים והצדיקים א"צ לטירחא יתירה כי תמיד הם דבוקים בו ית' אפילו בצורכי הגשמיות. והבינונים צריכין לטרוח בעבודה יתירה להתחזק ולעלות לבל יפלו ממדריגה שלהם והרשעים צריכים עבודה גדולה מאד להפך עצמם לאיש אחר ולעשות מצירוף רש"ע לצירוף שע"ר שיהי' שער שיוכל אור ה' להופיע עליהם והוא חוץ לדרך הטבע

להתהפך מאשר הי' עד הנה. ולזה ארז"ל מקום שבע"ת עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד שא"א להם ללכת בענין כזה כי אצלם דרך הטבע להיות תמיד דבוקים בשורש עליון ואינם יודעים בבחי' זו של הבע"ת בשום אופן. וכנגד זה מרמז שלש אלה צום קול ממון שמספרם שוה. כי הרשע צריך לצום ולסגף נפשו. והצדיק א"צ כ"א בחי' קיל בפנימיות. והבינוני צריך לבחי' ממון חטאך בצדקה פרוק. סוף כל סוף כ"א צריך לעבוד לפי בחינתו ומדריגתו שיהי' בלי לקבל השראת אור קדושתו אבל לזה צריך תמימות גדול ובאמת ואז יוכל להלוך בעולמות העליונים אבל שקר אין לו רגלים ובמה יהלוך למעלה הגם הליכה זו לאו ברגלין הוא כ"א במחשבות קדושות וטהורות מ"מ אמת מארץ תצמח עיקר האמת נצמח מהארץ מבחי' הרגלין וכנודע השמות שעולין רג"ל ואז יוכל לקבל שפע קדושה וטהרה כי הש"י יהיב חכמה לחכימין כמארז"ל לא כמדת ב"ו מדת הקב"ה מדת ב"ו ריקן מחזיק מלא כו' אבל מדת הקב"ה מלא מחזיק כו' דהיינו מי שהוא מלא מדות טובות אהבה ויראה מחזיק עוד יותר. כי נתחדש עליו בכ"פ אהבה ויראה קדושה וטהרה. וזה ובאו עליך כל הברכות האלה. ובאו הוא עתיד הבטוח ור"ל כי בוודאי יבואו עליך כל הברכות האלה אבל באופן תראה כי והשיגוך שתהי' כלי וביתי קיבול שיוכלו הברכות להשיגוך. כי תשמע בקול וגו' תשמע לשון קיבוץ כמו וישמע שאול את העם. ור"ל כי תשוב עד שתקבץ הכל אל הפנימיות שנק' קול. אבל מ"מ הגם שתגיע למדה זו תדע נאמנה כי ה' אלהיך. ר"ל מה' ניתן לך שתוכל לקבל האלהות שיקרא עליך והוא הנותן לך כח לעשות חיל. או בי תשמע בקול ה' אלהיך ע"ד שפי' מאמז"ל אהבתי כי ישמע ה' את קולי ודרש רבא אימתי אני אהובה כשישמע ה' את קולי ולכאורה אינו מובן אמנם הענין הוא כי כל כוונתינו בתפלתינו הוא הכל צורך גבוה לא להנאת עצמינו וזה אימתי אני אהובה כשישמע את קול תחנוני ר"ל הפנימיות מן תחנוני ועיין בפירושנו ע"ז במ"א הארכנו יותר ביה די באר (וע"ע בספר ויחל משה על תהלים בכתוב זה) וזה כי תשמע בקול וגו' שתקבץ הכל בפנימיות. ה' אלהיך. אלהיך היא אלהי"ם שגי' הטב"ע תראה להביאו להוי"ה ורוחניות לפנימיות עליון ואז בוודאי יבואו עליך כל הברכות אמן:

ברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה עיר לשון התעוררות כמו עורה כבודי וגו' והנה יש מתעוררים ונופלים ח"ו ממדריגתם כדמצינו בד' שנכנסו לפרדס שלא יצאו בשלום לבד מר"ע שנכנס בשלום ויצא בשלום וכמש"ה ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך שתבוא לשלום ותצא לשלום. וזה ברוך אתה בעיר בהתעוררת שלך שיהא בשלום וברוך אתה בשדה שעי"ז תהי' ברוך לבוא בשדה בחקל תפוחין קדישין להיות הכניסה והיציאה

בשלום. גם ברוך אתה בעיר וכמ"ש למעלה בשם המדרש יפול מצדך אלף וגו' נמצא האדם כמו עיר ותהי' ברוך בעיר כי כל המלאכים יסכימו עליך לטובה ולברכה וממילא וברוך אתה בשדה בחקל תפוחין קדישין:

יקימך ה' לו לעם קדוש וגו' כי תשמור את מצות ה' אלהיך והלכת בדרכיו. לכאורה תיבת לו כמיותר. ונראה דידוע לו מורה על הצדיק גם על הבוב"ה הכולל כל הו"ק ו' פעמים ו' עולה ל"ו כי הוי"ה גי' כ"ו עם האותיות גימ' ל' ואות ו' רומז על זעיר אנפין כאשר הארכנו בזה לעיל בריש אמור ובהתחברות ההוי"ה לז"א כנ"ל הוא לו. וזה יקימך ה' שיתן לך קימה מהוי"ה שתהי' לו וכאמור ובזה תהי' לעם קדוש. ובמה תזכה לזה כי תשמור את וגו' תשמור לשון שומר וממתין כשתהי' בבחי' זו להיות שומר ומצפה מתי תבוא מצוה לידי ואקימנה ודייקא את מצות ה' לשם ה' ואז והלכת בדרכיו כשתשמור תמיד ההוי"ה לא תטעה מני אורח ודרך הישר. גם והלכת לשון הלכה שתשיג הלכות וסודות המתחדשין במתיבתא דרקיע והבן מאד:

וראו כל עמי דארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך. יתבאר עפ"י הידוע דשם הוי"ה ב"ה הוא בניקוד צְבָאות וצבאות מורה על כמצבי' עביד בחיל שמיא וארע' ומורה על הצדיק אשר כח בידו לעשות בשמים ובארץ כרצונו וכמש"ה לעושה נפלאות גדולות לבדו כל"ח. ור"ל שהש"י עושה נפלאות גדולות לבדו אבל כי לעולם שרצה בטובו שימשיכו חסדו על העולם לכן העמיד את הצדיק שימשיך אל העולם חסדו וכעין זה איתא בנו"א יעו"ש. וזהו לעולם ה' דברך נצב בשמים. לעולם ה' להמשיך על העולם הויתו אזי דברך להיות נצב בשמים הי' דברך הטוב לעשות יציבה וקיום להצדיק בשמים לבל יפול ממדריגתו. ולזה איך לא יחוש האדם על עצמו בראותו כי כ"כ מעלתו נשגבה ורמה להיות שליט בשמים ובארץ וא"כ צריך לקדש ולטהר עצמו להיות הוי"ה שורה עליו תמיד כמאה"כ שויתי ה' לנגדי תמיד. לנגדי. נגד הוא לשון זריחה כי כל נגד למזרח שישוה כ"כ ההוי"ה עליו עד לנגדי תמיד כל מה שמתקדש יותר מאיר לנגדו הויתו יותר ויותר כי הוא א"ס ואז הוי"ה בניקוד צבאות להיות כמצבי' עביד בחיל שמיא וארעא חיל הוא כח ולשון חלי כתם שהוא עדי ותכשיט על שבכחו עושה קישוטין ותכשיטין שיתפאר הש"י בו בפני צבא מעלה שאמרו מה אנוש כי תזכרנו עתה הראיתם התפארת והנחת שמגיע לי ממנו. וזהו ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגך וגו' דידוע כל מורה על הצדיק וגם על הש"י שנק' כל הכולל הכל כמש"ה כי כל בשמים ובארץ ומתרגמינן דאחיד בשמיא וארעא והכל אחד כי הש"י וישראל מתענגין זע"ז והצדיק כמצבי' עביד בחיל שמיא וארעא גם כ"ל גי' נ' היא היובלא עלמא דחירו שע"י התשובה הוא דבוק

בעלמא דחירו ולז"א כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב ולא אמרו כל אדם אלא כל ישראל היינו כל נוי שהוא בבחי' ישראל ל"י רא"ש שמדבק עצמו בראשית העליון יש לו חלק לעוה"ב ר"ל שבא מעולם העליון על ידו לעוה"ז כי הצדיק ממשיך מנחל העליון לעולם התחתון ע"י שמחבר עלמא תתאה בעילאה. וז"א ובאו עליך כל הברכות ולכאורה הי' די אם אמר ובאו עליך הברכות אמנם כל מורה על האמור גם כ"ל ואות ה' מן הברכות אותיות כל"ה על ידי שמעלה ה' תתאה אל הכ"ל נעשה יחוד הכלה עם החתן ואחיד בשמיא וארעא ועל ידי זה כפשוטו ובאו עליך כל הברכות וגו' ואמר האלה כי האל"ה עם האותיות גי' אד"ם כי השפע היורד מאתו ית' בחסדו הגדול יורד בפעם אחת. והצדיק מחלק לכ"א די צרכו כפי מה שצריך כ"א ואז והשיגך. וכ"ז ע"י כי תשמע בקול ה' אלהיך ה' מורה על אהבה אלהיך מורה על יראה ור"ל בקול הפנימיות כלומר הפנימיות אהבה ויראה לא אהבה ויראה חיצונית כ"א אהבה ויראה עילאה וידוע כי מתחלה צריך לאחוז ביראה וממנה יבוא אל האהבה וכמ"ש הה"ק מחותני מו"ה דוב בער זצלה"ה דרכו של איש לחזור אחר אשה ר"ל כשיש לו היראה שנק' אשה יראת ה' אזי דרכו של איש הוא האהבה לחזיר אחריו וזהו וראו כל עמי הארץ כי שם ה' וגו' כי ה' הוא הוי"ה בעצמותו ושם ה' הוא הניקוד צבאות שבא על ידי אהבה ויראה להיות כמצבי עביד בחיל שמיא וארעא וכאמור לעיל אי ויראו הכל ממך שיודחו ממך כל הראות חיצונות וטעוון נוכראי כי תפול אימתה ופחד עליהם ויראו ממך:

פרשת נצבים

אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם וגו'. נראה לפרש דהנה היום הוא מאיר ומאפיל וכפרש"י ואמר אתם נצבים היום ר"ל שתזכו לעשות יציבה מעמד ומצב וקיום אל היום שיהי' תמיד בבחי' יום לאורה. גם היום מורה על ר"ה כידוע שתזכו לעשות יציבה אל היום הדין הקדוש והנורא להיות לפני ה' אלהיכם לעמוד לפניו פב"פ כמו במעמד הר סיני דכתיב פנים בפנים דבר ה' עמכם כן תזכו ליצא זכאי במשפט ויהי' ההוי"ה והרחמים אלהיכם וכולם יסכימו עליכם לטובה ולרחמים אמן. ואמר ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם. כי הנה יש באדם בחי' נפש רוח נשמה חי' יחידה. והדבר מובן כי היום הדין לא יבוא במשפט את הגוף כי הוא חומר עכור ועפר הוצק יסודו כי אם במשפט יביא על כל נעלם את הנשמה לאמר ראה נתתיך בגוף האיש הישראלי הזה ומה תקנת כל ימי השנה. ומזה יקח האדם מוסר השכל איך לא יבוש וחרדה ילבש אשר הנשמה זכה וטהורה וכל מגמתה למאוס ברע ולבחור בטוב והאדם מונע אותה ועל ידו יביאוה למשפט לפני המלך המשפט על אשר פגם בה האדם. ולזה תרמז לנו

תורתינו הקדושה אתם נצבים היום לדין כלכם לפני ה' אלהיכם הבוחן כליות ולב. אמנם שימו על לבבכם מי ומי העומדים לדין לא עם גוף הנגוף כ"א ראשיכם הוא בחי' הנשמה שהיא הראשית שבאדם. שבטיכם רומז על הרוח אשר באדם שעל ידו מתקשר האדם בהנשמה כי רוח הוא מלשון רצון והרוח תשוב אל האלהים ותמשיך ותופיע על האדם אור הנשמה ולמנוע אותו מהסט"א כמאה"כ ורוח אלהים מרחפת על פני המים כי יש מימי החסדים והרחמים. ולעומתם המים הזידונים והרוח אלהים מרחפת להבדיל בין מים למים כ"א להביאו על פני המים כי מימי הקדושה נק' בחי' פנים שהם הפנימיות לא כן מימי הזידונים הם בבחי' אחוריים והרוח תמשיך את האדם לפנימיות המים כנ"ל ושורש נשמתו ע"י קיבול עול מלכותו ית' ולכן נק' שבטיכם כמו שבט מלכות כמש"ה לא יסור שבט מיהודה. זקניכם רומז על החכמה כמאז"ל זקן זה שקנה חכמה שכשיש באדם בחי' הנ"ל זוכה לבוא אל החכמה. ועי"ז תזכו ראשיכם שיהי' לכם נשיאות ראש כנ"ל שתוכלו להרים ראש לפני המלך ה' צבאות ותזכו להרבות שבטים וענפים. ושוטריכם להיות שוטרים ומושלים לגזור אומר ויקם וכמו שביארנו בפ' שופטים ושוטרים שפירש"י שוטרים הרודין במקל יעו"ש כי במק"ל גי' עק"ב עקב ענוה יראת ה' שע"י הענוה זוכה לראות הוי"ה ע"ש במקומו. וע"י הזקנה הוא החכמה יוכל להיות שוטר ומושל כי אם אין חכמה אין כלום וכמאז"ל כל ת"ח שאין בו דעת כו' וכשתזכו להחכמה תהי' שוטרים ומושלים ביראת ה' צדיק גוזר והקב"ה מקיים בכל טוב אמן:

ושב ה' אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך ה' אלהיך שמה. דידוע הגם שכל השמות קדושים אל אלהים שדי וכדומה ועל ידם נמשך חסד אל ולעשות דין בשונאי ה' ויאמר לצרותינו די. אולם זה עיקר עבודת האדם להמשיך עליו הויתו להיות מרכבה להוי"ה וכמש"ה והי' ה' דייקא למלך על כל הארץ ביום ההוא יהי' ה' אחד וגו' ה' דייקא. וז"א ושב לשון תשובה שעיקר התשובה הוא ה' אלהיך שהוי"ה בעצמו יהי' אלהיך ותהי' מרכבה להויתו ואז ממילא ישיב את שבותך הם ר"ב ניצוצין מהרפ"ח שנשבו ולנו לברר עוד רב שנשארו ולא נתבררו במצרים כידוע יתבררו ויוחזרו לשורשם ע"י תשובה כזו. ורחמך ושב וקבצך וגו' עיין באוה"ח בפ' זו איך שמחלק שע"י קיום מ"ע. והותירך ה' לטובה. וע"י השמירה מעבור על מל"ת עי"ז ונתן כל האלות על שונאיך יעו"ש במתק אמריו. וז"א ורחמך הוא ע"י קיום רמ"ח מ"ע ירחם עליך וישמור כל הרמ"ח אברים שלך להיות שלמים וקיימים ושב וקבצך וגו' בשכר השמירה מעבור על

מצות ה' אשר לא תעשנה יסיר ממך כל האלות ויתנם על שונאיך. ואותך יקבץ מארבע כנפות הארץ להוליכנו מהרה קוממיות לארצנו במהרה בימינו אמן.

א"י ושב ה' אלהיך וגו'. כי הנה הש"י הוא הכלל כי הוא הכולל הכל וחוץ ממנו הוא פרט. והאדם למטה הוא דוגמא דלעילא בחי' כלל ולכן הוטבעו בו רמ"ח אברים אותיות רח"ם כמו שא"א להיות הולדה בלי פתיחת הרחם כמו כן כשהאדם מקדש ומטהר עצמו כל רמ"ח אבריו בפרטות אזי הוא בחי' כלל להיות פטר רחם לפתוח הרחם בכל מיני השפעות. וז"א ושב ה' אלהיך את שבותך מלשון הולך שובב בדרך לבו שכל מה שהיית שובב עד עתה ישיב אותו ה' ורחמך שתוכל לרחם על רמ"ח אבריך ולהיות בבחי' רמ"ח, ושב וקבצך מכל העמים שכל הניצוצות שנתפזרו על ידי שהלכת שובב בדרכי לבך יקבצם ה' ויחזירם למקומם להיות בכלל אשר הפיצך. בכ"מ אשר הפיצך היצר תדע כי ה' אלהיך שמה אשר יעזרך על ככה להעלות הכל למקומו אמן:

אם יהי' נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלהיך ומשם יקחך. דהנה איתא בס"י עשר ספירות בלימה. ופי' כבר במ"א באורך שא"א לעשר ספירות בלי מה מ"ה גי' אד"ם שצריך מתחלה לתקן עצמו להיות בבחי' מה דמות דיוקן אדם אז יוכל להאיר העשר ספירות דהכלל שהכל נעשה באתדל"ת. ועשר רמז כל שכינתא קדישא דהיא בספי' והכל א"א בלי מ"ה כנ"ל כ"א ע"י האדם העושה מעשהו למטה ומתקן למעלה כי לאהבת הש"י אותנו נתן לנו כח זה. וזהו בראשית ברא וגו' ודרז"ל בראשית בשביל התורה וישראל שנק' ראשית ות"י בראשית בחוכמתא החכמה הוא הכח מה שנתן כח באדם לעשות תיקונים בעולמות העליונים. ולכן בראשית במ"ק גי' אהב"ה שהכל גרמה אהבתו ית' אלינו. וזהו השמים מספרים כבוד אל שמים אותיות שא מים הצדיקים הנושאים עליהם מים שאין להם סוף ים החכמה ומעלים הכל לחכמה הקדומה שהוא א"ס הם מהפרים ומנהרים ומאירים כבוד אל. וזהו אם יהי' נדחך כשתהי' מנודח מקצה השמים היינו מבחי' שא מים כנ"ל:

א"י אם יהי' נדחך. שבחי' נדחך יהי' תמיד בבחי' זו שאתה בקצה השמים שא מים כנ"ל שתמיד תחשוב כאלו אתה נדחה לחוץ וכעת אתה רוצה להתחיל בעבודה כמו היו"ד שמורה על החכמה ויש בה קוצין הוא קוצו של יו"ד ותתאמץ תמיד להיות דבוק עכ"פ בקוצו יו"ד כי החכמה בעצמה אין בשכל האנושי להשיגה עד תכליתה ונעלמה מעיל כל חי. וידוע דאות ה' ד' הוית ואתמלאת ביו"ד או בוא"ו וכשהאדם נחשב בעיניו כדל כאמור ומדבק עצמו לקוצו של יו"ד ונתמלא דלותו ביו"ד אז נשלם על ידו ההוי"ה כי יו"ד גי' כ' ובהתדבקות דלותו בקוצו של יו"ד ונעשה ה' עם הכולל גי' כ"ו. וזה בקצה השמים

היינו בקוצו של יו"ד ים החכמה. משם יקבצך ה' יקבצך להיות הוי"ה בשלימות. אלהיך ע"י אלהות שלך שפעלת במעשיך ומשם יקחך. לבחי' ה' תתאה לחברה בה' עילאה כי זה תשוב"ה תשוב ה' שתשוב ה' תתאה לאתרה והבן מאד:

ואתה תשוב ושמעת בקול ה' ועשית את כל מצותיו אשר אנכי מצוך היום. לכאורה תיבת ואתה כמיותר והנראה דידוע כי זה כל האדם בשרות עליו רוח ה' וצלם אלהים וכמו שמצינו בקין וישם ה' לקין אות היינו החזרת דיוקן אד שגם אם ח"ו פנים קלקל יוכל לתקן ע"י התשובה להיות הוד הש"י עליו. וזהו הוד והדר תשוה עליו. הוד היינו הוד עילאה והדר ר"ל להדר ולהחזיר אח"כ ההוד למעלה. את זה תשוה עליו. וזה קול ה' בהדר. וזהו ואתה תשוב ידוע את"ה אותיות "אשר "תנה "הודך. שההוד הניתן לך תשוב תוכל להשיבו למעלה לעשות נח"ר ליוצרך ושמעת בקול ה' שאז תוכל לשמוע בקול הוא הפנימיות של הוי"ה עליונה. ועשית את כל מצותיו אשר אנכי מצוך היום. שתוכל לעשות כל המצות בבחי' זו ככל אשר אנכי מצוך היום בשעת מ"ת שנאמר אנכי אשר אז נתגלה שמחת מעשה בראשית על ידי קבלת התורה והבן:

כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאת הוא וגו' לא בשמים וגו' לא מעבר לים וגו' כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבבך לעשותו. יתבאר עפ"י פיה"כ אשרי איש שישמע למצותיך. דידוע עיקר עשיית המצוה לייחדא קוב"ה ושכינתי' ולחבר י"ה בו"ה כמרומז ע"ז תיבת מצו"ה בא"ת ב"ש מ"צ י"ה ואות ו"ה אז השם בשלימות. ובפרט כי באדם כלים נכונים לזה כדאיתא בס"ק איך שכל הגוף מרכבה להוי"ה ועיין בשערי ציון וכשהאדם מקדש עצמו ומטהר כל קומתו מראש ועד. עקב להיות קומה שלימה אז הוא מרכבה להוי"ה כשמקבץ כל פרטי אבריו להיות מוכנים לזה. וזהו אשרי איש שישמע למצותיך. ר"ל שישמע שיקבץ כל אבריו אל מצותיך להיות מרכבה להוי"ה וכנ"ל. הנה כמו שראש חדש הוא הכולל של כל ימות החודש ככה ר"ה הוא הכולל כל חדשי וימות ושעות השנה ולזה שנ"ה גי' ספירה לשון ספיר והארה שצריך להאיר מר"ה כל השנה כולה. וזה שיסדו לנו בנוסח תפלת מוסף זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון ר"ל כי סימנא מילתא נעשה היום הזה זכרון לתקן כל ימי השנה וליום ראשון של השנה יהי' להם לזכרון יזכרו וישובו אל ה'. הן אמת כי בני עלי' בכל יום ושעה ורגע מבקרים ומפשפשים מעשיהם ודין מתוח לפניהם תמיד כמאח"ל אדם נדון בכל יום אבל מועטים המה ולכן נתן לנו את יום הזכרון הזה לעורר לב אדם בקרבו להיות חרד ובהול מאימת הדין וכאשר יסדו לנו בפזמון זוחלים ורועדים מיום בואך ממורא היום אשר בא יבוא לשפוט הארץ. אבל העיקר העבדות הוא להיות בכל יום ירא וחרד דואג ומיצר מדין

העליון אשר נדון בכל יום ובכל רגע ותפקדנו לבקרים ולרגעים תבחננו כבדחז"ל. וז"א כי המצוה הזאת כשתרצה להיות בבחי' זאת בחי' נוקבא המקבל הויתו ית' בשעת עשיית המצוה. אזי העצה היעוצה לזה אשר אנכי מצוך היום. בכל יום יהא נחשב בעיניך כאלו היום הוא היום הדין הקדוש דידוע כי היום מורה על ר"ה ושמא תאמר מה כחי כי איחל לבחי' כזאת בחי' היעודה דייקא לבני עלי' לא כן אנכי כי נתלכלכתי בחטאי לא אוכל להתנקות. לכ"א חלילה לך מחשבה כזאת כי לא אל חפץ רשע הוא כי לא נפלאת הוא ממך. ממך בעצמך שנקראת אד"ם גי' מ"ה כמנין הוי"ה במילוי אלפין ויש בו י' אותיות וכן אדם במ"ק גי' ט' ועם האדם הכולל גי' י' להורות נתן כי לא נפלא ומכוסה הדבר משום אדם הוא. לא בשמים הוא וגו' שמי"ם אותיות ש"א מי"ם מי"ם גי' צ' ור"ל שהצדיקים נישאים כי את צדיק עליון ע"י מעשיהם הטובים הקדוש ב"ה מתעלה ואח"כ ממשיכים אותו למטה להתייחד אתנו ולא דווקא בשמים הוא באותם בני עלי' שהם בחי' שמים כנ"ל לאמר מי יעלה כי אין ביכולתינו, וגם לא מעבר לים הוא וגו' כי י"ם גי' נו"ן רומז על שער הנו"ן עולם הבינה שער התשובה ולא תאמר כי כבר אתה מעבר לים ר"ל מעבר ומצד השני של התשובה לא אוכל עוד לשוב כי קרוב אליך הדבר מאד מא"ד גי' אד"ם שבקל תוכל להיות בבחי' אדם וע"י מה לכ"א בפיך ובלבבך לעשותו. כי הצדיקים לבם ברשותם וכן פיהם. לא כן הרשעים הם ברשות לבן. לכ"א שתראה בפיך שהפה יהי' שלך. ובלבבך. שהלב ג"כ יהי' שלך. או בפיך אותיות ב' פיך רמז על הש"י שהוא נק' פי הצדיק שפותח פיו אדני שפתי תפתח שתזכה לפה קדוש כזה. ואז לעשותו לשון תיקון תתקן הכל ותעשה תיקונים בעולמות העליונים והבן:

א"י כי קרוב אליך וגו'. בהקדם לפרש הכתוב דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב בהמצאו אותיות צ"א היחוד האמיתי ואותיות מ"ה גימ' אד"ם כי עיקר היחודים הוא שיהי' האדם בדמות דיוקן אדם מלשון אדמה לעליון מה הוא רחום כו' וז"א דרשו ה' בהמצאו לייחד היחודים שתהי' בדמות דיוקן אדם העליון ואז קראוהו בהיותו קרוב תוכלו לקרוא אותו. וזהו כי קרוב אליך הדבר. דבר רומז על המלכות מלשון דבר א' לדור שהמלכות יהי' קרוב אליך בעת קוראך מא"ד גימטריא מ"ה אותיות אד"ם כשתהי' בדמות ודיוקן אדם. ואז בפיך ובלבבך לעשותו. בפיך עדש"ה אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך וידוע שפ"ה גימטרי' שכינ"ה ור"ל כשתפתח שפתי להיות עם השכינה ומרכבה אליו אזי ופ"י גי' צ"ו יחוד אל אדני יגיד תהלתך וכמבואר אצלינו במ"א באריכות יעו"ש. וזה בפיך. שתזכה לייחד היחודים. ובלבבך. הוא בינה לבא ובה הלב מבין עולם התשובה. ובזה תזכה לעשותו לעשות תיקונים גדולים בעולמות העליונים ותגזר אומר ויקם והבן:

פרשת וילך

לקח את ספר התורה הזה ושמתם אותו מצד ארון ברית ה' אלהיכם והי' שם בך לעד. יתבאר דהנה ידוע כי הצדיקים על ידי לימודם בתורה עושים יחודים נפלאים ומגלין רזין וסתרי אורייתא. ומי אשר אין כחו יפה לזה יוכל לעשות ולפעול כנ"ל גם בפשוטי לימוד התורה כפשוטה וכאשר האריך בזה אאמו"ר הה"ק זצלה"ה בפ' תבוא ע"ש. וזה שרומז לנו הכ' לקח את ספר התורה ר"ל פשוטי סיפור ועסק התורה תוכל ליקח ממנו ושמתם אותו מצד ארון ברית ה' הוא הצדיק שנקרא ארון כמש"ה ויהי בנסוע הארון ושהצדיק עושה נסיעה והילוך בעולמות גם ארו"ן גי' רז"ן הוא הצדיק שמגלה רזי וסתרי התורה ועי"ז והי' שם בך לעד. והי' יגיד על שמחה ש"ם אותיו"ת "שם "מלכותו תבוא שמחה בשם מלכותו. בך. שתשפיע מן הי"ג תיקוני דיקנא אל הט' תיקוני דיקנא שהם בגימ' כ"ב על ידי עסק כ"ב אותיות התורה. ואז יהי' הש"י בך לעד ויעיד בפני הכל טובך איך ע"י נתעורר השפע הזה והבן מאד:

דרושים לער"ה

כתיב צדק צדק תרדף. ירמז הכתוב ע"ד שאמר הכתוב צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו ר"ל שצדק העליון בחי' הצדקה ילך לפניו שיוכל לעורר את צדקה העליונה. אבל וישם לדרך פעמיו כשישים את פעמיו והילוכו לדרך הידועה דרך ה' הדבק במדותיו מה הוא רחום אף אתה רחום מה הוא חנון כו' כבחז"ל ועל ידי שהולך במדות הש"י מעורר את המדות העליונות ברחמים וחנינה וחסדים על ישראל. וכן מהיום כשנקבל עלינו מדת הצדקה ליתן כ"א צדקה כפי ערכו נעורר צדקה העליונה. וביום מחר כי יקום לשפוט תבל ישפוט אותנו בצדק ובצדקה. והגם כי חטאנו יעש עמנו צדקה ויכפר על חטאתינו עונותינו ופשעינו ויענה ויאמר סלחתי ויכתוב ויחתום אותנו לאלתר לחיים ויתן לנו ג"כ צדקה כפי ערכו כי האדם לא יוכל להעשירנו והגם כי יעשירנו לא יוכל הנותן לשמור עשרו לבניו של המקבל אחריו. אבל הקב"ה כשנותן צדקה לעמו ישראל נותן לפי ערכו להם ולבני בניהם כמ"ש דהע"ה וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בנים שחסד ה' מעולם הנמשך מעולם העליון הוא על יראיו כי יראיו שנוהגים במדת החסד מעוררים חסד ה' מעולם העליון להיות הקדוש ב"ה מתנהג בחסידות ונותן צדקה לישראל וצדקתו לבני בנים עד עולם. והו צדק צדק תרדף ע"י צדק הוא הצדקה דלתתא תרדף הצדק צדקה דלעילא שיעשה הש"י עמנו צדקה וכנ"ל וזהו בשרתי צדק בקהל רב. כשאבשר צדק ליתן צדקה אוכל לפעול שיבא בקהל רב צדקה. ונוכל לומר עוד בביאור כל הפסוק בשרתי וגו' הנה שפתי לא אכלא ה' אתה ידעת עפ"י מה דאיתא שלשה ספרים

נפתחים בר"ה של צדיקים ושל בינונים ושל רשעים. צדיקים נכתבים לאלתר לחיים. בינונים עד יוה"כ זכו נכתבים לחיים כו'. וענין הכתיבה הוא בלב האדם כשיתחרט על מעשיו ומה יודע ישוב ונחם יכתב ויחתם בספרן של צדיקים. ומזה תקיש אל השער. ועל ידי מעשה האדם כן נפתח ספרו. והנה נודע מהזוהר ומדרשים כי לקיחת יעקב הברכה מעשו על ידי שהיית עשו שהי' צד צפרים וקושרן ומלאך בא ומפריחן עשתה בזה רבקה אמנו הכנה לדורי דורות כי יבא השטן להתייצב על ה' להביא עבירות ישראל וראשון ראשון שמניח לפניו ית' ויוצא לשוט בארץ ולחפש עוד ביני וביני בא האיש הישראלי ושב ומתודה ומתחרט והש"י מעביר ראשון ראשון וכשבא הדלטור אינו מוצא כלום ולכן צריך האדם להחזיק עצמו שהוא בבחי' בן למקום ומותר להתגאות בזה כמש"ה ויגבה לבו בדרכי ה'. והנה כשיש לאדם בן הולך בדרך הישר ובן חכם ישמח אב כי הכל יאמרו אשרי שזה ילד אשרי שזה גדל לא כן ח"ו להיפוך. וא"כ יחשוב האדם איך אחטא ואבזה את כבוד אבי שבשמים. והנה גלוי וידוע שיש כו"כ רשעים ג"כ אמנם הש"י חנון המרבה לסלוח ועל כולם יש תשובה ובשוב האדם ימינו פשוטה לקבל שבים. וזהו בשרתי צדק בקהל רב. צדק רומז על התשובה שאבשר התשובה לכל וע"י בקהל רב כשקהל ישראל יעשו עצמם רב וגדולים בנים למקום ר"ב אותיות ב"ר. וא"כ כשהם בבחי' בנים שוב לא יחטאו וכנ"ל ועי"ז הנה שפתי לא אכלא. דידוע דע"י מעשה הצדיקים גורמים השראת השכינה. לא כן הרשעים על ידם ח"ו השכינה מסתלקת וז"ש בשרתי כנ"ל ועי"ז הנה שפתי לא אכלא שפ"ה גי' שכינ"ה ר"ל שלא יכלא ויסתלק השכינה מאתנו והש"י יפתח לבנו לתשובתו. ומה אם דוד המלך ע"ה נעים זמירות ישראל התחנן לב טהור ברא לי אלהים וגו' ומה נעשה אנחנו איזובי קיר נצפה לעזרת ה' כי יפתח לבנו. ואמר עוד ושמא תאמר כי בפינו נדבר ולבנו בל אתנו ונשוב ח"ו לכסלה. לז"א ה' אתה ידעת. אתה הוא היודע ועד בוחן כליות ולב לפניך נגלו כל תעלומות ואתה יודע כי לא נפתוך בפינו כ"א בחרטה גמורה ולא נשוב עוד לכסלה. ובזכות זה תוליכנו לארצנו ותבנה בית מקדשנו ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות וערבה לה' מנחת יהודה כי אתה ידעת. ר"ל שכבר ידעת הטעם מעבודתינו לכן השיבנו ה' אליך ונשובה ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד:

פרשת האזינו

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי וגו'. י"ל עפ"י מ"ש הה"ק אאמו"ר זצלה"ה הגם שיש להבוב"ה מלאכים ושרפים ואופנים וכל מלאך יש לו אלף פיות ואלף לשונות ואין לשער גודל השבח והשירה היוצא מהם. ועכ"ז כביכול אינו מקבל שום

תענוג מזה. רק מעם קרובו ישראל קדושים. היינו כשאיזה אדם מישראל עומד בתפלה יהי' באיזה כוונה שיהי' אם יאמר רק ברכה אחת בכל תפלתו בכוונה אמיתיית ומקירות לבו. זהו עיקר שעשועיו ותענוגו ית"ש כביכול ומטה אוזן לקבל תפלתו כביכול. ובפרט כשמייחדים כל מעשיהם ואפילו בעניני ארציות וגשמיות ומעלים מכל הארציות הני"ק לשורשם ומקומם הרמתה. עי"ז ממשיכים שפע מעולמות העליונים לזה העולם. וזהו מאה"כ האזינו השמים כלומר כשיש האזנה במרום לתפלתי. ואדברה שאוכל לדבר דבורי תפלתי כראוי. אז ותשמע הארץ אמרי פי אז אוכל להמשיך הארציות בני חיי ומזוני באמרי פי והבן

א"י האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי. דנודע כי האדם מורכב מד' יסודות דצח"ם והם כנגד אמר"ע. בחי' האש ירמז שצריך להעלות כל האשין אל הבוב"ה להתלהב לעבודתו ית' ולא תוקד בו אש זרה. ובחי' המים רמז על האהבה להעלות כל התאוות וחמדות הגופניות אליו ית' לעבדו בכלות הנפש ותשוקה גדולה ורוח הוא רצון כי משמעות רוח הוא רצון שכל רצונו ומגמתו יהי' תמיד מתי יגיע אל הקדושה והטהרה. ועפר הוא רמז אל הענוה. וד' יסודות האלו הטבעו נגד ד' אותיות שם הוי"ה ב"ה. אש נגד היו"ד שהיא נקודה קטנה בלתי מושג כנודע כן האש הוא דבר בל קרוב אליו להשיגו ורוח נגד אות ה' כמו

ה שהיא פרוסה ושבורה ד' ובתוכה ו' כן הרוח הוא לשבר ולדחות כל הטעוון נוכראין כמ"ש מחותני הה"ק מו"ה זישע זצלה"ה רוח סערה עושה דברו כנ"ל לדחות החיצונים. ונוכל לומר כי מים נגד אות ה'. כי ה' עילאה לזמנין איהי דינא ולזמנין רחמי להשפיע כ"ט לישראל ולמנוע זרים מגשת אלינו והיא כבחי המים והבן. ורוח הדוחה כל הרוחות ומחשבות זרות הוא נגד ו' שהוא הגורם שנהי' כמו ווי העמודים מחובר להבוב"ה. ועפר נגד ה' תתאה דהגם דהיא זעירא מ"מ כשמתעלית עד למעלה היתה לראש פנה. כן העפר רמז על ישראל הנראים בעוה"ז קטני ארץ והמה גדולים בלי שיעור וכמו העפר שמצמחת ומגדלת כל מיני צמחים ותבואות נמצא האדם כלול בהויות עליון וז"א האזינו השמים. שמים מלשון שמות שתעשו לכם האזנה בשמים בשמות העליונים להתקדש ולהתטהר להיות מרכבה בכל ד' היסודות להוי"ה אז ואדברה אוכל לדבר ואוכל לפעול גם ותשמע הארץ הוא בחי' העפר אמרי פי להמשיך אל הארץ אמרי פי עילאה. וזהו פי ר"ל פי שלו דידוע דא"א להצדיק לפעול שום דבר כ"א כאשר יתדבק כולו למעלה בעולם העליון ומולבש בהשכינה ואז השכינה מדברת מתוך גרונו כדמצינו במשה רבינו ע"ה ואז כפי

תהי' מה הקב"ה מחיה מתים ורופא חולים משפיע בני חיי ומזוני כן הצדיק מושל ביראת אלהים כי כל אמריו הם אמרי פי עילאה שהשכינה מדברת מתוך גרונו והבן מאוד:

א"י האזינו השמים וגו'. בהקדם לפרש הכתוב ואהבת לרעך כמוך. רעך קאי על הש"י רעך ורע אביך וגו' כי הנה הבוב"ה אחד יחיד ומיוחד תאהוב אותו להיות כלול בו להיות אחד כמוהו כמוך כאשר מצינו כן בישראל שהגם שהם ששים רבוא כאחד יחשבו בכללותם יעקב שבעים נפש היו לו וקרא אותם נפש לשון יחיד כל הנפש הבאה ליעקב וגו' ובעשו כתיב נפשות ביתו כדאיתא במדרש. ולכן יסדו לנו אתה אחד ושמך אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ. ואז תוכל לפעול להמתיק כל הדינים שהגם שע"פ הדין נגזר דבר מה לא יבוא לבחי' עשי' וכמש"ה צדיק ה' בכל דרכיו וגו' שבכל דרכיו הוא שופט צדק הכל בדין ובמשפט. אבל וחסיד בכל מעשיו שכשצריך הדבר לבוא לבחי' מעשה אזי הש"י מתנהג בחסידות לפנים משוה"ד כי מעשה הצדיקים פועלים דלא ליתוקד עלמא בדינוי ובשלהובוי דצדק. וגם האלהים יומתק לרחמים כדאי' בספרים שנתהפך שם אלהים להוי"ה ודוגמא זו איתא באוה"ח. וזהו שויתי ה' לנגדי תמיד. ע"ד שאמר הבעש"ט ה' צלך על יד ימינך. שהוי"ה כביכול כמו הצל שלך שכל מה שאתה עושה כן הצל עושה כמו"כ ע"י מעשיך לתתא תגרום שיעשה הבוב"ה למעלה כי בצלם אלהים עשה את האדם בצלמו כדמותו כ"י בדמות דיוקן אדם והוא ה' צלך והבן. וזהו שויתי ה' שכ"י ההוי"ה בהשתוות עמי ולנגדי תמיד לנגדי ממש שע"י מעשי לתתא מעורר לנגדו דוגמתו למעלה וזהו האזינו השמים בה' הידועה כי יש שמים ושמי השמים העליונים עד א"ס ב"ה וב"ש. וכשתעשו לכם האזנה להיות בבחי' השמים כמוהו כמוך כנ"ל אז ואדברה. ואדברה לשון הנהגה. כמו דבר א' לדור. לדור לשין דירה ור"ל שבכל דירה שתעשה לך אפי' באכילה ושתי' וצרכי הגופניים תראה להיות דבר אחד להנהיג בתוכו אחדות הבוב"ה ובפרט באכילת עיוה"כ שצריך להיות בקדושה ובטהרה באימה וביראה בכוונות קדושות וטהורות כידוע אכיל"ה אותיות אכ"ל י"ה וכן שתי"ה ואכילה לשון זווג ויחוד כנודע. וזה מאחז"ל כל האוכל בתשיעי מעלה עליו הכ' כאלו התענה תשיעי ועשירי. דידוע כי אד"ם במ"ק ט'. ולכן ארז"ל כל האוכל בתשיעי שמייחד עיוה"כ באכילתו בתשיעי ר"ל באדם העליון כאלו התענה תשיעי ועשירי והבן. וזהו האזינו השמים כנ"ל אז ואדברה תוכל להנהיג אלופו של עולם פלא עליון בקרבך. וכאמור. ובזה תפעול כי גם ותשמע הארץ אמרי פי אמרי לשון התפארות פ"י גימ' צ' רמז על צדיקו של עולם כי כשח"ו אין כל טוב לישראל אין זה תפארת. אבל כשהצדיקים פועלין כ"ט לישראל אז הוא תפארת לכל העולמות. וזהו ותשמע הארץ שיתקבץ אל הארץ לעוה"ז

אמרי פי התפארות וכל טוב מצדיק העליון. גם אמרי לשון שפה ואימרא כמו שפה יהי' לפיו סביב לא יקרע. שישמור הש"י את השפה ברית הק' שלא יתקלקל ואז כ"ט ושפע קודש עלינו אמן:

ועפ"י הדברים האלה נוכל לפרש הפסוק בהפטורה קחו עמכם דברים ושובו אל ה' אמרו אליו כל תשא עון וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו. דידוע דעיקר התפלה הוא הכוונה ומרגלא בפומייהו דאינשי תפלה בלא כוונה כגוף בלא נשמה והאותיות נקראים אבנים כנודע מס"י. והטעם לזה ניכל לומר כי ע"י האותיות שהאדם מוציא בתפלתו ותורתו בכוונה מתייחד בעולם העליון בהש"י אבינו אב הרחמן ואנחנו עמו נקראים בנים למקום ונעשה יחוד אבא ובנין וזהו צירוף אבן אב ובן שע"י הדיבורים מוליך עצמו אל ה'. וזהו קחו עמכם דברים וגו' שתקחו עמכם ממש הדברים כפיכם כן לבכם בכוונת הלב הן הן הדברים ואז ושובו אל ה' להתייחד עם ה' ממש אבא ובנין. ולזה נקראים דברים מל' דיבור וגם מל' הנהגה שע"י דיבורי קודש האלו הוא מתנהג אל הש"י להתאחד עמו כאחד אמרו אליו כי הנה יש להש"י עולמות ומלאכים בלי שיעור. לכל מלאך אלף פיות ולשונות מקלסים מ"מ ערבה לפניו שיח דרי מטה ולא נקרא שמו כ"א על ישראל כמ"ש ברוך ה' וגו' אלהי ישראל כי נקרא שמו עלינו וכשאנחנו מסגלים מצות ומע"ט אז מתפאר בנו בפני כל צבא מרום כי מי גוי קדוש כזה. וז"א אמרו אליו הביאו התפארות ואמירה אליו ית' שיוכל לומר כי אתם אליו ושמו נקרא עליכם. ואז כל תשא עון וגו' כל הוא הצדיק עליון כל בשמים ובארץ וכדמתרגמינן דאחיך בשמיא וארעא. תשא עון הוא ישא וימחול לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל. ולא זו בלבד אלא כי גם וקח טוב. שלא יהא נעשה מהזדונות שגגות כ"א זכיות. וזהו וקח טוב טוב לשון הארה כמו בהטיבו את הנרות וזכיות ג"כ לשון זכות והארה שהעוונות יהפכו לזכיות. ונשלמה פרים שפתינו דידוע פ"ר רמז אל הדינים וזה היתה עבודת כה"ג להמתיק כל הדינים. וכמו שיסדו לנו בעבודת יוה"כ בא לו אצל פרו. ר"ל שהכה"ג איש החסד בא לו אצל פרו להמתיק פ"ר הדינים מעליו ומעל כל ישראל ובזמה"ז שאין לנו מקדש ולא כהן שיכפר בעדינו נשלמה הפרים נשלים את הפ"ר דינים על ידי שפתינו באמירת סדר העבודה ונמתיקם:

א"י ונשלמה פרים שפתינו. עפ"י מה שביאר הה"ק אאמו"ר זצלה"ה פלוגתת ר"י ורבנן במתניתין קמייתא דמסכת יומא דר"י סבר מתקינין לו אשה אחרת לכה"ג ורבנן פליגי עלי' וביאר הוא ז"ל וזה תמצית דבריו שבחי' האשה רעה דסט"א מכניעין אותה גם כן תחת סטרא דקדושה כן סבר ר"י ורבנן סברי דתיקון זה לגמרי א"א אלא בביאת משיחנו בב"א ע"ש בארוכה וז"א ונשלמה פרים שפתינו פרים לשון רבים רמז על שני מיני הדינים

הן הפ"ר דינים גבורות דהם מצד הדכורא של הסט"א. והן הפ"ר דינים דמצד הנוקבא אשה רעה רח"ל נשלים. ונמתיק אותם בביאת משיחנו כי אז הרשעה כלה כעשן תכלה ויתרומם שכינת עוזינו. וזה שפתינו שפ"ה גי' שכינ"ה בהקמת השכינה תשפל הסט"א ויתרומם קרן ישראל ב"ב אמן. והבן מאד:

יערף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי. יערף יתפרש בשני אנפין לשון נטיפת הגשם בנחת שהוא לטובה שמגדל ומרבה התבואות כמו שמיו יערפו טל. ולשון עריפה כמו וערפו את העגלה וכמו הגשם הבא בזעם שאיננו לברכה וז"א יערף כמטר לקחי היא התורה עש"ה כי לקח טוב וגו' הוא כמו עריפת המטר. למיימינים בה סמא דחיי ולמשמאילים בה בהיפך. אבל אמרתי היא התפלה תמיד תזל כטל שאינו נעצר כן תפלותינו לא תשוב ריקם כ"א עשתה והצליחה ונוכל להמשיך כל טוב תמיד אמן:

כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו. דידוע דיש שם הוי"ה ויש לו כינויים גם שמות א"ל אלהי"ם אדנ"י ובגלותינו המר לא כשאני נכתב אני נקרא נכתב בי"ה ונקרא באדנ"י אבל לעתיד יקרא השם ככתיבתו ולא יכנף עוד מורך בלבושים וכינויים כ"א יהא מפורש בפי כל כמו שהוא יוצא מפורש מפי כה"ג ביה"כ. שהכה"ג לרוב התלהבותו והתדבקותו בשורש עליון הי' רשאי להוציאו מפורש לא כן עתה בגלותינו. וז"א כי שם ה' אקרא. כשיבוא העת שיגאלנו גאולת עולם ויבוא משיח צדקנו ב"ב ואז כי שם ה' אקרא אתי בכפילא שם ה' כי הן אמת כי השם הוא הוי"ה אבל אינו מפורש כנודע אבל כאשר שם ה' אקרא השם של הוי"ה ור"ל השם המפורש. אזי הבו גודל לאלהינו. כולם יתנו יקר וגדולה לאלהינו כי אז עין בעין יראו בשוב ה' את שובת ציון. ואז אהפוך אל עמים שפה ברורה יחד לקרוא כולם בשם המיוחד והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד במהרה בימינו אמן נצח סלה ועד:

לעשרת ימי תשובה

שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה'. ואיתא בס' תיבת עומ"ק גי' רי"ו. וצריך ביאור מהו כוונתם בזה. והנראה לערכינו לרמז בזה דהנה ידוע דאותיות רי"ו גי' גבור"ה והם ר"ת "רפאינו "יהו' "ונרפא דהנה ידוע כשיש ח"ו איזה צער או חולי בעולם ההכרח הוא עיקר לבקש עבור צער וחסרון העליון דהיינו צער השכינה הקדושה כביכול. ואז ממילא יסיר הצער מעלינו למטה. וזהו כוונתינו בתפלתינו רפאנו ה' ונרפא היינו שיוושע ויתרפא החלק האלהות למעלה. ואז ממילא ונרפא אנחנו למטה. וזהו גם כן הפירוש כאן ממעמקים. ר"ל כשיש ח"ו איזה עומ"ק שהוא גימ' רי"ו. היינו גבורה. אזי קראתיך ה'.

אני מתפלל עיקר עבור השכינה הקדושה הישועה לה' כנ"ל וממילא נוושע אנחנו גם כן בכל ישועות ורפואות וכל טוב אמן כן יהי רצון:

פרשת ברכה

מעונה אלהי קדם ומתחת זרועות עולם וגו'. ידוע דבכל מקום מלת קדם מורה על מזרח והוא לשון זריחה והארה. והנה הבוב"ה התאוה קודם בריאת העולם להיות לו דירה בתחתונים. כנודע מס"ק. וזהו פי' מאה"כ כאן מעונה ר"ל מהרצון שהי' להבוב"ה להיות לו דירה בעוה"ז. אלהי קדם זאת האיר והזריח לפני הש"י ב"ה ובשביל זה ברא העוה"ז. ומתחת ר"ל מדברים הגשמיים התחתונים. היינו מה שהצדיק מעלה מהם הני"ק ועובד בהם להש"י הם הם הזרועות ועמודי העולם ויגרש מפניך גוים. ר"ל מפנייתך שאתה פונה להש"י הוא גורש כל הרשעים מאתך לבל ישלטו עליך. אדרבה ויאמר השמד שהוא משמידם מפניך כי"ר אמן:

סליק הפירוש על התורה. בעזרת אל איום ונורא.

סוכות

דרושים לסוכות

בסוכות תשבו שבעת ימים וגו'. להבין תיבת שבעת בתי"ו. והנראה דהנה בחג הקרבנו ע' פרים נגד ע' האומות והיו מתמעטין והולכין כידוע. כי על ידי הבוקר והחסד שנשפע עלינו מזה החסד המה מתמעטין כמ"ש רש"י ז"ל על ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב שהימין בעצמה הנאדרת בכח היא בעצמה רועצת ומשברת האויב כענין נגוף ורפוא שהארכנו די באר במ"א ואנחנו קבלנו השבע מדות ויש בחי' שבע ובחי' בת שבע. שבע הוא המלכות ובת שבע בת הוא לשון כלי שאנחנו בחי' כלי לקבל הקדושה ומקבלת הקדושה הסט"א נרפים ונגפים וכמש"ה וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן ואתה מרבבות קודש מימינו אש דת למו. ר"ל משעיר על ידי ששעיר לא קבלו עול תורה עלימו על ידי זה זרח עלינו כבודו. הופיע מהר פארן. ר"ל הפאר שלהם הופיע עלינו. מימינו אש. שהאשין קדישין מחמת גודל אהבתו ית' שיש לישראל אליו ית' והאהבה נק' ימין והאהבה הוא ע"י דת היא תוה"ק עי"ז למו שרף האש ההיא למו לכל הסט"א. וזהו בסוכות תשבו שבעת ימים "בסכות "תשבו ר"ת ב"ת שבע"ת אותיות שב"ע "תלהט על ידי שאנחנו בחי' בת שבע לקבל הקדושה כנ"ל אנחנו מקבלים הקדושה בבחי' האהבה ועי"ז להבה תלהט רשעים ושלום עלינו אמן:

בפסוק ואתה קח לך מכל מאכל וגו' והי' לך ולהם לאכלה. איתא אין קיחה אלא בכסף וכסף הוא לשון תאוה כמו נכספה וגם כלתה נפשי ובא הכתוב כמתמי' איך יכסוף האדם

ויתאוה למאכל שהוא דבר גשמי. אמנם הניצוצות הקדושות שבתוך המאכל מביאין האדם שיתאוה לאכול. ובאכול האדם בקדושה ובטהרה מתעלין הני"ק על ידי הדבר הגשמי. וכמו שאוגדין הערבה שאין בה לא טעם ולא ריח עם ההדס שיש בו ריח בלא טעה ומחברין בהם האתרוג שיש בו טעם וריח. וכלן נכללין עם הלולב שבגי' חיים להעלות הכל לחי החיים. ככה במאכל אשר יאכל האדם יוכל להעלות הכל לשרשו העליון וזהו ואת"ה ר"ת "אשר "תנה "הודך שתתן הוד והדר למעלה. קח לך החמדה והתאוה מכל מאכל הגשמי אשר יאכל שתעשה ממנו יחוד כי יאכל רומז על יחוד כנודע. וכמו שסוכ"ה גי' הוי"ה אדנ"י והוא יחוד כן מאכ"ל גימט' צ"א השני שמות הנ"ל. ואספת אליך הוא כמשה"כ וחג האסיף בצאת השנה ירמוז על חג הסוכות שאוסף הש"י עמו ישראל תחת צלו צלא דמהימנותא אשר נחסה תחת כנפיו להנצל מכל רע. וזהו שמחה גדולה לפניו ית"ש שמתייחד עם בניו. ועל ידי זה בצאת השנה בצאת לשון הדלקה כמו ויצת אש ר"ל שעי"ז מובא הארה לכל השנה ויוציא ספירה והארה לכל ימי השנה. כמו כן ואספת אליך כשתאסוף כל הני"ק אליך ע"י האכילה וכנ"ל. ועי"ז והי' לך והי' מגיד לשון שמחה ר"ל יהי' לך שמחה ולהם לאכלה תוכל להשפיע לכל דורך שיהי' להם כ"ט ויהי' להם מה לאכול כי תוכל להשפיע עליהם בני חיי ומזוני אמן:

לאושפיזא דאברהם

ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל. כתיב יומם יצוה ה' חסדו ולכאורה הול"ל יום יצוה וגו' מהו יומם. אלא דידוע כי ב"פ יום גי' שם הק' יב"ק המסוגל להמתיק הדינים ולהמשיך החסד טל ישראל כי ב"פ יום רומז על יומין עילאין ויומין תתאין דא"א להמשיך החסד כ"א לחבר ולייחד יומין עילאין בתתאין אז ממילא יושפע חסד עליון בעולם התחתון. וזהו יומם לשון רבים כשתחבר השני יומין כנ"ל עילאין בתתאין ממילא יצוה ה' חסדו. וז"א ואברהם זקן זה שקנה חכמה על ידי התדבקותו בחכמה עילאה כא בימים. ב"א אותיות א"ב הי' אב ומושל בשני הימים כנ"ל ועי"ז בא בימים העליונים גם לזה העולם וייחד עלמא עילאה בעלמא תתאה. ולזה וה' ברך את אברהם בכל. ח"א בכל גימ' בן שהי' לו בן וח"א בת כו'. ונראה דל"פ ואו"א דא"ח ע"ד שכתבו כי בן הוא דכורא רמז לעלמא עילאה. ובת היא נוקבא רמז לעלמא תתאה שע"י שבא בימים כנ"ל הי' לו בן ובת שייחד וחיבר עולם העליון בעולם התחתון והמשיך כל טוב:

ותאמר שרה צחוק עשה לי אלהים כל השומע יצחק לי. יתבאר בהקדם פיה"כ והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו ה' באש. ידוע עש"ן ר"ת עולם "שנה "נפש דבמעמד ה"ס הי' כמה בחי' שונות ומתחלפות. כת אחת הי' בבחי' עולם מל' העלם שהיו מעולם

דאתכסיא דביקים בעולם עליון. ויש באו בבחי' שנה שנ"ה גי' ספיר"ה מל' ספיר שהוא לשון הארה שהיו מאירין בהזדככות גדול אבל לא לבחי' עולם כמו כת הראשונה. ויש באו בבחי' נפש שלא ידעו מאומה עשות אלא שנפשם כלתה לאור העליון דאע"ג דאינהו לא חזו מזלייהו חזי. והוא אשר עוררה אותם משינת הזמן לאור באור פני מלך חיים. וז"א והר סיני עשן כלו נתמלא בבחי' עש"ן כנ"ל בשלש כתות הנ"ל. מפני אשר ירד עליו ה' באש. ור"ל מפני אשר ירד וגו' קודם שירד עליו ה' בגילוי אלהותו כבר נתמלא בחי' עשן באתערותא דלתתא כי אם ירד תחלה ה' לא הי' רבותא כ"כ כי מי האיש יראה המורא הגדול זו גילוי שכינה אשר הרכין ה' שמים ושמי השמים על ה"ס ולא תתלהב נפשו בקרבו אליו ית' והעיד הכ' על עם קודש ישראל כי הכינו עצמם קודם בוא עליהם אור העליון. וזש"א הלל אם אין אני לי מי לי העמיס בצחות לשונו כדבר האמור דרך זו ילכו בה. והוא אם אי"ן העליון. אני לי. אם לא אמשיך בעצמי אי"ן העליון עלי מי לי מי יוכל להועיל לי כי צריך אתעדל"ת תחלה. ובמשמעות דבריו נתן גם כן עצה אם אין אני לי. כשאני רוצה שיהי' אי"ן העליון לי משופע עלי אזי מי לי. מי רומז על התשובה כנודע יעשה תשובה ואז יזכה לאין העליון ולזה נק' אין שמשמעות אין לשון הן ולאו שהוא בלתי מושג ועל ידי התשובה יזכה להשפעת אין קדישא עליו. ולזה ניסוך המים הי' מיין ומים מזרחי של יין ומערבי של מים כי יש מימי החסדים ומימי הגבורות שצריך להתגבר עצמו לבל יהי' מערבי לשון עירבוב שלא יהא שום תערובות כ"א כלו כלול זך וצלול זריחת סוד הוא אין העליון. וזהו מזרחי של יין יי"ן גי' סו"ד והבן. כי זה כל תענוגו יתברך מעבודת בנ"א שישיגו את או"ר ר"ז העליון וכמו שמצינו בעקידה שעקד אברהם אבינו ע"ה את יצחק בנו ויבקע עצי העולה ויקם וילך אל המקום ולכאורה עצים אלו מה טיבן וכי מי צוהו ליקח עמו עולה וכי שם לא ישיג עצים וגם למה בקע אותם בביתו. אמנם דבר גדול הראה אבינו אברהם כי בלכתו לקיים צווי בוראו יתברך ובפרט להעלות בנו יחידו בוודאי הי' לו התפשטות הגשמיות ולא הי' בזה העולם ולא הי' רבותא בזה שרצה להעלותו כי לא הי' בזה העולם. ולכן מעשה אבות סימן לבנים שממנו יראו וכן יעשו כי האדם עץ השדה כי האדם נק' עץ ונותן תענוג בשדה דלעילא תקל תפוחין קדישין. ולכן ויבקע עצי עולה שגם בהיותו אדם עץ השדה שהי' עדיין בזה העולם בקע והבדיל עצמו מאהבת בנו לקיים מצות בוראו וגם אז העלה עולה למעלה ליתן תענוג ונח"ר אליו ית'. גם בהיות כי ידוע כי לדבר גדול כזה לעקוד בנו ולהמתיק הדינין צריך לעשות יחודים וגם פדיון כאשר כל צדיקי הדור עושים ולכן ויבק"ע יש בו אותיות יב"ק השם הקדוש היוצא מפסוק "יעננו "ביום "קראנו גי' שלש שמות הוי"ה אהי"ה אדנ"י. עצי הוא עץ

גי' ק"ס רמז על הפדיון שעשה. ואח"כ עולה עלה בעלייתו למעלה על ידי שעשה יחוד השמות ופדיון בק"ס גימ' עץ ואז נמתקו הדינים. וזה ותאמר שרה לדעת הזוה"ק ששרה רמז אל הגוף ובמ"א אמר שרה רמז אל הנשמה גם היא אמרה צחוק עשה לי אלהים גם על ידי הגוף והעלאת הנשמה בקרבו עשה לי צחוק שמחה וחדוה ורחמים מאלהי"ם מק"ך צירופי אלהי"ם הנמתקים במעשה בני האדם. וזה החליל חמשה וששה. ששמחת החליל הוא חמשה בה' ספירות חג"ת נ"ה וששה בבואו אל היסוד הוא התקשרות עולם העליון בתחתון לפעולת האדם בדבר שפתיו ולכן על ידי שבת נדחה שמחת החליל ולא הי' אלא חמשה כי שבת בל"ז הוא בחי' היסוד והתקשרות. ולכן חייב אדם להקביל פני רבו ברגל כי הרב בוודאי מקבל אור הפנים דלעילא. וצריך כל אדם להחזיק עצמו הגם שאני בחי' רגל מעלמא תתאה. ע"י הרב אזכה לקבל אור פני מלך חיים והבן מאד ותרבה הדר והוד:

ויגדל הילד ויגמל ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק. דידוע אברהם נקרא האדם הגדול בענקים על היותו כללות כל ישראל כמו אדם הראשון ומי יתן ויהי' לנו הארת אדה"ר שהי' מאיר בלי סוף ותכלית ובו הי' כלולים נשמת כל ישראל. אמנם באפס מה פגם ואתבריר באברהם ובו הי' תקונו ולכן נקרא גם הוא ע"ש אדם האדם הגדול והגם כי כתיב יעקב אשר פדה את אברהם בזכות יעקב ניצול אברהם הוא ג"כ בהיות יעקב כלול גם כן מאברהם. וזהו ואברהם זקן בא בימים וגו' על היות אברהם זקן זה שקנה חכמה בהתדבקות חכמה עליונה ובא בימים ר"ל בכל האורות קדישין שתיקן כולם כנ"ל ולאור קרא יום עי"ז וה' ברך את אברהם בכל להיות הוא בכל כולל הכל וכאמור. ולזה קרא שמו אברהם גי' רמ"ח רומז על המ"ע בחי' החסד על היותו כולל ומביא בחי' הגבורות להמתיקם בחסד וידוע כללות והמתקת דינים ברחמים הוא על ידי יחוד הוי"ה באדנ"י שהם ח' אותיות וזה ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמ"ל אותיות ה"ג מ"ל ה"ג גי' ח' כשיוכלל דין ברחמים היינו ח' אותיות משני השמות כנ"ל והביא הכל למלכותא קדישא והבן ועיין עוד לקמן:

א"י ויעש אברהם וגו'. ע"ד שאמרה שרה צחוק עשה לי אלהים כי שרה ראתה ברוה"ק שעתיד יצחק שהוא הדין להכלל באברהם בחי' הרחמים כמו שהי' באמת בשעת העקידה דאתכליל אשא במיא כדאי' בזוה"ק ולז"א צחוק עשה לי אלהים שמהאלהים שהם הדינים עשה לי צחוק וחדוה שמחה ורחמים. כל השומע יצחק לי. כל רומז על אין העליון הכולל הכל השומע לשון קיבוץ מי שיקבץ עצמו אל כל העליון הוא יצחק לי עליו תבוא הצחוק והשמחה שלי ולא יהנו זרים ממנו. גם השמ"ע אותיות הש"ס ע'

המשים עצמו להיות שם עינא פקיחא עליו יצחק לי כנ"ל. וזהו ויעש משתה גדול ביום הגמל כנ"ל אותיות ה"ג מ"ל ה"ג גימ' ח' רמז על יחוד הוי"ה באדנ"י. מ"ל גימטריא עי"ן עשה משתה גדול ר"ל שהמשיך ע"י ה"ג מ"ל השפעות קדושות וטובות. אבל אמר את יצחק (בנו) ע"ד שאחז"ל ביצחק ולא כל יצחק ור"ל שהשפע הוא את יצחק בנו את אלו שנק' יצחק והם בנו של אברהם המיוחסים אחריו לא לעשו וישמעאל. ובזה מדוייק היטב תיבת בנו שאיננה למותר והבן היטב (אולי כוונתו על תיבת בנו מהכתוב דלעיל דקאמר וימל אברהם את יצחק בנו דהי' די לכתוב את יצחק לחוד. ולזה סמיך הכ' ביום הגמל דגם כן קאי על יום המילה ודו"ק):

לאושפיזא דדוד

ראש דברך אמת ולעולם כל משפט צדקך. דידוע בראשית ברא בשביל ישראל כו' שהקב"ה נמלך בנשמתן של צדיקים וברא העולם והארכנו בזה די באר במ"א. ולזה צדיק מושל ביראת אלהים וכאשר יאמר הצדיק כן יקום. וזה ראש דברך ראשית הבריאה הי' בשביל דברך הוא הצדיק שהוא דבר א' לדור מנהיג העולם כרצונו וצדיק גוזר והקב"ה מקיים ומוציא דבריו לאמתו. אבל ולעולם לשאר העולם. כל משפט. משפט מורה על רחמים כידוע. כשרוצה כל הוא צדיקו של עולם ליתן הרחמים לעולם וכל העולם אינם ראויים. אזי צדקך. יש להש"י צדקה ור"ל אוצר של מתנת חנם ופותחו על כלל ישראל ע"י תפלת הצדיקים ומשפיע להם בני חיי ומזוני וכ"ט אמן:

ליקוטים

איתא בזוה"ק פרשת תצוה דף קפ"ו ע"ב פרי עץ הדר דא איהו צדיק. אע"ג דאיהו טמירא ולית הדר אלא מה דאתגלי ואתחזי עכ"ד הדרא דכל גופא איהו. והנראה לערכינו לבאר דבריהם הקדושים דהנה הצדיק עושה פירות תדיר אך דיש אילן קטן שעושה ג"כ פירות ואעפ"י שאינו הדר. לז"א פרי עץ הדר דא איהו צדיק. ר"ל שהצדיק הוא במעלה גדולה ופרי עץ הדר וגדול מאד ועושה ג"כ פירות. אע"ג דאיהו טמירא שהצדיק עושה כל מעשיו הטובים בסתר ובהצנע לכת. ולית הדר אלא מה דאתגלי ואתחזי. אעפי"כ השי"ת מפרסמו שידעו כל העולם שהוא צדיק וילמדו ממעשיו הטובים לעשות כמוהו. וזהו שסיים עכ"ד הדרא דכל גופא איהו. דעיקר הדרת האדם הוא פניו. ולזה הצדיק שעושה מעשיו בהצנע. הש"י נותן לו הדרת פנים שיכירו הכל שהוא צדיק ויתפרסם בעולם והבן: **א**"י פי' הדרא איהו דכל גופא. ע"ד שאחכז"ל לעולם יראה האדם עצמו כאלו העולם חציו זכאי כו' עשה מצוה א' הכריע עצמו ואת כל העולם לכף זכות כו'. וזהו מאמרם הדרא

איהו דכל גופא. דידוע דהצדיקים הם אברין דשכינתא. ותמיד יומם ולילה לא ישקוט ולא ינוח וכל עיקר עבודתו וכל מגמתו לזכך גופו. ולקדש ולטהר אבריו להיות אבר כנגד אבר מרכבה לשכינה הקדושה כי כמו שיש באדם רמ"ח אברים ושס"ה גידים. כמו כן יש רמ"ח חברים ושס"ה גידים רוחניים בשכינה הקדושה כביכול. וידוע דיש ג"כ בעולם רמ"ח אברים ושס"ה גידים. וכמו שנאמר עין הארץ פי הארץ טבור הארץ וכדומה. וזהו הדרא איהו דכל גופא. ר"ל שנעשה גופו מרכבה לשכינה הקדושה. וגם הוא הדרא דכל עלמא וכמאחז"ל עשה מצוה אחת הכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות והבן:

בפסוק (תהלי' קמח) בחורים וגם בתולות זקנים עם נערים. ויש לדקדק על שנותן את טעמו ולשונו תחלה נאמר בחורים גם בתולות. ואח"כ זקנים עם נערים וגו'. מעיקרא בלשון גם. ולבסוף בלשון עם. וכבר ביארנו פירוש הכ' בפירושינו על תהלים ע"ש. ונראה עוד לבאר דמרמז לנו כי עיקר עבדות האדם צריך להיות שיתחזק בימי הבחרות. כי מה שמכין עצמו בימי בחרותו זה עומד לו לימי זקנותו כי אז אין יכולת להשיג שום דבר בלתי אם קם בעודו איש. וכשאחכז"ל אשרי איש ירא את ה' בעודו איש. אזי יוכל באותו התלהבות והאש מימי נערותו לילך מעלה מעלה בזקנותו. וכזה ירמז הכ' זקנים עם נערים. ר"ל הזקנים עם מעשה ועבדות הנעורים יהללו את שם ה' והבן:

א"י וקנים עם נערים וגו'. דידוע דזקן מורה על רחמים. וכאז"ל נגלה כזקן מלא רחמים. ובחור מורה על גבורה. והנה בחסד לבדו לא יוכל העולם להתנהג כי ירצו ליטול אף מי שאינם ראוים. ובגבורה לבד כ"ש שאין יכולה להתקיים כנודע. לכך אמר זקנים עם נערים ר"ל שיהי' החסדים עם גבורות. למען לא יוכל איש זר לקחתם כמבואר אצלינו ענין זה בארוכה במ"א. ואז יהללו את שם ה' יוכלו להלל ולהודות לשמו הגדול כי הפליא והגדיל חסדיו עמנו והבן:

בפסוק מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינך. יבואר עפ"י משאחז"ל הקדוש ב"ה נמלך בנשמותיהן של ישראל לברוא העולם. וזה מפני שצפה גודל התענוג והשעשועים שמקבל מעם קרובו ישראל. המה הצדיקים שבכל דור ודור ועבורם ברא העולם. וכשאחז"ל בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית. והצדיקים המה השומרים הברית הקודש. כי בשביל כך נקרא יוסף הצדיק ע"י ששומר הברית הקודש. וכמו שאמר הה"ק אאמו"ר זצלה"ה כי אשת פוטיפר היתה זוקפת לו תחת גרונו שני חניתות של ברזל מכאן ומכאן כדי שיגביה ראשו להסתכל בה אפילו שלא לעשות ח"ו מעשה בפועל רק להסתכל בה. ואעפי"כ סבל היסורין הקשין ולא הי' רוצה ליתן עיניו בה ע"כ זכה להקראות בשם צדיק. וזהו ע"י ששמר הברית הקודש. שהוא תמונת יו"ד ע"כ נקרא

צדיק. ובלא היו"ד אינו נקרא צדיק רק צדק אבל עם היו"ד הוא צדיק. והנה אות יו"ד במילואו בגי' כ' נוטריקון כת"ר. כלומר על ידי שמירת הברית זוכה להכתיר הבורא ב"ה. וזהו הי' עיקר כוונת הבריאה עבור התענוג שצפה לקבל מהצדיקים שיכתירו להבוב"ה והם עיקר היסוד העולם. ולזה מרמז יוסף הצדיק למדה הששית מדת היסוד. כי הוא מרמז ליסוד צדיק חי עלמין וכמו כן כל צדיק בדורו ששומר הברית הקודש הוא ג"כ מרמז ליסוד צדיק חי העולמים והוא בדיוקן אדם העליון והוא עיקר היסוד שבשבילו נברא העולם. וזהו פי' מאה"כ מה רבו מעשיך ה'. כלומר מ"ה גי' אד"ם המה הצדיקים שומרי הברית שהם בדיוקן אדם העליון רבו מעשיך ה'. ר"ל הם היו עיקר ריבוי מעשיך לבוא בצמצום הוי' לברוא העולם בשבילם כנ"ל שהקדוש ב"ה נמלך בנשמותיהן של צדיקים. וזהו שמסיים כלם בחכמה עשית. שעשית הכל בכ"ח מ"ה בשביל אדם גימ' מ"ה ועי"ז מלאה הארץ קנינך והבן:

בפסוק (משלי ג' כ"ט). יהו"ה בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה. נ"ל דהנה כתיב יהיב חכמה לחכימין. ר"ל שנותן חכמה להמלאים חכמה. וזהו ג"כ פ"י ה' בחכמה וגו' ר"ל ה' נותן להחכמים כח. יסד ארץ. שיעשה יסוד בהשכינה הנקראת ארץ כנודע. או י"ל ה' בחכמה שצמצם הוויתו בכ"ח מ"ה. כונן שמים בתבונה. תבונה נק' מבין דבר מתוך דבר. ור"ל באם איש יהודי עושה איזה מצוה הגם שאינו עושה כ"כ בזכות ובהירות. או מתפלל ואינו יכול לפרש דברי בקשתו ולכוון כראוי. הש"י ברב חסדו מבין דבר מתוך דבר ויודע הגיון לבו וממלא משאלותיו והבן:

בפסוק נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ. דהנה נודע שיש נ"ד שמות. ובוודאי יש כנגדן נ"ד שערים למעלה ועל כל שער יש ממונה. ועל ידי היחודים שעושים הצדיקים ומכוונים השמות מוכרחים כל הממונים לפתוח להם השערים. כי בשמעו את השם אשר נגד השער ההוא. אז מוכרח הממונה לפתוח לו. וכמו שמצינו במשה רבינו ע"ה בעלותו לרקיע פגע במלאך אחד גבהו כך וכך. ובהזכירו עליו השם ברח ממנו. והנה "נודע "בשערים "בעלה ר"ת גימ' נ"ד רומז על הנ"ד שמהן והנ"ד שערים. ונודע הוא מלשון יחוד כמו והאדם ידע וגו' ור"ל שעל ידי היחודים שהצדיקים עושים. נודע בכל השערים ועייל בלא בר ולית מאן דימחי בידי'. אמנם למה כ"ז לכך אמר בשבתו עם זקני ארץ. כי עיקר הישיבה שעלה בדעת הש"י לעשות העולם הי' עבור זקני ארץ. ארץ רומז לארץ העליונה היא המלכות שמים עיקר ישיבתה ע"י הזקנה אשר בעוה"ז. והם עיני העדה זקן זה שקנה חכמה בעבורם הי' עיקר הבריאה. ולכן יכולים לפעול כ"ט ולעלות בכל השערים ולבקוע חלוני רקיע. ולא יתיצב איש כנגדם אמן כי"ר:

עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון. נראה כי הנה עוז הוא בחי' דין. והדר הוא מלשון דירה. ואמר הכ' שיעשה דירה ומלבוש למדה זו להלביש אותה בחסד. ואז ותשחק ליום אחרון כמו שפירש"י ז"ל אין להם להתעצב מיום הדין כי ינצל ממנו. פי' כי אז לא יהי' שום דין כי כבר נמתק ונעשה חסד והבן:

צופיה הליכות ביתה. ופירש"י ז"ל התורה מלמדת דרך הטוב. ונראה כי צופי' הוא צופ"ה י"ה והוא מלשון צופה ומביט. פי' שיזכור ויביט את ה'. ע"ש שויתי ה' לנגדי תמיד ואמר הכ' הליכות ביתה פי' בית ה' שהיא תוליך ותדרוך אותך להיות בית ודירה לה'. ולחם עצלות לא תאכל. פי' שתזכה לפרנסה בריוח. וגם לחם נק' התורה שתזכה ללמוד תורה בנחת ובהרחבת הדעת כן יזכנו השם אמן:

והעולה על רוחכם היו לא תהי'. נ"ל דידוע דעולה בא על הרהור הלב. ובמדרש מדייק לה מהאי קרא. ונוכל לומר גם כן כי היא הבטחה שנהי' נשמרים מכל הרהור לא טוב וזפ"ה והעולה עולה כזו שהוא על רוחכם שהוא בא על הרהור הלב היו לא תהי' כי אשמור אתכם לבל יעלה הרהור לא טוב על רוחכם וא"כ ממילא לא תצטרכו להביא עליו עולה וק"ל:

זמירות של שבת

משוך חסדך ליודעיך אל קנא ונוקם וי"ל מה זו סמיכה אל המורה לחסד לקנא ונוקם גם על יתור הלשון ונ"ל בהקדם פיה"כ בפירושינו על תהלים ע"פ חסד אל כל היום. באם תרצה להמשיך חסד אל. אזי כל היום ר"ל הצדיק שנקרא כל שהוא כלול מכולם. צריך להשגיח תמיד בכל עת ורגע על ההשפעות היורדות מא"ס ב"ה. אם הם חסדים ימשיכם על ישראל. ואם ח"ו להיפך אזי ונתתי אדו"ם תחתיך. וכענין נגוף ורפוא שזכרנו כ"פ. וזהו משוך חסדך ר"ל שתמשוך החסד עלינו ע"י יודעיך הוא לשון התחברות אותם הצדיקים המחברים קוב"ה ושכינתי' היינו כנסת ישראל עם דודה. ואז אל ימשוך עלינו חסדו וגם יהי' קנא ונוקם כנ"ל וגם זהו בעצמו שהוא טובתן של ישראל תהי' נקמה באויבינו כענין נגוף ורפוא והבן. גם "משוך "חסדך "ליודעיך ר"ת לח"ם גי' מזל"א כי בני חיי ומזוני לאו בזכותא תלי' מילתא אלא במזלא שיוכלו הצדיקים להמשיך, שנהי' ראויים להשפעה העליונה ממזלא עילאה וכנ"ל השם יעזרינו להמשיך שפע רב וכל טוב לכל ישראל אמן כי"ר והבן:

ובדרך אגב נבאר מה שיסדו לנו אנשי כנה"ג בנוסח ברוך שאמר. ברוך שמו. דהנה איתא שמ"ו גי' רצו"ן. ולהבין הענין נראה כי הנה אמרו חכז"ל נמלך הקב"ה בנשמתן של צדיקים וברא את העולם. נמצא כרצונו וכרצון יראיו נברא העולם. והנה בוודאי לא

הי' הדבר מוכרח לימלך בנשמתן של צדיקים. הלא בלעדי עצתם הכל גלוי לפניו ומי יאמר אליו מה תעשה. אלא הש"י ברוב רחמיו וחסדיו המרובים עלינו להורות נתן הכנה לדורות כאשר בשעת הבריאה רצון יראיו עשה. כן תמיד ימלא משאלותם וזהו פי' ברוך שמו. שמ"ו גי' רצון שברוך הוא ומבורך על שעלה ברצונו הפשוט לברוא העולם ברצון יראיו להימלך בנשמתן של צדיקים. וזהו ג"כ פי' הכתוב רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם. דלכאורה הכתוב קשה בהבנה דלאו רישא סיפא ולאו סיפא רישא. דמתחלה אמר שרצונם יעשה מבלי שועה. ואח"כ אמר ואת שועתם ישמע ויושיעם. אלא הפירוש ע"ד האמור מחמת שרצון יראיו יעשה בבריאות העולם כנ"ל. לכן גם עתה ואת שועתם ישמע ויושיעם וכנ"ל:

א"י ע"ד צחות. רצון יראיו יעשה וגו'. כי אמר יאמר שבוודאי הש"י רצון ומחשבת יראיו יעשה היינו טרם יקראו והוא יענה. ונותן טעם כי ואת שועתם ישמע ויושיעם. היינו כשהם ישועו אל אֵל בוודאו יושיעם. א"כ מה לו להמתין. עד ישועו אליו. יענה אותם עוד טרם יקראו וכן תמיד יעננו טרם נקרא אליו בכל טוב אמן:

לבאר מה שיסדו לנו אנשי כנה"ג בנוסח שמ"ע וכל המינים כרגע יאבדו. יבואר על שני פנים. הפן האחד והנה ידוע שאין אנו יודעים הרגע אשר הוא העת לכלות הרשע. אבל הש"י הוא היודע הרגע הזאת. לכן בקשתינו מאתו ית' וכל המינים כרגע יאבדו. ר"ל כבוא אותו הרגע המיועדת לכלות את הרשע. אזי מיד יאבדו. והפן השני דהנה נודע לפעמים מאריך הקב"ה לרשע בשביל שצופה שיצאו ממנו בנין דמעלי. אבל כשהרשע מצער את הצדיק. בוודאי הא לא ניחא קמי שמי' וע"ז בקשתינו וכל המינים כרגע ר"ל כמו אותו הרגע שהם עתה לפי שעתם תדין אותם והזרע הקדוש שעתיד להוציא ממנו ממקום אחר יצא. ואז ממילא יאבדו. וכשיגדעו קרנות רשעים. אזי תרוממנה קרנות צדיק אמן כי"ר והבן:

בפסוק לעולם ה' דברך נצב בשמים. לעולם ה' בשביל קיום העולם כביכול צמצמת עצמך להקרות בשם הוי"ה כי ד' אותיות השם נגד ד' קצוות העולם ובאות י' עצמה יש קוצו של יו"ד ועוד בה כידוע כי יש מצות התלוים בקוצו של י' ויש באות ה' וכן השאר אשר ע"י השם היא קיום העולם. וזהו ממש שאמר נעים זמירות ישראל ואתה מחי' את כולם. וזה שאנו אומרים זכור רחמיך ה' וחסדיך כי מעולם המה מעולם דייקא כמו שהארכנו מזה במ"א ע"ש. אבל צריך להיות התחברות ויחוד הוי"ה ואדנ"י. ונודע כי דבר מורה על שם אדנ"י מדת המלכות. וזהו ה' דברך שיהי' יחוד שני שמות הנ"ל זהו נצב בשמים כח זה ניתן בהצדיק שנק' שמים לעשות היחוד כנ"ל. או דברך נצב בשמים. דברך לשון

הנהגה שהנהגת החיות מהוי"ה אל העולם כנ"ל נמסר ביד הצדיק שנק' שמים כנ"ל שהוא יהי' המנהיג ומוליך ומביא החיות מהוי"ה אל העולם. ונוכל לפרש לעולם ה' בשביל כלל העולם הוכרח להיות מדת הוי' ורחמים שהם ניזונין בצדקה. אבל דברך הם הצדיקים שנק' דבר שהם דבר לדור הם מושלים בשמים. וזהו נצב בשמים ובזרוע באו עדיך וכמשאחז"ל והם ניזונין בזרוע והבן:

בפסוק אז לא אבוש בהביטי אל כל מצותיך. דהנה כשאנו מקיימין המצוה אנו מייחדין קוב"ה ושכינתיה הוי"ה ואדנ"י שבהם ח' אותיות כמנין א"ז. וזהו אז לא אבוש שלא אבוש היחוד המרומז באז כנ"ל ותעשה תמיד היחוד ובמה לכן גמר אומר בהביטי אל כל מצותיך וע"י יהא נעשה היחוד האמיתי כי מצוה אותיות הוי"ה מ"צ בא"ת ב"ש י"ה. וע"י עשיית וקיום המצוה שאנו מקיימין מצות אדונינו מורה על אדנ"י. וזהו בהביטי אל כל מצותיך ר"ל כשאביט אל הכוללת ממצותיך המורים על יחוד. וז"ש בנו"א על פסוק זה להרים את השכינה הקדושה שהוא ה"א אחרונה ע"ש כוונתו כנ"ל לייחד כנס"י עם דודה. ונראה עוד לומר כי הנה אמר דוד המלך ע"ה אור זרוע לצדיק. ור"ל אור העליון הוא זרוע שהש"י מזריע ומפזר אותו לזה העולם שיכנס אור העליון והקדושה בלב כ"א מישראל. והגם כי לאו כל אדם רואה אותו בחוש מ"מ מרגיש בו והן הנה הרהורי תשובה הנופלין לאדם בכל יום תמיד. וצריך האדם להתחזק מאד בבוא עליו אור העליון ונופל לו הרהורי תשובה להיות מחזיק בו ושב לפני בוראו בתשובה שלימה ובוודאי לא דברה תורה במתים באיתם אשר יראת ה' שכוח מלוח לבם וגם בנפול להם הרהורי תשובה שאור העליון מופיע עליהם משליכין אותם אחרי גוום. כי אם דברה תורה אשר בשם ישראל נקראו שמיד בנפול להם הרהורי תשובה מיד מתחזקים ושבים לפני קונם. וזהו א"ז אותיות "אור "זרוע כנ"ל ואמר דוד המלך ע"ה אז לא אבוש וגו' שלא אבוש את האור זרוע ומיד בבואו אלי אתחזק בתשובה. וע"י מה כי בהביטי אל כל מצותיך לקיים תמיד כתיקונם. והנה אחז"ל חייב אדם לברך בכל יום מאה ברכות. מא"ה אותיות הא"ם רמזו כדי להרים האמא קדישא ליחדא קוב"ה ושכינתי'. וזהו אז לא אבוש כנ"ל. אז רומז על היחוד כנ"ל שלא אבוש עם היחוד שבוודאי אעשנו כראוי וכנכון מחמת כי בהביטי אל כל מצותיך כנ"ל והבן:

באבות פ"ג החנות פתוח' והחנוני מקיף. ר"ל שהעולם העליון פתוח להעניק מטובו לכל באי עולם ומסגל מצות ומע"ט אזי כל הרוצה ליטול יבוא ויטול. והחנוני הוא הש"י מקיף וסובב את האדם המקדש ומטהר עצמו הוא יתברך מקיפו ומסבבו בקדושה וטהרה אמן:

בפסוק אגורה באהלך עולמים וגו'. כי אהל הוא לשון הארה כמו בהלו נרי ומורה על עולמות ואורות העליונים אשר אורם אין לשער ולהניד ובוודאי אין צריך לאור שלנו וכאומרם ז"ל וכי לאורה הוא צריך מ"מ מקבל כביכול תענוג מאתנו ואנחנו מוסיפין אורה באור דלעילא וכדומה ע"י נר חנוכה שאנו מדליקין פה בעוה"ז אנו מדליקין בוצינין דלעילא לאמשכא משח רבות קדישא. וזהו אגורה באהלך עולמים שאני אוגר ואוסף באהלך באורותיך היינו באורות דלעילא עולמים מן עוה"ז אני מוסיף אור למעלה. ועי"ז אחסה בסתר כנפיך סלה והבן:

בגמרא מגילה כ"ט ע"א עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבח"ל שיקבעו בארץ. ולכאורה לאיזה דבר נצרכים בשם הלא ביהמ"ק הוא מועט מחזיק את המרובה ולא יחסר המקום עבורם ולמה צריכים הבכ"נ ובמד"ר. ונראה עפ"י פשוט ובדרך צחות דהנה האנשים אשר הם עוסקים בתורה והולכין תמיד להתפלל בביהכ"נ ערב ובקר בגלות המר הזה מורגלים הם בהקדושה מעט זה ביהכ"נ וביהמ"ד. ממילא יכולת בידם לקבל הקדושה בבהמ"ק. וגם תורה חדשה מאתי תצא עבור אותן האנשים אשר לא היו עוסקים בתורה והורגלו בקדושתה הם יזכו להתורה החדשה. אבל אותן האנשים אשר לא היו עוסקין בתורה ולא הלכו להתפלל בביהכ"נ לא יהי' ביכולתם לבוא לבהמ"ק מפני שלא הורגלו בקדושה מעט זהו בהכנ"ס ובהמד"ר ובבהמ"ק הקדושה גדולה למאוד. לכן צריכים מקודם לילך איזה זמן לביהכנ"ס ולבמד"ר כדי שיורגלו בהקדושה ואח"כ יהי' להם יכולת לילך לביהמ"ק. ומפני זה צריכין הבתי כנסיות ובתי מדרשות לקבוע בארץ עבורם לאמר להם מפני שלא רצו לילך בהגלות לבהמ"ד ולבהכנ"ס צריכים אז לילך מקודם לבהכנ"ס ולבהמ"ד ואמרתי דבר זה לפני אדמו"ר הה"ק מו"ה אברהם יהושע העשיל זצלה"ה ממעזביז ואמר לי כי זה ירמז מהרמ"ז שכתב שקודם ביאת משיח יגרשו היהודים מהכפרים ודפח"ח ואמר כי הוא עפ"י האמת:

פעם אחת הי' הה"צ הקדוש מו"ה זישע זצלה"ה עומד בבהכ"נ בשעה שכבוד הה"ק אאמו"ר זצלה"ה דרש ואמר השיעור שלו כדרכו בקודש ובשמעו דיבוריו הקדושים נפל הרב מ' זישע זצלה"ה על פניו ובכה בכיה גדולה. ובסיום כבוד אאמו"ר זצלה"ה השיעור שאלוהו מה זה שבכה כ"כ למאד. והשיב הרב הצדיק זצלה"ה כי בעת החל הה"מ לומר השיעור באו כל פמליא של מעלה להקשיב דבריו הקדושים. וכי האיך ביכולת להתאפק אז בראות כל פמליא של מעלה עומדים ולא נשיב. הנה כעת הגיע העת והעונה להתוודות כראוי ולשוב בתשובה שלימה לזאת בכיתי ונפלתי על פני:

כל השומר עצמו לבל לשתות יין נסך יזכה לעתיד לשתות מן היין המשומר. ולזה נקרא יין המשומר שמי ששומר עצמו מלשתות יין נסך הוא ישתה ממנו:
כשהיה אוכל ריבליך בזמן שהי' מברך שהחיינו הי' מברך גם בורא פרי האדמה בתוך הסעודה. ואמר שכן נהג אביו הרב המגיד זצלה"ה:
תם ונשלם

איזו ליקוטי תורה מהרב המגיד זצוקללה"ה

ברמב"ן במאמר המתחיל ובספר מורה הנבוכים בענין מראה הנבואה וקושיא שהקשה שם ע"ש [נ"ב] אבל רש"י ז"ל במגילה מתרץ זה כי נביא הוא מלשון ניב שפתים ונקרא זה אם אומרים לו שידבר זה הנביאות ודניאל לא אמרו לו שידבר מה שראה:
בפסוק וישראל אהב את יוסף מכל בניו. (נב) מכל בניו כי הצדיק כולל כולם. והוא בן זקונים כי גורם יציאת הזקן. ואת צנועים חכמה. ונוטל חלק מתורת שם להשפיע דרך האבר ונוטל כל כ"ב אתוון. בסוד ב"ך יברך ישראל וארונו של יוסף ראה הים וינס והצדיק מעורר כח מעתיק לקריעת ים סוף. והנה הים נקרע להציל ישראל ולעורר שנאה למצריים ליטבע. ולכן אמרו במדרש למה וישנאו כדי להקרע ים סוף:
שם **בפסוק** וישלחהו מעמק חברון. [נ"ב] הוא היחוד הניטל מעומק והנה עומק הוא רי"ו אתוון שהי' אז זווג קטנות על גלות ואלו הרי"ו אתוון המה משלש אותיות יה"ו כי מה"א אחרונה הוא ע"ב י"ג אורכי' הוא עיגול. גם כי כל עיגול חיותה מנקודה אמצעית והוא נקרא עומק כנזכר במפורשים של ספר יצירה על משנת העומקים. וזהו שלמדו עגלה ערופה ביציאתו ואח"כ מהעמק יורד לשכם. ואח"כ וישאו עיניהם העיוני'. והנה אורחת הישמעאלים באה מגלעד הוא הקטנות ב' להמתיק הדינים להציל את יוסף:
שם **בפסוק** ויוגד לתמר וגו'. (נב) כל מקום שנאמר הגדה הוא דבר חכמה. וכאן נאמר לה ברוח הקודש כנ"ל כי כאן יהי' עלייה ליהודה. ונאמר לה שהולך לגזוז צאנו. ובכל מקום שנאמר גיזה יש איזה דבר שאינו טוב ובזה ידעה שיהיה לו עליי' אך שיהי' בדרך זנות. וכן עשתה בדרך זנות:
שם **בפסוק** ותשב בפתח עינים. [נ"ב] עיין ברש"י שכל עינים צופים לראות' והפקירה עצמה ליהודה ויש להקשות כי בודאי יהודה הי' צדיק אלא שמן השמים אונסים אותם וא"כ היאך הפקירה עצמה לו אלא בפתח ששם עינים רואים הנבואה. ודברי חכז"ל אמיתים:
שם **בפסוק** כי לא ידע וגו'. [נב] פירוש האין שלו ידע כי כלתו היא:

פרשת מקץ

בפסוק ויסר פרעה וגו' ויתן אותה על יד [נ"ב] טבעת היא העטרה שעל הברית. ובגדי שש ו' זעירא מוא"ו רברבא והוא המרכבת המשנה. כי חג"ת מרכבה א' ונה"י שכולל הצדיק הוא מרכבה ב' וכולם וי"ו סדרי משנה. ומשנה תורה הוא במלכות. והצדיק רוכב עלי' ויקרא לפניו שאזמני' לי'. אבר"ך הוא צירוף א"ב ארך. שיסוד א"א נלבש ביסוד אבא ויסוד אבא תוך יסוד ז"א. ושם צפנ"ת פענ"ח שהטפה שמוציא מחכמה הצפונה בבינה. כמ"ש ואת צנועים חכמה. ונו"ן שערים בתוך ת' ת"ת הוא נתגלה בפענ"ח צירוף פ"ע הוא עף בחולם המושך ו' ובגימטרי' יסף בחולם והוא המועיף שהצדיק עולה להקב"ה ומוריד שפע לכנס"י. ונ"ח הוא הצדיק:

פרשת ויגש

בפסוק ויתן את קולו בבכי. [נב] בבכי היא השם כשהמלכות הולכת בגלות:

בפסוק וירא את העגלות. [נב] העגלה ערופה בא במצח הורג. רמז למלכין דמיתה נחלה מבוהלת מפני שאמר אני אמלוך ולכן הם כמו עגולין שאין מקום להתחבר זה בזה ולא פנים בפנים ומשם הגלות ואח"כ יוסף ששמר הברית והתעורר למלך הדר להחזיר הכל לבורא כי הכל מאתו ולהדר פנים בפנים ולכן אצל מאלו הפנים לתקן. והם העגלות ששלח פרעה מעורף ושברם ומהדרו פנים ומתקנם. וזהו לשאת אותו ואז ותחי רוח יעקב:

פרשת שמות

בפסוק ויבא אל הר האלהים חרבה. [נב] הר אלהים חרבה כשהוא בגלות ובגאולה נעשה לקמן צירוף רחב"ה מקבלת מרחובת הנהר ויש כאן ה' פעמים סנה כנגד ה' אצבעות ימין ושמאל שמהם בא להם י' מכות ומכוון לה' צדיקים שבחג"ת נ"ה כנגד הה' צדיקים ונזכר בסוף זוהר ויחי על גורן האטד. ועושין מקוצים סיג לגן. הוא הנזכר באדר"א ת"י קוצי ונימין ות"ך עלמין למנין ב' ב"מ שמשם משתלשלים ונקרא ב' גנים וירק בנתים:

איתא במדרש משה משה בעוה"ז ובעוה"ב. כי הנשמה כאן וחצובה תחת כסא הכבוד והעוה"ז והבא הם גנים אך שהעוה"ב יוצא ממנה החסד. ודרך הצדיק יוצא למלכות. ואמר הנני לכהונה ולמלכות. והנה הכהן שושבינא דמטרוניתא. ומכ"ש המלכות. ולכן ויאמר אל תקרב הלום של נעליך לפרוש מן האשה. ואז יזכה להיות בעלה. בסוד איש אלהים. כמ"ש בזוהר הק' והמקום שעמד עליו להיות הוא (ת"ת) אדם תפארת לייחד לקודש עליון:

בפסוק אנכי אלהי אביך. (נב) אלהי אביך הוא אמרם הדעת ואח"כ אלהי אברהם ויסתר וגו' מהבי"ט א"ל צירוף מ"ה וטבא"ל לקחת לתיקון הז' מלכין דמיתו. מ"ה וטבא"ל. מ"ה ב"ן. כיון שאמר לו שהוא איש אלהים. ואמר השם ראה ראיתי ב' ראיות לתקן הב"ן הנ"ל שהוא ב"ת מ"ט ר"ד. התרעין שנפלו והם אורות העיינין:

שם **בפסוק** והנה צעקת בני ישראל באה אלי (נב) כי כל התפלות נכנסים לעולם המלוכה והקב"ה שומע תפלה וזו באה (אלי):

שם **בפסוק** כי אנכי שלחתיך וגו'. [נב] הגיע הזמן לומר אנכי ה' אלהיך וזו שלחתיך:

שם **ברמב"ן** על פסוק כה תאמר לבני ישראל במאמרו שם כי בראשון יורה על חכמת שלמה [נב] כי אמא אוזיפת מינהא לברתא אך שהו"א כחדא נפקין כמ"ש ואביו שמר את הדבר כי מחמת שצריכים לירד להנהיג העולמות התחתונים צריכין לקבל מאו"א עילאין ובזה יורה על חכמת אלהים כי כונן שמים בתבונ"ה ב"ן וב"ת וזה שמי עם י"ה שס"ה ל"ת וזכרי עם ו"ה רמ"ח מ"ע כמ"ש האריז"ל:

עוד כתב הרמב"ן שם. והאל"ף מורה על קדמות והיחוד כי הגם שהוא יו"י מספרו א' וגופו א' [נב] ואני אוסיף על דבריו כי הא"ה שבשם א' מספרו ו' דשם הוי"ה. כי מחמת קדושתן אי אפשר להם לרדת אלא מספרם. לכן כתב האריז"ל כי יה"ו עולה אהי"ה והן החותמת אמת שיצאו בהם ישראל:

עוד שם ומ"ש כי שמי בקרבו [נב] הם הנ"ד צרופים הוי"ה הובא בהקדמות שערי אורה והם דינים לצרף לרי"ו אתוון. או לע"ב קדושה משולשת. ומ"ש להבין במצות עיין ברבינו בחיי פרשת וארא:

ומ"ש שם זה שמי לעולם. אלהי אברהם ויצחק הוא אל אלהי. שהם שם שאומרים. אבל אלהי יעקב הוא שם הוי"ה. זהו רק בזכרון. ולכן דר דר חסר. כי הוי"ה מקורו בהיכל וזה ביתו:

שם **בפסוק** ושאלה אשה משכנתה. [נב] כי אמא אוזיפת מינהא לברתא:

פרשת תשא

בפסוק ועתה הניחה לי. [נב] כמו שכתוב ועתה הוא תשובה. וא"כ אמר הקב"ה הניחה לי שתהא מנייח לי הרוגז. ויחר אפי בהם. כי כשהאדם עושה דבר רע. אח"כ מתקוטט בעצמו למה עשיתי כן כמ"ש הנביא ונקטותם בפניכם. ואכלם. שהם יחשבו בי לשוב ואעשה אותך לגוי גדול כיון שתפעל שבני ישראל יעשו תשובה. וכן נתקיימו כל דבריו ומשה לא הבין דברי השם. כמו בפסוק אהי' אשר אהיה. לכן ויחל וגומר. ואח"כ וינחם ה' על הרעה אשר דבר בלשון שיהא נראה כמו רעה:

שם **בפסוק** ויחר אף משה וישלך וגו' [נב] כי כשאין רואה דבר אינו דואג כ"כ. ונעשה סניגור בעד ישראל. ובקדושתו הועמד הנס בלוחות ובקדושתם. אבל כיון שראה. ויחר. אז נסתלק הסניגור ואז אזל קדושת הלוחות. ואז נפלו הלוחות מידו. והגם שאהרן ונדב ואביהו והזקנים החזיקו בקדושתם. להעמיד הקדושה בלוחות לא הי' בכחם להעמיד הלוחות. ומשה בעצמו הי' בכחו וזה היד החזקה ששיבר הלוחות. ועיין באור החיים בפסוק כי לא מלבי ע"ש. והשם יכ"ש היא הפך לבי. וזה רמז "יישר "כח "ששברת ר"ת השם יכ"ש כמ"ש האריז"ל והבן:

שם **בפסוק** ועתה אם תשא חטאתם. [נב] א"ת אם אלא אם תשא חטאתם כמו שרגיל האם לאחוז ברצועה. ואם אין שצריך לזה מדת האין לכפר. אז אני מוסר נפשי במחני נא. ובזה יתעורר האין לכפר:

עוד כתב רש"י שלא יאמרו עלי שלא הייתי כדאי לבקש רחמים [נב] פירוש ויהי' חילול שמו יתברך שעשה מנהיג שאינו יכול לעמוד לבקש רחמים:

שם **בפסוק** ויאמר פני ילכו והנחותי לך. [נב] כי כשילכו פני היינו שיעבדו אותי אז בעצמי והנחותי לך. ומשה אמר הגם אם אין פניך הולכים. מ"מ אל תעלינו מז"ה ממדת הדכורא שהוא רחמים. ובזה יוודע מציאות חן שאתה תלך עמנו הגם שאין אנו הולכים לפניו כי כשהאדם הולך בטוב הלא גם גוי שעוסק בתורה אתה הולך עמו אבל בזה יהי' נפלינו מכל העם שאתה תלך עמנו מ"מ:

עוד יש לפרש בלכתך עמנו כי כשהאב אוהב הבן אז אי אפשר לו לפרוש ממנו וכל מחשבותיו בבנו ובכל מקום שהולך מפליא בבנו. כן הקב"ה מפליא ומתפאר בנו:

שם **בפסוק** ורחמתי את אשר ארחם. אני אתן לו רחמים לרחם על הבריות ואח"כ ארחם עליו נמצא הוא מדה במדה והכל מאת השי"ת:

שני גרגרים מגליון הילקוט שלו

בראשית סימן ג'

א"ר יצחק מתחילת ברייתו של עולם ראש דברך אמת. דכתיב בראשית ברא אלהים. ואין אלהים אלא אמת שנאמר וה' אלהים אמת וכו' [נב] כי ס"ת הוא אמת. כי ברא להיות דין אמת והדין יתן כל הטובות באמת וגם הצדיקים מהפכין הדין לרחמים וא"כ אינו ב' רשיות ח"ו וזה וה' אלהים אמת:

בראו אין כתיב כאן אלא בראם וכו' אמת קשה לעשות. ושקר עומד אחורי אוזן וכו'. בא לטמא פותחין לו בא לטהר מסייעין אותו [נב] לטמא בפתיחה סגי כיון שעומד אחורי אוזן. אבל לטהר שהוא קשה צריך סיוע:

תם ונשלם

אלה הדברים אשר יעשה אותם האדם וחי בהם חיי עולם

א לקרות ק"ש שעל המטה כמו שנדפס בשערי ציון ולא יפסיק בין השינה ובין הק"ש דהיינו בברכת המפיל:

ב לומר בכל יום תיקון חצות כמו שנדפס בשערי ציון בין בחול בין בשבת מה ששייך להם דהיינו תיקון לאה שייך בשבת בין בקיץ ובין בחורף ולא יעבור אפילו לא יהי' לו פנאי ללמוד אחר זה:

ג לומר בכל יום כמה מזמורי תהלים כסדר תיכף אחר תיקון חצות ואם אפשר לגמור כל תהלים כסדר תיכף אחר תיקון חצות ואם אפשר לגמור כל תהלים בכל שבוע אזי מה טוב ומה נעים:

ד שלא לדבר שיחת חולין מעת קומו בבוקר אפילו עם אשתו ובניו אם לא בהכרח גדול עכ"פ שעה אחת אחר התפלה וכן משעה אחת קודם מנחה עכ"פ עד שעה אחת אחר מעריב:

ה לומר קודם כל לימוד הן גמפ"ת הן מה שלומד או קודם כל מ"ע לשם יחוד כו' כמו שנדפס בשערי ציון בכוונה:

ו שלא לילך ד' אמות בלא נטילת ידים שחרית:

ז יזהר לחבר יום ולילה בתורה או בתפלה בין בקיץ ובין בחורף ולא יעבור:

ח ללמוד בכל שיעור ספר מוסר ולשנותו ולא יעבור אפילו לא יהי' לו פנאי ללמוד שאר שיעורים:

ט ילמוד עצמו ליתן צדקה בכל יום כפי השגת ידו ועכ"פ לא יפחות משלשה פרוטות בכל יום:

י יזהר מלהזכיר שם שמים לבטלה כי זה מעשרים וארבעה דברים שחייבין עליו נדוי ואם יארע לו שיזכיר יקבל עליו נדוי ויראה שיתירו לו ב"ד על שלשה:

י"א יזהר מלשבע שום שבועה אפילו בחיי ראשו:

י"ב יזהר מלהסתכל בנשים ובתולות ואפילו באשתו כשהוא נדה אכל ראי' בעלמא שרי:

י"ג לא יסתכל בשום בהמה חי' ועוף כשהן נזקקין זה לזה:

י"ד לא יסתכל בבגדי צבעונים של אשה אפילו כשהן שטוחין על הכותל אבל ראי' בעלמא שרי:

ט"ו לא ירבה דברים עם אשתו ובפרט כשהיא נדה לא ידבר עמה רק בהכרח באשתו אמרו קל וחומר באשת חבירו ואפילו עם בתולות:

ט"ז יזהר מלהסתכל חוץ לארבעה אמות שלו עד שעה אחת אחר התפלה וכן בערב ועכ"פ בהליכתו לבית התפלה ובחזירתו וב"ש בבית התפלה עצמו לא יסתכל הוין לד' אמותיו:

י"ז יזהר בעניית אמן אחר כל ברכה ששומע ואם לאו מנדין אותו למעלה:

ח"י יזהר לענות אמן יהא שמי' רבא בכל כחו וכוונתו:

י"ט יזהר בנטילת ידים קודם הזווג ולאחר הזווג קודם השינה:

כ יזהר ליתן עכ"פ לא פחות משלשה פרוטות לצדקה קודם הזווג ואפילו בשבת יפרוש בפיו ותיכף אחר השבת יתן לצדקה:

כ"א יזהר מלהסתכל בשום דבר טמא אבל ראי' בעלמא שרי:

כ"ב יזהר מלילך כין שני נשים או בתולות וכן לא יניח אשה לילך בינו ובין זכר אחר ובין כל הדברים טמאים:

כ"ג יזהר שלא לישן בלילה בלא תורה ובר"ח אב ללמוד אגדה קודם השינה:

כ"ד לא ילך לבית הקברות ולא בארבע אמות של מת:

כ"ה יזהר בטבילה אחר הזווג ומכ"ש אם ראה קרי חו"ש:

כ"ו יזהר שיהי' לו חלק וכובע מיוחדים לזווג ולא יתפלל בהם במלבושים אלו:

כ"ז יזהר מגזל ואפילו מגוי ואפילו שו"פ ואם גזל יחזיר ואם אינו יודע למי גזל ואין יכול לחזור יעשה בהם צרכי רבים:

כ"ח יזהר מחילול שבת ואפילו בדיבור:

כ"ט יזהר מעצבות עד קצה האחרון וכן מכעס עד קצה האחרון:

ל יזהר ממחלוקת ובפרט עם אשתו ויהי' עלוב בביתו רק יהי' דבריו בנחת:

ל"א יזהר מרכילות ומלה"ר וליצנות ודברים בטילים ומאבק לה"ר ומחנופה ומגאוה:

ל"ב יזהר מניבול פה ואפילו עם אשתו לא ינבל פיו ואפילו שמיעה אסורה:

ל"ג יזהר מלדבר בבית התפלה עכ"פ בשעה שהציבור מתפללין ואפילו בדבר מצוה אסור לדבר בשעה זו:

ל"ד שלא לילך ד' אמות בלא ציצית ויזהר לישן תמיד במ"ק ומקצת מלבושיו:

ל"ה יזהר ללמוד בכל יום מקרא משנה וגמרא ופוסקים ואם לא יהי' לו פנאי ביום לא ילך לישן בלילה עד שישלים עכ"פ מכל הנ"ל מעט ויהי' בקי בכ"ד קישוטי כלה ומי שאינו יכול ללמוד מיד שהוא טרוד עכ"פ יקבע עתים לתורה ולא יעבור העת:

ל"ו יזהר להתפלל תמיד עם מנין עשרה בכל מה דאפשר ולא ישמע קולו כ"א בנחת ובכוונת הלב וישמע קולו מעט בפסוקי דזמרה:

ל"ז יזהר ללמוד תמיד על השלחן לאחר אכילה קודם ברהמ"ז:

ל"ח יזהר מאכילת דברים הנזכרים בספר קיצור של"ה המרבים זרע קודם השינה ולשמור מכ"א מהן הנזכרים שם:

ל"ט יזהר שלא לבייש שום אדם אם לא רשע מפורסם:

מ יזהר להתפלל תמיד בכוונת הלב ובנקיות גופו כראוי:

מ"א יראה להדליק נרו תמיד בשעת התפלה לפני התיבה במקום שמתפללים:

מ"ב יזהר לקרות הדינים אלו בכל יום: